

Expositio super libz psalmoz
regni pphete per reuerendū et religi
osum patrem: fratrem Petrum de
Parentals: priorem florentensem
pmonstratensis ordinis: ex diuer
sis sanctorum codicibus: videlicet
Augustino Hieronimo Gregorio
Cassiodoro Remigio Hugoe de sa
cto victore Nicolao d'lyra: a ceteris
industriose collecta: feliciter inci
pit.

Atri re
uerendo do
mino qz meo
carissimo do
mino Johā
ni de Arkel:
duduz traie

denfi ecclesie nūne vxo leodiensi
epō: frater Petr⁹ prior ecclesie flo
rentien. indign⁹ pmonstraten. ordi
nis interpretationez sui nominis cū
sanctis patribus feliciter obtinē.
Pater carissime cū rez quālibet ho
nestatis splendore pspiciat: simul
a utilitatis fructibus plenam: pia
pariter a prudēs auctoritas iubere
disposuit: et eandē rem hūilis obe
dientia toto mētis ānīssu iussa pro
viribus suis aggredi non refugit
Non est dubitanduz diuina inspi
ratione pietatē illaz vt iubēt pmo
nitam: a hanc vt pficiat adiuuan
dam. Quod reuera pius dominus
mibi indigno dementē donauit ex
periri: quomāz cum placuisset vīe
paternitati iubere vt compilatōez
ex dictis sanctorum patū venera
bilūqz doctōū super librum psal

moū colligere: singulorūqz dicta
pphs eorum nominibus rubro su
perinserere ad modum continue
quā beat⁹ Thomas de aquino su
per quattuor euāgelia industriose
ex dictis scōruz collegit in volumē
vnū simile opus sup librum psal
morum: ex scōz florib⁹ vt valui. mi
hilominus tamen vt potui seriōse
compilando cōtexui velut sertū mi
ro redolens virtutū odore: ac tripli
ci ecclesie fructu
farcituz.

Cassiodo.
Enimvero sic corona suauissimis
oserta floribus spiramē efficit gra
tiosum. ita a hoc volumen sāctoz
doctrina coruscās diuersis virtutū
fragrare sentit odōrib⁹ mō institū
tione salutarū modo letantiū iubi
tōe: modo penitentiū gemitū: mo
do pollicitatōe p̄mioruz: mō terro
re penaruz: a vbiqz laudibus domi
ni deo

Collecto² Sed si m
ratuz. eodez quo
modo libet incaute defecerim scuto in
iuncte mihi obedientie meā opies
ignorantiā vestre prudētī cōrectio
ni humiliter me sūmitto. Eligens
magis ab aliquibus notari de im
peritiā q̄ a vestra p̄mitate de mo
bedientia rephend. Vtūz vt luci
dior prefate compilationis pateat
procel
sus.

Augul. Scienduz ē
iste liber apud hebreos pp̄ diuer
sas causas tribus modis intitula
tur. videlicet liber hymnorum: liber
soliloquiorum: a liber psalmoū.
Ideo emz intitulatur liber hymno
rum. quia totū istud opus ad lau
a. ij.

dem dei pertinet. Hymnus enim dicitur laus dei: primo heroico vel exa metro lirico carmine composita.

Mico de lyra. Nam hymni isti sunt apud hebreos metricè descripti quod in translatione seruari non potest. **Aug⁹** Liber soliloquii.

quorum ideo intitulatur. quia propheta humani generis reparationem divina inspiratione tantum: a non per somnum: vel per aliquam factam ut alij prophete preuident. non in publico ut alij prophetabat: sed ipse in primis de incarnatione domini futura secum gaudebat: postea ab alijs recitari fecit.

Cassi. Alij prophete obiebat. scire per quasdam res imagines aut per enigmata de christo prophetauerunt. videlicet per angelos: sicut locuti sunt **Abrahe** vel **Loth** **Zacharie** vel **Marie**. Vel per visiones: sicut **Isaias** **Ezechie** et plures alij. Vel per somnia: sicut **Salomon** et **Daniel**. Vel per nubem et voces de celo: ut **Moyse**. **Dauid** vero solius spiritus sancti instrumentum: sine omni exteriori amiculo factum et a doctorum suorum edidit prophetiam.

Aug⁹ Intitulatur etiam hic liber psalmodiarum ideo quod propheta postquam diuina inspiratione dominicam incarnationem preuiderat et humani generis reparationem crediderat scriptam illam prophetiam modulabatur in

Glo. Quod non psalterio. **Glo.** me accepit a quodam musico instrumento quod hebraice nablum: grece psalterium: a greco psallin quod est tangere: latine organum dicitur. videlicet in

strumentum seem habens cordas quod a superiori rebbit sonum per ta dum manuum. **Ab** illo autem instrumento ad litteram nominatur. ideo liber iste quia ad sonum illius instrumenti **Dauid** deprecabatur psalm. ante archam in tabernaculo domini.

Cassi. In primo enim libro paralytomenon ca. xv. legitur quod cum propheta **Dauid** deuotus domino etate senuisset: uolens magnificare cultum templi ad honorem dei: cum archa de sylo reduceret elegit quantum milia hominum ex populo israelitico qui psalmos quos ipse ex domini inspiratione protulerit organis: cytharis: nablis: tympanis: cymbalis: tubis: propriaque uoce in magnam iocunditatem superne gratie personarent. Quidam eorum uoce humana psallebant. quidam in instrumentis musicis. et tertia pars communi uocis quod partibus aptabatur: ut uox hominis cum instrumentis predictis consona modulatione concordaret.

Beatur aug⁹

Et supra dictis uero quattuor milibus. cl. elegit principes qui antecedentes alijs preessent. Quibus omnibus alios quattuor prefecit. scilicet **Etha** **Eman** **Asaph** **Uithu**.

Ipse quoque in psalterio modulans in tabernaculo ad diuinum cultum ceteros imitabat. Et quemadmodum singule modulationes illius instrumenti uocabantur psalmi.

Ita et singule istius libri particule et clausule psalmi dicuntur. **Aug⁹** quoque spirituales intelligentiam

habetens cordas
b dila autem
a nomina
onū illius in
tate psal. ante
tulo termin
rim hōe para
non ca. 19. legē
ūb tūones hō
en ma gūicac
tūrem tūcū
erit e legē q̄ tu
r populo hōc
os ipse rē dūm
rit egamē rē
p. sē. cymba
or in magnā
gūicac p̄ona
m vōc hūma
am in mītra
ria pars cō
hō aptada
hō mītra
modulacōe

bene ab illo instrumento nomen
sortitur. quia sicut illud instrumē
tum est decā cordū: id est decem ha
bens cordas. ita liber iste docet ob
seruantiam decem mandatorum.
Et sicut illud instrumentum reddie
sonum a superiori per manuum
tactum: sic iste liber docet bene ope
rari non pro terrenis: sed pro cele
stibus que sursum sunt.

Sequitur Nicolaus

Deinde sciendum est quod licet **Augu
stinus** et **Cassiodorus** asserat om
nes psalmos a **Dauid** compositos
Hieronymus vero **Hilarius** alijq̄
doctores vt **Crisostomus** in prefa
tione super psalmum quinquage
simum dicunt alios scripsisse ali
quos psalmos vt **Moysem Salo
monem**: filios **choze Asaph** **Itā**
et **Eman ac Rdithum**: de quibus
in titulis psalmorum aliquando fit
mentio. Psalmi facti tamen a **Da
uid** et alijs collecti fuerunt et in vno
libro congregati qui dicitur liber
psalmorum. et hoc per **Esdram** scri
bam et prophetam: vel per alium
prophetam sanctum quicumq̄ fu
erit: vt dicit **Hieronymus** in pro
logo super librum istuz qui in mo
dernis biblijs cōmuniter non ha
betur. Tenetur tamen cōmuniter
a doctōribus nostris quod **Esdra**
qui legem combustam a babilo
nijs in istū spiritu sancti repara
uit eodem spū reuelante psalmos
a diuersis factos in hoc volumē cō
gregauit: et eis titulos imposuit
qui sunt quasi clauēs psalmorum

per quos intelligentia psalmorum
dare scit: de quibus singulis suis locis i
fra plenius dicitur. Et licet **Esdra**
psalmos vt dictum est collegerit:
tamen non dicitur auctor seu cau
sa efficiens instrumentalis huius
libri: sed magis ipse **Dauid** qui
maiorē partē psalmorum fe
cit. Totum enim a maiori parte
nominatur. Nec autē cau
sa efficiens duplex est. scilicet p̄n
cipalis: et instrumentalis. Prin
cipalis autē est ipse deus qui re
uelauit misteria in hoc libro descri
pta. Instrumentalis autē est ipse
Dauid cui contenta in hoc libro fu
erunt reuelata et ab eo scripta. Nā
ad actum prophetandi concurrūt
duo. scilicet deus tanquā causa p̄n
cipalis mentē prophete tangens
seu eleuans ad cognitionem super
naturalem: et tanquā causa instru
mentalis: mens scilicet prophete
hoc mō tacta seu illuminata. Opor
tet enim quod simul sint mouens actus
et res mota. Propter quod domi
nus dicit **Numeri. xij. Si quis
inter vos propheta domini fuerit
in visione apparebo ei: aut per som
num loquar** In quo verbo tangunt
duo modi prophetie proprie dicte
ad quos omnes alij reducuntur.
vnus est in vigilia: qui notatur
cum dicitur. In visione apparebo
ei: scilicet in vigilia veritatem sup
naturalem ei ostendens. Alius est
in somno: qui notatur cum dicitur.
Aut per somnum loquar: videlicet
occulta sibi reuelans. Cau
sa vero materialis huius libri seu
a. iij.

subiectiua: aut intentio auctoris est
totus christus per modum diuine
laudis. **I**ntendit enim auctori ho
mines in **A**dam deformatos chri
sto nouo homini conformare ut te
atitudinem in primo parente amis
sam in se studeant reformare. **A**d
auctores communiter dicitur quod hic
liber continet totam sacra scriptu
ram per modum laudis diuine. pro
pter quod dicitur liber psalmodi
is est laudum diuinarum. **D**e cui
us magnitudine potest dici illud
Exodi. iii. **V**adam a videto hanc
visionem magnam: quod est ver
bum **Moy**si qui interpretatur ex
tractus de aquis. quia nullus est
aptus ad considerationem veritatis
in hoc libro contentis: nisi fuerit ex
tractus ab aquis voluptatum pre
sentis vite. **V**nde dicitur **Psal.**
xxviii. **Q**uem intelligere faciet au
ditum: scilicet dominus. **E**t respon
det propheta: ablatus a lacte
auulsos ab vberibus: id est a cor
poris voluptatibus. **C**ausa
vero formalis huius libri consistit
in modo tractandi. et modus tra
ctandi est modus agendi: qui in
proposito est modus deum lauda
di. **Q**uicquid enim in hoc libro con
tinetur hoc per modum diuine lau
dis ponitur. **L**aus vero diuina est
oratio seu species orationis. **O**ratio
autem secundum **D**amasceum est ascen
sus mentis in deum.

Cassiodorus Sed scien
dum quod hic
modus tractandi talis est. **Q**uan
doque agit de christo secundum caput.

aliquando secundum corpus. aliquan
do secundum vtrumque. **D**e christo autem
secundum caput agitur tribus modis.
Quandoque secundum humanitatem: ut
ibi. **E**go dormiui et somnum cepi.
Et aliquando per transumptionem
ut quando videtur voce membrorum
suorum videlicet hominum: ut ibi
Longe a salute mea verba delicto
rum meorum. **I**pse christus delicta
non habuit: sed loquitur pro suis
membris que non sunt sine delicto
Et ibi. **D**eus tu scis insipientiam me
am etc. **I**tem de ecclesia agitur vel
accipit tribus modis. quia de ipsa
infra tractatur aliquando secundum im
perfectos. interdum secundum malos
qui sunt in ecclesia corpore: non me
te. nomine non numine.

Nicolaus **C**ausa vero fi
nalis huius li
bri consistit in hoc quod iste liber com
positus est ad utilitatem nostram
ut per doctrinam eius perueniamus
ad beatitudinem futuram. **V**nde **L**u
ca primo dicitur. **E**rexit nobis cornu
salutis: id est sacram scripturam
efficacem ad consequendam salu
tem: in domo **D**avid pueri sui: id est
in libro psalmodum. quia **D**avid
per maiori parte fuit auctor istius
libri. **H**omo enim eo quod est capax
dei per cognitionem et amorem est
ordinatus ad quendam finem su
pernaturalem: secundum illud **Psal.** **lxiii.**
Quod oculus non vidit nec auris
audiuit: et in corde hominis non ascen
dit que preparauit dominus dili
gentibus se. **E**t quia ad finem tota
liter incognitum nullus potest se

dirigere. ideo necessarium fuit aliq̄
diuinitus hominibus reuelari per
que dirigerentur in finem superna
turalem. Huiusmodi autem est sa
cra scriptura diuinitus reuelata. pro
pter quod de ea dicit apostolus
ad Romanos .x. Quae inq̄ scripta
sunt ad nostram doctrinam scripta
sunt: ut per patientiam et consola
tionem scripturarum spem habea
mus. Quae spes est certa expectatio
future beatitudinis. Et quia iste li
ber maxime tractat de moribus: nō
incongrue parti philosophiae vi
delicet ethicae dicitur supponi.

Ad maiorem autem euidentiam di
cendum sciendum est q̄ beatus Jeroni
mus ter transtulit psalterium. Pri
mo scdm septuaginta interpretes
quod dicitur psalterium romanū
eo q̄ ecclesia beati petri illo vitur
Secundo fecit aliam translationem
non multum distantem a prima:
et tamen magis appropinquante
hebraico. et vocatur psalterium gal
licanum: eo q̄ Damasus papa ad
rogatum Jeronimi illud fecit decā
tari in ecclesijs gallicanis. Propter
quod dicitur in regula fratrum mi
norum. Clerici faciant diuinum of
ficium scdm ordinem romane eccle
siae excepto psalterio. quia fratres
vitur psalterio gallicano. Tercio
transtulit ad preces Sophonij qui
frequenter disputabat cum iudeis
qui solum recipiunt illud quod est
in hebreo. Et p̄ta fecit translationem im
mediate acceptam in hebreo. p̄ q̄
vocat psalterium Jer. iuxta hebrai
cam veritatem. Media autem trans

latio est comunior inter latinōs.

Sequitur Hugo.

Distinguitur autem iste liber per
tres quinquagenas scdm status
christiane religionis. Primus sta
tus est incipientium: qui sprete cō
uersatione carnali eligunt vivere
scdm spiritum. Secundus est profici
entium: qui vadunt de virtute in
virtutem per boni operis exercita
tionem. Tercius est peruenienti
um seu perfectorum: qui transeunt
de adione ad contemplationem. de
mundo ad celum per diuine legis
meditationem. Hec est triplex di
ctata de qua dicit Moses Exodi. v.
Deus hebreorum vocauit nos ut
eamus viam trium dierum in soli
tudinem. Primus status est in pe
nitentia: cui applicatur prima quin
quagena psalmorum: que termi
natur in penitentia per quartum
psalmum penitentialem: scilicet Mi
serere mei deus scdm magnam mi
sericordiam tuam. Secundus sta
tus est in iusticia. et huic conuenit
secunda quinquagena que termi
natur in psalmo rigoris et iusticie
videlicet. Misericordiam et iudiciū
cantabo tibi domine. Tercius sta
tus est in laude vite eterne: cui com
petit tertia quinquagena: que fi
nitur in laudem spiritualem. vide
licet: omnis spiritus laudet dñm.

Augustinus in fine

tractatus super psalterium. Non em̄
frustra mihi videtur quinquagesi
mus esse de penitentia. centesimus
a .iiij.

dicam habuit qui dicit hunc psal-
mum tanquam eius prologum in
collectione psalmorum fecisse: et
huius libri per modum prefationis
et absque titulo preposuisse.

Collector Nunc vero quo-
niam adhuc la-
cte nutrirī indigeo inscium profe-
cto me fator et indignum ad tan-
te profunditatis misteria digne ri-
manda que a summis seruantur
doctoribus reseranda perfectis qui
solido cibo pascuntur. Idcirco pro-
prie infirmitatis non inemor hu-
mili accessu pro alicuius modera-
tione intellectus tantorum miste-
riorum mendicis hostium pulso
amici qui in fractione panis a di-
scipulis duobus est cognitus: sup-
pliciter deposcens ut panem Daui-
dicum mihi sic frangere dignetur
quatinus eiusdem panis sobrio
salsus sapore refectus fidelibus ad
huc lactentibus quantulamcumque
refectionem exinde salubrem vale-
am ministrare ad gloriā et hono-
rem ipsius domini nostri Iesu chri-
sti cui est honor et gloria in secula
seculorum Amen.

**Hugo de sancto vi-
ctore libro de vir-
tute orandi.**

Quidā vero
mouere solet quod in orati-

ombus nostris cum deus siue pro
nostra salute: siue pro aliorum sa-
lute petere volumus: illos etiam non
nunquam psalmos qui petitionis
verba non habent vel ad petiti-
onem nostram non pertinent decan-
tare solemus: et de alijs scripturis
etiam quas in orationibus frequē-
tamur similem absurditatem pro-
ducunt. Cū huiusmodi sunt ut vel
formam orandi non habent: vel il-
liquam nos agimus cause non cō-
cordant. Quid enim aiunt prodest
illa in oratione verba dicere quibus
inuenimus vel nihil: vel aliud quod
necesse est a deo postulare. Non
orat: sed subsannat potius et ad ira-
cundiam prouocat deum: qui cum
ante conspectum eius postulatur
reuerit: subito se ad alia que nihil
ad rem pertinere videntur replican-
da conuertit. Ecce enim inquit
deum pro indulgentia peccatorum
nostrorum deprecari volumus quid
nobis ad hoc prodest si vel Quare
fremuerunt gentes: vel Attendi-
te popule meus: vel alium huius-
modi psalmum decantamus. Non
ne ridiculum est ut talia cantantes
orare nos crebamus. Istud fortal-
se aliqui dicant et existimet nihil
utilitatis esse quoties talia nostris
orationibus admiscemus. Vide
aduertendum quod hoc interest
quando oramus hominem a quā
do oramus deum. Nam cum homo
nostram necessitatem scire non po-
test: nisi ab alio doctus fuerit. De-
us autem scit antequam petat quod nobis necesse
sit. Non igitur qui rogat per no-

stram narratione; edocetur vt sciat quid volumus: et per supplicationem nostram pulsatur vt annuat quod petimus. **Sed in illa que ad deum fit oratione narratio necessaria non est: nisi homo forte ab hoc narret vt ipse petitorum suam melius intelligat vt a per narrationem suam amonitus quid petat consideret: et per considerationem petitionis sue excitatus deuotius oret. Sane quantum ad deum pertinet sola supplicatio sufficit. quia vt diximus deus non habet necesse doceri vt sciat: si supplicandus est vt annuat. sed nullo alio modo citius deus ad annuendum flectitur quam si precantis animus toto deuotionis affectu ad ipsum conuertatur. Quocumque ergo sunt verba orantis: absurda non sunt si tantummodo competenter ad hoc profecti possint: vt vel orantis affectus ad amorem dei excitet: vel quod amplius est si iam amore eius flagret excitatum demonstrent. Demonstrat autem non vt deus occulta nostra quasi nescientem doceant: sed vt nos dum internum nostrum desiderium foris loquimur: ex ipsis nostris verbis amplius ad amorem insequamur. Sola igitur cordis deuotione quantum ad deum sufficere poterat nisi ab hoc in voce etiam formaret oratio vt mentem orantis ad maiorem deuotionem accendat. Nam sicut diximus si petitionem inserta narratio est non deus docetur: sed orans ammonetur considerare quid petat vt deuotius oret. Nequaquam igitur vel illa ab orationibus nostris**

verba excludere debemus. quia et si modum petitionis nostre non explicant: vtilius tamen affectus animi ad amorem dei et deuotionem pietatis inflammant. Sed quia diuersis modis humanus affectus ad amorem dei prouocatur: libet hunc ipsos sigillatim modos distinguere et distinctos per exempla demonstrare. Sed sciendum prius quod fere omne hoc genus orandi quod quibusdam profus ab orationis usu excludendum videtur ad captationem pertinet. In captatione autem leniuolentia auditoris operatur. quod tribus modis fit. Siue quando aliquid de nostra miseria commemoramus: vel etiam quando aliquid quod ad depressionem aduersariorum nostrorum spectat in medium adducimus. Dicamus igitur omnes illas scripturas quas quorundam opinio ab orationis usu non esse assumendas existimat. Idcirco vtiliter debere et conuenienter posse inter vota precum nostrarum ab orantibus recitari. quia et in nobis affectum pie deuotionis excitant et cor nostrum vel narrando laudem dei ad eius amorem prouocant: vel ad nostram miseriae commemorationem ante conspectum dei nos humiliant: vel malitiam aduersariorum nostrorum exaggerando et nobis sollicitudinem et fiduciam coram ipso ampliorum prestant. Laudem dei in potentia et benignitate eius cognoscimus nostram miseriam in his fragiles et peccatores sumus quod malitiam aduersariorum nostrorum deprecando. quod

ad diripiendum sunt astuti et ad
opprimendum impij. **S**iue igitur
laudem dei in bonitate eius et poten-
tia: siue miseriam nostram in infir-
mitate et culpa nostra: siue mali-
ciam aduersariorum nostrorum
in tyrannide eorum et astutia ad
exercitationem mentis et augmē-
tū bone deuotionis orātes cōmemo-
remus: nihil ineptum facimus.
et per pium affectum quez ipsa sūt
nobis uerba excitant ubiqz orātes
sumus. **U**t emz breuiter cūda cō-
plectar quotienscunqz laudem dei
narramus: quecūqz sint uerba qn-
tumcunqz prolixa: quid in his om-
nibus intus cor nostrum dicit nisi
vnum hoc loquitur qz eum ammi-
rans amat: et amando ammirat.
Similiter quādo de nostra miseria
coram eo orantes agimus: quecun-
qz sint uerba quantumcunqz pro-
lixa: quid in his orationibz cor no-
strum dicit nisi hoc vnum qz confi-
temur nos misericordiaz eius que-
rere: et in eo omnem fiduciam no-
straz collocare. **Q**ue deuotio quan-
tum humilitati est proxima: tan-
to magis deo accepta. **I**tem cūz
maliciam aduersariorum nostro-
rum tam spiritaliūz qz corpaliūz
in orationibus nostris coram deo
a causamus: qualiacunqz sint uer-
ba quantumcunqz prolixa: quid
tamen aliud per hec omnia qz iu-
stum iudicium dei ad nostram li-
berationem exposcimus vt eripiat
nos ab his quorūz tyrannide iniu-
ste opprimimur: et malicia iniuste
aduersamur. **E**t quā uisionem de

inimicis nostris et iudicium cau-
se nostre diuino iudicio libenter re-
linquimus: quid est qz pro hac de-
uotione et humilitate iuste a deo im-
petrare non debeat. **V**nusquis-
qz ergo cum in oratōe uel psalmos
uel alias quas cunqz scripturas de-
cantat: diligenter consideret cui af-
fectui seruiant: et ad illum affectūz
toto nisu cor suū excitet ad quez
id quod loquitur magis pertinere
videt. quia si uerborum que loqui-
tur affectum habuerit per affectū
ipsum melius uerborum uirtutem
cognoscat et intelligentiam maio-
rem: deuotionez: affectumqz accen-
det. **E**t infra **F**orte cogitare epi qn-
ta sit felicitas cum deo esse. **I**te qn-
ta sit miseria in hoc seculo uivere:
quanta demum calamitas semper
cruciari in inferno. **E**t ex hac medi-
tatione mea subito amore celestis
patrie attrahat ipō affectu ducen-
te in hec uerba incuro. **B**eat⁹ uir
qui non abiit in consilio impiorū
et in uia peccatorūz non stetit. **C**u-
ius psalmi totaz seriem si scdm in-
tinum compunctionis sensum in-
qrim⁹: qd aliud nisi hec ubiqz dice-
tz iuenim⁹. **F**elices qz nunqz a deo
recesserūt: et infelices ac miseri qui
se ab illo elongauerunt. **I**te cogi-
taui mecum quanta esset potentia
dei: ac de iij admirari epi uel samiam
hominum qui mortales sunt: et ta-
men uoluntati eius obuiare non
pertimescunt. **E**x hac itaqz admi-
ratione compalsus suz exclamare:
et dicere. **Q**uare fremuerunt gen-
tes: et populi meditati sunt iam a

Et est admiratio mixta indignati
oni qua resamur: admiramur: pre
sumptioni indignamur. Item in
angustijs constitutus. Quantum
enim semper in dei misericordia co
fidebam: cogitare incipio. quia cu
quodammodo me ab eo video dere
lictum ex affectu doloris in hec ver
ba prorumpo. Domine quid mul
tiplicati sunt qui tribulat me: mul
ti insurgunt aduersum me. Item
ex affectu dilectionis canitur psal
mus. Diligam te domine fortitudo
mea. Ex affectu timoris. Domine ne
in furore tuo arguas me. Hoc au
tem qualiter per singulos psalmos
cognosci possit explanare prolixio
ris operis expetit tractatum.

Aduertendū ē etiā vbi
doctores
habent noticiam de psalmis: regu
lariter in principio cuiuslibet psal
mi ponitur nomen prophete facie
tis psalmum. Vbi autem taceat:
argumentum est qd a doctorib9 no
men eius ignoratur. Cuius autem sa
cratissima psalmorum scriptura ex
ordinatione sancte matris ecclesie
quotidie legitur in omnibus horis
canonicis propter eius profundū
a mirabilez sensuz: quo discutiunt
veritates ad vetus a nouum testa
mentum pertinentes: spiritus sancto
reuelante. expedit vt simpliciōres
ecclesie ministri scēpture sacre qua
continue a necessario vti habent:
sub breui cōpendio aliqualem ha
beant intellectu. Et quia in studio

interduz nimia prolixitate scriptu
rarum tardantur. aliqui ex paup
tate non habentes vnde libros sum
ptuosos valeant acquirere. Alij
in factis practicis qsi continue pro
pter bonum regimen reipublice oc
cupati. Ceteri vero in deuotione et
pigracia prepediti. Pro hec scriptu
ra quotidiana ad hanc breuissimaz
formam reducitur: vt breuitate et
habendi facultate ad hanc viden
dam alliciantur. ¶ Item aduet
dum qd sicut ostensione considera
ta interdum coram deo plures pre
ces et orationes fundimus: sic in
terdum prophete hic et precipue
Dauid de eadem materia faciunt
plures psalmos. ¶ Item notan
dum qd psalmis quibus prophe
te sancti per moduz orationis vte
bantur sub priori testamento pro
necessitatibus tunc currentibus:
eisdem in horis a alibi nunc sancta
vitur ecclesia. quia orando pro ne
cessitatibus christianitatis a eccle
sie presentis possunt xpiani se vni
formiter deo conformare. Dicamus
ergo. Beatus vit rē.

Eat
vir q
nō abijt
in cōsilio.
Jero.

B Psalteri
um est quasi magna domus que
habet phires cubiculos seu cellas. et
vnaq; cella h; suā dauiculā. Por
tawero huius magne domus est psal
pūs: cuius dauis est spūscūs. Reli
quī uero psal. q̄i singl;e celle sūt ha
lentes pprias claues suas uidelic;
titulos p q̄s apit sensus eoz. a in
telligit in cuius p̄sōa cātāt quilibet
p̄s. aut i p̄sōna xp̄i: a in p̄sōna ec
clesie: a in p̄sō

Collet. A pleris
nā p̄p̄ere.

Na; Aug. a **Cas.** exponūt ipm al
legorice de dño n̄o vt **B̄n̄s** vir sit
xp̄us: qui nō abijt in cōsilio impi.

Aug. Sic **Adaz** q̄ cōsensit vxo
ri decepte a serpente vt
dei p̄cepta p̄teriret. Et i via p̄dōy.

Cas. Quia uixit quidē in via pec
catorū nascēdo sic p̄cōres
Et nō stetit. qz eū non tenuit illece
bra secularis. Et i catedra pestilen
tie non sedit. qz noluit regnū terre
nuz cū su

Cas. Vel qz posteris
perbia. **Cas.** nō p̄miciose s; sa
lutatis dōtrine exēpla reliq̄t q̄ to
tū mūdi vulnera medicabili p̄di
catōe sanauit. Iudei uero hūc p̄s.
didicuz esse existimāt de **Josia:** eo qz
sol; in ephanos reges nō abierit

in cōsilio impiorū: s; secut; sit lege;
dei. Multi etiā vt **Tercilian;** in li.
8 spectacul; ac alij asserūt hūc p̄s.
posse intelligi de **Joseph** de arima
thia q̄ corp; dñi sepeliuit: eo qz nō
abierit i cōsilio iudeorū: et i via pec
catorū nō stetit: a in catedra pha
riseorū nō sedit. tñ nos qz illi speci
aliter in illo iterptant; gñal; in viro
iusto iterptemur. **Jux;** ig; hūc sen
sum uidelic; **Hugo** de scō vi
moralē.

Hugo do. **Inte**
tio p̄p̄he ē vt cōformet nos deo. Hoc
at fit p̄v̄tutes quuz finis ē b̄tudo
Et iō a b̄tūdine icapiēs: ait. **B̄tūs**
est: nō illa b̄tūdine trena de q̄ d̄i
in p̄s. **exliij.** **B̄tū** dixerūt pplm cui
hec **Cas.** Quī vtputa sūma secu
ritate suffult; i cōtinu
ata leticia a mundanis cōpijs per
seue

Mico. S; hic iust; describi
rat. **Mico.** tur b̄tūs b̄tūdine
celestiū in re s; i spe sic dicit p̄hus a
ethi corū **Pueros** b̄tūcam; q̄uis
nō sint adhuc capaces felicitatis
politice. s; qz ad hoc sūt dispositi p
obitōez in

Cas. Vir vocat; a vi
dol; bone. **Cas.** ub; q̄ nescit to
lerādo deficē aut i p̄spis aliq; se cla
tōe iactare: s; aīo stabili desit; a ce
lestiū rerū cōtemplatōe firmat; ma
net sp̄ impauid;: qui nō abijt.

Jero. Tria hoim gñalia p̄dā de
scribit. Aut ei maluz cogi
tam; a facim; a dōcem; de p̄ d̄ic

Glo. Qui nō abijt: a deo i regi
cādo p̄ cōsēuz volūtatis: q̄uis esset
positus: in cōsilio impiorum a q̄
uis impi; hōc molirent; quod est

laudabilius: videlicet bene vivere
inter im

Cassio Impius est
pius. qui deū pec
cat p̄ infidelitatē. Iustus ergo pri
mo detestabiles denegat cogitacō
nes: ac deinde actus vitiose cōversa
tionis excludit: dicens. Et in via pec
catorū nō stetit. Hoc est: non pse
ueravit in delicto: s; p̄ p̄māz ad me
liora cōuersus est. Et in cathedra pe
stilentie

Glosa Dans alijs
nō sedit exemplum
peccādi: vel p̄ue viuēdo: vel puer
se docēdo. Cathedra pp̄rie doctorū ē
sicut dñs ait Math. xij. Sup̄ cate
dra Moysi sederit scriba et pharisei.

Gregori in codice regule
pastoral. ii. iij.

In cathedra pestilentie sedere est ex
rōne mala discernē a tñ ex delibera
tione p̄

Cassi. In cathedra pesti
petrare lentie sedit q̄ po
steris p̄nitiose doctrine exempla
dereliq̄t. Pestilentie dicimus qui
pp̄mū suum deplatur et lebit.

Iero Videtis ipsi quō beatitu
do triplex cōdonat si non
cogitemus mala: si in p̄cō nō pse
ueramus: si non docemus ea que
mala sunt. Dixit tria q̄ facere nō
debemus. Neque ter subiūgit dno
que facere debemus. Non enī suffi
cit nobis mala fugere: nisi cōnseq̄
mur

Cassi sicut a alibi docet
bona. Dedina a malo et
fac bonū. Vñ subdit. S; in lege do
mini volūtas eius. Lex ergo domi
quā Moyses in monte synai acce
pit est in dedinandis peccatis in q̄
tota mētis viri iusti intētio cōsistit

Iero Non dixit in lege dñi est
timor: sed volūtas eius.

Multi enim timore faciūt: s; merce
dem non habet timor faciētis. Ius
voluntas in lege domini est q̄ vult
facere quod dominus impauit. S;
dicat aliquis. Ecce ego volo legem
dei facere. bt̄us ergo sum: quia vo
lo. Sed vide quib; sequitur. Et in le
ge eius meditabitur die ac nocte.
Non sufficit velle legei dei: sed in le
ge eius meditati. Meditatio legis
est non solum in legendis scriptu
ris: sed in his que scripta sunt faci
endis. Dum porrigo elemosinaz le
gem dei meditator. si egrotante in vi
sio: pedes mei legei dei meditantē.
Si ea facio que p̄cepta sunt quod
alijs ore meditantur: ego corpore
meditor. Et addidit: die ac nocte.

Cassi Nec cōplexio cōtinuuz
tempus ostendit. Qd si
ad literam intēdas omnino non
conuenit vt die ac nocte iugiter le
gē dei aliq̄s aut legat: aut p̄dicet.

Iero Nam a ambulanduz est
a bitendum: a comedē
dum: et dormiendum: a ea que ad
vitam necessaria sunt operanda.

Cassi Sed ille p̄batut legem
dei continue meditatuz
qui omnia scdm sanctitate; gerēs
celesti se puritate in omnibus tra
dauit: sicut dicit apostolus. Om
nia quecunq; facitis in verbo aut
facto: omnia in gloria dei facite.

Iero Iustus igitur siue man
ducat: siue bibit: siue dor
mit: in nomine domini omnia faci
ens: meditatur legem eius die ac

no de. Qui hoc fecerit premij quid
mereat. Et erit tanq̄ lignū
q̄ plantatū est se c̄ de curfus aq̄z
Multi simplē interpretant: a dicunt.
Quō lignū si plantatū fuerit iuxta
aq̄s necesse ē v̄t vireat a n̄ siccat. c̄
q̄ h̄nt radices ei⁹ h̄uores v̄n̄ v̄māt
Sic q̄cūq̄ legē d̄i meditat: ipsa le
gis meditatio virore ei facit a vitā
Hoc illi simplicit̄ interpretant. Nos
āt sp̄ualib⁹ sp̄ualia op̄ates i p̄u.
iij. de sapia legit. Lignū vite ē om̄i
bus op̄tendētib⁹ eā. Et s̄m apl̄ m
xp̄us d̄i virtus a d̄i sapia. Si aut̄
sapia lignū vite est: ipsa at̄ sapia
xp̄us. **Hugo** super Ezech.
est. **Hugo** .ome. p̄ma.
Qui plantat⁹ est se c̄ de curfus aq̄z.
q̄ icarnat⁹ est iux̄ lapsus a iuxta
peccata a nō in peccatis defluentū
p̄ locū. Naz̄ aq̄ p̄li interpretant in
Ap̄. **Idē Aug⁹ a Jero.**
Vides ḡ qm̄ qui b̄tis vir a sc̄is ē
huic lig⁹ a sapie op̄at: hoc est xp̄o
filiis erit: sic d̄i apl̄us. Cōsidē nos
facit a faciet i celestib⁹ a regnare
huic. a laodicie eccl̄ie in Ap̄. d̄ic̄
Qui v̄icit dabo ei sedē meū i thro
no meo. Vidētis ḡ q̄ cū xp̄o reḡbi
m⁹ i celo de q̄ adhuc s̄b d̄i. q̄d fru
ctū suū a p̄missione suā: dabit i t̄
pore suo. hoc ē **Collect.** Quā d̄i
in die iudicij. **Collect.** at ele
dis suis Mat. xxvi. Venite b̄nd̄i d̄i
p̄ris mei p̄cipite regnū. Et ne q̄sq̄
de xp̄i p̄missione dubitaret d̄e q̄nt̄
subiūgit Aug⁹. Et foliū ei⁹ nō deflu
et a v̄bū ei⁹ nō erit irritū q̄ verbū
domini manet in eternum.

Cassi. a intue d̄m̄ verba folijs
fruct⁹ tegūt: sic p̄missiones suas et
ista custodiūt: et oia q̄cūq̄ faciet
p̄sp̄abunt: tā facta q̄ d̄icta eius.
Alii autē i sensu morali p̄t̄ exponi
ab illo. **Hugo** q̄d lignūz a q̄
loco. **Hugo** beatus vir. da
bit fructū suū. nō alienū vt ip̄ocri
te a fatue v̄gimes. q̄ ambulat a ope
rant tonū ad testimoniū alienū vt
laudent: v̄l vt b̄ti valeāt t̄p̄aliter.
S̄ iste b̄tis. s̄. vir: fructū suū dabit
volūtariē nō coacte: s̄m ill̄ apl̄. iij.
ad Coi. ix. Nō ex tristitia a n̄tate
Dilatē em̄ datorē diligēt d̄i i t̄pe
suo. Temp⁹ v̄niū cuiusq̄ b̄n̄faciē
d̄i ē p̄ns vita. Vn̄ Eccl̄. ix. Q̄cūq̄
p̄t̄ facē man⁹ tua inst̄at̄ op̄are:
q̄ nec op⁹: nec ratio: nec sc̄ia: nec
sapia erūt ap̄d̄ inferos q̄ tu p̄p̄as.
Nūc ḡ i p̄nt̄ vita ē t̄pus tonū faci
endi. a i alia vita post istā erit t̄ps
mercedē recipiēdi: s̄m q̄ d̄i Ap̄.
ij. ad Coi. v. Om̄is nos māifestari
oportet aū tribunal xp̄i vt referat
vnusq̄sq̄ p̄p̄a cordis sui a corp̄is p̄
vt gessit: siue bonū: siue malū. Et
foliū ei⁹ nō defluet a v̄bū b̄ti viri
nō erit ociosū: s̄ erit alijs v̄tile. Vn̄
Greg. Ociosū est v̄bū q̄d caret ra
tiōe iuste n̄tatis: aut int̄tōe pie
v̄tilitatis. a oia q̄cūq̄ faciet p̄spa
bun. **Nico.** Quia p̄ oia sua t̄
tur. **Nico.** ad sempit̄nā beati
tudinē p̄ducat. Vn̄ ad Rō. viij. Di
ligētib⁹ d̄i oia coopant̄ in bonū:
his q̄ s̄m p̄positū vocati sunt sc̄i.
Collect. Et qm̄ oppo sita iuxta
se posita magis e luce

scilicet. **I**dem post q̄ dixit de b̄atu
d̄me iustiviri: o se q̄nt enarrat in fe
licitate impiorū ad finē q̄ p̄am eo
rū spnat q̄ p̄ pena cōgscit. **V**ñ d̄c.

Non sic im̄. **Jero.** **I**d q̄d sc̄i d̄o
p̄ij nō sic. **Jero.** d̄i: nō sic: hoc
i hebreis volumib⁹ nō habet: s̄ nec
in ip̄is. **lx̄. it̄p̄ ab⁹. Naz.** exēpla
Origēsi cesariēse bibliotheca legēs
tm̄ semel repp̄e. **Cassi.** Ac si di
ri scriptū.

Cassi. cat. Non
erit sic impi⁹ vt sup̄i⁹ dixit de viro
iusto: s̄ sunt tā. **Glo.** q̄ c̄dūe
q̄ puluis. **Glo.** p̄uis fug
gestiōibus non h̄ntes h̄uorē: ḡe
quē p̄icit vent⁹. **a** sup̄bia q̄ vento
op̄at. q̄ petit alta et inflat: a facie
terre. **a** p̄sentiā vite eterne.

Cas. Homo em̄ terren⁹ q̄n̄ in
stat seductorio vento sup̄
bie de soliditate terre viuentiū q̄si
puluis abijcit. q̄ sua leuitate ad
firmamētū mādato rū dei se t̄nē nō
potit. **Jero.** Qui nō incōgrue pul
it.

Jero. veri op̄at. q̄ q̄i q̄
illū aura tēptatōis diabolice traxe
rit illuc errore p̄ducit m̄hil h̄z soli
dū: s̄ q̄d h̄z. **h̄o.** **Nico.** Vñ de fo
ab penā h̄z. **Nico.** uca culpe
deijcit in foueā ge h̄ne. **apl** q̄d sub
dit. **I**deo nō resurgūt impij viz in
fideles p̄dolate: in iudicio.

Cas. Nā si ad iudiciū resurgē
est p̄ suis factis quēpia; z
reddē rōez. merito illi dicunt in iu
dicio nō resurgē q̄s iam cōgscit d̄i
uina s̄mā d̄nasse: sic **Jo. iij.** dicit
Qui nō credit iā iudicat⁹ est.

Aug⁹. Resurgēt quidē impij:
s̄ nō vt iudicent. q̄ iā

certissimis penis destinati sūt. ne q̄
p̄tōres. **a** falli xp̄iam q̄ verb̄ cōfite
tes d̄u: factis at̄ negāt. hi at̄ nō re
surgēt i oclio iustorū: vt iudicent
s̄ forte vt iudicent. **I**tem **Jero.**

Nico. Dic ocliu d̄let scribi p̄
e q̄ i hebreo a i trāslati
one **Jero.** accepta imēdiate ab he
braica veritate habet i o gregatōe
iustorū. **I**ta at̄ o gregatio ē in b̄i
tudine celestī: s̄m q̄ d̄i m̄ p̄s. **xlvi.**
Pncipes p̄lorū o gregati sūt cū d̄o
abra. **Hugo.** Duplex ordo h̄o
h̄a.

Hugo. minū futur⁹ est
i iudicio. videlz el cōz: a reproborū
Alij iudicabūt a nō iudicabūtur.
vt apli a aplici viri: q̄ non solū le
galia p̄cepta suauent: s̄ etiā cōsi
lia euāgelica impleuerūt de quib⁹

d̄ns d̄c in euāgelio **Mat. xix.** Vos
q̄ reliq̄stis oia a secuti estis me cur
sederit filius hoīs i sede maiestatis
sue sedebitis a vos sup. **xij. thronos**
iudicātes. **xij. trib⁹ isrl.** **A**lij iudica
būtur a saluabunt vt mediocriter
boni q̄ vite maculas lacrimis terseūt

Vel p̄cedētia delicta elis deleuerūt
quib⁹ iudex venēs i dex̄a cōfite
bus dicit. **E**surui a debistis in mā
ducare: a ceta q̄ ibidē sequūt. **A**lij
iudicabūtur a d̄nabunt vt mali
xp̄iam q̄ p̄tā sua nec lacrimis terse
ūt: nec elemosinis redemerūt. **A**lij
nec iudicabūt nec iudicabūtur sed

d̄nabūtur: vt increduli a hi in iu
dicio nō resurgūt. q̄ in sua infideli
tate d̄nati sunt vt didū ē **Jc** glō.
Ratio p̄dictorū redditur cū dicit.

Nico. **V**omā nouit d̄ns vi
am p̄tōz a pio a ssum

eorum p[ro]viam p[ro]ntis vite: novit notitia approbatois. **Ite** s[ub]dit **La** inter ip[s]orum p[ro]hibet. **I**tem eor[um] p[ro]viam p[ro]sentis vite i[n] morte t[er]minat ad b[e]n[e]dictio[n]e[m] aie filia[m] corp[or]is t[er]minat i[n] futuro iudicio. **E**t sic o[mn]ino p[ro]hibet p[ro] si absq[ue] aliq[ua] spe rede[re]di. **Ite** **Jero**. **Aug**. **Cassi**. **Collec**. **Annua** a **Hugo**. **Collec**. nob[is] o[mn]ipotens d[omi]n[us] v[er]o b[e]n[e]dictio[n]e[m] viri iusti sequimur: v[er]o ligno vite opemur: v[er]o no[n] sim[us] impij ne opemur pulveri n[on] sim[us] p[ro]p[ri]etores ne p[ro]eam[us] s[ed] p[ro] obf[er]vantia[m] m[an]dat[or]u[m] dei co[n]g[re]gamur a d[omi]no q[ui]n[on] i[n] o[m]n[e]g[ra]t[i]o[n]e iustor[um] re furg[er]e valeamus p[ro] christum domi[n]u[m] nostrum. Amen.

O **Vare fremu** erit g[en]tes. **I**ste p[ro]s. duob[us] modis exponit. **L** ad t[er]t[er]t[er] allegorice. **A**d t[er]t[er]t[er] at ex p[ro]nit a iudeis duob[us] modis. **Q**ui d[omi]n[us] em[er]it dicit q[uo]d iste p[ro]s. est p[ro]s p[ro]cedit p[ro]s. et exponit de illis q[ui] redierunt a captivitate babilonis. **A**lij v[er]o dicit istu[m] p[ro]s. esse p[ro]s. **Rico** modern[us] q[uo]d dauid fecit h[uius] p[ro]s. laudando de um de victoria habita de philisteis q[ui] ascende[n]t ad pugna[m] co[n] eu[m]: q[ui] audierunt eum fuisse iunctu[m] publice sup[er] totu[m] p[ro]p[ri]u[m] isrl: v[er]o habet iij. r. v. Quavis em[er]it p[ro]mo fuisse iunctus i[n] domo p[ro]p[ri]i sui p[ro] samuelez v[er]o habet. ij. r. xvi. hoc t[er]n fuit secrete. **E**t postea sup[er] tribu[m] iuda solaz: v[er]o h[ab]et. ij. r. ij. **T**u postea fuit iunct[us] publice sup[er] totu[m] p[ro]p[ri]u[m] isrl. q[ui] a philisteis audito ascende[n]t v[er]o destrueret

regnu[m] ei[us]. **E**t s[ecundu]m istu[m] itellec[tu]m exponit hebrei moderni istu[m] p[ro]s. dicens. **Quare fremuerunt gentes** i[n] philistei. q[ui] o[mn]es q[ui] n[on] erant de g[en]te iudeor[um] vocabant[ur] g[en]tes siue g[en]tiles **La** p[ro]p[ri]i d[iv]ersar[um] civitatu[m] i[n] fra philistinim ex[er]citu[m] meditati s[un]t i[n] a[n]i[m]a. **I**ntende[n]t em[er]it destrue[re] regnu[m] dauid: s[ed] frustrati fuerunt ab i[n]te[n]tione sua. **A**stiterunt reges t[er]re. **I**tem q[ui]nq[ue] philistinor[um] satrape **La** p[ro]ncipes. **I**q[ui] sub eis regebant p[ro]p[ri]e m[er]it[us] nece[n]t i[n] v[er]nu[m] adu[er]sus d[omi]n[um]: a adu[er]sus x[ristu]m ei[us]. **I**tem dauid q[ui] erat v[er]n[us] i[n] reg[em] ex[er]citat[i]o[n]e d[iv]ina. **E**t p[ro]p[ri]e expositio. **Cas** Allegorice at ex lealis. **Cas** p[ro]mit id[em] p[ro]s. de x[risto]: v[er]o apparet manifeste **Act**. iij. c. vbi d[icitu]r q[uo]d apli repleti sp[iritu] s[an]c[t]o dixerunt. **D**ne q[ui] fecisti celu[m] a t[er]raz mare a o[mn]ia q[ui] i[n] eis s[un]t q[ui] sp[iritu] s[an]c[t]o per es dauid p[ro]p[ri]i n[on] dixisti. **Quare fremuerunt g[en]tes**. **V**n apparet q[uo]d dauid e[st] auctor hui[us] p[ro]s. **Ite** **Apo**. ad **Heb**. v. p[ro] illud q[uo]d d[icitu]r i[n] hoc p[ro]s. probat x[ristu]m maiore[m] esse angel[us]: dicit **Ad** que[m] em[er]it angelor[um] aliq[ui]n dixit de us: **Fili[us] meus es tu: ego hodie genui te**. **P**robatio at no[n] valet ex se fu[m] m[is]tico: s[ed] t[er]n ex leali s[ecundu]m q[uo]d dicit **Aug**. co[n] v[er]m[en]t[us] d[omi]n[us] a. **E**t i[te]m **Apo**. q[ui] sciuit v[er]o testam[en]tu[m] p[ro] eruditio[n]e[m] samahel. a p[ro]fecti[us] p[ro] illuminatio[n]e[m] sp[iritu] s[an]c[t]i: o[mn]i p[ro]p[ri]e dicit q[uo]d p[ro]s. iste d[icitu]r. **Hugo** Cui talis p[ro]s. de x[risto]. **Hugo** p[ro]it titulu[m] p[ro]s. dauid. Cui[us] sensus tal[is] est. p[ro]s. iste attribuit **Cas** Naz sic me dauid a x[risto]. **Cas** p[ro]s. hebreor[um] no[m]i[n]e[m] tradit[ur] m[er]it[us] dauid b. v.

quif vox xpi: dicentis. **Go aut** |
cui? disciplina iudei repulerunt **Co**
sticut? suz rex ab eo | v a deo patre
| **sup syon monte sem ei?** | v super
ecciam qua monte appellat ppter
eminentia honoris a firmitate fidei
Syon hebreu lingua dicitur speculatio
q dicitur apta eccie: qm pmissi
ones dmi mentis puidetia contuetur:
sup qua reuera xpus e rex: qm ab
ipso regit atz disponit **Lp dican? p**
reptu ei? hoc est doctrina euagelij
Ite Iero. **Hugo** Deniq xps de
a **Aug?** **Hugo** darat suam
eterna gnatoez qua hz a pte: dicent
Omni? Ip? **L dicit ad me filius**
me? es tu hoc etia legit dixerisse voli
ter de filio i baptismo **Mat. iij.** a
m trafiguratoe **Mat. xvij.** **Ego ho**
die genui te **Cas** **Hodie enim**
eternalit. **Cas** apd deu nullo
initio incipit: nullo fine cadit. **No**
enim est ibi: neq fuit: neq erit. **Sp**
maet: **sp est.** **Et quicq dixeris nli**
est hodie: sic Apo? ad **Heb. xij.** ait
Jesus xpus heri a hodie a i eternu
genui te **lum e de lumie: omp? ex**
oi potete: de? x? d? deo vero. de quo
ad Heb v scilicet. ait. Splendor glie
a figura sube ei? hoc fides catholi
ca: hoc sanitas metis itelligat: vt
vngit? filia? a pte nec natura nec
tpe nec ptate debeat separi. **Item**
Aug? **Se?** **Aug?** **Vox dei pns**
quitar. **Aug?** ab filiu virgi
nis incarnatu. **Postula a me a da**
bo tibi getes | vt noi xpiano copu
lent atz ita a morte redimatur a pos
sidentur a deo **Vn subdit.** | in heredi
tate tua | qua postulaueras ad eo

ru? salute: a q tibi fructificet spiri
tua? **Iero** **Ac si dicat: duz iudei**
lia. **Iero** noluerit te recipere oes
getes tibi veniet i hereditate | a pos
sionem tua terminos terre |.

Rico Quia tpe aploz fides
xpi divulgata e p vni
uersuz mudu: fm q pdictu fuit in
ps. xvij. **In oez terra exiuit sonus**
eo. **Cas** **Cu em dicit: dabo tibi**
tu. **Cas** **in possessionez finios**
tre: hoc natura huanitatis xpi acce
pit qd ipse i sua natura dicitur sp pos
sebit. **Reges eos.** **Illi em regunt**
q ad salutis dona pueniunt **in vir**
ga fer **Rico** **Per hoc designat**
rea. **Rico** **ptas xpi insupa**
bilis a eterna: fm q pdictu fuerat
Daniel. vij. **Aspiciebā in visione no**
dis a ecce i nubib? ali qm filio? hois
reiebat: a vsq ad antiquu diez pue
nit a dedit ei ptatez: honorem: a re
gnu. **Et subdit.** **ptas ei? ptas etre**
na q no aufert a regnu qd no cor
ruptur. **La tanq vas figuli ofrin**
ges e **Aug?** **v ceteres i eis hoc**
os. **Aug?** est i pccatorib? terre
nas cupiditates: a veteris hois lu
tulenta negocia a quicq de peccati
limo vtra? **Iero** **Christus e figu**
ctu est. **Iero** **lus. a ho e vas**
qd cofringit hic i pma: vel i die iu
dicij in igne. **Deniq ppha hortat oes**
ad obedientia a fuitu dei: dicens.

Aug? **Et nuc ia vos in oua**
ti cotritis i vobis lutis cu
piditatib? q ad pteritavitā ptinet
facti estis reges. **ia valentes regē**
quicq i vobis fuile atz te strale e.
a no qm aere; cedentes: s? castigates
b. ij.

vestra corpora et fuerunt subiecti.

Glo ^{Intelligite} ista p̄dicta
et si p̄ vos non sufficitis
Lerudimi. ab alijs. q̄ iudicatis ter
ram. et c̄renitate in vob. Et vt oib⁹
tollet elatōez q̄s reges appellat
subiūgit d̄nter. **S**eruite d̄no in ti
more. s̄.

Rico Vñ Bern. Serui
filiati. am⁹ i caritate il
la q̄ timorē pellit: labores nō sentit:
merita nō intuet: p̄mū nō requirit:
a plus oibus v̄get. Nullus terror
sic sollicitat. nulla p̄mia sic iuitant.
nulla iusticia sic erigit. Et ne fuiti
um ei⁹ durissimū aut tristissimū
forte putaret: subiūxit. **L** exultate
ei. p̄ cordis deuotōez a eleuatōez i
deus dicit em̄ exultatio q̄h̄ ē salta
tio. **Cū tremore.** Hoc addit ne di
cta exultatio in dissolutōez vertat
sic faciūt dissolute i eccl̄a cantātes:
cū tñ ois cant⁹ eccl̄astic⁹ ad exci
tandā deuotionē fidelīū ordinet.

Aug⁹ Itiam sic p̄t accipi. **L** et
nūc reges intelligite. v̄
etiā nūc me rege constituto nolite
tristes esse reges ēre: q̄h̄ vestrū bo
nūz vob ablatū sit: s̄ intelligite poti
us: a Lerudimi. vos h̄ie sup̄iorē iu
dicē oīa dare videntē. **I**b̄ em̄z vobis
expedit vt sub illo sitis a q̄ a iulle
ctus a eruditio vobis dat. Itiā vo
bis expedit vt nō temē d̄nem: sed
d̄no oīm fūiat: a exultetis in b̄n
tudie certissima a sincerissima cau
ti: a circūspiciētis ne ab ea p̄ sup
biā decidatis. **A**pprehēdite disci
pli

Rico a subijcite vos hūi
nā. **L** iter discipline xp̄i
anel. ne qm̄ irascat d̄ns. si nō appre

hēbatis ei⁹ disciplinā. **L** p̄ oseq̄s
Lpeatis de via iusta. La via verita
tis dedi.

Cab Vel peatis a cele
nādo. **S**i rege xp̄o q̄ est
via recte ābulatū: dux ad vitaz
euntū: iter ad b̄titudinēz festinan
tiuz: sicut ipse dicit in euāgelio. Ego
sum via: veritas: a vita. **V**iā p̄ter
icarnatōez: p̄ quam bonis vinēdi
p̄bet exemplū. veritas p̄ter iudici
um. vita p̄ter d̄itatez. **E**t q̄ ad dedi
natōem vie veritatis sequit diuina
punitio. **I**b̄ subdit. **Q**uoniam exar
serit i breui ira ei⁹. v̄ auz d̄creuerit
vinēcām inferre q̄ impijs a p̄dōri
bus p̄pa

Iero **L**i breui ira. h̄
ratur. **est** in exitu vni
us cuiusq̄ h̄ois: vel i die iudicij v̄
est illud. **C**uz em̄ dixerint homies
pax a securitas: tūc veniet eis rep̄
tinus in **Glo** **M**odo d̄ nō ar
terit⁹. **d**et auz castigat
vt p̄. s̄ i futuro ardeb̄t. q̄ mil pa
ciētie ei⁹ ampli⁹ erit. **L** b̄i oēs **L**erūt
Lq̄ d̄h̄ūt

Rico **Q**ui modo in
afflictōe posi
ti non frangūtur ipacia seu despa
tione: s̄ fiducialiter expectāt remu
nerationē vi
te future.

Colle **M**odo d̄uz
districi iu
dicis ira differet: a p̄dō: in d̄sideri
is aie sue laudat d̄n̄ iustus tribula
tiones a angustias sustinet: q̄ ma
loz pena: q̄ iustozū gloria sit non
apparet. **H**inc est q̄ **J**ob. ap̄lus
ait. **C**arissimi: nūc filij dei fumus
a nondū apparuit q̄d̄ erim⁹. **S**cim⁹
qm̄ cum apparuerit filies ei erim⁹:
qm̄ videbim⁹ eū sicuti est. **T**ūc p̄fe
cto apparebit q̄ fallax hūi⁹ mūdi

fiducia extiterit: q̄ transitoria vi-
ta: q̄ breuis gloria: q̄ praua volu-
ptas: q̄ falsa p̄spitas: a q̄ cito trā-
sūt q̄c̄d̄ hic caū et p̄ciosū fuerit.
Ergo infelices q̄ in talib⁹ cōfisi sūt
si beati omnes q̄ cōfidūt in eo q̄ est
benedicis in secula seculorū. Amē.

Omnie quid

multiph. Titul⁹ hui⁹
psalmi talis est: psal.

Dauid cū fugēt a facie Absalon fi-

lij. **Cass.** Legit. ij. R. xv. q̄ Ab-
salon dū p̄ter suū da-

uid crudeliter in se q̄ref: mule impe-

tu p̄duct⁹ in densā quercū ramis

eius comā nectētib⁹: in aeris subli-

mitate suspensus est. Prefigurās

Judā traditorē d̄ni qui in odat⁹ la-

queo vitā. **Aug⁹** Huic histoie

finiūt. **Aug⁹** alludit titul⁹

de q̄ tñ non agit p̄s. sed de signato

historie. et de passiōe a resurrectōe

xpi. q̄ maxime p̄t̄ in eo q̄ in eo

de; dicit. Ego dormiui a somnu; ce-

pi: a exurrexi. Dauid em̄ xps̄ intel-

ligit: vt in titulo p̄cedētis p̄s. didū

est. Et Absalon filij Dauid Judas

intelligit quē xpus cū alijs apl̄is

filij in euāgelio vocat; dicens. Nō

possunt filij sp̄s̄i ieiunare q̄ diu cū

illis est sponsus. A q̄ Juda xps̄s fu-

git: q̄n illo ascendēte ad scribas et

phariseos cū alijs apl̄is in mōtē;

seces. **Cass.** Et sic Dauid suspēso

fit. **Cass.** Absalon filio suo in

pace reguit: sic a suspēso Juda xps̄s

in gloria surrexit. Hoc iḡ intelli-

gēs. Et dras p̄ph. s. in facto p̄dicto

significari misteriu; passiōis et re-

surrectōis Iesu xpi et quib⁹ agit

p̄s. verba p̄dicti tituli posuit de hi-

storia. Cui⁹ tituli sensus est talis.

Psal. iste attribuit Dauid. et xpo q̄

hic loquit. **Ps.** inq̄t agēs de eo q̄s

fiḡtur; est: cui; fugēt Dauid a facie

Absalon filij sui. et de passiōe et re-

surrectōe Iesu xpi q̄ illa historia

fiḡta. **Cass.** Testātē at̄ regum

sunt. **Cass.** historia psal. iste

q̄nquagesimo adu posterior ē: q̄m

post culpas adulteri; et homicidij

vie noscīt Dauid p̄secutio ab Ab-

salon filio otigisse. h. p̄ virtute sua

hic p̄s. optētū nūo p̄bat aptat⁹.

tenē em̄ terciū locū; oportuerat: q̄

a sande trinitatis potētā: a tridu-

ane i se resurrectōis misteria conti-

ne. **Collec.** Et q̄ s̄m Augus-

bat. **Collec.** iste p̄s. p̄t accipi

vt sit vox xpi. p̄ se a p̄ suis mēbris

cūctis viz fidelib⁹ in q̄cūq; angu-

stia constitutis. Loquit̄ ḡ ap̄ d̄ p̄phaz

simul ecclesia a xpus caput ei⁹ inē

p̄cellas p̄secutionū constituta p̄vni

uersuz orbē terraz; a dicat. L

Omnie de p̄. quid multipli-

cati sunt q̄ tribulāt me. L

Cass. Secūdi p̄s. hoc q̄si sit e

gatio increpātis ē. hic at̄ amicat̄ cō-

tra se p̄p̄os excitatos q̄ ad eos co-

gnoscit̄ velle saluādos: sic i. xxxiiii

p̄s. dicitur est. Retribuebāt m̄ ma-

la p̄ bonis. L multi insurgūt adūsu;

me. L In tñ multi fuerūt vt etiā de

nūo discipulorū traditor; Judas il-

lis fuerat cōgregat⁹. **Idē Aug⁹.**

Hugo Falsi testes ex iudeis

surreperūt in xpm vt

b. iij.

eū; morti tradent: sic ipse in alio
psalmo dicit. Insupererūt in me
testes iniqui. **U**lti dicit aīe mee
non est salus: ipsi in deo eius. Vt
Matth. xxvij. principes iudeorum dixe
runt. Alios saluos fecit: seipsum nō
pōt saluū facere. **I**te Aug. et **C**as.
HUGO **I**tiā. Multi dicunt aīe
mee pōt intelligi de fer
uenti tēptatōe demonū qui p suas
noxias suggestiones reddūt hōiez
pusillanimē et qñ despātū in feruo
re tēptatōis. et dicit in cogitatōe
nō est salus: ipsi in deo eius: eo q nō
pōt supare tēptatōes. sicut in be
ato **B**enedicto dicit: q in tū fuit
veratus carnis tēptatione ex me
moria aspāis cuiusdā mulieris q
delibabat ex eremo redire ad secu
lum. Sequit̄ vox hūane nature
xp̄i loq̄ntis ad suam diuinitatē: et
ōndit tria p q dē p̄ adiuuat suū
filiū incarnatū. **P**rimū fuit vniō
diuine nature. cum hūana: cui dicit.
U **V**aut̄ dñe. qui es verbū p̄ris
oipotētis. **S**uscceptor me es. q̄ me
naturā. s. hūanā induisti nascēdo.
Naz hūane nature susceptio ē ve
bi dī incarnatio. **I**te Aug. et **C**as
sio. **A**csi dicat vniū diuinitatē hu
manitati. **S**ecūduz fuit leticia qua
xp̄us hō letat̄ in deum. vnde subdit
gloria mea. **T**ercū fuit cōtēpla
tio q̄ cōtinue fruebat̄. vñ dicit. **et**
exaltans ea **A**ug. v mēte: me
put meū. **A**ug. am hūanaz
q̄ caput aīe nō absurde appellat̄: q̄
ita inlehit excellenti supeminētie
vbi hōiem suscipiētis vt tāta pas
sionis hūilitate nō deponeret̄.

Cas. **V**oce mea ab dñm da
maui. dicit̄: p̄ clarifica
filiū tuū. **et exaudiuit me**. sicut p̄
in euangelio dicit. **Et clarificauit et**
iterū clarificabo. Et addidit. De mō
te sancto suo. et de diuinitatis excel
lentissima hūmitate: hoc est de iusti
tia sua: sic ali⁹ ps̄. dicit. **I**usticia tua
sicut mōtes dei. **E**quū em fuerat vt
natura hūanitati assump̄te q̄ in
terris singulare paciētie monstra
uit exemplū: accipet in celis crea
turatū oīm principatū. **H**i etiā
duo versus sunt vox ecclesie in p̄so
na suoz fidelū. **A**ug. **Tu at̄ dñe**
um: dicentis. Aug. susceptor
meus es. in xp̄o q̄ nos in celestib⁹
sedere facit. et faciet vna cum illo. p̄ce
dente em capite cetera mēbra conse
quūtur. **g**loria mea. cui⁹ gratia
et misericordia talis suū. **et exaltās**
caput meū. videt̄ xp̄m q̄ ascēdit
in celū. q̄ caput mulieris viri: et ca
put viri xp̄us est. **V**el caput meū
vniūscuiusq̄ nostrū sp̄m vel mē
tem q̄ est caput aīe. **E**xaltat̄ autē
mens eius iam dicit̄ pōt. mēte hūo
legi dei vt cetera hōis p̄tā s̄bdanē
cū iam carnis resurrectōe ab sorte
tue mors in victoria. **V**oce mea
q̄ est intima cordis deuotio. **ab do**
minū damauī. **S**i aliene cogitacō
nes ab affectu orātis incurrāt nō
dū dicit̄ p̄: voce mea ab dñm dama
ui. **N**eq̄ hoc recte b̄: nisi cum sola
anima nihil carnaliū intentionū
in oratione attrahens. loquit̄ dñs
vbi solus audit. **et exaudiuit me**
de monte sancto suo. et illa iusti
cia sua q̄ literant̄ electi eius et p̄se

autores eorum puniuntur. Sequitur
vox christi.

Hugo ^{8 scō vic.} **Ecce**
qui volūtarie sustinui mortem. **dor-**
miui et passioni me sponte exposui
a demē. **Soporatus sum**. Transla-
tio romana habet: a somnuz cepi
et mors sub

Cassi. Nam sopor
secuta est. **Ratio** ista fu-
it sacri corporis beata dormitatio. **Et**
exurrexi quia caro mortalitate depo-
sita immortalitate sumpsit a gloriaz
sempiternaz. **Sed** quare exurrexit
euidenter ostendit: dicens. **Quod do-**
minus suscepit me. **Natura** enim
humanitatis pro se et propria virtute
non potuisset resurgere: nisi eaz di-
uina omnipotentia suscepisset: sic ipse
dicit. **Potestatem** habeo ponendi
animaz meam et iterum sumendi eaz.

hugo **Dicit** populus dei etiam il-
lud **Ego** dormiui piger
ab bono opus. a somnuz cepi in de-
lectatione peccati. a exurrexi a mor-
te peccati. quia dominus suscepit me
de peccatoribus per suam gratiaz.

Sequitur vox christi. **Non** timebo
milia populi iudaici. **circū-**
dantis me. **In** passione mea. **Exurge** dñe.
et fac me

Augusti. **Mos** est
exurgē. **diuinarū**
scripturaru persone dei attribuere
quod in nobis facit. **Vnde** est illud
An experimentum queritis eius
qui in me loquitur christus? **Non** enim
ait quo iubere loquor: sed profus
ipsam locutionem illi tribuit cuius
munere loquebatur. **saluum** me
fac deus meus. **per** gloriam resur-
rectionis. **Habet** enim vnusquisq;

temptationes quibus circūalla-
tus dicere potest: non timebo milia
populi circūdantis me. **Quoni-**
am tu percussisti. et percussus sum mo-
rem prophetie. quia ea que ventura pro-
phetantur secundum tempus futura sunt:
secundum scientiam vero prophetantur iam
pro factis habenda sunt. **omnes** ad-
uersantes mihi sine causa dentes
peccatorum contriuisisti. **Hoc** secundum
Augustinum sic legitur. **Dentes** et
maledicā verbalē peccatorum. **vide**
habet principum iudeorum dilaceran-
tium maledicā filii dei. **contriui-**
sti. **quasi** in ierituz et in puluerem
perduxisti. **Quoniam** tu percussisti
omnes aduersantes mihi sine cau-
sa. **sicut** in alio psalmo dicit. **Prin-**
cipes persecuti sunt me gratis. **Rede**
etiam in predestinatione dicit de di-
abolo a angelis eius: percussisti om-
nes aduersantes mihi sine causa.
quoniam ipsi demones non soluz
in totum christi corpus: sed etiam in
singulos quosque priuam seruiunt
Dentes peccatorum contriuisisti. **Ha-**
bet vnus quisque maledicentes sibi.
habet etiam vitiorum auctores co-
nantes cum a christi corpore preci-
dere. **sed** **Omni** est salus. et do-
mini est nos saluos facere de morte
peccati.

hugo a hoc dicit propheta
ta ad homines.
Demde conuertit sermonem ad de-
um mutando personam: a hoc per
figuram que vocatur methaplasim?
Vnde subdit. **La** super populum tu-
um benedi- **Jeroni**. **Populo**
dico tua. **crede** tuiuz
benedictionem infundit transmit
b. iij.

tens eis spiritum sanctum. vel in futuro quando diciturus erit. Venite benedicti patris mei percipite regnum quod vobis paratum est ab origine mundi. Ad quod nos perducatur dominus noster Iesus christus qui est benedictus in secula seculorum. Amen.

Quoniam inuocarem. Huic psalmo preponitur titulus talis. in fine psalmi. canticum dauid. **Rico**. Ad litteram psalmus est sonus vel modulatio pneumatica ex organo. Et canticum dicitur sonus humane vocis. Unde psalmus. canticum dicitur modulatio organi cum humana voce sequente quam instrumentum precedente a voce sequente laudat deus. sicut in plerisque ecclesiis fit tempore laudum. **Glo**. Sed spiritualiter loquendo psalmus significat bonam operationem. et canticum letitiam mentis habitam de eternis: ut dictum est in plerisque prophetis compilationis. Per hoc enim quod dicitur in fine: signat hic et in consequentibus titulus christus qui est finis consummans in presenti ad iusticiam et in futuro ad coronam. Unde sensus predicti tituli talis est. **Psalmus** iste qui dicitur dauid psalmus. quia monet ad bene operandum est psalmus. canticum docet bonam nostram operationem fieri in mentis letitia habitam de eternis dirigens nos in fine et in christum ad quem tendimus. Qui quidem psalmus est dauid prophete vel alicuius perfecti monentis ut vana seculi deserant atque dicentis. **Q**uoniam inuocare. Deum duos oratione

Aug Exaudiuit me deus in iusticia mea. Ista a quo est iusticia mea. Postquam indicauit hominibus se esse exauditum: deinde quasi iam habens deum in corde familiariter ei ex dilectione loquitur: dicens In tribulatione dilatasti mihi. et ab angustiis tristitie in latitudine gaudij de **Glo**. Quod gaudium duxisti me. **Glo** est de pura scientia a deo. **Iero**. Et licet mihi vite eterne. **Iero** in tribulatione auxilium tuleris: tamen ego misericordia semper indigeo. Unde subdit. Miserere mei et exaudi orationem meam. Contra miseras huius vite ut incepta **Collect**. Dicit enim iusti hoc proprium ut in omni quod dicunt aut agunt non solum suum profectum: sed etiam proximorum edificationem querant. Unde apte subiungitur. Fili hominum. videlicet prauorum parentum. vsque quo. et quod dicitur eritis. gravi coris. et quod dicitur erit cor vestrum sarcina peccatorum et pondere iniquitatis grauatum: sicut de pharaone legitur. Ingrauatus est cor pharaonis. **Aug** Ut quid dicitis vanitatem. et quid vultis esse beati de terrenis: ut quid temporalium rerum amore detinemini. **Hugo** La queritis mendacium. et temporalia que dicuntur mendacium. quia promittunt securitatem et solvunt timores: promittunt satietatem et solvunt esuriam. quia ecclesiasticus. v. dicitur. Auarus non implebitur pecunia. Sicque amatores suos decipiunt.

Aug⁹ **Et** scitote quoniam
mirificauit & mirabilez
ostendit. **dn̄s** pater. **sanctū** suū
& filiū suū **dn̄m** **christū** resuscitan
do a ad dexteram suaz collocaudo
ad quē uos qui estis graui corde de
letis conuerti ab amore mundi. Et
p̄ eū **dn̄s** exaudiet me. **orantez** p̄
requie eterna cōsequēda. **Cū** dama
uero ad eū. **cum** cordis deuotione.
Ita et uos exaudiet si sic damaue
ritis et feceritis qd sequit̄. **Ira**
scimini a nolite peccare. **Hoc** duo
bus uobis intelligi pōt scilicet. **Ira**
scimini & si primus motus animi
surgat ad iram qui iaz p̄pter penā
peccati non est in nostra p̄tate sal
tem non ei cōsentiat ratio ut mens
que intus regnata est s̄m deum ut
mente seruiamus legi dei: si adhuc
carne seruim⁹ legi peccati. **Aut** agi
te penitentia & irascimini uobis ip̄s
de p̄teritis peccatis a ulterius pec
care desinite. **q̄ dicitis**. **hec** inq̄ dī
cite. **in** cordibus uestris. **a** nolite
esse populus de quo dicitur est. **La**
bijs me honorant: cor autem eoz
longe est a me. **in** cubilib⁹ uis. **hoc**
est in conscientijs uestris. **com**
pungimini. **hoc** ad dolorem peni
tentie refertur: ut seipsam anima
puniens compungat: ne in dei iu
dicio damnata torqueat̄. **Idem.**

Castio **S**acrificate sacrifi
cium iusticie. **de** quo
sacrificio dicit in quinquagesimo
psalmo. **Sacrificium** deo **spiritus**
contribulatus cor contritū. **Hoc**
sacrificiū sit per penitentia. **Quid**
enim iustius q̄ ut suis quisq̄ pec

caus potius q̄ alienis irascatur: et
seipsum puniens mactet deo. **In**
sacrificio iusticie opera iusta sunt
per penitentiā. **Castiodor⁹**
am. **recte.**

ergo uiuite a corda uestra diuini
tati semper munda offerte. **Addi**
dit quoq̄. **La** **sperate in domino**. **scō**
sequi i futuro salutaria promissa.
Sed quia vnusquisq̄ id bonū uult
impetrare a deo qd diligit: et pau
ci sunt qui diligunt bona ad interi
orem hominem pertinentia: que so
la diligenda sunt. ceteris autē ad
necessitatem utendum est: non ad
gaudium perfruendum cum dixit
set: **sperate in domino** subiecit. **mul**
ti dicunt quis ostēdit nobis bona. **que**
interrogatio ē oīm stultoz a mi
quorum pacem et securitatem vi
te secularis desiderantium: siue eti
am de ipsa futura uita que nobis
promittitur dubitantūz uel despe
rantium: qui sepe dicunt. **Quis** no
uit si uera sunt: aut quis uenit ab
inferis ut ista nunciaret.

Hugo **Quibus** respōderi pos
set q̄ xpus agnit⁹ est
reuerfus ab inferis. a **Lazarus** in
de reuerfus: multa de penis inferni
reuerfus.

Aug⁹ **Magnifice** tū a bre
lit. **Aug⁹** uiter oūdit q̄ bona q̄
renda sūt: eoz interrogatōi rēdens.
Ignatū est sup nos lumē vul
tus tui dn̄e. **hoc** factū ē ad imaginē a
silitudine dei quā peccādo corrupit

Gl **Est** imago creatōis i q̄ crea
tū ē hō. **scō** q̄ ē supior uis aie
q̄ uult⁹ dei dī. q̄ sic p̄ uultūz hō hō
mini assimilat̄ et homo cognoscit

necessaria pro omnibus temporalibus diuitijs ponuntur.

Casu Recuratur q̄ his tribus additū est sui. Est enim a dñi p̄ais viuus qui de celo descendit. Est a uinu; poculū tuū de quo dicit. Calix meus in ebriās q̄ p̄datus est. Est oleū de quo dicitur ē. Impinguasti in oleo caput meū. Ergo ista dei nō habēt peccatores: s; sua & terrena vñ corpus uiuat a nō anima.

Aug Multiplicatio em̄ nō sp̄ uertatē signat: sed pleūg distractōem mentis. Paz anima temporalibus voluptatib; dedita semp̄ exardescit cupiditate: nec satiari potest. Et multiplici atq; erummosa cogitatōe distenta simp̄ lē bonū uidere non sinē: neq; sentire leticiā cordis in q̄ uir exultās: ait.

U pace **Cas** Contra humana in idipm. **Cas** nos tumult; a felicitates caducas quas mund; estimabat esse p̄cipuas: pulcherrime pacē cordis obicit quā habē non possunt q̄ secularib; adibus implicant. paz em̄ ista habet trā quā uisimā vitā que cu; sua mente non litigat sicut facit paz peccatorum. s; ista paz cordis in dñi seruiēis pseuerans amena tranquillitate p̄fruit. de q̄ dicit dñs in euangelio. Pacē meam do vobis: pacē relinquo vobis. Sed ne istā pacē; tem poralem putares: addidit. in idipm. In idipm q̄ppe dicit q̄ nūlla reuū uicissitudine cōmutat. sed ipsum in se p̄manēs in cōmutabili penunitate p̄sistit. Scdm̄ catholicon

idipsum est vna dicitio posita adū bialiter p̄ eternitate. **Domiam** In ne; p̄ntis vite signat. **et si futuro** **requeſcā** in futura b̄titudine q̄ iam requies dabitur sandis a gloriosa pausa. a h̄ spe firmissima a verissima expectādo. **Vomā** tu domine singulariter in spe. **lece** ne beatitudinis consequende. **con** stituiti. **Aug** Singularē em; me. **Aug** dicitur propter electos quibus promittit requies eterna que negatur illis qui dicit qui ostendit nobis bonas qui pacem que erūt in bonis terrenis et in eis dem multiplicari. Perit em̄ hęc multiplicitas et singularitas tene tur in sandis: de quibus dicitur in **Act. apostolorū**. Multitudinis erentium erat cor vnum et anima vna. Singulares ergo a simplices a secreti a multitudie ac turbana scientiam rerum atq; morientium amatores eternitatis a vnitatis esse debemus si inherere cupim; vñ deo ac domino Iesu christo: cui est honor a gloria in secula seculorū. Amen.

Uerba mea
auribus. Titulus
huū; p̄sal. talis est

Aug In finem pro ea que hereditatem consequitur psalmus dauid. **Intelligitur** hic ecclesia que accepit hereditatem: scilicet vitam eternam per dominū nostrum Iesum christū vt possideat ipsum deū; a ab ipso possideat.

De⁹ em; dicitur hereditas nostra
qz ipse nos pascit a continet. h dicitur
hereditas dei tanq pioso sa
guine suo copata. ipseq nos colit
a regit. Quid aut in fine signat in
pcedi ps. dictu est. **Item Cassio.**
Orat ergo ecclesia p suis mebris
di. **Cassi.** **Q**uoniam psalmodia q
orationes meas priuatae. **Laurib⁹**
pcipe dñe. exaudiedo ea in effectu
Aug⁹ Per aures dei intelligit
pntia maiestatis eius
Et qz paz pdest aut nihil oratio vo
calis. **Ideo** subiugit. **Intellige cla**
morem. **Iero** Clamor in scriptu
meu. **Iero** ris no vocis h cor
dis est. **Vn dñs** **Exo. xliij.** dicit ad
Moyfen. Quid damas ab me. **cu**
tu. **Moyfes** an no damasset. **Qu**
gemit⁹ noster a conscientia depcat tuc
cor damat: a istum clamore intelli
git deus. **Vnde** dicit **Hiere.** Non si
leat pupilla oculi nostri. **Qu** lacri
mas ab deum fundimus eo tpe pu
pilla oculi nostri damat ad deum.
Intende voci oratiois mee.
Rico Replicatio est eius dez
sentencie: sicut frequeter
fit in his q pnuanciant ex magno
affe. **Hugo** Nam oio est pi⁹
au. **Hugo** affect⁹ mentis in
deu tendes plerūq pūpens in voce
Lex me. **Iero** Qui regnas in me
us. **Iero** et no regnat in me
p dñm. **ppere** a tu es. **deus** meus. **qz**
no est deus vter me⁹: non est auz
deus me⁹: nec libido deus me⁹: nec
aliq creatura deus me⁹: qm virt⁹
tu es: a cupio habē virtutes. **ppre**

re a tu es deus me⁹ a virtus mea.
Hugo Et tene dico. **Inte** de vo
ci oratiois mee. **Q**uoniam
ma ad te orabo dñe. **dirigendo** cor
meu ad te a no ad vanitates seculi
mane exaudies. **exaudias** in
optatio. **vo** **Rico** Hebrei no
ez meam. **Rico** hnt opta
tiuū modū: h p eo vt unē futuro in
dicatiū modi. **vnde** hic ponit ex
audies p ex
audias. **Hugo** Quidā iu
intelligūt hoc qd hic dñ mane p di
liculo: eo q pcpue tuc est temp⁹
oiois. **Vnde** **Aug⁹** ait. **Tarpe** ē
xpiano si radi⁹ solis eū iueniat oci
ofuz in. **Iero** Sz videte qd dicat
lecto. **Iero** mane. no dixit ter
cia hora: no dixit sexta hora vl ple
na luce: h mane v exordio bonoruz
actuum: quādo sol iusticie p suam
gratiam venerit in cor meū expul
sis inde peccatoruz tenebris. **exau**
dies vocem meam. **qz** qdū i pe
catorum tenebris sum: non me ex
audi. **Aug⁹** **Imqtas**: maligni
es. **Aug⁹** **tas**: mendaciu: ho
micidium: dolus: a quicq d huius
modi est: ipsa nox est. qua transe
unte sit mane: vt videatur de⁹. **Ide**
Cassi. **hugo** Post q ostendit
odo. **hugo** qual fit eius ora
tio: cōsequēter ostendit que bona
sequitur ex oratione. **Primuz** est
iuge seruiciū dei. **Secundum** est co
gnitio veritatis. **de pmo** dic. **Ma**
ne in exordio bonorum operum. **La**
stabo per iuge seruiciū cum pio
posito continuandi bonū opus me
pū. **tibi** a non vanitatib⁹ seculi:

vel desiderijs corporis nunquā va
cādo a si cl. videlo. v. cog. scaz. quo
māz nō de? vōlēs imitātē tu es. Iqz
pātm mōrle contrariat eq̄tati tue.

Casu. Quid emz aliud deus po
test velle: nisi qd pbat
ipse p̄cipe. sicut Pla. ait. Ego suz
de? qui loquor iusticiaz a annūcio
recta. Sed tu deus nō vis iniquita
tem. Id cir col. Non habitabit iuxta
te malignus. Ip hoc p̄tōres signat a
regno dei excludēdos. qz nulla con
uersione mutati sunt. Naz licet eū
carnaliter tñ videant quos reat?
inuoluit: sicut scriptū est. videbūt
in quez compūxerūt: iuxta ipm tñ
habitare nequeūt qui gehēne cru
ciatione damnābi sunt: ad didit.
Neqz pmanebunt iniusti. Iq bona
opa nō fecerūt. Lau oculos tuos
qm̄ gratia a dono tuo priuati sunt
Per hoc ostendit eos in iudicio do
mini esse venturos. s ante oculos
dm̄ merito pmanere non dicūtur
q̄ in tō: mēta perpetua mittēdi sūt.

Iero. Si enim deus ignis est et
ignis cōsumēs est: quicū
qz stipula est: quicūqz lignū est: si
ḡiat ab igne ne cōsumat ab igne.

Cas. Nihil est qd deus non vi
deat: dum vbiqz p̄sens a
totus esse noscatur. Sed illi recte
corā ipso esse minime dicunt q̄ ab
eius gratia et dono priuābi sunt.
De quib? subdit. O disti. odiu
dei auersio gratie ipsius intelligit
qz odiū deserit omne illud qd exē
tur a despicitur. Et idē dñs dī odī
re a dese. **HUGO** Ad argumētuz
vere. **HUGO** quo dī per illud

Sap. xi. Diligis omnia que sunt et
nihil odisti eoz que fecisti: rēdet.
De? nō naturā odit quā fecit s̄viti
um qd nō fecit. Et sic dī hic. O di
si omnes qui opant iniquitatē.

Cas. Non dixit qui opati sunt
qz illi tantū in iudicio dā
nabūtur q̄ vsqz ad finē vite sue se
crimine nefādo cōmaculāt. adiecit
qz lp̄des oēs q̄ loquūt mēdaciū.

hugo S; oītra p̄s. dīc. Omnis
hō mēdax. Solutio. hic
loquit de mēdacio qd est peccatū
mortale. Et ibi. Oīs hō mendax: lo
quit de mēdacio qd ē p̄tm̄ viciāle.

Collect. Ad cui? intellectū no
tandū qz Aug?. in li.
de mendacio ponit octo ḡna mēda
cioz. Primū est cū negat aliquis
articulus fidei vt xp̄m nō esse natū
de virgine: vel simile. Secundū ge
nus est mendaciū detractōnis: vi
delicet falsum testimoniu in causā
criminati. Terciu; genus est testi
moniu; falsum corā iudice in cau
sa pecuniaria. videlicet illoruz qui
tota die faciunt os suuz dulce mē
dacijs pro lucro. Quartum genus
est quod fit sola mentiendi fallen
diqz h̄bidime. sicut quando quis si
ne causa a vtilitate: sed sua stulti
cia instigante delectatur mētiri. Et
hoc appellat Augustin? miruz mē
daciū. Quintum genus est men
daciū adulatōis vt q̄s placeat ali
is. et hoc ē turpe mēdaciū. Sextū
gen? est quod nulli obest a p̄dest
alici: vt si q̄s sciēs pecuniā alicu
ius iniuste tollēda; a fure v̄l p̄done
vbi illi? pecūia fit mētā se nescire

Septimuz gen⁹ est vt si quis men-
tiatur: nolens p^{re}tere hoiem q^{ui} situm
ad interficiendū. Octauū genus ē
vt si quis volētī corūpere virgīnē
mentiatur eaz esse cōiugata vt sic
ab imundi. **Hugo** Et i glo sa-
cia tueat. **A** magis
autē fit de mēdatio trimēbris diuī
fio. q^{ui} mēdaciū aliud est p^{ri}ncipio
aliud est officiosuz: aliud est ioco-
suz. Sub p^{ri}ncipio cōtinent^{ur} quinq^{ue}
g^{ra} p^{ri}me distīctōis que sūt pec-
cata mōlia. Sub officioso triav^{er}si
ma que sunt venialia. Iocosuz est
q^{ui} sit ioco a non fallit. scit enī ille
cui dī causa ioci dici. In hōie autē
p^{re}fecto dīcūt quidaz et bene q^{ui} tam
officiosum q^{ui} iocosum veniale sit.
Quidam autē dīcūt sed male q^{ui}
officiosum semp sit mortale i hōi-
ne per **Thomas** i sūma ar-
feto. **T**homas ti. iij. ar-
gu. v. Circa vero mendacia que fi-
unt in promissis est sciendū q^{ui} ille
qui aliquid p^{ro}mittit: si habeat ani-
mū faciendi q^{ui} p^{ro}mittit non mēti-
tur: etiā si non faciat: s^{ed} infideliter
agit. Potest tū excusari ex duob^{us}.
Vno modo si p^{ro}misit illud q^{ui} ē ma-
nifeste illicitum: sicut fuit p^{ro}missio
Herodis tūc p^{ro}mittendo peccauit: s^{ed}
mutando huiusmōi p^{ro}missuz bene-
facit. Alio modo si sint mutata obi-
tiones p^{er}sonaz a negocioz. Nam
fm **Sen.** li. de b^{en}eficijs. Ad hoc q^{ui}
hō tendat facē que p^{ro}misit requirit^{ur}
q^{ui} oia imutata p^{er}maneāt Sic a Apo-
stol^o non ē mentit^{us} nō adimplēs
q^{ui} p^{ro}misit cū non iuit corinthium
ij. ad Cor. ij. Et hoc p^{ro} p^{ro} impedimēta

que sup^{er}uenērūt. Sequitur. **U**
sanguinū et dolosum abomiabitur
d^{omi}ns. **U** exhereditabit a regno suo.

Augul. Potest hic recte vi-
deri repetitū q^{ui} ait
sup^{er}ius: odisti d^{omi}ne omnes q^{ui} op^{er}atur
iniquitatē p^{er}des rē. vt vitū sangui-
num ad op^{er}antem iniquitatē: refu-
ras. dolosuz autē ad mendaciū loq^{ui}
tem. Dolosus est qui aliud agit et
aliud simulat. Vidēs enī iust^{us} hōs
abomiatos a d^{omi}no v^{el} p^{ro}uatos a regno
dei v^{el} fugiens ad dei miam: ait.

Hugo **A** Go at i multitudine
m^{er}it^o tue. Im q^{ui} cōfido
saluari. **I**ntroibo in domū tuā. **U**
in ecclesiā triūphantē: sicut lapis vi-
uus i edificium. Vel ad h^{ab}it^u. **I**ntro-
ibo i domū tuā. **U** i ecclesiā scāz mili-
tantē. Et ibi. **L**adorabo ad templū
sanctum **Cassi.** v^{el} corpus d^{omi}nī
tuam. **Cassi.** n^{ost}ri saluatoris
de quo ipse dixit ad iudeos. **D**estru-
ite tēplū hoc. **Q**uomō ad oranduz
sit osequenter ostendit: dicens. **I**
timore tuo. **T**unc enim fides soli-
da est quando casto amorī diuini
tatis adhibet^{ur}.

Hugo **D**eide pe-
tur formido. **H**ugo tit auxili-
um d^{omi}nī cōtra impedimēta vie sue
di. **Glo.** **D**omine deduc me. **U**
cēs. **Glo.** v^{el} fac me p^{ro}ficē. **D**edu-
ctio enī cōuenit p^{ro}ficiēti. a p^{ro} hoc de-
clarat se esse in p^{ro}cedu ad p^{ro}fectōē:
sed nondū in ipsa p^{ro}fectōne: deduc
dico. **I**ntroibo. **Cassi.** **Q**ua se penitē-
sticia tua. **Cassi.** do d^{omi}nantēs
equissima potētia tue pietatis ab-
sol. **Aug⁹** **L**a nō in iusticia ho-
uis. **Aug⁹** **U** que hōi vi

huius psalmi est: alim et ipsi sint
hereditas eius: quod signat et ha-
bitabis in eis. a quo bono prohi-
bentur quos secundum multitudinem
impietatum eorum expellet deus Quia
tu benedices iusto. Magnitudine pre-
mio et gaudioz imensitate. Nec
est benedictio: videlicet gloriari in deo
et inhabitari a deo. Ista sacrificatio
concedit sanctis. Sed ut sacrificetur
precedit oratio que non est meritoz
sed gratie et tenuolentie dei. Unde sub-
dit. Domine ut scuto bone volu-
tatis tue coronasti nos. Bona vo-
luntas dei precedit bonam voluntatem nostram
ut patres vocet ad patriam.

Greg. in li. moral. super Job
coronare phitef. quod proteges adiu-
uat: et remune- **Cassi.** Considerare
rans coronat. **Cassi.** mus quod su-
auit ac decoro sine pre-
mio condusus est vno verbo: imbecans beneficia do-
mini que nullis pre-
sentibus volumibus ex-
plicari. Bona siquidem voluntas crea-
toris que nos ineffabilibus muneribus
replet. Et dicta est scutum eo quod reuera
nos protegit: et prima decora dedit.
Nec est enim bona voluntas que nos
vocat et attrahit atque nos dignos
facit. Nec quicquam proficuum valemus cogitare
vel facere: nisi hoc accipiamus a
bonitatis auctore: sicut **Apoc.** dicit
Ipse operatur in nobis velle et proficere.
Et iterum. Non enim possumus cogitare
a nobis quasi ex nobis: sed sufficien-
tia nostra. **Iero.** Agamus igitur
ex deo est. **Iero.** gratias deo a depre-
cemur illi ut in bona voluntate sua
ipse sit scutum nostrum et corona no-

stra ne unquam recedamus ab eo.

Collec. Sed eius voluntate vo-
cati mandatis suis omnium
cum diligentia obediamus: quati-
nus ad premia que promissit mere-
amur pervenire gratia ipsius domi-
ni nostri Iesu christi: cui est honor
in secula seculorum. Amen.

O Domine ne i-
furore. Titulus huius
psalmi talis est. In fi-
nem psalmi David pro octava.

Augusti. Visum est nonnul-
lis octavam hanc si-
gnare diem iudicii et tempus adve-
tus domini nostri Iesu quo ventu-
rus est ad iudicandum vivos et mor-
tuos: qui adventus computatis an-
nis ab Adam post septem milia an-
norum creditur futurus ut septem
annorum milia tanquam septem die-
bus transeant. Deinde illud sequens
tempus tanquam dies octava ad-
venit. **Cassiodorus.** Alii di-
at. **Cassiodorus.** aut istum
diem a conditione mundi post an-
norum septem milia esse venturum pro-
pterea quod dominus septimo die ab
opere suo legitur in illa rerum con-
ditione quiescisse mille annos per
singulos computantes. quia legi-
tur ante conspectum eius mille an-
ni sicut dies **Augustinus.**
vnius.

Sed quoniam dictum est a domo
Non est vestrum scire tempora que
pater posuit in sua potestate satis apte
ostendit neminem sibi oportere at-

rogare scienciam illius tps computa
taoe aliq **Cassi** Nimis im
ru; annoz **Cassi**portunum
est illa nobis studiose querere:
que nobis vtiliter diuina puiden
tia noluit reuelare. Qua ppter ad
sermonem tituli declarandum noscere
sufficiat post huius seculi finem. qd
septem diebus voluitur illi octa
uam diem qui varietatem pntis vi
te non habebit: esse venturum.

Hugo Intellectus igitur pre
di tituli talis est. **Iste**
ps qui est primus pmatium diri
gens nos in finem: in xpm ad que
tendimus. ps dico qui scriptus est
a dauid propheta p octauam v p fio
re octaue. videlicet iudicij extremi

Cassiodoro Septem enim sunt ps
pmales: quorum
primus est iste qui est sextus in or
dine psalmoz. Deinde xxxi xxxvij
l. ci. cxxix. cxli. qui sub septenario
numero comprehenduntur. qz maiores
nostri septem modis peccata nob
dimitti dixerunt. Primo per bap
tismum. Secundo per passionem marti
rij. Tercio per elemosinam. Quar
to per hoc qz remittimus pccata fra
tribus nostris in nobis peccanti
bus. Quinto cum conuerterit qs pec
catorem ab errore vie sue. Sexto
per compundionem seu fletum. Se
ptimo per sacrificium corporis a
sanguinis domini: qm digne offer
tur. Inueniuntur etiam alij fortal
se nobis remissionum. Penitens igi
tur diem iudicij de qua sophomas
ait. Vox dei domini dura a amara
vehementer per timescens exorat:

ne in illo die dixeris facinorib; ar
guatur dicens.

**Domine ne in furore tuo ar
guas hugo** in extremo
me.] **hugo** iudicio vbi
tanq; furiosus apparebis malis.
neq; in ira tua corripias me.]

Augusti dicit aplos **Thesau**
risas tibi iram in
die ire iusti iudicij dei. de qua se no
vult argui qsquis in hac vita desi
derat.

Gregori ix moral.
sanari. **Gregori** petit ergo
vt ante iudicium a non in iudicio
corripatur. quia qsquis modo p
flagella corripitur: a correptioni
bus emendatur. in mansuetudine
corripitur a non in ira. In distri
cto autem illo examine qd penitens
iste pmetit omnis argutio a
correptio furor a ira est. qz venia
post correptio; non est. **Item** cas f.

Rico Furore a ira non cadunt in
deu. de quo dictum est. Tu
at dne virtutu cum tranquillitate
iudicas. sed ira a furor significat
acerbitate vindicte qua deus exer
cet in iudicio in pccatores. sicut in se
cundo psalmo dictum est. Tunc loq
tur ad eos in ira sua a i furore suo
conturbabit eos. **Ide** **Augustin**.
Penitens igitur acerbitate iudicij
dei abhorrens: dei misericordiam im
plorat dicens. **Miserere** mei dne
quoniam infirmus sum.] ppter pccati

Cassio Infirmi tatis confessio
celestis medici miseri
cordiam mouet a qua facile impe
trantur remedia: cum ostendun
tur vulnera manifesta. **O** demen
te

cia magna creatoris a iudice perci-
pimus quod nos rei dicere debe-
amus. docemur pietatem petere ne
nos iusticia possit absorbere.

Jeronim⁹ lana me p pe-
nitenciam quia
medicus es a ego egrotus sum. l
quoniam conturbata sunt omnia
ossa mea .i. oēs virtutes aie mee

Augusti Et ne ossa carnis
intelligeres ad ex-
positionem pertinet quod subiungit
Et anima mea turbata est val-
de s tu domine vsquequo. Quis
non intelligat significari animā lu-
tantem cum morbis suis. diu autē
dilataam a medico. vt ei persuade-
retur in que mala peccando se pre-
cipitauerit. Quod enim facile sana-
tur n̄ multu; cauet. ex difficultate
aut sanationis diligentior erit cu-
stodia recepte sanitatis. Nō ergo
tanq̄ crudelis deus estimandus ē
cū dicitur Et tu domine vsque q̄
sed tanq̄ bonus persuasor anime
Et vt ipsa illud agnoscat: quanta
pena impijs preparatur qui se no-
lunt conuere ad dominū: si tan-
tam difficultatem conuertētes pa-
ciuntur sicut alio loco scriptum ē
Si iustus vix saluus erit: pecca-
tor a impijs vbi parebunt.

Cassio Et intyere quia iustici-
am dominū sp̄ penitēs
iste refugit a consuetudinem eius
benignitatis exposcit dicens Co-
uertere domine de rigore iusticie
ad dulcorem misericordie. auertit
enim a nobis debitas penas: cum
eas relaxauerit benigna remissio.

La eripe aiam meā. Lab iminenti
supplicio quod debetur errantib⁹.

August Vel intelligendū ē
conuere domine
fac me conuerti. a eripe animaz me-
am tanq̄ inherentem perplexitati-
bus huius seculi: a sp̄mas qual-
dam dilacerantium desideriorum i
ipsa conuersione patientem.

Cal. Saluū me fac. In fm mea
merita. sed l ppter miseri-
cordiam tuam. In qua dum fixa
spes ponitur venia facili⁹ ipetra-
t

Nicolaus Quoniam non
est in morte. lib ē
post mortē. Qui memor sit tui. vi-
delicet memoria fruduosa quantū
ad eos q̄ discedūt in p̄tō mortali.

August intelligit quoq̄ nūc
esse tempus conuer-
sionis a venie quia cum ista vita
transierit nō restat nisi retributio
meritorum. Ideo subditur in infer-
no autem quis confitebitur tibi.

Cassi. Subaudiendū ad veniā
consequendam: quasi
dicat nullus: eo q̄ in inferno nul-
la est redemptio. Confessi autem
sunt in inferno illi impij. de quib⁹
Salomon sapientie quinto dicit.
Quia dicent inter se penitentiam
agentes: a pre angustia spiritus
gementes. ac. Confessus est et il-
le diues qui Lazarum videbat in
reque constitutum. sed non est
ad vocem supplicationis auditus
quia in hoc mundo propriissime
confessio dicitur vbi a venia repe-
ritur **Hugo** deinde penitens
iste enumerat

penas a etummas pme sue dices
Laboravi satisfaciendo pro pecca-
tis meis in gemitu meo id e in ma-
gno dolore **Cassio**. Geitus ei
cordis. dicitur est
luctus geminatus que merito fide-
les appetunt quonia lugentes con-
solatur. penitentes mudat. diabo-
lu fugat. xpo o ciliat. amantudo dul-
cis. lacreme felices. salutais afflato
de qua re beatus Johannes in du-
obus libris ita differuit vt merito
apud grecos aurei oris nome ac-
cepit. Et tanq paz p fuerit geitus
addita dicit. Lauabo per singulas
noctes v p singula peccata. lectum
meum. si hoc ad lrām velis accipe
occurrit impossibilitas vt tāta sit co-
pia lacrimaru q non solū faciez s
a lectū lauasse diceret Quapropter
lectū meli delectationem corporis
intelligamus in qua velut in cubili
nostro marcenti id est putrida vo-
luptate remittimur qm potest hō
lacrimis quū **Augustin**
pauca lauare **Augustin**
Hanc enim delectationez lacrimis
lauat q sese ab illa conat extrahē
Lacrimis meis Cassio id est
stratum meuz cum
lum peccatorum meorum **rigabo** vt
fiam ex peccatore iustus ex lugen-
te letus ex egroto sanus. Rigatio
vero ad interiora pertinet p quod
fletum significat vsq ad itima cor-
dis pme **Ryco** **Turbatus e**
are a furore id e
a dolore cordis **oculus meus** quia
ex nimia abundantia lacrimaruz
obscuratur oculus que lacreme p

cedunt ex amaritudine cordis vnde
a in translatione hebraica pro fu-
rore habetur amaritudie a hec est
expō lit **Collocō** **Augustin**
teralis **Collocō** vero a **cassi**.
dicunt debere intelligi huius penitē-
tis oculum cordis sui esse turbatu
a furore id est propter iraz dei qua
peccator suis exigentib? culpis da-
tur in reprobum sensum id est per-
mittitur cadere in cecitatem metis
id est pati tenebras interiores. ex-
clusus a dei gratia per quas petue-
nitur ad tenebras exteriores que
ad diem iudicij pertinent vt penit?
extra deum sit quisquis dum tem-
pus e cori **Hugo** Et bene dic-
gi noluerit **Hugo** turbatus
est oculus meus scilicet per debitū
timorem et non extinctus per des-
pationez quia qui hic non turba-
tur in futuro extinguetur quando
mittetur in tene **Iero**. Vel tur-
bras exteriores **Iero** batus e
oculus meus id est turbata est
mens mea et totum cordis mei pn-
cipale contremuit a furore tuo o de-
us per quem supplicia timeo mihi
prepa **Glosa** Rec mirum si o-
culus me? tur-
batur quia **mueteraui** id est mem-
brum factus sum veteris hominis
p peccatū **In** oēs inimicos meos
Augustinus Hoc est in-
ter hoines
qui nolunt ad deum conuerti qui
pstraria intentione sūt eis inimici
qui se ad deum conuertunt Paz cū
alii amant a appetunt istum mun-
dum. alij se optant ab isto mundo
c. ij.

literari. Quis nō videat illos inimi-
cos esse istis. Nam si possunt eos
se cū ad penas trahunt. a magnū
donum est inter eorum verba ver-
sari quotidie. a non excedere de iti-
nere preceptorum dei ab his sepa-
ratus est omnis sanus non locis
sed animo. Nam locis corpora con-
tinentur. Animi autem locus ē af-
fectio. **Cassio**. Vel iter inimicos
sua. Ipsa enim sunt veraciter aduersa
que animas in tartarū deducunt.

Augustinus Post labo-
rem a gemitum a imbres creterrimos lacria-
rum atq; post tantas difficultates
exauditam se anima signans. vi-
de quid ad **Glosa** discite
lungit. ame nūc
animo. a in futuro loco omnes
qui operamini iniquitatem.

Cassio quia volo me a malo
rum societate diuidere
qm̄ exaudiuit dñs vocē fletus mei

Glosa videlicet compuncti
onem cordis mei p
commissis vnde lacrimae
pondera vocis habent. **Aug⁹**

Vel in propheta dictum est discedi-
tes discedetis in extremo iudicio:
cum impij separabuntur a iustis

Hugo Exaudiuit dominus de-
precationem meam de
malis amouendis. dominus orati-
onem meam suscepit de bonis a vit-
tutibus adipiscendis que duo ne-
cessaria sunt. quia egressus vitij
virtutum opera **Cassiodoro**.

Iste vero penitens in condu-
sione orationis sue exultat oratio-
nem suam fore exauditam. quo-
niam hec est forma penitentium.
vt inchoent a lacrimis a desinant
in leticia; quatinus tali exemplo
possit agnosci verum esse quod le-
gitur. Qui seminant in lacrimis in
exultatione metent. Deinde san-
cta conscientia penitentis a pecca-
tis suis facta libera a ecclesiasticis
regulis obsecundans mox pro in-
imicis suis vt conuertantur exo-
rat. vt sicut ille accepit veniam; ita
inimicos suos carnales ab dei gra-
ciam redire contingat. Vnde dicit
Erubescant de actibus suis malis.
a intelligant ipsos actus damno-
sos; quos prius sibi putabant
esse proficuos. **Et conturbentur ve-**
hementer omnes inimici mei timo-
re futuri iudicii a scripturarum pre-
dicatione terribili ne in illas penas
miserimi hominum cadant. quas
super peccatores lex diuina pnun-
ciat esse venturas. **conuertantur** vt
non permittantur ire quo tendunt
sed cum redeunt ab inferni fouea
liberentur. **Et ne nos diuicius iudi-**
caret forsitan differēdos addit. a
erubescant valde velociter ab ini-
quitatibus suis. **O desiderium mē-**
tis sancte eximium. Quis enim am-
plius in causa sua petere potuit q̄
iste qui pro inimicis suis acetri-
mis postulauit. **Tantum** itaq; de-
us miseretur qui momenta mise-
ricordie non negligūt sicut in euā-
gelio scriptū ē **Beati misericordes**
qui ipsi misericordias conse-
quuntur

Hugo Vel hoc totum potest
legi de futuro sic eru-
lescant. id est erubescant in futuro
maximo rubore. dicentes **Hij** sunt
quos aliquando habuimus in de-
risum a in similitudinem imprope-
rij. **Nos** insensati vitam illorum
estimabamus insaniam. a sinez
illorum sine honore. ecce quomo-
do computati sunt inter filios dei.
Que sapientie quinto scribunt
Et conturbentur: id est simul tur-
babuntur in anima a corpore nec
leuiter sed **vehementer** omnes im-
mici mei secularia desideria sedan-
tes a cum desperare in iudicio cepe-
runt: conuertantur id est conuertē-
tur a leticia sanctorum in quorum
malorum confusionem reperit a
erubescant. id est erubescant q̄ illis
conuersio sit ad confusionem qui
hanc noluerunt habere ad salute
Et hec omnia fiant valde velociter
quia cito veniet eis repentina cala-
mitas a subitus iterus. **De aug.**

Cassi Licit in omib⁹ psal-
mis intelligentie stu-
dium adhibere debeamus quomā
inde vite nostre maxima subsidia
conqueruntur. tamen psalmos pe-
nitentiales estimo magnope-
re persecutandos. quibus humāo
generi vult competens medicina
prestatur. **Inde** enim animarū sa-
luterrima lauacra suscipimus. **In**
de peccatis mortui reuiuiscimus.
Inde lugentes ad eterna gaudia
peruenimus. **Est** enim quoddam
iudiciale genus: in quo reus con-
spectibus iudicis presentatus assi-

stet peccatum suum lacrimis dilu-
ens a confitendo dissoluens sum-
mum genus defensionis afferēs.
videlicet q̄ seipsum ipse condem-
nat. **Hic** non est accusator extra-
neus sed ipse peccator impugna-
tor est suus. meretur venia. quia a
se non excusat a culpa nec potest
aliter agi sub tali iudice cui pecca-
ta nullus preualet abnegare.

O inestimabilis pietas creatoris
rerum pro se sententiam dicere se-
cit: quando ipse se vehementius
accusauit. **Dona** nobis domine in
satisfactione nostra tota nos cari-
tate compungi: qui nobis saluta-
rem supplicandi regulam prestiti-
sti. **Qui** in trinitate perfecta viuīs
a regnas deus. **Per** omnia secula
seculorum amen.

O mine deus
meus respice.

Titulus huius psalmi talis est:
Psalmus dauid que cantauit do-
mino pro verbis Chusi filij gēmi.

Cassiodorus Quāuis
hec cau-
sa in secundo libro regum decimo
quinto latius inducitur. propter
explanationem tamen tituli. bre-
uiter exponenda cognoscitur. **Cū**
dauid a filio suo Absalon crudeli
bello premeretur amicum suū chu-
si fecit p̄ dimoscendo consilio ab Ab-
salon ad eius castra migrare. vt
quicquid aduersum euz ageretur
sibi met secretius indicaret.

Hugo Hinc historie videt
alludere titulus. si po
tius agit de signato q̄ de signante
Cassiodorus Chusi em̄
patre **Aug**
ustino docente interpretatur file
tium quod reuera fidelis eius ex
ercuit quando illi secretius profu
tura mandauit. Filius autem **Ge**
mini filius dextre ite interpretatur. **Q**
u bene ad ipsum refertur: quia salu
ti eius necessaria predicōne consu
luit. Sic dominus noster in medio
iudeorum silentium misit. cum mi
steria sancte incarnationis assum
psit. perhibis enim iudeis tanq̄ file
tium fuit. quod fidelibus probat
esse predicatum. Hunc ergo psal
mum ab similitudinem Chusi: de
futuro misterio domini propheta
cantauit. Quia sicut dauid filij sui
Absalon a se geniti a educati: in
iustam persecutionem pertulit.
Ita dominus liberati a se populi
atq; nutriti furorem detestabili p̄
sumptione sustinuit. **I**tem **Aug**
Cassiodorus Scire debe
m̄ hunc
primum esse psalmum eorum in
quibus per actus dauid significan
tur domini futura misteria. subse
quuntur enim huiusmodi: videli
cet vice sim̄ sext̄. tricesim̄ tertī
quadragesim̄ quart̄. in quibus
conuenit scema quod dicitur alle
goria v̄ muerfio aliud dicens. ali
ud signi
Hugo Camit ergo
anima per
fecta in propheta cui illud secretū
innotuit p̄ ro verbis Chusi. id est

pro cognitionē eius de; secreti chy
si dico filij gemini. id est dextre.
Quod secretum dextre deus id est
fauens atq; propici⁹ ei operat⁹ ē
Cassiodorus Que qui
dem fide
lis anima ex persona sua dominū
deprecatur: vt ab omnibus perse
cutoribus eius virtute liberet di.
Omi **Nicolaus** per
om
nium generalem gubernacōnem.
deus per creatōnem meus per fide
et deuotionem in se sperauit: confi
dens de tua **Hugo** saluū me
bonitate. **Hugo** fac ex om
nibus persequentibus me tam vi
tius a demonibus q̄ prauis homi
nibus a libera me. Non enim mi
chi sufficit: vt te defendente sim
saluus; nisi a te liberante sim se
curus. Deinde de plurali nume
ro ad singularem redit: cum sub
iungit. **Q**uando. id est ne ali
quando rapiat dyabolus vt leo
circumiens quem decipiat animā
meam. quia non curat de corpore
Vnde **Gregorius** Nichil fecisse se
estimat si animam non sauciat.
Tuum igitur auxilium domine
imploro dum pro. quia non est
qui redimat peccata tollendo. neq;
qui saluum **Cassiodorus**
faciat
Cum tu subueniendo cessaueris.
Illo enim tempore preualet dya
bolus rapere aq; nobis peccatis no
stris obstantib⁹ xps distulit sub
uenire. **Augustinus.** Et vt manife
stum sit iam perfectam animam

hoc etiam dicere cui solius dyabo-
li fraudulentissime insidie cau-
de sunt. vide quod sequitur. **Do-**
mine deus meus si feci istud. hoc
videlicet quod **Hugo** **Si**
subditur. **iniquitas** id est aliquod peccatum mor-
tale quod est contrarium equitati.

in manibus meis et opibus meis

Augustinus reddidi
tibi mala. id est si non feci
quo docuisti verbo et exemplo.
qui in magna patientia pertulisti
traditorem **Hugo** Si sic non
tuum

Hugo vixi sicut
docuisti et precepisti. videlicet non
faciendo peccatum mortale: neque red-
dendo mala pro malis sed bona pro
malis **decidam merito** tanquam vi-
ctus **ab inimicis meis** me perse-
quentibus **inanis**. id est fructu
mansuetudinis vacuatus.

Augustinus Inaniter se
iactat qui cum
et ipse homo sit cupit se de homine
vindicare. Et cum superare homi-
nem palam querit: occulte a dya-
bolo superatur. Jurare videtur hic
per execrationem quod est gravissi-
mum iurandi genus: cum ho-
mo dicit. **Si illud feci illud paciar**
Sed aliud est iuratio in ore iuran-
tis. Aliud in significacione propte-

tantis. hic enim vere dicit quid con-
tingat hominibus qui reddunt re-
tribuentibus mala. Non quod si
bi aut alicui quasi iureiurando im-
precatur. **Persequatur** Iergo **Li-**
micus id est dyabolus **Lamentan-**

team. Persequatur enim mala sug-
gerendo. Et si deceperit comprehen-
det. unde subdit. **Et comprehendet**
eam. per consensum. **Et conculcet**
in terra vi-
tam meam. **Castiodorus**

Sic enim de animabus efficit.
quas crudelissimus inimicus vin-
cit ut eorum actus faciat terrena
contagione maculari. **Et gloria**
meam. que debet esse in conscien-
tia mea de bono opere. **In pulue-**
rem id est in superbiam et iactan-
ciam.

Augustinus

Gloria enim hec in pulvere: dedu-
citur. si per superbiam quisque con-
temnens secreta conscientie. ubi
deus solus hominem probat velit
apud hominem gloriari: **Uincit** est
quod alibi dicit. **deus conteret ossa**
placantium **Castio**. ecce quo
hominibus **Castio**. modo pec-
cantiam ruinam mirabili narrati-
one descripsit: dum sibi conditio-
nem ponit.

Hieronimus

Quasi dicat: si hec feci hec in contin-
gant deum aduersus dyabolum et an-
gelos eius quorum possessio peccatores a
ipsum homines sunt de peccato. **Exurge**
domine loquitur more humano ad deum qui
dormies perdet in publicum iura tua.

Aug Quid adhuc iste quem pro-
fectum dicimus ad iram pro-
uocat deum quem sciebat esse mitissi-
mum. si iste si aduersus homines hoc pro-
caus. si aduersus dyabolum et angelos
eius. cui enim iustificatur ipse ex im-
pio si iustus? et ex possessore dyaboli
c. liij.

migrat ad templū dei. Et quā pena ē
vt cuiq̄ auferatur possessio in qua
dominal desiderat hanc penā dicit
ira dei aduersus diabolu vt desinat
possidere quos

Calliodo

Qui totiens puniatur quotiens ab
eo peccator subiugatus eripitur.
et exaltare in finibus inimicorum
tuorum. Ibi est in possessione dya
boli et suorum quā in peccatorib⁹
tenet. In ipsis enim exaltatur do
minus quando a conuertentibus
confessio laudis ei offertur. **Ex**
urge domine deus meus in prece
pto quod madaisti. Ibi ē quia hui
litate precepisti humilis appaē
remiens in carne a tu prior imple
quod precepisti. vt exemplo tuo
vincentes superbiam non possite
antur a dy

Hu in carne. **L** syna
goga populor. In indeorum videt
te in tanta humilitate constitutum.
Et circūdabit te. Itanq̄ vilem a ab
iectu persequendo te vsq̄ ad mor
tem. **L** et Iudeo [propter hanc] per
fidam sinagogam in altum id est
in celum ascendendo regredere; vn
de remisisti dominus iudicat p̄ los

Augustinus quia inde
vetur⁹ ē iū
dicare viuos a mortuos. Quod iudi
cium anima perfecta non timens
ait. **J**udica me domine s̄m iu
sticiam meam. Iqua oleui prece
ptis tuis. a s̄c̄m innocenciam
meam. qua non reddidi retribuē
tibus michi mala. Et addit super
me. quo additamento demonstrat

idipsum q̄ anima iusta est a ino
cens hoc non per se habere sed pr
illustrantem a illuminantem deū:
Consumetur. quasi dicat. veniet
christus iudicare. Et interim con
sumetur nequicia peccatorū. **T**ras
latio febrayca habet consumetur
id est p̄ficiatur nequicia peccato
rum a perueniat ad summā nequi
ciam vt possit iustum iam venire
iudiciū. **S**; quoniam non solū di
ctum est apoc. vltimo. **S**ordid⁹ sor
descat adhuc. Sed etiā dictum est
Iustus iustior fiat annectit a dicit
a diriges iustum. **D**irigit iustum
in ipsa consciencia vbi nullus ho
minū videt. sed solum ille qui est
scrutans corda a renes deus.

Nicolaus **A** c si dicat **Tu**
deus facies p̄
dicta qui es scrutans corda a re
nes. id est dare videns cogitacōes
a delectationes que per renes des
gnantur eo q̄ delectationes vene
reorū que sunt vehementes v̄iget
in rebus viroū s̄m quod dicit
Gregorius omelia. xxxij. quia vi
ris luxuria in hūmbis sit.

Calliodo **H**ec p̄ria v̄
tus ē dei et
corda nr̄a discutere a ai nostri vi
gore in potentie sue luce penetrare
Fis em̄ cure **August** q̄ eo q̄
delectatio est. **A**ugust. **V**idet cu
ris a cogitacōib⁹ m̄tatur vt ad de
lectationē suā pueniat. **V**idet igi
tur curas nr̄as quā scrutatur cor.
Videt at̄ fines curarū. a delectatiōes
quā p̄scrutatur renes vt cū inuene
rit non ad concupiscenciā oculor

neq; ad concupiscētiā carnis neq;
ad ambitionem seculi que oīa trā
seunt velut ymbra inclinare curas
nrās sed ad gaudia rerum eterna
rum sustolli que nulla mutatione
violantur. dirigat iustum solus
scrutans corda a renes.

Cassiodor Ram licet no
bis mltō cel
siores sunt p tates celoꝝ nulli tam
creaturaū datum est cogitacōnū
nostrarum plenissime secreta co
gnoscere nec nos ipsi nobis sic ma
nifesti esse possumus quēadmod
diuinis conspectibus apparemus
cum de homine legatur in psalmo
xviii. Delicta quis intelligit. Peni
tens igitur misericordiam domini
consecutus. ne in morbum pecca
ti recidat tuitionem petit dicens.
Iustum adiutorium meuz a domi
no: qui saluos facit rektos corde.

Aug Duo sunt officia medi
cine vnum q̄ sanat infir
mitas. Alter q̄ sanitas custodiāt
fm primū dixit peccator in superi
ore psalmo Misere mei domine
quoniam infirmus sum. Scdm al
terum dicit hic perfectus. Iustum
adiutorium meum a domino. Ibi
enim infirmus vt liberetur. hic iā
sanus ne corūpatur orat. Si enī
medicinam exhibet qua sanemur
infirmi: quanto magis eam qua
custodiamur sanī. Quoniam si cū
adhuc peccatores essemus xp̄us
pro nobis mortu^s est. quātoma
gis nunc iustificati salui erim^s ab
ira per ipsuz. Iusto igitur auxilio
saluos facit rektos corde. in quoꝝ

cordibus sunt cogitationes bone
a mun **Collector** Deinde vt
de. **Collector** studeam^s
conuerſi ad deum a esse recti corde
commendat nobis deus patienti
am suam. a minatur de iudicō suo
ita dicens. Deus qui decipi non po
test omnia videns: a noscens. iu
dex scrutans corda a renes.

Augustinus Iustus iu
dex rebdes
vnicuiq; scdm opera sua.

Cassiodorus Fortis qe
null^s po
test resistere voluntati eius. a paci
eius vt hodie ad penitentiam expe
ctet. quos peccare pro seculum su
orum quantitate potuisset. Nunq̄
sub admiratione pronuntianduz
ē. **Nicolaus** Irascitur

per singu
los dies. a nunquid infert vindi
ctam statim cum quis committit
contra eum offensaz. quasi dicat
non. Sed expectat tempus debitū
dans penitentie locū. Sed quia
quandoz peccatores hac die pa
cientia abutuntur. a propter hoc
gravius puniuntur. Ideo subdit.

Ubi conuersi fueritis a malis ve
stris ad deum hoc tēpore quo pa
cientia dei vos ad penitentiam iui
tat. gladiuz suum vibrabit. id est
manifestam vindictā suā exercet

Aug Vibratē splendificat. vi
brabit autē; Christus gla
dium suum cum in secundo aduen
tus: veniens iudicare viuos a mor
tuos in manifesto splendore dati
tatis sue iustis suis lumen a frōes

impijs conuincit Lacu suum . v
sacram scripturam veteris ac no
ui testamenti quasi quodam ner
uo duricia veteris flexa a edomita
est tenedit . qz per ipam scrip tu
ram pdōrib⁹ minas exhibuit q
paruit illi qm p expōitōe expla
nauit sacram
scripturā

Gregori⁹
rit. moraliū Et in eo parauit va
sa mortis . v sentēcias pdōrib⁹
dānationem cōminantes . qā fm
eloquij sui sentēciāz eos qui nūc
corrigi negligunt reprobos dam
nat . in quo etiam arcul sagittas
suas .

Hugo id est auctōrita
tes sacre scriptu
re de dilectione dei a pximi acutas
Lardentibus auditoribus Laffe
cit . vt p

Be Quia i eo q ter
ficent Be . rōre corrigat ac
censas verborū sentēcias emittit

Augustinus Et vt intel
ligamus v
māiqz suppliciu fici de peccato suo
feyt que fuerunt delectamenta ho
mimi peccanti sint instrumenta do
mimo punienti . Ieo subdit .

Hugo Ecce qsi dicat mani
festum est qz homo
parat sibi causam mortis a non de
us . qz homo . Lparuit iniusticiā a
cōcepit dolere . a pepit iniquitate .

Nicolaus Sic est ordo pre
ceptio precedit parturitionem

Hugo Sic ergo ordina . cōce
pit dolorem ex fugge
stione id est appetitū temporaliz
in quo est dolor quia est labor iac

quirendo timor in possidendo . dolor
in amittendo . parturit . id est ma
ximo labore nititur efficere . iustici
am malum machinando cōtra p
ximū suū . Et tandem peperit iniqui
tatem id est ad actum perduxit Ini
quitas a iniusticia scdm hunc se
sum idem sunt . Peccator enim pec
catum quod dolor dicitur . qā cau
sat sibi eterne pene dolorem conci
pit concupiscendo . Deinde partu
rit consentendo . Tercio parit ope
re perpetrando . Congrue vero non
dictum est . perpetravit iniquita
tem sed peperit . quia sicut in par
tu anxius dolor a labor est Ita p
ueri laborat : atqz anxie anhelant
vt malum quod in corde concepe
rint ad operationis exitum perdu
cere possint . Contra tria predicta .
scilicet concepit parturit a peperit
que ad culpam referuntur subiun
git alia tria pertinentia ad penaz
videlicet aperuit effodit a incidit .
Vnde dicit . Lacu inferni con
cipiendo peccatum . Laperuit . a
parturiendo per cōsensum . Leffo
dit . id est ampliauit Leū a actu
perpetrando peccatum . Incidit
in foueam . Lperditionis : a mor
tis . Lquam fecit . Et sic sibi
psi spontanea voluntate est causa
damnationis . propter quod L
conuertitur dolor eius . id ē pec
catum quod est cā doloris vt dcm
est Li ca . **Casti** id est in ani
put ei⁹ . **Casti** mam eius .
que est caput corporis ! Et in ver
tice ipsius . v in rōem intellectuāle
que est superioris aie iniquitas

eius descendet de caudens euz ad inferos quia peccatum aggrauans eum non sinit animam eius ad sanctorum requiem volare.

Augustin?

Hoc fit cum in homine peruerso seruit ratio. et libido dominatur

Collector. Et quia hoc periculum pfectus iste iam euasit gratias agens laudat dominum dicens. Confitebor domino confessione laudis in iusticiam eius

August. Confessio iusticie dei est: quod ista loquimur vere domino iustus es quando a iustos sic protegis ut per tempus eos illuminas: et peccatores sic ordias ut non tua sed sua malicia puniantur. Et ne intelligamus istam confessionem non esse peccatorum: sed potius laudis diuine. Ideo subditur. Et psallam nomini domini altissimi.

Cassiodorus psallere veritas est in operibus mandata dei peragere: et in nos voce etiam a corde cantare quod propheta promittit se facturum quod hoc reuera domino cognoscebat acceptum. Magnifica nobis huius psalmi si studiose consideremus patuerunt sacramenta: prima parte seu aduolam penitentiam docet que perfectos probatur efficere christianos. Patientia enim est religiosi viri laborum ac dolorum omnium spe futurorum bonorum et amore domini grata tolerantia. Secunda parte salutem rectis corde ipse dominus pollicetur. Tercia terrenum imperium ne in illo iudicio damnentur

errantes. O pietas reuera optimi creatoris: qui non vis derelinquere: quos nosti ad tuum iudicium conuenire. Et immense pietatis archano dum confitentibus parcis tibi reos ipse subducis. id est subtrahis. Quis enim iusticiam euaderet nisi premissa pietas subueiret.

Collector. Precamur ergo te domine ut a laqueo mortis nos eripere digneris atque ad tue beatitudinis gloriam perducere ubi cum sanctis omnibus te laudare valeamus. Qui est benedictus in secula seculorum Amen.

Domine domini

nus noster quod admira.

Titulus huius psalmi talis est. In fine psalmus de torcularibus.

Augustin? Nihil de torcularibus in huius psalmi textu cuius iste titulus est dicere

vide. **Hugo** Torcularia possuntur. Hugo in accipe ecclesiam. quare constitutio signata est per torcularia quod sicut in torculari sunt duo scilicet vinum et acinum et folliculus vnde psalmus se et ad ultimum vinum reponit in cellario regis et acinum extra preicitur. ita in ecclesia boni a malis opere ministeriorum modo separantur in loco si afflicti et purgantur boni tribulatione malorum quod tamen in fine mundi dominus separabit tanquam vinum a folliculis vel granum a paleis: quia ponet ipsos bonos in cellaria eterne glorie et mali tanquam folliculi inanes et vis

tutibus vacui pronicientur foras
in ignem inextinguibilem. **Idem**
augustinus. **Hec** autem dicta sunt
ad intellectum tituli predicti cuius
sensus talis est. **Psalmus** iste fa-
ctus est a dauid: dirigens nos in fi-
nem. id est in christum quem finis
significat scriptus est pro torcula-
ribus. et pro constitutione ecclesie
edificate super christum: de cuius
exaltatione agit mystice propheta in
hoc psalmo secundum eius duas naturas.

Nico Ad litteram vero exponi-
tur idem psalmus de vi-
ctoria christi obtenta per sua pas-
sionem. Nam sicut vinum in torcu-
laribus exprimitur sic sanguis cri-
sti expressus fuit in spinee corone
impositione in flagellatione in pe-
dum et manuum confixione. in late-
ris transfixione: per que ipse do-
minus **Iesus christus** habuit
plenam victoriam. glorie coronam.
et super omnem creaturam exalta-
tionem: Etiam cum pueri ad **Chri-**
sti laudem clamarent in templo.
Osanna filio dauid ut legitur **Ma-**
thæi vicesimo primo. **Et** principes
sacerdotum indignati dicerent **chri-**
sto. **Audis** quid isti dicunt. quasi
dicerent. **Non** deberes sustinere ta-
lem falsum applausum? **Iesus** respō-
dit eis. numquid legistis quia ex
ore infantium et lactentium perfe-
cisti laudem tuam. id est vos qui
legistis scripturas deberetis intel-
ligere quod hoc scriptum est de me. **Et**
apostolus ad hebreos. ij. **Magna**
partem huius psalmi inducit dicta de christo
ad litteram. **Et** secundum hunc sensum propheta

primo confitetur in spiritu prophetie
Domine civitatis in christo dicens.
Domine noster quod admira. est nomen tu-
um in universa terra. **Augustinus**

Quero unde sit admirabile nomen
eius in universa terra. **Responde-**
tur **Quoniam** eleuata est magnifi-
centia tua super celos. **Vt** sit iste
sensus. **Domine** qui es dominus
noster quod te admirantur omnes
qui incolunt terram quoniam tua

magnifi-
centia. **Glosa** per que ma-
gna operatus es: eleuatus est su-
per celos.

Nicolaus id est su-
per om-
nem creaturam celestem: et etiam
angelorum.

Jeronimus **Et** p-
eam. **Jeronimus** nobis
homo factus es quod mortuus quod surre-
xisti. in gentibus est divulgatum

Ex ore infantium et lactentium. id
est simplicium hominum. **perfecisti**
lau-
dem **Nicolaus** diuinitas
autem christi

fuit confessa ab angelis confes-
sione laudis ab hora natiuitatis
eius. prout habetur **Luce** ij. vbi
dicitur. **Et** subito facta est cum an-
gelo multitudo milicie celestis ex-
ercitus laudantium deum. **Sed**
laus ista fuit facta quando pueri
in templo clamabant confitentes
diuinitatem dicentes. **Osanna**. id
est obsecro salua in excelsis. **Salu-**
tem enim celestem nemo dat nisi deus
secundum quod in alio psalmo dicit. gratiam
et gloria dabit dominus. **pueri** autem
isti non erant homines irati qui ex scientia

legis a prophetis possent agnoscere diuinitatem christi a sic confiteri. propter quod ista laus videtur processisse a spiritu sancto linguas eorum mouente sicut locutio asine balaam non fuit ab ea nisi passue tantum. sed effectiue fuit ab angelo linguam eius mouente Et sic laus ista videtur perfectior fuisse: quam angelorum quantum ad hoc quod ista laus efficiebatur a spiritu sancto qui precellit omnes angelos infinitum. **I**sta enim laus facta est ad confusionem iudeorum. Unde subditur propter inimicos tuos confutandos. quia principes iudeorum audientes pueros in aduentu christi predictam laudem cantantes confusi fuerunt. vt destruas inimicos populi iudayici a ultorem. quia sub titulo ultionis in iure legis moysayce eum persequerentur: imponentes sibi transgressionem legis in violatione sabbati.

Hugo Deinde ex premissis prophetia preuidens in spiritu edificationem ecclesie subiangit. quoniam cum destruxeris inimicum a ultorem tunc videbo intelledu fidei te. **C**all. vt sacras scripturas que celi merito dicuntur eo quod continent dominum saluatorem. Que quidem scripture: sunt opera digitorum tuorum quia scripture sunt ex inspiratione spiritus sancti: cuius septem dona sunt. cum sit vnus spiritus: sicut plures sunt digiti in vna manu. Et similiter videbo lunam **H**ugo in

salem ecclesiam que a christo tanquam a sole illuminatur a tanquam luna crescit a minuitur in personis secundum tempora tribulationis a pacis a similiter videto stellas id est doctores a homines sanctos: qui illuminati a sole christo ipsam ecclesiam sancte vite exemplo a verbo catholice doctrine multipliciter decorauerunt que omnia tu fundasti. id est in tua fide firmasti. Sic quia iste versiculus non historice vt dicit beatus gregorius sed mystice est exponendus. Deinde agit de liberatione generis humani. Et primo ostendit miseriam hominis libertati dicens. Quis est homo.

Cassiodorus? Cum despectu pronuncians est. id est fragilis et caducus. atque sequax qui in veteri peccato permissus socia prauitate condusus est. a additur quod memores eius.

Ieronimus Quale meritum status hominis vt memor eius factus pro eius redemptione suscipias carnem

Glosa aut filius hominis vt christus filius virginis. qui tu per eum visitas eum scilicet hominem. mittendo ipsum filium tuum in carne ad redimendum hominem

Cassi. Nam visitare dicimur quando greditur quod in aduentu domini reuera constitat in **N**ico. In quo aduentu multiplicum. Nisi eum paulo minus ab angelis a citra angelos in sua passioe quod angeli non sunt hoc modo passibiles scilicet passio est corporali sicut

christus fuit **Gloria** a honore coro
natus quia p merituz sue pas
sionis resurrexit a ascendit in celu
a coronatus corporis incorrupti
bili claritate super angelos sedz ab
dexteram dei patris **Et constituisti**
eum super opera manum tuarum
propter quod dominus post resur
rectione suaz dixit **Mat.** ultimo da
ta est mhi omnis potestas in celo
et in terra. **Ideo omnia subiecisti**
sub pedibus eius quia etiam ange
li supremi sunt homini christo sb
iecti. **Oues a boues vniuersas in su
per a pecora campi.** **Istud** iuxta li
teram additur ad remouendum
illorum errorem qui dixerunt qd di
uina prouidentia no se extendit ad
ista inferiora sed tantum ad supe
riora **In** quorum psona dicit **Job**
xxij. **Circa** cardines celi perambu
lat nec nostra considerat. **Sz** casti
dicit qd hec verba de temus allego
rice dicta accipere ne post rationa
les creaturas incompeteter peccoa
vel iumenta posuisse videatur

Castiodorus oues ele
dum po
pulum significat christianum de
quo in euangelio dominus petro di
cit. **Pasce** oues meas. boues prebi
catores a pastores sigt qui huma
na pectora mandatis celestibus
exarantes virtutum messem ger
minare fecerunt. **Nec** vacat qd dicit
insuper quia non solum illi sancti
subiecti sunt christo sed etiam pec
catores. **Sepe** de conuersis talibz
maiore gloria triumphat dominz
Christus. **Pecora** enim sunt dum

in camporum libertate id est in mu
bi istius voluptate pasunt **Volu
eres celi** id est supbi qui verbo ia
ctantie ponunt in celum os suum.
Quorum caput dixit **psa.** xliij. **Ascē
dam** in celum a siml' ero altissimo
et pisces
Augustinus **maris** a
curiosos a auaros qui perambu
lant semitas maris id est inquirt
i profundo huius seculi tempalia
que taq semite in mari cito vanes
cūta intereunt **Et** dicit qd pambu
lant ostendens p hoc pertinacissi
mum studium inania a preterfluē
tia requirentium. **Hec** autem tria
genera uiciorum id est voluptas
carnis a supbia a curiositas omnia
peccata concludunt que michi ui
dentur a **Johāne** apostolo enume
rata cum dicit. **Nolite** diligere mū
dum quoniam omnia que in mun
do sunt concupiscentia carnis est a
concupiscentia oculorum et ambi
cio seculi. **Hi** omnes predicti tam
boni quam mali christo dicuntur
subiecti quia nunc bonos aqz ma
lis mixtos in ecclesijs videmus

Nicolaus **In** fine autem
psalmi resumit
primum versum dicens **Domine**
dominus noster qd admirabile e
nomen tuuz in vniuersa terra hoc
in cantilemis solet fieri qd in fine re
iteratur prin **Castio** De dua
cipiam **bus** na
turis christi domini secundus psal
mus a iste locuti sunt quibus a alij
sequē viz. **xxij.** **Lxxij.** **cvij.** **cix.** a **cx
xxvij.** vt obscurum huius seculi

gradientes quasi pluribus lampadibus incensus in hereticas cautes id est duricias. Cautes est petra durissima quam minime valeat incidere. Quapropter tanti benefici cognoscamus auctorem. vnus est dominus christus genitus ex patre sine tempore. natus ex maria in tempore. prius mundum creauit ex nichilo postea ab igne littera uit exi. **Exicium mors** tormentum dades vel calamitas. Quale enim rogo genitricis pietatis ut ille rex angelorum tactus caritate misericordia dignatus est ad nos miseros morti addictos venire: ut mors cum auctore suo dyabolo vinceret. qui mundum suis vinculis tenebat captiuum. **Vnde beatus Ambrosius** ymnū natalis domini eloquentie sue pulcherrimo flore compinxit ut pius sacerdos tunc dignum munus offerret. **Ait** enim iter cetera percedens de thalamo suo pudoris aula regia. gemie gygas substantie alacris ut currat viam. quae super humanum ingenium scis vir excoluit. **Collector** est nomen domini qui infantes erudit. astutos destruit. peccatoribus misereatur. sanctos visitat. angelos possidet homines continet. omnem creaturam sibi subijcit. Ipsum qui est principium a fine. vnam in domini laude extolles. **Ipsius** amemus ut patrem ut creatorem ut redemptorem nostrum. atque ut dominum timeamus

mirabilem in consilijs super filios hominum. qui est benedictus in secula seculorum Amen

Psalmus ix. Confitebor tibi domine in toto corde meo.

Titulus huius psalmi talis est In finem pro occultis filij ps 88.

Nicolaus Ad cuius intellectum duplex est iudicium secundum duplicem aduentum quorum primus fuit occultus: eo quod diuinitas latuit sub carne mortali. Secundus etiam est occultus. quia nescimus diem neque horam. quando veniet dominus. **De** hoc duplici aduentu dominum nec non de duplici iudicio dauid spiritu prophetie tractat in hoc psalmo. **Primum** enim horum iudiciorum est iudicium discretionis quo discernuntur fideles ab infidelibus. a hoc incipit potissime a predicatione christi et apostolorum quo iusto dei iudicio licet nobis occulto aliqui conuersi sunt ad fidem. et alij in infidelitate manserunt indurati cuius ratio nobis occulta est. **Ieronimus**.

Et eodem iudicio videmus adhuc bonos et sanctos tribulari et nescimus an hoc sit pro eorum probatione et emendatione: ut ad melius

crestat eorum gloria. **V**idemus a
lios tribulari: quorum pena h̄ inci
pit. et in futuro eorum ip̄s permanet.
Videmus alios nec tribulari: nec
iniuriam pati sed sanos corpe le
ticia corporali a omnibus bonis
abundare. **I**sti tales periculosi sūt
quia credimus q̄ deus eos non vi
sitat quia non sunt digni visitari.
vt postmodū sine fine puniantur
Nicolaus **S**icut cum apo
stolus dixisset
ad rom̄. ix. ca. **C**uius vult miseret
deus. et quem vult indurat. **E**t po
stea. xi. ca. dicit **V**ide ergo bonitatem
et severitatem dei. in eos quod non cre
dunt severitatem. in te autem boni
tatem dei si per manseris. **P**ostea
subdit **O** altitudo diuiciarum sapi
entiae et scientiae dei quae incomprehen
sibilia sunt iudicia eius. et inuesti
gabiles viae eius. **E**t in ps̄. xxxv.
propheta dicit. **J**udicia tua abyssus
multa. **A**liud est iudicium dei: quod
dicitur iudicium discussionis. quod
erit in fine mundi. **I**dem **aug**. **E**t
licet iudicium futurum sit valde da
rum. quia tunc manifestabuntur
etiam occulta cordium. tamen hoc modo
nobis valde occultum. **S**icut quod dicit
saluator **M**athei vicesimo quarto
De die autem illa et hora nemo scit
neque angeli in celo nisi pater solus
Vt enim quod autem iudicium datum
est ipsi christo. **S**icut quod dicit **J**ohā
nis quinto. **P**ater omne iudicium
dedit filio. **E**t de isto duplici iudicio
sibi dato dauid hoc in spiritu preui
dens fecit hunc psalmum. **V**nde sen
sus predicti tituli talis est. **I**ste

psalmus factus est a dauid propheta
ta pro occultis filij videlicet pro du
plici iudicio predicto nobis ocul
to dato christo filio dei: dirigens
nos in finem. id est ad considerati
onem finis mundi: et eterne beati
tudinis que tunc dabitur iustis tam
quam vltimus finis. **E**t sic psalmus iste
est de iudiciaria potestate christi.
sicut procedens est de sua passione
et exaltatione secundum sensum litteralem.
Non enim omnis expositio psalmo
rum de christo est mystica. **P**lura
enim et expressius prophetauit
dauid de christo quam alij prophetae.
propter quod dicitur eximius propheta
tarum sicut dictum est in prologo
presentis collectionis.
Jeronimus
Iste psalmus totus in persona ec
clesie per prophetam de antichri
sto cantatur. **D**icit ergo propheta

Confitebor tibi domine in
confessione laudis. **I**n toto corde
meo. **L**ib est in intellectu et affectu
Cassiodorus **I**n toto
cordis
fitur dominum qui nullis cogita
tionibus mundanis fluctuat. quod
perfectorum esse non dubium est
qui et originalis peccati vitia et
suggestiones peruersas malo
rum spirituum domino prestante
vicerunt. **N**arrabo omnia mira
bilia tua. **Q**uis ergo potest
omnia mirabilia diuina narrare.
que quotidie in celo et in terra vir
tus eius operatur. **S**ed loqui
quitur hic per figuram que dicit

si modo cetera que significat partem
dicere omnia ut de multis aliqua
narrare videtur **Hieronimus**
deamur

Narrabo ergo mirabilia tua omnia
Non illa tantum quod mortui resuscitantur
ceteri illuminantur sed etiam quod pro
te anime peribit: saluti insperate
redduntur. **Idem Augustinus. et Nico-**
laus. **Rebor corde. et exultabo**
corpore exteriori. Dicitur enim ex
ultatio quasi extra saltatio. et ad
dit in **Augustinus** Non

iam
in isto seculo non in voluptate cor
poris. nec in palati et lingue saporibus
nec in suauitate odoris neque in
iocunditate sonorum transeuntium:
nec in formis corporis varie et pul
cre coloratis. neque in vanitate lau
dis humane nec in consilio et ple
moria. neque in diuicijs et possessi
onibus huius seculi superfluis sed solum in te

Hugo In quo est vera et per
manens leticia Unde
ad philippum. iij. Gaudeat in domi
no semper. psallam cum gratiarum
actione nominis tui. id est ad honorem
nominis tui **Alfissie** aduerbialis ponit

Nicolaus deinde exprimit
materiam sui causa
tus et sue leticie propter iudicium
discretionis. de quo dicit. **In con-**
uertendo. id est dum conuertisti iu
dicium meum dyabolum retrofugi
fugando ipsum de homine a tem
pore predicationis christi et apo
stolorum per iudicium discretio
nis **De quo dicitur Johannis. xi. Nunc**
iudicium est mundi. nunc princeps

mundi eicietur foras. quia mundus
per passionem christi: liberatus est
a potestate dyaboli et suorum. Unde
subditur. infirmabuntur quia po
testas demonum fuit per christum
debilitata ne possent tantum homi
nibus nocere quantum ante Iero
subditur. et peribunt a facie tua.
Reputabant enim se in hoc quod
ammodo petire quod arcebatur a no
cumento hominum. Unde dicebat
christo **Matthei octauo.** Quid no
bis a tibi **Iesu Nazarene** venisti
ante tempus perdere nos. **Quomiam**
fecisti. id est **Hugo** Sic enim

contu
atur textus **Manifestum est** quod sit
gasti inimicum meum retrofugum
quoniam fecisti iudicium meum.
id est quoniam pro me iudicatus
es iniuste coram pylato. et causam
meam quia pro peccatis meis mor
tuus es qui debebam mori. **Sedi**
sti super thronum qui iudicabis in
stia. **Nicolaus** Per thro
am.

num desi
gnatur iudiciaria potestas christi
quantum ad iudicium discretio
nis quo fideles credentes: ab obstina
tis infidelibus sunt separati. Iero
subditur. **Increpasti gentes per p-**
dicacionem apostolorum de ydola
tria cui erant dedita et perit impius
id est dyabulus. qui habitabat in
ydolis. quia gentes predicacionem
apostolorum recipientes contrefe
runt ydola in quibus demones co
lebantur in nomine eorum delesti. quia
qui prius vocabantur pagani mo
do vocantur christiani Et etiam nomina

ydolorum perierunt de terra. sicut pre-
dictum fuerat zacharie. xiii. In illa
die dicit dominus. perda; noia ydolorum
de terra. a non memorabuntur yl-
tra **In eternum a m scilicet seculi**

Augustinus Scilicet est hoc pñs
seculi seculi est illud qd incommuta-
bili eternitate consistit a eidem qd
eter

Nicolaus Inimici
num est. defecerunt framee in sinem. p
framea que de gladius ex utraq;
pte scindens. intelliguntur dyaboli
deceptiones quibus quasi imuta-
biliter sauciabat genus humanum
cuius potestas a deceptiones defce-
runt a diminute sunt per christum
a apostolos qui ciuitates eorum a de-
monum destruxisti. Ciuitates demo-
num sunt prauis homines: quos possi-
dent sicut rex citatem. atq; in illis
exercent suas malicias.

Augustinus Ibi namq;
seruiunt oculi
ad curiositate. aures ad lasciuia
manus ad rapinas vel ad quod
libet aliud peccatum. a membra cetera
in hunc modum dialoico princi-
patui a pueris consilijs a factis
huius autem ciuitatis quasi plebs
sunt omnes delicate affectiones a
turbulenti motus animi. Quod dia-
nas seditiones in homine agitan-
tes. has ciuitates a peccatores de-
struxisti expellendo dyabolum a eos
diuino seruitio subiugando.

Nicolaus Perijt memoria eorum
quia post conuersio-
nem non dicuntur peccatores vel

ydolatre. quales fuerunt prius. a
hoc cum somitu a per somitum pre-
dicationis apostolorum a dominus
in eternum permanet. quia regnum
domini nostri ihesu christi eternum a sta-
bile e. a sine fine. **Parauit in iudi-
cio ipse christus thronum suum a po-
testatem suam iudiciariam. a ipse iudi-
cabit orbem terre a habitatores or-
bis in equitate reddendo digna p-
meritis. et populos in iusticia. Re-
peticio eiusdem sermonis est**

Jeronimus Equitas a iusticia
p eode accipiunt

Augustinus iudicabit
inquit testio-
nium phibente conscia a cogitacomi-
bus accusantibus seu defendentibus

Et factus est dominus refugium paupi-

Nicolaus populo videlicet catholico
qui fuit valde pauper in prin-
cipio cristiane fidei adiutor: i o por-
tunitatibus a in necessitatibus. qui
homo est in tribulatione.

Cassiodorus Ille est paup-
dei qui terre a cu-
piditate vacuatus celesti desiderat
largitate ditescere cui dominus adest
in tribulatione temptationum adiutor.

Nicolaus Et quia sic adiutor es
te per veram fide qui non dereliquisti
absq; consolatione querentes te
domine mori. **Cassiodorus**
bus a fide.

Cassiodorus
Na illi soli noscunt te domine qui audiunt
voce tua a mandatis tuis supplicie
obediunt et ideo p tatis beneficijs hor-
tatur propheta fideles ad
laudem dei dicens. **Nicolaus.**

Ipfallite dno Igras agendo Lq ha
bitat i syon in ciuitate celesti h
expressa p syon : que speculatio in
terpretatur. in qua facie ad facie
videtur deus quia licet vbiq sit de
us per essentiam potentiam a pre
sentiam tamē in celo specialiter ha
bitat per apertam visionem Lāuū
ciate et predicare inter gentes su
dia eius et legem euangelicā quā
studiose docuit verbo a facto

Hugo Sed posset quis dicē.
quō annuntiabimus
verbum domini inter incredulos.
cum quotidie interficiantur q̄ pre
dicant. quibus respondetur. Polite
timere eos qui corpus occidūt
Qm̄ ipse dñs ē Legrens sāguī
nem eoz et requiret per debitam
vindictam sanguinē eoz qui oc
ciduntur de manu tyrannorum. Et
insuper. Recordatus est.

Cassiodorus Doc mirabi
liter ad vtrū
q̄ positū est vt et psecutores vindi
cta terre retā mātires pmissio teni
gna reficēt. nō ē oblit⁹ ad cōgrē
ciū infirmitatē dicitē rotorābā q̄ p̄
longinquitatē futi iudicij retribucō
nes dñi aliq̄ten⁹ estimāt obliuiscī
lāore loionē pauperū viustoz
miserē mei dñe Ista ē oīo cūctōū
paupm ip̄ **Nico** vide hūili
sona ecce **Nico** tatē meaz
de inimicis meis et afflictionem in
illatam a **Hu** Qui exaltas me
tirānis. hu. et lōge me facis
de portis mortis videlicet a peccatis
mortalibus per que itur ad mortē
vt annunciem omnes laudatiōes

tuas et predicaciones tuas. predi
cando videlicet opera tua laudabi
lia. in portis filie syon et in sancta
ecclesia militante que est filia ecclē
triumphantis. pp̄ter quod p̄ tan
to beneficio **Exultabo** i salutarī tuo
id est in dommo ihesu christo

Nicolaus Infire sūt gen
tes in interitū
quē fecerunt quia multi tyranni in
gentilitate obstinati in persecutio
ne martirū subito mortui sūt: a in
infernum de mersi. sicut egeas in
persecutione beati andree a demo
ne suffocatus expirauit. a sic plu
res alij vt patet in legendis scō tū

Hugo In laq̄o isto et i frau
dulento consilio. quē
absconderunt sub quodāz p̄textu
iusticie comprehensus est pes eo
rum id est malus affectus eorum
quia plures tyranni laqueuz mor
tis parantes christianis: p̄ococi
pati sunt morte. sicut aman suspen
sus est in patibulo quos paraue
rat mardocheo. a hec sūt occulto
dei iudicio Vnde subditur **Cogno**
scetur dominus iudicia faciens

Cassiodor⁹ in die iudicij
qñ peccatori
b⁹ dabitur eterna cruciatione tor
queri. In operibus manuum sua
rum comprehensus est peccator

Theronimus Vnus q̄sq̄
peccator i
p̄se sibi portat in consciencia et su
nes a vincula a tormenta a vnde
sustineat **Cassi** Per qua
mala litates igitur
operum suoz dicit p̄ctōres eē
b. ij.

torquen **Deinde** subiūgit
dos **De** iudicio discuf
fionis qd erit in fine mundi vnde
dicit. **Conuertantur** v̄ conuertēt.
[peccatores in infernū] q̄neis dice
tur. **Itē** maledicti in igne eternum
Loēs gentes q̄ obliuiscuntur deū.
v̄ q̄ in fine vite moriuntur sine re
medio p̄nie. **Et** quia sicut mali pu
nientur. ita a boni premiabuntur.
Vnde subdit. **Om̄ non in finez.**
hoc est in finali iudicio. **obliuio eit**
pauperis. Videtur enī dñs pau
perz obliuisci in p̄nti non liberans
eos de malis p̄ntis vite. cū tñ hoc
possit. **Sed** tunc recordabit qñ eo
rum pacia remunerabitur. **Itē** sub
ditur. **Pacia pauperz non peribit**
in finem. **Gregorius** omel. xxxv.
euang. q̄i perisse pacia pauperz
cernitur cū n̄t pro illa in hac vita
humilibus recōpensatur: sed paci
encia pauperz in finem nō peribit.
quia tunc eius gloria p̄cipit: cū
simul om̄ia ista laboriosa em̄ant
Nicolaus Quia sicut p̄ sen
tenciam finalis
iudicij iniūsti ibūt in suppliciu eter
nū. ita iusti in vitā eternā vt habe
tur matth. **Cassiodorus**
xxx. **Cū** vero de fine seculi p̄pheta b̄ tra
daret: aduentū antixpi cordis illi
minatioē p̄uidit. a periculi magni
tudine territus magna voce p̄la
mat dicens. **Exurge dñe** ad iudi
cium per p̄tatem iudiciaria. **nō cō**
fortetur. v̄ nō preualeat **homo**.
antixps. **Ipe** ē homo pess̄ quem
hūana non p̄t sustinere condico: i

quo tanta erit verfucia vt sola do
mini virtus eius possit superāe ne
quiciam. **Et** gentes que cū eo scele
ra magna facture sunt etiam petīt
celerimo aduentu iudicari. dicens
hugo **Iudicentur** gentes i cō
sp̄ctu tuo. **q̄** te nō late
bit eoz iniquitas. **Constituē** dñe. v̄
constitui permittes p̄pter peccata
eorum. **Legislatores** v̄ antixpm
qui allaturus est pessimā legem a
iustus multa contra dñm p̄cepta
[super eos] id est in ruinaz eoz:
qui ei ad h̄e **Jeronim⁹**
[sciant gentes] cū damnate fuerit
[qm̄ homines sūt] a q̄ stulte fece
runt ponentes in h̄ie possimo sp̄z
suam a non in deo: qui solus p̄t
salua **Nicolaus** **Et** quia
tāta p̄
secutio fidelium futura est tempo
re antixristi. vt videatur dom̄⁹
ecclia in deseruisse. si posset fieri: p̄
pheta admirans subiungit. **Ut**
quid dñe recessisti tōge. v̄ recedes
tempore antixristi. **Videtur** enī
deus quodammodo recedere a cri
stifidelib⁹ quando non liberat eos
cum possit a tantis persecutioib⁹
[despicis in oportunitatibus: in
tribulatione]. **Illos** enī videtur
deus despiciere tanq̄ rem nullius
precij. quos non liberat in tempo
re oportuno: quod est tempus
tribulationis. **dum** superbit im
p̄ius. id est antixristus. a loquī
tur per moduz presentis de futuro
propter certitudinem p̄phete. **Lin**
cedit paup. v̄ p̄sp̄ian⁹ antixp̄

inolebiens reiciatle omni gene
reiciatus: qui per incendiū deligē
in sacra scriptura. Et aliquos ad
lram incendet. Coprehenduntur. u
comprehenduntur. vnde trāllatio he
brayca ita habet. capianē. s. anti
xps a satellites eius. qui scdm scā
dotoꝝ antiquoꝝ in monte oliueti
fulminabitur. a magna ps abhe
rentium sibi. de quo dicit apl' us.
ij. ab thes. ij. Tunc reuelabitur in
quus que dominus interficiet spi
ritu oris sui. In consilijs quib' co
gitat. quia sicut cogitabant eu
ciare cristianos sic a deo cruciabu
tur. Causa magni erroris antici
sti subdit dicens. Quoniam
laudatur peccator. Anticristus In
desiderijs a Hugo Desideriū
nime sue. Anticristi
erit vt credatur esse deus. La mi
quus benedicitur. vt deus.

Calliodor' Dic antixps
adulantiū a
fallentiū cateruis eousq; pducet.
vt se non solū regem terre s; etiaz
rerum omnū prebicit deū sicut A
postolus dicit ita vt in templo dei
sedeat a extollat se supra omē id
quod colitur a quod dicitur de'.
Et sic puocabit deū ad iracundiaz
id est ad vmbictam malicie sue.

Vnde Nicolaus Facet
sequit' Nicolaus hauit bo
minū peccator. ipse videlicet anti
cristus qui dicitur peccator in deū.
a iniquus in proximū. scdm mlti
tudinem ire sue. vt ire diuine cōtra
se prouocare. non queret. penitē
ciam sed morietur in obstina cōne

Hec est magnā itā dei vt desit pec
catori correctio: a assit adulatio.
Tunc enim assimilatur anticristo
de quo dicitur. Non est deus in
conspetu eius. videlicet alicuius
reputatiōis apud se.

Call. quia de ipso neq'ssio da
mel ppheta testatur: di
cens. Et extollet rex aduersus oēz
deum. a ad deū deoz loqē sup biā.

Nicolaus In quinatē sūt
vie illius in oī
tempore. vt cogitationes a opera
illius occupabuntur in peccatoū
pollucōne omni tempore vite sue.

Hugo Auferuntur iudicia
tua. quibus in prese
ti iudicās oculte a in futuro dabis
manifeste. a facie eius. vt a mente
a memoria eius a sic non tim ebit
iudicia dei sup se ventura: p nimia
elatione. a obstinatioe Calliodor'

Sic iudicia dei a cōte peccatoris
auferuntur qū videt tardius ven
re quod celeriter meruerat sustinē
omniū inimicorum suorum dūa
bitur. potentia a seductione signo
rum populos Augusti.

Dicitur enim omnes reges supera
turus vt solus super omnes regn;
Et quā per nepharias artes ad
illud mane culmen dominationez
qz perueniet addit. Orit e
nim in cōte suo. Id est cogitauit
presumptuosa securitate.

Hugo Non dicit ore
quia vba ei'
erunt dulcia ad alliciendū hōmes
d. ij.

ex potestate regni secularis a deo
p̄iosa miraculis. sicut dñs in euā
gelio dicit. Seducat si fieri potest
etiam electos. **Idē aug⁹.** **Infi**
atur ut rapiat paupere. Itera
infi diaz inimitate callidi p̄secuto
ris oñdit et infidiatur. **rapere pau**
perem. v̄ decipere populū xp̄i. **dñ**
v̄ vsq̄ Lat. **August** v̄ quib⁹
trahat eū. **August** p̄t̄ cru
ciatibus affligendo ad se abducit.

Nicolaus Et q̄s tormento
a dē nō poterit
verbis dolosis ab se trahere stude
bit. **Vnde** subditur. **In laq̄o suo.**
hoc est in dolo suo. **hūiliabit eū.**
videlicet po. **August** Quia cū
pulū christi signa
miracula facere ceperit quanto mi
rabiliora videbūtur hōibus tāto
illi sancti qui tunc erunt contēnen
tur a quasi pro nichilo habeunt.

Jeronimus Et tunc **incli**
nabit se. ad
humilitatē vt videatur quasi mitis
a sanctus. a cū se nichil meliaue
rit tūc casurus est. **Vnde** subdit

Nico **La cadet.** la dominio suo
cū dñatus fuerit paupe
rum. .s. xp̄iano oīū: suo tēpore abie
ctorum a spoliatorū. a causa de iē
dionis eius subditur. **Dixit enim**
in corde suo. v̄ cogitauit hoc qd̄ s̄
ditur. **oblitus est deus.** non hñs
noticiā scōrum nostrorū. **auertit**
faciem suam ne videat in finem.

Jerō. Ac si dicat mea sunt oīa
q̄ diu seculi fuerit. a in
obliuione tradidit illa deus. a nū
q̄ amplius vsurus est illis. sed

mea sunt quia ego sum deus
Augusti **Hec est inclinatio**
miserimi casus dñi
humani animus in suis iniqui
tatibus prosperatur. a parci sibi
putat cum excecatur: a observa
tur ad vltimam v̄indictam.

Nicolaus Deinde de cribit
antix̄pi finalis
delectio que fiet virtute diuina ad
preces scōrum. qd̄ preuidēs dauid
orando subiungit. **Surge dñe.**
q̄ videris quasi dormire cū p̄mittis
eum tanta mala facere in sanctos
tuos. **a exaltetur.** v̄ mōstret. **ma**
nus tua. v̄ pt̄as tua ad eū p̄ciē
dū. **ne obliuiscaris paupere.** dicitē
do eos diutius in persecutione anti
christi a.

Hugo **Vides at̄ eccā**
se liberandaz
exultat. a antichristo suo p̄secutori
insultat di. **Propter qd̄ ir̄ritauit i**
p̄ius dñs. q̄i diceret. quid profuit
ei tāta mala facere suis blasphemis
is dñm puocare ad eius p̄dicōe.

Nico **Dixit enim in corde suo nō**
requeret. **facta mea ad**
punendum ea tanq̄ non curans
vel ignorans. **Vides.** tu deus cui⁹
oculis oīa nuda sūt a aperta. **quā**
tu laborez a dolorez. quos infligit
sanctis tuis antix̄ps. **confideras.** di
ligenter ad puniendū. **vt.** a quo
tradas eos. .s. antix̄pm a suos mi
nistros. **in manus tuas.** v̄ in pt̄a
tem iusti.

August **In mediuz**
cie tue. **deductis im**
pijs a iudicis rebit adiutor: vt sic
illi digna factis recipiunt: ita isti
promissa p̄sentia consequantur.
d. iij.

Vnde **Nico** **T**ibi derelictus ē
sūdit. **Nico** paup̄ & populus
cristianus vt eum p̄tegas a defē
das **orphano** & eidez populo cri
stiano qui anticristi tēpore videbi
tur quasi sine patre p̄tegete a ma
tre compaciēte **tu eris adiutor**
accipiens cū sub p̄tectione tua
Cōtere brachiū & ad nichilū re
dige p̄tatem **peccatoris a mali
gm̄** & anticristi qui. ij. ad th̄s. ij.
dicitur homo peccati a filius p̄bi
tiois. **queretur p̄t̄m illius** quia
nequicia illius a te diligēter disci
tetur. an sit ampli⁹ vtilis ad pur
gationem electorum **a non mue
niet** ad hoc vltra vtilis eo q̄ suf
ficienter erunt purgati. a sic anti
cristus occidetur. a cū suis deijcie
tur in ignem inferni. sicut p̄i pron
cit virgam in ignem post debita
filij correctōnem. Et quia inter fco
anticristo apparebit manifeste po
testas a dominiū christi. **Jo** subdi
tur. **Quis regnabit in eternū a in
seculū seculi** & sine fine. q̄ vt dici
tur danielis. vij. **Pl̄as eius p̄t̄as
eterna a regnū eius non corūp̄t**
peribitis gentes videlicet tu an
ticriste a qui tibi adhaerunt **de
terra illius** quia regnabit in eter
num. Et quia peribunt ab p̄t̄icōz
sanctorū. **Ideo** subditur. **C**ōfideri
um pauperum exaudiuit d̄ns. **fa
ciendo finem de p̄secutione anticri
sti. **preparaōz**** & affectū **cordis
eo cum** quo desiderabant liberari
a mal̄ p̄ntib⁹ **audiuit auris tua**
Jeroni & clemencia tua per
quā fidelib⁹ largiris

vitam quā desiderāt h̄ie eternam.

Nico **D**einde dauid finaliter
concludit p̄t̄icōz ecclesie
dicens. **Iudicare pupillo a hūili**
scilicet pro populo catholico q̄ erit
in extremo **Augusti** **A**liud
iudicio **Augusti** est in
dicare pupillū a iudicare pupillo
**Iudicat enim pupillum qui eum
condemnat. Et iudicat pupillo: q̄
pro illo sententiam profert.**

Hugo **Vt non apponat** &
non presumat **vltra
magnificare se homo** & quicunq;
se erigere contra deum **super ter
ram** sicut fecit antichristus

Cal. **C**ompleta est psalmogrā
phi denūciata p̄missio. **re
serata sunt filij occulta miracula.**
O ingentes a admirabiles cause
que quīs exposite videant adhuc
tamen sine dubitatione secrete sūt
dū ignorant quā remiant a adhuc
obstruse esse monstrantur. **Sic a
secrete est qd̄ dicitur a querentib⁹
non tacentur** Quia p̄pter d̄no suppli
cemus effusius vt nobis emenda
tionem saluberrimā offerre dignet̄
quā sine excusatione peccat cui re
tribucō meritoz p̄dicat eē v̄tura

Jeronim⁹ **I**p̄e q̄ d̄ns est
ab antip̄i ope
ribus nos custodire dignetur ille
sos. vt ab illo pupilli facti: p̄tem
xp̄m d̄m cognoscentes ipsum se
quamur fide. ipsum timeam⁹ cor
de. ipsum glorificemus opere. cū
cum eterno patre a spiritu sancto
est honor a gloria in secula secul
lorum. Amen.

In dño con

Titulus h^o ps talis e.

In finez ps 68. hugo

In precedenti psalmo egit de psecutione bonorum tempore antixpi futura. hic agit de persecutione bonorum que est a mēbris antixpi. de quibus prima iob. i. dicitur.

Nunc antichristi multi sunt.

Cassiodorus ^{Qz aut in} titulo poi

nit. In finez semp ad dñm cristū est referendū. quod qñqz indicat gloriosam passionem. modo triū phalem resurrectionem. Nūc aut sanctā fidem declarat in qua heretici digladiantur. & dimicant contra fidelissimos. **Hu.** ^{ap̄ta igit} in persōa cui iussit fidelis loquitur hereticis: qui nūcitur catholicos in suā conuertere p̄ rauitate dicens.

In dño confido. qui est spes salutis mee. quomō. lo vos heretici dicitis. & suadetis. Laie mee. & nichil transmigrā in monte. & ad nos qui sumus magni literati. Et debet transire quia es. sicut passer. & pennatus virtutib⁹. ^{De} glosa. Moraliter hoc debet dicē vir iustus cū temptatur precipue de vana gloria vel ambitioe. In dño confido. In quem fixi spem meam. Quō dicitis anime mee. Non dicit michi quia dyabolus non multat curat. q̄ homo exaltetur exterius sed hoc precipue cupit: vt interius vane glorie consentiat. Transmigrā in montem. sup̄bie vel ambi

tionis. sicut passer. Ecce quib⁹ dicitur suggestiones prauae. merito debet transire ad altiorez statum quia es pennatus virtutibus & ornatus bonis operibus. **Compatur** vir iustus passer. ppter multa q̄a modicus est vt passer per humilitatem. **Leuis** p̄ temporalium abiectionem. cautus per suam sollicitam custodiam. & habitat in petra per iugem meditationem dñice passionis. **Deinde** ap̄ta conuertēs sermonem ad catholicos exponit q̄ re dixerit. In dño confido quasi dicit. **Ideo dixi hoc. Quia ecce peccatores.** & heretici intererunt arcu. & sacram scripturā ad voluntatez suam exponendam sup̄serūt. Parauerunt sagittas suas. & parata hūt verba venenosa & argumentaciones sōphisticas. In pharetra. & in corde suo. & hoc. vt sagittent in obscuro. hūc est in suis ambiguīs & obscuris sententijs. Rectos corde. id est in simplici sensu degētēs. **Item** glosa ex **Jerónimo**

Collector **Gregorius** vero **xxi.** libro moralium hūc versiculū ita exponit. **Quid pharetre nomine nisi prauorum machinatio designatur.** Iniqui enim cum dolos quos bonis excogitant secretis machinationibus occultant quasi in pharetra sagittas parant. **Et in hac presentis vite caligine velut in obscuro rectos corde feriunt.** quia maculosa eorum iacula & sentiri per vuln⁹ possunt & tamen venientia deplendi n̄ p̄nt. **Deinde** ab hereticis conuertit

sermone ad dñs d. **qm̄** ac si dicat

glosa per arca v p sacram scri
pturā heretici parāt dece
ptiones simplicib⁹ qd̄ tñ n̄ ē ex vi
tio scri. **Cassio** sed d̄ neq̄ssima
pture. **qm̄** que p̄fecisti. v̄ scripturas q̄s p̄
fēc̄ ed̄idisti ad salutē. **destruxerit.**

glosa v̄ peruerterunt male ex
ponēdo. **iust⁹ at̄.** s. xp̄s
quid fecit. **quasi** dicat. si hereti
ci offendunt nonne xp̄s pacez dat
nobis. **dat** vtiqz pacē quā vos he
retici nephānda dissensioē viola
tis. qui dixit. **Pacem** meam dō vō
bis. pacem meam relinquo vobis.

August xp̄us quid nobis fe
cit qui traditorēz su
um tanta paciā pertulit vt ei p̄mā
eucharistiā confectā manib⁹ su
is a ore suo cōmendataz sicut cete
ris apostol⁹ traderet. **Quid** nobis
fecit christus qui eundē traditorē
suū quem dyabolū nominauit añ
traditōnem sui dñi. nec locutis do
minicis fidem potuit exhibere cum
ceteris apostolis ad predicanduz
regnum celorum misit. vt demon
straret dona dei peruenire ad eos.
qui eum in fide accipiunt. etiā si ta
lis sit p̄ quē accipiūt q̄l iudas fuit

Cassi exprobratis his q̄ falsa
sentiant de religione ve
rissima consequenter p̄beta dicit
iudicia domini esse ventura vt hu
mana peruersitas saltē cōsiderata
domini districtōne se corrigat. **Vñ**
dicit. **Dñs** i templo sancto suo.
v̄ in vnoquoqz religioso. **Sic** ait
apostolus. **Si** quis templū viola

uerit disperdet illum deus. **Templū**
em̄ dei sanctum est quod est vōs
vt sciat hereticus a dō se posse dispa
gi a quo noscuntur corda recte cre
dentium possideri. **dñs in celo.** v̄ i
sanctis hōibus. **sedes eius.** quia
sanctos viros p̄ntia maiestatis sue
diuinitas insidere dignatur.

Jerō. **Oculi** eius in pauperē
respiciunt. **oculi christi**
id est aspectus diuinitatis.

glosa viz misericordia ei⁹ ad
p̄lm xp̄ianū respicit. **L**
palpebre ei⁹ **interrogāt filios hōim**

Cassiodo p̄pha loq̄tur h̄ at
legorice d̄ deo q̄i
h̄a'eat palpebras q̄ cū claudūtur
nichil videtur. dicit em̄ dñm non
solū respicere quando intendit oca
lis sed etiā tunc requirere v̄ consi
derare filios hōim: cū eos negligē
re quasi dormiens estimatur

Jerō Palpebre sunt diuinitatis
subtilitas v̄ iudicia dei oc
culi in quibus nos interrogat v̄
cognoscat quid habeat vnusquisqz

Rico p̄ hoc scrutatur ad⁹ a co
gnitōes filioruz hōim. q̄
idcirco dicuntur palpebre dei. quia
ipsa iudicia eius q̄nqz nobis clau
duntur. a q̄nqz nobis aperitūtur tā
q̄ palpebre. **Jeroni** Videmus
oculor.

Jeroni vna; gen
tem flagellari a scimus pro qua cā
flagellatur. **Hec** manifesta iudi
cia sunt. **Videmus** alteram flagel
lari a nescimus pro qua causa. a
hec iudicia dei sunt occulta tanq̄
nobis clausa. **Et** per hęc superius
cōprehensa. **Dñs** interrogat ius

tum a **hugo** v. pbat a disceat
impium mit conscias eoz
de quibus noscatur: solus deus fer
re iudicium. Et sic interrogando in
uenit q. **Qui diligit iniquitatem**]
v. p. d. m. Nam peccatu iniquitas e.
vt dicitur **Remigius** Ille
Job. iij. diligit iniquitate: qui ex desiderio pec
cat. qui et si semper videret: semp
suis desiderijs peccando vti vellet
Et hic lodit animam suam]

Cassio Se em persequitur q
sequitur dyaboli. du
illas semitas comae maunt que
ad penaz loca fugienda pduant

hugo Quid at dilectoribus in
quitatu sit futuz onter
onidit d. **P** huet. s. d. n. s. v. plucere
faciet super peccatores laqueos]
vt illaquentur. ita q non possunt
mereri. vnde puerb. v. Iniquitates
sue capient impium. a fumbus pec
catorum suorum constringitur

Nicol Etiam iuxta litteram
peccatores moriuntur
subito a ex impuiso qi capti laqo

Glosa lignis] v. cupibitas.
sulphur] v. fetor ma
loz operum. a spūs pcellau.] p
hoc pena eterm iudicij indicat. a
vertera **Jeronim** Hoc to
patoruz tu fm
historiaz factu fuit qu dominus plu
it sulphur a ignem sup 30 domaz
vt ait apus iudas. in exemplum
ignis eterm factu fuit. Addiditq.
lpars calicis eoz.] quare dixit p
tem eorum. quia vnusquisq p p
te sua quasi de calice iustam vindi

ctam recipiet pro ut gessit miseri
as suas vt ait propheta. Reddet deus
vniciq iuxta opera sua. Et ideo ta
q racōnem reddens quare id fiat
subicit. **Om̄ iustus dominus**] p
naturam.] a iusticias dilexit.] quia
vnunquēq sedm opus eius appri
um iudicat. **Lequitatez vidit vultus**
eius] vt sanctis premia: patorib9

penam **Cassi** Qlene verfica
tribuat. **Cassi** as a peruersita
tes hereticorum a malignoz: nec
non retribuōes ipozuz p̄ iste mi
rabili breuitate complexus est. vt
quorum futuras p̄as agnoscim9
ab eorum prauitate arcea mur

Jeroni Quappter dno suppli
cem9 q̄tin9 nos vocati
one sua dignetur efficere dignos.
a non fm p̄ta nra nobis supplicia
inferat. sed fm magnam misericordiam suam
veniam largiatur quia ipsi est
cū eterno patre a spū s̄cto honor
a gloria in secula seculoz Amen

Saluū me fac
Titulus h9 ps tal est
In fine ps d8 pro octa
ua Sensus eius talis est. ps iste at
tribuitur dauid a fidei tendenti in
finez. v. in xpm. a in eodem ps orā
ti p octaua v. p die iudicij. de quo
in vi. ps. supra **Glosa** vi
dictum est.

Glosa Es
em vit scis multiplicatā vanitate
seculi q̄ subito timēs exdamat. p
magnitudine periculi a ait
Saluum me fac domine.]
qui potes solus saluare.

Quoniam defectus sanctus quantum ad
paucitatem. Causam huius defectus
subiungit quoniam diminute sunt verita-
tes a filiis **Augustinus**

Veritas una est quae illustratur et il-
luminantur anime sanctae. Sed quoniam mul-
tae sunt anime ideo in ipsis multe
veritates dici possunt. sicut ab una fa-
cie multe in speculo appetunt ymagines.

Hugo Triplex enim est veritas.
Iustitiae quae deficit per aua-
ritiam. et veritas vite quae deficit per
luxuriam et quodlibet peccatum mor-
tale. et veritas doctrinae quae deficit
per superbiam et vanam gloriam.

Quo haec veritates diminute sunt om-
nibus consequenter dicitur. Tana locu-

ti sunt. De terreis. Unusquisque. ad
deciendum proximum suum cui
tenetur si **Augustinus** proximum
delitatem. oem hominem
oportet intelligi quia nemo est cui
quo sit operandum malum. Labia do-
losa. supple habent et bilingues
sunt. quia in corde et corde locuti
sunt. Habentes aliud in cogitatio-
ne quam loquan- **Cassiodorus**
tur ore.

Quociens volumus dolosos expri-
mere duplicia eorum corda declara-
mus. Sic et bilingues dicimus qui
in una sententia mime perseverant.

Hugo Deinde subiungit non opta-
re sed prophetando quod futurum
est dicens. Disperdat dominus. et di-
spersit. Uniuersa labia dolosa et
lingua magniloqua. et superbia.
maxime illorum: qui dixerunt ar-
roganter. Linguae nostrae magni-

ficabimur. et opera dicta et nos ipsos
iactanter laudando. Labia nostra
a nobis sunt. quasi dicerent a nobis
metipsis habemus et scienciam et
dominium. quis ergo noster dominus
est. Quasi dicant nullus.

Cassiodorus Hoc superbi habent per
prius quod dominum super se
despiciunt. et in prosperis rebus ni-
miam loquacitate turbantes glo-
riam suam exaltare presumunt. et
ponunt in propria potestate quod se
a deo non intelligunt accepisse.

Hugo Magnificare etiam qui
dem student suam lin-
guam qui verba subtilia loqui co-
nantur. ut videantur sapientes quae
ut dicit Jeronimus obducto super-
cilio grandia verba cruciantes in-
ter mulierculas: de sacris litteris
philosophantur. Deinde prophetava-
te dei patris promittit et per incarnationem
dicens. propter miseriam ino-
pum et gemi. **Jeronimus**
tu pauperum.

quae erant miseri nisi cuncti gentium homines
in peccato nati ac pro hoc in inferno per-
geniti. Et qui pauperes gementes
nisi antiqui patres in claustris infer-
ni detenti propter peccatum primi pare-
ntis. propter hos liberandos. nunc in
tempore gratiae. Exurgam dicit dominus.
videlicet deus pater. hoc est mittam
filium meum qui eos redimat. illos qui
miseria sunt in mundo et eos qui in
inferno commorantur. quod ita factum
est. Non in salutari meo. et in
filio meo incarnato. dixit in saluta-
ri. et non dixit. quid ponam sub
auditur salutem gentium. et adhuc

quid ponam contra gentium leu-
ciam? contra paupertatem diuici-
as spirituales. fiduciale. potestiale.

Cassi quia potestas patris fi-
ducia filii fiducia est. sicut filii fi-
ducia patris est patris. Agā i eo.

Glosa quia nichil ei resistet
qui etiam docebit non
qui scribit a pharisei. sed tanquam potestatem
habens. et addens legi: a mu-
tans que dam per voluntate sua: ut
auctor legis. **P**ost verba patris pre-
dicat a propheta in persona sua com-
mendat verba predicacionis christi: ostendens
eorum sinceritatem et utilita-
tem. quasi dicat. pater mittet filium

L et eloquia domini. et christi sunt elo-
quia **Cassi** que nullum mendaci-
um castam corrumpat nulla
macula falsitatis inficiat vel simu-
lationis culpa contumpat.

Augustinus Multi predi-
cant veritatem sed non caste quia vendunt illam
precio comoditatum huius seculi.

hu Deinde commendat eloquia
domini a dulcedine somitus
dicens. Argentum. dominici elo-
qui est ligni examinatum. Quia
dominici eloquia per tribulationum
ignem probata sunt. Eloquiis ve-
ro diuinum idcirco comparatum est ar-
gento. quia sicut inter omnia me-
talla nihil est quod dulcius sumat ar-
gento. ita inter omnia eloquia ser-
mo diuinus sonat humane men-
ti. Et illud argentum est. phatum
terre. et a terra. scilicet nihil terrenitatis
habens. Et ponitur gemitius pro
ablatio more greco. Et el. purga-

tim septuplu. n. et perfecte. **S**epte-
narius enim numerus perfectionem et v-
niuersitatem significat. **V**el est pur-
gatum septuplum. et per septem do-
na spiritus sancti. videlicet per timorem dei.
per pietatem. per scientiam. per fortitudinem
per consilium per intellectum. per sapientiam.
per que diuinum eloquium sple-
det. dum verbi dei predicatores his
donis re-

Cassi Sicut enim super-
fulgent **Cassi** rius dixit. **D**isper-
dat dominus vniuersa labia dolo-
sa. **I**ta conuersaturum dominum per-
mittit omnes qui eloquiis eius pu-
ra mente crediderunt. **V**nde subdit

hugo **I**n domine. cuius elo-
quia sunt casta. **L**secuab-
nos. **I**n tua eloquia a malo. **a** custo-
dies nos. **I**n bono. **a** gratia habet.

Cal. id est a peccatoribus huius mundi
diaboli abbitque. **I**n eternum. Quia
hic nos in tribulationibus consolatur
ibi in eterna securitate constituet.
Hic adiuvat. ibi glorificat et coro-
nat. **I**ta nos piissimus creator et
conseruat ne pereamus. et ibi beati-
ficat ut nullatenus miseri esse pos-
simus. **Q**uid enim tam bonis quam
malis fiat. in conclusione huius presentis
sub breuissima sententia ostendit
dicens. **I**n circuitu impij ambulat

Augustinus et in tempo-
ralium rerum
cupiditate. que septem diebus repetitio
tanquam in rota voluitur. et ideo non per-
ueniunt in octauum. id est in illud
eternum quod dabitur in octaua. de
qua iste presentis intitulatus est. **D**e hoc
circuitu dicit salomon in puer. **re-**
tilator impij est rex sapiens. et in

mittit illis rotā in alioz & ambituz
temporalium q̄ tanq̄ rota voluūt

Hugo Sicut enim ille q̄ am-
bulat in circuitu sp̄ ē
q̄i in principio motus sui a semp
habet ad ambulandū. Sic ipij ha-
bent sp̄ circa quod negotient̄. De
quibus dicit p̄pheta in alio psal.
Deus meus pone illos vt rotā. Se-
quuntur scdm altitudinem tuam

Glosa in virtutibus p̄ q̄s
facis eos ascendē ad
te a lūi contemplandū. multiplica-
sti filios hominū. hoc ideo adiun-
xit. quia est multiplicatio in tēpa-
libus que auertit ab vnit̄ate dei. s̄
iusti mltiplicantur sm altitudinē
q̄ vadunt de virtute in virtutem

Jeronimus Vel mltipli
casti filios
hominū: iuxta abundantiam mie-
tue q̄ multiplicatur eccā. hoc ē de
pietate a mia ipsius: cū in retribu-
tione ipi⁹ future beatitudis p̄mis-
sa tua p̄cipientes. conformes esse
d̄i fuerint corporis glorie tue: cui
cū eterno patre a spū sancto ē ho-
nor a gloria in secula seculoz. Am̄

Usq̄quo dñe
Titulus hui⁹ ps̄ talis
est In finē ps̄ dauid: q̄

patet ex **Hugo** In hoc ps̄
pred̄s. oñdit mi-
stice desiderū modernoz patrum
desiderantium scdm aduentū xp̄i.

Glosa Quanto em̄ desiderio
antiqui p̄es desidera-
uerunt primū xp̄i i aduentū tanto
moderni cupiūt secundū iuxta illd̄

Cupio dissolui a esse cū xp̄o Ex p-
sona igitur fidelū secundū aduen-
tū xp̄i optantiū vt cū deo beate vi-
uant. p̄pheta sic ait.

Usq̄quo dñe obliuisceris me. E-
rit hoc vsq̄ in finem. & vsq̄ in diem
iudicij. vel vsq̄ ad mortē. **U**sq̄quo
auertis faciē tuā a me & faciēz glo-
rie tue quā sancti in gloria celesti
speculantur. More nostro loq̄tur
scriptura cum dicit deum obliuisci
& auertere faciē. hoc autem non
iuxta rēū p̄rietatē s̄ p̄ creaturaz
similitudinē d̄i. In deū q̄ppe obli-
uio non cadit nec aliqua p̄muta-
tio. **Q**uā diu ponaz consilia in aia
mea. Consilio non ē op⁹ nisi in ad-
uersis. Et est sensus q̄ diu ponam
cōsilia in aia mea. & q̄ diu ero i ad-
uersis. a quā diu ponam dolorem
in corde meo p̄ peccatis meis a p̄
incolatu p̄ntis miserie p̄ diem.

Cast. & p̄ singulos dies vt ab-
solute cōtinuatio tempo-
ris possit intelligi. **U**sq̄quo exaltabi-
tur inimicus meus super me

Augustinus Inimicus ē
dyabol⁹ vel
carnalis. **hugo** vt at̄ h̄c tol-
lantur a me
respice oculo mie miseriā meā a ex-
audi me deus me⁹ me hūiliter dep-
cantē **U**lūia

Ric. & intellectu
oculos meos. **U**lūia. **U**lūia. **U**lūia.
ne
vngūā. de cetero obdormiā i morte
mōrl̄ cl̄ p̄ plōgādo p̄māz vsq̄ ad
mor̄

Hu dormit i morte q̄ frequ-
tem **Hu** ter labit a resurgit.
obdormit at̄ **Casti.** Oculos
obstinatus. **Casti.** autem

corbis hic delemus aduertere qui
in mortem dormiunt: quando fidei
lumine sepulto carnali delectatio
ne clauduntur. ipse est somnus
de quo letatur inimicus. unde sub
ditur. **ne** **Jeronim** hoc est
quando. **in** futu
ro iudicio **dicat** inimicus preua
tui **temptando** **aduerfus** eum.

Hugo Inimicus dyabolus
primo inuadit homi
nem temptando in suggestio e. lu
ctatur cum eo in delectatione. pec
tit in consensu. indinat in actu. pre
cipitat in consuetudine a preualz
in morte quando. s. homo obdormit
in peccato mortali. **Qui** tribulat
me. s. demones qui meryant tem
ptationibus **exultabunt** si motus
fuerit. **la** veritate fidei prebendo con
sensum suggestioni. **Sicut** em gau
dium est in celis super vno pecca
tore penitencia agente. ita gaudium
est demonibus super vna anima
mortale peccati perpetrante. **Sed** no
mouebor quia **lego** in misericordia
tua speravi. **Nam** vt dicitur tren.
iij. **Mia** dmi est quia non sumus osupti.

Nicolaus **exultabit** cor
meum **leticia** i te
riori. **in** salutari tuo. **in** christo
qui venit saluare mundum. **cantu**
bo domino. **in** leticia exteriori ipm
laudabo. **qui** bona tribuit mihi.

Augustinus **bo**a spiritali
alia non ad
humanu diez pertinential. **a** psal
lam nomini domini altissimi cum
deuota gra **Theroni** Merito
suactione. **Theroni** dicitur ite

fu xpe noi tuo psallit. q. das pie
tatem a iustis victoriam prestas
a peccatores ad te conuertentes iuitas
tibi gloria est cum eterno patre a
spu sancto in secula seculorum. Amen

Dixit insipies
Titulus talis e. In fine
ps dauid. In hoc ps p

pheta oudit quod xps q. tam de sidera
tus erat a iudeis ante quod veniret con
temptus e ab eis qui remiserunt. Et io pri
mo propheta increpat insipientiam a duriciam iudeorum. qui viso xpo
ipsum esse deum minime crediderunt.

Glosa **iste** dirigens nos in fi
nem. in christum est dauid propheta.
Intendit enim osutare iudeos christi
contemptores cuius populi duricia
propheta increpans ait.

Dixit in **Hugo** populus
insipies. **Hugo** iudeorum
translatio hebrayca habet. **Dixit**
stultus. **in** corde suo. **non** credo.
non est deus. **hic** homo non est deus.

Jeronimus **Unus** ex eis
non solum pro
deo non habuit. sed nec prophetam
credidit cum dixit. **hic** si esset propheta
sciret quod a qualis e mulier que tan
git eum quia peccatrix est. **Et** alter
si filius dei descendat nunc de cruce

hugo **Corrupti** sunt **cecitate**
iniquitatis. **et** abomi
nabiles. **is** est reprobi. **facti** sunt
apud deum in studiis suis. **et** propter do
losas machinaciones suas que b. stu
debant quod ibi. **Col** que locum. gre
su occiderent. **Col** gori. xv. mo

raliū exponit de reprobis ob alio-
rem visibilibus de deo peruersa sen-
tientibus dicens. **U**xit insipiens
in corde suo non est deus. **C**arna-
les viri iussa spiritualia contēnen-
tes. deum quia corporaliter nō vi-
dent quandoq; ad hoc perueniunt
vt etiam non esse suspicentur. per
omne enim quod faciunt ad finez
oculorum tendunt. a quia in deuz
oculos corporis tenere non possūt
ei obsequia prebere despiciunt vel
si ceperint. **Augustinus**
Et hij corrupti sunt a abominabi-
les. id est obibiles facti sunt deo i
studijs suis. id est in affectionib⁹
suis amando seculum a non deum
Ipse sunt affectiones que corrum-
punt animam a sic excecant vt pos-
sit etiam dicere impudens in corde
suo. non est deus: non est q̄ faciat
bonū non est. **Cassiodor⁹**
vsq; ad vnū. **Quis ergo dicem⁹ de patriarchis.**
Nōne bonū fecit **Noe** cui; dñi prece-
ptis obediens in archā saluand⁹
intrauit. **N**onne bonū fecit **Abra-**
ham cū filiū suū obediens diuinis
iussionibus obtulit imolandum. **N**onne
bonum fecit **Job** qui dura
passione percussus in omnib⁹ gra-
cias domino cantauit. **Quis dicam**
de pphetis a apostolis qui manda-
tis domini famulantes seipos glo-
riosis mortibus obtulerūt. **F**uit
a hodie domino largiente iustoru
operatione: que bona sunt.
Hugo Sed sciendum q; si v-

a significat xpm. vt sit sensus a n̄
est vsq; ad vnū. p̄ter vnū. s. xpm
Augustinus Et ille ē me-
lior intellēs
vt nemo intelligatur fecisse bonita-
tem p̄ter xpm qz nō p̄t q̄sq; hōim
facere bonitate n̄ ipse mōstrauerit
Cassiodor⁹ **R**enera solus
ne quo bonū aliq; vel incipere vel
implere imbecillitas hūana nō p̄-
ualet. a nisi vsq; ad ipsū fuerit ei⁹
misericordie peruenit. **I**pe est fi-
nis q̄ in titulo h⁹ ps est. premiss⁹
Hugo Et q; non est qui faci-
at bonum hoc cōsequē-
ter probat dicens. **O**īs de celo a de
hūana natura quam assumpsit.
Glosa **p**spexit intendēs sup
filios hōim a iudeos.
Cassiodorus quos ho-
norarius
appellat filios hominum propter
vnius dei cultū cōparatione genti-
lium ad hoc prospexit vt videat. id
est videri faciat: si est intelligens
xpm esse deum qui intelligi de hui⁹
seet esse deus. quia multis miracul⁹
aduentum sue diuinitatis ostēdit
aut requirens deum: mandata ei⁹
seruand⁹. **I**lle em̄ requirit deū qui ab
eius voluntate non discrepat a hoc
non inuenit **Quia Omnes declina-**
uerunt simul mutes facti sunt.
Omnes iudei dicuntur declinasse:
cum tamē ex eis si minima turba
crediderit **S**; a parte totum intelli-
gendū ē. vt intelligant oēs a mul-
ti de omnibus. **T**anti enim im-
pii fuerunt. vt pene oēs p̄sibi esse

ac perisse putarent. **I**nter ergo d'di
nauerunt a gracia dei a sunt facti
mutiles sibi. hoc a de amatorib9
seculi p't. **N**ico omnes d'dina
legi. neit a reditu
die iusticie. simul mutiles facti sūt
dicitur autē res mutlis que nō
valet ad finem intentum sicut me
dicina que non valet ad sanitatē
homo autem ordinatur ad felici
tatem eternaz possidēdā ad quā
isti sunt inepti q' nō est q' faciat
bonum. s. meritorium licet faciat
aliqn aliquid bonum de genere. n
est vsq' ad **Colle.** qui nec sol9
vnum. est qui ope
tur bonum meritorium ad salutē.
de illis qui sunt constituti in pecca
to mortali & extra caritatem viz ex
tra deum tanq' cōtrarius deo per
voluntatē peccandi. vnde dicit pi9
papa in decretis de p'nia distincti
one. iij. Nihil prodest homini ieiu
nare & orare ac alia religionis ope
ra exercere nisi mens ei9 ab iniqui
tate reuo **Raymū.** Et licz to
etur. na opa
non profunt meritorie ad salutē.
valent tamē ad aliquid viz ad ex
trēmū iudicij supplicij tolerabili9
subeundum. ad obtinendum tpa
lem p'speritatem. q' nullum bonū
manet irremuneratū vel hic. vel
in futuro Et ad hoc vt cū9 illustre
tur grā dei cor peccatoris ad p'niaz
Glo. Qualiter autē illi qui de
dinauerūt mutiles fā
sunt. alijs a sibi. cōsequenter ostē
dit Et p'mo qualiter facti sūt alijs
mutiles dicens. **S**epulcreum pa

tes ē guttur **Augusti** Aut
eorum. v ra
citas significatur inhiantis gi le.
aut allegorice didum est quia il
los occidunt in fetidis sermōib9
et quasi deuorant eos quibus su
orum morum puerilitatē p'fuadēt.

Cassio. Nam sicut sepulcrez
cum patet fetidos ex
halat odores. Ita istorū guttur.
sermōnes pestiferos. **L**inguis suis
dolose agebant. **A**bulando.

Augusti. Comes est voraci
b us adulatio et
omnibus malis. **V**enēnū aspidūz
sub labijs eorum. **V**enenum dicit
dolum aspidum q' nolunt audire
precepta legis sic aspides nolunt
audire verba meantantis quod in
alio p's euidētius dicitur. **Q**uo
rum os maledictione et amaritu
dine ple **Cassi.** Venenum em
nū est. **C**assi. dicitū est ab eo
q' per venas serpat sic vota mali
gnorum o cūta cogitatione graf
santur. **G**raffi est crudeliter age
re latrocinari impiguare. **V**eloces
pedes eorum ad effundendum san
guinem. **V** expedita prompti sūt
pro consuetudine malefaciendi &
quib9 dicitur puer b9 pedes eorū
ad malum curūt vt effundant sā
guinem. Deinde ostendit qualiter
predicti iutiles sibi fuerunt dicēs
Corricio. **V** dolor. **E**t infelicitas. **L**
is est miseria. **I** m'vīs eorū. **L** is est
in operibus. **Augusti.** **O**m
eorum. nes
enim maloz hominum vie plene
sunt laboribus et miseria.

Glo Et recte via impiorum con-
tricio et infelicitas dici-
tur. contricio quia terit et terit cum
aliis nocet a sibi Infelicitas quia
ad infernum ducit Item cassiod.
a quibus vijs non reuertent ma-
li. quia via **Hugo** penite
pacis na que
ducit ad pacem non cognouit
dicitur autem penitencia recte via
pacis quia per penitentiam a non ali-
ter venit homo ad pacem dei

Glo Vel specialiter potest ac-
cipi de iudeis quod dictum
est quoniam dolose agebant con-
tra christi **Cassi.** quorum os ma-
stum. ledicione ple-
num erat. quando pro bonis amo-
nicombus blasphemabant domi-
num et de eius morte tractabant.

Glo Et ideo contricio et infelicitas in vijs eorum quia
pro suis operibus contriti sunt per-
titum a respasianum Unde et infelices
sunt quia ubique dispersi sunt
Vel contricio est modo in vijs eo-
rum quia christus lapis angula-
ris cadens super eos conterit eos per
execrationem. a infelicitas erit eis
in inferno cum anima a corpore da-
pnabuntur. quia viam pacis id
christum non cognouerunt qui re-
mit eos reconciliari dicitur **Item** cassio.
Precedentibus tribus subiuncta
est sententia que pulchre cincta con-
cluderet Unde dicit non est timor dei
ante oculos eorum hoc est deum
non timere. **Nico.** Scriptum est enim
per **Nico.** pro uerbo .xv.
Per timorem domini declinat a ma-

lo omnis homo Et ideo subtrahendo
huius timoris retinaculo currunt
homines ad malum sine freno De-
inde ponit penas predictorum sub
interrogatione dicens **Nonne** co-
gnoscent omnes qui operantur ini-
quitate. Iac si dicat nonne timent
de suis malis in futuro puniri qui
nunc operantur sub libertate mali-
ciam. immo tunc cognoscent quia
sicut dicit gregorius oculos quos
culpa claudit pena aperit.

Hugo Qui deuorant plebem
meam seducendo a
spoliando aut **Augusti.** de
occidendo. uo-
rant autem populum qui sua com-
moda ex illo capiunt non referen-
tes ministerium suum ab gloria
dei et ad eorum salutem quibus
presunt. Et addit hic escam panis.
et quibus. Cibus enim panis quibus
natus **Glo** sicut illi quibus
est. **Glo** prima simplices christi
anos absorbet sic dicitur per ysa. iij. ait
Vos depasti estis vineam pauperum.
rapina pauperum in domo vestra quod at-
teritis propter in meum a facies pauperum co-
meditis **Cur** hoc faciunt. **quod** **non**
non **muo** **Augusti.** non enim vere
cauerunt. **huc** iuocat
qui ea desiderat quod illi displicent Et
quod vere non iuocauerunt deum **Iohannes**
repidauerunt timore ubi non erat ti-
mor. ubi dampno regni temporalium **Timu-**
erunt ei iudei propter regnum terrenum dice-
tes **Si** relinquerent eum sic omnes crederent
eum a venisset romam et tollant nomen lo-
cum a gente. **Timuerunt** regnum
terrenum amittere quod non erat timor

lo omnis homo Et ideo subtrahendo
huius timoris retinaculo currunt
homines ad malum sine freno De-
inde ponit penas predictorum sub
interrogatione dicens **Nonne** co-
gnoscent omnes qui operantur ini-
quitate. Iac si dicat nonne timent
de suis malis in futuro puniri qui
nunc operantur sub libertate mali-
ciam. immo tunc cognoscent quia
sicut dicit gregorius oculos quos
culpa claudit pena aperit.

Hugo Qui deuorant plebem
meam seducendo a
spoliando aut **Augusti.** de
occidendo. uo-
rant autem populum qui sua com-
moda ex illo capiunt non referen-
tes ministerium suum ab gloria
dei et ad eorum salutem quibus
presunt. Et addit hic escam panis.
et quibus. Cibus enim panis quibus
natus **Glo** sicut illi quibus
est. **Glo** prima simplices christi
anos absorbet sic dicitur per ysa. iij. ait
Vos depasti estis vineam pauperum.
rapina pauperum in domo vestra quod at-
teritis propter in meum a facies pauperum co-
meditis **Cur** hoc faciunt. **quod** **non**
non **muo** **Augusti.** non enim vere
cauerunt. **huc** iuocat
qui ea desiderat quod illi displicent Et
quod vere non iuocauerunt deum **Iohannes**
repidauerunt timore ubi non erat ti-
mor. ubi dampno regni temporalium **Timu-**
erunt ei iudei propter regnum terrenum dice-
tes **Si** relinquerent eum sic omnes crederent
eum a venisset romam et tollant nomen lo-
cum a gente. **Timuerunt** regnum
terrenum amittere quod non erat timor

et regnū celoz amiserit qd timere
debuerant **Et** hoc de omnib' co mo
dis t'palibus ē intelligendū quoz
amissionē cū timent homines ad
etna nō

Grego Vñ libro
moralium

Sunt pleriq' p' dōz suoz cōsej a
ea q' possident indigentib' largiri
desiderant s' tamē ne datis rebus
egeant ipsi formidāt cūq' carnis
subsidiā reseruādo t'repidi prepa
rant ab alimētis mie aiā necāt

Et cum pati mopiāz in tra metu
unt eterna; abundantia; superne
ēfectiōis

Glosa ostensa sen
amittūt

tentia dam
nationis illocū q' deuorant plebez
dñi p'pha specialiter loquit' abue
sus iudeos dices . o vos iudei scito re
qm̄ dñs in generatione iusta est

Augul . nō est in eis q' di
ligunt seculū.

Iniu
stum ē em̄ relinquē se loz obitorē
et diligere seclm̄ **Cōsiliū** mopis cō
fudisti v' contempisti humilem ad
uentum dei filij q' in eo nō vidisti

compā **Hugo** . Et h' fecistis
seculi

spes eius est v' q' dicebat in solo
dō sperandū esse Vñ ipsi dicebāt
Mat. xxvi . Cōfidit i dño libēt nē
eum si

Glosa . Postremo iu
vult .

deoz ouerho
ponit q' fiet cum plenitudo genai
intrauerit vnde s' dicit . quis dabit
ex sion v' de iudeis p'cedens saluta
re israel v' saluabit pplm̄ israeli
ticum n̄ supple ille quem vos iudei
humilem

Aug . Ipse em̄
sp'ruistis **Aug** . in daitate

venturus est ad iudiciam viūoz
et moz

Calc . Et tunc cū cōuer
tu orū . **Calc** . ferit dominus ie
sus christus captiuitatem plebis
sue v' cum damnauerit diabolū
qui dei plebez impia crudelitate p
sequitur a captiuaē festinat **Exul
tabit iacob et letabitur israel in
nouissimis temporibus saluari**

Augul . Repetitō est sicut
so let fieri **Pā** idēz
puto esse letabitur israel quod
est exulta

Calc . Ipse est iacob
bit iacob

Calc . q' a israel sed
hic iacob illic israel **Hic** supplan
tator viciorum et illic videns deuz
facie ad faciem quando erit deus
omnia in omib' us qui hic r'licis
secularibus mente dominum con
tuetur quod nob' tribuē digne
tur vt actu iacob effecti supplāta
tis vicijs et veri israelite ipsum
mētē videre . corde retinere mere a
mur cui cum eterno patre et spiri
tusando est honoz gloria in secul
la seculozum Amen .

Augul . nō est in eis q' di
ligunt seculū.

Iniu
stum ē em̄ relinquē se loz obitorē
et diligere seclm̄ **Cōsiliū** mopis cō
fudisti v' contempisti humilem ad
uentum dei filij q' in eo nō vidisti

compā **Hugo** . Et h' fecistis
seculi

spes eius est v' q' dicebat in solo
dō sperandū esse Vñ ipsi dicebāt
Mat. xxvi . Cōfidit i dño libēt nē
eum si

Glosa . Postremo iu
vult .

deoz ouerho
ponit q' fiet cum plenitudo genai
intrauerit vnde s' dicit . quis dabit
ex sion v' de iudeis p'cedens saluta
re israel v' saluabit pplm̄ israeli
ticum n̄ supple ille quem vos iudei
humilem

Aug . Ipse em̄
sp'ruistis **Aug** . in daitate

Domine quis
habitat **Tiulus** tal est
p's . 68 ptz autoz p's **Glosa** . Iste
p's . proprie est instructorius mo
rum et presumptionis repressio .
In quo agitur de vnitatis presētis
eccē a de futura q'ete **Propheta** ei
preuidens in spiritu corpalem in
habitationem maloz cū bonis in
sancta ecclesia et retidens presū
ptionez maloz q' se glorianē esse de
eccē q'rit q's in p'nti eccē digne dō
e . ij

militet et in futura sit beatitudine
queretur **Vñ** dicit. **Dñe** q̄s habitabit
digne in tabernaculo tuo & in p̄n
ti eccā ubi ostra dyabolū dimicā?

Augusti Quia a si taberna
culū; aliq̄n p̄ ha
bitatione etna p̄m̄t t̄i p̄p̄e ē belli
atq; militantium vñ a cōtaberna
les milites dicunt tanq̄ simul ha
bentes tabernacula **Die** autē; sen
sus adiunat ex eo q̄ trāslatio he
braica habet **Dñe** quis pegūna
bit in tontorio tuo. ad sēpus em̄z
dimicā? cū dyabolo tūc opus
habem? tabernaculo quo nos refi
ciamus. aut q̄s requiescet in mō

te **scō** **Glosa** v̄m eterna be
tuo **Glosa** atū die ubi ē
visio pacis et supereminēcia cari
tatis ubi nullus in agone cōdit.
sed in eterna pace requiescet.

Hugo p̄pheta dōctus a dño
sue questiom̄ r̄ndet
que v̄sio cōtinet. p̄. effectus virtu
tū in exemplū decalogi quatū vñ.
p̄rūne p̄tinent ad p̄fectos a tres
v̄sio ad imp̄fectos p̄ quas homo
digne habitat in eccā militante
a tandem p̄ easdem requiescet in
eccā triumphante **Prīm** em̄ effe
ctus dicitur virtutū; talis ē. **Qui**
ingredif̄ v̄z. eccā sine macula
mōlis peccati q̄a sine minutis ēē
nō possum? **Vñ** leuitici. xxi. preci
pit q̄ nullus h̄ns maculam acce
dat ad ministerium diuinum.

Iero Sed dicere aliq̄s potāt
Nō habeo maculam nō
feci malum **Nō** em̄z nobis sufficit
malū nō facere n̄ se cerim? bonū vñ

sequit̄ sc̄dm opus virtutis a opa
tur iusticiā & bona opa: custodiē
do mandata dei **Sequit̄** efficit̄ ter
cie virtū **Nico** **Qui** loquit̄ re
ritatem p̄rovt

existit in corde suo. a hoc facit que
dam virtus q̄ a p̄ho. iiii. ethicorū
vocatur veritas p̄ quā homo se ta
lem in factis a in verbis ostendit
exterius qualis est interius. **Seq̄**
tur effectus virtutis quartus qui
non egit dolum in lingua sua. ali
um verbis decipiēdo. **Quintus** ē

Nec fec̄ primo suo malū in facto
Iero Quīdam proximum pu
tant fratrem esse aut vi
cinū aut cognatū **Proxim** nō
ster omnis homo christianus est
de q̄ dñs dicit. dilige proximū; tu
um sicut teipsum. **Sextus** effectus
est a opprobrium non accepit ad
uersus proximos suos.

Iero a opprobrium detractio
nis de fratrib? non acce
ptaui **Tūc** non accipis opprobri
um de proximis dicitur si pri? nō
credis anteq̄ probas illd̄ eē verū

Hugo Ac si dicat non vult
audiē verba detracti
onis qui a sc̄dm Jeronimum si de
est auditor deest et detractor **Seq̄**
tur effectus septim? **Ad** nihilum
deductus est in cōspectu eius ma
lignus & non est acceptus in con
spectu boni viri nec alicuius repu
tatio **Iero** Nam in ecclesia qui
nis. **Iero** cūq; malus est in
cōspectu sc̄i pro nihilo reputat̄.

Nico Quia s̄m veritate non ē
aliquo honore dignus

eo q̄ honor referendus est alicui i
testimoniū sue virtutis vt habet
quarto ethicorum Et quia timor
est comes virtutum ideo adiungi
tur timentes autem dominum pu
ro corde v̄ vere virtuosos gl̄ificat
eos manifeste a publice honoran
do Reuerencia enim delata alicui
in testimoniū sue virtutis etiam
in secreto vel coram paucis dicitur
honor Si autē hoc fiat publice vel
coram multis dicitur gloria quasi
quedam dala. ḡ mutata in eada
ritate **Augusti** Sic illa vij.
dicta. **Augusti** superiora ope
ra virtutum p̄tinent ad p̄fectos.
Ita ea que nunc dicitur est p̄ti
nent ad incipientes v̄ imp̄fectos
Sequitur ergo. viij. virtus.

Nicol Qui iurat primo suo
et non decipit v̄ qui fa
cit iuramentum bonū et tenet im
plendo illud. In trāslatōe hebra
ica habetur sic iurat vt se affligat
p̄ ieiunia v̄ vigilias: carnē castigā
do. a non mutat. s. iuramentū ser
uando. tamen ibi ponit iuramentū
p̄uoto q̄ v̄tq̄ est obligatō r̄iū

Hugo Et hec virtus ē imp̄
fectorum quia domi
nus p̄cepit p̄fectis omnino nō
iurare. Virtus. ix. est qui pecuniā
sua non debet ad vsuram.

Calli duobus modis in scri
pturis sanctis pecunia
probat̄ intelligi. Vna est ista
metallica que ad vsuram omnino
dari prohibetur. quonia; vicium
cupiditatis est epigere velle quod
te nescias cōmodasse. Altera v̄o ē

q̄m ad vsurā dare euangelio docē
te suademus v̄ predicationes san
ctissimas a instituta diuina. ait ei
Sabas me hominem ducum et
austerum nonne oportuerat te cō
mittere pecuniam meam numula
rijs a ego veniens epegisse; v̄tq̄
quod meum est cum vsura. c̄

Iero Multi nolunt illam do
nare si exinde precium n̄
recipiunt Tamen licet vidum et re
stium de ista predicatione accipe
re sicut paulus dicit. Qui euange
lium predicant de euangelio v̄ue
re debent Et dominus ait. Dignus
est oparius cibo suo. sed qui plus
requiret voluet in vsura reputa
tur. Hec virtus etia; imp̄fectōrū
est quia et si non peccet q̄s eo q̄
q̄ntū debet tantū recipit tamen per
fectio non est quia dicitur est. Frā
ge esurienti panē tuū; Et leuius
est magis dare q̄ accipere. vsque q̄
ad ista peruenit minor est a perfe
dione. Sequitur decima virtus
et munera super innocentes non
accipit.

Hugo id est causam
innocentis non
deprimit vel retardat pro mu
nere alicuius. Quod etiam imper
fectorum est quia debemus etiam
si possumus innocentes liberare a
p̄uoto.

Cal. Expositis. x. virtu
uere. **Cal.** tibus propheta
cōducit dicens. Qui facit hec nō
dixit qui cātat h̄c vt nos ad adu
alem virtute; constringeret ne se
creta tantū misterij intenti sol can
tibus inamiter psallerem. nō cō
mouebitur v̄a deo non diuice ē in
e. iij.

eternum qđ solis sanctis prestat
Iero Que si quis irrepleñibi
liter i moribus custodi
erit non solum in cōmōtione eter
ni iudicis securus erit. **Ve** etia
ipsum montem posside merebi
tur in christo iesu domino nostro
cui cum patre et spiritu sancto est
honor et gloria in secula seculorū
Amen.

Quoniam me
domine huic ps prepo
nitur talis titulus Titu
li inscriptio

Glo Dic titulus
ipſi dauid. **Glo** de euāgelio.
nō de veteri lege sumit In euange
lio em̄ legitur qđ crucifixo domino
pylatus talem titulū cruci affixit
Iesus nazarenus rex iudeorū quē
cum multi iudeorum uellent delere
dicentes. noli scribere rex iudeorū
sed scribe quia dixit rex sū iudeorū
Respondit pylatus **Quod scripsi**

Hugo Que uerbi gemi
phi. **Hugo** natio regni xpi
confirmationem notauit. Quod
intelligens eldras p̄ spiritū sanctū
huic ps titulu apposuit predictū
ostendens esse agendum in eo de
ps de regno christi p̄ illam inscri
ptionem

Iero Tres enim sūt
fig nato. **Iero** tituli q̄ scribun
tur. **V**nus exequialis sup̄ tumu
los mortuorum alius precomialis
ut in portis ciuitatis uel domorum
ad laudem fundatorum. **T**ertius
triumphalis i victoria regis. **D**ic
ergo titulus uictorie regis est. h̄
est. christi; qui rex est et post uicto

riam eius et post uictum by aboli
redempto genē humano scriptus
fuit hebraice grece et latine.

Glo **U**t ostēderetur rex
esse omnium uere in
deorum et uere confitencium ipſuz
Sensus ergo predicti tituli talis ē
Inscripcō tituli id est uictoria et re
gnum quod inscriptio tituli ceu
ci affixa notauit attribuit uel con
uenit dauid id est christo **D**auid
em̄ manu fortis interpretatur et
xps sua fortitudine diabolū uicit.

Cassi **E**t autem hic ps secu
bus eorum qui passio
nem domini breuiter tangunt et re
surrectio

Nico **Q**uem beatus
nem. **Nico** petrus ad in
telligendum scripturas diuinit?
illustratus dicit intelligendum es
se de christo aduūm scđ. ubi ma
gnam partem eiusdem ps de christo
exponit in cōfirmationem sue
resurrectionis dicens. **P**rouidebā
dominum ac. **U**sq; in finem ps.

Cassi christ? ergo. ex huma
nitate suscepta uerba
fac ad p̄m cōseruari se petēs a d.

Quoniam me
me dñe. **Nico** **D**er talez
modo lo
quebatur christ? homo d̄ patri
Mathei uicesimo sexto. **T**ranseat
a me calix iste quoniam speraui in
te licet in christo non fuerit spes
pro ut est uirtus theorica eo qđ ab
instanti conceptionis fruebatur
fruitione beata. tamen in christo
fuit spes glorie corporis an̄ resur
rectō nē qm a deo expectabat. diri
domino patri deus meus es tu. **S**ic

loquebatur patri in sua passione
Hely hely lamazabatani quod ē
interpretatum deus meus deus meus
ut quid dereliquisti me quoniam
honorum meorum nō eges. deus
enim pater nullo bono creato eget
Et ideo non eget bono ipsius xpi
ut hominis. **hugo** Postquā oāuit
christus ostēdit que bona cōtulit ei deus pater
mutans psonas loquendo a se da
in tertiā; ad signandū in christo
duas naturas unde dicit **S**anctis
qui sunt in terra eius & apostolis
alijs q̄ fidelibus qui in terra vi
uentium spem suā; posuerūt **mira**
ficauit & miras fecit et ostendit de
us pater omnes volūitates meas
& omnes voluntates christi refertur
ad duo. scilicet ad voluntatem moi
endi & resurgendi quia ipse voluit
mori propter delicta nostra. & resurge
re propter iustificationes nostras sic
dicit apostolus **Augusti.**
ad rō. iij. **Dis** ergo sanctis miras fecit oēs
volūitates meas in eis & pfectu eo
rū quo senserūt q̄ eis pferit hu
manitas diuinitatis mee ut more
ret & diuinitas humanitatis ut re
surge. **Mico.** Vel deus p̄ oēs
rem. **Mico.** voluntates chri
sti in sanctis apostolis & apostoli
cis viris mirabiles fecit illustran
do eos scientia ad predicandum vo
luntates suas. & confirmando mi
raculis predicationes eorum. **E**t q̄
per predicationem apostolorum
conuerse sunt gentes ad fidē que
prius erant p̄dolatricē debite. **Id**

subbitur. **Q**uāplacate sūt infirmi
tates eorum & infirmitates p̄dola
tricē gentilium. quod patz ex trās
latione **Jeronimi.** iuxta hebreum
vbi dicitur multiplicabuntur ido
la eorum postea accelerauerūt q̄
dimissis p̄dolis ad fidē; christi ve
lociter cucurrerunt: in deis emanē
tibus in infidelitate p̄ maiori par
te. **N**on congregato cōuenticula
is est de hūbra de hūbrum dicitur
templum p̄dolorum vbi conueni
ebant ad colendum p̄dola de san
guinibus quia fiebat sacrificium
p̄dolis de sanguinibus animalium
et aliquando de sanguinibus ho
minum. **T**alia conuenticula chri
stus per apostolos non congrega
uit sed magis dissipauit nec me
mor ero noim eorū per labia mea.

Augusti. S; spūali p̄muta
tione obliuiscēt
gentiles quid fuerint nec a me iā
peccatores vel inimici sed iusti et
fratres mei & filij dei vocabuntur
per pacem. **Cassi.** Quia postquā
meam.

Cassi. factis fontē
bus sunt renati pristinis eorū no
minibus delectis appellati sūt chri
stiani filij dei & amici sponsi id est
xpi. **P**opul⁹ ita ouerfus derelictis
mūdi vanitatib⁹ sequens dicit

Mico. Dominus pars herē
ditatis mee quia con
uerfi ad fidem elegerunt dominū
iesum christum pro parte sua he
reditaria & calicis mei id est passi
onis mee que per calicem in scrip
tura designat. vñ saluator de sua
passione dicit **Mat. xxvij.** Si non
e. iij.

potest hic calix transire nisi biba
illumac. Multi autem gentiles an
te conuersione xpm perse quetes
postea conuersi amore xpi ad pas
sionem se pmppte a letanter obtu
lerunt a hoc ppter spem hereditatis
eternae cosequende. **I**deo subditur
tu es q restitues hereditatem me
am mi. **C**ab hereditas aut xpi
est pdestinata ml
titudine scoꝝ ynde em dicit in ps. n.
postula a mea dabo tibi gentes in
hereditatem. **R**ico **F**unes ce
tuam. **R**ico **F**unes ce
derunt mi
hi in predaris. **I**n aplis qui pre
ceteris fuerunt a spiritu scdo illu
minati ipsi p sortes missi fuerunt
ad pdicandu. **Q**ue sortes aplorꝝ
p funes intelligunt ynde in libro
iosue sortes p tribuū nominatur
frequēter ibi funiculi a funes. **E**t
loquitur hic scriptura in psona xpi
trāseundo de mēbris ad caput etc
nim hereditas mea predara ē in
eccia fidelium que vocatur here
ditas xpi sicut scribitur **I**here. v.
ca°. **Q**ui fecit omnia ipse est a Isra
hel sceptrum hereditatis eius. dñs
exercituum no. **H**ugo **S**up
men eius. **H**ugo **S**up
enī xrsiculum consistunt clerici
quando accipiunt benedictionē co
rone dicentes. **D**ominus pars he
ditas mee a ca. **A**ug⁹ **T**ale ē
licis mei. **A**ug⁹ **A**ch di
cerēt. **E**ligāt alij sibi ptes eternas
et tēpales quibus fruant. porcio
mea eternus dominus est. **E**t bibāt
alij mortiferas voluptates porcio
calicis mei dominus est tu es qui

restitues hereditatem meā mihi.
Iero **R**estituet deus pater he
reditatem christi quan
do electos suos. corpus videlicet
sancte ecclesie ad illaz integritate
attraxerit vt post resurrectionē ac
ceptis corporibus suis incorrupti
et immortales viuant quia illam
immortalitatez in adam pbideūt.
Funes ceci derunt mihi in predaris
Iero **p** funes quibus limitat
et diuidit hereditas ter
rena intelligunt sortes diuine ele
ctionis ac si dicat partes heredita
tis mee cōtigerunt michi sorte id
est gracia diuine electionis in pre
daris id est in celestibus vbi nihil
est nisi predarum scilicet immorta
litas impassibilitas a fruicio diu
nitatis. etenim bene contigit michi
quia huiusmodi hereditas mea ce
lestis predara est mihi id est pre
omnibus alijs bonis preciosa cla
ra et predilecta. **D**einde christus
agit gratias deo patri pro bonis
sibi a suis collatis dicens. **B**ene
dicam do. **R**ico **a**s deo patri si
cut habetur iohannis. xi. **P**atre
gracias ago tibi quoniaz audisti
me qui tribuit michi intellectum
quia ab instanti creationis aña
christi fuit impleta scientijs. **I**nsu
per vsq ad noctem id est vsq ad
mortem que in scriptura noꝝ voca
tur **in**crepauerunt id est increpauē
runt me **ē**nes mei id est iudei de cō
sanguinitate mea nati. christus
enim scdm carnem natus fuit de
iudeis. parentela autem designat

per tenes eo qd ibi videt virtus ge-
nerativa in **Cassiodor**⁹
sexu virili.

Ac si diceret sup mala que michi
fecit omnis cognatio iudeorum in
super et de tribu iude ex qua traxi
originem me increpasse noscitur
dicentes **Johan** demo-
nis. viij.

Nico mium
habet et **Math. xi.** Ecce homo vo-
raxa potator vini ac publicanoꝝ
amicus et in passione dicebant.
Vach qui destruis templū dei.

Hugo **U** sic. increpue-
runt me tenes mei. id est
inferior natura mea vsq ad mortē
id est vsq ad passibilitatem car-
nis. Timebat enī caro passionē
ego autem in illa passione.

Augustinus **P**rouide-
bam do-
minum in conspectu meo semper
quia remiens in ea que transeunt
non abstuli oculum ab eo qui se-
per ma-

Nicolaus **A**nima
net. **Nicolaus** em̄ chri-
sti ab instanti creationis continue
habuit claritatem diuine visiois
quoniam a dextris est in ne com-
moue-
Augustin⁹ id est fa-
ar. **Augustin**⁹ ciet mi-
chi vt stabiliter in eo p maneam.

Nicolaus **h**umanitas ei
cristi est orga-
num deitati coniunctum. Et ideo n̄
potest moueri ad ali quid nisi fm̄
voluntatem deitatis propter qd i
christo non potuit esse aliqs mo-
tus inordinatus insurgens ex di-
ctis iniurijs iudeorum vel ex qbus

q̄ causis alijs. Deinde describitur
christi resurrectio gloriosa cū sub-
ditur **Propter hoc** id est propter
resurrectionem meam que infra po-
nitur que eāt causa leticie christi.
vnde sub dicitur letatum est cor me-
um quia certitudo boni expectati ē
causa delectamēti. et exultauit lin-
gua **Aug.** Ac si dicat p̄ qd a
mea **Aug.** in cogitacōib⁹ me-
is iocunditas. a in vobis exultacō.

Cassio **I**psa enim est perfe-
cta leticia que et hi-
lari corde concipitur a alacri fimo-
ne profer-
Nicolaus **i**nsup-
tur. **Nicolaus** et ca-
ro mea requiescet in spe scilz resur-
rectionis future **Quoniam** nō de-
relinques animam meam in infer-
no v̄ in limbo sanctorum p̄m vbi
anima christi fuit p. xxxij. horas
tū scz ab hora nona ferie sexte. in
qua fuit sepata a corpore vsq ad
diluculum diei dominice quando
fuit corpori reymita **Id** sub dicitur.
nec dabis sanctum tuum v̄ corp⁹
meum impollutum. videre corrup-
tionem v̄ incinerationem vel putre-
factionem. fuit tamen ibi corrupcō
accipiendo p̄ morte qz corp⁹ xpi fu-
it vere mortuū p̄ sepacōez aie-
tas in fecisti vias vite accelerando
tps resurre-

Aug. **A**ug. **U**el notas fe-
ctōis mee. **Aug.** cisti per me
hūilitatis vias vt ad vitā redirēt
hoies v̄n p̄ supbiā ceciderāt. In q̄
bus qz ego **Hugo** **A**dimple-
fū in fecisti. **Hugo** **B** me leti-
cia cū vultu tuo cū ad dexterā tuā
sessurus ascēdero a delectacōes ēre

mibi in dextera tua & in confesso
tuo et hoc vsq; in finem & pfecta
eterna. **Nico** qz dignitas hu
liter. **Nico** .ius sessionis xpi
hominis erit sempiternae duracois
Colle hunc versiculum expo
nunt. **Jerom** et aug.
vt sit vox christi pro se a suis fidei
bus i qbus. quia ipse e **Adimple**
bis. ait. me & meos in futura **leti**
cia cum vultu tuo vt nil vltra que
rant aliquid cum facie ad faciem
te vide. **Glo**la. Et interim fi
runt. **Glo**la. unt eis delecta
tiones & consolacoes in itinere hu
ius vite in dextera tua & i fauore &
appiciatione tua que delectationes
pducunt eos vsq; in finem & vsq; ad
consumationem etne beatitudinis
Cassi. Considerem? hunc ps
quato nos munere sa
lutis informet. In passionib? con
fidentia. i spe eterna; gloria pollice
tur vt do cedo que futura sunt pro
spera. pncipia no timeam? a duersa
Scola celestis. erudicio vitalis. au
ditoriu veritatis. disciplina certis
sime singularitatis. q discipulos
occupat sensibus fructuosis non
inanium lenocinatione verbo eu.
Jerom. Vnde nos deprecamur
vt a delectationib? qui
bus sancti potuntur nequa q dis
iudici si no meremur nostri gloria
non excludamur a remia per chri
stum dominum nostrum cui cum
etno pze a spu. se honor et gloria
in secula seculoz. **Ame**
Eraudi domi

ne iusticiam Titulis huius psal
mi talis est. oratio dauid
Cass. Cum multi ps in textu
suo habeant orationes
mouere videtur cur hic talem pre
posuit inscripcone. Sed quis alij
cum rebus diuersis breuiter mix
tas contineant orationes. iste tamen
pene to sui cōtione supplicatio e
Glo. Et est pm? eoru q noie
oratiois intitulant. Sūt
& alij quatuor videlz. lxxxv. f. In
clina domine. et. lxxxix. f. Dne esu
giuz. a. ci. v. v. Domine exaudi. Ac
q. cxli. f. voce mea. Ps em ps est
oratio christi capitis adiuca sibi
ecclesia que corpus christi est.
Hugo Orauit autē christus
non pro sua sed pro
nostravtilitate vt nos ad oratio
nem mutaret sicut fleuit lazacum
vt nos caritatem proximi doceret
habere. quia omnis christi actio e
nostra instructio. Sensus tituli ta
lis est hic ps est oratio dauid id
est christi signati p dauid qz ma
nu fortis est et desiderabilis vt se
pe supra di. **Cassi**. Tripharia
atum est. **Cassi**. orō ab hūa
nitate christi in hoc ps exprimit.
Prima est vt scdm iusticiam suā
petit sibi debere restitui. **Secda** e vt
a iudeoz in sibi eius puitas libe
retur. In tertia resurrectione ve
locissimam deprecatur: ne diuci
us insultare liceat puerso populo
iudeozum. **Et** ne aliquid de illius
maiestate turba fidelium habet
ambiguuz profiteatur se in eterna
beatitudine esse mansurum.

Iero. Vox ergo christi in passione eius ecclesie in tribulatione orat dicens.

Araudi deus in **Hugo** iustitiam meam

quia tibi usque ad mortem obedies fui in te de peccatione mea que est de malis tollendis. **Aurib.** demencie tue prope orationem meam que est de bonis adipiscendis. orationem dico factam non in labijs dolosis sed simplicibus. Quia sicut dicit psal. liij. Dolus non fuit in ore eius. Oratione illorum est dolosa qui dicunt. domine domine et non faciunt voluntatem. **Rico.** Loquitur de patris.

Rico. deo pro modum humanum quia in deo non sunt lineamenta corporis unde subdit specificationem sue petitionis dicens

Calli. De vultu tuo et de aspectu tuo secundum illa que in me respicias atque cognoscis.

Hugo. Iudicium meum quo indicatus sum a populo prodeat et exeat in publicum ad noticiam omnium gentium et oculi tui o domine videant equitatem retribuendo mihi gloriam resurrectionis. hec est enim equitas ut sicut in passione humillimus factus sum omnium ita in resurrectione et ascensione exaltatus sum super omnes. unde ad philipp. ij. apostolus dicit propter quod et deus exaltauit illum. et ostendit quod hoc meruit cum subiungit.

Glo. Probasti cor meum a visitatione tribulationis pro

batum est que tribulatio non solum nox dicitur sed etiam ignis.

Nox quia perturbat. ignis quia exurit. unde subdit igne tribulationis me examinasti hoc dicit ad similitudinem fornacis que metallum purgat et non est inuenta in me iniquitas. unde psal. vij. Iniquitates non

Calli. Sic ergo et tribulatio fecit. lacrimibus ignis examinatus est dominus christus in sua passione. Ibi mirande patientie documenta monstravit. sed non est in illo inuenta iniquitas quam ab

Glo. Et hoc non dico coqueret. Et hoc non dico coqueret. Et hoc non dico coqueret. Et hoc non dico coqueret.

Aug. ut aliqd. preceat de ore meo quod quod pertinet ad gloriam.

Hugo. Opera bona et laude tua.

loquunt iactatores qui non deum sed seipsum in suis operibus laudant prope verba labiorum tuorum adimpleda et ut implerent scripture de redemptione generis humani pro me optenda que per ora prophetarum locutus es ego custodiui vias duas. scilicet paupertatis humane mortalitatis atque passionis. Hoc etiam querit fidelis.

Ier. prope verba labii dicere debet. **Ier.** corum tuorum ego custodiui vias duras.

Ac si dicat timens futura supplicia que legis transgressoribus comminat es duris me laboribus ex cuius a sibi ei corpus anime peccati. quod hoc dicit duras cum in euangelio dicit. Iugum meum suauiter et onus meum leue. Suauiter est volentibus a durum est nolentibus. quibus durum

esse videat ab sanctos p[ro]p[ter] corpale
cōditionē tñ suaue ē ipis qui hñt
sp[iritu] remuneracōis vite etne. **Per**
fice gressus meos v[el] act[us] v[el] s[er]uus
meos [i] semitis tuis] v[el] m[an]da
tis tuis. p[er]ficere est ab finē p[ro]ducē.

Cass Incloramus enim duz
in hoc mundo probabi
li conuersatione degimus sed vbi
ad finem venerit religiosa constā
tia ibi p[er]ficimur ibi tota integritā
te cōplemur sicut ait euangeliz.

Qui p[er]seuerauerit vsq[ue] in finem: s[ed]
saluus erit. **Hugo** Vt nō moue
erit. **atur** vestigia

mea supple a semitis v[el] a m[an]datis
tuis quā vt dicit dominus luc. ix.
Nemo mittens manum suam ad
aratrum et aspiciens retro aptus
est regno dei. vel est vox christi di
centis. p[er]fice gressus meos in semi
tis tuis quā

August custodi
si dicat. **Augul** u[el] vias
duras vtiq[ue] ad p[er]ficiēdos gressus
meos i semitis tuis v[el] vt p[er]ficeret ca
ritas eccl[esi]e in angustiis vijs q[ui]b[us] ve
nitur ad requiem. vt nō mouean
tur vestigia mea v[el] signa itineris
mei que tanq[ua]m vestigia sacramen
tis et scripturis apostolicis imp[er]s
sa sunt vt illa intueantur a obser
uent omnes qui me sequi volunt.

Hugo Deinde petit xp[istu]s
a iudeis p[er]sequētibus
literari vnde dicit ego clamaui id
est valida intentione precor ad te
dixi quoniam exaudisti me sicut
ab te reos. iij. dicit apostol[us]. In
omnibus exauditus est pro sua re
uerencia. Sed videtur q[uo]d deberet di

cere conuerso **Exaudisti** me quo
niam clamaui. Quod soluit grego
rius dicens. Reminem exaudire de
us nisi quem vt precetur inspirat

Est ergo sensus **Ego** clamaui qm
debisti mihi cōfidentiam impetran
di. **Et** ideo **Indina** aurem tuā. s[ed] mi
serico die mibi infirmo infirmita
te pene exaudi verba mea que se
quuntur.

Dirifica mias tuas **Mise**
ricordie dei fuerunt q[uo]d per passio
nem filij sui voluit sibi reconciliari
mundum. **Has** ipse deus patre mi
rabiles fecit qm p[ro] filium suum in
carnatum a passum qui resurrexit
a mortuis a ascendit ad celos rede
mit mundum a etiam multa ma
cula fecit. hec emz ma[gn]a cula admi
rantes iudei videntes execrati sūt
et gentes laudantes crediderunt

Vnde a de beato angustio dicitur
Nec faciabitur illis diebus dulce
dime mirabili considerare altitudi
nē diuini consilij sup[er] salute; gn[ati]s
humani qui saluos facis sperantes
in

Cassi v[el] in eterna vita con
te. **stites** Nam frequē
ter illi magis in hoc mūdo truci da
ti sunt qui ei[us] nomini crediderunt

Hugo Et quia iudei vt prebi
dum est inuiderūt mi
rabilibus que xp[istu]s faciebat. idē
ipse petiit ab eorum infidijs litera
ri dicēs

Resistētibus iudeis **de**
tre tue v[el] mibi qui sum **dextra** tua
p[ro] qm facta sunt oia **custodi** me v[el]
humilitatem meam vt **pupillam**
oculi que tenerrime custoditur.

Cas pupilla ē media ps ocli
q[ui] lux et tēbre dijudicant

a discernuntur. huic ouement op a
ta e humanitas xpi cui datus est
in suo iudicio iustos a peccatoribus
segrega

Glo Quia eos qui fi
dem humanita
tis habent in sorte bonoy: alios in
confortio maloy anumerat. Quo
modo autem me custodies subiugi
tur cum dicit **Subymbra** ala tu
tuarum pro **Cassi** Misericor
dia qmpe a
caritas ale sunt patris quib9 se p
tegi congruenter expostulat a fa
cie. v. a trauicetaa fera pntia. ipio
rum v. demonum qui me afflixerunt
qn excecatus pplm iudeoru in nece
meam ardore precipiti copulerunt
a opus est vt ptegas. qz **Inimi**
ci mei v. iudei aiam v. vitam meaz
circuiderunt qm ai gladijs a iusti
bus cum insanoz turba me cape
re venerunt. adipem suu odulerunt.

Concludunt adipem qui mlta vo
tacitate pinguescunt. Sic iudei sceler
tum inimitate saginati capto xpo
sua pingui leticia coopti sunt.

Augusti Et post qz cupidi
tas eoz de scelere
saciata est os eoz locutu est sup
bia dicendo aue rex iudeoz **Vach**
qui destruis templum diae.

Nico Et tene hic dixit tm ore
et no etiam corde locuti
sunt qz sceleratoz mos est illa sce
queter defendere sermone que no
sunt conscia teste damnare. **Pro**
ncientes me v. extra ciuitatem me
reicientes ad crucifigendū Nunc
pns tpus posuit pro futuro quod
apud pphetas cognoscit v. hitati.

Glo **Circuiderunt** me in cru
ce non obsequio si furo
re quasi ad spectaculu conuientes
et hoc ideo qz oculos suos statim
erunt dedinare i terra quia ne amit
terent locu a gente occiderunt xpm

Aug9 Intentione cordis sui
sta tuerunt dedinare i
ista terrena putantes magnu ma
lum pati eum qui occidebatur et
se nullum qui **Hugo** Susce
perunt
me iudei a discipulo tradente. a p
fide pilato iudice. a a deo dispone
te. sicut leo v. dyabolo paratus ad
pre

Cassi Principes iudeoz
da. in ste compati sunt
leoni dyabolo quo autore fremu
erunt a multo peiores effecti sunt
dyabolus siquidez dominum tem
ptauit quem cruce istoru insania
crudelis affixit. Et reliquis popu
lus iudeorum effectus est sicut ca
tulus leois v. filius dyaboli assen
tiens principibus sacerdotum cui
didu e vos ex patre dyabolo estis
Iste populus similiter fremebat
contra xpm habitans v. pmanes

Augusti Et cogitas in ab
ditis v. de insidijs
quibus circuenerit a perderet iu
stum. Surge ad vmbra contra
iudeos. domine quem dormire ar
bitrantur a iniquitates hominuz
non curare. **preueni euz**. videlicet
populum iudaicum. vt ante exce
centur malicia sua et vmbra pre
ueniat prius qz p fiant peccata.

Glosa A simili terrenis
dicit **Currit** ppls vt

excusigat. **C**urrit deus pater vt in
dicit sed deus preuenit excecando
Neo em̄ prius in aliuꝝ q̄ in se pec
cāt quia quisq; peccando: se lecti
prius q̄ aliū. petit ergo vt factum
eorū v̄ndicta excecationis preue
niat. **E**t ita supplanta eum. a simi
li luctantis v̄ subuerte eum et fac
vt locū a gentem p̄dat p̄ quibus
retinendis me crudeliter occidit.

Augusti **E**xipe aiam meam
resuscitando me a
morte que michi ab impio popu
lo itrogata est. frameaꝝ tuam v̄
animā meā que framea tua ē tā
q̄ ferrea q̄m manus tua v̄ virtus
eterna tua assumpsit vt p̄ ipsam
delellet regna iniquitatis v̄ dya
boli v̄ diuidat in suos ab ipiis. **H**āc
ergo erue ab inimicis manus tue
hoc est virtus tue viz. ab inimi
cis meis qui sum virtus tua.

Jero. **F**ramea ergo dei patris
aia christi est de qua fac
iustam **C**assi. **R**am p̄ ipsaz
v̄ndictā **C**assi. **D**ialolum vicit
p̄ ipaz munduz a sup̄stitione sor
dida mūdauit. p̄ ipsaz delellata ē
captiuitas que humani generis
soluē possi. **N**ico. **P**ost q̄ xp̄s
debat orauit p̄ sua
literatione subdit de aduersarioꝝ
retribucōne dicēs domine a pau
cis viz. fidelib; credentib; de terra
diuide eos p̄ diuersa loca disp̄gen
do in captiuitatē. **I**n vita eorum

Augusti id est de terra q̄m
inhabitāt. s. a cīta
te iherusalem disp̄tiē eos p̄ orbem
terraz in ista vita q̄m solam vitā

suā putāt quia eternā desperant.

Nico. **H**oc factū est p̄ tyrum
et respasianū. **N**ā pau
lo an̄ destructionem ciuitatis ihe
rusalem quidā iudei ad fidem con
uersi prem̄oniti sunt a sp̄sando
vt ciuitatem exirent a in regnum
agrippe tenderent ne cū impiis iu
deis perirent. **C**ausaz huius disp̄si
onis cōsequēter ponit. d. de ab sc̄o
ditis **A**ug. **D**e peccatis q̄ tanq̄
tuis **A**ug. tenebre abscondun
tur a lumine veritatis tue adimple
tus est venter eorum; v̄ adimpleta
est memoria eorū in t̄m̄ vt obliu
scāt deum. saturati sunt filijs v̄ de
opib; malis. p̄ filios ei opa intel
ligim;. **E**t sic t̄o opa h̄nt bonos fi
lios. **I**ta malos filios mala opera
Translatio romana h̄t saturati sūt
porcā v̄ immūdicia sua v̄ vulcan
tes margaritam v̄ sermonē dei.

Cassi. **O** iniquitas excecāda
audiebat sensus eoz
mandata dei a illi saturabant sor
dib; pctōꝝ a dimiserūt reliquias
suas. s. reliquias pctōꝝ a maledi
ctionis puulis v̄ posteris suis.

Augusti **C**lamātes pct̄m
hoc sup̄ nos a sup̄
filios n̄os **E**go at̄ q̄ non apparuit
eis qui corde sordido a tenebroso
lucem sapie videre nō p̄nt in iusti
cia tua apparebo deuicta morte con
spectui **C**assi. **I**n aspectu p̄is
tuo **C**assi. **A**pparete se dic̄ i
iusticia q̄m ei v̄lūtātē iplenerat
q̄m mundū ab interitu mortis s̄a
guis sui effusi **h**ugo **f**aciator
o ne s̄ahuuit **h**ugo **s**alute

generis humani de qua dixi in cruce Sicut ac si dicat duz illi saturati sunt inuidicia sua ut me cogseret.

Jeronimus. Ego facia tor in sanctis et electis tuis q per me crediderunt quia meum est qd illis prestitisti. Nam in illis fua ipse in me te am. cum apparuerit gloria tua.]

Caf. Christ? saturari se testatur de humani generis credulitate suscepta qn numerus factorum beata adunatioe suplebus est. patris autem gloria manifestatur in iudico domini saluatoris cum vnus quisqz recipiet pro actibus suis mercede sicut ipse dominus apostolis suis dicit In illa die cognoscetis quia ego in patre et pater in me est Sic ergo pater et filij q spiritus sancti vna natura vna ptas vna gloria declaratur.

Jeronimus. Nos igitur domine ihesu christe a te redempti qui nobis exemplum ad orandum ad operandum et ad pacendum tradidisti tanta potetiam pietatemqz cernentes supplices exoramus vt examinati diuino igne non sim? humanorum opm detractores sed incessabiles et fixi gloriam tua fugite extollamus in ope. pferamus in fide laudem? in voce q tu es bndictus in secula seculoz Amen.

Psalmus. xvij

Diligaz te domine Titulus huius

psalmi talis est. In finem puero domini dauid qui locutus est domino verba cantici huius in die q eripuit eum dominus de manu inimicorum eius et de manu saul.

Glo. legitur v regu q rex iniquus saul persecutus e dauid mitra mansuetum q in ortuo dd liberatus e et i pace reguit Pro hac liberatione dauid cantauit domino irakiter hunc psalmu pro gratiarum actone sed quia titulus habet in fine a cantici remouemur ab hystoria. finis namqz christus est. Canticum vero exultatio de eternis. Melius ergo accipitur de toto christo. scilicet de se et corpore eius quod est ecclesia qm totam dominus liberauit in die resurrectionis de manu inimicorum id est in deorum et demonum. et de manu saul et mortis Per saul enim intelligitur mors Sensus ergo predicti tituli talis est. Verba cantici huius agentis de leticia resurrectionis christi constitutionis ecclesie et tendentis in finem id e in christum conueniunt dauid id e christo scilicet puero domini. de q psalmi dicit Puer natus est nobis Que verba locutus est christus pro se et suis fidelibus domino id est ad honorem dei patris. in die qua eripuit eum et liberauit christum hominem cum suis fidelibus de manu inimicorum eius id est de potestate in deorum quantum ad christum. et de potestate demonum quantum ad eius membra. et de manu saul id e mortis Saul enim petio

infertur etatur qz populus nō volū
tate dei hunc sibi regem petijt. Si
militer deus mortem non fecit sed
impj eam sibi manibus a pedibus
acquisierunt. **De Jeronim^o aug^o**
et cassio **Augusti.** h^o xps a
ecclesia et tot^o xps caputa corp^o?

Diligam te **Cassi.** diligit
domine. **Cassi.** dnmq
mandatis eius deuotus obtempe
rat sicut ait in euangelio. Qui au
dit verba mea facit ea hic est q
diligit me Non dicit diligo. sed di
ligam in futuro vt notet p seuerā
ciam. quatinus nunq̄ defecisse vi
deatur. **Causam** huius dilectōis
subdit

Rico [fortitudo mea]
dicēs. **Rico** p qm fortis suz.
contra insultus inimicorū [domin^o
firmamentum meuz] datus mihi
firmitatem paciē in tolerancia ad
uersarioz [et refugium meum]
in magnitudine imminenciū peri
culorū [et liberator meus] de mor
te inferni. **Dei^o mutās** psonā ait

Augusti **Deus** meus adiu
tor meus. [qui mihi
adiutorium uocationis tue prius
pstitisti. Et] ppe hoc [speāto i eū]

Rico de pmo vitē etne **Pro**
tektor meus [contra in
furgētes hostes] et cor me salutis
mee [repellens a concutiens] inim
icos meos

Glosa [a suscep
tor me?] quia tu suscepisti me p gratia. Et
ideo [Laudans] non meam glo
riam sed deum **Hugo** [Inuo
querens. **Hugo** cabo

dominū] auz deuotione cordis [a]
sic per eius adiutorium [ab inimi
cis meis] itaz spiritualibus q̄ car
nalibus [saluus ero] quod bene
sequitur post muocationem fm il
lud iohelis iij. Omnis qui inuoca
uerit nomen domini saluus erit **De**
inde in psona iustoz qui fuerunt
ante aduentuz xpi ppheta agit de
dabib^o humani generis. d. **De**
cū dederunt [continua lram. possit
aliquis dicere. Tu dicis te esse sal
uandū quare hoc dicis. Quid ma
li tibi est. **De** **De** cū dederunt me
dolores mortis] a dyaboli qui an
te aduentum christi possidebant
genus humanū **Vel** dolores mor
tis dicē penalitares carnis vt fames
sitis calor frigus a huiusmodi [a
torrentes iniquitatis] id ē fluxus
peccatorum rapide abundantes
[conturbauerūt me] qz p peccatuz
conturbatur anima sic qz nesciat
quid eligendum aut fugiendū sit
Jerō **Dolores** inferni citā
de dēūt me] a inuidie de
trahenciū que mortē infernalem
opant a pducunt ad infernū p̄ci
Idem au^o **Hugo** [p occupa
gusti. **Hugo** uerunt me
laq̄i mortis] a reatus originalis
peccati prius ligauit me qm ex p
pria uirtute peccare **Est** mlti plex
mors quareum quelilet habet laq̄
os suos **Sed** quemadmoduz ab
his fuerit liberatus sbito exponit
dicēs [In tribulatiōe mea inuo
caui domi **Cassiod.** hoc est
num] **Cassiod.** vnum
singulare remedium inter mala

predicā. Invocare dominū i ebulationibus suis qñ constat totis virib⁹ peti qd tpe nātatis optat. Quē dñs innocuit osequens ont d. et ad deum meum clamaui pro liberatione a predicis malis. Et ipse domin⁹ exaudiuit de templo

sando suo **Calli.** Doc ē ex

tem meam. **Calli.** audiuit de corde meo in quo habitat roce

me **Rico.** do liberationem et clamor meus qui ex corde procedit

in aspectu eius introiuit in aures eius loquitur de deo more huma

no quo clamor petentis introiit in aures postulantis dñi: qñ eius oratio exaudiē. Deim dñs ondit que facta sunt tpe incarnationis dñice. d.

Commotā est et cōtremuit terra.

Colle. In primo aduentu do

terrem cōmota sūt corde ad pñia; p predicationem xp̄ia contremue

sūt exterius p peccatis suis flētes

Jer. quando de iniquitate ad si dem venerunt a de terrenis

credentibus sem est celū. fundamē

tam oncauz spes a presūpiones sup̄toꝝ. s. diuicie honores ceteraq;

humana qbus illi detenta velut fū damētis ostātibus immitunt. hec oia cōturbata sunt a cōmota sūt.

Glosa Ut iam spes mūdi non habeat funda

mentum in cordibus hoim Et reb

dit cam quare cōmota sunt. d. qñ iratus est eis. s. dñs pp̄ humana pñā que dño p

Aug⁹ Ascē bātur exosa. **Aug⁹** dicit fu

mus idē lacrimosa depreatio pe niten. **Jerō** Que conficitur ex

tiuz. **Jerō** cōpunctōe cordis et lacrimarum fonte sicut fumus

causatur ex igne a aqua. **Et abdic**

in ira hoc est pre timore ire eius p qm minat deus impijs eterna sup

pli **Calli.** a postea ignis a ca

cia **Calli.** ritas dei: virtutū p gressibus crescens a facie eius id

est a noctia eius. eratit qm ipi⁹ illuminatione caritas concedit e

eis qui peccata derelinquūt carbo

nes succenti sunt **Carbones** sō su

ccensos peccatores dicit qui velut carbones mortui ab igne boni desi

derij fugidi in mundi istius crata te tenebrantur. sed iteruz peniten

tia inflāmāte riuuiscit ab eo. v. ve niente domino **Quō** autē venit cō

sequēter s̄dit. d. **Encliauit celos**

Jerō Celi. a āgeli in dmanū sūt

quan do gabriel ad ma

tiam venit a statim descendit chri stus i carne formā serui accipiēs.

Calli. Et caligo s̄ est dyabo

lus qui mētes hominū innubilat du; veritatis splendorē non pmitit videre quos possidet.

et hic dyabolus est sub pedibus

eius quia domini saluatoris pote state calcatur Et ipse qui descēdit

ascendit sup cherubim Cherubim i terpretatur plenitudo sciētie. ascē dit ergo; super cherubim id est su pra q̄ noster intellectus possit cōprehendere quādo videntibus apo stolis ad celorum regna conscē dit. **Que** em; creatura preualeat tanti secreti attingere archanum

q̄ carnem terrenā; in eterna celo
rum gloria collocauit. **It** fecit eaz
creaturis omnibus ad dabilem q̄
terrenas p̄tulit passiones. **Sequi**
tur et̄ **Gre.** xvij. libro mo
lauit. **Gre.** raliū. Quia lon
ge in altuz ab intellectu nostro se
rapuit volauit sup pennas vētorū
quia scientiam transcendit aīatū
vento quippe animas figurati p̄
velocitate sue conditionis non in
cōuenienter. **Nico.** Nam cogi
tationes ei⁹
velocissime sūt etiam anima inui
sibilis est a inuisibilis mouet cor
pus sicut vētus. a insufflata dici
tur corpori non q̄ deus habeat os
sed ipsam insufflauit corpi hoc est
debit vel **Call.** Vel hec reperi
immisit. **Call.** cio volauit su
per pennas vētorum celeritatem
nimiam oñdit. a velocius vento fa
ma eius p̄ mundi spacia cucurrit
quando ipso in cunabulis iacente
magis eum stelle claritas nuncia
uit. **Quid** em̄ dici potest velocius
qui mox ut natus est in alia mun
di pte conspectus est a posuit tene
bras. a misterium incarnationis
sue quod nobis est tenebrosū a
et obscurum latibulum suū. se ip
sū dicit a secretum maiestatis sue
vt qui in natura deitatis sue videri
non poterat sub incarnationis ve
lamine humanis conspectibus re
temptor p̄issimus appareret. vel
posuit tenebras latibulum suum
Augusti. a obscuritate; sa
cramentorum su
orum a occultam spem in corde fide

tiū vbi ipse latet nō deserens eos
vnde subdit in circuitu eius taber
naculi eius. a cōuersi ad ipsū sūt
in circuitu eius. a ipse est in medio
eorum in quibus tanq̄ in taberna
culo. a in dimicantes a militantes
contravicia habitat hoc tempore
Nam tabernaculum militancium
esse dicitur. tenebrosa aqua scri
ptura obscura est. in nubibus a
in prophetis a predicatorib; vbi dei
Call. quia q̄uis se aliquis pu
tat dicta eorum; intellige
re. ad ipsam sicut est virtutem do
ctoꝝ in totū; vir potest p̄ueni
re sicut dicit apostolus. videmus
nunc per speculum et in enigma
te tunc facie. **Calliodor⁹**

Prefulgore. vna dictio est.
Hugo a prefulgore vlt pre ful
gide in conspectu; id
est in cognitione eius. s. christi.
nubes. id est apostoli p̄dicatores
verbi dei. transierunt mundum.

Grego. xxix. moraliū. Quia
predicatores s̄adi
vniuersa mundi spacia miraculo
rum claritate percurrunt qui etia;
legando a carbonēs ignis. vocati
sunt quia et per correptionem se
riunt a per flammam caritatis ac
cendunt. Ipsa quoq; litera s̄ado
rum increpato natura grandinis
conuenienter exprimitur. **Gr̄do**
enim veniens parit liquata. **San**
di autem viri corda audientium
teretes feriūt a blandiētes rigāt
Augusti. Et intonuit **Se**
lo dominus. q̄ de

seu actionibus restringitur tanto plus fidei augmento dilatatur.

Glo. Eduxit ergo me in latitudinem spiritualem contra angustias carnis ut me dilataret per caritatem merito a numero.

Callio. Saluus me fecit. Quia me produxit ad fidem. Quoniam voluit me. Antequam ego illum vellem quoniam me elegit quam gratias vocat vniuersos sicut ipse dicit in euangelio. Non vos me elegistis. sed ego ele-

Glo. Et postquam debet gratias. Et mihi gratis fides et caritatem. Et retribuet mihi dominus. Hic in principio secundum iustitiam meam. Et secundum iustitiam bone voluntatis qui prior tribuit misericordiam antequam habere bonam voluntatem hoc est quod per suam misericordiam debet mihi bene uelle. Et secundum puritatem manuum me-

Hugo. retribuet mihi. Id est per seuerantiam. Et merito retribuet mihi. Quia custodi uias domini.

Callio. dilectio dei et proximi. nec in pie gessi. Iussu domini transgrediendo. A deo meo. recedendo. Quoniam omnia iudicia eius in conspectu meo.

Augusti. premia iustorum et penas impiorum et flagella corrigendo et a temptationibus probando. perseverantes in temptatione considero. Et iusticias eius non respulsi a me. Quod faciunt deficientes carnis fragilitate superati et reuertuntur.

Hugo. Et ad dominum suum.

maculatus est; eo. Quia cum immaculato non potero esse maculatus. quoniam qui adheret deo unus spiritus est. Et obfuso me ab iniquitate mea. Et caueo a reciduo peccati.

Callio. Stiliter bene uita de se ad aliquam gratiam domini peruenisse cognoscit. Caueo ne iterum iniquitatis antiquis maculis immo detur.

Augusti. Et si permansero. immaculatus. Et retribuet mihi dominus secundum iustitiam meam. Non solum propter latitudinem fidei quam per dilectionem operatur sed etiam propter longitudinem perseverantie retribuet mihi. Et secundum puritatem manuum. In operacionum mearum. In conspectu oculorum eius. Non quod homines uident quoniam que uident temporalia sunt. que autem autem non uident eterna sunt. quo pertinet altitudo spiritus.

Colle. hec que premissa sunt. sicut dicit ecclesia ad excitandum nos et ad perueniendum ad fidem rectam. spiritus certam operationem bonam et retributionem eternam. Sequitur.

Hugo. Vox prophete ad christum. Tu christe in tempore sanctus es natura. Sed cum sancto sanctus es effectiue. sanctitate; eius augmentando. Vnde ipse ait Job. Sine me nihil potestis facere. Cum sancto igitur et cum domino saluatore ipso presentate sancti esse possis. Et. Etiam tu christe. In uero in.

Nico. qui malum nocente. alius non facit innocens eris. malum ei non inferendo nisi forsitan malum temporalis pene ad purgationem culpe preterire uel ad

exercitium sue patientie qd credit
eitoruz ad bonū vite etne. **Et cū**
electo ad vitā eternā p p̄destina
tionē **electus eris** qz elegit te om
nibz terrenis.

Hugo **Let cum**
puerteris ad modū p̄tentis
te habebis qz fines ip̄m p̄tū. **Vñ**
amos .iiij. Si erit malū in c̄itate qd
dñs nō fecerit. qñ dicat n̄ erit qd
nō p̄mittat dñs fieri. **Vel sic.** Cū
puerteris p̄ uideris eis per
uer.

Iero. Cum enī dñs eligit
suis **paupes** a reprobos
potētes a nobiles hoc videt puer
tum esse ap̄d p̄slos **Quociēs de?**
facit instāv̄ indictā. replendūt illi
a dicūt. **Nō ē r̄ctā via dñi** **Ide aug.**

Hugo **vel p̄t legi de quoliz.**

Cū scō sc̄is eris qz ex
cōiūdu se p̄ amores formanē a cū
p̄slo puerteris. qz ad **clō. xv.**
dicūt corūpūt bonos mores collo
quia p̄ua. **Et v̄te cūz scō sc̄is eris**
Quomā tu p̄m humilē quem
tu sanctificasti qui te eligit vt di
ctum ē. **Saluū**

Calli. iudicij ad
dexterā tuāz collocabis. **a oculos**
supboz a puerteroz **hūiliabis**]
cū ad sinistra positi in etnā crucia
tionē m̄tēdi sūt. Decent at̄ positi
est oculos supboz hūiliabis qz tā
tum arrogātes in tartari p̄fundi
tate descendūt. q̄ntū se alciōra p̄tin
gere putauerūt. **Quomā tu illū**

nas lucernā **Iero.** Quid est lu
meam dñe. **Iero.** cerna nisi in
tellect⁹ aie. **Sic** oculi corp̄is si de lu
cerna exteriore nō h̄nt lumē in te

nebris non vident. **Ita** int̄ l̄c̄a
aie nisi illumnet a xp̄o non videt
in tenebris huius vite sic in euan
gelio dicit **Erat lux vera** que illumi
nat omnem hominem venientem
in hunc mundum. **Deus meus** il
lumina tenebras meas.] hoc ē ig
noranciam

Glosa **Vel** illū
cordis mei **na nos q̄**
tenebrosi sumus a merito p̄cor
vt me illumines. **Quomā in te.**
ap̄ te a non a me **Le**ripiat.] a tem
ptacōne dyaboli deinde p̄sonam
mutat ex gaudio dicens. **Et in dō**
meo hoc ē in virtute dei mei **l̄trā**
grediat mu

Aug⁹ **Quē** inter
rum] **Aug⁹** homines
et celestem iherusalem peccata de
struxerunt. **Gre.** rus quippe est omne
illud quod itinere nostro obijciē
ne ad eum qui diligitur transeat
sed murum transgredimur cum
p̄re amore superne patrie que in
hoc mūdo fuerit abiecta calcam⁹

Iero. hunc murū edificamus
peccata p̄tis augendo.
Glosa **Deus meus** dicit in
secunda persona. **Dein**
de ab sui commendationem p̄p̄e
ta mutat personam dicens. **Impol**
luta via **Augusti.** Nō venit
eius **Augusti.** i homines
nisi mundauerint viam fidei qua
veniat ad eos. hinc est qz in preci
p̄is solennitatibus templa ma
nufacta mūdantur a ornantur vt
magnus sacerdos cum processio
ne itret. **Ita** tu adorna thalamū
mēt̄is operibus virtutū vt et̄nus

sacerdos cum plenitudine gratiarum ab te introeat teque paulatim de virtute in virtutem procedere faciat. **Sequitur.** eloquia domini igne tribulationis examinata unde per bene patientes erunt ut annunciet.

Cas. Abbita quoque est generis promissio ut animos releuaret humanos dicentes protector est omnium sperantium in se

Nico. Dum tamen spes ista proueniat ex gratia et meritis. Aliter enim non esset spes sed presumpcio. Dixi deus meus et bene

Augusti. Quoniam quis deus preter dominum christum cui seruimus aut quis deus preter deum nostrum quem post bonam seruitutem tanquam hereditatem patam nos eius filij possidebimus hoc etiam contra paganorum demerita dicitur. eo quod sibi deos multitudine vanitate fuerunt. deus qui percipit et armauit me virtute ut fortis sim ne diffluentis simus cupiditatis impediatur opera et gressus meos.

Callio. Et posuit immaculatam viam meam ut nulla seculi ambitione moueretur qui perfecit pedes meos tanquam ceruorum

Augusti. qui perfecit meum ad transcendenda spinosa et ymbrosa implicamur a huius seculi

Iero. sicut cerui cum alta montium conscendunt calcant pedibus spinas et transiliunt filuas ita sancti calcant peccata et transiliunt impedimenta seculi et sic in su-

perna se subleuant. unde subditur et super excelsa statuens me et spem meam in celestibus collocauit

Qui docet manus meas ad prelium **Augusti.** qui docet me opere vari ad superandos inimicos qui nobis includere celestia regna conantur. Deinde mutat personam more prophetarum dicentes et posuisti ut arcum circum brachia mea hoc est posuisti infatigabilem intentionem bonorum operum meorum et dedisti mihi protectionem salutis tue

Glo. et protexisti me ad salutem quam fortitudo mea parum posset nisi protectio tua in aduersis et dextera tua

Augusti. id est fauor gratie tue suscepit me in cura **Colle.** et quia eosdem quos sua

Colle. protegit et curat aliquando utiliter flagellat recte subiunctum est et disciplina tua correxit me in finem

Augusti. Correctio tua me deuiare non finem me direxit ut quicquid ago in eum finem referam quo coheretur tibi et disciplina tua ipsa me docebit que ipsa tua correctio me docet tenere ad **Iero.** Necesse est dum

Iero. sumus hic nos sub disciplina esse non paulus omnis inquit disciplina in presentem non videtur esse gaudij sed meroris sed postea in futurum reddite fructum plurimum. dilatasti gressus meos sub

Augusti. Quoniam laetam meam hilariter operauit etiam

se quis detritos quiescere addidit
Lante faciem venti. vt omni spe de
stituti rapiantur a solitudine a sta
bilitate terre. vt lutum platearum
deleto eos. vt videlicet luxuriantes
et lubricos ambulantes p latas
perditionis vias. Sequitur vox
christi ad patrem. Exipies me de
contradictionibus populi. Qui di
xerunt. Si dimittimus eum. sic to
tus mundus post illum ibit.

Casti. Constitues me i caput
genciu. Quod et factum
est quoniam repulsis perfis
iudeis ad gencium fidem trans
latus est. Et hoc qd dicit in caput
signu; notat fidei christiane quia
in fronte genciu crucis vexilla ha
buerunt ra

Augul. Popu
diace. Augul. lus genci
um quem non cognouit. vt quem
corporali presena non visitauit. ser
uiuit michi. qa licet oculis me non
vidit. tamen in auditu auris obe
diuit michi. quia crediderunt in me
p predatores meos qd expeit.

Casti. Laus ista gencium: ma
gna exprobratio e iude
orum de quib; subditur. Fili; ali
eni. id est filij diaboli quibus ipse
in euangelio dicit. Johannis viij.
Vos ex patre dyabolo estis. me
titi sunt michi. quando dicebant.
Magister scimus quia a deo veni
sti et in veritate via; dei doces. Me
titi enim est contra mentem loqui
et illis lingua pronere quod vnū
quenq; constat in animo non ha
bere. filij atheni inueterati sunt. i
peccato infidelitatis sue. et claudica

uerunt a semitis suis. Clauicae
q; ppe dicim; eos q; vno pede sut de
biles. quod iudeis accidisse mani
festum est qui vetus testamtu
carnaliter tenentes noui testame
ti gracia; respueit. Nec illud va
cat q; addit suis: qui deserentes in
tellectum legis non recipientes p
missum dominum saluatore; su
as tradiciones de lauandis mani
bus a calicibus secuti sunt.

Augusti. Calumniaban
tur enim dominu
de manibus non lotis. quia tales
erant semite quas ipsi fecerant a
confuetudine trauerant: aberran
do ab itineribus preceptorum do
mini dei. Sequitur vox ecclesie nar
rantis beneficia dominia gracia;
agentis et. Jero. Quiuit dñs.]
dicentis. Jero. quem i sepul
cro sibi signaculo; posicoe clausit

Rico. Vel uiuit dominus. q;
est vita per essenciam
et omnia uiuunt in eo scdm q; di
citur. Johannis. Quod factum e
in ipso scilicet omnis creatura. in
ipso vita erat. et benedictus drus
meus.] vt ore fidelium sit laudatus.

Casti. Intelligitur enim p
q; ipse omnia propicius benedi
cat. sicut a uiuit domin; quia ipse
omni uiuificet. et exaltet.] id est
in toto orbe credatur. non exaltae
in se cum sit magnitudinis infini
te sed in creaturis ipsum credenti
bus et laudantib;. et additur. de
us salutis. Augusti. hoc n
mee.]

consuetudine de deo salutis mee sen-
ciam vt terrenam ipsam salutem
sed in excelsis de ipso sperem

Calli. Deus q̄ das v̄dicas
michi. In isto m̄do. p̄
conialiter vindicatur ecclesia quā
do blasphemii et infideles qui ante
cōtumaces extiterūt fiant illi pro-

ficia deuotio. **Iero.** Debit etia;
ne subiecti. **Iero.** De ecclesie
potestatem ligandi soluendi a di-
sciplinam faciēdi. Vnde sequitur
La subdis populos s̄b me liberator
meus de inimicis meis iracūdis.]

Hugo i tyrannus qui fuerūt
in primitiua ecclesia
Vel a demonibus qui irascuntur
qui a fragilibus hominibus supe-
rantur. et per hoc maior est trium-
phus hominis v̄ncētis. **Et ab**

insurgentibus in me.] hoc est a p̄-
secutoribus qui insurgunt contra
me. **Exaltabis me.]** q̄vt dicit gre-
gorius vbi maior p̄cium est in
prelio. ibi maior gloria i triumpho

Iero. **La viro in q̄ eripies me.]**
hoc est a dyabolo de quo
dicitur est. Inimicus homo hoc fecit

Calli. **Propterea.]** i p̄p̄t̄ illas
causas predictas. **Confitebor**
tibi in nationibus domine.]
i laudabo te p̄ populos xp̄ianos
quoz vtq; lingua ecclesie vox est
Et noi tuo psalmū dicam.] vt la-
tius innotescas tonis opibus me-
is. **Psalmus** sicut dicitur ē opus
actuale s̄ḡt. Vnde opa fideliz d̄
dicunt ḡcias offerendas q̄ plus
binimitas noscitur exaudire q̄ vo-
ces. Sequitur vox p̄p̄t̄e ad p̄rem

Magnificans salutē regis ei.]

Augusti. hic est deus pater
q̄ magnificat me
vt admirabiles faciat salutes q̄
eius filius dat credentibus.

Iero. Qui animas attrahit p̄
predicationem vt sit sa-
lus credentium qui credūt in salu-
tem regis ipsius christi. **et ip̄e de-**
us pater est. **facies.]** i facit. **Mi-**
sericordiam xp̄o suo dauid.] i deo
nostro q̄ est dauid i manu fortis;
quia vicit mundum cum quo de-
us pater fecit misericordiā quādo
post triduum fecit ip̄m a mortuis
resurgere. **semini ei.]** i xp̄iam
credentib; quos p̄ euangelium ge-
nuit. **Et ia; fecit m̄iam.]** v̄s in secu-
lū. i in eternum sine fine. **Ip̄e for-**
tissimus a liberator nos ab hoc mū-
do dignē euerere a in fine stabilie
p̄ euangelii suū. cui cū etno p̄re a
sp̄s factō ē gloria a imp̄iū p̄ imōe-
tia secula seculorum. Amen

O Eli en arrāt
gloriā Titulus huius
ps̄ tal' ē. In fine ps̄ d̄d.

Nico. **St̄s paulus ap̄ls in**
lega p̄p̄t̄is p̄ erudicō-
nem humanā a d̄m̄am edoc̄ alle-
gat l̄am hui; ps̄ dicit a; de publi-
catione euāgelij p̄ ap̄los a discipu-
los christi ad rō. r. concludens sic
Ergo fides per auditum. auditus
autem p̄ verbum christi. Sed q̄b
dico Nunquid non audierunt. s̄q̄
si dicat. sic. quod probat per l̄am
huius ps̄ dicens. Et quidē In om-
nem terram exiuit sonus eorum

et in finibus orbis terre verba eorum
Et in fine p̄s dicitur. **A**d iutor me
 et redemptor meus quod absolu
 te de christo intelligitur p quem
 facta est generalis redemptio toti
 us mū. **G**losa agit ergo iste
 di. **p̄s** de p̄mo ad
 uentu christi p quem tiranus dy
 abolus cabit et homo a peccato et
 a morte absoluitur. **C**uius tituli
 sensus talis est p̄s iste attribuit
 dauid respicienti in finem id ē in
 christum vel in finem v̄ in temp
 plenitudinis quod fuit tempus i
 carnationis christi. **D**e quo loqui
 tur apostolus ad galat. iij. **A**t ubi
 venit plenitudo temporis misit de
 us filium suum. **p**pheta igit p̄mo
 describit euāgelij publicacōe. **d.**
O **R**ico id ē apostoli
 erunt excellent illuminati a in deū
 eleuati. **T**ali modo loquendi vsus
 est ysaias. **A**udite celi et auribus
 p̄cipe terra. **N**on em̄ alio queba
 tur corpa celestia a terra; que ele
 mentum est q̄ nō h̄nt sensum vel
 intellectum sed sub noie celorum al
 loquebatur maiores a sub nomie
 terre minores. **E**t sic in p̄posito apo
 stoli nominant **C**eli. **E**t narrāt glo
 riam dei. **I**quā christus habuit i mi
 raculis a gloria; sue resurreccōis
 et ascensionis. **D**ec narrauerunt
 apostoli v̄bo sue predicationis. **L**a
 opa manuum eius. **I** v̄ facta virtu
 tum domini viz natiuitate; passio
 nem mortem a c̄l. **a**nnūciat firma
 mentum. **D**er firmamentum in q̄
 sūt stelle fixe intelligitur ecclesia

quantum ad doctores sanctos vn
 de dicitur danielis .xij. **Q**ui autez
 docti fuerint fulgebūt quasi splen
 dor firmamenti qui ad iusticiam
 erudiunt multos quasi stelle in p
 petuas eternitates. **D**ies diei eru
 dat verbum. **D**er diem intelligit
 nouum testamentū ab apostolis
 et euangelistis descriptū. **D**ies .ij.
 v̄ nouum testamentum. **E**ruat
 v̄ annūciat. **D**ie. **I** v̄ populo xp̄ia
 no. **V**erbum. **I**ncarnatum v̄ xpm
Let nox. **V**etus testamentū. **N**o
 di. **V** populo iudeorum qui ambu
 lat in tenebris. **I**ndicat sciam. **D**e
 christi incarnatione sicut p̄ ysai
 .ix. **P**aruulus natus est nobis a
 lius datus est nobis a vocabitur
 nomen eius ammirabilis; deus
 consiliarius fortis. in quo osten
 ditur humanitas christi et eius
 diuini. **C**alli. **V** dies diei eru
 tas. **C**alli. **D**at verbum. qm̄
 dominus loquebatur apostolis
Ipsa enim diuina claritate irradi
 ans apostolus; cordibus purissimis
 verba celestis luminis intinabat
Eruat ab em̄z verbū cum de im̄is
 penetrabilibus sermones in san
 ctorum noticiam p̄ducebat. **N**ox
 autem nocti iudicat scientiam qm̄
 iudas christū iudeis prohibuit ac
 tradidit occidendū dicens. **Q**uem
 osculatus fuero ipse est tenete eū
Iudicate enim p̄tinet ad prohibi
 tionem. **I**dem **R**ico. **N**ō sunt
Jeromimus **R**ico. loquele ne
 q̄ sermones quorum non audian
 tur voces eorum. quia apostoli p̄
 dicabāt liguis oiz gēciū euāgelij

et in finibus orbis terre verba eorum
 et in fine p̄s dicitur. **A**d iutor me
 et redemptor meus quod absolu
 te de christo intelligitur p quem
 facta est generalis redemptio toti
 us mū. **G**losa agit ergo iste
 di. **p̄s** de p̄mo ad
 uentu christi p quem tiranus dy
 abolus cabit et homo a peccato et
 a morte absoluitur. **C**uius tituli
 sensus talis est p̄s iste attribuit
 dauid respicienti in finem id ē in
 christum vel in finem v̄ in temp
 plenitudinis quod fuit tempus i
 carnationis christi. **D**e quo loqui
 tur apostolus ad galat. iij. **A**t ubi
 venit plenitudo temporis misit de
 us filium suum. **p**pheta igit p̄mo
 describit euāgelij publicacōe. **d.**
O **R**ico id ē apostoli
 erunt excellent illuminati a in deū
 eleuati. **T**ali modo loquendi vsus
 est ysaias. **A**udite celi et auribus
 p̄cipe terra. **N**on em̄ alio queba
 tur corpa celestia a terra; que ele
 mentum est q̄ nō h̄nt sensum vel
 intellectum sed sub noie celorum al
 loquebatur maiores a sub nomie
 terre minores. **E**t sic in p̄posito apo
 stoli nominant **C**eli. **E**t narrāt glo
 riam dei. **I**quā christus habuit i mi
 raculis a gloria; sue resurreccōis
 et ascensionis. **D**ec narrauerunt
 apostoli v̄bo sue predicationis. **L**a
 opa manuum eius. **I** v̄ facta virtu
 tum domini viz natiuitate; passio
 nem mortem a c̄l. **a**nnūciat firma
 mentum. **D**er firmamentum in q̄
 sūt stelle fixe intelligitur ecclesia

christi. ut hētur a tu. ij. **In** oēm
terram exiit sonus eorum. et in
fines orbis terre verba eorum. **U**
predicationes eorū quia viuēte be
ato petro apostolo fides xpi predi
cata est vsq; in franciam que est
in vltimo dimate versus occidentē.
vñ a zenois fundata ē ecclesia in
nomine beati petri viui q; ipso vi
uente cōsecrata est. **Cum** igit apo
stoli aliq; xpi discipuli exierunt
de iherusalem ad publicandū euā
gelii p orbē scdm q; habet actu. **E**
ritis mihi testes in iherusalem
in omni iudea a samaria a vsq; ad
vltimum terre **Iherusalem** at sita
est in medio dimate. **Et** ideo sicut
euangeliū publicatū est viuente
petro vsq; ad vltimum dimatū
occidentē. **Ita** intelligendū est vsq;
alias ptes mundi demē ab apo
stolis transit ad psonam dñi oñ
dens quā dei gloriā isti celi enarea
uerunt. s. dispensationē incarnati
onis sue vñ dicit. **In** sole posuit
tabernaculū suū. **U** in beata virgi
nem que nominat sol ppter pleni
tudinem **Iheronimus**
Christus dicitur sol iusticie a ma
ria interpretatur stella maris. **U**
luminauit sol stellam id est mari
am vt esset sicut sol. **Id** posuit ta
bernaculum suū in sole qñ corpus
assumpsit de **Hugo** pte qd
vtero suo. **Hugo** in pso
na bte virginis dicit eccle. xliij. **Q**
uā creauit me requieuit in tabernacu
lo meo et ipse tanq; sponsus.

Iheronimus Verbum patris

est sponsus sic dicitur a spontēdo
quia totiens pmissus ē p pphas
Et caro humana spōsa ē cui q; erat
U pcedens de thalamo suo. **Hoc** est
de vtero virginis **Exultauit** q; a
nō inuitus sed hylaris venit **U**
gigas. **U** sicut fortissimus quā allī
gauit fortem. **U** dyabolū et vasa
eius q; nos sum? diripuit. **Ad** cur
rendam viam presentis vite

Cassio Quia nō stetit in via
peccatorū sed tanq;
debellatur? diabolū acurrit **Q**
modo hoc. q; christ? homo natus
est. a creuit. docuit passus ē. resur
rexit. ascendit ad celos. sedet ad dex
teram dei **Colle** **Et** nos eius ex
patris **Colle** **Emplo** non de
temus in hoc mundo querere quī
etern sed currere sicut pegrini trā
seuntes viā huius vite vt ad illā
quietem possimus peruenire vbi
christus sedet ad dexteram dei pa
tris. **Vis** audire quantum acurrit.

Nicolaus **La** sumo celo
egressio ei? **U**
ad susceptionem humanitatis in
qua visitauit nos orēs ex alto **U**
occurfus eius vsq; ad summum
eius. **In** sua benedicta ascensione
in qua ascendit sedens ad dexterā
dei patris

Vel **Cassiodo** a sum
mo ce
lo id est a patre egressio eius na
tiuitas filij signatur nō tempora
lis sed coeterna patri que est ante
omne principium a occurfus ei?
vsq; ad summum eius quia post
assumptōez carnis in traq; natu
ra xps pmanēs ad sedē patne ma

ielstatis est regressus. **P**art cum
venit a summo in nullo minor pa
tre fuit. cum redijt ad summum
deus homo equalis patri in diu
nitatis substantia sicut venerat p
seuerat cui nichil humana detra
xit humilitas. **I**dem **Jerominus**
et **augustinus** **N**ec est qui se absco
dit a colo **Cassi**. a spiritu sa
re eius. **Cassi**. do quem p
ascensionem suam in spe ignis mi
sit in munduz apostolis a quo ne
mo abscon

hugo quia sic ac
ditur. **hugo** quia sic ac
censi fuerit
vt nemini pcerent vñ d ipso spiri
tus sancto dicitur iohannis. xvi. Cū
venerit ille spiritus veritatis argu
et mundum de peccato quod fecit
de iusticia qm non fecit. et de iudi
quod non

Cassio. Ipse em
timuit. **Cassio**. calor e a
quo nemo possit abscondi qui di
uinitatis sue potentia vniuersisq
cor da cog

Nico. Deinde descri
bitur euage
lij publicati condicio auz dicitur
Lex domini. s. euangelica q ip
se dominus predicauit in monte b.
Matth. v. bñ paupes ac. et hec di
citur **immaculata** quia suos ob
seruatores custodit immaculatos
a peccato vñ dñs dicit aplis **Job.**
xv. **I**am vos mudi estis ppter ser
monē que locutus sum vobis a ab
dit **couertes**

Cassi. In sua di
ammas. **Cassi**. strictione
corrigena a ad xpi gram mittes.

Nico. **L**estimoniu dñi. id est
euagehū **fidele** quia
adimplet qd pmitit inducens su

os obseruatores ab vitam btam
Lsapienciam prestans puulis. v.
aplis alijs q christi discipulis q
erāt simplices a huiles scdm q di
cit saluator **Matth.** xi. **C**onfitebor
tibi pater domine celi a terre quia
abscondisti hec a sapientibus et
prudentibus a reuelasti ea puul.

Cassi. **I**usticie domini tēe
quia sicut christus do
cuit sic fecit **R**am illorum iusticia
recta non est quibus aliud est in
ore. aliu d est in ope **letificantes**
corda **spe Augusti** vt qui
premiij. **Augusti**. mātē
tur iusticias domini corde gaude
rent in eis qui libere cum dilectio
ne eas facerēt. n seruilis cū timore

Nico **L**preceptuz domini. id
est nouum testamētu
Lucidum qz dare a lucide traditū
est euangelū in q veritas reuela
ta e **illuminas oculos** viz. interi
oris hois v cor bis **O**culi cordis sūt
intētio a lux fidei. **E**uangelū em do
cet intētionē cordis esse simplice a
fide nō eē fictā in oibus opibus q
seruus dei opaf **T**imor domini

hugo Est em timor natural
qui timet passionem
corpis quo xps cepit in passione
pauē a tēdere vt habet **Marci.** xiiij
Est et timor humanus q qs eligit
peccare ne lebat in corpe Est a mū
danus iste eligit peccare ne lebatur
in passioe. Et e timor seruil q timef
pena gehēne a non amat iusticia.
Est a timor inicalis b amat pncipa
lie iusticia a scdario timet penaz.
iste opaf bonū pti amore iusticie

hugo Est em timor natural
qui timet passionem
corpis quo xps cepit in passione
pauē a tēdere vt habet **Marci.** xiiij
Est et timor humanus q qs eligit
peccare ne lebat in corpe Est a mū
danus iste eligit peccare ne lebatur
in passioe. Et e timor seruil q timef
pena gehēne a non amat iusticia.
Est a timor inicalis b amat pncipa
lie iusticia a scdario timet penaz.
iste opaf bonū pti amore iusticie

et partim timore gelenne. Est et timor filialis quo quis cauet offendere deum. ne pdat euz. mixta em cum pauore dilectio: timor domini est de quo habetur: timor domini sanctus permanes in seculi seculi.

Glo quia fructus eius percipitur in eterna beatitu dine. Iudicia domini vera quia siue dominus minatur siue pollicetur nemine fallit. Iustificata isemet ipsa quia non egent alterius auctoritate quod ipse dominus ut firma habeat.

Augusti Vel quia quod ante. Augusti quod non potest eripere supplicium quod dat impijs et premium quod dat pijs.

Desiderabi **Cas** Ingencium rezzlia stupenda profunditas. Quis autem sufficiens distinguere aut predicare potuisset opera domini nisi spiritu sancto prebarentur edita. desiderabilia sunt iudicia dei mandata noua et veteris testamenti.

Hugo super omnes auz diuicias seculares. Let lapidem preciosum multum et super mundanos honores.

Cas Sed quoniam inueniri poterat cupiditate laudabili pietate calcarent addit etiam saporis precipua suauitate iocundos dicens Let dulciora deuotis metibus super mel et fa.

Hugo super omnem nu dulcedine et temperantia voluptatis que tamen nequissimis mentibus amara sunt quia oculis egri obiosa lux est que puris est amabilis. Ergo diuicij honore

et delictis terrenis preferuntur iudicia diuina et mandata quoniam custodia eorum ad gloriam perducit eternam.

Item quia vere sunt dulcia. **seruus** **Nico** christianus et deuotus maxime in statu perfectionis positus qui non solum tenet ab precepta sed etiam ab consilia euangelica. custodit id est custodiet. Lea ope adim.

Cassi Non ad templendo. **Cassi** plus sed usque ad ultimum vite spacium in tali deuotione versetur.

Post obedientiam sequuntur premia. Vnde scribitur in custodiendis illis retributio multa. Istanta enim diuine clementie dona sunt quod nequeunt comprehendere.

Sic enim apostolus ait. Quis nec oculis vidit nec auris audiuit nec in cor hominis ascendit que preparauit deus diligentibus se. Deinde propheta petit se auertere purgari ut digne possit dominum laudare dicens.

Delicta quis intelligit Multa enim sunt peccata que

intelligimus que videlicet secreta voluntate peccamus. cum rebus proximis concupiscimus. cum ceteris prestanciores effici volumus. cum cibos appetimus dulciores. et his similia de quibus monemur a salomone.

Non eas post concupiscitias tuas. aliqua sunt tamen que omnimode ignoramus quorum nec origines possumus nec surreptiones agnoscere. Vnde subaudiendum est delicta videlicet omnia que

intelligit. **Iheronimus**.

quasi dicat nullus nisi scrutato:
cordium deus qui potens est ea
dimittere. Unde sequens orat di-

Aug⁹ Lab occultis meis. et
a cupiditatibus in me la-

tentibus. **Hugo** vel a peccatis ob-

litis et ignoratis.

Lmunda me dñe. vñ dicit augusti-

pius dñs pie penitentibus aut pec-

cata dimittit a oblita ad memori-

am reducit. et ab alienis. in sugges-

sione dyaboli vel hoīs fiunt. Que

dicuntur aliena quia primo sunt illi

qui suggerit. sed efficiunt illi qui

suggestioni consentit. **Ite** cassio. Et

ab his peccatis que suggestionem com-

mittunt. **Lpe tuo.** tu cui proprius

est semper miser. **Calli.** Cum enim

reus peccet. **Calli.** dicit ser-

uo tuo iam se ostendit legi dñice ex

magna parte famulari. Deinde ostendit

modum liberationis et mundationis

quam petit. scilicet si peccatum mortale non dñe

tur ei unde subdit. **Aug⁹** **Lsi mei**

nō fuerint dñati. hoc est si mei non

fuerint dñata occulta mea et alie-

na peccata. **Hugo** **Ltūc immacu-**

lata. **Hugo** **lat⁹ ero.** la ma-

cula criminali quia sicut dicit au-

gusti. **Temptatio** cui non consen-

titur non est peccatum si materia

exerceat virtutis. **Lemundabor**

a delicto malo. **Augusti.** Quo

primo. **Aug⁹** **Lsi mei** alio

nisi superbie. **Nullū** enim est ma-

ius delictum quam apostatare a deo per

peccatum quod est initium superbie

hominis quia initium omnis peccati est

superbia. **Rico** vel si peccata mor-

mihi dñata sunt: emundabor a de-

lito maximo et in morte iuveniar

mundus a quolibet peccato mor-

tali quod licet non sit maximum

ex genere tamen est maximum ex

temporis conditione eo quod tunc

non est remediabile quia post mor-

tem non restat amplius tempus pe-

nitendi. **Hugo** **LTe** exit ut

placereat elo-

quia. **Quasi** dicat si immaculatus

et mundatus ita fuero tunc elo-

quia. **Loris mei** serunt talia ut tibi pla-

ceant a tunc ero dignus tanta sac-

ramenta referre et te laudare. sicut il-

le est indignus cui dicitur. Quare

tu enarras iusticias meas.

Augustinus. **Lamedita-**

cio cordis

mei. **Lerit** non ad iactantiam placere

bi hominibus. **Lsed in** respectu tuo

semp. **Lqui** conscientiam puram in

spiritu. **Iero.** **Ldomie** adiutor me-

us. **Lm** tribulatione et

necessitatibus. **Lademptor** me.

Lprecio sanguinis tui. **Calliodor⁹**

Q mirabili ordine totum per glo-

riofissimum prophetam cantavit lau-

davit deum. **predicadores** Ipse etiam

aduentum incarnationis sanctissi-

me edocuit. **magnalia** eius varia

diffinitionum qualitate commendans.

reversus et in memoriam fragi-

litas sue a delictis se petijt debere

mundari. ut tantorum sacramen-

torum relator dignus existeret qui

docuit scripturas domini purissima

conscientia. **Collector.** Tu

quasi dicat nullus nisi scrutato:
cordium deus qui potens est ea
dimittere. Unde sequens orat di-
Aug⁹ Lab occultis meis. et
a cupiditatibus in me la-
tentibus. **Hugo** vel a peccatis ob-
litis et ignoratis.
Lmunda me dñe. vñ dicit augusti-
pius dñs pie penitentibus aut pec-
cata dimittit a oblita ad memori-
am reducit. et ab alienis. in sugges-
sione dyaboli vel hoīs fiunt. Que
dicuntur aliena quia primo sunt illi
qui suggerit. sed efficiunt illi qui
suggestioni consentit. **Ite** cassio. Et
ab his peccatis que suggestionem com-
mittunt. **Lpe tuo.** tu cui proprius
est semper miser. **Calli.** Cum enim
reus peccet. **Calli.** dicit ser-
uo tuo iam se ostendit legi dñice ex
magna parte famulari. Deinde ostendit
modum liberationis et mundationis
quam petit. scilicet si peccatum mortale non dñe
tur ei unde subdit. **Aug⁹** **Lsi mei**
nō fuerint dñati. hoc est si mei non
fuerint dñata occulta mea et alie-
na peccata. **Hugo** **Ltūc immacu-**
lata. **Hugo** **lat⁹ ero.** la ma-
cula criminali quia sicut dicit au-
gusti. **Temptatio** cui non consen-
titur non est peccatum si materia
exerceat virtutis. **Lemundabor**
a delicto malo. **Augusti.** Quo
primo. **Aug⁹** **Lsi mei** alio
nisi superbie. **Nullū** enim est ma-
ius delictum quam apostatare a deo per
peccatum quod est initium superbie
hominis quia initium omnis peccati est
superbia. **Rico** vel si peccata mor-
mihi dñata sunt: emundabor a de-
lito maximo et in morte iuveniar
mundus a quolibet peccato mor-
tali quod licet non sit maximum
ex genere tamen est maximum ex
temporis conditione eo quod tunc
non est remediabile quia post mor-
tem non restat amplius tempus pe-
nitendi. **Hugo** **LTe** exit ut
placereat elo-
quia. **Quasi** dicat si immaculatus
et mundatus ita fuero tunc elo-
quia. **Loris mei** serunt talia ut tibi pla-
ceant a tunc ero dignus tanta sac-
ramenta referre et te laudare. sicut il-
le est indignus cui dicitur. Quare
tu enarras iusticias meas.
Augustinus. **Lamedita-**
cio cordis
mei. **Lerit** non ad iactantiam placere
bi hominibus. **Lsed in** respectu tuo
semp. **Lqui** conscientiam puram in
spiritu. **Iero.** **Ldomie** adiutor me-
us. **Lm** tribulatione et
necessitatibus. **Lademptor** me.
Lprecio sanguinis tui. **Calliodor⁹**
Q mirabili ordine totum per glo-
riofissimum prophetam cantavit lau-
davit deum. **predicadores** Ipse etiam
aduentum incarnationis sanctissi-
me edocuit. **magnalia** eius varia
diffinitionum qualitate commendans.
reversus et in memoriam fragi-
litas sue a delictis se petijt debere
mundari. ut tantorum sacramen-
torum relator dignus existeret qui
docuit scripturas domini purissima
conscientia. **Collector.** Tu
narrari.

igitur clementiam domine humiliter
exoram⁹ vt a delictis tuis occultis
qm̄ alienis nos mundare digne
ris quatin⁹ cordis nostri medita
tio semp̄ in conspectu tuo placeat
Nosq; tuo adiutorio in bonis pro
ficientes valeamus ad eterne bea
titudinis premia puenire p te domi
ne ihesu christe redemptor mundi
qui es benedictus in secula seculo
rum Amen.

Audiat te
dominus Titulus talis
est. In fine; ps̄ dauid
huius tituli verba nota sunt ex p̄
mis. **Glo.** hic agit ppha d̄ xp̄o
fis. quasi de sacerdote i
molaturo et rege pugnaturō vbi
in figura optatis canit ppheta que
ventura sunt christo tpe afflictio
nis eius quod fuit vsq; ad passio
nem et tpe gaudij quod fuit p̄
resurrectiōem. **Hugo** Intencōne
onem. mouet fide
les ad cōpacendum christo paci
enti et cōgaudendum resurgenti.
ppheta igit optans christi vocem
tanq̄ sacerdos. **Callio** Preca
tis exaudiri. tur sc̄e
ecclesie. ps̄pera euenire. q̄ illi p ad
uentum dñi certissime nouerat es
se ventura. **Hugo** **A**udiat
te. o xp̄e deus pater. in die tribula
tionis. v. in tpe passionis. Tota ei
christi vita tribulatio fuit. Vnde
apostolus ad hebr̄os. v. de xp̄o di
cit. Qui in dieb; carnis sue v. mōs

titatis sue preces supplicāōnesq;
ad eum qui posset illum saluū fa
cere a morte cum clamore valido et
lacrimis offerēs exauditus ē pro
sua reuerencia et sicut sua deuocō
meruit. plixius omnibus orando.
Ecce quod hic ppheta optabat et
predicabat faciendum apostolus
testatur factus. Et bene dicit in die
tribulationis q̄ in passione xp̄i
vere fuit dies credentibus quomā
tunc luxit dies iusticie sup̄ terram
quando dominus mortem subiit
in cruce pro peccatis nostris et o
christe. protegat te nomen dei Ja
cob. exaudiat te deus pater vt te
resurgere faciat protegat te immor
talitate. nomen dei iacob. v. qui es
deus minoris populi videlicet gen
tilis ouersi ad fidē; q̄ elect⁹ est vt
iacob. reprobat is iudeis vt esau.
Callio optat ergo popul⁹
gratiam benedictio
nis sue qm̄ iacob in prefiguratio
ne precepit nouo populo christi
ano concedendam. a iudeis quidē;
reprobat is ablatam quos subse
quens populus gentilis deuota
mentis religione sup̄auit vt gra
tie munere primus donante domi
no redderet. mittat tibi auxiliū;
de san^{cto} **Augusti**. sanctificatus
corpus ec^{clesie}. **Hugo** Quod est
desiam. **Hugo** Quod est
auxilium o christe qui ideo passus es
vt tu eam sanctificares sicut dicit
apostolus ad eph̄. v. christus di
lexit ecclesiam et tradidit semet
ipsum pro ea vt eam sanctificaret

hoc factum est quādo apostolis et
credentibus missus ē spiritus san-
ctus sicut actu. ij. legitur. a de sion
tueat te Spō speculatio interpretat

Glosa. De sion ergo tueat
ecclesiam que est corpus eius de
alta diuinitatis speculatione tuā
facit. **Quem sit ois sacrificij tui.**

Augusti. Hoc ē memores
omnium iniurarū a contumeliarū
quas pro nobis perulisti.

Hugo a dicit omnis: q̄ plu-
ra sūt eius sacrificia
que p̄tulit pro nobis p̄ totā vitā
suam ab infācia vsq̄ ad mortē.

Vnde cum tpe passionis eius cā-
tet ecclesia dicens. **Pange** lingua
gloriosi prelium certaminis a sup̄
crucis trophæum dic triumphum
nobile; qualiter redemptor orbis
immolatus vicerit. **Postmodum**
sequēs versus incipit enumerare
sacrificia cristi ab infācia dicens.
Vagit infans inē arta positus p̄
sepia ac̄et holocaustū q̄d d̄ ob-
lacio tota mēsa; tūm; q̄d obtuli-
sti deo patri pro peccatis nostris

Iero. Totus in anima a corpo-
re ascendēs in crucē; p̄n-
gue fiat; acceptabile sit deo. **Et ē**
sensus ne patialis quēq̄ perire cū
pro omnibus mortuus sis. **Tribu-**
at tibi sc̄dm̄ cor tuū; optat ut chri-
stus siue pro humanitate carnis
siue pro corpe suo hoc est ecclesia
exaudiat. **et omne consilium tuū**
confir. **Augustinus** id ē
met. **Augustinus** com

pleat non solum q̄ animam po-
fuiisti pro amicis tuis vt mortifica-
tum granum in cruce copiosius
resurgeret sed etia; q̄ cecitas ex
parte israhel facta est vt plenu-
do gencium intraret et sic omnis
israhel saluus fieret.

Iero. Sequitur vox ecclesie. **Re-**
tabimur in salutari tuo
q̄ in te saluato a morte vel in salu-
te p̄ te facta gentibus. **et in nomi-**
ne dei nostri magnificabimur.

Calli. id est magni dicemur
videlicet cristiani a xp̄o
Magnificari em; est magnum fi-
eri quippe cui; ex vocabulo celestis
regis nomē est impositū seruienti.

Augusti. **I**mpleat domi-
nū petitiōes tuas nō
solum illas quas in terra habuisti

Iero. dicendo clarifica me pa-
ritate quā habuisti priusq̄ mundus
fieret. **Et** alibi. **Pater** serua eos in
noie tuo quos debisti michi.

Aug. Sed etia; impleat omnes
petitiōes tuas quib; in ce-
lo interpellas p̄ nobis nūc cogno-
ui. qm̄ saluū fecit dñs xp̄m̄ hum-
nūc mō p̄ p̄phetiā demonstratū; ē.
qm̄ resuscitauit dñs iesus filiū su-
um. **Exaudiet** illum de celo sc̄o suo
non de terra tantū; vbi se petijt da-
rificari. **et cum etiam de celo vbi iā**
ab dexteram dei patris sedet inter-
pellans pro nobis. **In potentibus**
salus dextre eius quasi dicat.

Hugo Vere exaudiuit eū
petitē p̄ nobis q̄d
p̄ atet q̄ potētes sum; auxilio ei;

Augusti potentatus nri
funt salus dexte
re eius id est fauoris eius cum eē
de tribulatione dat auxiliū vt qn
de infirmamur. tūc potētes sum?

Cassio Nō dicitur hic salus
potentat? nostri q
miam illa salus nec morbis afficiē
nec doloribus sauctaē sic sal? hoīs

Aug que nō dextere sed fini
stre eius est hic emz ex
tolluntur in magnam supbiaz q
cunq; precantes temporaliter sat
is facti sunt de quibus subditur

In curribus. id est in volubi
li successione temporalium bonoz
trahuntur. **hi** in iniquis. hoc
est supbis preferuntur honorib?
atq; in his exultant. **nos autem**
spem figentes in eternis neq; glori
am nostram querentes. **in** nomie
domini dei nostri inuocabimus.

Cas quia nomen domini ad
premia perducit eterna.
Deinde ostendit quomodo sit va
na salus hominum dicens.

Iero **Ipsi** obligati sūt. vi
ciorum suorum fimbis
caeciderunt. nam homines hūa
nis honoribus presumentes laq̄a
ti prauis desiderijs suis in mortis
foveam corruerunt.

Hugo **Nos au**
tē qui
virtuosi fuimus in peccatis. **surre**
ximus. per gratiaz dei ab infide
litate ad fidē. a vicijs ad virtutes
caerati sumus. **sp** veram humili
tatez ad diuina premia subleuati.
Sequitur vox prophete ad prēz.

Domine saluum fac regem.

Hugo id est christus domi
nus resurgat a mor
tuis ascendat in celos. interpellat
pro nobis. ne diuicius vacillet no
stra oratio. sed ipso aduocato p̄
sumamus orare qui nos patri do
cuit supplicare ne nos mortalis
laqueus possit astringere. Deinde
hoc sequitur. **exaudi nos in die**
qua inuocauerim.

Iero In hebreo
ita scriptū
est. Domine saluum fac regēz qui
exaudiet nos in quacunq; die iuo
cauerim.

Cas docuit nos pro
eum. **Sanctis**
simus quali debeamus christo do
mino pietate seruire. **Optat** ille bo
na que nouerat esse ventura. quia
bene credentium mos est illa orare
que desideramus euenire. **Qua** p̄t
affligamur in eius passione. gau
deamus in eius resurrectione. **Sic**
enim ipse postumus dici si eius
dispensacionib? mereamur aptari
qui cum eterno patre a spiritu s̄a
cto ē benedict? i secula secl?z. Amen

Psalmus xx.

Domine in vir
tute tua. Titulus talis ē
In finem Psalmus da
uid.

psalmus iste attribuitur da
uid considerationem suam dirigē
ti in finem id est in christum qui
est finis a cōpletio legis quoniaz
non venit legē soluere s; a diplere

Nicolaus psalm? iste ex
ponendus est
ad litterā de magnificentia regni

et vici que consistit in eius exalta-
tione a aduersariorum suorum
depressione. Dauid igitur in spiri-
tu sancto preuidens christi hominis
regnum ad quod fuit exaltatus in hu-
militate virtute dei patris secundum quod
dicit apostolus ad. ij. **D**extera dei exaltat

Cal primo enumerat quod ingen-
tia quod quod gloriosa collata
sunt christo domino secundum carnem
dicens

Domine Deus pater in virtute
tua. id est in omnipotentia tue
maiestatis in qua filius regnat si-
cut ipse dicit. Omnia patris mea
sunt et omnia mea patris sunt. **Le-
tabitur rex.** scilicet christus de quo in
alio psalmo dicitur. Deus iudicium
tuum regi christus

Nicola enim in quo
tunc homo letabatur de virtute diui-
na in qua faciebat miracula et me-
te simplici illustrabat sapien-
tia secundum quod dicitur luce. x. In ip-
sa hora exultauit in spiritu sancto
et dixit. Confiteor tibi pater domine
celi et terre quia abscondisti hec a
sapientibus et prudentibus et reue-
lasti ea paruulis. **et super salutem
tuam.** id est christum per quem
disposuisti salutem mundum. **exul-
tabitur rex**

Cal Ut quanta sit
beneficentia tanta sit et gaudij magnitudo

Nico Desiderium cordis eius
tribuisti ei. de sui corpo-
ris glorificatione et mundi redemptione
ne atque de credentium uocatione

Cal Unde ipse dicit. De si-
derio desiderauit homo per al-

cha manducare vobiscum ante quod
patiar ut preciosus sanguis eius mu-
dum redimeret. ne diabolus adhuc
eum iniqua presumptione vasa-
ret. **et voluntate labiorum eius non
fraudasti eum.** voluntas vero labi-
orum fuit quando spiritibus impabat
immundis. languores diuersos et
morbis sui sanabat impio. predica-
tionesque suas deuotis mentibus
inse-

Nico Vnde ipse dicit ioh. xi. **P**er gratias ago
tibi quoniam audisti me. Deinde in carna-
tione eius potentia mirabili fulgore de-

Hugo **Om**ne iacob dicit
dicens. **Hugo** **Cal** christus rex
letabitur quoniam prouidit eum in bunc mundum
b. per immunitatem; patris qui sacratus est
quoniam absque omni peccato conceptus est de
spiritu sancto vnde sicut dicit augustinus. **F**elicitas
peccatorum nostrorum non nocuit ei. et
abbat dulcedinis. quia totum fuit
ex gratia. **Item Jeronimus**

Nico Vel preuenisti eum in be-
nedictionibus dulcedis
et in donis spiritus sancti et carismatibus
quibus anima christi fuit impleta
ab instanti creatione sua et sic purata

Cal **P**osuisti in capite eius
hoc est in principio ser-
monis eius **coronam.** quod conuictus
per apostolos tanquam corona ambi-
ebat christum docentem. **Et abbat**
de lapide

Collect. **A**postoli
precioso. **em** et fide-
les de quibus tanquam de vivis lapidibus
edificata est ecclesia dicitur vnde lapis qui
ipsum erat corpus vnum et anima vna

Cal **U**ita petijt a te vix resurrectionem
corps sui et fuit

ti ei longitudinem dierum vsq; in
seculum a in seculum seculi. id est
dedisti ei peren
Nycolaus
niter vivere
scdm quod dicit ap'ls ad romaos
vi. Xps resurgens ex mortuis ia
non moritur: mors illi ultra non
dominabitur magna e gloria ei.
v xpi in salutaru tuo

augustinus Hoc est in sa
lute qua euz
resuscitasti gl'am a magnu deore
imposuisti super eu id est ad dex
cu in celo collocaberis eu ad dexte
ram
Jeronimus Magnu
tua. est homi
nem assumptu esse ad dexteras dei
patris. Deinde ascendit adhuc g
datim ad illam gloriã declarandã
quã xps dominus scdm carnez a pa
tre clarificatus accepit. vñ subdit

Jeronimus qm dabis eu
in bñdictione
in seculu seculi: quia omis creatu
ra benedicat eu. Vel christus rex
letabitur qm dabis eu in bñdici
one a in seculu seculi vt ipse sit in
eterna benedictione bñdiciõs a bñ
dicens. qz per eu ois bñdicentur.
sicut pmisit deus Abrahã genensis
xxij. In semine tuo hoc est in xpo
benedicentur omnes gentes

Jeronimus Letificabis
eu i gaudio
cu adunata fuerit illa mltitudo sa
ctoꝝ a nuerus restitutus ei. Et p
adq̄sitis p qb' passus e gaudet
cu vultu tuo vñ in presentia tua
Augusti scdm hojem que le

uauit ad te. vt sit in gaudio cum
vultu tuo
Nycolaus qz quãto
tas xpi pre ceteris creaturis ppmq̄
or a diuictior e ditati tanto clarior
videt ea a ea frui delectabili? Deiu
reddat eam qre tantu mun' accepit
dicēs qm rex xps n supbiens de re
gali dignitate h hui' sperat i dño
qz xps ante passioz spauit obtinē
a deo pre gl'am resurrectionis cor
poris sui a in mia altissim sperans
n mouebit qz hūanitas xpi a v
to misericorditer assumpta nunq̄
fuit ab eo separata nec sepabit qz
etiã in illo triduo dnice dormitõis
corpus xpi i sepulcro fuit vnitū
verbo a filr aia q erat in limbo De
inde descripta magnificentia regni cri
sti i ei' exaltacõe h cõter describi
tur eiusdez magnificentia in aduer
sarioꝝ puniõe Vñ ppha q an lo
q̄batur ad p̄em nũc ouertit smo
nem ad xpm dicens **Inueniat ma
nua** Aliqñ man' dei respicit ma
hū p̄ne qd a dō infligitur iust e Vñ
ad heb. x. dr. **Reuerendū e inci dē i
manus dei v̄uentis.** a tunc p fini
strã intelligit minor puniõ a per
dexterã q fortius patit ḡuiõz pu
niõ Et fm hoc dicitur inueniatur
o rex xpe cu ad iudiciũ veneris ma
nus tua v vltix ptas tua punies
p̄tã oibus inimicis tuis qntu ad
cõem penã dextera tua ḡuiõz puni
ens ex sp̄ali cã inueniat omes q
te oderit q̄i **hugo** sentiet te per
dicat. vindictam:
qui te bene sentite noluerunt per fi
dem operantem. Deinde ordo in
g. ij.

dicij pulcherrima ratione describitur.
cum subingit. **P**ones eos ut di-
banum **Gregori**⁹ x⁹ li-
ignis **Gregori**⁹ moral
Sciendū v̄o q̄ omnes t̄probi qui
hic in anima simul a corpore pecca-
uerunt illic pariter in anima a cor-
pore cruciantur. **C**liban⁹ nāq̄ in se
cus ardet **I**s v̄o q̄ ab igne deuorā-
tur ab exteriori p̄te incipit concre-
mari vt ergo sacra eloquia ardē
exteriori a interiori reprobus de mō-
stratent eos ab igne deuorari Et
sā dibanū poni t̄stant vt per ig-
nem crucientur in corpore a per do-
lorem ardeant in mente hoc est in
conscientia impietatis sue. in t̄pe
vultus tui. hoc est in tempore iudi-
cij dominus in ira sua id ē in iudi-
cia sua conturbabit eos proferēs
contra eos sententiam damnatio-
nis a deuorabit eos ignis scilicet
gehennae non consumendo: sed
eternaliter **Collo**⁹ Deu q̄ se
affligendo **Collo**⁹ vera con-
solatio vbi nulla erit consolatio q̄
tremenda ira que tunc est sine mi-
sericordia. **D**ies illa dies ire a oim
miseriarum in qua peccatores etz
no igni gehēne **Cassio**⁹ Qui
tradentur. **Cassio**⁹ sic o-
fuit vt seruet sic seruat vt cruciet
dabitur q̄ miseris vita mortalis a
pena seruatrix **F**ructus eoz de ter-
ra p̄des id est fructum eterne bea-
titudinis quem in terra v̄uentiū
habere debuerant. quia nō obed-
erunt mandatis eius iuste p̄bide-
runt a semen eorum id est opa pec-
catorum que hic prauev̄uendo se

minauerunt se gregabis a filiis ho-
minum id ē a sanctis quos in be-
reditatem eternam tue misericor-
die largitate **Nicola**⁹ De m-
missurus es. **Nicola**⁹ de po-
nitur causa finalis punitionis re-
probū que est impenitentia fina-
lis que notatur a; dicitur **Q**uo-
niam dedinauerunt in te id est con-
tra te mala id est peccata que sūt
contra deum. Et bene dicit dedina-
uerunt q̄ sicut dedinatio in gram-
matica est de casu in casum sic dedi-
natio a iusticia: est cadendo de pec-
cato in peccatum Quia secundum
quod dicit. **Gregorius**. peccatum
quod per penitentiam non diuit.
mor suo pondere ad aliud trahit a
tandem ad profundum contēptus
a obstinationis deducit. secundū
q̄ dicit. puerbioū. xvij. **I**mp-
cū in pfundum peccatorum vene-
it cōtēptus. cogitauerunt consilia q̄
non potuerunt stabitare quia tē-
tine tolluntur de facultate tempali
in qua cogitabāt p̄manere. **Q**uo-
niam pones eos dorsus a facie tua
eos deiciendo in infernū secundū
q̄ dicit. **Ma.** xxv. Discedite a me ma-
ledicti in ignem eternum. in reliq̄-
is tuis id est in demonibus qui a te
totaliter sunt elicti tanq̄ irreuer-
sibiles ad bonū. **preparabis vultū**
eorum id est presentiam damna-
torum mittendo eos ad societate;
demonum vnde cū dixisset. **Mat.** xx-
v. **I**te maledicti in ignem eternū
protinus subiunxit qui paratus
est dyabolo et angelis eius In fi-
ne concludit p̄pheta dicens **Exat**

tate domine in **Jeronim⁹**
virtute tua.

id est demonstra tuam potesta
tem a maiestatem vt qui prius ve
nisti in humilitate in mundū mō
veni ad iudicium in maiestate

Callio cantabimus ore a
psallemus opere v
tutes tuas id est mirabilia opera
tua. **Hec** etenim duo sūt que a no
bis oīmo de exigunt vt laudes do
mini fideliter cantemus et opere
nostro ipsius mandata faciamus

Nicola⁹ vel cum dominus
monstrauerit vir
tutem suam in iudicio tūc cantabi
mus et psallem⁹ virtutes eius.

Nicola⁹ Quia electi otinue
in patria cātabūt
laudes dūimas secunduz qd dicitur
i. lxxxiij. psalmo beati qui ha
bitant in domo tua domine in secu
cula seculorum laudabant te qui
est benedictus i secula secl^oz Amē

Deus de⁹ me

Dus re. Titulus talis est
In finez ps dauid pro
assumptione vel susceptione ma
tutina. Cui⁹ sēsus tal⁹ est **Psalm⁹**
iste dirigens nos in finem id est
in christum de cui⁹ passione agit
est dauid id est xpi qui est manu
fortis aereas debellās potestates
qui ideo dicitur est dauid quia fa
ctus est nobis ex semine dauid se
cundum carnem **Et** est ps pro su
sceptione matutina id est p resur
rectione cristi que valde mane fa
cta fuit cui⁹ adhuc tenebre essent

Callio Susceptio enim fuit
qñ dominus xp⁹ mō
le corpus veteris hoīs condicione
deposita in magnā gloriam clarifi
cat⁹ assumpfit. **Sz** cum in hoc psal
mo xpm multa de sua passione cō
stat esse locuturum videamus cur
eius titulus solam resurrectione
cōmemoraē voluerit. **Sepe** sigē p
id quod sequitur illud qd pcessit
vt cū dicitur mane factum intelliga
mus vtiq⁹ pcessisse noctem. **Et** hoc
p figurā sinodote cu p id quod
sequitur possumus intelligere qd
precedit vnde cum dicit christum
resurrexisse. eum passum a mortu
um indi
cat fuisse

Nicolaus

Quod autem ps iste est de christi
passione a resurrectione ad lrām
scriptus patet per hoc qd christus
pendens in cruce protulit principi
um huius psalmi tanq⁹ dicitur de
persona propria dicens heli heli
lamazabathani quod est interp
tatum deus meus deus meus qua
re dereliquisti me. **Sic** enim icipit
iste psal. in hebreo et in translacō
ne **Jeronimi** iuxta hebreum. **Qz**
autem in translatione communi
interponitur **Respice in me.** non ē
in hebreo neq⁹ in translatione **Je
ronimi** predicta sed fuit additum
a. lxx. interpretibus. a sic patet qd
secundum sententiam saluatoris
principium huius psalmi et per
consequens totus psalmus ad lit
teram de christo est intelligendus
Et **Mat. xxvij.** dicitur illud qd su b
ditur infra in hoc psalmo **Diuise**
•gij•

runt sibi vestimenta mea qđ ipse
tum fuit de christo. Et paulus apo-
stolus qui scuit legem p exerciti-
um studij a postea plenius p instru-
tionem spūs sci allegauit literam
huius ps de christo dictam ad he-
breos . ij. dicens de credentibus
in christo. Non confunditur frēs
eos vocare viz christus dicens in
psal. Runciabo nomen tuum fra-
tribus meis in medio ecclesie lau-
dabunt te. Igitur sequendo cristi
iobis Mat. a pauli sententiā a dete-
minationē ecclesie ps iste exponē-
dus est ad litterā vt dictum est de
cristi passione a qua fuit dimittit
libatus sua glōsa resurrectione

Cassio Nā auz mlti psalmo
ruz breuiter de dñi pas-
sione memin erint. Nemo tam tā-
ta proprietate eā descripsit sicut iste
vt non tam pphētia qm historia
esse videatur vnde dñs christus oia
preuidens atqz dispensans cui fu-
tura cuncta presentia sunt quasi
iam victa. passione p motus cla-
mat dicens

Deus deus meus **Mico**. ratiōe
tatis a te **Cas**. Repeticio ista
create **Cas**. affectū necērie
orationis ostendit deus. grecus
sermo est qui latine interpretatur
timor p qre vt arbitror maiores
nostri dñm a timore appellandū eē
voluerunt Vñ quidā ait gētiliuz
poetarū Primus in orbe deū fecit timor
Hugo. Respice in me vnde
loquitur enim quasi pendēs in cru-

ce. Et dicit Jeronimus qđ dñs in pas-
sione recitāt hūc psalmuz a sequē-
tes vsqz ad illum versum In man-
tuas domine cōmēdo spiritū meū
Micola qre me dereliquisti
in manibus iudeo-
rum me psequētiū a traditūm
eorū volūtati. longe a salute mea
scilicet corpali quia non fuit pre-
uatus a. **Cassio** Nā passus
morte **Cassio** ē ipassibi-
lis p passibile quā suscepit hūani-
tatem a immortalis mortuus est a
quī nunq̄ moritur resurrexit vnde
a bñs Ambrosius ait. Item pacie-
batur a non paciebatur morieba-
tur a non moriebatur sepeliebatur
a non sepeliebatur. resurrexit a nō
resurrexit sicut hominem dicimus
hodie pati mori a sepeliri cū tñ aia
illius nullo sine claudatur. Deinde
ostendit causam quare derelictus
est scilicet quia peccatum generis
humani exigebat vt pro nobis
peccatoribus patretur Vnde sub-
dit verba delictorum meorum.
hoc sup̄ exi **Mico**. delicta po-
gebant **Mico**. puli sua
dicit Tum propter membrorum
capitis affinitatem. Tūz quia fa-
cit ea quodammodo sua sustinen-
do pro eis penāz mortis deus me-
damauo p die qz circa horā nonā
diei clamauit xps i cruce. hely he-
ly ac Mat. xxij. a non exaudies qz
cristus non fuit exauditus i ista
oratione quia non procedebat ex
voluntate deliberatiua sed ex racō-
ne afflictionum a motuum sensiti-
ue p̄tis ad ostendendum in cristo

veritatem humane nature et no
de videlicet precedente christo da
mauit similiter ad patres pro sua
liberatione dicens. Pater mi si pos
sibile est transeat a me calix iste.
Et hoc quod non sum exauditus non
ad insipientiam in supple reputabis
imo in hoc apparuit maxima eius
sapientia et quantum ad diuinita
tem a quantum ad humanitatem
quia ille modus liberationis hu
mane fuit conuenientissimus ut vi
delicet homo sic penam solueret que
debebat. a deo redimeret qui poterat

Cassio Audiat querulum ge
nus humanum. qui pe
titiones suas desiderat sine dilaco
ne compleri petit sicut dictum est
humanitas verbi que merebatur
exaudiri. quoniam tamen ideo non con
stat auditam ut eius sacro sangu
ne probrosa mundi crimina laua
rentur. Clamauit paulus ut ab eo
carnis stimulus tolleretur nec ta
men audiat a

Aug Sed non
domino ad insi
pientiam sed ad sapientiam ut ho
mo intelligat deum esse medicum.
a tribulationem medicamentum
esse ad salutem non ad penam. Sub
medico positus vteris secaris da
mas non audit medicus ad volu
tatem sed ad

Grego xxvi.
sanitatem. labor pugne protrahit ut
crescat corona victorie. Suos ex
go dominus cum velociter non ex
audit quos repellere creditur: tra
hit. Medicus quippe animarum est
et peccatorum in bonis contagia

secat abscedit vicius putredinis fer
ro tribulationis a quo voces egri
audire dissimulat: eo egritudinis
finem pro

Cassio Duo enim
curat. sunt gene
ra petitionum quando petimus ho
nores diuicias vindictam inimicorum
a cetera homini: insipienter petimus
quia mundana desideramus. Quoniam
autem postulamus ut a periculis
liberemur ut vita nobis conceda
tur eterna non stulte petimus sed
conuenienter oramus. **U** autem
in sancto habitas deus pater qui
es laus israel id est videntium et
intelligentium

Aug In illis ha
um te
sanctificasti quos facis intelligere
quia ad utilitatem quosdam non
exaudis. a ad damnationem quos
dam exaudis. **A** ad utilitatem non est
exauditus paulus. a ad damnationem
est exauditus dyabolus qui
petiit Job ad temptandum. et de
mones qui petierunt se posse intra
re porcos. **I** te sperauerunt
patres nostri: sperauerunt et li
berasti eos. **A** te clamauerunt
a salui facti sunt. Et nouimus a legi
mus quoniam multos patres nostros
sperantes in se quos eruit deus
Eruit populum israel de terra egi
pti. Eruit tres pueros de camino
ignis. Eruit daniellem de lacu leo
num. Eruit susannam de falso cri
mine. Nunquid defecit ad filium su
um ut in cruce pendente non ex
audiret. Sed cum hec tanta suppli
cantibus presterit tam filio pro
prio non precepit sed pro nobis om
nibus.

nit us tradidit illum vt impleren-
tur scripture et salus mundi pas-
sione ipsius proueniret. christus
qui suos apostolos vocat in euan-
gelio fratres ipse antiquos pro-
phetas et fideles **Jeronimus**
vocat patres

In te sperauerunt et non sunt con-
fusi. quia quod promissisti adimple-
stis hec est terra promissionis et lo-
gam vitam eis
dedisti.

Nicolaus

Ego autem sum vermis id est vilis
et abominabilis in conspectu iude-
orum. Unde expuerunt in faciem
eius et collaphis eum occiderunt vt
habetur. Matth. xxvij. et non ho-
mo videlicet reputatus quia non
habeat speciem neque decorem.

Unde. ysa. liij. Reputauimus eu
quasi virum leprosum. Maximus
in sermone eiusdem. Cur totius cre-
ature dominus vermiculo se volue-
rit comparari. et possumus quidem
humilitati assignare que sancto-
rum virtus est maxima sicut san-
ctus moyses ante deum se animal
irrationale proficitur. dauid pul-
cem se esse commemorat. Vt chri-
stus se compa-
Jeronimus
rat vermi

Qui a vermis in ligno nascitur non
habet patrem nisi matrem. Et cri-
stus ex maria est natus sine con-
cubitu non habet patrem in terris
nisi matrem. Opprobrium dominus
Cassiodorus fuit chri-
stus qua-
do innumeris sputis sacerdotes
apharisei conspuebant et alapis

sacrilegis reuerabant eum. et ab-
iectio plebis fuit. quando pylatus
dedit turbis potestatem quem vel-
lent sibi dimitti. Illi barrabam sibi
eligentes: christum dominum poti-
us abiecerunt. Omnes videntes
me. Omnes de malis tantum susci-
piendum est qui deriserunt me di-
centes. Aue rex iudeorum locuti
sunt labiis et non animo. Nam qd
per iracundiam et non per ratio-
nem probares dictum adiecit et
mouerunt caput me sicut falsum
propheta
tam **Nicolaus** blas-
phemato et uocato. Quod autem dixerunt
sacerdotes eum blasphemando
consequenter ostendit dicens

Peraui in domino eripiat euz
saluum faciat eum. De uerba re-
citatur etiam euangelista. Matth.
vice simo septimo dicens. Princi-
pes sacerdotum cum scribis illude-
tes dicebant. Alios saluos fecit se
ipsum non potest saluum facere
Et subditur confidit in deum libe-
ret euz si uult. Et propheta ait quo-
niam uult
Jeronimus
cum

id est pater uoluit talem filium ha-
bere sine peccato per quem pecca-
ta mundi
Cassiodorus
tolleret

O celestis integritas. Nonne uide-
mus hic euangelium magis recen-
sere quam psalmum in quando tan-
taveritate completa sunt ut non
futura sed transacta uideant. Me-
rito ne quid aut excusabile perfi-
dis aut fidelibus relinquere am-

bigu **Nicolaus** Sequitur
um **Nicolaus** vix hu
manitatis christi qui tanquam verus
homo recurrit ad diuinum auxili
um dicens **Quoniaz tu es qui ex**
traxisti me de ventre . vide licet vir
ginali quia supra naturam nasci
me fecisti de **Castiodor**
virgine

Et congrue ab originalis peccati
vicio dicit se extractum . vnde hu
manitas tenebat obnoxia spes
mea abytheribus matris mee Cri
stus homo ab initio vite sue spem
suam se dicit posuisse in domino vt
declaret perfectam humanitatem
quam assumeret monstrare dignum se

Jeronimus Qui non est
de dignatus
fugere vbera matris id est vbera ma
rie In te proieci sum ex vtero

Augustinus vt in sol⁹
esses spes

Castiodorus **Q**8 autem
dicit se p
iectum in domino ostendit ab hu
mana iniquitate se fuisse discretum

Ex te matris mee de me es tu

Nicola **9** v te deus meu cog
nouit quia anima
christi ab instanti concep⁹is fu
it repleta virtutibus a sanctis ne
discesseris a me subtrahendo auxi
lium tuum Cuius causa subditur

Quoniaz tribulatio proxima
est id est acerbitas maxima mee
passionis a non est qui adiuuet
eripiendo me de manibus iudeorum

Jeronimus neq angel⁹
neq homo

nisi tu pa
ter **Castio** qa si de⁹

uet nullus est qui eripiat picidita
tem . Consideremus ergo si delem⁹
aliquando ab ipso diuidi qui nul
lius nisi ipse tantum misericordie
possum⁹ saluari : Oratione de cur
sa quaz christus in passionibus suis
semper premitit sicut eum fecisse
tempore traditionis euangelista
tum dicta testatur . Consequens p al
legoricas copaciones atchanum
crucifixionis sue reuelat ponens
futura tanquam preterita vt durissima
corda iudeorum quasi peracta veri
tate conuinceret . **Quid dederunt me**

vituli multi et populi iudeorum qui erant
tanquam vituli lasciuientes et inconti
nentes qui gressus suos nullo mo
deramine distinguunt sed vagiac
petuli ad iniqua consilia quibus

dam saltibus effectum **Thauri pin**
gues obsederunt me . p quos pri
cipes iudeorum designat qui ferro
ces erant ad occidendum christum
et in diuicijs impinguati **VL** **circu**
dederunt potest trahi ad eos qui
illum cum gladijs et fustibus am
bierunt . Obsederunt autem ab il
los qui sepulchrum eius custodi
erunt ne a discipulis occulte rape
ret **Peruerunt sup me os suum**

Clamantes . Crucifige . Crucifige
eum sicut leo rapiens et rugiens

Nicolaus Desiderantes
me deuotare ex
crudelitatis magnitudine **9** **Itaque**
aque effusus sunt . aque ei profusa sunt
de vase quod alij liquores quia de alijs li
quoribus effusis remanet sapor odor

per hoc intelligitur q̄ iudei ita int̄
debant annihilare christum vt
de ipso nulla memoria emaneret

Idem Jeronimus **Hugo** Vel si
mus

cut aq̄
effusus sum id est sanguis meus
abundanter sicut aqua effusus ē
Mortem autem domini secuta est
mors spiritualis apostolorum. Vn
de addit a dispsa sūt oīa ossa mea

Iero id est apostoli quia sicut
caro ab ossibus oritur vlt̄
robatur ita et corpus christi id
est apostoli firmantur a christo.

Nicola Vt aliter magis
iuxta literam dis

psa sunt omnia ossa mea id est a
iuncturis dissoluta Tali modo di
citur danielis r. **Domine** in visione
tua dissoluta sūt compages mee

a nihil remansit in me viriū. **Ha**
atum est cor meū sicut cera liques

cens in medio ventris mei. Sicut
cera a calore ignis resoluit sic cor
humanum in quantum est sensiti

ue ptis organum horrore terribil
pene imminentis. Nec autē ad ex
primendam magnitudinem dolo

ris christi sensibilis dicta sunt de
christo. **Aluit** tanq̄ testa virtus
mea quia humor existens in cor

pore christi fuit quasi exhaustus
per effusionem sui sanguinis in fla
gellatione: coronacōne: manuū a

pedum confixione et lateris apcō
ne. In cuius aptione post sangui
nem exiit aqua. vt habetur. Job
xix. ad ostendendum q̄ corpus re
mansit arefactum tanq̄ testa. exic
cata. Et ossa mea cōturbata sunt.

quia deficiente sanguine deficit vie
tus ossium. a lingua mea adhe sit

faucibus meis pre defedu humo
ris a i puluerē mortis de duxisti me
id est ad mortē per quaz cor pora

rediguntur in puluerem. tamen
corpus christi a pulueris putredi
ne fuit preseruatū per sue resur

rectionis accelerationem vt didic
est supra psalmo. xv. Nec mirum
si hec passus suz que pdixi. **Vo**

niam circūde dēt me canes ml
ti id est iudei non se habentes ad
me sicut homines sed sicut canes

contra me latrantes in presentia
pylati. consilium malignantium
obsedit me scdm q̄ dicitur. Mat.

xxvij. Mane autē in factō consiliū
inierunt omnes principes sacerdo
tum et seniores populi aduersus

Iesum vt eum morti traderent et
vincum abducerēt et pōncio py
lato presidi tradiderunt. **Ro**

tuerunt manus meas a pedes meos
clauis in cruce perforando. Et licet
hoc fecerunt milites pylati q̄ erāt

gentiles: ascribitur tamen iudeis
ad quorum importunam pctio
nem hoc factum fuit. **di**numeraue
runt omnia ossa mea quia ita ex

tenderunt me in cruce q̄ ipsa di
numerari po
Castiodor.

Nicolaus Ad cuius intel
lectū scēdū q̄
quā aliqs cruce affigebat p̄us mē
sua corporis a manu i manu fm la
tudinem: a a scapul vsq̄ ab pedes

secundum longitudinem; capiebatur ut in ligno crucis fierent foramina per quae davi possent facilius trahi sic factum fuit de christo quoniam autem una manus fuit affixa humo: es curaverunt et ad locum illum qui naturaliter currunt ad locum lesionum sic nervi fuerunt retrahi versus illam partem. Ideo ad hoc quod alia manus reduceretur ad locum foraminis in ligno facti oportuit eum trahi violenter cum cordis. Idem intelligendum est de pedibus propter lesionem factam in partibus superioribus. propter quod ex tali violenta extensione corporis apparebant ossium iuncturae quia christus fuit nudus crucifixus et sic poterant ossa eius dinumerari.

Pro vero consideranda est ipse est me estimantes me hominem puerum eo quod videbant me talia passus. diviserunt sibi vestimenta mea sicut scriptum est in Joh. 19. Acceperunt vestimenta eius et fecerunt quatuor partes vnicuique militi unam partem esse super vestem meam miserunt sortem scilicet super tunicam inconsutilem ut dicitur ibidem. Et quia non erat convenienter divisibilis miserunt sortem quis eam haberet totam?

Cassio. Ad sciendum vero cur testatez habeo ponendi animam meam a potestate habeo sumendi eam potius crucis quam non alterius supplicii elegit sibi mortem. Considerandum est quod crucis positio talis est ut pars eius superior celos petat inferior terras non deserat. fixa inferorum ima contingat. Et velut quibusdam brachiis extensis latitudo eius totius mundi partes appetat. Jacens vero quatuor cardines mundi designat. Sic in quo posita cuncta videtur esse complexa ut christum in celo christum in terra. christum per cunctum orbem christum quoque ad inferna figuram crucis esse cognoscas. Quod si fuisset ferro truncatus aut ignibus fuisset suffocatus aut lapidibus fuisset oppressus aut fluctibus dimeris aut alia qualibet morte preventus quo signo ergo dyabolus pelleretur. quo reperit lo frons christianorum tuta mansisset qua figura corporis et anime firmaretur infirmitas. Nulla mors tante maiestati melius convenire potuit nisi haec que nobis perfecte salutis indicia dereliquit. Corpus namque christi filii dei cruci clavus affixum lancea perforatum fractum nobis intulit sine fine mansurum. Post narrationem passionis huius dominus iesus celeritatem deprecatur sui corporis resurrectionem ut perfidorum mala crudelitas superueniente tali gloria destruat. Unde dicit. Quia autem domine ne elongaveris auxilium tuum a me. Auxilium dicit suam resurrectionem que facta est.

Mico. Ac si dicat tertia die. domine prope me ad defensionem meam conspice. Quae autem sit ista defensio consequenter exponit dicens. Quae a seamea de animam meam id est a morte violenta que gladio solet inferri quod factum est quod non per violentiam sed

et mortuus atq; i alieno sepulcro
sepul **Collocō** Translatio ro
tus **Collocō** mana habet.

fic. **Neq; desperit preces pauperum**

Cassio Quod solent facē isti
us mundi honoē glo
riantes viz spernere paupes. despi
cere supplicantes. causamq; de ha
bitus qualitate mentiri vt si sit ve
stibus mitibus verax putetur. **Si**
amicu sordibus mendacissimus
habeatur **S** apud dm longe diu
sum est qui de vestibus nō iudicat
qm̄ opulentiam non honorat sed
preces fidelium pauperum exaudit
et adiuuat Egenus illi preciosus ē
q̄ cū fuerit sanctitate ditissimus

Iero **Ne** auertit faciem suam a
mortuis. a cum clamarem ad euz
exaudi

Hugo Vñ ad hebre
uit me **Hugo** v. dicit apo
stolus. In oib; exauditur ē p sua re
ueren

Cassiodor Sed quib
tia **Cassiodor** ē de quo
se dicit exauditur. vt i q̄v̄t mors nr̄a
eius exicio finiret vt originale pec
catum veteris hoīs redimet precio
sissime pas **Hugo** dem̄de cō
fionis **Hugo** uertit ser
monē ad patrē ostēdens q̄ eccā ita
laudat eū sic hortabat xps vñ dicit

Apud te laus mea i eccā magna

Nicola q̄ x̄p̄m̄ noīe p̄is
laudatur in eccā p
oib; terrarū diffusa. **vota mea i dē**
corp; a sāguinē meū voluntarie a
me oblata in cruce reddā. ouerten
do substantiā panis a vini in corp;
meū a sanguinē in sacramento eu

charistie i ospectu timētū eū. a fide
tū corā q̄b; cōficiē hoc sacramētum
Ip̄e est ei sacdos sum; q̄ hāc osēc
tionem efficit v̄tute diuinitatis. sa
cdos at eccāstie nō ē nisi mister. p
ferēs v̄ba osēcōis i noīe ei; **Et**
paupes. a v̄huiles a saturabunt

Cassio q̄ osēptis tremidē gnū
si esuriūt. **Saturari** ei
nō potrat nisi q̄s tal esuries possi
debat a lauda **Nico** q̄a auz dī
būt dñm. **Nico** uim̄s lau
dib; a gr̄atū actōe debet accipe hoc
sacramē

Iero q̄ requirit eū p fi
tum **Iero** de a opa cogno
scētis q̄ ip̄e ē pais viu; q̄ de celo de
scēdit v̄nēt corda eoz i selm seli. a
aīe eozū etnalic v̄nēt a hoc sacmē
tūz v̄iūficat spūalē a etnalic. Vñ
dñs dicit **Iob. vi.** Si q̄s māducauit
ex hoc pane vi

Cassio illd̄ v̄a
uet in etnū **Cassio** citre vi
uē biam; q̄d in diuinitatis gr̄a per
seuerat **Remi** **Nicola** q̄ v̄x
m̄sentur **Nicola** ē p
phete d̄d̄ p̄uidētis oūsiōez gētū ab
fide x̄p̄i an̄ finē mūdi sic p̄dēm fuit
daniel. vñ. Ois ppl̄s t̄bz a lingue
fuiēt ei v̄nde dicit **Remi** m̄sentur

Hugo p̄ fide quā p̄dicabāt
ap̄l̄ia sic cōuertēt ab
dñz q̄ aūsi fuerāt p̄ idolatāz v̄m̄i
si fines terre. q̄ ex v̄niuersis sim̄b;
ēre collicā ē eccā catholica **Et** addā
bunt in conspectu eius v̄niuersē fa
milie gen

Cassio **Requis** puta
tiam **Cassio** ret dubium q̄
mō eēs ab v̄niūf gētūz adorand;
m̄posuit i ospectu ei; v̄bi null; ab
orat n̄ q̄ de sincera fide p̄sumpserit

is falso accusatus. flagellis ce fus.
 spinis coronat? morti adiudicat?
 clavis cofossus. suspensus patibu
 lo crucis. felle potatus. a tandem
 p peccatis nostris icruce mortu?
 a lancea latus eius perforatum e
Vnde in nostre redemptionis sac
 mentum sanguis et aqua pfluxit
Dec bere at semper animo nostro.
 vulnera eius in cruce pendentis in
 spicientes. iugem memoriam de
 eius passione cum suspirio a cor
 dis doloe habeamus. quatinus sic
 ei compativaleamus vt ipsi post
 hanc vitaz copulari mereamur i
 reg **Mico** Moraliter autem pos
 no set exponi iste p sal
 mus de quolibz fidei qui est mem
 brum christi qui in afflictione me
 tis siue corporis positus petit a de
 liberari. a quibus cum adiutorio
 dei resurgit salte spiritaliter. et si
 non corporaliter quia deus pmit
 tit aliquando fideles suos i afflicti
 ombus corporaliter moiet p me
 ritum patientie pueniat ad ma
 ius premium celestis glorie. ad
 quod nos perducatur qui est bene
 dictus in secula seculorum Amen

Psal. xxij

Dominus re
 git me **Titul** h^o p sal.

Psalm 68. q^o **H**ugo **Supra** egit
 pz ex pmissis **H**ugo de passione
 christi a de fructibus eius. hic at
 adhuc profequitur fructum eius
 qui e liberatio a captiuitate babi
 loica. s. a pcto a huc fca e p passio

ne; dm p qm data e nobis libtas
 redeubi ad supna iherz; ad qm u u
 timur p. r. dietas siue gras qs in
 hoc psalmo describit propheta.

Cassio Loquitur em per to
 cum psalmuz fidelis
 sim? christianus. primi ho minis
 vetustate de posita. regeneratus ex
 aq et spiritu sancto. gras agēs at
 qz dicens

Omnis **Hugo** christus L
 nus | **Hugo** regit me |
 redeunte de captiuitate pcti vt dux
 viatorez ne deuiet. vt lux in tēbris
 ambulantem ne cadat. vt pastor
 gregem ne a lupis preat

Jeron. La nihil mhi dicit |
 qui deum habet a qui
 deo adheret nihil tōmi deest ei vt
 ait ppha. Nihil deest timēti b? dū

Hug Et h^o pbat p idudōem
 illoz. r. q sunt neāria via
 tori **Prima** grā e ognico sacre sep
 tue de q die Li loco pascue | r. sacre
 scripture | ibi me collocauit |

Cassi. Sicut enim pecudū cor
 pibus pingue dimem
 pstat ager de pastus. ita a sermo
 diuin? animā nouit fidelis sagina
 re meditat? de his pascuis satua
 tus euictauit ille qui dixit deo **Q**
 dulcia faucib? meis eloqa tua sup
 mel a fauū ori

Hug Secūda
 meo a his filia **Hug** grā est
 baptismi regnatio qē ianua fidei
 de q sedit **S**up aquā ifeāōis |
 r. sup lauacruz baptismi

Cal. q aia st erit ariditate pcti
 ad bonos fructus ferēdos dms mu
 nerib? irrigat. **Hugo** Et bñ dē

aqua refectiois quia baptisimus
reficit a reformat in homine simili
tudinem dei qm deformauit dyabo
lus p pama sup hanc aqm Lectu
cauit me | sicut pueruz fidei nutri
meto. Quasi dicat recepto sacimen
to baptismi quasi subameto pau
lasi alia sacrameta recepi q nutri
unt aiaz ad recipiendu solidum ai
bu id est doctrina pfectiois. **Ter**
cia gratia e omnimoda conuersio
ad deum vt nichil preter eum que
rat homo de quo addit. Lanimam
meam conuertit. **I**ad sevt munda
nis rebus non inhiet vel intebat
q minus ad eum curre libe possit

Cassio que post baptismuz de
peccatrice facta e iusta
de fetulenta mubissima que dudū
sub dyabolo fuerat captiua si tunc
est salubris ista conuersio si non
iterum in centibus vicis in peccata
relabatur

Hugo Alia. s. q. rta g
tia qm fecit do
min? viro iusto est q ducit euz p
cōpendium consiliorum vns subdi
tur. Aeducit me sup seitas iusti
cie. id est per consilia p q deducit
homo vt rectius a citius perueiat
ad patri

Cassio Semite emz
iusticie. sūt
duo precepta caritatis. in quib?
lexa sermo p. h. alis concluditur.
videlicet diliges dominum deuz tu
um ex toto corde tuo a ex tota aia
tua. a proximum tuum sicut teip
sum. addit. propter nomen suū

Vt nemo diceret meritis suis col
latū qd a diuina gratia probatur
esse concessum. **S**equitur quinta

gratia que est securitas per qua
viator iste ducitur per viam hui?
mundi vnde subditur. **N**am et si
ambulauero i medio vmbre mortis

Hugo peccata vel peccatores
dicuntur vmbra mor
tis quia per ipsa peruenitur ad ve
ram mortem inferni vnde p. sa. ix. di
citur. **H**abitantibus in regione vm
bre mortis lux orata e eis. **S**ic ergo
continua hite ram: pericula vie nō
possunt mihi nocere quia domin?
deducit me. **N**am si ambulauero i
ter peccatores quoscuq; **N**on ti
meo mala. **C**ulpe ad qm trahere
me vlt. nec mala pene qm mihi
infigant. quoniam tu mecu es

Aug? Nunc habitas in corde
meo per fidem vt post
vmbra mortis etiam ego sim te ai

Cassio Sive vmbra mortis
absolute dyabolu
est qui obscure nobis laqueos po
nit. vt nos per nebulas ipsius de
cepti i eterne mortis precipicia cor
ruamus. **N**ō timebo eius prauas
temptationes a fraudes quia tu de
us meus presētie tue me tuitione
defendis. sicut scriptum est in pro
pheta. **N**ō te deseram. nō te derelin
quā. **S**equitur vi. gratia que e pa
cientia a gaudium in tribulacōne

Vn die. Urga tua a bacul? tu?
ipa me conso
lata sunt

Ieroo Per vir
gam itel
ligit ebullatio a disciplina pris. p
baculi sustentatio ipnti a solacō
futura accipit. **C**ass. **I**stis g
duabus reb? fidel se afferit conso
latum. **V**na est discretio sive casti

gatio que conuertit uiciosos. Altera est gubernatio que sustinet fidelissimos christianos. Ipsa ponit in plurali numero pro istis duobus que uirga et baculus signant. Sed uideamus quemadmodum utraque nos consolari poterunt cum res omnino diuersae sint. baculum quippe non est dubium consolari qui ad operam ferendam humane intellectui semper assumitur. De uirga quid dicimus que percutit affligit et nostram uicium iudicialia seueritate castigat. Consolatur plane et ipsa fideles quando eos ad uiam domini adhibita emendatione perducit. Nam recte consolari dicimus omne illud quod uiuat et si ad tempus nos per distractionem contristat sicut dicit apostolus ad hebreos. Omnis disciplina ad presens non gaudij uidetur sed tristitie. posterum autem multum fructum affert.

Hugo Consolantur autem nos flagella domini propter tria. Primo quia signa sunt paterne dilectionis sicut ipse dicit a peccati. in. Ego quos amo arguo et castigo. Secundo quia penas eternas in temporalem commutant. Unde ait sancti penas temporales lucrum reputant quia per has se eternas euadent non ignorant. Tertio quia eterna gaudia donant. Unde sapientie. in. dicitur. In paucis uerati in multis bene disponen.

Iero. Studierunt ergo me afflicere. **Hugo** Septi mortificatio

tia est refectio eucharistie de qua subdit **Parasti** in conspectu meo. **Castio** id est predestinata. **Castio** in altare sanctum quod cum uidet ecclesia quod circumdat populus christianus. Ecce uero mensa est beata conuiuatio corporis et sanguinis christi. epulatio felix. saturitas fidei. esca celestis.

Hu. Hanc mensam parauit christus. et non alius sicut pro uerbis ix. dicitur. Sapientia id est christus edificauit sibi domum id est sanctam ecclesiam et excidit columnas uinum id est. uinum. sacramenta que sunt in ecclesia. immolauit uictimas se ipsum offerens in ara crucis. miscuit uinum et posuit mensam quando corpus et sanguinem suum in altaris sacramento fidelibus dedit manducandum. misit ancillas suas id est predicatores ut uocarent ad arces id est ad sacramentum corporis christi quod est munimen contra inimicos. Unde subiungit. aduersus eos scilicet demones. qui tribulant me diuersis temptationibus.

Cast. Hoc sacramentum sumitur ad remissionem peccatorum et uitam eternam possidendam.

Hugo Octaua gratia est leticia spiritus sancti de qua subdit **Impinguasti** in oleo caput meum et letificasti mentem meam leticia spiritus sancti.

Iero. Mens enim caput tui. **Iero.** uocatur quia sicut a capite reguntur membra. Ita cogitationes mente reguntur vel disponuntur.

Hugo Ratio quare oleum dicitur spiritus sancti.

Omini ē ter

ra & ple. Huic psalmo
preponitur talis titulus

Psalmus dauid prima sabbati.

Glosa Iudei propter digni

tatem sabbati appel
lant omnes alios dies septimane
videlicet prima sabbati id est pri
ma dies post sabbatum. secunda
sabbati tertia sabbati & sic de alijs

Gentiles vero appellat dies nomi
nibus planetarum dicentes dies
solis. dies lune & sic de alijs. cristi
ani vero omnes dies appellant feri
as eo quod semper ab opere peccati ē

ferian **Cassio** Prima sabba

dum **Cassio** .ti sigt diem do
minicam quia prima est post sab
batu in quo die dominus resurrex
it & isti seculo cognoscit s̄uenisse

Glosa est ergo sensus prebi

di tituli Psalmus
iste cantatur a dauid de gloria re
surrectionis cristi & hominis refor
matione que resurrectio facta est
prima sabbati id est in matutino
prime sabbati quod nunc dominica di
es dicitur ob reuerentiam et excel
lentiam resurre

ctionis eius **Collector**

Sicut enim prece post victoriam
belli clamat totam inimicorum ter
raz esse victoris. Sic propheta da
uid preuidens in spu dominacione
christi in omnes gentes post resur
rectione eius esse ventura clamat
vniuersum orbe terrarum ee cristi

Cassio vt sicut se nullus ab
.ri. iperio pbaret ex

ceptu Ita nec ab eius fide crederet
alienum vniuersa genus humanu
alloquens ait

Omnis est terra id ē ecclesia

que nutrit et continet popu
lu cristianu. a domino specialiter

pura mente famulatur. **q** plenitudo

eius. **lib** ē multitudo sacra que reple
tur ecclesia. **S** ne hac terra & ecclesia

putares ex sola regione collecta
consequenter subdit **orbis terra**

rum .i. vniuersalis ecclesia que totu
mundi ambitu continetur. **l** et vni

uersi qui habitant in eo. **u** non qui

conueniunt & recedunt s̄ qui fixa
mentis stabilitate pburat. **H**abi

tae enim manere dicimur. **I**lle sol
ecclesia habitat qui vsq; ad obitu

suum in fide rectissima perseverat
Sicut & alius psalmus dicit vt iha

bitu in domo domini omnibus diebus
vite mee. **E**t bene ecclesia debet esse sua

Hugo **V**ia ipse sup ma

ria .i. in amaritudine pas
sionis sue vel sup amaritudines tri

bulacionu & vicioru huius seculi flu
ditus **l** fundauit **u** corrotorauit **l**

eam **l** in fide vt anchora fidei procel
las cuiuslibet piculi non pauescat **l**

et super flumina preparauit eam **l**

Iero .i. sup cupiditates huius

mundi constituit eam vt
ipsa superior esset mundata sine

macula **Aug** **A**ludia in ma
ruga **re** fluunt. et

cupidi homines labuntur in secu
lu. quos etiam supat ecclesia. que

deuidis per dei gratia cupiditatibus
secularibus. ad recipiendam im
mortalitatis claritatem parata est.

Nicola Ad leam intelligū
tur predici duod
sus hoc modo. Dm̄ est terra a pleni
tudo eius. per pleitudinē intelligū
tur animalia. a frenascentia. orb
frarum a vniuersi qui habitant i
eo p hoc tollitur error manichei. q̄
dixit ista inferiora corruptibilia n̄
esse a deo bono s̄ malo qui posuit
duo principia vniū videlicet boni a
alterū mali. quomaz ipse sup ma
ria fundauit eam. **Nō** est p hoc in
telligendum qd mare simpliciter i
ferius terra sit cū terra sit infimuz
elementum et gūssimum sed so
lummō fm aliquas ptes tre scilz
ripas maris que supeminēt aqs
a p talem modum loquendū dicit
q normalnia est sup maē ocea
nuz a ianuenfis ciuitas sup mare
meditaneū. Et sicut de flumin
bus qd parisius est sup secanā Et
aurelianis sup ligetū. a sic de alijs
Ad hoc enim terre sunt situate sup
maria vt deseruiant vtilitati hoim
viz nauigationibz a piscacōibus
Cassio Postq̄ dixit breuē
vniuersa dmi esse que
condidit. Nunc interrogatiōi respō
dens qualis esse debeat qui se ip
sius desiderant nūcupari. p̄mittit
ergo interrogatiōnes vt apta respō
sio subsequatur. **Iero** **Q**uis pro
tur dices. **Iero** raritate po
nitur. ascendit in montem domini
Hugo Iste mōs est s̄cta ec
clesia de quo christus
i secdo psalmo. Ego autem consti
tutus sum rex ab eo sup sion mon
tem sanctum eius. **Quis** ergo dig

ne ascendet in ecclesia vt sit de eccā
nō solū nūo s̄ ec merito. qd multi
sunt de eccā numero tantū q̄ a si as
cendunt nōn stāt sed cadūt. **Iero**
subiūgit. aut quis stabit. post sa
centum perseveranter: p̄ fide a bo
nam opacionē. in loco sancto ei?
id est in ec. **Col** **I**eromimus do
clesia **aug** a cassi. di
cūt montem dmi esse altā iusticiā
vt est illud **Vade a vnde omnia q̄**
hates a da paupibus a tēbis the
saurum in celis. aut quis stabit i
loco s̄cto. **Iero** id est sup hāc
eius **Iero** altissimaz iusti
ciā eius ac si dicat qd ml̄ ti ascēdūt
a non perseverant. **De**inde p̄m̄ se
interrogatiōi respondet dicens.
Innocens manibus. cui opaco
Cas neminem ledit sed quan
tum potest adiuuare con
tendit a ne putares hoc suffice
re addidit. a mundo corde. id est qui
mundus est in cogitatione. qui n̄
accepit in vano animam suam In
vano enim accipit animam suam
qui putat desideranda que sūt trā
sitoria vlt caduca vltū terrena. **I**
le vero i vano non accipit animā
suam qui se nouit ad diuinitatis i
telligentiam procreatum. ad legē
domini custodiendam. ad cogita
tiones eterne vite. a q̄c quid q̄ p̄t
sup̄ vna gratia promereri. nec iū
uit i dolo proximo suo. In dolo in
rat quisq̄ qui alie facturū ē qm̄
promittit veraciter **Iuraē** in veteri
testamento prohibitum quidem
non est. scriptum est enī. **Iurauit**
dominus a non perimit eum. **Le**

gimus enim prophetas sanctos iurasse Et quare dicit in euangelio Non iurabis neq; p celum neq; p terraz ac nisi q̄a humano generi de infirmitate mentis frequenter nascitur causa perire. Et ideo in nouo testamento vtilius dicit esse omnino n̄ iurandū. primo premit p̄tias obseruationes. Et osequēte s̄dit pre **Iero** Die accimā dicens **Iero** piet benedictionem a domino. illam videlicet in futuro de qua habetur. Mathe. xxi. venite benedicti patris mei percipite regnum. Et tene dicit a dño

Callio quia ipse benedicit qui iudicaturus est Ipse absoluit qui incommutabiliter damnare potuisset Et vt illa benedictio non per merita sed per indulgentiam domini remissivideatur. Ibico subiungit. a misericordia a deo saluari suo. Salutaris noster est christus dominus a quo a beatitudo tribuitur a peccata laxantur. Nec moueat quod p̄dixit hic accipiet benedictionem a domino. Et postea subiunxit: et misericordiam a deo saluari suo: dum in ordine reruz primo parcat peccatis nostris. a postea benedictionis ipsius munera subsequantur. Hoc enim frequenter inuenis eē variatum: vt primo misericordia ponatur vt ē illud de misericordia nostri a benedicat nobis. Itē q̄ conuertit illuminet: vultum suuz super nos a misereatur nostri. Que figura dicitur anastrophe id est p uersio quando ponimus ordine cō

uerso sententiam quia singularit̄ superius dixerat: quis ascendet in montem domini. Pane generatio ni cristiane hoc cognoscitur appli care euz subiungit. **Hec est generatio.** Que sacri batismatis force renascitur a fidem suam pia operatione commendat vnde sequitur. Querentium eum. Dominum videlicet saluatorem. Hi sunt qui se non ambiūt p̄poni sed suo ordine suo q̄ sine contenti sunt vt vlt̄ minimā p̄tē in christi regno mereantur accipere. Sed qui a sunt alij nimio fidei calore feruentes qui operū bonitate nonnullis p̄poni se velint addidit. Querentium facies dei iacob. vt hoc in illis faciat quod in iacob fecisse declaratur. qui posterior natus. primatum fratris senioris. **Iero** Sequitur vox angelorum qui euz christo ad infernum descenderunt atq; tartaros ministros. dicunt a ostendūt sese principem illorū ligaturū ducere. Et tollite. Id est erigite oves principes tenebrarū portas vestras: videlicet inferni et eleuamini sursum de inferno vos porte eternales id ē anime sanctorum que eternales dicuntur quia semper sine fine regnatiū sūt ap̄ deum. Introibit rex glorie. scilicet dominus christus immense caritatis retinens regnum. Hi quoq; attoniti stupore mentis percussi dixerunt. Quis ē iste rex glorie. ac si dicant nos regem habemus dyaboluz iste rex glorie quis est. Respondent angeli christum p̄ce

.hiii.

entes ad infernum. ipse est **Domini**
fortis a potens qui mortem
vicit **de minus potens in prelio**
contra dyabolum principem vrm
quem aligavit a nunc venit euer
tere domum vestram a diripere va
la eius id est constringere inferna
lia claustra a educere captiuam cap
tiuitatem quia spoliato tartaro re
duxit secum multitudinem captiuorum

Glosa Deinde angeli prece
dentes christum in
ascensione acclamabant alijs eo
rum principibus vt viam venien
ti domino aperiant ei qd occurrat
vnde dicunt **Et tollite** lib est re
serate venienti domino **O vos** pri
cipes **celestes** **portas vestras** lib e ad i
tus celestes **et eleuamini** id est
aperiamini vos **portas eternas**
videlicet ianue **Et intro**
sempiternae **Et ibit rex**
glorie qui non solum post resur
rectionem immensam possidet cla
ritatem. verum etiam et illam qm
equalem cum patre habuit prius
q mundus **Glosa** Ipse au
ficeret

Glosa Ipse au
tem virtutes angelice nouo misterio christi
carne induti stupefacte querunt cur
admiratioe **Vis e iste rex glo**
rie quibus res **Et** **dominus** **et**
pondent alie **Et** **titulus** qz
super nouem virtutes celorum se
det. merito virtutum dominus dici
tur quia pro nobis homo factus
est morti traditus. infernalibus te
nebris est additus. Quod clemē
ter suscepit paciēter tolerauit. for
titer vicit. mirabiliter consumma

lit Quisq; virtute propria calcans
inferos cum triumpho rebiens ad
supernos cum gloria ascendit ad
celos. sedet nunc ad dexteraz dei pa
tris omnipotentis. interpellas in
giter nostris pro delictis **Ipsa est**
rex glo **Cassi** Sūt quide dno
rie **donate** a age li
gloriosi potestates throni dñacio
nes a alie potentissime creature si
nullus est rex glorie nisi qui eos
conhibet et continet summatim.

Totus hic psalmus ad moralem
pertinet disciplinā **Commonet** ei
vt vramitatib; derelictis. vero a pio
domino seruiatur fideliter. **Quid**
enī beatius qd illum sequi qui hu
manum genus inflictam mortem
iussit euadere. **S; preista dñe** vt qui
portas misericordie tue lauacro sa
cte regenerationis intrauim; nul
lis inde peccatis impellentibus ex
eamus. **Per dominum nostrum**
Ihesum christum. qui est benedi
ctus in secula seculorum Amen.

Ad te domine
leuauit **Titulus** in fine;
Psalmus dauid:

Glosa Iste psalmus e con
solatio fidelium vtra
aduersa seculi sine oratio ecclesie
Sensus autem tituli talis est psal
mus iste dirigens nos in finem id
est christum: attribuitur dauid id
est ecclesie que hic loquitur in per
sona peitentis p flagella correcti

Nicolaus Petit enim i de
uam dñe dñionem. d.

Ad te domine leua uiam animam
meam. Ista oratio est ascensus
mentis in deum. seu eleuatio secu-
dum damas. **Cas** Ergo de terre
cennum

Cas na conuersa-
tione a carnalibus desiderijs di-
cit leua se animam suam ad con-
templationem rerum celestium qua
facile humana despicit qui diuina
conspex

Nico Deus meus in
erit. te confido. Id est
in tua bonitate non in mea equitate

Augusti Ex eo quod in me con-
fidebam producit
suisque ad istam infirmitatem carnis

Hugo Non erubescam. pec-
catorum meorum con-
fessionem. Neque irideant me ini-
mici mei. uide licet. demones. Vn-
de gregorius ait. Nisi contra eos vi-
gilemus patimur irrisores quos
ad peccatum habemus persuasores.

Nico Et enim uniuersi qui su-
stinent te lib est qui su-
stinent te temptationes et persecutio-
nes propter te non confundentur
eternaliter in futuro. licet aliquan-
do in presenti temporaliter confunda-
tur. Consequenter ostendit quod sunt
digni eternaliter confundi dicens

Confundantur omnes inimici agere.
uide licet ydolatre et innocentium
persecutores. **supu acie** lib est in-
utiliter et infructuose. imo multum
damno. **Iero** Hoc dicit propter
se. **Iero** tando si non optato

Nicolaus Consequenter
format petitionem suam. dicens. **Q**uas tuas
domine demonstra mihi. **I**ducendo

me per viam rectam iusticie inter-
deuia huius vite que nullus absque
tuo auxilio potest sufficienter euitare.

Iero **Et semitas tuas** edoce
me. lib est ardua et angustam viam
quod ducit

Coll Sicut mundo re-
ad vitam. **Coll** nunciatur se ipsum
abnegare. et cetera. **Nicola**

Semita strictior et redior est via cui
Et propter hoc petit non solum di-
rigi in iusticia communi necessaria
ad salutem sed etiam hoc in iusticia
excedenti que tendit ad perfectionem

Item cassi et augusti in. **D**irige
me. **I** ad vitam. **I** in veritate tua. **P**er
me ipsum non noui nisi menda-
tum. **Q**ue me. **S**cientiam

Nicolaus que non potest
haberi humana
investigatione. **Q**uia tu es deus sal-
uator meus. **I** ad salutem dirigere non
possum nisi per tuam illuminatio-
nem. **H**omo enim diuinitus ordina-
tur ad finem excedentem cogniti-
onem naturalem secundum quod dicitur. **Ysa**
ixij. **O**culus non vidit nec auris
audiuit et in corde hominis non ascen-
dit que preceperat diligentibus te.
Ad finem autem incognitum tota-
liter nullus potest se dirigere et ideo
omni hominem edoceri a deo: ad consecra-
tionem salutis eterne. **Q**ue me lib est
propter te. **I** sustinui tota die. **I** om-
ni videlicet tempore vite mee.

Cassio **D**uc sunt res que ef-
ficiunt bonos cristi-
anos. prima ut deum nostrum sal-
uatorem esse credamus. **S**ed ait **sb**
h. iij.

Inter mansuetos a mites videtur
esse distantia. Mansueti dicuntur quasi
manu consueti. hoc est tolerantis
iniurias non reddentes malum pro
malo. Mites sunt qui nulla furoris
accensionis turbantur sed leuitate
animi iugiter perseuerant hoc docent vias
suas de quibus subdit **Alue: se vie**
domini **Nico** **u**opa eius que sunt
in **Nico** **q**dam vie deueniē
di in cognitione ipsius. **m**ia et **v**e
ritas. **i**usticia que licet in aliquibus
ei⁹ opibus magis appareat mia ei⁹
vt in p^{ri}matione scōu. tū est ibi ec
iusticia in q^{ntu} deus ordinauit q^o
pro talibus opibus reddetur p^{ri}miz
eternum p^{ro} q^o dicit ap^{osto}lus. ij. ad
chorin. x. bonū certamē certauit cur
sum consummaui. fidei seruauit. iō re
posita ē in corona iusticie qm red
det mihi dominus in illo die iustus
iudex. Et similiter licet in aliquibus opi
bus plus appareat iusticia: vt in
damnatione maloū tū ibi est mi
sericordia in q^{ntu} punit citra cō
dignū quia tanta est offensa quā
tus ille qui offenditur. Et ideo in q^o
libet peccato mortali incurritur de
vigoē iusticie pena infinita. Et he
vie manifeste sunt. **re**quirētib⁹. **i**
id est custodientibus. **Testamen**
tum eius. **i**id est lege a deo datā
Let testimonia eius. **i**id est monita
prophetarum et apostolorum ipsi
us. quod apparet per experientia
diuinorum beneficiorum que vni
sevie domini sunt misericordia et
veritas a hoc bene consonat litte
Jeronimi iuxta hebreū que sic ha
bet **Omnes** semite domini misericor

dia et veritas his qui custodiunt
pactum eius et iustificationes ei⁹
Deinde concludit populus fidelis
petitionem suam de remissione pec
catorem dicens. **P**ropter nomē
tunz domine. **i**id est propter declara
tionem bonitatis. **Casto** **v**el q^o
tis tue est Jesus quod lingua nostra in
pretatur saluator. **ip**icialiteris. **pe**
cato meo. **i**psum remittendo

Nico **m**ultum est enim. **i**id
est excedens facultate
virtutis mee ad satisfaciendum quā
de nullo peccato potest homo satisfacere
nisi ex dei dono. **N**ullus enim op^o
satisfactoriū absq^{ue} diuina gratia fecit

Casto **d**einde ostendit quod faciat
aut quali quod munere gra
tulec cum **Nico** **q**uis est
dicit **Nico** **q** homo timet do
minū. **i**id est patre siore filiali. **Legē**
statuit ei. **i**id est licet legem diuinā et
legem nature. **m**via quā elegit. **i**

Hugo **q** homo eligit viam
quā vult siue viam vite
vel viam mortis sicut dicitur. ecc.
xv. **A**nte hominem vitam mors bonum
et malum quod placuerit ei dabit illi

Nicolaus **i**id est in potesta
te eius est ad bo
num tendere et a malo declinare

Iero **s**imile huic per moysē ad
populum prestat dñs dicens
Ecce hodie statui ante oculos tuos
ignē et aquam. bonum et malū vitam
et mortem. elige vitam et viues. **A**pi
ma eius in bonis demorabit. **i**id est
est in p^{ri}mīs futuris si elegerit vitam
et **seme** eius. **i**id est opus quod b

sancte uiuendo seminauit. Ltere
ditabit terram. id est possidebit
uita ppetua tanq̄ hēbi
tate sua. Germani

Casti
est dominus timentibus eum. Ti
mor humanus diffidentiaz ēbuit
dūmus at̄ spei firmamēta credidit

Hugo quia ipse timor domi
stabit a firmat cor i
domino. Vnde dicit gregorius. An
cora mentis pondus timoris. timor
domini fiducia fortitudinis. q̄ testa
mentum ip̄suis. scilicet dei pmissi
one. et manifestetur illis timen
tibus deum; in presenti per fidem.
a in futuro per sp̄m. Et quia tota
tanta expectat popul⁹ fidelis a do
mito iō subiungit. Oculi mei site
riores scilicet intellect⁹ a affect⁹. I
ntellect⁹ p̄ cognitiōe a affect⁹ p̄ desi
derium. semp̄ ad d̄m respiciūt.

Iero quā ip̄e euellet de laq̄o.
diaboli. pedes meos. q̄
sensus meos a quo prius per vo
luptates seculi

Hugo facile
capiebat. Hugo enim
euadit laqueos in terris qui semp̄
habet oculos in celis. Respice

Mic tu domine. ime. pietatis
affectu. a miserere mei. in
effectu. quia

Hugo id est nō
vniuers. Hugo p̄ plura
distrahit sed in vniuersitate p̄manēs
nec diuisus ad multa querēda q̄
vna; petij a d̄no. a paup̄ sū ego.

Castio. se gregat⁹ nulla q̄ se
culi ab̄icōe refect⁹. Tribulatio es
cordis mei multiplicata fun. t.

Glosa id est tot sūt calamita

tes mundi q̄ eorum anxietas per
uenit ad Hugo Tribulatur
cor

Hugo iustus intus
in corde ppter mala aliorū. ex pro
longatione etiam exilij. et ex dila
tione patrie celestis. de necessita
tibus meis Gre xx. libro mo
rue me.

Gre. ratiū. Natu
ra humana condita est sed ad im
firmitatem vicio proprie volunta
tis lapsa in calamitate; cecidit q̄
pressa innumeris necessitatib⁹ in
hil in hac vita nisi vnde affligere ē
inuenit. Crebro enim seductōnis
cecaione inuenta dum ne cessita
ti debita reddimus voluptatis vi
tio deseruimus: et infirmitatis
velamine ante discretiois oculos
excusatio nostra se palliat ac qua
si sub patrocinio explende vtilita
tis occultat. Vnde sancti viri in oē
quod agunt studiofissima intenti
one discernūt. ne quid plus ab eis
nature sue infirmitas: q̄ sibi det̄
erigat. ne sub necessitatis nomie
in eis viciū voluptatis exerceat

At contra reprobi gaudent in his
corruptionis sue necessitatib⁹. q̄
nimirum eas ad vsum voluptatū
torquent. Cum enim reficiendis ci
to corporibus nature seruiunt per
delectationem gula in voluptatis
ingluuiem descendunt. Cum tegē
dis membris vestimenta querūt
non solum que tegant. sed etiam
que extollant. a per colorem ocu
los seducant. et etiam contra tor
porem frigoris non solū que mu
niāt s̄ etiā que p̄ mollicie delant
a tadum mulcāt expectūt. Necessi

tatis enim causa in vsum voluptatis vertere quid est aliud quam misere infirmitatis sue squalorem viciorum facere. De quibus necessitatibus vir iustus postulat literari atque subdit

Hugo Ad id est propicius respice humilitatem meam si corbis contricione et laborem meum et labore corporis in satisfactione

Augustin Ex his sacrificiis placatus dimitte vniuersa delicta mea id est omnia peccata mea que per infirmitatem vel huius vite caliginem admitto

Sequitur vox ecclesie

Casti Respice inimicos meos pro ipsis orat ut redeant et conuertantur quia quos ille respicit sine dilatione conuertit sicut in euangelio petrum dominus respexit ut fletet Et quia multo uerbis sine maximo dolore non potest sustineri subiungit

quoniam multi estis **augu** non solum in ipsa ecclesie communiōe non defunt inimici et falsi fratres

et odio iniquo oderunt me quia oderunt me diligenter se a hoc est odium non equum **ostodi** animam meam ne declinet ad imitationem eorum et erue me a perplexitate qua michi miscntur et confundat si forte insurgunt aduersum me quoniam speraui in te quia nullus sperauit in domino et confusus

Casti Et nocentes est qui nullis mandatis conuersationibus polluitur

et recti quod domino munere a peccatoribus sunt laqueis absoluti adhererunt michi **Aug** id est non tantum presentia corporali sicut mali miscntur michi sed in consensione cordis in ipsa innocentia et rectitudine vite michi adherent Et non deficiunt ut imitaret

Casti quod sustinuit te propter te passus sum frequenter in hoc mundo

Augustin Expectans ventilationem vltime messis tue id est iudicium extremum in quo malos segregabis a bonis

Littera de israel et propter me tuum quem prepassi ad visionem tuam ex omnibus tribulationibus suis corporalibus et spiritualibus non tantum quas foris sustinet etiam quas intus tolerat

Casti Audiamus quem admodum mundi posita in hoc psalmo ad libitorem daret ecclesia et de finamus tribulationes nostras ipaciter ferre et ipsa mentem constat pro nobis grauissimas angustias

Col Studeamus sustinere itaque karissimi animas nostras ad deum leuare fiduciam nostram in ipso ponere. huiusmodi et alta eius mandata discere ut in eam uirtute dirigamur et sapientiam ipsam que deus in mente intuetur ac per eius misericordiam a delictis iuuentutis et ignorantie exuamur ut mansueti et mitis facti uias misericordie et ueritatis sectemur. atque emendati propiciatorum deum a quotidiano peccato timeamus eum Sicque in uia quam christus constituit possideamus legem gratie eius per quam in bonis de moremur

a hereditate pfeamur eterna In
trum halentes deum protectorez
ad quem mites oculos dirigam9
donec eleuemur de laqueo huius
mundi a per suam misericordiam
a cunctis tribulationibus liberati
contemplari mereamur cum gau
dio in sua maiestate dominum no
strum **I**esum christum cui cum
patre a sancto spiritu est honor a
gloria in secula seculorū Amen

Iudica me do

Titulus psalm9 dauid
Glosa **P**er 88 n̄
intelligit

hic christus qui est mediator in
ter deum a hominem sed vir p̄cūs
qui petit in futuro separari a malis
locis: a quibus in p̄senti vita se iun
gitur merito **I**ntentione monz vi
tare cōsortia inq̄ruz a iūgi iustis
q̄ ex quādu moēs formāt **V**n̄ hic

Iudica me **H**ugo iudi
domine **C**io di
cretionis a diuide me a malis.

Cassio piculosa quidem in
dicij videtur esse peti
cio sed sequestratio maloruz que
fit in exanie dōmini. cognoscitur
a bono merito cōmpentent optat
Quapropter non hic detestabilis
arrogantia meritorū in si iusta pe
ticio fidelis seruientis vt sequestre
tur a pessimis vt non auz ip̄sis ha
beat portionem petiē **P**ostulat ee
go vir iustus dei iudicia quia ex
aus erat de eius misericordia.

Hugo **C**ausam vero sue peti
cionis subiūgit dicēs

quoniam ego in innocentia mea
ingressus sum: viam iusticie.

Augusti9 id est qm̄ p9 mi
sericordiam qm̄
tu mihi dedisti inno cente mee ha
teo aliquod meritum cuius viaz
custodini: Et propter hoc: in domi
no sperās: a non in me: n̄ infirmatoz

Hugo corpore videlicet cōsti
tutus inter peccatoēs
persecuto in lo **C**ollectoz
no opere

Translatio hebraica habet. Judi
ca me deus quia ego in simplicita
te mea ambulauia in deo confidēs
non deficiam **P**roba me de mie
a tempta **C**assio **C**ur iste vir
me: sanct9 peti

se debere temptari cum in domina
oratione sit positum. **N**e nos iud
cas in temptationem. **S**ed scien
dum q̄ due sunt tēptationes vna
domini qua bonos tēptat vt eos
compentent erudiat. **A**ltra dya
boli que semper ducit ad mortem
de qua precamur liberari ne in ei9
partes inducamur. **B**ene ergo
vir sanct9 peti dicens **P**roba me
a tempta **G**regori9 vñ li
me **G**regori9 mora
lium ac si aperte dicat prius vires
respicit. a tunc vt ferre valeam tem
ptari **C**as **H**oc enim non p̄
mitte **C**as **H**oc enim non p̄
sumptue dicit si
emē dacōis grā fieri postulat **C**ā
q̄ ille p̄scrutatur a tēptat. facit
nos intelligere p̄t n̄ nostrū a ad
frauz penitētie puenire. **A**lio q̄n si
nll̄ a nos i hoc se lo adūitate omo
neat t̄linq̄m9 n̄ negledu ea p̄ q̄b

[Marginal notes in a smaller hand, partially illegible due to fading and angle.]

satisfacere **Nicol** Et quod ad profectum
delemus **Nicol** innocetiam requiritur
mundicia cordis et corporis
Ideo subditur. vre renes meos. pro
seruando me a peccatis carnalibus
et coe meum. preseruando me a pec
catis spiritualibus. Deinde osten
dit cur temptationum picula non
timebat **Quonia** misericordia
tua. ante oculos meos est ipsam
ingit me **Augustinus**
bitando

qua me ad talem vitam perduxisti
et compla **Cassi.** Complacere
cui
sanctis domini eternam gratiam pro
mereri in veritate tua id est in te
qui es veritas. Deinde enumerat quod
domino largiente pegit vni se pla
cuisse testatur **Iero** Non sedi
est dicens **Iero** cum conu
lio vanitatis: id est non sum con
uictus his qui de terrenis cogitant
semper et lo

Cassio Fieri enim
quintur **Cassio** potest ut
homo sanctus casu aliquo veniat
ad consilium iniquorum vbi vel i
congrua vel vana referuntur si cu
talia cognouerit neque cum eis sedet
neque delectatione aliqua commo
ratur sed prius studium aut dissua
det aut deserit. Quapropter cum se
prius negasset sedisse cum malis
modo profiteatur se non introisse cum
pessimis dicens. et cum iniqua gerentibus non introibo Ante enim tra
datum ipsorum vitauit et post mo
dum facta deseruit. Introitur ad
secus cum aliquis audacter incipit
Hunc introitum vir sanctus a sua con

scientia profiteatur alienum. **Diui**
ecclesiam id est congregationem
et societatem **malignantium.** **odi**
um significat diuisionem: sicut in
amore collegium **et cum impiis**
non sedeto. Superius dixit se in va
nitatis consilio non sedisse. modo pro
fiteatur se cum impiis non sedere.
Vanis sunt qui caducis inquisitionibus
occupantur et in superflua
narratione tempus consumunt.
Impii autem heretici sunt qui quasi
omnibus perhibis scripturas diuinas
depravare contendunt. Vos ergo
utrosque iure monet esse fugiendos
quia illi superfluitates diligunt.
Isti tela peruersitatis infigunt.

Lauabo inter innocentes manus
meas **I** potest talia loqui qui caput
suum sequitur christum qui terre
na despiciat et celestia concupiscat si
aut apostolus ait. Nostra conuer
satio in celis est **S**piritualiter ma
nus lauat inter innocentes quis
quis actus suos lacrimabili satisfac
tione diluerit a facta propria stu
dio bone conuersationis emendat

Nicolaus Per manus au
tem vite signi
ficantur opera eo quod manus est or
ganum organorum ut dicitur in in
de anima **P**er hoc vir sanctus petit
sanctitatem vite que requiritur
in cultu dei ideo subditur **et cran**
dabo altare tu **Collect** vbi a
um domine. **Collect** psal
tero immolatur hostia corporis cri
sti. Et vox laudis a populo christi
auditur atque mira **Cassi.** Que
bilia dei narrant **Cassi.** in

sacrarum celebratione missarum
teata canit **Aug** 9 **M**lti ei al
ecclesia. **Aug** 9 **M**lti ei al
tare h° vi
sibile tagūt idignā a tolerat de pa
ti iniuriā ad tempus sua sacramē
ta. sed est altare quod non ample
ditur nisi ille qui lauat manus in
ter innocentes. factus est a ipse in ois

Collocatio De quo legitur i
missa **I**te hec p
ferri per manus sancti angeli tui
in sublime altare tuum in conspe
ctu diuine maiestatis tue. **H**oc al
tare cir **Augustin** 9 **V**bi
cūda **Augustin** 9 **O**fferis
vota de minor vbi pces fundis vbi
conscientia tua pura est vbi dicis
deo qui sis a si aliquid est in te qd
displiceat deo curat ille cui confite
ris **H**oc faciam **A**udiam vo
cem laudis **A**udire vocem laudis
est intelligere in tus videlicet qdqd
in te mali est de peccatis. tuus est.
a qdqd boni i iustificatioib⁹ si ē L
a enarrem vnūsa mirabilia tua

Iero id ē qdquid boni agam⁹
a deo reputetur esse. et
quicquid mali fecimus a nobis.
sic laus dei perfecta est. laus homi
nis imperfecta. **Hugo** **M**ūda
Alter.

Hugo **M**ūda
to ope
ra mea penitēdo a confitendo a cir
cū abato altare tuum id est mentē
meam a conscientiam meam a cir
cū spiciam a discutiam in qua tanq̄
in altari offertur deo sacrificiū spi
ritus contribulati **E**t **H**oc faciam
Vt audiam vocem laudis id est
vt intelligam audiendo sacraz scri
pturam in qua laudatur deus ad

quod debet precedere mūdicia dis
cussio a preparatio mentis quia sic
dicitur sapientie. **I**n manuolaz
animam non intrabit sapientia
dei. Et intellecta sacra scriptura enar
rem vnūsa mirabilia tua q̄ p
nobis passus es a resurrexisti q̄
iustificas impium: resuscitando
animam a morte que in sacra scri
ptura continentur. **D**omine dilexi
decorem domus tue. **I**d est ecce tue

Castio **D**ecorem dicitur a n
pulcritudinem pati
etum aut ministeriorum preciosis
simos apparatus sed ipso tu a du
um beatissimam qualitatem qui
bus gaudet ecclesia. videlicet in
psalmorum iubilatione. i precum
sanctitatem. in christiani ppli hūi
lita deuotione. **L**ocum habitaco
nis glorie tue. **D**icendo enim ha
bitationis loci: humani peccatoris
significauit archanum. **E**t ergo
mens sanctorum locus habitaco
nis in quibus deus habitare cog
noscitur **S**icut dicit ap'ls. **T**emplū
dei sanctum est quod est isus. **E**t
mirabiliter subiūxit glorie tue q̄
vbiunq; habitat: gloria est. **G**lo
riofum enim efficit quicquid i ha
bitare dignat. **E**t ab hospitis me
ritis crescit hospicii magnitudo de
inde vir sanctus iuste rogat ne cū
impis anima eius peccat in futu
ro iudicio cū quibus hic commu
nem non habuit actionē. vñ dicit
Hugo **R**epdas. **I**d est ne
perdi permittas **L**um
impis deus. **I**d est cum infideli
bus qui oderunt animam meam

que dilexit decore in domus tue

Calliod. Merito enim ab eis se sequestrari petijt a quibus ihc se diuisit et cum uiris sanguinum vitam meam. Sanguinum enim uiri sunt christianam que carnaliter uiuunt a nulla iusta celestia concupiscunt. De quibus sub die exponendo sint qles dices. **Ex** quorum manibus. hoc est in operibus eorum. iniquitates sunt

Hugo id est qui operantur peccata quia peccatum est iniquitas. **dextera eorum repleta est munere**

Jeronimus est munus a lingua uidelicet fauor humanus Et est munus a manu a rebus uidelicet terrenis. Et est munus ab obsequio uidelicet seruicium indebite in

Calli et confidens pensum. **Calli** ra quod hic accipientes iudices vniuersaliter expeccantur. Nam et qui iusticiam vendit muneribus dexteram replet. Et qui nocentes absoluit dexteram suam munerum acceptione repleuit. Isti tales de dextera per quam uita eterna intelligitur faciunt sibi finis

Augustinus quia quod eis ad obtinendam salutem eternam datum est. hoc ad accipiendam huius seculi munerem conuerterunt existimantes questum id est rei alius acquisitionem esse pietatem

Calliodorus et licet illi accipiendum fallaciter gaudeant dexteram suam muneribus fuisse repletam tamen

Hugo. **Go** at in innocencia mea p studiū sancte vite. **ingressus sum** uiam ueritatis a iusticie. **redime me** p pccū sanguinis tui.

Augustinus a miserere mei. sic quod in periculis huius uite misericordia tua non me desere

Calliodorus **Des** merat **us** **stetit** id est stabit. in directo. id est in uia mandatorum tuorum que recta sunt a rectos faciunt obediētes. in ecclesijs hoc est in congregationibus fidelium. benedicam te domine.

Augustinus benedicere dominum in ecclesijs fratres est sic uiuere ut per mores cuiusque benedicatur deus. Nam qui benedicit domino lingua. et factis maledicit non in ecclesijs benedi

Calli **Con** siderat domino **Calli** mus karissimi qualem nobis formam uite religio sus iste tradiderit. Dicit enim ideo se hic uisitasse pessimos ne in iudicio domini cum malis possit esse sociatus ammonens ut iniquorum consortia fugientes. fidelibus christi spirituali nos semper caritate iungamus quia ex diuturna hominum conuersatione morum semper trahimus qualitates. Hoc enim a vi psalmus ammonet cum dicit **Discedite a me omnes qui operamini iniquitatem.** Hoc a in xvij. psalmo dicitur qui ait **Cum sancto sanctus eris a cum peruerso puerteris.** Quia prope studiosissimi me quam gloriosum munus aptumque collegum quod nos uirtute erudiat. a

tem que; Ierogol. timelo. Iac si di
cat nullum hominē formidabo. qz
eccl. xxxiii. dicitur. Qui timet dñm
nichil trepidabit. a non pauebit
qm ipse est spes eius. dominus de
fensor vi. **August** qz ipse re
te mee. pellz oēs
impetus a insidias hostis mei. a
quo. I ergo. I trepidabo. I

Cast a nullo. Tales quippe i
terrogatōes p abnegatō
nibus accipiendas non dubiū ē.

Hu dum appropiant. id ē
accedunt. sup me. I con
tra me. nocentes vt edant carnes
meas. I psequēdo tūc. I nō timelo. I

August quia finis carmib?
spūs ero a spiritualis
dein pbat q nullū timē debuit d.

Iero Qui tribulant me inimi
ci mei. demonēs. vel pscia
tores. I ipsi confirmati sūt a ceciderūt. I

Casti Nam psecutores qui for
midari poterāt subruēt
Quis rogo timor erit quando poti?
illi cadūt qui impugnare videbā
tur. Non enim illi qui passionib?
premūtur sed illi magis corruunt
qui innocentū sanguinem deuora
re se

Aug ptegitur impe
stimant. **Aug** rator scutatis a
non timet. ptegitur mortalis a
mortalibus a securus est. ptegitē
mortalis sub imortali a timebit a
trepidabit. Nequaquā. Quanta autē
fiducia debebat eē i eo q ista dicit
audit. I i consistat aduersū me ca
stra. I

Iero a fortitudo demonū
vel psecutorū. I nō ti
mebit cor meum. I Augustin?

quia inimicus non aufert spiritalia
nisi tu dimiseris. a q quis au
fert temporalia te donate potest a
tem aufert. Permitteretur autem
ad penam nostram aut ad proba
tionem. I i exuegat aduersū me
prelium. I persecutio huius seculi
Iero aut pugne demonū. I in
hoc ego sperabo. I

Hu quia ideo permittit me do
minus pleq a tēptari. vt
me adiuuet a meritū adquirā resi
sten.

August vel in hoc ego
do. sperabo. I in hac
petitōne quam cogito figam spez
meam. De qua subditur. I nam
pxij a domino. I

Que est illa vna. I
vt inhabitem in domo domini omi
bus diebus vite mee. I

Doc est in
vita eterna vbi semper inabitim?

Quid autem est quod desideras in
illa domo. I vt videam inquit volū
tatem. I

Hugo id est videns fa
ciem domini in
ea legam voluntatem eius. Trā
latio hebrayca habet vt videam
pulcritudinem domini

Augustin Vt semper cō
templar eam.
a nulla molestia contingat con
templantem. nulla suggestio a
uertat. Nulla potencia alicuius
auferat. Nullum inimicum paci
at in contemplando. a perseuar de
licijs secur? ipse videt; dño meol
a visitem templum eius. I.

Hugo id est illam celestem
domum de qua dicit
in alio psalmo Dñs reuelauit vbi
sa. a in templo eius omnes dicēt

Callio Cantare est sola voce laudescant. Psalmum dicere est gloriae domini bonis operibus predicare. Cantare enim a psalmum dicere est hostia vociferationis vel iubilationis. sicut translatio Romana habet.

Hugo Sequitur oratio iusti viri cum dicitur. Exaudi domine vocem meam qua clamavi ad te. Deuote orando ut inhabitem in domo tua celesti. Miserere mei et exaudi me.

Calliodo Iterum rogat ut exaudiatur nec desiderio suo adhuc satisfaciatur: nisi hoc frequenti supplicatione rogaerit. scilicet quia diuinarum rerum nulla facietas est. sed quanto plura gustatur dominus: tanto sua iuuus appetitur. sicut in alio psalmo dicit. Gustate et videte quoniam suauis est dominus. Tibi dixit cor meum. Cor desiderium tacitum perdit. quod plus audit diuinitas quam populorum tonantissimas voces. sicut moysi dicitur. Quid clamas ad me. cum locutus aliquis non legat.

Hugo Exquisiuit te facies mea. Id est extra omnem aliam quesitum te mens: seu voluntas mea. Faciem tuam domine requiram. Id est presentiam tuam.

August Ut gratis te diligam. quoniam preciosius aliquid non inuenio.

Gregori Quia enim anima ab deo appetendum a habendum facta est: quicquid deo minus est ei non sufficit.

ideo huc illucque agitatur: et ab vnaquaque re fastidio replente remouetur. **August** in libro vnde confessionum ait. Inquietum est cor nostrum donec requiescat in te.

Calliodo Faciem enim domini requirit quae se sancta conuersatione tractauerit. quales sunt illi: de quibus dictum est. Beati mundo corde. quoniam iam ipsi deum videbunt.

Hugo Quanto enim desiderat magis aliquis deum videre. tanto magis timet eum amittere. Ideo petit non separari a deo dicens. Ne auertas faciem tuam a me. michi gratiam tuam in presenti. a presentiam tuam in futuro non denegando. Ne dedines in ira a seruo tuo.

Calliodorus Illis enim creditur ieiunia: qui in iudicio suo infelici segregatione damnandi sunt. Rogat ergo ne tunc dedinet ab ipso dominus. quando sanctis vultum suae maiestatis indulget. Homo carnalis deum timet: ne peccatis suis exigentibus aut substantiam perdat: aut filios amittat. aut copia auri et argenti minuatur. Sanctus autem vir hoc tantum metuit. ne a vultu domini red datur.

Augustinus Adiuutor meus esto. ad consequendam illam vitam quam a te petij: habitare vide licet in domo tua: a faciem tuam contemplari.

est non ablaturus quod promissit
dixitq; nobis **Expecta domini**
qui verax est in promissis

Nico **L** viriliter age **L** de bono
in melius proficiendo **L**
et confortetur cor tuum.

Cassiodoro Ne quasi lapsus
murmures: et te
dio fatigante desperes. sed confi
denti animo **Nico** **L** sustine do
et seculo.

Nico **L** paciã
ter tolerando discipline ipsius fla
gellum. qui a ipse vulnerat a me
detur. percutit a manus eius san
gant **Job**

Collector **R**arissi
quinto **m** iter
multiplices a sevientis temporal
vite angustias constituti: quid de
siderare debeamus et orare vir san
ctus in prefato psalmo nobis pa
tescit. Nos igitur exemplo istius
sancti viri dominuz deum nostruz
in omnibus a super omnia formi
dare debemus. quia ipse inter hu
ius seculi aduersa vnicum nostruz
est refugium: cedesiam christi oĩ
cum deuotione frequentare. et in
habitare desideremus a appetam?

Gracias domino deo nostro de om
nibus beneficijs suis frequenter a
gamus. et assidua supplicatione
humiliter deprecemur clemenciaz
eius. quatinus ipso nos confortã
te pericula temptationum: et pro
cellas secularium fluctuum virili
ter et secure sustinere a transire va
leamus quo ad usq; ad bona domi
ni in terra viventium percipiẽda
nos vocare dignabitur ipse domi
nus noster **Iesus Christus**. qui

est benedictus in secula seculorum
Amen

Psalmus xxvij.

Ad te domine
damabo. Titulus huius
ps: psalmus ipsi dauid.

Cassiodoro Cum autem di
citur ipsi: nullũ
alterum intelligi posse declaratur.
nisi ipsum mediatorem **Christum**
dominum qui per hunc totũ psal
mum loquitur ad patrez in passi
onis sue conflictu constitutus. **Di**
ximus enim dauid signare manu
fortis. Vnde tale nomen congrue
debit hic pmi vbi passionis do
minice gloriosa certamina referũt

Augustinus Que domi
nus ihus
videtur in hoc psalmo optare in
micis. non maliuolencie votũ est
sed denunciatio pene eorum.

Cassiodorus Notandũ
est igitur
hunc psalmum esse tertium horũ
qui passionem et resurrectionem
dominicaz sub breuitate omẽorãt

Glosa. Intentione monet
eos aduersa tole
rare: qui volunt cum christo re
gnare. christus itaq; scdm q; ho
mo preponens se exemplum iu
stis humiliter orando ad patrem

Hait.
Ad te domine damabo de me
us **Nicolaus**. gno affiã
i. iij.

cordis oratio. Ne sileas a me.

Jeronimus. Hoc est ne me dereliquas neq; taceas a me. Repetitio est eiusdem sententiae ad maiorem expressionem affectus. Et assimilatio descenditibus in lacum. id est in miseriam huius seculi. que profunditati lacus comparatur.

Calliodorus. Precatur ergo humanitas cruci ne ab ea separet eternitas ubi **Jeronimus** quia si diuitas ab ea recessisset similis nobis in miseria fuisset;

Calliodorus. Pulcherrima quae verborum est facta diuersitas. Clamat homo ne sileat deus. quia nostro silencio ille tacet et nobis negligentibus in memoria eius non habemur. Contra si domino prestante respicimur respicit. si clamamus exaudit. si diligimus et amamus. Exaudi domine vocem deprecationis mee dum oro ad te. in passione mea. reliquit enim discipulis recessit et orauit dicens. Pater si fieri potest: transeat a me calix iste. **Jeronimus** orauit etiam crucis in cruce pro toto mundo. pro iudeis et pro apostolis.

Hugo. Stultus ad hebreos quinto. In diebus carnis sue preces supplicationes quae ad eum qui posset illum saluum facere a morte cum clamore valido et lacrimis offerens exauditus est. pro sua reuerentia. hunc extollo ma-

nus meas. Extendens eas in caelum. Lab templum sanctum tuum.

Calliodorus. hoc est ad ceteros homines facere consueuerunt. Nam desiderium postulancium est. ut licet ubique deum non ambigant: de celo sibi auxilium venire confidant. Unde et in dominica oratio dicitur. Pater noster qui es in caelis. Ne simul tradas me cum peccatoribus. quia moriturum se nouerat merito petebat ne inferis tradita eius anima cum peccatoribus misceretur. Et cum operibus iniquitatem ne perdas me. sicut aliquam cum ipsis habeam portionem. De quibus peccatoribus subdit cum hijs. Qui loquitur pacem cum proximo suo. Iudeos commemorat: quos proximum suum vocat. quia ei carnis origine iungebantur. In quorum labijs erat pax cum dicebant. Magister scimus quia verax es et quia a deo venisti. et viam dei in veritate doces. **Jeronimus.**

Malicia autem in cordibus eorum. cum dicebant interrogantes eum. Licet nobis tributum dare caesari an non. Quia illis secundum opera eorum. puniendo eos in die iudicii secundum merita eorum. ut quia te non intelligunt per beneficia: intelligant per cruciatus. Et secundum nequitiam adinventionum ipsorum. **Hugo** id est secundum nequitiam ab eis studiose inuentam dicentes eum seductorem demo-

maai; et multa alia que ei false im-
posuerit. **S**ed in opa manuum ea-
rum tribue illis. repetitio est eiusdem
ad maiorem expressionem maligni-
tatis eorum. **re de re**

tribuo; eorum ipis. August

quod pro veritate quam audiebant vo-
luerunt fallaciam retribuere. fallacia
eorum ipsos fallat. **Q**ui non intellexe-
runt opera

domini. Hugo inuisibilia
caro factum est. **Et** quod maius mi-
rum est. **in opera manuum eius.** scilicet
visibilia: que faciebat miraculo-
se mortuos suscitando: et sanando
egros ipsum non intellexerunt

Calliodo opera siquidem
domini fuerunt
ut doceret populum viam verita-
tis et archana fidei sancte incarna-
tionis. reconciliaret hominem deo: qui
tinus ubi non poterat viciata na-
tura conscendere dominice visita-
tionis munere perueniret. **Et** ne filio
dei vera decenti mens obstinata non
crederet. hoc quoque miraculorum
ingentium virtute firmavit ut quod
intelligerent iudei non posse com-
muni facere: hoc euidenter a-
gnoscerent potentiam diuinitatis
implere. sed illi dementes dum tan-
tummodo hominem credunt: filium dei
ipsum dici indignissime protulerunt

Hugo propter quod destrues
eos. **Ipse** romanos in pre-
senti vel in futuro eternaliter. **Et** non
edificabis eos. **Ipse** postquam eos destru-
eris per romanos. id est non ite-
rum reduces eos. sicut reducti fue-
runt de babilonia. **Vnde** de ipsis in

alio psalmo dicitur. **Tanquam** vas
figuli confringes eos. **Vas** enim
figuli postquam fractum est nunquam re-
integratur. **Calliodorus.**

Sciens christus complenda esse
omnia que petebat gratias agens
patri ait. **Benedictus** dominus
deus pater quoniam exaudisti vo-
cem deprecationis mee. **supra** dicitur

Jeronymus **Domine** adiu-
tor meus. **in** passione. **Et** protector meus. **in**
morte. **Et** in ipso sperauit cor meum.
videlicet humanitas mea in diuini-
tate. **et** adiutus sum. **ut** resurgerem

Hugo **Et** effloruit caro mea.
per immortalitatis clarita-
tem in resurrectione que prius aru-
erat et deflorerat: viliter detur-
pata in passione. **et** ex voluntate
mea confitebor illi. **id est** patri

August quia per resurre-
ctionem meam non timoris necessitate.
sed libera voluntate confitebuntur illi qui credunt
in me in quibus. quia ego sum ego
confitebor. **Domine** fortitudo
plebis sue. **id est** populi christiani
dimicantis cum dyabolo. in huius
vite difficultatibus. **Et** protector
saluationum christi sui. **id est** eorum
qui per christum saluati sunt ut eos
sic saluatos pro fortitudine bellicarum
immortalitate pacis ad ultimum pro-
tegit. **Callio** **Deinde** orabit hu-

manitas christi pro
populo christiano dicit. **Saluum** fac
populum tuum domine. **que** per mortem
meam redit. **et** benedic. **illa** benedi-
i. iiii.

ad fidem catholicā p aplos spūs
sancti munere pducendos alloq̄
vniuersitatē: vt sacrificia ei deuo
ta mente pfoluant. dicens

Afferre dño. supple vsmeti

aplos v corba vrā sancta pu
tate licentia q̄d supra oē sacrifi
ciū pbatur dño acceptū. filij dei]
qui per regeneratōis grām facti
estis filij eius vt ait **Job.** in euan
gelio. **Debit** eis ptatē filios dei fi
eri hijs q̄ credunt in noi e eius **Se**
quitur. **Afferre dño filios arietū.**]
Arietes apli accipiendī sūt: q̄ tan
q̄ duces gregū in caulas dñi per
dureūt populū christianū]
filios arietū.] dicit fideles: quos
apostoli recta p̄dicaōe genuerūt.

Jero Apostoli arietes dicun
tur. qz sicut arietes duo
cornua hnt ita apostoli duo testa
menta pre

Hugo Prelati re
dicauerūt. **Hugo** de dicantē
filij dei qz hēre dicit v eccām quaz
suo sanguine adquisiuit posside.
a vicem dei tenent in terris. Sicut
bñs paulus act. xx. dicit. **Attēdi**
te vobis et vniuerso gregi in quo
vos spūssand⁹ posuit ep̄s regere
eccām dei quā adquisiuit sanguine
suo. **Itam** dicit sunt arietes ppter
duo testamta que scire debent

August **Afferre dño glo**
riam a honorē.] vt
per opera vrā dñs glorificet a ho
noretur verbo et exemplo. **Affer**
te dño gloriāz nomini eius.]

Jero a gloriose per vos nomē
eius v xps verbū dei pa
tris in auctis innotescat. **adorate**

dñm in atrio scō eius.] v in eccā:]
in conscia vbi vnusquisq̄ ipsū ado
rare **Callio** Ipsa em conscia
debz **Callio** est aula regal et
habitatio spiritus sancti. sicut apo
stolus ait **Templū dei estis** vos a
spūssand⁹ habitabit in vobis.
Deinde p̄pheta de constitucōe eccie
subdit vnde **Hugo** **Vox**
primo dicit. **Hugo** **Vox** dñi
ē p̄dicatio xp̄i sup aq̄s] sup in
deos q̄ erant in fluxu v cōp aq̄ em
p̄plos s̄gn̄t. vt dicit apoc. xvij. **Quo**
at p̄dicatō xp̄i scā sit cōter ostē
dit d. **Deus** maiestatis intonuit]
v filius dei q̄ est rex glē d nute car
nis terribiliter p̄dicauit.

Cal. Quā die iudicij a gelenne
penas inestimabili terro
re p̄dixit. vt non tam loq̄ q̄ into
nare vi

Hugo Et non solū iu
deretur **Hugo** deis s̄ a genti
bus p̄dicatio xp̄i timorez incussit
Vñ abdit dñs sup aq̄s ml̄tas]
v sup gentiles q̄ dicitur aq̄ ml̄te.
tū qz de facili ouersi sunt ad dñm.
sicut aq̄ de facili fluit. tū qz ml̄ti de
ipsis cōuersi sūt resp̄cū iudeorū cō
uersorū sicut dicit apls. ad ro. xi.

Cecitas ex pte contingit in isrl̄. do
nec plenitudo gētū intraret. **Seq̄**

Jero **Vox** dñi in virtute] vi
delicet miraculoz: qñ dī
xit Lazare. **Cal.** Merito vox dñi
Veni foras **Cal.** m̄m̄ in vir tu
te eē dicitur cui nullis obstaculis
obuiat **Aug⁹**] **Vox** dñi in
magnificācia]

qm̄ magna opatur in sc̄s a p̄ ip̄s
Vox dñi in ofringētis ced ros]

hoc est in ecclesia eius vnusquisq;
in spem eternam regeneratus lau-
dat deum pro suo quisq; dono qd
a spiritu sancto accepit. **Domini?**
diluuium inhabitare facit.

Cal. id est aquas baptismi si-
gnatas per diluuiū quia
purgant animas a sordibus pec-
catorum sicut per diluuiū purga-
tus est. **Hugo** Vel dominus
mūdus. **Hugo** sanctos suos
in ecclesia quasi in archa noe con-
stitutos inhabitare faciet per dilu-
uium huius seculi illesos extra qm
nemo saluatur. [et] deinde [se]de-
bit dominus rex in ecclesijs. vel i
sanctis suis in eternum. **Dom-**
inus virtutem dimicandi contra
huius mundi turbines et percellas
[dabit populo suo] xpiano. **dn̄s**
benedicet populo suo in pace. et i
seipso hic et in futuro. quando di-
turus erit. Venite benedicti patris
mei.

Collector Ip̄m quoq;
dn̄m nostrū
qui dixit pacem meā vobis sup-
pliciter deprecemur vt nos qui su-
mus populus eius benedicere et
adiuuare dignet̄. donetq; nobis
huius seculi diluuiū fide recta: ac cō-
uersatione sancta sic pertransire il-
lesos quatinus ad terram celestis
patrie peruenire valeamus securis
eius gracia qui est benedictus in
secula seculorum. Amen.

Psalmus xxxix.

Exaltabo te do

mine. Titulus talis est. psalmus
cantici in dedicatione domus dauid

Iero Psalmus cantici laus
est cum opere. dedicatio
domus dauid est resurrectio corpo-
ris saluatoris qui de progeme da-
uid traxit originem. verbum patris
edificauit sibi domum: quando as-
sumpsit humanitatem carnis. et
eam tunc dedicauit quando ipsa
a mortuis resurgere fecit. et modo
vsq; in finem seculi edificatur do-
mus dauid. id est christi. hoc
est ecclesia. sed in resurrectione de-
dicabitur id est in nouabitur quan-
do immortalitatem acceptura est.

Hugo Unde sensus dicti titu-
li talis est. Psalmus
iste est canticum id est leticie in dedi-
catione et pro dedicatione domus
dauid et christi vel ecclesie que iam
precessit in capite in resurrectione
sua. et in futuro in membris. quia
necesse est quo precessit humilitas
capitis et christi. sequatur humi-
litas membrorum id est fidelium.
De vtraque enim dedicatione hic agi-
tur et loquitur totus christus. Que-
dam tamen verba huius psalmi
conueniunt christo capiti et quedam
membris. quedam vero vtriusque.
Christus ergo pro sua resurrectione
gracias agens patri dixit. [

Exaltabo te dn̄e. Ip̄m multos ad
te trahendo et alijs te manife-
stando. Unde in alio ps̄ dicitur.
Narrabo nomen tuū fratribus meis.
Huius causam subiungit.

Iero Quoniam suscepisti me. Ias de
exterā tuā. nec delecasti mi-

dolorem alicuius passionis.

Cas. quia semel pro mundi salute compunctus id ē crucifixus est nulli se ulterius subiacere memorat passioni. sicut dicit apostolus. **Christus** resurgens ex mortuis iam non moritur. mors illi ultra non dominabitur. **Domine deus me? confitebor tibi in eternū.**

Aug⁹ quia nichil est michi ex me sed omnia ex te qui es deus omnia in omnibus.

Jero Omnia em̄ q̄ in h^o psalmo humiliter de xp̄o dicuntur: ad assumptionem corporis magis referenda sūt q̄ ab potēciā diuinitatis.

Nicola⁹ Moraliter potest exponi psalmus iste de quo aiq̄ fidei qui ex reuelatione diuina siue p̄babili cōiectura: cognoscat se a peccatis suis sanatum p̄pter quod gratias agit collaudando dei bonitatem et recognoscendo fragilitatem suam.

Collector Cōiecturā huius beatus bernard⁹ in sermone de verbis apostoli. **Obsecro vos prim⁹ omnium** docet nos ita dicens. **Si iam surgis desiderio supernorum si grabatum et corpus tuum a terrenis eleuas voluptatibus ut non feratur anima cum concupiscentiis eius sed magis ipsa: ut dignū est regat corpus suū: et ferat quo non vult. si deinde ambulas q̄ retro sunt obliuiscens. et ad ea q̄ ante sunt te extēderis desiderio et proposito p̄ficiendi: curatū te esse nō dubi.**
Cassi Paruus q̄dē ps̄ sed celestis dicitur vltē

tate repletus est habēs in versibus gratiam breuitatis et in sensibus extensas omnino latitudines. hic enim sancte resurrectionis gratia dicitur. hic passio domini gloriosa memoratur ut nulla tribulatio passionis tereat: quos resurrectionis spes magna letificat.

Jero Et nos quoq̄ supplices deprecemur: ut conuertat dominus in gaudium planctum nostrum. remissa mole facinororum atq̄ nos misterio resurrectionis sue letificatos atollere dignet in celum. pro quibus dignatus est descendere ad infernum cui cum patre et spiritu sancto est honor et gloria in secula seculorum. Amen

Psalm⁹. xxx.

In te domine speraui. Titulus huius psalmi talis est. **In finem psalmus ipsi dauid extasis.**

Augustinus duob⁹ modis dicitur finē vel q̄d fit ut non quod erat. et q̄d fit ut perfectum sit quod inchoatum est. **ergo in finem.** id est in christum in quo est perfectio mea dirigitur iste ps̄. **Extasis** que addita est titulo est excessus non ille q̄ fit ex reuelatione: in quo fuerunt omnes sancti quibus archana dei mundus istū excedentia reuelata sunt. **Sed** ista extasis de qua in titulo fit mēto est pauor populi

li dei de persecutione omnium gentium. a defectu per ortem fidei. Sed prior loquitur christus. Deinde redemptus ipsius sanguine populus gratias agens. ad extremum populus domini perturbatus loquitur quod ad extasim pertinet. prophete etiam persona bis interponitur. Loquitur ergo xps ad prez in persona assumpti hominis. di-

In te domine speravi non confundar in eternum.

Cal. Orat christus patrem ex natura humanitatis assumpse. a nec de sua spe deiecit humane insultationis opprobria indeo paciat. a addit. In eternum. ubi eius contemplatio fixa a incommutabilis permanebit.

Iero. In iusticia tua sicut promissisti. Dicit enim. aug. qd hec iusticia est solutio promissionis huius. Non dabis sanctum tuum videre corruptionem. Vn libdit. Libera me de fouea mortis.

Cassi. Merito implorauit iusticiam domini. qui se nouerat per iniquitatem passurum. O vere miranda a diuina commutatio. accepit necem. reddidit salutem. pertulit iniurias. tribuit honores. dolorem sumpsit. contulit sospitatem. a solus: a summe pius qui dulcia prestitit: cui amara suscipit. **Hu.** Inclina ad me.

Hu. humilem: a infirmum. **Laurem tuam.** me exaudiedo. **Accelera ut eruas me.** a morte cito resuscitando post tres dies.

Cassiodorus. **Est** michi

in deum protectorem. Id est protege me ab huius seculi importunis insidijs: virtute diuina.

Hu. dando michi scutum pacientie. a esto etiam michi in domum refugij. id est tanquam domus refugij. ad quam vulneratus a lapsus.

Cass. Domus refugij fugiam. **Cass.** e gloriosa resurrectio postquam in corruptibili maiestate perseuerat. **Ut saluum me facias a peccatoribus.** **aug.** Quomodo firmamentum meum. id est fortitudo mea ad tolerandos peccatores. a refugium meum. ad euadendum eos. **tu es.** in

Hu. **Et propter nomen tuum.** manifestandum a clarificandum per meam predicationem. **deduces me.** id est duxeris michi. a **enutries me.** paulatim augendo corpus meum. quod est ecclesia. sicut dicitur Act. secundo. Dominus augebat qui salui fieret quotidie in ipsum. **deduces me.** per resurrectionem. **de laqueo quem ipsi in tei absconderunt michi.** in passione a in morte. in qua volebant me illaqueare a detinere. **Quomodo tu es protector meus.** a ideo nulla potest michi malicia a aduersitas prevalere. Et quia tu es protector meus.

Iero. **In manus tuas commendo spiritum meum.** Hoc est in partem tuam commendo animam. **Cassio.** Commendat partem meam. **Cassio.** inestimabilem thesaurum. animam videlicet illam que voluntates ipsius pura intentione faciebat. **Jeromimus.** Hoc

Iero. **In manus tuas commendo spiritum meum.**

Cassio. Commendat partem meam. inestimabilem thesaurum. animam videlicet illam que voluntates ipsius pura intentione faciebat.

Jeromimus. Hoc

exemplum accepit ecclesia a christo. hoc et sanctus stephanus fecit. hoc et sancti orant quando exiunt a corpore: ut fidei creatori commendant animas suas in beneficiis hoc in cruce positus dominus dixit: cum in patris manibus spiritum commendauerat. cito ipsum cum ipso resuscitante sumpturus. Dicat nunc populus redemptus in sanguine agni. redemisti me domine deus veritatis. bene dicit deus veritatis quod non mentitur. Nam sicut promisit per se tuos suos prophetas redimere ita venit et redemit nos sanguine suo. Unde et paulus dicit empti estis precio magno. et tamen cum sis deus veritatis

Call. Odisti. Iones. Obseruantes vanitatem. In istius seculi desideria transitoria amantes superuacue. id est inutiliter.

Jero. Nunquid deus odiat quem absit hoc sentiri. sed qui istam vitam presentem amant tantummodo. et celestia contemnut: sperantes inaniter in beatitudine seculi seducere. odit illos deus. Non quod odium in deum cabat. sed odire deus dicitur qui sic faciunt. id est repudiare quia repudiat et reprobat illos qui obseruant vanitates

Aug. Speras in pecunia obsequas vanitatem. speras in honore. et sublimitate aliqua potestatis humane aut in aliqua potente amico: obseruas vanitatem quia aut moriens hic ea dimittis aut cum adhuc viuis omnia pereunt. et in spe tua deficiis. unde ecclesia hoc considerans ait

Cal. Ego autem in domino speraui. Iobi nichil vanum nichil superuacuum est sed totum firum atque integre perseverat.

Hugo. Exultabo in corpore et letabor in spiritu. in misericordia tua. per quam tua morte saluasti me. Cam vero huius leticie contra subiungit dicens.

Jero. Quoniam respexisti humilitatem meam. et me propter humilitatem meam. saluasti de necessitatibus animam meam.

Jero. necessitates corporis melte sunt. videlicet manducare bibere dormire vel aliud quod necessarium est faciendum. sed anime necessarium omnino unum est videlicet vita eterna. Saluasti ergo de necessitatibus perpetue mortis animam meam quia debisti vitam eternam quod est sua necessitas

Callio. Vel de necessitatibus hoc est de peccatorum laqueis et perplexitatibus quas diabolus ingerit cogitationibus nostris. Nec conclusisti me in manibus inimici. **Jero.** Illi conclusum in manibus

inimici qui perseverant in peccatis suis. sed ego dicit ecclesia non concludat. quod non volo perseverare in malis. **Hu.** Statuisti. id est firmasti. in loco spacio. et in latitudine caritatis. quod consistit in dilectione dei et proximi. pedes meos. id est affectiones meas: ut curerem facili ter. et sine offendiulo in via mandatorum tuorum digna miserere mei domine qui tribuleris.

Jeronymus Illoz vox hee
est q̄ tribulā
tur a qualitet . fbulacōe tribulor
dicit non iā mortem metuens sed
infectacōnem timens vidēum.

Cassiodo L conturbatus
est in ira oculi
meus] v̄ intellectus qui per oculū
designat . **Jeronim**] q̄ te dili
gebam . Let venter meus] v̄ mēo
ria mea qua tui recordabor . **Ecce**
ha conturbatur de vitijs a pecca
tis tam de suis q̄ de alienis .

August Quis est qui nō ira
scitur vidēs fratres
inſidiantes fratribus fidē non ser
uantes : homines seculo verbis a
non factis renunciantes . sed orā
dum est vt ira non reuertatur in
odium ne de festuca trates fiat . ne
oculus turbatus per iram extin
guatur per odiū . qm̄ qui odit fra
trem suū sicut dicit **Johānes** in te
nebris est . **Enā dñe miserere mei** .

Qm̄ defecit in dolore vita mea]

Jero Ideo in dolore quia ecclā
non potest emendare ma
los nec eos segregare a sanctis vs
q̄ in finem . La anni mei] v̄ tempo
ra vite mee] in gemitib⁹] q̄ diu ē
hic in presenti vita hātet gemitū
a fletu ; vnus quisq̄ homo] Inſir
mata est in paupertate vite⁹ mea]

v̄ inſirmata est ecclā inter homines
malos inter quos habitat hic in
pnti vita quia plures sunt peccato
res a pauci scti sunt . La ossa mea
] v̄ virtutes mee] conturbata sūt]

vt ait paulus . **Scimus quia omīs**

creatura ingemiscit non solū illa:
sed a nos gemimus intra nos

August Vel ossa intelligū
tur fortes ecclē a p̄
lati qui etiam si non cōturbant p̄
secuōnib⁹ alioz . suoz cōturbant
tamen iniquitatibus fratū] **Su
per oēs inimicos meos fact⁹ sum**
opprobriū vicinis meis valde .]

Hugo Ac si dicat ecclā **Maio**
ra opprobria faciunt
michi amici mei v̄ mali xp̄iani : p̄
uerse viuendo . q̄ inimici mei taz gē
tiles q̄ iudei] q̄ p̄ter hoc factus
sum] timor notis meis] q̄ p̄ malu
exēplū domesticōz meoz timēt
illi venire ad fidem : qui aliquā no
ticiā p̄ famam hūcunt de me . **Vñ**
apost . ad ro . ij . ait . **Qui in lege glo
riaris p̄ p̄uaricationē legis deum**
inhonoras . nomē ei dei p̄ vs bla
sphematur **August** Deius
inter gentes **August** Inq̄t vi
uūt i sacris meis mali q̄ illi q̄ nūq̄
accesserunt **Hugo** Qui videbant
me] foras .] fuge
runt a me] v̄ q̄ iā credere incipie
bant recesserunt a fide p̄pter malum
exēplū domesticōz meoz . **Et ideo**
obliuioi datus sū tanq̄ mortuus
a corde] q̄ iā de me n̄ curāt neq̄ de
fide mea . **Aut magis** pp̄rie dic̄ dñs
de clericis . qui videbant me in sa
era scriptura foras fugerunt a me :
ad desideria tēporaliū re tū . obliu
oni datus sū a corde eoz tanq̄ mor
tuus q̄ licet verbis me laudēt n̄ tñ
me diligūt . cor] **Jero** Vel ē vox
de a opere . **Jero** xp̄i passi
one dicētis aplis q̄ me relicto oēs

l 9

me venio ab te. quomodo itralo. e
tantas sordeas conscientie tue susti
nebo. si seruum meum in domum tuam in
uitares nonne prius eam munda
re curares. **S**i inuocas deum ut de
tibi lucrum certe lucrum inuocas.
non deum. gratis ergo deum inuoca
Deinde predicat damnationem iimi
corum non libidine vnde dicit. **E**ru
tescant ipsi a deducantur in infernum.

Jeronim Qui non credunt
resurrectionem
erutescant tunc quando illos sanctos
quos in despectionem habuerunt
videbunt coronatos: et se condena
tos. **M**uta fiant labia dolosa. **Q**ue
loquuntur aduersus iustum. **V**erbi
rum superbia. **C**ordis. **E**t in abu
sione. **L**oris quo abutebantur cru
cifirum.

Hugo Sed quo
iridentes. modo est
muta cum dominus dicat. **P**sa. lxxv
Ecce seruum meum laudabunt pre exul
tatione cordis: et vos damabitis
pre dolore cordis. et pre contritioe
spiritus vultantis. ergo non erunt
muti. **S**olutio labia ipsorum im
piorum erunt muta a verbo exul
tationis sed non a verbo blasphemie
et indignationis contra ipsos.

Calliodo Deinde enuerat
diuersis modis
quanta beneficia dominus timentibus
se largiatur commonens ut
omnes sancti diligant dominum.
quoniam ipsum esse constat et nuntium
iudicem. et in futuro beneficiorum
omnium largitorem. **V**nde primo
dicit. **Q**uam magna multitu

do dulcedinis tue domine. **M**ulti
tudo dulcedinis est quia multis pro
misis domini suauitas imbecat. **D**ul
cis quippe est: cum sustinet inimi
cos. dulcis est cum corrigit. dulcis
est cum parcat. dulcis est cum cre
dentibus eterna premia promittit
se d intellige quod eis tantum dulcis
est: qui de ipsius sapore gustauerunt
Ceterum ad eos dulcedo non
potest peruenire qui gustum eius
minime contingere meruerunt **S**e
quitur **Q**uam dulcedinem abscon
disti timentibus te. **N**on quia san
ctis ideo abscondita est ut eam mi
nime consequerentur. sed quia in
futuro iudicio promittitur manife
sta que hic sentitur abscondita.

August Etiam domine eos
quos emendas fla
gellis multum amas. sed ne disso
luta securitate negligentius agant
abscondis ab eis dulcedinem amoris
tui. quibus vtile est te timere.

Perfecisti eis qui sperant in te.
Ac si dicat. perfecturus es hanc dul
cedinem sperantibus in te. **I**n con
spectu filiorum hominum. **N**on illo
rum qui viuunt secundum adam sed
filium hominis christum deum.

Calliod **B**erit in illa resur
rectioe generali quam
suis sanctis premia promissa restitu
et et facit agnoscere vniuersas gen
tes suos certissime fuisse sermo est
Postea venit ad enuerationes benefi
ciorum que sanctis suis copiosa mise
ratione largit. **V**nde dicit. **A**bscon
des eos in abscondito faciei tue. **N**i
cola? **V**erora facie tua que hoibus
k. 33

Huius mundi est abscondita.

Cassiodorus Hoc erit quantum ad iam in eterna beatitudine collocabuntur. et quod pulchre regalem conspectum esse dicit in abscondito. Reuera quia contra placentiam eius qua sic iusti profuerunt impij non videbunt. et addit La conturbatione hominum. id est a persecutione peccatorum. Nam cum illic peruentum fuerit supra dei famulos sceleratorum conturbationes locum ulterius non habebunt. quoniam illi mittuntur in eternam penam. iusti vero vocantur ad requiem sempiternam. Sed ne tantum futuri premij promissio fragilia corda conturbaret consequenter subiungit. Proteges eos in tabernaculo tuo. hoc est in ecclesia catholica militante. que in isto mundo certamina sustinet: quando ille se anime iustorum sub qualitate corporis afflictione seruantur. La contradictione. linguarum dicentium quis nouit hec. aut quis rediit ex inferis. **Hugo** Petrarchas

ergo a contra dicentes patienter seruantur exemplo christi. qui ut dicit beatus Bernardus in factis habuit obseruatores et in verbis contradictores. **Benedictus dominus**.

Jeronimus Nunquid illi opus est nostra benedictio. non. sed ut nos benedictione ab ipso mereamur accipere benedicimus ei. Quoniam mirificauit misericordiam suam michi in ciuitate munita. id est in ci-

uitate iherusalem. sita in medio mundi quia ibi est natus: ibi passus: ibi resurrexit et inde ascendit ad celos ut ait propheta. Operatus est salutem in medio terre. **Ergo** autem dixi in excessu mentis mee. Populus fidelis quando recordatur de paradiso quomodo immortalis poterat esse. et cogitat qualiter ibidem esse poterat et meminit qualiter est. et qualiter deus per angelum ad adam loquebatur. et quomodo oculis interioribus deum videbat. Quia in quo ista cogitat tunc in excessu mentis est et proiectus suus a facie oculorum tuorum. Adam qui transgressus fuit mandatum dei tunc proiectus est a facie dei et nos. et omnis posteritas post eum. **Deo** quia humiliter cognouit ubi poteram esse et cognosco ubi modo sum. Lex audisti uocem orationis mee dum clamarem ad te. **Augustinus** Multi silentes labijs clamauerunt corde. Multi ore strepentes: corde auerso nichil impetrare potuerunt. Si ergo clamas: clama intus ubi audit deus. Collatis beneficijs hortatur sanctos ad dei dilectionem dicens. Diligite dominum omnes sancti eius. Quia non diligitis mundum. **Hugo** Quis autem sit deus docet apertus ad eph. v. dicens. Estote imitatores dei sicut filij carissimi et ambulate in dilectione: sicut et christus dilexit nos. et tradidit semetipsum pro nobis. Quoniam uiam ueritatem requirit dominus. id est uisite a doctrine et iusticie restre-

nec relinquet malū ī punitiō. vnde
abbat. et ret. ibuet abundanter.
penas infligendo pro quolibet pec
cato mortali. facientibus supbia
quia in quolibet peccato mortali ē
superbia a contemptus dei.

Castio. Vnde h supbiam nō
accipe sed potius p cūctis vicis.
qm̄ ex supbia nascitur quicq̄d mo
rum prauitate peccatur. Deinde se
quitur exhortatio bonoz ne se a re
cto pposito carnis imbecillitate sū
ducant. vnde dicit. Viriliter agi
te. v̄ in bonis operibus cōstantissime
perdurate ne feminea mollicie defi
ciatis qui corda vestra dño cōstan
ter offeritis. Vnde dicit. a conforte
tur cor vrm. hoc at̄ pceptū viris
femmisq̄ concessū cōe est. virilitē
em̄ ois sexus agit: qui nescit mol
lissimis facilitatibus immutari

Nicolaus. Et in fine adu
dit oēs dīcēs
Loēs qui speratis in dño. Spe debi
ta que est certa expectatio future
beatitudinis ex gratia a meritis p
ueniens.

Castio. pacta est iaz
magm̄ ps sa
lubris a decora contempio. vbi a in
firmitas humanitatis exprimit̄.
a beneficia diuina monstrantur.
vt vnusquisq̄ considerans fragili
tatem suam non superbiat a respici
ens miām diuinā n̄ expauescat

Collect. Verba igit̄ fratres
kmi que in hoc psal
mo audistis: in corde vestro descri
bite in vobis transformate. in his
dñi laudate. a si psalmus orat: o

rate. si gemit gemitē. a si timz time
te. speculū em̄ peregrinantū est in
hac vita in quo ppha hortat oēs
diligere dñi. pseuerare cōstanter ī
bono pposito a sperare in dño que
supplices deprecemur vt nostris infū
det mentibus curam se diligendi.
detq̄ nobis fortitudinem contra
hostiū infidias a tēptationes viri
liter decertandi. quatinus calcatis
contēptisq̄ secularibus spem nrāz
in ipō figentes valeamus ad illā
dulcedinē peruenire quā in celesti
patria suis electis preparauit: a ab
scondit dñs n̄ ihs xps cui est ho
nor a glā in secula seculoz. Amen.

Psalmus. xxxi.

Beati quorum
Titulus talis est. Intelle
ctus dauid. **Castio.**

Cum generaliter omēs psal. dicti
sunt ad intellectū: vt eos sensus
noster agnosceret: ne viuendi re
gulas ignoraret. Merito querēdū
videatur cur in hoc titulo posuerit
intellectus dauid. Primo memit
dauid ppter dñm xpm̄ qm̄ ad ip̄z
respicit quicq̄d penitens iste dictu
rus est. deinde intellectus ideo sequi
tur. quia nisi misericordia dñi suf
fragante peccata nostra intellexe
rimus ad penitentie studium per
uenire non possumus. In alio
quippe psalmo dictum est. Deli
cta quis intelligit. Hoc em̄
quod dicit intellectus. vt cur nos
intelligere diuinitas prestiterit

R. iij.

Nicola virtutes seu vires anime mee. defecerunt ex peccatorum contradictione que prossa designatur. in quibus consistit robur corporis. sicut in virtutibus a viribus aie robur mentis sequitur.

Augusti. Quia damare; tota die. Iam prius se tacuisse dicat. cur hic se clamasse profiteretur. Sed tacuit confessionem. damauit presumptionem. tacuit peccata sua. clamauit merita sua. Tota die. Iustus vite perseverando in defensione peccatorum suorum.

Jeronimus. Tales si alii habent per vanitatem demonstrant: ut phariseus ille impius faciebat quod dicebat. Deus gratias tibi ago quod non sum sicut ceteri hominum raptores. etc.

Cassiodoro. Memento enim quod tota virtus huius psalmi contra hoc execrabile humani generis viciu; probatur opposita. ne quis domino putet absconditum. quod in conscientie sue penetrabili recondit oculum.

Hugo. Postea ostendit quod modo a per que ad confessionem est inductus a primu est flagellum dei. Unde dicit. Quia die ac nocte. Iam assidue. Gra uata est super me manus tua. Iam a me ad confessionem humiliare nolui. manus potentie tue me castigando humili.

Cassiodoro. Et merita huius **Cassiodoro**. toto grauis fuit peccatori manus domini quod a castigationis pondere non recessit. Aliter enim feliciter humiliata

tis non esset nisi eum manus diuinitatis castigaret. Unde iste sic humiliatus consequenter subiungit.

Hugo. Conuersus in eum. Na mea. Iam ad cognoscendum eternam meam et misericordiam.

Jeroni. Dum configitur mea. Spina. Iam dum configitur me. Iam dum configitur me conscientia peccati. per spiritum enim sicut stimulus conscientie peccatrici.

Traslatio romana habet dum configitur me.

Hugo. Sed configitur spina. **Hugo**. hanc spinam sicut superbiam. quia sicut dum spina dorsum que totum corpus erigit confringitur homo fit confractus sic confracta superbia homo incuruatur ad humilitatem. Item.

Cassio. Dum enim hec spina confringitur homo ad deum conuertitur. Ex quo sequitur confessio. de qua subiungit. Delictum meum. Iam est peccatum omissionis. Cognitum tibi feci. Iam per veram confessionem. Iam iniusticiam meam. Iam est commissionis peccatum. Non abscondi. Iam confessus sum a patre feci.

Cassio. Delictum vero tibi. **Cassio**. quibusdam leue putauerunt esse peccatum quasi negligentius delictum. Iniusticiam autem immane aliquod commissum. Sed puritas conscientie ostenditur. ut nec illud passus sit celare quod credebatur forte.

Jeronim. Et quia veniale. **Jeronim**. domine scio te cito remittere delicta: cum tibi fuerint integre reserata. Iam dixi.

M. firmis in corde proposita opere. Iam impleui. Iam confitebor aduere.

per eam purgatores ad sacramen-
torum comunione admittunt.
Ex decretis de penitencia distic. v.
in fine. Et quavis peccatum in cor-
dis contritione a deo dimittitur.
tamē apostoli **Jacobi** institutio no-
bis sequenda est. vt confiteamur
alterutrum peccata nostra. extra
de penitencia a remissione. **Caplo**
omnis. Vnde **leo** papa tertius in
consilio generali statuit dicens.

Omnis fidelis vtriusq; sexus post
q̄ ad annos discretionis peruene-
rit omnia sua peccata solus semel
in anno fideliter confiteatur pro-
prio sacerdoti. a iniunctam sibi pe-
nitentiam proprijs viribus stude-
at ad im- **Nicolaus** **Pro**
plere **missionem**. videlicet peccatorum. **Lo**
rabit ad te omnis sanctus. a cul-
pa perpetrata per te emundatus

Calliodor Et merito q̄
est in peccato alienus in supplica-
tionibus debet esse permixtus **Ab**
diditq; **in tempore oportuno**. Vi-
delicet in mundi vita conuerti fas
est a tempus remissionis culpe.

Hugo Vnde apostolus. ij.
ad corint. v. ait. **Ecce**
nunc tempus acceptabile. s. conuer-
tendi a peccatis a penitentiam faci-
endi: quam consequenter comen-
dat eo q̄ eius oppositum. scilicet
dissolutio a peccatum deo displicet
vnde dicit **Veritamen** Licet nūc
sit tempus oportuno impetran-
di veniam peccatorum. illi tamen
qui viuunt **in diluuisio aquarum**

multarum in multitudine pec-
catorum. ad eum. s. ad deum. nō
appropinabunt. quia non per de-
licias sed per tribulationes corpo-
rales veniunt ad deum. Vnde con-
uertit se penitens ad deum orans
a dicens. **Tu es refugium meum**
a tribulatione. temptationis. **q̄**
circumdedit me. Cum enim homo
ad penitentiam rebit. tunc infue-
git dyabolus contra eum sicut pha-
rao contra filios israel egredien-
tes de egipto. a tunc multiplicat
exercitus dyaboli contra eum.

Calliodo Propter quod
non ad solitudi-
nes inuias n̄ ad munita castroru
non ad hominis auxilia conuolauit
sed ad deum qui circūeuntes spiri-
tales inimicos poterat dissipare.

Hugo Et quia refugientes
ad deum per peniten-
ciam: non solum securitatem aut
tutelam in eo habent. sed etiā gau-
dium. Ideo subiungit. **Exultatio**
mea. Tu es per spem a consolatio-
nem. non enim penitentes tantum
affliguntur onere penitencie. sed
etiā reficiuntur spe eterne retri-
butionis. dolent enim gaudent a
gaudent dolendo. gaudent in spe
gemo adhuc in re. Et idcirco **Leue**
me a circumdantibus me.

Nicola tam a demonib;
q̄ prauis homini-
bus: querentibus me impellere
ad re- **Calliodor** a vi-
dium **Calliodor**. cū stā
carnalibus q̄ spūalibus: q̄ nos
perdere precipit velocitate festinas

inuitant. Si vero etiam flagella de-
spiciunt restat inimicū: q̄ tanto il-
lic grauioris vindicte supplicia se-
ntiant q̄to h̄ maioris p̄uidentie ḡ-
ciam calcant. Vnde subditur

Nicola *Q*uanta flagella
peccatoris. v̄ m̄
te pene obstinatis p̄dōribus ī in-
ferno sunt reseruate s̄m illud deus.
xxxij. vbi enumeratis multis fla-
gellis dicit. Nonne hec condita sūt
apud me a siḡta in thesauris me-
is. mea est vltio a ego retribuam

eis in **Collector** De quibus
tepe **Collector** flagell: seu
penis b̄tis bernardus in sermoē
q̄ incipit. Regio australis ita loq̄-
tur dicens gehennales angustie
non h̄nt meritum non recipiūt in-
testiciū nes̄ ciūt remediū singulis
ex ossibus singulis ex membris
que arma fuerunt iniquitatis sua
debetur pena pro qualitate a quā-
titate commissi cum ceperit inexpli-
abilis v̄ inexpligabilis caro ge-
henne estibus penetrari ac more
feruentium metallorum ad coque-
dum inextinguibili ardore tota ho-
minis substantia infundi. Sp̄ran-
tem autem in domino.

Nico spe debita que est certa
expectatio future beati-
tudinis ex gracia a meritis proue-
niens. miseriordia circūdabit.

Calliodorus vt nō sit
locus rehi-
ctus vnde possit ab euz dyaboli ho-
stilitas ammodo intrare.

Nico Nā in futura beatitudi-
ne ex dei misericordia

dicunquaq̄ habebit materiā leti-
tie. s̄ supra se videndo diuinam ma-
iestatē. infra se videndo inferni tor-
menta que euasit ex dei gracia ac
q̄ circa se sanctorum a angelorū
gratam societate. Et ideo in fine p̄s
excitat iust os ad laudem dei dicens.

Retami in dño | gaudio interiori
Call quoniaz qui in se gau-
det fallaci p̄sumptione
decipitur qui vero in domino leta-
tur. perpetua delectatione perfrui-
tur. vñ subdit. et exultate iusti.

Nicola gaudio exteriori:
quia exultatō di-
citur quasi extra saltatio: in quā-
tum gaudiū mentis p̄cipit exteri-
us v̄cibus diuine laudis. La glo-
riamini. s̄m q̄ dicit apl's. ij. ad co-
rinth. Gloria nr̄a hec ē testimo-
niū consciencie nostre. Dec est em̄
recta gloriatio. quando conscien-
cia non mordet personam de graui
peccato. Et hoc modo gloriari de-
bent. omnes recti corde.

Jeronimus Recti corde di-
cuntur quib̄
omnia iudicia dei placent. et se ac-
cusant de peccatis a deū siue in p̄-
speris siue in aduersis sp̄ laudant

Calliodorus Considerare
mus kmi
quid penitens iste meruerit vt do-
minus illi manifesta voce r̄nderet
Intellectu; tibi dabo. ille qui pau-
lo ante prostratus. ille qui pecca-
torū mole fuerat compressus interi-
iustos annūcatur: a inter eos
corde recipitur vt quanto prius sa-
tisfaciendo fuerat humiliat? t̄to

les qui redi estis confitemini do-
mino in cathara & in carne vitis
& concupiscentiis mortificata per
crucem dominicam. et etiam confi-
temini domino in operibus miseri-
cordie q̄ sūt opera scōz. **H**o facim⁹
Cal. dum esurientem pascim⁹
dum nudum vestimus. dū
egrotum visitamus. & cetera que
diuinitatis amore peraguntur

Jeronimus Et de illis cor-
dis alie suauiter
cantant alie murmurant. sic &
sancti alij in prosperitate. alij i ad-
uersitate laudant deum. Sequit̄ a
lin psalterio decem cordarum.]

Hugo Psalterium a superio-
ri reddit sonum hūis
decem cordas per quas decem mā-
data intelligūtur. que de supernis
remiunt. In hoc psalterio decem cor-
darum & decem verbo legis. **psal-**
lite ei

Augusti. Tāge psal-
terium i ple le-
gem quā dominus deus tuus non
venit solvere sed adimplere. **Q**uā-
tate ei cantici nouū. In non lingua:
sed vita exuendo veterem hominē
& induendo nouū bñ dicit nouū

Jeronimus q̄ non⁹ hō crī-
stus domim⁹
venit in mundū & nouā legē istitu-
it nobis & nouā ecclīaz p bapm.

Hugo. Vnde dicitur in glo-
sa. Prouis rex noua
lex noua

Nicola. Si enim a
gaudia. Si enim a
his & lasciuus semper facit inueni-
re cantilenas: & novos cantandi
modos multo magis amor diuin⁹

semper facit inuenire nouos mo-
dos deuotionis. **lene psallite ei in**
wcifera per wCIFera cōez
tionē. **Jerō.** quondam sacer-
dotum **Jericho** mundi figurā con-
tinens corruit nūc p nostram ora-
tionem eius concupiscentie elidā-
tur. Ille bene psallit q̄ implet in o-
pere quod

Hugo. Vnde be-
cantat. **Bernardus** super cantica assignat ad
lene psallendum septē esse opor-
tuna ita dicens Immolantes itaq;
hostiam laudis et reddentes vota
nostra de die in diem curemusō ni
vigilantia iungere sensus vsui: af-
fectum sensui. exultationem affe-
ctui. grauitatem exultationi. Hu-
militatem grauitati. libertate; hu-
militati. quo interdum liberis pur-
gate mentis passibus procedam⁹
& excedamus per inuitatas qual-
dam affectiones spirituales vnde
& in translatione hebrayca sic ha-
betur. bene psallite in iubilatione.

Jeronimus. Iubitus di-
citur leticia
cordis ineffabilis que nec verbis
nec syllabis nec litteris nec in wē
potest erumpere aut comprehendere
quantum homo debeat deū lau-
dare. & merito laudandus est de⁹

Castiodorus. Quia re-
dum est
verbum domini. Rectos enim fa-
cit homines & dirigit. Per legem si-
quidem diuinam corrigimur. per
ipsam a prauitate nostra separa-
mur. & tunc regulariter viuimus
quā eius iussio nib⁹ obedim⁹. **La oia**

fini. quia dispoſione regantur. quo
modo ibi vnus panis inſeruat
concinens ab omnibus predicet
deum. **M**ultum est ad nos iuuenire
tamen satagamus peruenire. Ibi e
enim patria nostra qua longa for
tassis peregrinatione oblitus sum?
Ergo de illis celis michi difficile e
disputare. sed tamen non impossi
bile est nobis intelligere. **C**erte q
me in hijs rebus intellectu preue
nie fruatur quo precessit a oret p
me vt sequar a ego. **S**equitur **L**

Congregans sicut in vtre. Vter e
fistula. **A**guas **H**ugo qd dau
maris. **H**ugo. sicut i
mare litoribus. **V**nde **J**ob. xxxviii
dicitur. **C**ircumdebi mare terminis
meis a posui vadem a hostium a di
xi vsq; hic venies a non procedes
amplius a hic confringes tumen
tes flu

Nicola. **L**ponens in
a? tuos **N**icola. **T**hesauris a
bissos. **I**d est inferiores aqs ma
ris que sunt hominibus oeculte. si
cut illa que ponuntur in thesauris
Q aut aqua maris nominetur a
bissus vel abissi patet gen. pmo
vbi dicitur a tenebre erant super
faciem abissi. a spūs dei ferebat
super aquas. **I**tem enim significa
tur nomine abissi et aquarum.

Cassiodorus. **Q**uod si
ter velis agnoscere. **V**ter est ce
lesia. quia sicut vter susceptas
aquas complectitur. ita ecclia adu
nationem populi credentis indu
dit. **A**que vero maris populū signi
cat christianum qui in mundi salo

fludibus tribulationu; coartif.
Lponit in thesauris. **S**apientie a
scientie sue **A**bissos.

Jeronimus. **P**rofundū
scripturarū
Ram qntū velit p seruos suos nob
demonstrare tantū per nos intelli
gere potuimus. ipam profunda
tem scripturarum nequaq; possu?

Sequitur **N**icola. **E**x predictis
tur: **N**icola. **V**tilis moni
tio cum subditur. **T**imeat domi
num omis terra. **V** habitantes in
terra **A** ab eo autem comoueantur
Commotione timoris **L** omnes in
habitan

Augustinus. **S**i fera se
tes orlem. **A**ugustinus. **S**i ser
pens insidiatur. si homo te obiat. si
diabolus te ipugnet; semper deuz
time.

Nicola. **R**ationem vero
subdit dices. **Q**uoniam ipse dixit
a facta sunt; ipse mandauit et cre
ata sunt. **S**icut enim simplici vo
luntate omnia creauit ex nichilo;
ita potest illa in nichilum redige
re. **E**t ideo delect eum creatura ratio
nalis timere. et hoc timore filiali

Augustinus. **Q**uid formi
daturus es
aliquid de terra. aliquid de mari.
aliquid de celo. **M**alicia hominū;
cupiditatem nocendi potest habe
re. propriam potestatem autem si
ille non dat; nō habet. quia iuxta
apostolum **N**on est potestas nisi
a deo. **I**deo subiungit. **D**ominus
dissipat consilia gentium.

Nicolaus. **H**oc apparet ab
scām ex eo qd

fecit hos et magnificauit. et sic
qui prius fuerunt beati in spe: facti
sunt beati in re. Deinde ostēdit hu
ius premiationis principiu: dicens.

De celo. Circa quod sciendum
q̄ opera meritoria non sunt p̄ma
causa propter quam premiantur
aliqui in vita beata: sc̄dm qd̄ decla
rat apostolus ad Roman. ix. de Ja
cob a Esau: dicens. Cum nondum
nati fuissent aut aliq̄s boni a mali
egissent dictum est. Maior seruiet
minoris: sicut scriptu: est. Jacob di
lexi: Esau odio habui. Nec etiā me
ritorum preuisio futurorum: imo
preparatio gratie in tempore pro
cedit ex eterna predestinatione vt
predictum est. Et hoc est quod hic
dicitur. De celo respexit dominus.
Accipitur enim hic celum summe
trinitatis quod est idem qd̄ deus.
quia ab eterno vidit omnia in se
ipso. Ideo subditur. Vidit.

August. oculo misericordie
omnes filios hoim.

Calliodo. Vidit enim: gra
tiam signat mi
seren. **Nicola** Licet enim om
nes videt eq̄
les in naturalibus: tamen ex eis ali
quos elegit ex speciali gr̄a ad par
ticipationem beatitudinis superna
turalis: ad quaz non potest homo
attingere ex naturalib. **De pre
parato habitaculo suo respexit.**

Augustinus vel de apo
stolis: vel
de predicatoribus veritatis: vel de
angelis quos ad nos misit. Super
omnes filios hominum.

Nicola q̄ quos sic elegit
ex sua mera volū
tate et gratia: hos disposuit iustifi
care in tpe p̄ gr̄am finalez alijs di
missis. Ideo subditur. **Qui fin
xit singillatim.** v̄ per vnūquenq̄
separatim vel singulariter. corda
eorum. v̄ animas hominum. quia
eas quas creauit eiusdem nature
in specie: fecit distindas indiuidu
aliter. Et p̄pter hoc dicit singillatiz
Licet enim anime sint eiusdem spe
ciei: tamen variantur in operacioni
bus conuēte corporibus. quia ali
que dēdant ad bonum verum: et
alique ad bonum apparens: et hoc
est terrenum. Et sc̄dm hoc diuersifi
catur status bonorum et malorū.
Et hęc omnia sunt d̄ clarissime no
ta. Ideo subditur. Qui intelligit om
nia opera eo

Callio. tanōes
dicta q̄ facta quibus bonuz malū
q̄ semper ope

Jeroni. Ipse ei
ramur.

Nicola. Deinde q̄ diu
nū. **Nicola.** na prouidētia
est principium salutis hominum
tam in spiritalibus q̄ in corporali
bus ostendit per exemplum d̄ re
probatis: dicens. **Non saluatur
rex per multam virtutem.** huius exer
citus: nisi cum hoc habeat diuinaz
protectionem. Hoc apparet Nume
ri. xxi. de Seon rege amorreorum:
qui cū fortissimo exercitu egressus
est obuiam filijs israel: sed statiz
recidit in prelio. Let gigas non sal
uabit in multitudine virtutis sue.

Hoc apparet ibidem de Og rege ba
san qui solus remanserat de stirpe
gigantum: vt habetur Deuter. in
a tamen statim corruit coraz filijs
israhel. Similiter de Golia gigante
que David adhuc adulescens idu
lapidis inter **Cassi.** **L. Fallax**
fecit.

Cassi. equus ad
salutem. quia ille dum campos ap
petit: dum pedes pre propera festi
natione permisset salutem sessionis
sui non valet custodire: a qui sub
modestia non gradiatur ruinosis
casibus semper exponitur. Falsus
enim dicitur est equus eo qd solet
fallere in se presumentes.

Nicola in abundantia au
tem virtutis sue non
saluabitur. Hoc apparet in Pha
raone a exercitu eius cum curribus
a equitibus in mari sumersis. Ita
autem dicta sunt ad ostendendum
qd si non potuerunt saluari corpa
liter et temporaliter virtute huma
na: multo minus potuerunt conse
qui salutem spiritualem a eterna
absqz dei gratia speciali. Ergo in sua
virtute nullus saluatur: quia a deo
est salus: quaz soli iusti consequun
tur. Ideo sub **Jeroni.** **L. Ecce**
iungit.

Jeroni. oculi do
mini. in aspectu diuinitatis super
timentes eum. timore sancto.

Nicola vt nos diligenter cu
stodiat: sicut homo
figit oculos super rem qua vult cu
diligentia custodire. Et si eos ali
quando permittit tribulari tempo
raliter. hoc tamen est ad bonu ipo
rum vt per patientie meritum ha

beatit maius premium. Ideo sub di
tur. **L. Etia respicit in eis qui spe
rant super misericordia eius.**

Augusti. et non de fortitudi
ne qd s metis suis s d misericordia
eius. **L. Et eruat a morte** culpe.
L. Animas eorum. dando eis vitam
eterna in futuro. **L. a alat eos in fame.**

Cassiodo. In fame autem
eos alit quando
in hoc mundo vbi bonarum rerum
indigentia est: verbo spiritali nutri
re non desinit quos redemit.

Nicolaus si saturabun
tur pae celesti
post hanc vitam damnatis esuri
entibus. sedm qd dicitur **Pla.** **lv**
Hec dicit dominus deus. Ecce serui
mei comedent a vos esurietis. Et in
terim hac vita durante patientes
sumus in aduersis. Ideo subditur.
**L. Prima nostra sustinet domi
num.** in patienter expectat eius be
neplacitum. quomaz adiutor. **L. ab
bonum** **L. et protector noster est.**

contra **Cal.** Si intelligam quibus
malus. **Cal.** ista virtus est qua
seruare totiens comonemur. Pa
cientia est siquidem que gloriosos
martires facit: que fidei nostre bona
custodit: que omnia vincit aduer
sa: non colluctando sed sustinendo:
non murmurando sed gras agendo
Et hec: decepticem luxuriam com
primit: itam feruidaz vincit: vasa
tricem humani generis inuidiam
tollit: mansuetos efficit: benignisqz
competenter arridet: purgatosqz
homines ad illa premia futura

componit: per ipsam christo mili-
tamus: p ipsam diabolu vincim?:
p ipsam beati ad celoꝝ regna pue-
nimus. Et considera q post omnia
pcepta patientiam ponit vt virili-
ter cūda toleremus qui de tam ma-
gni premij largitione osidim?

Rico Quia i eo letabitur
nostrum. quasi diceret.
Si tribulemur exterius: tamen cō-
solamur ab eo interius. Et q̄a ista
consolatio pcedit ex spe retributio-
nis future. Ideo subdit. Quia in noie
santo eius. v̄ in noie Jesu chri-
sti saluatoris. **Glo** [spauim?] **Glo**
nostrum. nos v̄turos
ad deū in futuro. Et ne fraudemur
a spe nostra. **F**at misericordia
tua dñe sup nos. v̄ p m̄iaz tuam
impleat in nobis. s. vt in futuro le-
temur. quo merito. ecce quem ad-
modum sperauimus in te.

Rico Et hoc spe debita que ē
certa expectatio future
beatitudinis ex gr̄a et meritis pro-
uenit. **I**ro. Vñ ex isto vsu debet
ens. cogitare vnusquisq̄
ante q̄ legat vt fideliter dicat: quē
admodū sperauimus in te: ne alibi
vacet mens.

Callio Q̄ meli-
sua. **Callio** s. que voces
audite sunt: q̄ salubriter nob̄ psal-
teriu celeste cantauit. Tales siquī-
dem mandatorum corde sonuerūt
vt si eas interius auribus recipia-
mus: nos in eis dauidice lire cura-
tione a demonū infestatione pur-
gabimur. Fietq̄ nob̄ salutis illa
mundatio vt fugatis imundis spi-
ritibus: mente abluta domino suū

anuis. Valent enim beati musicaꝝ
suam que anime fidelis intrat audi-
tum: cuius non deficit sonus: cuius
non lassatur in cetero. Relinquit e-
rgo vos spectaculoꝝ amatores: mor-
tiferas voluptates: q̄ desideria pra-
ue voluntatis instigant. Et ad hec
magis gaudia: ad hec misteria cō-
uenite. vbi cythara et psalterium
virtutes excitant que nos instruūt
ad vitam eternam: ad quam nos
pducatur Jesus christus dominus
noster qui est benedictus in secula
seculorum. Amen.

Psal. xxxij.

Benedicam
dominū in. Titulus
huius psalmi talis
est dauid cum ma-

tauit vultuꝝ suū corāz Abimelech
et dimisit eū. **Glo** Titulus iste
tractus est de
historia libri regum primi Regū
xxi. vbi scriptū est q̄ cum fugeret
dauid saulem persecutorem suum:
contulit se ad regē Achis i geth.

Rico qui erat bimomi?: qui
vocabatur Abimelech
nomine regni. et Achis nomine per-
sone. sicut imperatores romani vo-
cabantur cesares nomine imperij:
et tamen habebant propriū no-
men personale. scilicet Iulius Au-
gustus Tiberius: et sic Salis. Qui
cum dauid esset ibi: cognitus fuit
a philisteis. Vnde dixerunt. Nun-
quid iste ē dauid rex terre. Quasi
dicerent. bonum esset eū interficere
l. ij.

bat ei posito in aduersitate Job. ij
Benedic deus et morere: id est ma-
lebie: vt ibi expositum est.

Jeronimus Docet ergo
nos neci ad-
uersis succubere nec in secūdis: id
est in temporalibus extolli: si tam
prospera q̄ aduersa equanimiter
ferre. semper laus in ore meo.

Cassiodorus Quāuis
debitum
atq; proficiūz sit vt creatura sem-
per suum laudat auctorem: tamen
propter humanitatis diuersos a-
ctus pene impossibile nobis vide-
tur psalmodie laudes domino iu-
giter personare. sed i ore hominis
iusti semper laus dei est quādo ta-
lia vel cogitat vel loquitur vt nul-
la re argutione culpetur. Quicq̄d
enim ex patientia: ex caritate: ex
simplicitate: ceterisq; virtutibus
vel loquimur vel mente gestamus
iure diuinis laudibus applicatur.

In domino laudabitur anima
mea. Pulcherrime vno verbo dile-
ctio famulantis expressa est. Non
enim in se vel in diuitijs: sed in do-
mino animam suam dicit esse lau-
dan-

Nicolaus ac si dicat.
de laudibz
hominūz non curō qui frequenter
laudant quod est vituperabile et
euerſo. sed laudari a deo deſide-
ro cuius laus est vera. Laudat au-
tem deus hominem quando per ali-
quem effectum vel signum prebet
ei virtutis testimoniu. Et hoc mō
loquitur apostolus. ij. ad Corin-
x°. Qui gloriatur: in domino glori-

etur. Non enim qui commendat se
ipsum ille probatus est: sed quez
deus commendat. Laubiant man-
fueti a leten **Cassiodorus**
tur.

Non dicit lege dōcti: non ieiunan-
tes: non psallentes: sed mansue-
ti letentur qui caritate precipua ha-
bere rerum omnium temperantiaq;
consueuerunt. **Hugo** quia domi-
num bene-
dicunt tempore aduersitatis sicut
prosperitatis qui recte mansueti id
est manu assueti dicuntur: vt dōm-
mā bona et mala suscipiant. hi er-
go letentur me habere sibi sociūz.

Cassiodorus Et q̄ spiri-
tualis gra-
tia non vult sola facere quod mul-
tis proficit ad salutez: ideo ad lau-
dem dei vocat secum alios: dicens.
Magistrate domino mecum.

Hugo laudando et predicā-
do eum esse magnū.

Augustinus Si amatis
deum capi-
te omnes ad amorez dei qui vobis
iunguntur et qui sunt in domo ve-
stra: hortando: portando: rogando:
disputando: rationem reddendo
ex mansuetudine et lenitate.

Hugo La exaltemus nomē
eius per potestatez
et eius bonita-
tem. **Collector.**

In idipsum id est concorditer.
Translatio romana habet: exalte-
mus nomen eius in unicez: id est
in vnūz. Et hebraica translatio ha-
bet: exaltem⁹ nomen eius pariter.

Calliodorus Quod signat
compositos
choros: quando a psalmodiam do-
mini alterna sibi successione videt

Hugo Supra dixit. Magni-
ficite dominum: mecum
hic consequenter ostendit quo mo-
do ipsum dominum magnificat: di-
cens. **Qui suum dominum** id
est ex toto corde quesivit. **Et exaudi-
vit me** sicut subinfertur. **Et ex om-
nibus tribulationibus meis eripu-
it me** id est eripiet in futuro: cum
hoc mortale corpus induerit in cor-
ruptio

Augustinus Cum
nem. fueris
illuminatus: cum ceperis hic habe-
re bonam conscientiam restant tri-
bulationes. quia restat aliquid in-
firmum donec absorbeat in mors
in victoria: et mortale hoc induat
immortale: necesse est ut in hoc se-
culo flagelleris: et ut aliquas tem-
ptationes suggestionesque patiaris.

Hugo Deinde hortatur nos
propheta ab commu-
nionem novi sacrificii: id est veri
agni manducationem per passio-
nis eius fidem et imitationem: di-
cens. **Accedite ad eum** fide et
opere. **Et illuminamini** ab eo. quia
ipse est lux.

Nicola Et ideo
vera. sicut ac-
cedens ad lucem corporalem corpo-
raliter illuminatur: sic accedens ad
deum per bonum mentis affectum
spiritualiter il-
lustratur.

Calliodorus
Accedite non dicitur ebriosis: non
adulteris: non superbis. sed sobri-

is: castis: atque humilibus christia-
nis: qui illuminari de sacra commu-
nionem mereantur. **Studendum est**
enim ut qui ad deum accedit ita se
humili satisfactione moderetur ut
illuminari potius quam cecari posse vi-
dea.

Augustinus Sed dicat
tur. **aliquis**.
Tantis malis tantisque peccatis one-
ratus sum: tanta scelera clamant de
conscientia mea: quomodo audeo
accedere ad deum. **Quomodo**: Si hu-
miliaueris te per penitentiam. **Et**
facies vestre non confundentur.

Nicola non patiemini re-
pulsam in orationi-
bus vestris. Illius enim facies con-
funditur cuius petitio repellitur.

Calliodorus **Iste pauper**
spirituale: pau-
perem designat: qui non tantum mu-
danis opibus: sed vitiorum vber-
tate vacuatur: qui accedens ad do-
minum. **damauit** orando deuotus.
Et dominus exaudiuit eum quo-
modo exaudiuit eum: sequitur **Et**
ex omnibus tribulationibus suis
saluauit eum quod accidere solet
iustis quando in sancta conuersati-
one morientes animas reddunt:
et sic de seculi istius clade confusa. ad
securitatem perpetuam transse-
ntur. Et ne crederetur dominus fideles
suos posse negligere presenti eos
oraculo consolatur. **Idcirco subiungit**.
Amittet se inquit occulte. **Age**
lus domini in circuitu timentium
eum videlicet dominum. **Et eripi-**
et e **Jeronymus** Vallabun-
os tur ego pie

fibio angelico qui te cordis puritate
te timuerunt **Cassio**. Propter
deum. **Cassio**. enim inso-
lentiam humane fragilitatis non
palam facit: sed occultis imissioni-
bus operatur ut te nesciente p[ro]sa-
lute tua quod expedire possit acci-
pias. Angelus autem minister est
voluntatis diuine. Quapropter si
vis te angelum fieri fac quod preci-
pit ut libereres periclitaretur: subueni-
as anxio: eripias innocentem et
cetera que iubet diuina auctoritas.
Tunc enim spiritu angeli sumus
quando ministri superne volunta-
tis efficimur. Deinde rebit ad domi-
ni sanctissimam communionem: di-
cens. **6. V. stat.** Hoc non perti-
net ad palatum: sed ad anime sua-
uissimum sensum qui diuina con-
templatione saginat. **Raz** ut ip[s]m
gustus: intelligeres: sequitur. **Laxi-
dere.** oculo fidei: ut cui tale corpus
accipimus vite nobis concedi gra-
tiam confidamus. Et ut ipsa com-
munionem non ad corpus diui-
uine traheres: subdit. **Lquonia su-
auis est do-** **Nicola**. Et quia
minus. **Nicola**. p[ro]gusta-
tio diuine dulcedinis auget spes be-
atitudinis future. ideo subdit. **Ltra-
tus vir qui sperat in eo.** et non in
incerto diuitiarum: neq[ue] in homi-
morte. **Augusti**. Hoc q[ui]d op[er]o
tuo. **Augusti**. est diu expo-
ni. **Quisquis non sperat in domo**
miser. **Hugo** Et ne spes in pre-
sumptionem lu-
xuriet. ideo subdit. **LTime** domi-
num omnes sancti eius.

Jeroni qui firmi statis in p[ro]-
missis eius timete ne
accepta securitate decipiamini.

Cassiodo Sed quid utilita-
tis timor eius ha-
beat consequenter ostendit: dicens
Lquonia non est inopia. spiritu-
alium bonorum **timentibus eius.**
O breuis sententia. O immensa
promissio. Possunt aliquo ege-
re quibus diuitie: quibus salus cor-
poris: quibus regna tribuuntur. So-
lus ipse nihil indiget qui domini
timore ditatus est. **Nicola** Ex hoc
sentit in se dei gratiam sufficit ei de-
us pro omni bono. imo alia bona
ei desipiunt et vilescunt: nisi quan-
tus necessitas exigit. Ecouerso est
de cupidis huius mundi: quibus
omnia deficiunt. Propter quod sub-
ditur. **Qui res eguerunt.** scdm
sensu quem **Jeroni** in epistola
dicit **Jeroni** la ad Pau-
linum. Antiquum dictum est: aua-
ro deest tam quod habet q[uam] quod
non habet. ideo subditur. **Let ehuri-
erant.** quia non audent seui bonis
habitis sed ea relinquunt alijs. **In-
quirentes autem dominum.** fide et
deuotione **non minuentur omni bo-
no.** quia abundant in bonis spiri-
tualibus. Temporalia vero bona
quantumq[ue] modica eis sufficiunt:
imo pro diuitijs computantur. **Vn-**
de dicit apostolus **ad Thimoth.**
vi. Habentes alimenta et quibus
regamur his contenti simus. Et
Jeronimus in epla ad
Paulinum.
i. iij.

Vidus a vitiis diuitie sunt xpi
anorum.

Aliter. Jeroni. Multi sunt
plures a egent gloria dei de quibus
fuit a diues ille ante cuius ianuam
Lazarus decumbebat qui sities in
tormentis quia non fecerat misericordiam:
non meruit accipere guttam. Inquirens
autem Lazarus non purpuras: sed celestia regna
meruit in sinu Abrahe bonis omnibus
adimple.

Nicola. Deinde horum
fideles ad bonum vite adiuue que consistit
in vitiatione peccati: et in operatione boni
ad proximum. Et quia timor domini
facit vitare peccatum. ideo subiungit.
Venite filii per desiderium discipline
Laudite me: timorem domini
decebo vos. Qui est initium sapientie
iustorum.

Jeroni. Sancti filii dei dicuntur
iuxta quod dictum est in euangelio.
Quotquot autem receperunt eum: dedit
eis potestatem filios dei fieri.

Nicola. Vis est
vita. Scilicet eterna in qua nulus
moritur. **Et diligit dies videre bonos**
in beatitudine celesti ubi dies non
interumpuntur noctibus: faciat
supple quod sequitur. **Prohibe linguam
tuam a malo** blaspheemie a contempus
dei: ac similitum. **Et labia tua ne loquantur
dolum** scilicet deceptionis: detractionis:
a falsitatis contra proximum.

Reuertere a malo vitando peccatum
opis. **a fac bonum** iste sunt due
partes iusticie.

Jeroni. Mala omnia a diabolo
sunt. bona a dei gratia. Relinque ergo
que instigat diabolus: a opera re que
precipit christus.

Cassiodoro. Quia ab osequenda
vita non sufficit tantum a malis actibus
abstinere: nisi nos pietas compellat
et bona peragere. Nam primus virtutis
gradus est aliena non querere. Est iterum
superior egentibus propria non negare.
In illo culpam refugimus: in isto
propter pietatis acquirimus. Sciens autem
propheta in hoc agone seculi cum corpore
pacem fidelissimos non habere: a cum suis
vitiis hic illis continuum esse certamen
pulcherrime subiungit. **Inquire pacem**
que est summum bonum in hac vita.

Hugo. Vel pacem inquire: id est
in conscientia querere. quia exterior non
est nisi bellum et conturbatio. **Vnde
Iohan. xvi.** In mundo pressuram habebitis:
in me autem pacem. **Et persequere eam**
id est perseveranter se querere ut comprehendas.

Nicola. Quod fit per bona opera
homo ad pacem eternam pertingit.
Deinde agit de feudis bonorum operum
et malorum. et primo narrat premium
iustorum dicens. **Oculus domini super iustos**
tanquam super speciales dilectos.

Cassiodoro in quo continuum
ostendit ut aspectus in

mobilis super eos esse videtur.
Subiungitq; exauditionis velocis-
simam celeritatem: dicens. Let au-
res eius in preces eorum.

Jeroni Quicquid cogitant
sancti de bono: exau-
dit illos. quia deus videt et audit
nos: propterea nos faciamus vo-
luntatem **Casti** **Casti** **Casti**
eius. **Casti** **Casti** **Casti**

storum gratia: nunc conuertitur ad
penas malorum: dicens. **Casti**
Casti **Casti** **Casti**

tus autem **Nicola** scilicet ire
domini. **Nicola** **Nicola** **Nicola**
et turbationis **Nicola** **Nicola** **Nicola**
super facientes mala. ad
puniendum eos. **Nicola** **Nicola** **Nicola**
Ideo sub dicitur.

Nicola **Nicola** **Nicola**
ut perdat de terra. **Nicola** **Nicola** **Nicola**
viventium. **Nicola** **Nicola** **Nicola**
memoriam **Casti** **Casti** **Casti**
eorum. **Casti** **Casti** **Casti**
quia
imquorum inter iustos commemo-
ratio. Nam qui de memoria domi-
ni exeunt ad eterna supplicia sine
dubitatione perueniunt.

Nicola **Nicola** **Nicola**
Et aliquando etiam
perdit memoriam
eorum de terra presentis vite que est
morientium: quia post eorum vitam
non remanet fama: sed infamia de-
eis. **Nicola** **Nicola** **Nicola**
Vnde Proverb. 10. dicitur de
eis. Memoria iusti cum laudibus
et nomen impiorum putrescet.

Jeronim **Jeronim** **Jeronim**
Que de auribus
oculis et de vul-
tu dicuntur non ad corporacionem
deitatis: sed maiestatis potentiam
referenda sunt. Iterum consequen-
ter redit ad iustos: subdens.

Nicola **Nicola** **Nicola**
Lamauesit in
Nicola **Nicola** **Nicola**
deuote orando.
La dominus exaudivit eos. **Nicola**

uendo eos in tomis **Nicola** **Nicola** **Nicola**
et ex omnibus
tribulationibus eorum liberauit
eos. **Nicola** **Nicola** **Nicola**
protegento eos a malis spiri-
tuali

Augusti **Augusti** **Augusti**
Dicit aliis
bus. **Augusti** **Augusti** **Augusti**
ego clamaui
et non me eruit: aut ego non sum
iustus: aut non facio que mihi iu-
bet: aut forte ille me non videt. No-
li timere: tantum fac quod iubet. et
sine non eruit: corporaliter: eruet ta-
men spiritu

Nicola **Nicola** **Nicola**
Sepe
aliter. **Nicola** **Nicola** **Nicola**
emim

etiam liberat dominus iustos a tri-
bulationibus corporalibus: sicut
liberauit **Nicola** **Nicola** **Nicola**
danielem de lacu leonum
et tres pueros de camino ignis ut
confunderent carnales. **Nicola** **Nicola** **Nicola**
Deridete tamen
bat eos qui ducit eos ad reges et ma-
lis presentis vite: sicut fecit omnes
marti

Jeroni **Jeroni** **Jeroni**
L. **Jeroni** **Jeroni** **Jeroni**
Vista est do-
res. **Jeroni** **Jeroni** **Jeroni**
videlicet
auxilio a non loco. quia deus non est lo-
calis **Nicola** **Nicola** **Nicola**
his qui tribulato sunt corde.

Nicola **Nicola** **Nicola**
quod semper parat est aut
eos adiuuare liberando:
vel virtute patientie tribuendo ad
maius meritum ipsorum.

Jeroni **Jeroni** **Jeroni**
La humiles spiritu salua
bit. **Jeroni** **Jeroni** **Jeroni**
ut eis celestia regna
largiatur. **Jeroni** **Jeroni** **Jeroni**
Vite tribulationes
iusto **Casti** **Casti** **Casti**
quod eos diabolus
ru. **Casti** **Casti** **Casti**
validius insequi-
tur: et homines per invidiam ipsos frequenter
affligunt. Quod aliquando dominus permittit ut
per pacem meritum veniant ad maius pre-
mium. **Nicola** **Nicola** **Nicola**
Ideo **Nicola** **Nicola** **Nicola**
La de omnibus his h-

subdit. **Nicola** **Nicola** **Nicola**
liberauit eos do-
minus. **Nicola** **Nicola** **Nicola**
quia translati ad requiem li-
berabuntur ab omnibus presentis
vite penalitatibus. **Nicola** **Nicola** **Nicola**
Nodit dominus

humane iusticie vt vita mortalis
quantumlibet proficiat que sine de
licto esse non potest. in hoc non de
linquat dum sperat in eum in quo
est remissio peccatorum.

Calliodo. Peracta sunt
psalmi huius
sacrosancta mysteria vbi sic missa
rum ordo completus est vt eum co
scriptum putas temporibus chri
stianis. Dic etenim hymnorum or
do deuersus est. hic ad communi
onem deuotus populus iubetur ac
cedere. hic etiam genus humanuz
et iustorum bonis inuitatur et ma
lorum vltione terretur.

Collector. Dic fideles quiq;
ad laudandum
omni tempore dominum inuitant
quem supplices exoremus vt ipse
nos faciat sic prospera mundi despi
cere: nullaq; eius aduersa formida
re quatinus ad gaudia sempiterna
mereamur peruenire per christuz
dominuz nostrum: qui est benedi
ctus in secula seculoz. Amen.

Psal. xxxiiij.

Vdicado
mine nocentes me.
Titulus est talis:
psal. ipsi dauid.

Calliodo. Dauid sicut se
pe dictum est
duas signaciones complectitur: vi
delicet manu fortis a desiderabilis.
quod vtrūq; domino saluatori cre
tum est conuenire. Manu fortis est
quia mortis nostre captiuitatem

cū impio auctore diabolo pstrauit

Jeronimus Tetigitq; lo
culum et sue
cepit iuuenis filius vidue qui a fa
cit omnia. Desiderabilis est. quia
in tantum desiderant sancti videre
christum vt etia; corpora sua pro
ipso tradant in martiriū. Est emz
psalmus iste inuocans deum con
tra inimicos in tribulationib; hu
ius se. **Glosa** In quo christus
culi. loquitur nunc
in persona sua: nūc in persona cor
poris id est fidelium suorum.

Nicola. Et primo christus
loquens scdm suaz
humanitatem petit a patre seu to
ta trinitate auxilium protectionis:
et dicit.

Vdicado mine. Iudicio condemna
tionis. **noen** **Calli.** a diabo
tes me.

lum auz
ministris a sequacib; suis p quos
puenit iudaice voluntatis iniqui
tas. Ipsos petit debere dānari q̄s
virtute p̄scentie sue nouit ad peni
tudinis remedia nō venire. **Le** **pu**
gna impugnates me. Merito spi
ritus immūdi impugnatores dicitur
tur. quia licet sanctos vincere neq;
ant: confedere tamen cū eis impio
ba voluntate non desinunt. **Ad**
prehēde arma a scutum et exurge
in adiutori
um mihi. **Nico.** Loquitur de
moore hu
mano quo aliquis volens auxili
uz prestare alicui munit se armis
ad inuadēdu; a scuto ad defendēdu;

Jeroni. Arma domini prote
ctio diuinitatis est.

est specialiter vobis christi de iudeis
quonia; gratis hoc est quibus non
noauit absconderunt. Scilicet iudei
mihi interitum laquei sui.

Hugo v. insidias faciebant
m. vt me ad mortem
traherent. Et bene dicit laquei sui.

Jeroni q. per hoc ipse se met
ipso laqueauerunt
in mortem. fu

Hugo v. muti
peruacue. **Hugo** liter et
sine causa exprobrauerunt v. op
probriose et contumeliose accusa
uerunt animam meam v. vitam
mea copale; vt me morti traderet

Glo ueniat illi populo in
daico laqueus captiu
tatis que; ignorat futuru esse.

Jero Excidium illud minatur
quod temporibus Ve
spasiani sup hunc pplm aduenit.

Glola let captio quam ab
scandit videlicet mi
hi apprehendat euz v. similiter ca
piat a Tito et Vespasiano ex im
prouiso sicut me ceperunt. La in la
queum mortis cabat bidus po
pulus in ipsum laqueu. videli
cet vt eodem modo interficiantur si
cut me inter

Aug Nonne hoc
factuz est
iudeis in nocere volentibus in quid

Quia mea exultabit in dno
viz in eo a quo audierit: salus tua
ego sum: tanq. nō querens extrin
secus alias diuitias: nec circūflue
re voluptatibus bonisq. terrenis.
sed ipsuz amans gratis La delecta
bit sup saluati suo v. in xpo filio
p. que saluati sum? Omnia ossa

mea di **Cal** Ossa nec sensu nec
cent. Cal v. cē habē manife
stū ē: s. p. ipsa fortitudo animi a cō
stātia mētis debet itelligi q. merito
ossib? opantq. sic ossa corpus vti
nēt ita a hęc scās roborāt volūtates
dicitur g. dsie quis similis tibi s.
Quis negatiuū est: quasi dicat nul
lus. quia multuz dissimilis est cre
atura creatori. Ille seruit: iste dñi
tur. Exipiens inopez de manu
fortiorum eius v. spirituz imun
dorum egenuz a pauperem a diri
piantibus eum hoc est a demoni
bus. In isto versu exponit qd sup
dixit: quis similis tibi. Nam cum
diabolus manu v. potestate sua te
neret pene totum genus humanū
de illa potestate obnoxium v. obli
gatum vel reum: constat incarnati
one verbi sui esse liberatuz. Dec tria
scilicet egenum: inopez: a pauper
in vnum sunt collecta: vt ipsa con
ditionem generis humani pressa;
calamitatibus indicarent. Inops
enim dicitur quia mortalis effectus
est. Egenus quia in laboribus a fu
doribus panez questuit. Pauper
quonia; de illa sapientia a purita
te delectus solam tenuer; a umbra
tilem racunculam possidebat. Pa;
quis dicat eos vere sapuisse q. au
ctoris sui probantur scientiam nō
habe. **Hugo** deinde ostendit
re. **Hugo** propheta in per
sona christi q. maligne iudei egerit
aduersus christū: dicens. Sur
gentes testes iniqui. de quib? di
citur Matth. xxvi. Cū multi falsi te
stes iniqui accessissent tē. La q. i. grabā

Interrogabant me. **Cas.** Ignorabat enim dominus blasphemare quod ei princeps sacerdotum falsis et subreptus imputabat quoniam dixit **Videbitis filium hominis sedentem ad dexteram patris.** Et subsecutus est princeps iudeorum dicens. **Blasphemaui quid adhuc egemus tibi?** Ignorabat ergo dominus metiri et blasphemare de quo fuit interrogatus.

Iero. **Retribuebant mihi mala pro bonis.** quod exhibentes me vitam condemnauerunt morti: et similiter retribuiebant **sterilitatem anime mee.** et mihi qui fecunditatem bonorum celestium promittenti vitam penuriam et mortem intulerunt.

Hugo. **Go autem cum mihi molesti essent.** scilicet iudei clamantes **Crucifige crucifige eum.** induebar cilicio. **Humiliabam in ieiunio animam meam.**

Cas. Secundum historiam nusquam legitur dominum fuisse usum cilicio: nec ipsum tempore passionis ieiunasse. **Cilicium** fit ex setis: et est asperum tegumentum penitentium. Ergo dominus qui carne peccati assumpsit cilicium se induisse commemorat. Quia dum iudei per contumelias et insidias ei essent molesti: ille diuinitatem suam carnis velamine tenebrosis membris occultabat. quod non merebantur agnoscere quez tali impietate tradabant. **Et humiliavit se dominus in ieiunio** quoniam de iduratis iudeis non inueniebat quos in epulas spirituales assumeret. **Ieiunavit ergo dominus.** quod se ei incredula turba subtraxerat. **Sequitur.** **Oratio mea.**

quod pro crucifixionibus meis orauit dicens. **Pater ignosce illis:** quod nesciunt quod faciunt. **In sinu meo conuertetur.** quod dum eam detestabiles iudei minime suscipere mererentur in sinu eius et in secreto peccatoris unde fuerat egressa: remeabat. **Si enim in peccatoribus fuisset operata: non conuersa utique diceretur:** sed effusa. **Quasi primum quasi fratres nostros sic complacere.** **Dicit per ablatiuus accusatiui casus sunt positi per figuram** que dicitur antithetis: quando casus pro casu ponitur. **Dicit ergo:** quasi de proximo et quasi de fratre non sic complacere et de eorum affinitate gaudebat: quam me hostiliter insequabantur. **Et etiam complacere in illis deo patri quando pro ipsi patri in cruce positus supplicabat.** Ipsa est enim perfecta retributio si pro odio gratia et beneficium per lesionem prestat.

Hugo. **Quasi lugens a tristis status.** de peccatis eorum **humiliaabar.** **Compassionem eis.** **Lugebat christus ut dicit Luc. xix.** **Videns civitatem hierusalem fleuit super eam.** **Sed dominus non flente illi letabantur.** Unde subditur. **Et aduersum me letati sunt iudei:** quando Judas promisit me traditurum **Marc. xiiij.** et conuenerunt ad tractandum de morte mea **Matth. xxvi.** **Cassiodorus.** **Cum christi pro dominis pie contristaretur iudei impij libertate letabantur.** **Sed diuersa erit ista retributio.** christus gaudebit de tristitia sua: et iudei erunt de propria exultatione cruciandi.

Hugo. Ignorabat enim dominus blasphemare quod ei princeps sacerdotum falsis et subreptus imputabat quoniam dixit Videbitis filium hominis sedentem ad dexteram patris. Et subsecutus est princeps iudeorum dicens. Blasphemaui quid adhuc egemus tibi? Ignorabat ergo dominus metiri et blasphemare de quo fuit interrogatus.

Iero. Retribuebant mihi mala pro bonis. quod exhibentes me vitam condemnauerunt morti: et similiter retribuiebant sterilitatem anime mee. et mihi qui fecunditatem bonorum celestium promittenti vitam penuriam et mortem intulerunt.

Hugo. Go autem cum mihi molesti essent. scilicet iudei clamantes Crucifige crucifige eum. induebar cilicio. Humiliabam in ieiunio animam meam.

Cas. Secundum historiam nusquam legitur dominum fuisse usum cilicio: nec ipsum tempore passionis ieiunasse. Cilicium fit ex setis: et est asperum tegumentum penitentium. Ergo dominus qui carne peccati assumpsit cilicium se induisse commemorat. Quia dum iudei per contumelias et insidias ei essent molesti: ille diuinitatem suam carnis velamine tenebrosis membris occultabat. quod non merebantur agnoscere quez tali impietate tradabant. Et humiliavit se dominus in ieiunio quoniam de iduratis iudeis non inueniebat quos in epulas spirituales assumeret. Ieiunavit ergo dominus. quod se ei incredula turba subtraxerat. Sequitur. Oratio mea.

quod pro crucifixionibus meis orauit dicens. Pater ignosce illis: quod nesciunt quod faciunt. In sinu meo conuertetur. quod dum eam detestabiles iudei minime suscipere mererentur in sinu eius et in secreto peccatoris unde fuerat egressa: remeabat. Si enim in peccatoribus fuisset operata: non conuersa utique diceretur: sed effusa. Quasi primum quasi fratres nostros sic complacere. Dicit per ablatiuus accusatiui casus sunt positi per figuram que dicitur antithetis: quando casus pro casu ponitur. Dicit ergo: quasi de proximo et quasi de fratre non sic complacere et de eorum affinitate gaudebat: quam me hostiliter insequabantur. Et etiam complacere in illis deo patri quando pro ipsi patri in cruce positus supplicabat. Ipsa est enim perfecta retributio si pro odio gratia et beneficium per lesionem prestat.

Hugo. Quasi lugens a tristis status. de peccatis eorum humiliabar. Compassionem eis. Lugebat christus ut dicit Luc. xix. Videns civitatem hierusalem fleuit super eam. Sed dominus non flente illi letabantur. Unde subditur. Et aduersum me letati sunt iudei: quando Judas promisit me traditurum Marc. xiiij. et conuenerunt ad tractandum de morte mea Matth. xxvi. Cassiodorus. Cum christi pro dominis pie contristaretur iudei impij libertate letabantur. Sed diuersa erit ista retributio. christus gaudebit de tristitia sua: et iudei erunt de propria exultatione cruciandi.

eiam quam habuerunt furentes.
Let. Similiter iduatur reuerentia
contra impudentiaz falsitatis. Reue-
rentia est timor cum amore permi-
xtus. qd illis conuenit qui uoluntate
sincerissima confessionis munera
consequuntur. **Hugo** Qui ma-
gnificatur sup me detrahendo vel i-
derando auz dicit: euge euge. Post
q̄ de persecutoribus sufficienter di-
ctuz est: uenit ad partem fidelium
optans eos summa beatitudinis
exultatione compleri. Vnde dicit.
L. Cultes in corpore et letentur
in spiritu qui uolunt iusticiam me-
am imitari q̄ fuit in me: de q̄ Mat.
v. dicitur. Beati qui esuriunt et si-
tiunt iusticiam. L. dicant semp ma-
gnificetur dominus in nobis.

Glo vsq; in fine; secuti ma-
gnificatur sicut iam ma-
gnificatus est in conuersioe q̄ruda.

Hugo Hi autē dicunt semp
est magnificatus dñs. qui uolunt
pacem serui eius v. pacem peccato-
ris quam christus p pacem carnis
seruus dei patris habuit: et suis re-
linquit dicens Job. xiiij. Pacem re-
linquo uobis: pacem meam do uob.
Sed. L. Lingua mea meditabi-
tur iusti

Glo Meditatio est cor-
dia tua. dis non lingue: s̄
ita vox christi consonat cordi ut
qd est cor.

Cal. Lingua xpi me-
ditata est iusti-
ciaz q̄ nouū testamētū populis
p̄dica

Hugo Et uir iustus di-
xit. Lingua mea

meditabit iusticiam tuaz. loque-
tur de iusticia tua quam cor prius
fuit meditatam. Sequit. totā die
laudem tuam.

Callio S; qz hūa-
nitati ipos-
sibile uidetur deū cōtinua uoce lau-
dare ad intellectū nos bonoz adu-
um transferam. qz sp̄ deū laudat
q̄ in omni uoluntate sua diuina ius-
sa confitetur.

Augusti Quando ca-
derat. ritas hym-
num cantat: lingua tua laudat de-
um. a quotiens tu cessasti ab hym-
no cantando: discedis ut reficiaris
noli inebriari et laudasti deum. di-
scedis ut dormias noli surgere ad
malum facienduz a laudasti deuz.
negocium agis noli fraudem age-
re a laudasti deum. quicquid egeris
bene age: a laudasti deum.

Calliodo Consideremus
christum domi-
num quanta nobis dispensatione
loqui dignatus est in hoc psalmo
qui secundus est eorum qui passi-
onem et resurrectionem eius lati-
us intimare noscitur. Fecit enim ab
oratione principium. deinde passi-
onis et resurrectionis sue uentura
narrauit. postremo finit in spe a ex-
ultatione. Quapropter exemplo
domini gaudeamus in claudib; ex-
ultemus in periculis: quatinus ua-
leamus conregnare ipso dño nro Je-
su christo qui auz patre a spiritu s̄
cto uiuit a regnat in secula seculoz
Amē.

Psalmus. xxxv.

vie non bone. lib est per seueranter
pecca **Calliodo**. Et ad cu
tuit. **Calliodo**. multum
peccatorum consequenter intulit.
[maliciam autē non obiuit]. Die
maliciam vult intelligi cunctoꝝ
criminuꝝ matrem: vno verbo odu
dens qđ latius videbat̃ ofusum.

Augusti. Sunt homines qui
non pugnant cō
tra vitia: qualis est iste qui a ma
licia trahitur. quia non pugnant
contra eaꝝ quam amant. Sunt eti
am q̃ pugnare incipiūt: sed cuꝝ q̃si
tenere ceperint iusticiaꝝ sunt sup
bi de se presumētes: a hi vincuntur
vt ostendat illis deꝝ quia ipse vim
at: a illi per ipsum. Quis ergo est
qui pugnat a non vincitur. nisi il
le qui presumit de deo qui iussit vt
pugnet et vincat hostem adiutꝝ.

Calliodo. Innumeratis
cogitationibꝝ
hominum pessimorum: consequen
ter ad laudem domini transitum fa
cit: dicens. **Domine in celo mise
ricordia tua**. Quāuis et in terra a
i mari a vbiqꝝ sit misericordia eiꝝ
hic tamen dicit specia liter in celo
v in celestibus creaturis: videlicet
angelis qui non ceciderunt: et san
ctis hominibus in quibus copiosi
us dona manauerūt. **La veritas tua
vsqꝝ ad nu**

Jeroni. Veritas
est
Nubes sancti predicatoris. Vnde
dicitur. Mandato nubibus meis
desuper vt non pluant imbrem su
per eam. Quia sicut nubes pluuiā
portant: ita irrigant animas que

steriles fuerant ariditate peccati.
Cognitio igitur veritatis tue venit
ad predi **Calliodo**. p qđ
catores **Calliodo**. te hu
mano generi ipsam veritatem co
gnoscamꝝ prestitisse. **Iusticia
tua sicut mōtes dei**. beatus aposto
los dicit montes: qui iusticie eius
tanquam domini capaces deuotis
sensibus existerunt. Quos merito
montibus comparauit. quia sicut
montes in ortu solis prius illumi
nantur a sole et postea valles: sic
apostoli primo sunt a christo na
to illuminati lumine sue veritatis
quod humilibus populis sancta
predicatione infuderunt. **Iudicia
tua abyssus multa**. Abyssus est
profunditas aquarum quam nec
metiri: nec intrinsecus ex toto vide
re preualeamus. Sic diuina iudi
cia nec mente complecti possumꝝ:
nec ratione aliqua diffinire p̃uale
mus: sicut apostolus dicit. **Quō
prelexi sibi sunt iudicia eius: et
inuestigabiles vie eius**.

Jeroni. Iudicia em̃ dei nobis
sunt occulta: ignorā
tes quare vnū reprobat alium as
sumit: sic dixit. **Jacob dilexi: Esau
odio habui**. Exponit adhuc quare
iudicia eius abyssus dixerit cum
subiungit. **Homines a iumenta**
v rōnales a irracionales p̃sonas.

Callio. [saluab̃ domie] quo
māꝝ peccatoribus in
mentorū se inordinata voluntate
tractantibꝝ beneficia tue pietatis
indulget. hoc autē q̃ mens: q̃ ratio
comprehendat: videlicet supplicati
m. ij.

onem penitentiu; ad premia tran-
sire iustoru. Quemadmodum mul-
tuplicasti misericordias tuas de? Le-
quemadmodum aduerbium est
admirantis & q̄ sublimiter: q̄ pote-
ter misericordias largitate mirabi-
li contulisti ut a peccatores ad pre-
mia venire faceres: et iustos spera-
re dona promissa sancires. Vides
ergo domini iudicia p̄fidis abys-
sis aperitissime comparata.

Collectoꝝ dicit Aug. abys-
sus p̄fiditate pec-
catoru; signare: quo quisquis per-
uenit contemnendo deum: videlicet
cum venerit in profundum malo-
rum. Et scdm hunc sensu; exponit
verbum precedentem. videlicet ho-
mines a iumenta salua bis domi-
ne & hoies qui salute iumentoz; hoc e-
qui non eternam sed temporalem
felicitatem querunt a desiderat sal-
uabis coꝝp oraliter tantum cum in-
mentis: quemadmodum multipli-
casti misericordiam tuam deus ut
non solum talibus hominibus: s̄
etiam iumentis temporaliter pui-
deres. Hoc autem de carnalibus ho-
minibus didum est qui presentia
bona sectantur atq; iumentis. Con-
sequenter dicit de illis qui futura
bona sperat atq; angel. Vñ subdit.

Jeroni. Alij autem homi-
num rationabiles ee-
iuste viventium: qui ad imagine;
dei mente perfecti sunt sub tegmie
alarum tuaruz hoc est sub crucis
tue defensione sperabunt iumenti.

Calliodo. Vel ale domini
sunt precepta no-

li veteris testamenti in quorum
protectione omnis iustus sperare
cognoscitur dum eis obedire mon-
stratur. Item Jeronimus a hi filij
Inebriabuntur ab vbertate do-
mus tue & intellectu dogmatum
ecclesiasticorum: vel a pinguedine
gratie spiritus **Callio.** Et est
sancti.

iste tractus ad partem bonoru; ho-
minu de consuetudine vitiosa qui
vino nimio gurgitati mentis op-
pressionem torpescent. Sic et ista ce-
lestis ebrietas memoriam abscon-
dit secularium rerum: et carnalia
ita facit a mente discedere tanquaz
vini crapula que humanos actus
a nostris sensibus alienat.

Gregori. Omelia. r. super
Ezechiel. Bibite
enim & sacra scriptura a no inebri-
atur qui ad cognoscendum dei ve-
rum deuotio no est. sed ea que sunt
huius seculi adipisci desiderat. Si
enim inebriatus esset: mentes pro-
culbubio mutasset ut iam terrena
non quereret: iam vana a transito-
ria que amauerat iam no amaret.

Jeroni. Let torrente volupta-
tis tue potabis eos & spiritus sancto qui dicitur spiritus
torrens: quia irrigat omnem ani-
maz spiritualibus fluentis ut fru-
ctum exhibeat sanctitatis. Vel po-
test iste versiculus de futuro expoi-

Nicola. Inebriabuntur sa-
di & saturabuntur
absq; tamen fastidio: ab vbertate
domus tue & celestis glorie: scdm il-
lus quod dictu est in psalmo. xvi.

Satiabō aī; apparuerit gl'ia tua.

Hug. La torrente voluptatis
tue potab eos.] & afflu
entia diuīe

Castiodo 9.

Quoniam apud te domine est
fons vite.] christo domio hoc dicit
apud quem est initium omniū bo
rum et origo virtutum.

Ieroni. Qui p̄stas baptisimū
per quod ablutis fa
cinoribus vitam largiris eternaz.

Vel fons vite doctrina dei est que
anime vita est. Let in lumine tuo
videbimus lumen. Lumen patris
christus est: qui illuminat omnē
hominē venientē in hunc mūdū.

Castiodo In christo em̄;

lumine videbi
mus lumen patris et spiritus san
cti. quia per ipsius predicationem
factum est vt tota nobis trinitas
manifesta cōstaret. **Retende**
id est ostende misericordiam tuā
scientibus te.] qui videlicet sanctā
trinitatem corde firmissimo cōfite
tur his rogat preterdi misericordi
am vt in isto seculo sub domini pi
etate degant: et in futuro iudicio
premia digna recipiant. **Hoc em̄**
signat. Iusticiam tuam his qui re
cto sunt corde.] qui i futuro iudicio
iustissime ad dexteraz collocabun
tur: quoniam recta mente prestan
te domino viuere meruerunt.

Augusti. Illi sunt recti cor
de qui sequuntur i
hac vita voluntatē dei. **Voluntas**
dei est vt sis aliquando sanus: ali
quādo vt egrotas. **Siquādo sanus**

es dicit. **Dulcis voluntas dei est. et**
quando egrotas amara est volun
tas dei: non recto corde es. **Quare**
quia non vis voluntatem tuam di
rigere ad voluntatem dei: sed dei vo
luntatem vis curuare ad tuam. illa
recta est: tu curuus es. **Rectus eris**
corde si dominus semper benedicit
a lau

Castiodo **On ve**
das. **Castiodo** **mat mibi**
pes.] id est affectus superbie] ne
erectus in superbia; a iusto trami
te recedam.] a manus peccatoris.]
id est mala sua dentis operatio lno
moueat me.] a fidei firmitate.

Nicola 9 **Vel manus pecca**
toris & potestas de
monis in peccatis obstinati: non
moueat me a statu gratie.

Castiodo **Bi]** em̄; in
affectu supbie
et praua suasionē nequitiē læde
runt omnes qui operantur iniquita
tem.] Nam quāuis alij ex crudeli
tate: alij ex libidine: alij ex cupidi
tate: alij ex iuidia diaboli plabatur
omnes tamen in superbie vitio ca
dunt. quia domini iussa cōtemnūt
Nam sicut obediens dicit qui mul
tis iussiomib; obsequat. sic mul
tifarie domini precepta cōtemnēs
superbus verissime nuncupatur.
Initium enim omnis peccati super
bia. **De istis sequit.** Expulsi sūt]
id est expellentur quando audient
Ite in ignem eternum.] nec potue
runt stare.] quādo non illis licēbit
domini iussa differre. sed illic sta
tim precipitantur ab angelis vbi
eis pata est flāma penat. **Repe**

pro te dolores: opprobria: flagella: crucem: morte: sustinuit quod tibi peccatori debebat. Ergo tene dire dum oculum mentis ne turbet pre ira. a. noli emulari. id est imitari ne quicquam impiorum.

Jeronimus ut maligne ris. v. efficia ris ipse nequam. Quoniaz qui malignantur. Translatio romana habet. quoniam qui nequiter agunt exterminabuntur de terra uenti **Cassiod.** O homo quid um.

desideras quos perire pro spectas. Exterminari est extra terminos proijci: id est ab illa dei ciuitate priuari. Sed ne solus metus imbecilla hominum corba turbaret subiungit etiam spem bonorum: dicens. Sustinentes autem id est patienter expectantes dominum: ipsi hereditabunt terram. videlicet qui despicunt impiorum felicitatez. Ipsi ciuitate futura domini potientur qua iustis uiris diuina pietas pollicetur. Et ne hanc sustentiam longissimam estimares protinus adiunxit. Et adhuc pusillum. Pusillum uero dicit tempus quod restat usq; ad diem iudicij: qd comparatioe preteritorum dierum paruissimum **Augusti.** Recole est.

ab Adam usq; ad hodiernum diez. percurrere scripturas. huius pene Adā de paradiso lapsus est. tot secula euoluta sunt. Vbi sunt preterita tempora. Sic pauca que restant utiq; transibunt. Si toto illo tempore ui

ueres ex quo Adam de paradiso dimissus est usq; in hodiernum diez certe uideres vitam tuam non fuisse longam que sic cito auolasset. **V**nus cuiusq; autem vita hominis quanta est. Certe sicut dicit apostolus: quasi vapor summi ab modicum parens. Adde quāto sibi et annos. duc longissimam senectutem quid est. Nonne aura matutina. Et si hoc pusillum tempus quod est futurum tibi uideatur longum esse. tuus tamen ultimus dies longe ab esse non potest. Qualis enim eris de presenti uita: talis reuertis uite futuri **Cassiodo** O misere.

Cassiodo me pusillum. Let non erit peccator.

Augusti. non quia ipse qui peccauit non erit: sed peccare iam desinit. Let queres locum eius. id est usum eius. Let non inuenies. Deus uisitur hic peccatore ad probandum iustum: quomodo usus est diabolo ad probandum **Job:** et **Juda** ad tradendum christum. Peccator ergo non habebit locum id est usum flagellandi iustos. cui transierit tempus presentis uite: id est tempus probationis iusto **Nicola** Man

Nicola Man rum. qui expectant patienter beneplacitum domini. Let hereditabunt terram. uiuentium: celestem uidelicet hierusalem. Let delectabuntur in multitudine pacis. **Cas.** quia habitatores celestis ciuitatis non mercibus degunt: sed diuina delectatione pascentur.

Hugo Labius eorum id est persecutio temporalis vel spiritualis qua alijs conantur nocere intret in corda ipsorum id est in animas eorum ad damnationem: velut temporaliter simili persecutione moriantur.

Nicola Frequenter enim contingit diuino iudicio vt mors quam preparaue-
runt alijs veniat sup eos: sic Amā fuit suspensus in patibulo qd prepara-
uerat Mardocheo Deut. vij.

Cassiodo La arcus eorum id est occulta malicia ipsorum que contra innocentes preparabat confringatur id est frustret vt nihil noceat iusto. Et respice quomā ipsa verba que in facinoribus posuit: eadem a in vindicta geminauit propter illas scilicet euangelij sententias: In qua mēsurā mēsi fueritis: remetiet vob.

Nicola Etius est mobi-
cum iusto qd quā-
tumcūq; modicum habeat de bonis
temporalib: habet tamen sibi suf-
ficientiam eo qd appetitus eius ten-
dit ad bona spiritalia in quibus
quietatur anima eius. Super diu-
tias peccatorum multas in quibus
non habent sufficientiam: sed ma-
gis indigentiam. quia eis abutun-
tur per prodigalitatez siue p aua-
ritiam a virtute dedmantes. Si pri-
mo modo abutuntur: scilicet per
prodigalitatez statim diuitijs eua-
cuantur: et sic ad tenendum statu
suū anxiāntē diuitias indebite acq-
rendo. Si secundo modo: scilicet per

auariciaz eis abutuntur: tūc in-
cunt indigentiam: tūc quia non au-
dent vti suis diuitijs: tūc quia cre-
scente concupiscentia videtur eis qd
semper plus eis deficiat. quia si ha-
bent centum florenos anxiant ad
habenduz mille a tūc de centum
a tamen postea totum perdunt in
morte: a aliquādo etiam ante mor-
tem. quia ab eis per predones vel
latrones auferuntur. Ite subditur
Vomiam brachia peccatorum
contrentur id est diuitiarum po-
tentia in quibus confidebant.

Cassiodo Et non dixit frā-
guntur qd vno
ictu poterat prouenire. Sed dicit
contrentur: id est assidua tritura
minuent quod grauius est qd subi-
ta clade con-

Nicola confr-
fumi. mat at
iustos dominus quia a bono vir-
tutis non mouentur in prosperis
vel in aduersis. Quid dominus
noticia approbationis dies imacu-
latorum id est opera a conuersati-
onem bonorum. Multi videtur im-
maculati exterius qui sunt valde
maculati interius in cōscientia qd
dominus solus noscit. Quid autē
imaculatis sic futurum consequen-
ter ostendit: dicens. Et hereditas
eorum in eternum erit hoc est in
vita eterna. Non confundentur
in tempore malo hoc est in die iu-
dicij: quando vniuersorum actus
discutientur: imo tunc honorabu-
tur. quia tunc eis dicit Venite bene-
dici patris mei percipite regnu:
qd vobis paratum est ab origine

Ideo subditur. La viaz eius uolet id est approbabit eam ordinās ad meritū uite eterne. **U**m ceciderit p peccatū re male.

Jeronimus propter infirmitatem carnis. quia septies cecidit iustus a resurgit. no collide

Nicola quia per hoc tur. **I**deo subditur. quia domi nus supponit manum suā. **H**uius autem manus suppositio est diuine gratie conseruatio: quā quisq; ha bens potest vitare omne peccatum mortale. sed ipsa priuatus non potest. quia

Gregori. **E**zechielem. Peccatum quod mox per penitentiam non diluitur suo pondere ad aliud trahit. **S**ed quia iusti p̄destinati aliquando cadunt p peccatū mortale: sicut patet de dauid.

Ideo potest hoc etiam exponi de casu mortalis peccati cum dicitur. cū ceciderit per peccatum mortale non collidetur: id est irreuerterabiliter non frangetur. quia dominus supponit manū suā per penitentiaz eū reducendo ad gratiā. **Q**uod probat cum subiungit: dicens.

Uniuersi fui etem semū. **E**x hoc apparet qd dauid fecit hunc psalmū in senectute sua. non uidi iustum derelictum uidelicet a deo. **E**t intelligitur de iusto p̄destinato. qui si aliquando derelinquatur a deo propter peccatū suū: tamen finaliter recipitur ad gr̄e

Castiodorus qui etiam intelligit non derelictus

in bonis spiritalib; finaliter si etiam tormentis aliquando affligatur quoniam post tormenta sequitur p̄mia eterna domio qui se corpati ter in cruce clamauit derelictum te stante. **B**eati ait qui persecutione patiuntur propter iusticiā: quoniam ipso rum est regnum celorum. **S**equitur. Nec semen eius querens panem. **Q**uod si ad litteram accipias non poterit consistere. **L**egimus enim famis causa **Abraham** **Isaac** et **Jacob** mutasse prouintias. unde dubiam non est eos eguisse pane quos propter penuriam loci exterarū constat appetisse regiones.

Augusti. **S**ed panis est uerbum dei quod semen uera opera iusti non mendicat. quia uerbum dei nunquam ab ore eius discedit.

Casti. **I**dem. Uota die et omni tempore uite sue. Uoluntate se reuertat a comodat quia prius misericordia mouet animū ad elemosinam: et sic aperit manū. **I**psa enim perfectā elemosina prius a se ichoat: et sic ad alterius iuuamina uenire festi

Glosa **U**el miseretur nat. **I**dem. **U**el miseretur erantem. et comodat docendo nescientem. **Jeronimus** **O**mnium enim tēpore miseretur illi a deo qui alijs ministrat doctrinam dei quā comodat non ad lucra mundana: sed ad celestia conqui

Castiodorus **C**ommodat placet iustis. **U**bi oīno diues est de doctrina: et pietate: et iusticia: et

pat mirando penas gelene ita frequenter munera pollicetur ut erigat. vtraque enim efficacissima sunt instrumenta doctrine ut malos vindicta: bonos premia promissa subsequantur. Unde subditur. **IV**sti autem hereditabunt id est in eternum possidebunt terram. videntium et inhabitabunt in seculo seculi. **Nicola** Vbi enim in veteri testamento seculum duplicatus si aut hic intelligitur perpetuitas ex parte finis. **Hugo** Super per eam. notat dominum: sicut **Matth. xxv.** dominus dicit. Super multa te constitua.

Cassiodoro Idem dicitur est super eam et non in ea. quia spiritali corpori non erit necesse transire qui calcare vestigio: sicut dicit **Apo.** Deum nos qui vivimus qui residui sumus si rapiemur cum illis in nubibus obviamus christo in aera: et sic semper cum domino erimus. **OS** iusti meditabitur sapientiam. **OS** cogitationem delemus accipere.

Nicola Sapientia dicitur quasi lapida scientia: que proprie est circa cognitionem divinarum. **Let** lingua eius loquatur in iudicio. **Glosa** quod de eum. us precipit tenere vel **Aug.** ne forte fugere.

Aug. te patet istud de illis esse de quibus dicitur **Populus** hic labijs me honorat: cor autem eorum longe est a me.

Nicola Ideo subdit. **Dei** et in corde ipsi?

videlicet per iugem meditationem. **Et** quid illi prodest. sequitur. **Et** non supplantabitur gressus eius. quia non amovebitur a via iusticie per demonis vel hominis suggestionem. Sicut enim meditatio iusti est circa legem dei ut eam custodiat: ita meditatio impij est ut malum conceptum perficiat. **Ide** sub dicit. **Non** sicut peccator iustum. quahiter et quomodo possit decipere eum. **Let** querit mortificare eum. quia non solum querit ei nocere in bonis exterioribus: sed etiam in persona propria. nec solum querit privare eum vita corporali: sed etiam spiritali: querens eum auertere a statu iusticie. Sed quia frequenter deus eripit iustum de manu impij: ideo sub **Augustin.** **Do** dit. **Autem** non derelinquet eum in manibus eius. id est in potestate eius secundum animam ut ei consentiat. ut enim ait **Job.** Terra tradita est in manus impij: id est caro tradita est in manus persecutentis. Non enim ibi dimisit iustum suum deus. quia de carne capta educit animam invictam. **Dimitteret** iustum suum deus in manibus impij si illum fecisset consentire impio. **Cum** ergo ventum fuerit ad illud iudicium ubi oportet omnes exhiberi ante tribunal christi: et stare ut illic recipiat unusquisque que per corpus gessit: siue bonum siue malum: tunc **Uec** damnabit eum. videlicet iustum.

Hugo **Uec** damnabit eum. id est cum sententia

habitus **Augusti**. Licet ad pro eo. **Augusti**. tempus videatur damnari ab homine.

Nicola Postquam autem prosperitatem iniquorum esse contemnendam et iustorum aduersitatem appetendam ostendit: hic sequens ponit suam monitionem: videlicet quod homo committat se fideliter diuine dispositioni. nec a rectitudine iusticie moueatur ex malorum transitoria prosperitate: dicens. **Expectata dominus**. et dispositionem eius patienter. **Et custodi viam eius** obseruando mandata eius. **Et exaltabit te** de valle presentis miserie. **Et hereditate capias terram**. scilicet viuens. **Augusti**. de qua dicitur. **Venite** et ne dicitur patris mei percipite regnum. **Et quid de illis qui nos angustia uentur inter quos gemimus: quorum scandala toleramus: pro quibus se uiuentibus oramus frustra.** Quid de illis erit: sequitur. **Laus perierint peccatores**. Tu eris ad dexteram illi autem ab sinistram. **Duplici ratione iustorum gaudia cumulantur.** **Primum** cum senserint in quantis sint iocunditibus collocandi. **Deinde** cum viderint peccatores in penis exultabunt se amplius ab eterno supplicio. **Hugo** ostensa literatos. **Hugo** sanctorum dignitate eternam esse: hic ostendit dignitatem malorum fantasticiam esse a transitoria. **Vnde dicitur.** **Ubi impium super exaltatus** super alios honoribus. **Et eleuatus** superbia. **Et ceteros libani** hoc

est in maxima dignitate temporalis. **Libani** vero candidatio interpretatur. **Et** ipsi mirent candore et gloria huius seculi. **Transiui** et ecce non erat.

Nicola his gloria et potestas est ita breuis quod est qui dicitur transitus: secundum quod dicitur Sapientia. **Umbra enim a transitus est tempus non**. **Cassiodorus** duobus modis strum. **Cassiodorus** mundus iste transitur. siue cum deserit meliorem conuersationem siue cum mortis sine relinquere.

Augusti. Ergo transiui ad spiritualia: intraui ad sanctuarii dei ut intenderem in nouissima eorum et ecce non erat. **Questiui cum a non est inuentus locus eius.** **Jeroni** sicut enim ceteris super excelsos montes apparet exaltata a impulsu ventorum sepe dilabitur. ita et impius qui relicto deo in diuitiis mundum confidit quantulibet floreat: quantum libet extollatur et eleuetur non inuenietur cum ab hoc mundo migrare. **Nicola** quia in profundo inferni est absconditus. **Et** in nocentiam. **Nulli nocentium in ferendo** et vide equitatem iuste cum proximo agendo. **Quoniam** sunt reliquie hominum pacifice.

Cassiodorus ut post hanc uitam eterne beatitudinis premia consequantur.

Jeronim qui hic pacifice vixit ut filius dei vixit huius reliquie hoc est et ipse mortale refuat ad gloriam resurrexerat

intra illud apostoli Oportet mortale hoc induere immortalitatem.

Nicola Enūsti autem di scribunt. Iper eter nam damnacionem. Simul relique impiorum interibunt.

Hugo quia bona temporalia que hic reliquerunt nō proficient eis sicut in alio psalmo dicit. Ne timueris cum diues factus fuerit homo et cum multiplicata fuerit gloria domus eius. quoniam cum interierit nō sumet omnia neque descendet cum eo gloria domus.

Cassiodoro Sicut quidam volūt reliquie signant memoriam bonorum quam iustus vit in hoc mundo post obitum relinquit. dum de aduū suorum probitate laudatur. Quod utique martiribus contingit qui pro testimonio veritatis felices animas reddiderunt. hoc meriti impij nullatenus possunt quā nullum vestigium dignum sue memorie derelinquunt quoniam superueniente interitu eorum laus a fragilis vita dissoluitur.

Jeronim Salus autem iustorum a domino. Iper quem et presentem vitam capiunt et adipisci prestolantur eternam. Et protectore eorum in tempore tribu

Cassiodoro lacōnis.

Tempus quippe tribulacionis duplex est sed longe dissimile. Nam et hic tribulaciones temporales sunt quas tamen dominus a fidelibus suis ex toto non amouet quā

mordent potius quā deuorant. Illa vero tribulacio que in die iudicij impijs veniet mala quia eterna. tristis quia cruciat. vehemens quia districta est. In hoc tempore tribulacionis protector est dominus quia ex ipsa eripit. Et adiuuabit eos dominus. quoniam in colludacione temptationum fatigantur. Et liberabit eos.

Nicola si ceciderit eos. Iper et eruet eos. per veram penitentiam. La peccatoribus. sed est a demonibus in peccato obstinatis et perseuerantibus. Et saluabit eos quia sperauerunt in eo. Ipe debita que prouenit ex meritis et gratia diuina.

Augustinus Episcop est in ecclesia catholica sarcinam suam portat rationem redditurus est deo. in bonis eius noui. si malus est ipse nouit. Si bonus est nec sic spes mea est. hec autem omnia didici in ecclesia catholica ut spes mea non sit in homine. Idem in tractatu super eundem psalmum. Nouissimus dies karissimi terribiliter venturus auditur eis. qui secul esse bene viuendo nolunt et male viuere volunt. Hunc enim vtiliter scimus venturum. et vtiliter ignoramus quando venturus sit. paratur cor habeamus bene viuendo et non solum non timeamus venturum illum diem sed et amemus. dies quippe ille sicut in fidelibus laborem auget sic a fidelibus laborem finit. Quid autem bonorum duorum esse velis antequam veniat. aut

fidelis aut infidelis. nūc ē in ptāte
 tua. atq; autē venerit tunc non erit
Elige ergo cum tempus est quia
 deus quod misericorditer occultat
 misericorditer differt. Iustum autē
 est apud deū vt mō impiaui: mi
 sericordiā. a in futuro exerceat iu
 diciū. **S**i reuera h te perturbat ho
 minem xpianum qz vides male vi
 uentes felices rerū istarum copia
 circūfluere. sanos esse. supbis di
 gnitatibus eminere. incolumē ha
 bere domū. gaudia: suoꝝ obse qā
 clientum. excellentissimas poten
 cias. nihil trite interpellare vitā
 ipsoꝝ mores nequissimos vides
 facultates copiosissimas respicias.
 et dicit cor tuum nullū esse dīnuꝝ
 iudiciū. oia casibꝝ fieri a fortuitis
 motibus. **Collect.** Bite ergo
 ventilare. pōtionem
 huius p̄s p os cordis tui a cogno
 scas qm̄ post breuem huius vite
 prosperitatē p̄dōres ad tempꝝ flo
 rentes. eternis deputabunt tormē
 tis. a iusti post breuē tribulacōez
 ad gaudia puenient sempiterna
Simulq; in cōdusione huius p̄s
 attende quanta faciat p te tuꝝ im
 pator. Ipse ē tua salus tua p̄dō
 tua liberatio. vt te hic regat et cu
 stodiat ac deinde ad vitam eternā
 pducatur q̄ ē bñdicius in. s. f. Amē.

Psalmꝝ xxxvii.

Domine ne
 Titulus tal est p̄s
 dauīd i rememorati
 one sabbati

Cassiodorus. Dicendo
 in reme
 moracione hoc nobis titulus iste
 pronunciat vt quia peccatū pro
 fus fugere nequimus. semper ip
 sum in memoria habeamus. non
 ad faciendū sobyt ab eius frequē
 tia saltem nos tpeamus.

Collector. Cassiodorus ex
 ponit hūc psal
 mum loquēs in persona Job qui
 vt ait fuit superator vite mortāl.
 et carnis sue debellator ac ingenci
 um suppliciorum triūphator.

Glosa. Verum quia iste
 psalmus est terci
 us in ordine penitenciam con
 grue de quolibet peccatore potest
 expm̄. Vnde sensus tituli talis ē
 psalmus iste est dauīd id est peni
 tentis habitus in rememoracōne
 sabbati. **Sabbatuz** est requies et
 nitatis quam p̄dere formidat pec
 cati conscus. a habere considerat
 grauiter afflicus. **I**te nanq; peni
 tēs in malis penis positus timēs.
 et inde lugens. sabbati eterni re
 cordatur. Vnde ne huius sabba
 ti beatitudinē priuetur domini mi
 sericordiam implorat dicens.

Domine ne in furo
 re tuo argu. me. **Au**
gustinus. Ut non sim in
 quibus dicitur es. **E**surui et nō
 edidisti michi manducare. **I**te in
 ignem eternum. **N**eq; in ira tua
 corripas me. **V**t in hac vita me
 purges et talem me red das cui
 iam purgatorius ignis nō opus

fit Grauior erit ille ignis qm quic
quid potest pati homo i hac vita
Sequitur causa probabilis vt in
illo iudicio iam non debeat puni
ri qui malis presētibus viximen
ter afflicus est. Vñ subdit. Quo
miam sagitte tue infixae sunt mihi.]

Glo. Sagitte sūt vmbide dei
s. dolores a penalitates
anime et **Hugo** vt pote tristi
corporis. **Hugo** cia efuies fri
gus sitis et cetera humani corpis
infixe.

Glo. Ex augustino. qz
ma. sicut sagitte intēdū
tue a infinguntur ita vmbide dei in
tenle fuerunt in adam p. cōmina
tionē sicut legit genef. ij. In qua
cūq; die comedis ex eo: morte mo
rieris. Et quia comedit. infixae sunt
ei. et nobis in ipso: p. penam a cul
pam. et nō ad horam nāl. cōfirma
sti sup me manū tuā.] v. vmbidā
tuam vt me ēnt mēchi sagitte tue
vsq; in finē pntis vite ppter quod

Non est sanitas in carne mea.]
quia p. vno mortale corp? tot tem
ptationibus et corporalibus mi
seriis subditum et hoc. La facie ire
tue.] v. ab instācia vmbide in adā
exercite. Non est pax ossibus me
is.] v. interioribus viribus anime
La facie.] v. a memoria. Peccatorū
meorum.] Qñt et hi duo versus ex
poni in psona penitentis deploran
tis non inflicam miserā vt dictū
est sed assumptam penitentia; co
rā deo memorāns a dicētis. Quo
miam sagitte tue infixae sunt m.]

Iero v. vba sacre scripture ac
doctrine tue infixae sūt cor

di meo que vt iaculū trāfuerit tra
uerunt cor meum vt agrem p. ni
tenciā. Et confirmasti sup me ma
num tuam.] vt tanq; bonus magi
ster v. l. tribus castigacōnis affli
dum rederes emendatum. Non
est sanitas in carne mea a facie ire
tue.] Vidi faciem ire tue hoc est in
tellexi p. scriptuās sanctas quāta
minatus peccatorib? a extabui
v. cōputui vel totus defeci petens
ne ipsa ira sup me descenderet. Nō
est pax ossibus meis a facie.] v. a
memoria. Peccatorū meorū.] Nul
lam quietem indulsi vel ossibus
vel membris meis donec ea peni
tendo purgarem. Rec mecum si nō
est mihi pax.] Quoniam iniqui
tates mee supergressae sunt caput
me.] **Calli.** Caput emz nostrū
um **Calli.** ratio est supra qm
inter bona nobis collata celsius ni
hil habemus. Ipsa enim duce. do
mino p. stante dirigimur. ipa nos
ab bonos actus proficuos per du
cit. quam si iniquitas oppresserit
illa protinus vicia succumbit.

Iero. Iniquitates ergo mee i
ua luerun t mihi pro vt
sequitur. La sicut onus graue gra
uate sunt super me. Sicut pondus
graue sic peccata mea super me.]

Hugo Deinde conqueritur
penitēs iste de pecca
ti diuturnitate quo impeditur ne
sue sum ad celestia appetenda con
surgē possit vñ dicit. P. utruerūt
et corrupte sunt cicatrices mee.]

Grego. libro Job. viij. qd
emim sūt cicatrices
n. ij.

nisi vulnerum sanationes. Equoni
am qui peccatum corrigit et plan
git: cicatricem vulnere supducit.
Sed cui mens decepta hoc vnde iā
penituit ad delectationem sui iuo
cat: cicatrix penitentie que supdu
cta fuerat ad putredinem vulne
ris redit. **Et** hoc fit La facie in spie
cie **Hugo** & propter in spie
cie **Hugo** eniam meam. **Si**
quia non sentiebam amantudine
peccati. **Miser factus sum**.
Jerom. id ē miseris afflicus La
curvatus sum. & humili
atus sum ad penitentiam vsq; in
finem & vsq; dum cōfitendo mere
ar indulgentiā obtinere. tota die
contristatus ingrediebar. indig
num me indicans vt non oculos
ad celum leuare audeam sed pec
tiens pectus meum aiebat. **Deus
ppicius esto mihi peccatori.** Cau
sam huius miserie et tristitie sub
dit **si**. **Mico**. Quoniam hum
rens. **Mico**. bi mei. in quib?
luxuria dicitur regnare scdm Gre
gorium. **Ome. xxxij. sup euāgelio**
Hugo Impleti sunt illu
sionibus. & delectatio
nibus carnalibus que recte illu
siones dicuntur ppter duas causas.
quia post factum vellet homo non
peccasse. **Vnde** dixit quidam pbs
Non emo tanti penitere. hoc dixit.
quia quedam mulier magnuz p
cium petebat ab eoyt consentiet
ei. Secundo quia p momentanea
delectatione; peccator eterno iuce
bio obligatur. **Talis** enim non
potest penis illu di **Vnde**

Gre. Momentaneum est qd
delectat: eternū vero qd
cruciat. **Si** enim vnusquisq; cōfide
ret a titillante; intelligat corporis
voluptatem dicere potest

Mico. Non est sanitas in car
ne mea. quia ex ihermi
tate carnis procedit luxuria.

Jerom. Vn dicere potest cū apo
stolo. **Miser** ego homo
quis me liberabit de corpore mor
tis huūis. **Et** illud neq; enim qd
volo facō. sed hoc quod nolo. **Et**
afflicus sum. castigando corp. **La**
humiliatus sum nimis. **per** penitē
ciam luglebam. in cōfessione fa
cta La gemitu. id est a contritiōe.
cordis mei. **Gemitus** corporis est
propter res terrenas vel propte
mortem gemere. **gemitus** cordis ē
propter peccata sua vel aliorum.

Mico. Domine ante te omne
desiderium meum. **La**
te non latet aliquod secretum. **Et**
gemitus me? a te nō ē abscondit?

Jeroni. Quicqd deliq; que
ma tibi cum gemitu reueraui. sci
ens quia tibi non occultantur oc
cul.

Augul. Videur autē ali
ta. **Augul.** quādo hominib?
videre seruus dei nūqd desiderium
illud mortuum est in corde. **Si** au
tem inest desiderium. inest a gemi
tus. **Non** semper venit ad aures
hominum sed nunquid tēdit ab
auribus dei. **Cor meum contur
batum est**. **Hugo** quia fiat
in me. **Hugo** dicit **Gre
gorius** Iustum est vt in se se uer

merores inueniat. qui relictis uero
gaudio. in se gaudia querebat. de
reliquit me uirtus mea. que confi
stit in bonis gratuitis. quam ha
bui ante peccatum. et lumen ocu
lorum meorum. uidelicet gracia
dei similiter me derelinquit.

Jerom. Et ipse non est mecum.
quia postposito ueritatis

luminis in tenebras decideram pec
cato. **Colle.** residuum uero p̄
rum. **Jerom.** exponunt Jeroni
mus et augustinus de capite chri
sto domino nostro passo a crucifi
xo. licet quedam conueniant cor
pori. Uñ uox christi in passione
constituit. Amici mei et proximi
mei. uidelicet iudei et iudas.

Jerom. Quos amicos uocat pro
pter abraham et proxi
mos eo quod ab eorum generatione
assumpsit carnem. aduersum me
appropinqua. **Hugo** cum gla
uerunt. dijs et

fustibus ut haletur. Matth. xx. vij.
Et steterunt. accusantes me. Et
qui iuxta me erant. scilicet aposto
li qui comitabantur me. de longe
steterunt. de quibus ait euan
gelista. **Jerom.** Cum autem

apprehendissent eum. stabant om
nes notae. **Hugo** La uim
ius alonge. facie

bant qui querebant animam me
am. scilicet iudei qui me uolenter
captum duxerunt ad principem sa
cerdotum. Et qui inquirebant
mala michi. scrutantes quomodo
in me causam mortis inuenire pos
sent. locuti sunt uanitates. Ingen

do falsa testimonia contra me. et
dolos tota die. id est continua p̄
ua cogitatione. **Jerom.** Meditabantur

adducendo fal
sos testes. uel cum interrogarent
eum si deberent censum dare cesari.
aut si mulier deprehensa in adul
terio lapidaretur. Ego autem ta
quam surdus non audiebam. et sicut
mutus non aperiens os suum.
semper que exprobrabant fustu
li et iugis filii. Doca pilatus mani
festat cum dicit. Michi non loquor.
et ysaias. liij. de ipso propheta
tacuit dicens. Quasi agnus coram
condente se obmutescit non ape
riet os suum. Et factus sum sicut ho
mo non audiens. Nam cum me

conspuerent. arundine uerberaret.
illuderet quod genu flecto. nihil respon
di. Et quasi homo. non habens
in ore suo rearguciones. Sic tacui
accusatus quasi non habes quod
pro me respondere deberem. Christus
in omnibus exemplum dedit ut
homo flagella et correptione patienter
portare debeat. Idemque tan
quam mutus tacui. Quoniam in te

domine speraui. tu exaudies me. do
mine deus meus. ut me resuscites

Hugo Quia dixi. id est
petri a te. ne quando
supergaudeant michi. id est val
de gaudeant. Inimici mei. iudei p̄
me de

Jerom. Et pro quia
uidetur pedes mei. id est apostoli ad i
fidelitatem qui nomen meum por
tare debuerant per orbem terrarum
Commoueri possunt pedes mei a
n. iij.

stabilitate sua et inimici insultat
in me. si in hac crucis morte humili
tatis non resurrexero. In me ma
gna locuti sunt dicentes Si filius
dei es descende de cruce. et etiam tu
exaudies. **Q**uoniam ego in fla
gella paratus sum. preparo ab sus
tinentam crucem. lanceam vel a
retum ut per hanc mortem meo san
guine redimam populum pereun
tem. quia christus ad hoc venit ut
sustineret passionem. Vel potest
esse vox penitentis parati ad peni
tentiam atque dicentis Ideo exau
dies me **Nicola** am ego in
flagella paratus sum. id est. p
ptus ammo ad sustinendum fla
gella que michi volueris inferre.
La dolor meus in conspectu meo se
per. quia scio me penam pro pec
catis meis **Glosa** Impius
meruisse. se defebit
in peccatis et iustus contra se ira
sciunt. **Bernhardus** Totus debet
esse in disciplinis discipulis chri
sti. ut humilietur ad timorem. eru
diatur ad scientiam. exerceatur ad
penitentiam. coronetur ad glori
am quia quanto homo promior est
ad flagella toleranda. tanto deus
promior est ad miserendum. Ite
exaudies **Hugo** am inquit
tatem meam annuncio. per con
fessionem. et cogitatio pro pecca
to meo. delendo et sanando.
Augustin Hoc est enim
curam gere
re pro delicto semper mihi. semper i

tendere semper studiose et sedulo
agere ut sanes peccati. Ecce de die
in diem plangis peccatum tuum.
sed forte lacrimae currunt a manibus
cessant. fiat elemosine. edimatur
peccata. gaudeant indigentes de da
to tuo. ut tu gaudeas de dato dei
Eget ille a te. eges tu ad deum. Tu
non contempnas egentem tuum. et
deus te non contempnet egentem
sui hoc est curam gere et cogita
re pro peccato meo. **Inimici au
tem mei vivunt** Bene est eis. gau
dent in seculi felicitate ubi ego la
boro a rugio a gemitu cordis mei
Vel est vox christi de iudeis dicentis.
Jeronim Inimici autem
mei vivunt. ubi
delicet iudei. quia non sunt statim
vltione divina puniti. Et confir
mati sunt super me. ad opprimen
dum **Augustin** Et me
me. iplica
ti sunt qui oderunt me inique. quia
bona sibi facere volentem oderunt.
Qui retribuunt mala pro bonis.
Jeronim Dulcedine eter
ne vite afferen
tem aceto ac felle me potauerunt
L'extrahant michi. dicentes. Ali
os saluos fecit. seipsum non pot
saluum facere. quoniam se quibus
bonitatem. ut implens voluntatem
patris pro vita populi suscipere;
mortem. Ne derelinquas me do
mine deus meus: ne discesseris a
me. quia in profunda inferni pene
trauero. Utende in adiutorium
meum. d'ne deus salutis mee. Ina iuste
est domine ihu quod int'edit te patre

fuscitans te a mortuis tertia die a collo cans ad suam dexteram te in celestibus super omnes principatum et potestatem dās tibi nomē quod est super omne nomen.

Augustin⁹ dicamus a nos in illum et per illum qui interpellat pro nobis ne derelinquas me domine deus me

Cassiodoro Quia us.] gravi or est bone conscientie metus errare post veniā ne discesseris a me

Rico Quia sine te nō possūz temptationibus esse Intende in adiutorium meū continue prestando michi auxiliū domine deus salutis mee Ja quo et in quo consistit salus.

Augusti In ipō accepturi sumus salutem se pitem a vt contemplantes gloriam dei. a eius faciem videntes. eū laudemus in eternum sine defrēda sine aliqua pena iniquitatis. sine aliqua pueritate peccati laudātes deum et iam non suspirantes. interrentes illi cui vsq; in finem suspiramus et i spe letati sumus. In illa enim ciuitate erimus vbi bonum nostrum deus est. lumen nostrum deus est. panis deus est. vita deus est qui est benedictus in secula seculorum. Amen.

Tri custodia diam vias meas vt n̄ deliquam in

Titulus talis est In finem p ydithun canticum ipsi dauid.

Rico Ad considerandum intellectu huius tituli primo sciēdū est q sic dicitur a palipo xxv° dauid instituit cantores ducentos. lxxxviii. qui per vices canerēt dūimas laudes a in istis. fecit tres principales cantores. scilicet asaph eman et ydithun. Fecit etiam dauid psalmos ab istis catoribus decantandos scdm q habetur pmi palipo. xvi. a. v. et dre. iij.

Glo Quorum cantorum nomina edras frequē posuit in titulis Tum pro honore ministerij Tum propter nominum interpretationes p quas sbiectorum psalmorum intellectus panduntur sicut a huius psalmi apicitur intellectus per hoc nomen ydithun quod interpretatur trā filies eos. videlicet q inhiāt lēenis

Hugo Iste ergo ydithun promittit se transiē omnia mandana. quia in mundo n. iij.

non est nisi labor et afflictio spira-
tus. unde sensus tituli talis est **Can-**
ticum id est tractatus iste qui id
circo dicitur canticum quia in eo
agit de eterna beatitudine ad quam
iocundum est transire dirigens nos in fine
et dominum nomen iesum christum. attribui-
tur dauid auctori. Canticum dico
factum pro ydithun id est pro tra-
siliente mundum per contemptum
per carnis castigationem. per ra-
tionem. et per contemplationem.

Glo. Docet enim nos preses
culi ad legem dei et inde ad eterni-
tatem transire.

Jeronimus Docet etiam
ut thezauri-
semus in seculo ea que ad profectum
animarum pertineant. Insuper do-
cet ut refrenas homo os suum ob-
seruet ne per fatuitatem verbum
incidat in peccatum quia sicut pro-
pheta etiam de verbis ociosis raci-
onem esse reddendam.

Cassiodorus Et quia consue-
tudo est huma-
nitatis ut cum aliquis se laudabi-
li ouerfatione tractauerit calum-
niam in animam invidijs protinus appe-
tatur. Iste ergo ydithun qui de
probabili opinione pessimorum
contraxit inuidiam. secum delibe-
rans melius esse silentium tene-
re quam aliquid inter emalos loqui
In primis ait.

Hugo **D**ixi custodi-
am id est. |
firmiter in corde disposui custodie-
re **Lyias meas.** | videlicet locutiones

et opera **Cassiodorus** **N**o-
mea. **Cassiodorus** dicit
a criminibus me abstineam quia
iam sanctus erat sed a superfluis
verbis unde subdit **Ut non delin-**
quam in lingua mea. |

Hugo In lingua multis mo-
dis delinquitur vide-
licet adulando. mentiendo. ociosa
loquendo. murmurando contra dei
ordinationem vel proximi promo-
tionem. detrahendo iurando inopor-
tune lo-

Cassiodorus **D**ifficil-
quendo. **Cassiodorus** quippe
res est linguam in lubrico faucium
constitutam veritatis rigide tenere
mensuram. cui si incaute frenula
rentur. frequenter contra se loqui-
tur. Facilius enim culpa refugit
tacendo quam loquendo. Ideo subdit

Jeronimus **P**osui custo-
dia oris meo. |
beatus enim hominem oris custo-
dia facit cum non profert mania
sed que deo sunt digna.

Hugo Unde prouerbiou.
xxi. Qui custodit os
suum et linguam suam: custodit
animam suam ab angustiis. Et on-
dit quod hoc fecit quando magis neces-
sarium

Cassiodorus **L**ai-
fuit. **Cassiodorus** con-
sisteret peccator aduersum me. **lib**
est inuidus querens audire unde
calumniam possit efficere. Qua-
liter autem oris suo custodiam po-
sui infinuat cum subiungit.

Jeronimus **L** **O**mnium
ne cum obire
gantibus me constreperem vel co-

quia licet multa sint similia in quibus
hominum mutabilitas acci-
setur. auaricia tamen electa est cui
hec potius imputatur. Scriptum est
enim. Rabix omnium malorum est cu-
pido.

Hugo De finibus misere-
tas. rixis et defectibus
que sunt cause transilienti ad de-
um ostendit se transilire ad deum
spe et desiderio. Vnde dicitur. Et nunc
ex quo tot sunt in mundo miserie
et defectus. que est expectatio mea.
nonne dominus. Quasi dicat. sic

Cassiodorus Nam vicio-
rum transi-
torum egregius necesse erat ut illis
tempus expectare debuisset quan-
do eum eterna premia coronarent
La substantia mea apud te est. Sub-
stantiam vero suam hic non illam
a deo de qua superius dixit. Et sub-
stantia mea tanquam nichilum ante
te. Sed hic substantiam in bonam
partem delemus accipere.

Nicolaus que accipitur
hic pro diuici-
is que non pereunt. Diuicie enim iu-
storum seruantur apud dominum
secundum illud psalmi. Oculi non
vidit nec auris audiuit que pre-
parasti deus diligentibus te. Et quia
ex confidentia diuina insurgit ho-
mo ad deprecandum ipsum. ideo
subdit depre-

Jeronymus
Ab omnibus iniquitatibus me-
is erue me. preteritis presentibus
et futuris. **Cassiodorus** Quis
iste sanctus probabit se deuotio-

ne tractaret tamen rogat ut ab om-
nibus iniquitatibus suis domini
misericordie liberetur ut agnosca-
mus neminem hic esse securem
quod beneficia diuina percipit. op-
probrium insipienti dedisti me.

Stultorum consuetudo talis est ut
illos magis irideant quos mori-
bus bonis studere cognoscunt. Sa-
ctus ergo vir opprobrium erat. Nul-
tis que eis dissimilem respuebant.
unde seneca. Nonnumquam se hixes nisi
tota turba te deriserit. Deinde redit
ad superiora que dixerat asserens
se non respondisse inimicis suis di-
cens. Obmutua non aperui os meum.

Jeronymus Cum me conuicijs et
ira in diuersis et diuer-
sis improperijs lacesserent id est
irritarent nichil ad ea que michi
inferebant.

Hugo Quomodo
respondi. tu fecisti.
ut in aduersis permissione tua mi-
chi illatis non murmurarem.

Cassiodorus Ipse utique fecit
qui paciencie
dona concessit. amoue a me pla-
gas tuas. Plage sunt correptiones
quibus pro nostris peccatis iustis
sime verberamur.

Augustinus
Ac si dicat. Tantum cede ut profi-
ciam non ut

Hugo Et neces-
saryt ipsas a me amoueat. quia
fortitudine manus tue. Id est a
gravi correptione potencie tue. Legi
defectum. quantum in me est. in incre-
pationibus. Ita verborum que verberum
quod iniquitate corripuisti hominem.

Augusti hic pietas domini
evidenter ostēdit
qui non diligit increpationes nisi
vt homines corrigantur. Iniquitas
quippe mortaliū more putredinis
sine fine vagaretur si eam medici
nalis increpacio nō desecaret. In
crepatur enim omnis homo pro
pter iniquitatem que perdere nō
vult diuina maiestas. Flagellat
autem omnem filium quem reci
pit. Et tales cē fecisti sicut arane
am animam eius. Talēscit ani
ma id est deficit vita carnalis cum
caro luxurijs et concupiscencijs re
frena. **Castiod**. Aranea ve
tur. **Castiod**. ro corp⁹ ha
bet tenue. in terra nō habitat sed
per loca altiora telas quasdam te
nuissima viscerum egestione cōte
xit. Huic ergo exiguo corpuscu
lo recte conuersi et afflicti anima
comparatur qui longis mortifica
tionibus vigilijs q̄ fatigatus ter
rena deserens. operaciones virtutū
subtilissimas diuino timore tabe
factus efficit. Post hec reuertitur
ad illud sue propositionis incium
qui licet homo increpetur licet ta
lesiat tamen fragilitate humani
tatis diuersarum rerum varietate
confunditur. **Hugo**. Uerū
vnde dicit **Hugo**. tamē
vane conturbatur omnis homo.
quia preter hoc q̄ in solitudine
temporali est vanitas: est etiam
conturbacio quia est labor in acq̄
rendo. timor in possidendo et dolor
in amittendo. **Domitur** enim hic
omnis pro maiori parte.

Castiodo q̄a ab hac con
turbacione ille
solus excipitur qui ad diuinam cō
templationem pure mente tran
fertur. Deinde ydithun iste humi
liter exorat emitti sibi peccata pri
usq̄ vitā finiat dicens. Audi
orationem meam domine a depre
cationem meam. Oratio est oris
ratio quam promi allegamus vo
ta nostra pendentis. Deprecatio
vero est frequens et assidua sup
plicatio que ab imo peccatoris pro
fertur archano. Lauribus percipe
lacrimas. **Ieroni**. Pro eo q̄
meas. **Ieroni**. a te pegri
noz et desiderium habeo dissolu a
ad te transire. lacrimas meas di
rexi q̄ violente sūt semper in pre
cibus a ad clemenciam medicina
lem animuz miserantis adducit
Ne file **Castiodo**. id ē
as a me. **Castiodo**. fac
vt ego audiam te occultacordis
inspiracione dicentem illud quod
euangeliuz restatur. Remissa sūt
tibi peccata. siue illud quod i alio
loco psalm⁹ dicit. Dic anime mee
salus tua ego sum. Vel ne fileas
in futuro michi dicere. Venite be
nedicti patris mei percipite regnū
quod vobis paratum est ab origi
ne mundi. quonia; aduena ego
sum. Omnes enim nos peccatum
fecit a diuina ciuitate extraneos
et nepharia tenuit regione seculi
captiuos. **S**; quonia; misericor
dia eius nos suscipit. meole sum⁹
quonia; illuc aduenimus id est de
babilonia ad iherlm̄ ip̄o attrahēte

transponimur. a abdit. apud te
vt non in dyaboli sed in domini ci-
uitate incolam euz fuisse sentires
subiunxit qd. et peregrinus. Om-
nis enim homo qui recipitur in be-
atitudinem. peregrinus dicitur qz
incipit esse vbi non erat. Dicitur
enim peregrinus quasi pergens lon-
gius. Et vt genalem hanc de om-
nibus factis cognoscere fuisse se-
tenciam dicit. sicut oēs p̄res mei.
Jero. qui dum erant in corpo-
re peregrinabantur a do-
mi. **Cas.** Ad vltimum vir sc̄us
no. **B.** sibi pecc̄e dimitti vt
cert̄ pueniat ad futuā iudicia. d.
Hugo. Remitte mihi. pec-
cata mea. vt refrige-
ret. lab estu culpe. p̄ius q̄ ab ea.
de vita presenti p̄ mortem. et am-
plius. **Cassi.** vtiq̄ in h̄o mun-
n̄ ero. **Cassi.** do vbi peccatorū
facinoribus subuenit qz post mor-
tem non fit peccatorū remissio. vL
si desinas ante mortem subuenire
amplius nō ero quia male ero. et
male esse non est esse. quia non ē
esse. in eternis afflictionibus per-
manere. **Esse** enim pprie est beati.
Meito ergo non se dicebat esse si
se habere euz electis non intellige-
ret potēz. **Ece** viciōū tūtilitor
egregius quanta nos beatissime
institutions salubritate cōmonu-
it inter blasphemos a iniquos ha-
bere lingue continentiam. **Noxia**
docet nos vitare ac ḡuissima rixē
certamina prudenti moderatione
cōprimere. **Silencium** est quippe
probabile quod minime nos pdu-

cit ad culpam. quod sapienter p̄-
bit. quod grauissimos facit quod
consiliū nutrit quod ipsum quo
qz grauissimū ostendit esse sermo-
nem. **Qua** ppter hauriamus reme-
dij huius saluberrimam portionē
vt qui sanctos tam proficue taci-
isse cognoscim⁹. imo deratam lin-
gue insolēciam non foueamus.

Colle. Rogemus etia; humi-
liter p̄ium dominū no-
strum vt in p̄nti vita remittat no-
bis omnia delicta nostra quatin⁹
huius seculi peregrinatione p̄ mor-
tē carnis absolutos dignetur nos
facere ciues sanctorum et domesti-
cos dei patris cui est honor et glo-
ria in secula seculoz. Amen.

Psalmus xxxix.

Expectans ex
huic psalmo preponi-
tur talis titulus. **In** fine
psalmus **Cassio.** Sepe dixi
dauid. **Cassio.** mus per
finem et dauid christum signari
cui iste titulus aptandus est.

Nicola. Pro vt innuit apo-
stolus ad hebreos
decimo. vbi inducit litteram hu-
ius psalmi dictum esse de persona
christi. **Ad** exponendū ergo hūc
psalmum de christo. **Sciendum** ē
qz inter septem regulas legis qua-
rum p̄ma est de domino a eius cor-
pore qd ē ecclā seu fidelū cōgrega-
tio qz p̄t̄ onexione capitis ab cor-

sup̄ petra statuit. cū in xpi dñi ius
sionibus ambulamus. Et dixit
gressus meos. sicut est actus meos
in vitam eternam per legem euā-
gelicam que docet contemnere ter-
rena et amare celestia ac per hoc
introducūt ad beatitudinem. quod
lex vetus facere non poterat. sicut
quod dicitur ad hebreos. vij. Nihil
ad perfectum addidit lex.

Jeronim⁹ Ad Timotheum
in os meum cā-
ticum nouum. quia christus no-
nus homo venit in mundum. no-
nam legem dedit mundo

Glosa. Nouus ergo popu-
lus christianus no-
uam legem cantat de incarnatio-
ne dñi et resurrectione. Et carne

Jeronimus id est laudez
et nostro
ut iam non sonos turpes et the-
atrales concinā. sed in dei uicētis
hymnis per armoniā noui testa-
menti delecter. Notandus est or-

Gregorius.

In commentario dicit super eze-
chielem omelia. viij. prius enim
de luto prauitatis educitur ut eius
pedes per fidem in petra solidentur
et post quod boni operis pedes a gres-
sus iam in petra fixerit tunc predi-
cationis canticum accipit ut hy-
num domino dicere et uocibus et
operibus **Jeronimus**

Timebunt multi christum an-
nunciatum remisse. et timebunt
intelligentes per christi predica-

atione se peccatores. et effecti cri-
stiani. speabūt in domino. ut eis
pristina remittantur peccata.

Hugo Et quia beatus est qui
sic conuertitur. Id

subdit Beatus uir cuius est no-
men dō **Nicolaus** scilicet
christi. spes eius. quia scdm quod di-
citur actu. iij. nō est aliud nomē
sibi celo i quo oportet nos saluos
scire.

Cassiodorus nomē
em dñi
inter cetera saluato: eternus est.

Et ille spem suam ponit in eius no-
mine qui se non suis meritis sed ab
eo pro gratia credit esse saluandum
Et letitia quod non respicit in uanitates
hoc est fiducia non posuit in terrenis
que sunt uanitates a mente a san-
cta religione fallaci illusionem con-
uerūt. Et insa-
mias fallas. **Jeronim⁹**

In sanie autem false sunt ire rixe.
dissensiones. et etiqua quibus ho-
mines insaniunt ut peccent que a
postolus opa carnis esse dicit.

Cassiodorus Vel in
sanie fal-
se ad illos aptari possunt qui spe-
taculorum fallacium delectatio-
ne capiunt. **Nicolaus** con-
sequenter ostenditur magnitudo
mysterij incarnationis christi cū
dicitur.

Nicolaus quē-
sequenter ostenditur magnitudo
mysterij incarnationis christi cū
dicitur. Quia fecisti tu domine
deus meus mirabilia tua. in mundū
creando a gubernando. sed ma-
ius fuit mirabile satis ipsius recre-
ando per tuā bñdīcā incarnationem

hebreos et translatio romana dicitur. Corpus autem aptasti mihi. Ut dictum est. tñ est eadem sententia quia cum dicitur aures aures perfecisti mihi id est aures perfecisti ad obediendum. **Hugo** Quia sic dicitur aptatur auri sic christus fuit obediens patri usque ad mortem crucis. Et subdit adhuc ostendens quod sacrificium veteris legis non habuit auri dicitur. **Holo** quod est quod caustum. **Rico** dam genus sacrificij quod totum incendebatur in altari ad honorem dei ad pro peccato. Lib est hostiam pro peccato cuius una pars incendebatur et alia erat sacerdotum. non postulasti quia talia non fuerunt de se de acceptavit dictum est. **Luce dixi** J ego christus. **Lece** venio. **Jab** offerendum acceptissimum sacrificium deo id est corpus meum in ara crucis.

Callio Huius aduentus testimonium trahit de scriptura dicendo ad patrem. **In capite libri** huius psalmo. **L** scriptura est de me. **In** primo psalmo. **Ut facerem voluntatem tuam.** De sideravit enim eius facere voluntatem qui non abiit in consilio impiorum et in via peccatorum non stetit a i cathedra pestilencie non sedit.

Rico Propter quod ipse dicit. **Job. vi.** Propter hoc descendi de celo non ut faciam voluntatem meam sed voluntatem eius qui misit me patris. Et quia voluntas deliberativa christi hominis sepe est diuine voluntati conformis

ideo subditur. **deus meus volui.** In quo virtutem penitencie declaravit ut diceret preteritum quod constabat esse venturum. et legem tuam. **Supple habui in medio cordis mei.** Manebat enim lex diuina in medio cordis ipsius dum in lege domini fuit voluntas ipsius et in lege eius meditabitur die ac nocte. **Idem augustinus et colleo** Hunc versiculum **Jeronimus** sic exponit. **In** capite libri scriptum est de me. **Caput** libri veteris testamenti tale sumit exordium. **In** principio fecit deus celum et terram id est in christo domino hoc misterium cernens iohannes sic euangelium inchoauit. **In** principio erat verbum et verbum erat apud deum. **Nam** ipse interrogantibus iudeis quis esset respondit **Principium** **Caput** ergo libri intellige principium quod est christus ihesus qui in hoc libro capite nunciatus est. **Ut facerem voluntatem tuam deus meus volui.** Non est voluntas carnis sed patris ut pro vita omnium moriatur. **et legem tuam in medio cordis mei.** quia non veni solvere sed adimplere. **Rico** **Annuncia** implere. **Annuncia** **ui** per apostolos meos. **Iusticiam tuam.** **U** legem euangelicam que docet perfectam iusticiam. **s. penitentiam** quam iustificatur homo unde **Matth. x.** dicitur penitentiam agite: appropinquabit enim regnum celorum. **In** ecclesia magna. **Ipse** totum orbem diffusa. **Jeroni.** **Gras** tibi ago saluta-
to: mundi quod magna

captus est pro peccatis nostris a
psalmista ait Que nō rapui tunc
exolue **Calliodor** 9 Let
bam. non
potui vt viderem. quia circumdan
tibus me iniquitatibus meis nō
potui facere vt te viderem.

Hugo Quilificate sū]
saliet iniquitates
in membris et pene in me super
capillos capitis mei quasi dicat
Infinite **Augustin** 9 Quis
fuerunt. nume
rat capillos capitis mei. mlto ma
gis peccata que excedūt numerū
capillorum minuta videntur sed
multa sunt Precauisti magna iā
non facis adulterium homicidiū
furtum non blasphemias non di
cis falsum testimonium a vide ne
arena minorum peccatorum op
primas. Et] propter peccata mea
L Cor meum dereliquit me. id est
non est p̄dneū ad cognoscēdū se

Calliodo Cor vero nos de
relinquit quan
do peccatis egrum profutura nō
a pe **Jeronim** 9 Quando
nit. homo pe
cat cor suum non habet. Vnde da
uid dixit. ij. reguz. vij. Inuenit ser
uus tuus cor suum vt ozaret re. Er
go antea quando peccauit nō ha
buit **Hugo** ostēdis misere
illus. r̄is petit chri
stus fideles suos liberari dicens
Complacat tibi domine] a me
tum: qui cupio liberari tibi place
at vt e ru **Nicola** 9 id est cor
as me] pus me

um misericū a mal
predicis.

Glosa.
Et nota q̄ dicit cōplacat non dif
fides de potēcia dei si assit volūtas.

Augustin 9 Tanq̄ si diceret
si vis potes me
eruere sicut in euangelio dicitur.
Si vis potes me mūdare] domine
ad adiuuandum me respice.]

Cassi 9 vt intelligamus respe
ctum ipsius nostruz eē
presidium sicut est illud euāgelij
Respexit petrum et fleuit amare.

Aliter enim liberari non possum
nisi nos diuinitas p̄cipiat respici
at. Deinde dominus saluator ep
tat confusionem a emēdacōem
impis: a leticiam deuotis petit p
uenire

Hugo 9 Confidant]
dicens se peccasse cō
fusione bona de qua dicitur ecclē.
iij. Est confusio abducens gratiā
a gloria] Et reuerentur] id est
timeant penam quam meruerūt.

Calliodo] simul] id est
sicut persecuti
sunt ita et predestinati conuersio
nis munere libere nent] qui q̄rūt
animam meam] ab morte] vt au
ferant eam] me occidendo] Auer
tantur retrorsum] la volūtatibus
suis prauis nec in malo opere per
seuerent qui si confusionem paci
antur: euadunt. si mūdi leticia p
freantur intereunt] a reuerent]
id est timeant deuma penas pec
catoribus patas] qui cogitant mi
chi mala] iudeorū s̄igt improbas
voluntates quorum cogitationes
non erāt male d̄no sed a d̄oribus

fuis. **H**erant. **L**ib est portent qua
si pondus immensum. **confestim**
confusionem suam lib est prauā
cogitationem. **Confestim** dicitur
cum peccare ceperint ne longius
progre diendo periculosius ingra
uetur malum eorum. **qui dicunt**
mibi adulatorie leuge euge. **Hic**
falios arguit adultores q̄ plus
mituntur adulando decipere q̄ pos
sūt vitupationibus sauciare. **Eu**
ge quidem verbum precomiale est
sed cum recto animo non profer
tur ad derisionē trahit inferendā

Jeronim⁹ duos hostes
scilicet adulationis a blasphema
cio. **Cassio.** Sicut enim inimi
ci suos confun
di petunt qui cum falsis laudationi
bus iridebāt. Ita deuotos optat
veraciter gaudere qui spem suam
nosantur in domini maiestate po
suisse. **Vnde**

Nicola. **Et**
dicat **leetur super te.** **Deum patrem vel**
totam trinitatez de bono quod da
turus es eis. Omnes querentes te.
per fidem et operationem. la dicat
semper magnificetur dominus. De
bonis.

Cas. **Hec** est enim pro
hūis. **Cas.** **festio** que in efnuz
gaudētes efficit christianos qua
sen enia pascebat. **Job.** q̄ eāt
afflictōne corporis grauter sauci
atus dicendo. **Dominus** debet. do
minus abstulit sicut domino pla
cuit ita factuz est sit nomen domi
ni benedictum. **Sed** ne hāc exulta
cionem quibus unq̄ cretens con

cedendam abdidit. **qui diligūt sa**
tutare tu **Nicola** videlicet
um. **me** chri

stum quem misisti p salute hoim
Cassiodor **Me** diligunt
qui me spiri

tali dilectione perquirunt et mā
batis meis suauiter obsequuntur
Post q̄ leticie muneribus dixerat
esse cōplendos qui deitatem verbi
diligere voluissent ne sibi quispi
am merito cum gloriā vendica
ret dominus christus ex forma hu
manitatis assumpte loquit dicit

Ego autē mendicis sum. que
rens ab alijs elemofinas et neces
saria quib⁹ humanitas eget sub
uenit. **Et** pauper. **Sed** ne istam
paupertatem vilem abieciāq̄ iū
dicares abdidit. **dominus solici**
tus est.

Hugo qui ait **Mat.**
mei. **iii.** dicit. **An**
geli accesserunt et ministrabant
ei. cui dicit **pat.** hic est filius me
us dilectus in quo mihi oplacui.

Cassiodorus **O** paup
tatez tix
zauris omnibus diticorem. **Paup**
enim de nostro. **diues** de suo est
qui ideo indigenciam humanita
tis assumpsit vt abundancie sue
nos faceret eē participes. **Poste**
mo de adiutorio et de protectione
secutus celeritatem necessariam
petit dicens. **Adiutor meus a p**
tedor meus es tu ne turbaueris.
vt iam quia mors vitari nō debu
it saltē resurrectō festina succedēt

Nicolaus. **Vel** potest eē
oratio fidelis

cuusq; dicentis. **Adiutor meus** |
promouendo me ad bonum. **et p**
tektor meus | pseruando me a ma
litijs. **tu es deus meus ne tardaue**
ris | michi in predictis assistere.

Calliod Magnifica et sua
uissima uerba sen
sus nostros medullitus itrauerunt
quando ipsum audiuimus docen
tem quem adoramus auctorem.
Na licet uniuersos psalmos ma
gno honore reueremur. nescio qd
tamen dulcius accipitur cum ali
quid de sancta incarnatione pfer
tur. **Omni** enim fidelis gratissime
fiscipit per quam noscitur esse li
beratus. Et respice q ordine huius
psalmi contextio disponatur. **Pri**
mum loquitur ecclesia quasi tudes
docens. quasi trepidos confortas
quasi incompósitos preparans ut
sequencia uerba domini saluatoris
hileti animo salubriter populus
preparatus.

Collec. **Ait** enim.
audiret. **Expectas**
expectaui dominum meum. **Inten**
disti michi. multa beneficia largi
endo. sollicitus es mei. in hac uita
necessaria subministras et noxia
resecans. dando consolans ut per
maneam. auferendo corripis ne
peam. factus es adiutor meus in
bonis. et protector in aduersis. so
lus tuus michi restat aduentus.
q diu te no uideo. te non possideo.
mendicis sum et pauper nihil ex
tra te michi sufficit qui es expecta
tio et salus mea deus meus ne tar
daueris qui es benedictus in se
cula seculorum. **Amen.**

Psalmus .xl.

Beatus qui
Hugo **Secundus**
Iero.

Quic ps preponitur
talis titulus. **In** finem intellectus
filijs chore. **Sepe** i titulis psalmo
rum fit mentio de filijs chore qui a
licet chore propter ambicionez su
am pierit ut legitur numeri .xvi.
tamen quidam de suis filijs mali
ciam illius non sunt imitatio a da
uid in ministerium domus domi
ni sunt assumpti. **Ponuntur** enim
in titulis psalmorum maxime pro
pter nominis interpretationem.
Chore enim caluaria interpretat
in quo loco crucifixus est dominus
et filij chore specialiter imitatores
dicuntur passionis domini. **Vnde**
is est sensus tituli predicti. **Intelle**
ctus huius psalmi tendens in fine
videlicet in christum attribuitur
filijs chore id est imitatoribz pas
sionis christi monens nos ut chri
stum dominum egenum a paupe
rem credamus esse uerum deum.

Nicola **Dauid** enim q phi
ra misteria christi
sciuit q alij prophete preuidens i
spiritu christi passionem et resur
rectionem fecit hunc psalmum. **Et**
quia christi passio incipit a pau
peritate sua quaz cepit pati ab ho
ra natiuitatis. quoniam in paup
tate fuit nat' utpote d matre pau
pere. in paupere loco. a pauperibz
o. iij.

pannis inuolutus. Et similiter in paupertate fuit mortuus ut pote suis vestibus spoliatus et in alieno sepulchro positus de quo paupere dicit propheta.

Beatus lib est felix qui ita legit lib est inuis legit ita quod in paupertate quam gessit in forma nostre humilitatis credit per fidem caritate formatam diuicias sue diuinitatis quas dabant intelligere opa diuine virtutis que faciebat **Jeronimus** Beatus ergo qui intelligit id est ut crederet eum verum deum et verum hominem esse.

Hugo et quia christus etiam am pauper et egenus est in suis membris sicut dicitur est in iudicio. **Matth. xxv.** Pudus fui et cooperuistis me. **Thurinus** de bisitis michi cibum autem. **Ib.** circa congreue predicatur **Beatus** qui intelligit **super egenum et pauperem** in elemosine largicionem.

Cassio quia sicut aqua extinguit ignem ita ipsa legitur extinguere peccatum. Sed abuertere quod dicit intelligit ut etiam non peccatis talibus offeratur. **Pa** qui peccatis tribuit bonum opus efficit; qui vero tacentem intelligit beatitudinem sine aliqua dubitatione conquirat. Sed licet multi patres de elemosina humani generis reconciliatrice. plura conscripserint. oritur tamen inter eos de hoc articulo nonnulla dissensio. **Legit** enim. **Omni** peccati te tribue. **Scriptura** est etiam **desudet elemosina**

in manu tua donec iuenias iustum cui eam tradas. Sed si omnes in istos querimus impatam constringimus largitatem. Verum hec causa in sola pia voluntate consistit quod non est nostrum prius mores discutare et sic indigencie subuenire. sufficit nobis ut nos dare aliquid mal artibus nesciamus. nec opinionones hominum optando elati elemosinam largiamur. sed operemur solo affectu subueniendi quod nos supra omnia precipit diuinitas iuueni. Qui sic dederit et si iustis non det. iuste tamen omnibus erogabit. Sed maior opera danda est ut sanctis viris in aliqua indigentia subuenire debeamus propter christum dominum nostrum qui de pauperibus suis in iudicio proprio dicitur est. **Quod** cumque enim ex minimis istis fecistis; michi fecistis. **Quid** enim dici potest sublimius quod et gloriosius. equando aut ipsi pretermissi in igne discerent. aut remuneratione ad dexteram nos colloca bunt.

Hugo qui intelligit super christum egenum per fidem sue diuinitatis ut dicitur est aut per compassionem ad proximum. **In** die mala liberabit eum dominus. **Hoc** est in die iudicii que est dies ire dies tribulationis et angustie. dies calamitatis et miserie ut dicitur sophonie primo.

Jeronimus In qua inter los non intelligentes damnabit christus **Nicola**

Talemq; fidelem et misericordem
vt dictum est liberabit dominus de
potestate inimici. **Dominus** conser
uet **Cassiodorus**. Peticio ista p
eum. **Cassiodorus**. phete certa p
missio est. **Conseruet**. dixit id est in
ter mala seculi perire non faciat s;
ad eternam retributionem illesu
sancta conuersatione pducatur. **et**
uiuificet eum. **Viui** proprie illi di
cuntur qui se a christiana fide no
diuidunt. Nam de illis qui in erro
re versantur dictum est. **Sine mor**
tuos vt sepeliant mortuos suos.
Ergo uiuificet eum id est faciat il
lum inter electos i suauitute pcedere
Nicola. **Et beatu faciat eum**
in terra. **viuentium**
in qua est beatitudo vera. **et si tra**
dat eum in animam. id est ad vo
luntatem et desiderium **inimicorum**
eius. **vide licet de monum.**

Jeronimus qui credulitati
nostre semper
inimici existunt. **Et ne beatum istu**
putares in hoc mundo incoctas;
equiem possidere consequent sub
iungit. **Dominus** opes ferat illi su
per lectum doloris eius. hoc e ad
iutorium prestet illi i infirmitate
eius. **Nicola**. **Cuz** iacuerit su
per lectum affli
ctus dolore capitis vel membri.

Cassiodorus. **Lectus**
em no
bis datus est ad quiete in quo se
hominum festa membra esoueat
sic et ille qui matrimonium acqui
rit. uxores sibi copulat. filios pro
creat qui amicitias parat quasi i

quodam lecto delectationis gratia
conquiescit. **Sed** et hoc frequenter
seruis suis amara et doloribus ple
na dominus facit ne spes suam po
nentes in temporalibus rebus fu
tura bono non appetant. **Adhibetq;**

Hugo. **Mutas** modum loque
di de tertia persona ad
secundam. unde dicit **Ymiersuz** **stra**
tum eius. **Id est** vniuersam carnis
requiem. **versasti**. id est conuer
tisti **in infirmi**
tate eius.

Gregorius
xxiii. moralium. **Ac** si apte diceret.
Omne quod sibi hic parauit ad
equiem. hoc mutasti ei occulto iu
dicio ad perturbationem. **Quod** pio
quidem consilio agit vt in hoc pe
grinationis tempore electorum vi
ta pertu
Cassiodorus. **Quati**
betur. **nus**
diuersis calamitatibus afflicti et
ne beatitudinis requiem consequa
tur sicut factum est in **Job** cui hu
ius seculi bona in infirmitatem co
uersa sunt. **Sed** inde felicior existit
quia se illi prosperitas mundana
subtraxit. **Quocirca** talibus reb;
rogat opem ferre dominus. ne hu
mana fragilitas duris laboribus
pressa superetur. **Et** quia istas corre
ptiones agnoscere debet homo pro
pter peccata sua se pati. conuertat
se et dicat quod sequitur.

Hugo. **Ego** dixi domine
miserere mei. **quod** con
fiteor me miserum propter pecca
tum quod est morbus animarum
sana animam meam. **Indulgen**
do michi peccata mea.

Psalm⁹

Jeronimus Quia pecca
ui tibi I ego
me accuso pro peccatis meis.

Calliodo Dactenus pro
plexa de beato
rum afflictione locutus est nunc
consequenter dominus saluator
de sua passione dicitur est ut ai
famuli dei diuersis casib⁹ affligun
tur non se ad credant esse deteli
dos quando christum dominum
talia pertulisse cognoscant

Nicolaus Inimici mei
dixerunt mala
mibi quia iudei dixerunt ei frequē
ter vituperia sicut patet Johānis
viii. Nōne bene dicimus nos quia
samaritanus es a demonium ha
tes. Quando morietur et peribit
nomen eius. ffrequentē enim
tractauerunt de christi morte ut sic
piret memoria nominis eius Let
si ingrediebatur. Die mutatur si
militer modus loquendi de pluā
li ad singularem quia sc̄ptura fre
quenter loquendo de pluribus in
plāli transit ad loquendum de il
lis quasi de vno. eo q̄ sūt conuicti
ab aliquo vnum. maxime in scri
pturis prophetarum. a sic dicitur
Let si ingrediebatur. videlicet
quilibet de inimicis meis. ut vide
ret. me docentem et conuersantez
si posset me reprehensibilem inue
nire. vana loquebatur. quia fal
sa ad meam diffamacionem. cor
eius congregauit iniquitatem si
bi. quia frequentē iudei posuerunt

xl.

insidias christo ut eum caperet
in sermone vel in aliquo repretu
sibili facto vel de iuda hoc intelli
gitur qui tradendo cogitationibus
de morte christi congregauit iniqui
tatem. **Hugo** Qui congrega
uit iniquitatem
intus in corde de tradicione domini
Agrediebatur foras ad princi
pes sacerdotum ut predicationem
in corde conceptam perageret. ee
loquebatur in idipsum. hoc est in
quitatem quam conceperat in cor
de effudit in locutione sicut dicitur
Mat. xvi. Qui abiit ad principes
sacerdotum et ait illis. Quid vul
tis michi dare ut ego vobis eu tra
dam. Et ne mors christi soli inde
imputetur vide quid sequitur.

Nicola⁹ Aduersum me
furuerant. In
michi latenter de tradendo. ones in
mici mei. scilicet scribe a pharisei
Laduersum me cogitabant mala
mibi. scilicet michi inferendo mor
tem contemptibilem et dolorosa.

Calliodorus Verbu
iniquum
constituerunt aduersum me. lib e
decreuerunt atq; sentencialiter lo
cuti sunt pylato. Si huc dimittis
non es amicus cesaris.

Nicolaus Vel constitui
erunt verbum
iniquum quando ordinauerunt eu
stum mortuum in sepulcro custo
diri ne discipuli eum tollerent et
dicerent euz surrexisse ut habetur

Psalm⁹

Matth. xxviii. Nunquid e. u. dormit.
id est qui iacet mortuus in sepul-
cro. Non adjiciet ut

resurgat. q̄ si dicat. **Hugo.**
Sic me inficere festinabant qua-
si post mortē resurgere nō haberē.

Cassiodorus. imo adi-
cē potuit
ut protinus resurgat sicut in eua-
gelio dicit Potestatem habeo po-
nendi animam meam et potesta-
tem habeo iterum sumendi eam

Item homo pacis mee i quo
speraui. **Nicola⁹** Quasi dicat
Christus. Nō
est mirum si iudei qui erant inimi-
ci mei talia dicebant cōtra me. q̄
etiam discipulus meus michi fa-
miliaris contra me conspiravit cū
eis scilicet iudas scarioth. et hoc ē
q̄ dicitur.

Item homo pacis
mee. s. meuz habitans pacifice
in quo speravi. id est in quo oñ-
di q̄ confiderem in eo scilicet in hoc
q̄ portabat et custodiebat illa q̄
ex deuotione offerebantur pro ne-
cessitatibus christi et discipuloꝝ
suorum ad dandum pauperibus
ut haberetur. Johannis. xiiij. et. viij.
et qui edebat panes meos. dicit
panes in plati quā iudas cū ali-
is discipulis in cena domini dupli-
cem panem manducauit scilicet
corporalem et sacramentalem; qui
corpus christi cum alijs sumpsit
Imagnificauit super me supplan-
tationem. Itra dendo me iudeis ad
hoc q̄ essem totalit̄ deiectus a sup-

xl

plantatus per mortem. sed nō ha-
buit intentū suum quia christus
p̄ hoc magis habuit exaltationē
tercia die resurgendo. Tunc enim
dixit. Data est michi omnis pote-
stas in celo et i terra. Exposita pas-
sione christi consequenter agitur
de eius resurrectione cum dicitur i
persona christi hominis ad patrē
Quia autem domine. pater mi-
serere mei. ut non dimittas diu
animam meam in inferno et cor-
pus meum in sepulcro. et resusci-
ta me. animam meam corpori re-
uniendo quod factum fuit tercia
die quando resurrexit in corpore glo-
rioso. et retribuam eis. Illud fuit
impletum quando populus iudai-
cus fuit occisus et captiuatus per
romanos propter peccatum quod
commiserat in christum sicut pre-
dixerat christus luce. xix. Videns
ihesus ciuitatem sanctam iherusa-
lem fleuit super eam dicens quia
si cognouisses et tu scilicet mala
ventura tibi similiter. In hoc co-
gnoui quoniam voluisti me. id ē
dilexi **Cassi** ut voluisti s̄ audi-
sti. **Cassi** glorificare vel ex-
altare me. qm̄ nō gaudebit inimi-
cus me⁹ super me. scilicet popul⁹
iudaeus. Ad hoc enim voluerunt
iudei occidere christum ut nomen
eius penitus de terra deleterent. **S;**
illa que disponebant nullatenus
impleuerūt. vidēt em̄ nomē ei⁹ ubi
q̄ celebrimū ē ut me ito gaude n̄
possint quibus taz contraria pro

et gloria in secula seculorum. Amē.

Psalmus. xli.

Quemadmo

Titulus huius psalmi talis est. In finem intellectus filijs chore

Hic titulus in precedenti psalmo est expositus sicut ibi dictum est.

Calliodor? Chōē hebraice. dicitur cal

uarie latine. Quapropter filij chore merito dicuntur qui tanquam gloriosissimum tropicum celestis regis. et signaculi crucis suscipe meruerunt. Et ideo psalmus hic omni conuenit christiano qui amore domini flamma dominice dilectionis accenditur sine qua totum abieciū est quicquid in humanis putatur optimum. sed in illis nominibus scilicet chore illud meminisse debemus quod **Jeronimus** ait. Omne psalterium sagaci mente perstrans nusquam inuenio quod filij chore aliquid triste cantauerint. Semper enim in psalmis eorum leta sunt et iocunda. secularibusque contemptis celestia et eterna desiderant congruentes interpretationi nominis sui filius ergo chore id est quilibet christianus fidelis prima confessione psalmi huius omne desiderium mentis sue ad dominum asseruit esse translatus. **Quemadmodum.** Translatio rationa habet. Sic ceruus desiderat ad fontes aquarum ita desiderat anima

mea ad te **Hugo** Notandum deus. quod in glossa dicitur quod ceruus semper grauatis extrahit naribus vel flatu suo seipsum a ca

Calliodor? quem cum vorauerit veneno estu ante per motus ad fontes aquarum quanta potest velocitate festinat. Amat enim aqua dulci plurimamque faciam. Duius decora comparationem nostrum desiderium ardentem instigat ut quando venena alicui serpenti haurimus. ac ceno fornicationis aliorumque viciozum estuamur. ad fontem diuine misericordie ilico festinemus quatinus quod peccati aduersitate contrahitur. dulcissimi haustus puritate vitetur. Ne vacet quod ad fontes aquarum dixit et non ad aquas. Fons enim aquarum **christus** dominus est unde omnia fluunt quecumque reficiunt. Flueta enim plerumque sicca ri possunt. fons autem aquarum semper irriguus est. Unde merito dictum est ad liquorem sacre originis festinandum ubi desiderium nostrum nunquam possit habere ieiunium.

Hugo Situit anima mea. id est summe desiderauit. ad videndum deum fontem vinum. a quo omnia bona fluunt.

Jeronimus Quando resolu quando erit illud tempus resolutionis corporis mei quoniam cum pondere pronunciandu est et ut videatur gūis esse dilacio. et apparebo ante faciem domini. id est ante conspectum

diuinitatis eius et tunc videbim⁹
eum sicut **Cassio** his igitur
est.

rebus edo
ai aduertimus animam habere si
tim suam cum desiderio celesti. Ne e
fittis in hoc seculo beatis pectorib⁹
semp exestuat nec aliquo sine co
tenta requiescat qa ei in futura be
a titudie datur inuenire quod ap
petit sicut dominus in euangelio
dicit **Beati** qui esuriunt et sitiunt
iusticia quonia ipsi saturabunt.

Augusti Interim dum me
dum in via sum ante q⁹ veniaz an
te q⁹ appaream **Verunt michi**
lacrime mee panes die ac nocte.
Diem intelligite pro huius seculi
prosperitate. nocte vero pro huius
seculi aduersitate. Siue inquit in
prosperis rebus siue in aduersis
huius seculi ego lacrimas fundo
ob desiderium

Jeronim⁹

Sed quomodo potest de lacrimis
panis fieri. Potest enim: quia si
cut corp⁹ faciat de pane ita ani
ma de lacrimis. quia exinde sperat
remissionem peccatorum suorum habere
Fletus enim ille animarum. est cor
roboratione sensuum. absolutio pec
catorum. esse d⁹ mendum. a laua
chrum aut

Gregorius

Quinto moralium **Ludu** siquidez
fuo anima pascitur cum ad super
na gaudia flendo subleuatur a in
tus siquidez doloris sui gemitum
tolerat sed eo refectiois pabulum
papat quovis amoris p lacrimas

ema **Hugo** Et quia has la
nat. crimas maloru
o pbra frequer excitat Jo s⁹ die
Idum dicitur mhi q⁹ die vbi est

deus tu **Cassiod** Hoc enim
us. dicebatur
assidue christianis tempore perse
cutionis martium. Non est q nos
vinez sustinere que volum⁹ que in
temus. Quis in ista afflictione n
fletet se habere conscientiam et p
uoriam subiacere conuictis quado
vltra omnes dolores est illum in
sultantem tenere quez cognoscat
conscience prauitate sortere. **Jo**
Jeronimus et augustinus.

Hugo **Ve** dum dicitur mi
chi a reprobis vbi e
deus tuus quasi dicant quaz mer
cedem expectas. **Ex**cauit enim il
los malicia eorum a sacramenta
dei non cognouerunt sicut dicitur
sapien. ii. Postea probat q ista
opprobria excitauerunt in eo laci
mas et deuotionem dicens **Re**
opprobria **re**cordatus sum a est u
di in me animam meam quia ex
tra me non inueni nisi asperitatez
et punctiones exprobrancium.

Cassiodo Anima vero in
tens in stingu compunctionis in
semetipsam reuertitur. animaz ve
ro suam in se quodammodo fundit
qui pleno desiderio concitatus deo
se sincera supplicatione pstrauit

Nicolaus hoc modo di
cebat anna.
primo egum a que flendo orabat
dicens **V**num a omne quod me

brari potest non bibi sed effudi
animam meam in conspectu tuo domine.

Cassiodorus. Et cur
effuderit animam suam; subiungit
dicens Quomam transibo

Hugo Quasi dicat illi pro
probraria sua me im
pellabant sed gustatio celestis
dulcedis me attraheret ad effun
dendas lacrimas quomam tran
sibo de periculis mundi. In locum
tabernaculi hoc est in ecclesiam pre
sentem que est locus in quo chris
tus cum fidelibus suis habitat.
Et addit ammirabilis quia tab
ernaculum hoc in quo christo mili
tamus a seruiamus dicitur ammi
rabile. Tum propter sacramento
rum efficaciam. tum propter mir
abilem ordinem eorum que sunt
in ecclesia. Ne ibi subsistam absq
gemitu et fletu sed transibo usq
ad domum dei. De qua dominus di
cit Jo. xiiij. In domo patris mei
mansiones multe sunt. Ad hanc
domum transit in presenti vir tu
sus in spe et in futuro in re. Et quo
modo ad hanc eternam beatitudinis
domum transit sequenter osten
dit dicens. In voce exultationis.
videlicet diuine laudis de dei bene
ficiis. Et confessionis. De propriis
peccatis. In quibus duobus con
sistit sonus epulantis. In quia in
presenti epulatur anima cum dei
beneficiis reficitur. a de peccatis co
tristis homo conficitur.

Cassiodorus. Exulta
tio ad

psalmodiam respicit. confititio ad
peccata deploranda. Quid enim
dulcius quidve salubrius quam deum
laudare et se semper arguere.

Hugo Et quia postremit mun
dus. ratio increpat
confortat turbatam animam sen
sualem que de presentibus malis
tristatur dicens. Quare tristis es
anima mea. que tot bona per to
leranciam presentium molestiam
habebis. Quare conturbas me.
afflictione tua. Sequitur aduersum
hoc remedium. Spera in deo. Sicut
me ab eo expectando libera coram

Cassiodorus. quia spes eius
omnia commu
tat in melius et ad eternum gau
dium perducit quos huius seculi
tristitia inflata occluserit sicut scri
ptum est. Beati qui lugent quoni
am ipsi consolabuntur. Sequitur
causa quare in domino sperare debeat
cum subditur. Quomam adhuc.
id est in presenti. Confitebor illi. id
est de peccatis meis penitentiam agam
ut deuotionis tue impedimentum
non faciam. Cui autem confiteatur
subiungit illi videlicet qui est. La
lutare vultus mei. In quo scilicet est
salus mea. Et qui est deus meus.
qui me redemit. Salus enim vultus
nostri dominus est qui in forma
serui qua sumus absque peccato ve
nire dignatus est sicut Jeremias
propheta dicit. Spiritus vultus
nostri christus dominus. compre
hensus est. sub cuius reclamatione vi
uimus in **Nicola.** Postea
ter geres **Nicola.** stedit

vñ anima hanc tristitiaꝝ habeat
vnde addit. **Ad** meipsum anima
supple conuersa. **Trallacio** roma
na habet. **La** meipso anima turba
ta est. **Id** est a seipso habet cotur
bationem ob recordationem pec
catorum priorum. **Vnde** gregori
us **Iustum** est vt in se semper do
lores inueniat qui elicto vero gau
dio in sevana gaubia querebat.

Cass Reuerã quia nisi hoc car
nis vicia facerent in trã
quillitate sua mentis puritas per
manet. **Sed** filius iste crucis que
prefatus est titulus: ostendit eme
dium quo possit vnusquisq; ani
me sue coturbaciones euadere di
cens. **propterea** **Id** est propter
conturbaciones istas quibus ani
ma mea vehementer affligitur. **me**
mor ero tui domine. **quasi** diceret
Ad te summa felicitate festino vbi
peruenisse remedium est et carna
lium malorum competens proba
tur exduſio. **Dicit** etiã vnde memor
erit scilicet. **De** terra iordanis a her
monim a monte modico. **Jorda**
nis pro baptismo accipit. **hermo**
nim paruus mōs iuxta iordanē
ē positus a interpretat anathema.

Augustin In baptismo
fit remissio pec
catorum et nemo currit ad remis
sionem peccatorum nisi qui displi
cet sibi confitendo se peccatorem.
Nemo confitetur se peccatorem ni
si humiliando seipsum deo. **Si** in
pretationem nominum queras.
Jordanis est de seſio eorum. **de se**
de ergo vt leuens a noli extollit

non illi. **Calliodo** **Quoni**
datis. **Calliodo** .aꝝ non
in altitudine superbie deſquerit.
sed memoria eius in humilitatibꝝ
et modicis. **Jeronimus**
inuenitur.

Igitur iste qui erat peccator qui si
cut ceru? desiderabat fontes aqua
rum. memor fuit dei in humilitate
penitencie: a baptisni absolutio
ne. **Ab**luit enim vetera delicta. ana
thematizauit peccata sua et nõ se
extollit magnum sed efficit pu
lum penitendo. **Augustinus**

Anathematiza ergo tripſi. displi
cendo tibi. **Displicebis** enim deo si
placueris tibi. quia non in se exal
tatur qui in domino gloriatur. **Se**
quitur **Abyssus** abyssus iuocat
in voce catharactarum tuarum.

Jeronim **Abyssus** abſ
sum iuocat cũ
vel vetus testamentum nouũ an
nunciat vel nouum vetus in testi
monium vocat quia se vtraq; mu
tua attestacione confirmant. **Nã**
vetus nouum annunciat cum mo
yses dicit **Prophetam** vobis susci
tabit deus a fratribus vestris. Et
nouum vetus in testimonium vo
cat cũ dicit paulus. **Bilebant** de
sequenti eos petra. petra autē eãt
christus. propter profunditate;
em̄ intelligencie dicitur abyssus.

Calliodo Profunda sũt
ta domini q; in sinu sapieencie ipſi?
alta veritate consistũt. **Li** voce catha
ractarum tuarum. **signe** in voce pphaz et

apostolorum qui aduentum domini
annunciant. quoniam sicut aqua
rum multitudo per catharactas id
est aqueductus euomitur. Ita de
ore ipsorum domini flueta manauerunt.

Hugo Vel abyssus abys-
sum inuocat id est
vnum peccatum trahit ad se ali-
ud peccatum sicut superbia auari-
ciam. gula luxuriam. ira homi-
cidium. et hoc in voce hoc est in te-
limonio catharactarum tua. ut
id est predicatorum tuorum vnde.

Gregorius ait super eze-
chiel. iij.

Peccatum quod non deletur per pe-
nitentiam. mox suo pondere trahit
ad aliud. **Augusti** alium intel-
ud.

Abysus dicitur iudicium. Vn-
de in alio psalmo dicitur. Iudicia
tua abysus multa. **Abysus** abys-
sum inuocat. Nam sub hac carne
mortali laboriosa peccatrice. mole-
stis et scandalis plena. occupat
eius obnoxia damnatio. quedam
est de iudicio tuo. quia tu dixisti pec-
catori. morte morieris. et in sudore
vultus tui veseris pane tuo. **Abys-
sus** hęc prima iudicij tui. **S**i ma-
leuerint homines abysus abys-
sum inuocat quia de pena in pena
transiit de tenebris ad tenebras
de ardore cupiditatis ad flammam
gelennarum. et hoc in voce catha-
ractarum tua est. quia tu minaris
et dicis post istos labores resta est
altera damnationem. Ergo qui
contempsit cum ad me per turba-
ta est anima mea. a iudicij tuis ti-

miu uelenter. **Gl** **O**ia exalta-
tua. et futura mala que minaris. **Et**
fluctus tui. scilicet dolores quos iam se-
cio in te. super me transferunt. **lib**
est me modo. **Augustin**

Sed quo crebriora sunt mala. eo
dulcior erit misericordia que. **In**
die mandauit dominus misericor-
diam suam et nocte canticum eius.
Per diem signatur prosperitas seculi.
per noctem vero eius abusus.

Nicola Est ergo sensus que
sicut deus in tempo-
re prosperitatis in quo ostendit mi-
sericordiam suam ita in tempore
aduersitatis in quo ostendit iusti-
ciam suam debet laudari id est can-
ticum laudis eius non debet dimitti
sed quod dictum est supra psalmo
xxiiij. Benedicam dominum in om-
ni tempore tam prosperitatis quam
aduersitatis. **Id** subdit. **Apud**
me oratio que non extra me et hęc
directa est. **De** vite mee. **lib** est qui
est conseruato. vite mee.

Cassiodor Ac si diceret
Intra me est
sacrificium quod offeram deo meo
utique oratio pure mentis

Jeronimus ut ei merear
liber ab hoc
seculo quando que coniungit vnde sub-
dit. **D**icam deo meo susceptor me-
us. Quia licet in tribulationibus
exercear semper tam en peto a te
protegi ac defendi. **Quare** oblitus
es mei. **I**ur tamen differens ut me
non inducas in illam supermi ta-
bernaculi tui locum.

Caf. Senserat enim vit sanctis
sim? quata illi? qetis dul
cedo futura sita mudi isti? itnera
confragosa vehementer horrebat
Quare contristatus incedo per
via; huius vite Idu affligit me mi
micus . Utique contristamur quia fla
gella in hoc mundo suscipim? qua
do inimici fraudulentis scilicet dy
aboli in hids temptamur . quando
carnis vicia inuito ac repugnan
te animo sustinemus .

Glo. Dum cōfringuntur]
Quasi diceret Ita affli
git inimicus . dum pro quia con
fringuntur ossa mea exprobraue
rūt in q̄ tribulat me inimici mei]

Jeronimus. Vox est ec
clesie dicentis . Exprobrauerunt mihi inimici
mei qui tribulant me . quia ofan
guntur ossa id est virtutes mee p
illas tribulaciones quas sustinet
sancti Quia etiam dicitur mihi
per singulos dies ubi est deus tu
us] Cum ego tibi per penitentiaz
et afflictionem corporis animeq;
desiderare placere . inimici mei q̄
si in casum hoc facere me dicebāt
[ubi est deus tuus] nescientes il
la occulta que preparauit deus di
ligentibus se . Postis causis tristi
cie iterum consolatur animam suaz
sicut prius [quare tristis es anima
mea et quare conturbas me .] Re
spondit quia insidiator meus ad
huc contra me vigilat adhuc mi
chi laqueos tendit dum desideriu
meu prolongatur Spera in deo
quoniam adhuc confitebor illi sa

lutare vultus mei et deus meus]
In ipso sit spes nostra semp atri
ta Ipse omnes fluctus mitiget . ip
se nos in temptacionibus conser
uet Ipse sitim nostram sua cōtem
placōne faciet . nos vultu sui salu
tatis viuificet .

Cassiodoro. Filius iste eru
cis i principio
psalmi insigne volens ostendere
desiderium suum exquisito se com
parauit exemplo vt singulariter
crederetur qui cognoscebatur tam
ingentivoto dominum concupisce
re . Sed quoniam humano vultu
no proposito malis semp morib;
obuiatur dum mens iniqua que
per blandimenta decipere non po
test . subdolis icrepacionibus mo
stetur euertere crebris insultationi
bus commotum se ab continuas
lacrimas ducit Et ne tristitia secu
li eius animos occuparet aut in
despacōnis discrimina perueniret
ad animam suam consolatoria
ha facit vt per conturbationem
huius seculi fidelibus inimicam
a se depelleret ne eam desperacōis
tebia possiderent . Scriptur est q̄
pe Tristitia enim que scdm deum
est penitentiam in salutem stabi
lem operatur ; seculi autem tristi
cia mortem operatur . Qua propē
merito a se illd conatus est expel
lere vnde sibi perpetuum exicium
id est mortem nouerat imminere
Et ideo hodie huic psalmum toni
desiderij suasore; atq; institutore
baptizandis ogeuer cātat eccā
quatin? a tristitia hui? mudi alie

nati ad dominum tota cordis pu-
ritate festinent. **P**resta bone rex vt
quoniam non est vnus modus mi-
sericordie tue a peccatorum fece pu-
rifices. qui cum patre et spiritu sa-
cto in trinitate perfecta vniuersa reg-
nas. Per oia secula seculorum. **Ame**

Psalmus xlvj.

Iudica me de-
us a diis. Titulus huius
psalmi talis est. **Psal.**

da **Castio**. Quamuis alij tituli
uis multa: alij pau-
ciora contineant omnis tamen ad supne
dehinc acois muneam pducant vt ipsa
varietas nec fastidium faciat nec q
fuit necessaria comonere desistat.
Psalmus ergo sicut sepe videtur e
significat melos id est dulces mo-
dulacionem celestium verborum
quod desursum nobis resonare se-
ntur. **David** autem fortissimum ac
desiderabilem indicat nobis xpm
ad quem ex persona fidelissim cri-
stiani psalmus iste dirigitur. **duz**
mens et intentio eius ad ipsuz de-
sideranter ap **Jeronim?**

Pam licet hic psalmus in aliqb9
versiculis dominicam passionem si-
gnet. tamen vocem habet anime fi-
delis lucez huius mundi id est cri-
stum de hie **Augustinu.**

Fidelis igitur christianus gemens
inter homines malos. dolosos et
seductores ira turbulentos in sibi

is venenatos circūspiciens se cum
illis esse in hoc mundo. pariter q3
hic conuersari a dona dei cui mal-
habere communia a non causam
commu **Castiodorus.**

Deprecatur dominum in capite hu-
ius psalmi vt in aduentu nouissimo
quo iudicaturus est mundum ab
infidelium consortio sequestretur
quando agnos ponet ad dextraz
eos vero constituet ad sinistram
vnde subito erupit in hanc vocem
dicens

Iudica me deus. Non enim
petit peccata sua discuti

Glosa quod periculosum
est quia astra non
sunt munda in conspectu eius et
in angelis reperit prauitatem si
causam sue retribuciois postulat
ab impijs separari. vnde subdit
a discerne causam meam.]

Castiodorus id est di-
uide me
ab impijs a in populi tui electioe
me constitue. **Abdidit. de gente n**
sancta.] hoc est segrega me de per-
uersis et maleuolentibus. **ab ho-**
mine iniquo.] q aperte ledit. **a do-**
loso.] qui occulte ledit. **eripe me.]**
bonum quidem desiderium. sed ad
huc non habet tempus. **Hoc** enim
quod modo a sancto isto queritur
in futuro iudicio a fidelibus inue-
nitur. sed talia hic desiderant q pa-
cifici esse noscuntur vt videlicet ab
impietatis cupiant moribus diui-
di ne possint aliqua communiōe
viciari. **Consequenter causam sue**

petitionis subdit dicens **L. Via tu es deus fortitudo mea.]**

Jeronim.

Scio me infirmum a fragilem nec scio me habere aliquam fortitudinem in qua eruar nisi tu sabua ueris **L. quare Jergo L. me repulisti** Jexponendo me tantis mundi tribulationibus **L. a quare tristis incedo dum affligit me inimicus.]**

Augustinus Tristis ambulo inimicus dyabolus affligit me quod diaboli temptationibus immittens uel quod male amemus uel quod male timeamus.

Cassiodorus Sciebat enim uir sanctissimus ueterius se contritari non posse si ad eternam futuram seculi requiem perueniret. Mos enim desiderantium est ab illa re se putare depulso ad quam uenire uelociter non sinuntur. Nam cum ille dies iudicacionis aduenit talia minime sustinebunt quamiam inimicus cum suis sequacibus damnabitur. Quapropter uir sanctus expectabat desideranter illa tempora in quibus sibi beatitudinem nouerat conferendam quod sibi contingere poterat per aduentum eius ad iudicium quia uides eius misericordiam non timet iudicium si non itres in iudicium districte cum suo tuo. Consequenter reddidit eam tristitie submouende ut pater mittat filium ad iudicandum qui est lux et ueritas unde dicit **L. Mitte lucem tuam et ueritatem tuam.]** uide licet

ad iudicandum. **Christus** de se dicit. Ego sum lux mundi. Et alibi. ego sum uia ueritas et uita. Dic ei cum uenerit uide licet christus dominus a sanctis eius omnis herese confusionis abscedit quando eterne beatitudinis gloria cosequuntur.

Jeronimus **L. Ipsa.]** lux me abduxerunt ab errore peccati **L. a abduxerunt in montem sanctum.]** hoc est in ecclesiam tuam **L. a in tabernacula tua.]** id est in ista celestem iherusalem de qua alius psalmus dicit **Quod dilecta tabernacula tua domine uirtutum.]**

L. Introito ad altare dei.] ubi de monte sancto eius id est de ecclesia non iam uirtulos et arietes sime ipsum exhibeam hostiam uentem et placentem **L. ad eum qui letificat iuuentutem meam.]** cum expurgato fermento ueteris nouum hominem tanquam iuuenilem me consolatur.

Augustinus

Et enim quoddam altare sublime inuisibile quo non accedit inuisus ad illud altare accedit solus qui ad istud uisibile seorsus accedit. Illic inueniet uitam suam qui in isto discernit causam suam.

Glosa Notandum quod ab altare missam celebraturus sacerdos ascendens ait **Introito ad altare dei.** a reliqua. Desiderio enim et amore superioris inuisibilis altaris hoc uisibile adiecit cum modestia detet eterna non caduca petiturus ut christi consuetudine;

humilis sequatur. **Quid** sit istud altare exponit dicens Ad deum. s. introito. qui letificat iuuentutem meam. Incedo enim modo in ueritate tunc astabo gaudens in ueritate. **Et iterum**. Confitebor tibi in cithara deus deus meus.

Aug⁹ Cithara ab inferiori red dit sonum. Cum enim aliquid patimur tribulationum temptatum uel scandalorum in hac terra et hoc ab inferiori quia mortales sumus: confitemur deo in cythara id est laudamus deum in p^{ri}ma

Hugo Et sicut cythara exte dit cordas sic penitētia debet extendere omnia membra huius gutte maculo p^{re}ceptorum dei.

Iero Sed quia sensualitas hominis de p^{ri}ma cōtristat ideo cōfortat eam dicens Quare tristis est anima mea quare conturbas me.

Ieron quia desidero videre in quo spem meam posui

Collect. Hoc et quod sequitur est in precedenti psalmo bis

Callio uelente nos persuadens tristitiam seculi fugiendam quoniam bonis rebus semper aduersa est. et tristitiam qua ad penitentiam contristamur appetendam quia sicut illa mittit ad mortem sic ista dirigit ad sospitatem

Aug⁹ Spera ergo in domino quoniam adhuc cōfitebor tibi illi quod confiteberis. Et tu es salutare uultus mei Ite sanabis me

Iero qui es aspectus anime mee Quare deus meus que nos lau

dantes exposcimus ut mereamur eius luce illuminari. uia dirigi. ueritate corrigi. uita locupletari quoniam ipse est uita salus nostra **Iesus christus** dominus noster qui est benedictus in secula seculorum **Amen**

Psalm⁹ xliij.

Deus auribus nostris Titulus huius Psalmi talis est. In finem filijs chore ad intellectum.

In duobus prius precedentibus psalmis quid significant filij chore sufficienter edidit est. Nunc autem ad intellectum nouo quidem ordine sed non otiose uidebitur adiectum

Cap. Sicut enim ab intellectu nouo quidem ordine sed non otiose uidebitur adiectum

Glosa Unde sciendum est quod in testamento ueteri

deus contulit abundantem antiquis patribus bona temporalia tanquam tubibus ad seruendum allicientibus et paucos ex eis affligi permisit. In nouo autem testamento contra paucos fideles florem mundi alium rerum apponit et multis subtrahit. quos etiam affligi permittit. castigans eos tanquam filios ut sint filij chore id est passionis et discant alia bona esse querenda quam sunt communia malis id est spiritualia et eterna que figurantur per illa temporalia que populo antiquo rudi sunt collata. Inde est quod prophete de ueteri testamento que leguntur in ecclesia summissa uoce terminantur. **Et epistole** de nouo testamento uoce eleuata. **Iero** Vel ta finiuntur. **Ielle**

aus est vt intelligamus de prosperitate presenti peccatorum a de tribulatione presenti sanctorum

Glosa Intentio enim est horari ab contemptum terrenorum et ad desiderium supernorum
Propheta ergo in persona martirum recollit bona que deus antiquis patribus fecit dicens

Deus auribus nostris audiuit
Jeremias id est per spirituale sensum cognouimus. **Iuxta** illud dominum qui habet aures audiendi audiat **patres nostri** apostoli et prophete quorum predicatione renati sumus ad vitam **annunciauerunt nobis** per scripta eorum id quod subditur. **videlicet** **Opus** quod operatus es in diebus eorum **videlicet** moysi et ioseph **in diebus antiquis** **Cassius** quando israeliticum populum illesum per maris rubri fluentia traduxit. et hostium suorum sine labore proprio fecit esse victores **Manus tua** id est potestas tua diuina **gētes dispersidit** que habitabant in terra repromissionis **et plantasti eos** **videlicet** filios israel in terra eorum quia exim tibus amorreis vel etheis de propriis terris hebrei in eorum sedibus leguntur esse **Nicola** affligisti **populos** quia aliqui eorum fuerunt in preliis trucidati vt pote canani et iebuzei **et expulisti eos** quia aliqui eorum recesserunt pre timore ante ingressum filiorum is

rael **Sed** quia victorie iste fuerit fidei virtute diuina magis quam humana ioseph subdit **Et** enim in gladio suo possederunt terram **re promissionis** **et brachium eorum** id est fortitudo ipsorum **non saluauit eos** **ne ab inimicis superarent.**

Hugo **Sed** dextera tua **et prosperitas** quare eis dedisti quia succedebat eis **beneficentia** **et brachium tuum** id est fortitudo et potestas **Cassius** **et illuminatio** tua **et vultus tuus** id est consilium sapiens de tua voluntate procedens quod dominus preliantibus confert quando victoria dare digna **Hugo** **Et** hoc notatur

feisti tuis meritis sed ex tua benignitate.

Ioseph subditur **quia** et complacuit in eis **Cassius** id est placuit tibi

deus vt hec illis faceres. **Translatio romana** habet **et complacuit tibi Cassius** quando in illis **Cassius** de toto mundo sola gens electa est de qua saluator dominus adueniret

Augustinus Sic egisti cum eis vt alij placere in illis vt qui eos attendere diceret. **vere deus cum eis est.**

Hugo **Cum** ergo placuit tibi **domine** tot beneficia prestare populo tuo antiquo. **Cur** nunc populum tuum christianum sic permittis affligi. **Quia** qui hec fecisti illis **ipse** **quod tunc** a nunc item es **immutabilis** manens hinc tempora **sint** **Jeremias** **qui** in me

stinentia matre non nascitur. au-
ditas que de ieiunio non creatur
Post illam futuri seculi inenarra-
bile retributionem enumerat ma-
la que hic sustinent sancti dicens
Nunc autem repulisti nos. In
hoc seculo nobis sub tribula-
one gemetibus. distulisti a nobis
requiem celestis patrie quam sanctis
prouenire non dubium est quia non
hic sed in futuro illis perfecta tra-
ditio promittitur.

Aug⁹ La confu-
titur.

Ino in conscientia nostra sed in sa-
cie hominum. **Cass** Nam dicit glo-
num.

rosam confusio-
nem quam martires subeunt cum in-
iuriis affliguntur. fustibus verberantur.
a velut criminibus obno-
xii mortem tra-

Augustin⁹

ubi est ergo ille deus noster rex
noster qui mandas salutes iacob
nunquam mutatus est sed hec ad in-
tellectum filii chore sunt. aliquid
enim intelligere debemus quare nos
omnia ista in medio tempore pa-
tiuit que omnia nunc repulisti
a confudisti nos. La non egredieris
deus in virtutibus nostris.

Cassio Egredieris in vir-
tutibus hebreorum
quando sine labore prostrati sunt
qui se contra electum populum eri-
gere tempta-

Augustin⁹

Nos procedimus ad inimicos no-
stros a tu nobiscum non prebis.
prevalent illi a nos iuvalidi sumus
unde subditur.

Veristi nos re-

trorsum post inimicos nostros. ut
quasi illi sint ante. a nos retro. il-
lividiores nos videri deputemur.
et qui oderunt nos diripiebant si-
bi. Diripiebant nos sibi in preda
alios trahentes in carcerem alios
occidentes unde subditur. **Veristi**
nos tanquam oves escarum.

Cassiodorus Cu dicitur
veristi. si-
gnificant omnia diuina potestate
distribui. Ista ouium ponitur pro
simplicitate martium qui a perse-
cutoribus suis occidi sine concertari
omnibus acquiescunt. Sequitur. **La**
in gentibus dispersisti nos. In quom-
am tyrannis traditi libertate no-
stram cum patrimoniis perdidit
aut quod variis temporibus de populo
Christianis diuina dispensatione per-
fectum est ut per temporalia mala.
eternam beatitudinis gloriam con-
sequantur.

Veristi populum
tuum sine precio. hoc non debemus
accipere sub increpatione dictum.
sed mysticavit solet allusione id est
concordantia prolatum. Tunc au-
tem sine precio quasi vendidit de-
us quando alienigenis affligendus
tradidit populum christianum.
Et quasi nullus ex tyrannis sang-
uinem sanctorum fundentibus con-
uertebatur ad salutem. a non fu-
it multitudo in commutationibus
eorum. homines qui commutat
tradite rei paria consequuntur.
hic autem de nulla multitudo pre-
cij in tante rei compensatione pro-
uenit. quia pauci persecutores con-
uersi sunt ad fidem. pro qua mul-

ti sancti sunt occisi Quomodo enim
deopoterant esse grati prophais
superstitionibus inuoluti. **P**o fu
isti nos opprobriū vicinis nostris.]

Enumerat quanta fuerant affli
dione percussi vt inter erumnas
multiplices deuotionis qualitas
augeretur. Grauis enim est affli
dio qm patimur a vicinis quia n̄
transitorie dicitur quod circumstā
tibus iugiter im

Hugo Op
putatur
brium aut diuidit in duo scilicet i
subsannatione et derisu; vñ seq̄t
[subsannatione] que fit cu; na
so contracto et indignatione et

Castiodorus Vox
deri
sus est confusa v; leticie. insult
ationem suam immoderata hila
ritate denunciāns qm martires do
mini diuersis passionibus tradi
ti sustine

Jeronimus
bant
Quoniam sepe persecutores dice
bant irridendo veniat dominus ve
ster et eruat vos de manibus no
stris Hoc perfidi persecutores
dicebant [his qui in circuitu no
stro

Castiodorus id est
sūt] qui se
qua qua versum semper ambulāt
nec nobiscum recto dogmate gra
diuntur **P**o fuisti nos in simili
tudinem gen

Jeronim
tibus.]
In tuam vtiq; similitudinem vt si
cut te mundus odio habuit pri
ita a nos vinctus odiret. vel in
similitudine gentib; **Aug**

Vt gentes de nobis sumant for
mam maledicendi quonia; male
dicentes homines similitudinem
dant de eo quem detestantur dice
tes Sic moriaris. sic puniaris a etu
cigaris que admodum ille. a po
fuisti etiam nos in commotionem

Castiodorus
capitis in po
pulis.]
Commotio capitis in populis in
imicorum et martiribus contingit
que facta est in passione domini
saluatoris sicut legitur locuti sunt
labijs a mouerant caput.

Jeronimus Sed et si q̄s
nunc in te o
chruste voluerit pie viuere. protin
us iniqui blasphemant cum ie
risione vel capitis commotione

Hugo Postq̄ dixit illa q̄
martires passi sunt
ab extra consequenter ostendit
que patiuntur ab intra dicens

**Uota die verecundia mea contu
me est.]**

Castiodorus
Solet verecundia ad momentum
venire a breui tempore sedata dis
cedere. Ita vero grauissima fuit.
tota die iugiter permanebat. quā
verecundiam describit cum sub
iungit [et confusio faciei mee co
peruit me.] Per hoc enim non so
lum permutationem vultus sed
etiam totius corporis indicauit
horrorem. Erat enim ante oculos
populi sancti vehementer confusio
quando illis iugiter sibi insultare
cernebat quos impios eē cognu
uerat. Consequenter ostendit vt
p liij

Psalmus

de uultu ille rubor sanguineus qui
nudam faciem coloris sui tegmi
ne restrebat dicens [**V**oce ex
probrantis] id est manifeste blas
phemantis a concinnantis [a ob
loquentis] id est occulte vel in ab
sentia detrahentis [a facie inimici
] dum illum uideo qui me capitali
ter odit et persequentis] cupien
tis me crudeliter trucidare [**H**ec
omnia] mala uenerunt super nos
] quasi fra:tre: bilis et quasi flu
uius turbulētus] nec oblitus sum
] te] positi inter taz multiplices erū
nas dum magis iniquorum per
secutione cōmōiti postulamus a
te iugiter auxiliū] a inique non
egimus in testamento tuo] id est
in lege cuius precepta seruamus.
Hoc est q̄ dixerunt et oblitus non
sumus te . Nam qui illum mente
retinent eius testamentum nesci
unt obliuisci [**N**on recessit re
tro cor nostrum] Retro redit cor
eorum qui de domini bonitate des
perant a putant illum rogatum n̄
succurrere qui etiam non petenti
bus cognoscitur subuenire quod
isti minime fecerunt qui spes in do
mino habere probati sunt [et de
dimisti semitas nostras a via tua

Augustinus Semite ei
n̄e erant
in prosperitatibus temporalium
] Tulisti semitas nostras a via
tua a ostendisti nobis q̄ arda et

xlvi.

angusta via est que ducit ad vi
tam tanq̄ si diceret nobis . In tri
bulatione positi estis multa pati
mini multa que amabatis in hoc
seculo amissistis quia non dimissi
stis in semitas latas q̄ ducunt ad
mortem sed dicitis uos uiam angu
stam in qua pauci ambulant q̄
pauci sunt qui tolerant tribulati
ones; temptationes; non deficien
tes usq̄ in finem [**Q**uia in hu
miliasti nos in loco afflictionis]
id est in hoc mundo qui dicitur lo
cus afflictionis quia nō ē in eo mi
sericordia a afflictio spiritus ut di
citur ecclesiastici primo [a coope
ruit] id est undiq̄ operuit nos um
bra mortis **Augustinus**

] Nec enim mortalitas umbra
mortis est . a vera mors ē damna
tio cum dyabolo

Jeronimus Bene igitur
umbra mor
tis a non ipsa mors opprimit san
ctos in hoc seculo quia martires
et reliqui sancti a si affliguntur a
morti destinantur . viuunt tamen
cum deo . a hec mors umbra est a
non ueritas mortis ut dictum est

Hugo Et in his supradictis
dicens [**S** oblitus sum?] nomē dei
nostri] quod ē] Iesus saluator n̄e

Nicolaus eius recordatō
nem debitis tē

Psalmus

poribus omittendo. et sic expan-
dimus manus nostras ad deum
alienum. peccati; ydolatrie com-
mittendo. **Hugo** Vel exponen-
do nos pecca-
tis a faciendo ipsum deum nostrum
quia ut dicit **Augustinus**

Unusquisque quod colit a venera-
tur hoc sibi deus est. **Nonne de-**
requirit ista. Quasi dicat imo ve-
re requirit ubi excessimus a via dicit
Ipse nouit abscondita cordis.
quia sapientie sexto dicitur. Infer
rogabit opera nostra et scrutabi-
tur cogitationes. Tu ergo domine
qui solus archana cordium cog-
noscis. **Quoniam propter te**
id est amore tui. mortificamur to-
tabie. **Hoc perfecti christiani** fa-
ciunt qui districtis obseruacioni-
bus affliguntur. **Cassiodor.**

Per longas passiones presentis
uite quod notatur cum dicitur to-
tabie ut non momentaneam mor-
tem sed per vniuersum uite tempus
pertractum nobis fideliter declara-
ret exitum id est eadem vel mortem
de hac. **Hugo** mortificatioe
dicit richard.

Scimus quia in dei oculis maioris
meriti est sepe mortificati quam mori
Nam mors martiris tanto erit pre-
ciosior quanto ante mortem pena
produciat. **Estimati fumus sicut**

xliii

oues occisi-
onis. **Cassiodo.**

Quis nec cornu nec dente conten-
dit: sed manibus latronis paci-
enter acquiescit nulla se relucida-
tione defendit. Sic famuli christi
velut oues estimati sunt moxi quo-
niam sine contentione aliqua vide-
bantur occidi. Enumerata multi-
tudine passionum filij christi tanto
desiderio auxilium querunt ut etiam
dominum obdormuisse commemo-
rent dicen-
tes **Nicolaus**

Exurge loquitur de deo more
humano quia ille qui oppresso
vult facere auxilium surgit ad ad-
iuuandum ipsum. **Quare obdor-**
mis domine. Deus enim ad mo-
bum dormientis se dicitur habere
quando permittit malos dominari
a iustos tribulari. Unde quando
talia videntur communitate brus
dicitur domine **Exurge**. **Repetitur**
hoc verbum ad exprimendum libe-
rationis desiderium. **Et ne repellas**
preces nostras in finem id est
finali **Cassiodorus**

ubi consistit muneris tui in vniuer-
sa perfectio ubi sunt premia bea-
torum ubi martiribus corone pre-
parantur. Imitatores itaque christi
malis presentibus ingrauari mo-
re beatorum in flebili supplicacione per-
sistunt dicentes. **Quare faciem**

nam auctis orationem nostram
non exaudiendo.

Ieronimus diuertit enim dominus faciē suam id ē respectū misericordie sue ad tēpus vt p̄bet elōs suos

Cassiodorus Lobliuis
ceris in
opie nostre cui consueueras subuenire. venisti enim ditissimus vt nostre indigentie subuenires et tribulationis nostre cuius demens inspector semper es.

Ieronimus Patimur in opiam promihilo habentes huius mundi diuicias regnum celeste desideramus? Tribulamur enim cum elongatur desiderium nostrum.

Cassiodorus Post modicum exauditionis pie mentes non ad desperationis audaciam sed ad continue orationis salutaria vota se conuertunt dicentes Quoniam quasi dicat nō detes obliuisci nostri quoniam humiliata est in puluere anima nostra lid est vita nostra humiliatur in puluere quia cinere super se sparsa animas suas peccatorum recordatione discruciant id est valde puniuntur conglutinatus est lid est immedia te coniundus est vel adherens In terra iacet noster Quod utiq; facere solent qui longa oratione prostrati toto corpore iacent in terra. adherere enim terre significat in orationibus diuicius immorari per quas efficaciter peccata vincuntur

tur Magna enim contra dyaboli arma sunt in suis viribus fiducia non habere sed deus evocare qui aduersarium possit opprimere

Hugo Contra prefatas in seriasa tribulationes filij chore magno desiderio cordis remedium et auxilium tertio expo-
stulāt dicētes Surge domine adiuua nos tantis malis oppressos La redime nos La predictis profuris non propter meritum nostrum sed propter nomen tuum In quod saluamur Ideo enim saluator dicitur quia per gloriam sue pietatis saluat infirmos. vnde terna dicitur

A natura propria habet quod sit saluator: innatus est ei hoc nomen

Cassiodorus Ecce filio et chore nobis salutaria dicta fuisse eunt et nobis ecclesiasticis ordo domini no reuelante iam patuit patres enim nostros ab inimicis suis per miracula visibiliber liberatos esse cognoscimus Nunc autem fideles per passiones corporum a tristitias animarum ad eternam requiem peruenire didicimus vt tempore suo vtunq; factus humano generi cognoscere tur esse proficiunt

Collector nequaquam igitur nos ymbra hec fugitiua seducat. largissimam profecto mercedem pro contempta temporali voluptate capiemus Si enim virtute continentie et patientie hic fornacem illicitę voluptatis. tempestatem que presentis tribulationis superare studuimus? p

fecto ibi gehenne incendia effugi
 emus. vnum illud a te ac solum re
 quirat deus vt aduersus dyabolū
 veras inimicitias pro amore suo
 a tua salute suscipias. aderit emz
 tibi pugnanti. Ipse qz iam omne
 bellum conficiet a tibi victoria im
 merito ascribet si tamē perseue
 raueris vsqz in finem. **Studeamus**
 ergo nobis reconciliari ipsius de
 mentiam a orationum frequētia
 exōimur vt sic in hac pegrinacō
 ne seculi nos adiuuare dignetur
 quatinus ab hostibus mentis et
 corporis literati peruenire valeamz
 securi ad ipsum qui est benedictz
 in secula seculorum Amen

Psalmus xliii.

Ructauit.
 cor meum Titulus
 huius psalmi talis
 est. In finez titulus

dauid pro his qui commutabun
 tur filijs chore ad intellectum can
 ticum pro dilecto **Augustin?**
 do.

Agitur i hoc psalmo de sctis nup
 tijs sponsa sponse id est christi a
 ecclesie regis a plebis saluatoris a
 saluando

Cassi. Vnde et hoc
 rum thalamium dicitur id est laus seu
 carmen thalami quia laus spon
 si a sponse hic

Glosa. Copu
 rantatur la; ha
 rum nuptiarum fecit spiritus san
 ctus in thalamo hoc est in vtero

beatę virginis quādo verbū cast
 factum est a humana natura ero
 diuine nature coniuncta. Nunc dō
 sponsa id est ecclesia coniuncta est
 sponso id est christo in caritate.
Et post huius vite miserias con
 iungetur ei in sancta immortalita
 te. Sensus predicti tituli talis est.
 hic titulus dauid est canticum id
 est exultatio mentis habita de et
 nis tendens in finez id est i eternā
 beatitudinem. Canticum ha bitum
 dico pro his qui commutabuntur
 id est pro sctis qui transformabū
 tur de hac mortalitate ad immorta
 litatem videlicet filijs chore qz sunt
 imitatores christi a pro dilecto vi
 delicet sponso christo de quo deus
 pater testatus est. hic est filius me
 us dilectus. quibus videlicet filijs
 chore supradictis scribitur hoc cā
 ticum ad intellectum id est vt intel
 ligant misterium incarnationis
 christi atqz eius dispensationis cū
 ecclesia a suis **Colle.** Pre comi
 fidelibus. um itaqz
 sponsi christi secundum suam ief
 fabilem generationem qm habz
 a deitate vtz patris nobis insinu
 at dicens.

Ructauit **Jeronim.**
 cor meuz. Non de corpore a coniunctione sed
 de secreta essentia diuina protulit
 equale sibi. verbum bonum.

Augustinus id est filiū
 qui vere et
 singulariter per se est bonz sic ipē
 ait Deo bonz n solz de? dico ego
opa mea regi. Dicit dei sine initio

accepit **I**deo subiungit. **P**rope
veritatem. scilicet vite a doctrine
a mansueti. dicit. quia molestias
et iniurias sine mentis perturba
tione sustinuit. a iusticia. ab unda
tem quam fecit in sua passione offerre
de spiritum deo patri pro offensa
generis humana sic fecit reconcili
ationem per viam iusticie. Et de
ducit te mirabiliter dextera tua.

Per dexteram que est pars fortior a
nobilitior intelligit diuinitas. et illi
cui organum iudicium erat humanitati

Hugo diuinitas ergo tua o
criste deduxit te de si
nu patris in vtra. m. x. g. m. s. id est ad
presepium ac deinde ad crucem. de
cruce ad sepulcrum. deinde ad a. l. u.
Et hoc mirabiliter quia omnis il
la deductio plena fuit miraculis.
vel deducit te de populo ad pl. m.
per apostolos mirabiliter in pre di
catione verborum et virtute signo
rum vni subdit.

Sagitte tue acut. id est
Cassio id est verba tua homi
num cordibus salu
tatis infigentia que ideo vulnerat
vt sanent. **I**deo percipiunt vt libent
io. p. sternunt vt erigant. **C**opatur at
verbum dei sagitte. **S**agitta enim
est lignum ferro armatum. sic ver
bum dei ex ligno carnis egrediens
fortitudinem habet penetrandi a
acutum est verbum dei quia vsq. ad
interiora cordis penetrat. Et sic sa
gitte de longe diriguntur. ita verba
domini saluatoris directa sunt

Nicola Per predicationes
apostolorum in lon
ginq. uas nationes. sic dominus pre

cepit. **M**arcus ultimo dicens. Eunt
docete omnes gentes. Et illa verba
tanquam sagitte de eo ceciderunt. In
corba inimicorum regis. **J**eremi
penetrantes corba infidelium et ge
tilium quod multi conuersi sunt ad fi
dem per vniuersum orbem a sic fi
de inimicis amici. **I**deo subditur.
populi sub te. id est sub obedientia
tua christe. **L**udent. **I**te humiliter ad
orando. **C**onsequenter describitur
magnificencia christi regis quan
tum ad diuinitatem. tamen cum
hoc adiungitur de humanitate quod
ille due nature sunt inseparabiliter
coniuncte in vno supposito. **C**om
mendat ergo christum primo a
iudicio cui dicit. **S**edes tua deus.

Cassi **H**ec enim sedes dei ad tu
ditium pertinet futurum
in quo omnia veraciter eternus
moderator examinat atq. iudi
cat. **I**n seculum seculi. quia quic
quid constituit nulla potest tem
poris successione.

Hugo **C**o
dat etiam eum ab equitate corre
ctionis dices. **V**irga directionis.
quod sic est legendum. **V**irga. id
est gubernaculo regni tui. **I**quo dicit
ecclesia. est. **V**irga directionis. id est
equa cor. **C**assio quia iustus
regit et diri
git. impios percutit. ac ceterum re
raciter suppli
cantes. **C**ollecta

quod nul
la pra
uitate curantur sed est iustissima a
inflexibilis disciplina. **H**anc virga
regni honoris insigne scriptum di
cebat antiquitas. designans in ea

...
...
Nicolaus
...
...
Calidoru
...
...
Collecta
...
...
Protonis
...
...

virtutum regem dominum salua
torem. Postea commendat cristu
ab amore iusticie a odio iniquita
tis dicens Lexisti iusticiam et
odisti iniquita
tem

Nicolaus

Hoc autem dicitur de christo ho
mine ratione humanitatis sue
propterea. Id est propter illud
quod sequitur. Vixit te deus de
tuus. Christus enim in humana
natura vinctus fuit. oleo leticie.
id est plenitudine gratie ab instā
ti creationis anime sue. pre con
fortibus tuis. id est omnibus in
tellectualibus creaturis propter
quod dicitur. Johannis tertio q
quod datus est ei spiritus non
ad mensuram

Calliodoru.

Vel oleum leticie quo vinctus est
christus pre omnibus hominibus
est peccati maculam non habere
unde se conscientia semper exhila
rat quando nulla recordationis
asperitate mordetur. Repeticio au
tem ista q dicit. deus deus tuus
precomium magne dilectionis of

ferat. Collector. In transla
tione hebra
ica habetur sic propterea vixit te
deus de tuus oleo exultationis pre
participibus tuis. secundum qm
litteraz apostolus allegat primo
ad hebreos hunc versiculum de

Christo. Jeronimus

qui vinctus fuit oleo exultationis
id est gloria resurrectionis ascen
sionis et dominationis. sequitur

laus sponsi christi ab ornati nup
tiali cum dicit mera. ad litterā
exponitur
sic

Nicolaus

Per istas species aromaticas pos
sunt intelligi aromata que sancte
mulieres emerunt ad vngendum
corpus domini qā de talibus spe
ciebus erant confecta. Et quia cor
pus dominicū erat quasi vestimē
tum deitatis scdm q scribitur ad
philippenses secundo. Habitu in
uentus vt homo. Ido sub dicitur
a vestimētis tuis. Et dicitur in plu
rali propter diuersas partes cor
poris. La domibus eburneis. do
mus eburnee sunt pirides facie
de ebore vel de alabastro quod si
mili est etori in quibus illa aroma
ta erant posita sicut in domibus
suis. ex quibus delectauerunt te
id est placuerunt tibi quia deuo
tio illarum mulierum fuit accep
ta christo licet non vixerunt cor
pus eius quia nō inuenerunt euz
in sepulcro. Jam enim resurrexerunt
teste angelo filie regum. In
ter enim illas mulieres fuerunt
maria iacobi a salome que fuerunt
sorores beate virginis marie ex p
te matris de qua certum est q des
cendit de stirpe dauid a aliorum re
uma dauid descenditum per di
uersas generationes. Et idem ve
risimile est de suis sororibus et de
btā maria magdalena a Martha
a alijs sanctis dominabus de ier
usalē a sibus eius ideo dicun
tur h filie regū. li hono ē tuo. Illā
ei vndione facē volebāt ad cristi

honore. **M**istice sic exponitur. **M**is-
ta mortem significat quaz pro ho-
minum salute christus suscepit.
Cuttaxro est species que pellit
tumores a duricias curat que pul-
cre in carnationi domini compara-
tur quia duriciem et elacionem
cordis humani sancta pre dicatione
dissoluit. **C**asia que a medicis
fistula dicitur que crescit in locis
aquis que redemptionem gene-
ris humani per aquaz baptismatis
in di **Jeronimus.**

Hec autem virtutum a gratiarum
aromata defluerunt sponse sancte
scilicet ecclesie. **L**ax vestimentis eius
lib est ab assumpta carne que huc
vestimento diuinitas se circū dedit

Cassiodorus Et pulcri-
tudis spō-
se venit. a domibus eburneis id ē
a cordib⁹ castis quomaz elephas
cuius ossa eburnea dicuntur nimie
castitatis asseritur q̄ inter quadru-
pedia a sensu plurimovaleat a tem-
peranter miscetur femine sue a cō-
iuge secunda non vitatur. **H**oc pu-
dicis feminis decenter aptatum ē
quia ille in domibus eburneis
mansisse noscuntur que per casti-
tatem christi domini precepta se-
cute sunt. **H**anc translationem p-
bauerunt dilectissimi patres **Au-**
gustinus a Jeronimus. ex quibus
domibus delectauerunt te

Jeronimus honorando
nomen ma-
iestatis tue a laudando misericor-
diam tuam filie regum.

Cassiodorus id est
anime
fidelium que bene a sancte regunt
corpora sua. in honore tuo. id est
ad honorem nominis tui. non si-
bi quod bene agunt sed tue laudi
attribuentes. **P**ostq̄ sponsi chri-
sti pulcritudo laudata est a virt⁹
eius asserta. potestas q̄ eius nar-
rata est a nuptiali gaudio odēs
suavissimi sub mysticis interpreta-
cionibus noscuntur adhibiti. **C**ō-
sequenter hic ostenditur vnde ip-
sius regine veniat mirabilis pul-
critudo cum di-
citur

Nicolaus

Astitit regina. videlicet sancta
ecclesia sponsa christi. a dexte-
ris tuis. hoc est in potioribus bonis
sponsi. **S**tat modo regens fides
a serviens christo in bonis gratie
Stabit p⁹ hanc vitā regnans a be-
atris christi in bonis glorie cui di-
cetur **V**enite benedicti patris mei
nec astitit nuda sed in vestitu de-
aurato. **P**er hoc intelligitur deor-
sapientie que resulget in ecclesia.
vestita est ergo doctrina sapientie
Circūdata varietate. scilicet ca-
lismatum a virtutum.

Cassiodorus **V**ircūdata va-
rietate linguarum multarum dū
in unitate fidei laudantium quia
omnis gens scdm suam patriam
in ecclesia psallit auctori. **S**ponsi
laude cantat nunc sponse preciosa
totidem in obis si longe submissis
atq̄ humiliter efferuntur. **S**tans
ergo nunc ecce constituta ad dextera
viz in bonis gratie ipsi⁹ propterea

Nicolaus
id est anime
fidelium que bene a sancte regunt
corpora sua. in honore tuo. id est
ad honorem nominis tui. non si-
bi quod bene agunt sed tue laudi
attribuentes. **P**ostq̄ sponsi chri-
sti pulcritudo laudata est a virt⁹
eius asserta. potestas q̄ eius nar-
rata est a nuptiali gaudio odēs
suavissimi sub mysticis interpreta-
cionibus noscuntur adhibiti. **C**ō-
sequenter hic ostenditur vnde ip-
sius regine veniat mirabilis pul-
critudo cum di-
citur
Nicolaus
Astitit regina. videlicet sancta
ecclesia sponsa christi. a dexte-
ris tuis. hoc est in potioribus bonis
sponsi. **S**tat modo regens fides
a serviens christo in bonis gratie
Stabit p⁹ hanc vitā regnans a be-
atris christi in bonis glorie cui di-
cetur **V**enite benedicti patris mei
nec astitit nuda sed in vestitu de-
aurato. **P**er hoc intelligitur deor-
sapientie que resulget in ecclesia.
vestita est ergo doctrina sapientie
Circūdata varietate. scilicet ca-
lismatum a virtutum.

alloquitur bi
Nicolaus
Vbi legē euangelicam filia
quia a christo renata vide im
telligendo. L. a mēdima autē tuaz
ad obediendum voluntati dei et
obliuiscere populum tuum J vide
licet in deorum a gentiliū

Jeronimus Vel obliuiscere vicia et peccata L. a domum patris tui J id est dyaboli

Hugo Vel domum patris tui id est consortium et cohabitationē peccatorum qui sunt domus patris tui dyaboli cuius filia fuisti ante q̄ facta esses filia christi p̄ fidem Et si hoc feceris de cora eris coram sponso tuo. **Et concupiscet rex** J scilicet christus de coram tuum J id est te de coram. **Hic** verbi causa p̄ o rest aptari auiliter anime fidei. **O** filia audi horas ecclesiasticas audi sermones audi precepta superi oruz. Audi p̄ces paupis. audi dei inspirationes. audi sacram lectio nem. **Vide** libros. vide crucem i ec clesia in memoria crucifixi. vide ex empla sanctorum. vide conscientia tuam. vide iudicium futurum. **Et** i clina aurem tuam vt obedias diu ine voluntati. a obliuiscere populi tuum contemnendo peccatorum cō sortia. a domum patris tui id est mundum a concupiscet rex cristus de coram tu

Jeronim Rig eras in domo patris tui. sed nunc ascen dis post baptismum vicijis ablu ta vel gratia fidei cadis a L. quonia

ipse ē dominus deus tuus. Ia quo redempta
Hugo Let. J. te. La d es orabunt eū

Jomnes populi de quib9 collecta es. probatio. q̄a L. **Et** filie tyri J id est gen tes

Nico Nam tyrus gentiliū a ludo per filias tyri it l liguntur ciuitates gentiliū con uerfi ad fidem per predicationem apostolorum qui aduabunt eū L in muneribus. J se ipsos in obsequ um christi offerentes. **Vultu** tu um depeabuntur omnes diuites plebis. **Videmus** enim implem q̄ principes mundi a potentes ho norant christum a ecclesiam suā humiliter se ei subijciedo.

Jeronimus Hoc etiā tres reges fecerūt qui non tantum verbis sed etiam muneribus aduauerunt christū

Cassiodor Prop ha mu de secunda persona ad te tu am ad huc in eed esie preconio p̄ seuerat bicens. **Om**nis gloria eius fi lie regis J Gloria est siquidem ec clesie quando filie principum fue iustorum conuertuntur ad domi num a secreta se cupiunt de uocōe cordis offerre. **Ab**intus J secreto conscientie vbi interior homo taci ta cogitatio reuoluit quod ad di uina misteria pertinere cognoscit.

Nico Vel omnis gloria eccē consistit in ornatu inter i oris carismatum a virtutum a non in magno apparatu exteriori. **J** id subditur in fimbrijs aureis. J id ē

tibi confessione laudis. in eternū
in fine fine Let in seculum seculi
hoc est in vita presentia in futura
quia ista laus. non solum est in p
senti sed erit potior in futuro sicut q
dicitur infra psalmo. lxviii. Bea
ti qui habitant in domo tua domi
ne in secula seculorū laudabūt te

Cassiodor. Ecce epytha
lamium glo
riofum psalmo gphi iocunda ex
ultatione completum est. **Ecce**
spōi laus sponse qz amnābili va
rietate celebrata est. spiritualis co
pule coniugium in vīrginitatib⁹
perseuerans. amor castus caritas
eterna. vīculuz quod nullo fine
dissoluitur. **O** beata sponsa que nō
societate carnali sed inuīolabili vi
culo caritatis coniuncta est tante
maiestati crīsto dilecto et emi pa
tris filio. cuius virtus vltra omīs
virtutes est. pulcritudo sup omīs
decor. potentia inenarrabilis.
pietas singularis **In** his itaq nu
ptijs tympana prophetarum sā
cta exultatione condamant. apo
stolorum organa dulcissima soci
etate respondent. martirum cytha
re nō cordis carnalibus sed virtu
tibus canūt. **H** scōz chor⁹ spiritua
libus fistulis gratissimum pmul
cet auditum. hic talis musica ge
ritur per quam humana leticia sa
lubriter vīmeatur. **P**asti sumus **O**
bone rex cōiūūo nuptiali. delicias
celestes haurimus. presta nobis
ihesu crīste sponse mirabil vt quī
hic spe letati sumus in futuro etiā
perfectissimo gaudio repleamur

qui cum patre a spiritu sancto vi
uis a regnas deus per omnia secul
la seculorum Amen

Psalmus. c. l. v.

O **E**us noster
refugiū Titul⁹ i finē fi
lij⁹ chorē pro archanis

Psal **Cassiodo** In finem
mus **Cassiodo**. notuz est
quemadmodum ad dominum cri
stum possit referri. Ipse est finis
noster qui nos perficit a non con
sumit. filios autem chorē significa
re diximus imitatores passionis
christi. ex quorū persona psalm⁹
iste cantatur. pro archanis vō ad
uentum domini significat saluato
ris quem diuinitatis sue mirabili
secreto pro humani generis redē
ptione dispo

Jeronimus

Hic enim psalmus docet nos spez
nostram in illum detere ponē qui
solutus potest nos de tribulationib⁹
libera ē. filij ergo chorē qui fideles
detent intelligi christiani. **In** pri
cipio psalmi non se timere profite
tur perurbationes seculi dicētes

O **E**us noster **I**per veram fidem
a confessio
nem **Cassiod.**

Refugium quoniam nos de am
me periculo libeāt **La virtus** quo
niam stabiliter mentes nostras
ab iniquo seculi errore custodit.

August. Sunt quedam fuer
giaybi non est viz

quo quisq; cui fugerit magis infirmitate q̄ confirmatur. verbi gratia. Cum fugis ad aliquem in seculo magnum vt facias tibi potest; amicum. refugium videtur. Tanta tamen huius seculi incerta sunt et ita potentium ruine crebrescunt q̄ tidiane vt cum ad tale refugium puenieris. plus ibi timere incipias. antea tantum cause tue timebas. tunc cum ad talem confugeris de illo etiam timebis. Multi enim cadentibus illis. questi sunt quos nemo quereret si non ad tales confugissent. tale non est refugium nostrum quod sic infirmatur sed deus qui est virtus. et adiutor in tribulationibus. in quibus ad dominum refugientibus est siue sit tribulatio in re familiari siue in salute corporis siue de periculo carorum. siue de aliqua re ad huius vite sustentaculum necessaria. **O**mnino aliud refugium non debet esse christiano q̄ saluator eius. ut tamen karissimi inter omnes tribulationes anime humane nulla est maior tribulatio q̄ conscientia delictorum. Nam si in conscientia hominis vulnus peccati non sit. vbiq; alibi passus fuerit tribulationes. illic confugiet. et ibi inueniet deum. Si autem ibi requies non est propter abundantiam iniquitatum. confugiat ad deum. quoniam adiutor factus est dominus. dimittendo peccata et ne tribulationes leues putares addidit. que inueniunt nos nimis. Alia est tribulatio quam tu inuenis et consideras peccatum

tuum sine alicuius ammonitione. et dicitis tribulationem et dolorem in ue. **G**losa Alia est quando quis alterius persuasionem perimit peccatum suum cognoscens. Et utrobique rogandus est deus qui est adiutor in tribulationibus. Sequitur vox fidelium primitiua ecclesia existencium qui dicunt. **P**ropterea quia deus. adiutor noster est. non timebimus turbamur. **H**ugo id est generatio iudeorum qui terrena sapientia transferent montes. et apostoli radios doctrine veri solus christi percipientes. in cor maris. id est ad gentilitatem in latam amaritudinem peccatorum idolatrie dimersam. Hoc factum est quando apostoli relictis incredulis iudeis. ad predicandum gentibus transierunt sicut paulus et barnabas dixerunt ad iudeos actu. xij. quoniam epulisti verbum dei a indignos vendicatis eterne vite. Ecce conuertimur ad gentes. **S**onuerunt. id est apostoli. et turbate sunt aque. id est est populi ad penitentiam sono predicationis. **L**eoy. videlicet apostolorum. **Jeronimus** conturbati sunt motes. id est excellentes seculi potestates et principes gentium. in fortitudine eius. id est predicatione fortitudinis spiritus sancti. **H**ugo ratione autem possunt exponi duo predicti versus hoc modo. propterea quia deus est fortitudo et refugium

nostrem non timebimus in p[ro]p[ri]a
fenti molestiam temptationum
bum turbabitur terra id est ter
reni amatores seculi qui in die iu
dicii turbabuntur cum viderint
iustos stare gloriosos quos hic
spreuerunt a persecuti sunt vt igno
ramiosos vnde de ipsis dicitur sa
pientie v. videbunt a turbabunt
timore horribili. modo vero non
turbantur sed in pace requiescunt
Vnde dicitur de ipsis **Job xii.**
domus eorum secure sunt et pa
rate sed dominus expectat temp[us]
quo sepabuntur iusti ab iniustis
La transferentur montes id est su
perbi et elati huius seculi in cor
maris id est in profundum etre
ne amaritudinis. de quo rum sup
toru delicias subdit dicitur. **Quia**
erunt a turbate sunt aque eorum
id est deliciae eorum terrene que
habent in superficie claritatem et
in fundo feces. **Claritas** est preses
delectatio. **feces** est eterna damna
tio. propter delectatione; dicit. so
nuerunt. aque clare descendentes
de fonte sonant a sitim prouocant
Propter feces damnationis dicit
turbate sunt aque sed stulti ama
tores mundi non respiciunt nec at
tendere volunt nisi claritatem tem
poralium deliciarum sed incessan
ter eis vtuntur non attendentes q[uo]d
oportebit eos postmodum feces
bibere in supplicijs eternis **ezek.**
xiij. Dotabis vsq[ue] ad feces de qui
bus peccatoribus adhuc sub die
Conturbati sunt montes hoc est
homines quantumcuq[ue] alti a po

entes in fortitudine eius id est
dei qui fortissimus est vt dicit **Job**
ix. quasi dicat inno dominus qui
totum suu; calicem bibit et om[n]es
sancti eius cum ipso. primo feces
id est persecutiones a tribulatio
nes in hoc mundo biberunt qui mo
do in eterna vita gaudiu; bibunt
Vos ergo amatores mundi qui
hic bibitis delectationem et gau
dium dominus faciet ex sua forti
tudine vos postea bibere feces ve
strarum deliciarum id est eterna
tribulati
onem

Cassiodorus

Superius terrores habitos dixit
quos de predicatione noua apo
stolorum mundus accepit. Punc
beneficia que collata sunt ecclesie
de aduentu domini saluatoris ebi
cuntur vnde dicitur. **Humilis im**

petus **Jeronimus** Post
eos cultus gentilium ablatio bap
tismi vel irrigatio seu inundatio
spiritus sancti letificat ciuitatem
dei id est ecclesiaz que est congre
gatio fidelium.

Hugo

It speciali
ter exponi
tur hoc de missione spiritus sancti
in die penthecostes **Humilis im**
petus. quia spiritus sanctus venit
subito vnde actu secundo factus
est repente de celo sonus ac. **Sancti**
fecit tabernaculum suu; id est
firmavit ecclesiam suam militan
te in qua per fidem habitat **Altissi**
mus id est christus. **Deus** **Ima**
net in medio eius quia ipse dicit
Mathe. decimo octauo **Vbi duo v[er]**
q. iij.

tres congregati fuerint in nomine meo .ibi sum in medio eorum et ite o l nō commouebitur .] ecclesia in tribulationibus quia fundata est supra firmam petram id est crīstum . a porte inferi non pualebūt aduersus eam .] **A**dinabit eam **deus** .] in seculi aduersitate laborātem .] **mane** .] id est in principio cōuersionis a bone operationis a hoc .] **luculo** .] id est per illuminacōez spiritus sancti .] **Sequitur** de cōuersione gentium per quam cītas ecclesie est impleta .] **Vnde dicit** .]

Conturbate sūt gentes .] salubri conturbatione a apostolorum p̄dicatione a miraculorum operacōne .] **a inclinata sūt regna** .] id est reges a populi gentiū inclinati a humiliati sūt ad adorandū cristū sub iugo fidei .] **debit vocem suam** .] id est predicationem suā .] per ora apostolorum .] **Jeronimus**

a commota est terra .] id est gentilitas .] **mota a conuersa est ad fidē christi** .] **Dominus virtutum** .] uangelorum .] **nobilis cum** .] quia per assumptionem carnis p̄iceps factus est nobis .] **Id dicitur emanuel** hoc est nobis cum deo .] **fufceptor noster** .] carnem pro nobis fufcipiens .] **qui est deus iacob** .]

Hugo id est iunioris populi videlicet christiani per iacob significati ex eo q̄ uicia supplantare non cessat .] **Na** .] iacob supplantans interpretatur

Castiodorus **Deinde** h̄ uitat pro

pteta populos vidē magnalia dōmini saluatoris que facta sunt tēpore incarnationis sue dicens

Hugo **Emite** .] passibus fidei .] **quidē** .] id est intelligit .] **opeā dōmini** .] que tēpore sue incarnationis fecit de quibus subditur .] **que posuit prodigia super terram** .] id est mirabilia et inassue .] **Castiodorus**

Quando uirgo concepit .] **Stella** magis apparuit .] **angelorum chorus** natiuitatem dōmini sui p̄dicauit pacem q̄ i oīte vniuerso edidit .] **Vnde** subditur .] **auferens bellay s̄q̄ ad finem terre** .]

Jeronim **Ram** omnia bella i aduentu dōmini quēuisse multorum narrat h̄sto .] **Castiodorus**

Quod non humanis uiribus sed christi dōmini corporali presentia probatur effectu .] **Armā** conteret a confringet arma facta cōburent .] **Hugo** **Ac** si dicat tanta pax erit in aduentu christi q̄ r̄fus istorum non magis erit in terra ueluti si essent cōtrita cōfracta a combusta .]

Gregorius **xxxvi** .] **moā** .] **liuz** .] sed magis intelligendum est dōminum auferre spiritualia bella ab ecclesia ubi deus conterit aram cum occulta insidiantium machinamēta dissoluit .] **Arma** confringit eaz ea que contra se erecta fuerant p̄ trocinia humana cōminuit .] **Sau**

ta igni comburitur quando peccan-
cium metes obstinata se duricia
defendentes ad patientie et confes-
sionis ardore; spiritus sancti calo-
re succen- **Castiod.** Erue nos
dit

Hugo Ipse enim aufert a vo-
bis diabólica tella; et
committit vicia non ut ociosi si-
tis sed ut ei intendatis. Unde ipse
in persona sua consequenter loqui-
tur dicens. **Vacate** deo et non se-
culo. **et videte**

intelligendo **Jeronim**

Quoniam ego sum deus. Qui vos
redimam et dimittam peccata vestra

Gregorius Vacant de-
qui terrenarum actionum strepi-
tus pro diuino amore intermitten-
do postponunt ne dum in terra indefi-
nenter occupant. cor funditus a
summis cadat. Sciunt enim san-
cti viri quod nequaquam mens ad super-
na attollitur. si curarum tumultibus
continue occupatur. Qui deo vaca-
re negligit suo sibi iudicio lumen
eius visiois abscondit. Qui ergo
temporalibus rebus occupantur
tunc bene exteriora disponunt quan-
do solliciti ad interiora refugiunt.
cum nequaquam perurbationum so-
ras strepitus diligunt. sed apud
semetipsos intus in tranquillita-
tis sinu requiescunt. prave enim me-
tes temporalium rerum tumultus

intra semetipsas versare non ces-
sant etiam cum vacant; et ocio-
se sunt. In cogitatione enim se-
uatur depicta que amant. Et quis nil ex-
terius faciant. apud semetipsos
tamen sub potere inquiete quie-
tis elaborant. quibus si earundem
rerum administratio prebeat se-
metipsos funditus deserunt et fu-
gitiva hec temporalia per intenti-
onis cursum continuis cogitatio-
num passibus sequuntur. pie autem
mentes hec cum desunt non que-
runt. et grauiter cum assunt ferunt
quia exteriorum curas a se exire
pertimescunt.

Jeronimus

Vacate ergo ut me cognoscatis
et non in aliud perturbemini. **Exalta-
tor in gentibus**

Augustinus

quando conuertentur ad fidem. **Et**
postquam plenitudo gentium itra-
uerit. **exaltator in terra.** **Id est in**
iudeis ut omnes dicant quod sequi-
tur. **Domine virtutum nobis salu-
susceptor noster deus iacob.**

Castiodorus Deus autem
iacob idem
frequenter apponitur ut christianam
populi victoria dedaretur qui licet
sit tempore posterior. primum ta-
men populum scilicet iudaicum fi-
deli deuotione transcendit.

Hugo Illorum precipue cri-
stianorum susceptor
est dominus qui hic ludantur co-
tra temptationes. et vicia supplan-
tant. quibus post pugnam prese-
tis vite profecto dicit illud quod

didum est iacob genef. xxi. Non
uocaberis ultra iacob sed israel
erit nomen tuum id est amplius
non eritis in uictoria sed in uictoria co
ronati de cetero uidebitis deus facie
ad faciem in uita eterna. ad quaz
nos perducatur ipse cuius gratia
uictores sumus dominus noster
ihesus christus cui est honor et glo
ria in secula seculorum Amen.

Psalmus .xlii.

Omnēs gen
tes laudate

Titulus. In finem p
filijs chore Et patet

ex quinque titulis psalmodi in me
diat predicti

Hugo Gentes
dorum. **Hugo** quas in
precedenti psalmo uocauit ad fide
iam conuersas in hoc psalmo in
persona apostolorum inuitat ad
laudem christi dicens.

Omnēs gētes que recepistis
beneficium gratie dei.

Jeronimus [plaudite.]
id est laudate deum non solum uoce sed ma
nibus id est bonis operibus.

Calliodorus Plau
dunt
manibus qui elemosinas faciunt.
qui egrotis misericorditer seruiunt
et mandatum dei adimplent. Et ne
solis talibus gaudijs læterem⁹
addit **Jubila** **Jeronimus**
te deo]

In ipso corde et omnium membro
rum officio exultate. **Jubitus** est
ineffabile gaudium quod nec ta
ceri potest. nec litteris potest ho
mo comprehendere quantum deus
debeat laudare. **[i uoce exulta cōis.]**

Calliodorus significat
psalmodi
am que deo pro nominis sui maie
state persoluitur perfectissime co
monens ut ad laudem dei sic ma
nus peragat. quatinus gloriam
eius humana lingua non taceat.
debet enim ut precepta domini sui
a lingua canat a manus operet
Consequenter subdit causas ubi
landia laudandi dicens. **[Quoni
am dominus excelsus.]**

Nicolaus quia transen
dit omnem in
tellectum creatum et prosequens
omnem laudem sibi oblatam scilicet
dū qd bē ecclesiastici qd dē gēsim
tercio **Benedicentes** dominum.
exaltate eum quantum potestis.
maior est enim omni laude. **[tribit.]**

Calliodorus quia ipse
iudicatu
rus est mundum. **[rex magnus su
per omnem terram.]** sicut ipse post
resurrectionem suam dicit. **[Data ē
mihi omnis potestas in celo et in
ter.]**

Hugo **[Subiecit popu
los nobis.]** uox apo
stolorum est quibus subiecti sunt in
ecclesia populi. **[Et gentes.]** **[Iocū
sas ad fide.]** **[sub pedibus nostris.]**
id est sub nostra dominatione et
regimine. **Modus** est loquendi si
cut uulgo dicimus. **Iste** tenet eū

sub peccato est dominatur ei Et h^o
 quide non indidete facit sed
Legit nobis in hereditate in su
am id est sua dispo sitione discre
 ta commisit nobis ecclesiam ex ge
 tibus congregatam habentem L
speciem iacob quem dilexit quia
 sicut iacob dedit edulium lentis p
 primogenitura esau vt habetur
 genesis vice simo quinto ita fidelis
 populus christianus largitur ter
 rena vt bona celestia conquirat.
 Sequitur vox apostolorum ad ge
 tes couersas dices Ascendit de
us scilicet christus ad celum In
iubilo hoc est in ammirabili ex
 ultatio Jeronimus quam
 ne angeli habuerunt dicentes Tollite por
 tas principes vestras Jam redit
videt ex prelijs dominus in vo
ce tube In qua duo angeli tan q^o tu
 ba illo ascendente apostolis dire
 runt. Vir galylei quid ammira
mini Die Jesus qui assumptus
 est a vobis. sic veniet quem admo
 dum vidistis eum euntem in celuz
 vt mundus infirmus crederet q^o
 talibus preconijs personaret.
Hugo quia ergo dominus
 ascendit vt nobis lo
 cum prepararet sicut iubilauerunt
 apostoli a angeli. sic et propheta
 aut vox apostolorum monet nos
 ad laudandum creatorem ac rede
 ptorem nostrum dicens Psal
lite deo nostro domino ihesu chri
sto tomis operibus ipsum lauda
do psallite regi nostro psallite
Jeronimus Qui oppresso

in orbis dominatu. carnem cui qua
 sa cuit in sepulcro eduxit ad celuz
 Et bene dico psallite. Quoniam
 ipse christus est. rex omnis ter
 re deus. In non solum in iudea sed in
 omni terra fidei lumie declarat^o e
Augustinus Psallite
 sapienter. Id est intelligenter vt non quera
mus sonuz auris sed lumē cordis.
Calliodorus. Remo
 nicq^o sapienter facit quod non
 intelligit. Venerunt filij chore ad
futuri seculi felicitatem perpetuaz
vbi iam dicunt dominuz regnati
rum vnde sub Jeronimus
dit Regnabit deus id est christ^o
super gentes quas in heredita
te accepit a patre sicut i alio psal
mo dicit. Dabo tibi gentes in her
editatem tu Calliodor^o
am
 Nam quis a nunc regnet tu ne ta
 men proprie regnat^o dicitur quan
 do in suis fidelibus euidentius ha
 bitare mostreatur super. omnes
gentes liberusalem celestem signi
ficat que ex omnibus nationib^o
abunatur deus sedet super sedem
sancam suam ad dexteraz patris
regnans per secula seculorum. Et
 iturere q^o ipaz sede scāz dic ne itelli
 ges aliqua insensata a ratione ca
 recia s^o virtutes a thronos quib^o
 ille gl^o sus regnator in fidei psal
hoc ec de scis itelligi. Pa si q^o ha
beat bñficiū bone couersationis. a
 ipe fit sine dubio cella tga l' 98 si

altius intendas totum contra p
fidos dicitur ut audita xpi ptate
succumbant qui humilitatem eius
putant esse contemnendam

Principes populorum id est q
primi erant de gentibus venerunt
ad fidem de quibus ille centurio erat
cuius fides commendatur in euā
gelio. congregati sunt cum deo abra
ham. id est simul crediderunt in
christum qui est deus abraham

Hugo Ecce impletum est quod
dominus dicit. Mat
in. Potens est deus de lapidibus
istis suscitare filios abrahe

Cassiodorus quia ex
pulsis in
fidelibus iudeis qui carne tantum
a non operibus erant filii. pleitu
dinem gentium intromisit ad illam
promissionis beatitudinem possi
dendam quam promiserat abrahe
a semini eius. Filii autem ipsius
per sanctam fidem facti sunt qui
carnis semine non fuerunt. Vel
principes populorum id est apo
stoli congregati sunt cum deo abra
ham id est cum christo ad iudicā
dum orbem terrarum. Sic enim a
dominus in euangelio ait. Cum se
derit filius hominis in sede maie
statis sue sedebitis a vos super se
des duodecim iudicantes duodecim
tribus israel. quonia; ipsi apo
stoli dicuntur. dhj per gratiam

Hugo Fortes terre id est
fortes in fide. et teme
ter eleuati sunt signis a uirtutibus
vel iudei qui dicuntur dhj. Iuxta
illud. Ego dixi dhj estis

Jeronimus Eleuati sunt
in superbia
a relictis celestibus terrena concu
piscunt. quibus dicitur sicut homi
nes moriemini. Isti a deo abrahe
vel apostolis eis sunt iudicandi
Nos uero oremus dominum ut de
posito omni tumore superbie ita il
li coniungamur in hoc seculo. ut i
iudicio a sinistra parte disundi non
inueniat in nobis quod damnet
in pena sed quod pietate multipli
ci prouehat ad coronam qui est be
nedictus in secula seculorum. Amē

Psalmus cxiij.

Quoniam Agnus do
minus et

laudabilis nimis in
ciuitate dei nostri in monte sa. Ti
tu **Cassiodorus** Psalmus
canti filii
chori in secunda sabbati Sab
batum est quod populus iudeo
rum obseruare uidebatur.

Hugo prima sabbati hoc
sabbatum dominus resurrexit. Un
de **Psalmus** uice simo tertio propo
nitur talis titulus **Psalmus** da
uid prima sabbati quia in eo agi
tur de domini resurrectione

Jeronimus Secun
da uero
sabbati eius ecclesia catholica
fundata est in fide quando dixit

dominus. Et super hanc petram edifi-
cabo ecclesiam **Hugo** q̄a
meam p̄

resurrectionem suam quasi se cun-
da die fundauit ecclesiam suam p̄
apostolorum predicationem que
dicitur fundamentum fidei unde se-
sus tituli talis est psalmus iste q̄
est canticum laudis diuine in quo be-
scribit canticum laudandi deū. cāta-
tur filijs chōe & ueris cristianis imi-
tatorib⁹ cristi. pro his q̄ facta sūt
In secūda sabbati uidelicet p̄ fūda-
cione ecclesie **Materia** uero huius
psalmi est laus dei pro constitutō-
ne a fundacione ecclesie que est ci-
uitas summi regis. propheta ergo
commendans ciuitatem hanc pri-
mo laudat eam a dignitate condi-
toris di **Cassiodorus.**

Agnus dominus q̄a poten-
ter oīa facit & laudabilis q̄a
pulcre & mire omnia fecit in
ib est sine termino a fine in ciui-
tate dei nostri. ib est in sancta eccle-
sia in qua fideles quasi ciues un-
untur in fide & caritate. Et ne dubi-
tates ubi esset predicta ecclesia cō-
stituta intulit in monte s̄cto ei⁹
I Mons christus dominus est q̄
fundamentum & culmen est eccle-
sie sue Iste mons s̄ctus est. de q̄
daniel propheta ait. Creuit lapis
et factus est mons ita ut imple-
ret uniuersam faciem terre. Et ne-
ce deres predictum montem loca-
lem. ostendit eum amplissimum
dicens **Undatur** si fide catho-
lica per christum a apostolos ex

ultatione uniuerse terre]

Hugo id est ad exultationē
credentium in orbe ter-
rarum quia sicut dicitur ad actum.
xiiij. Audientes gentes gauise sūt
& glorificabant uerbum domini.
Et crediderunt quotquot erant p̄
ordinati ad uitam eternam. Ex q̄
bus autem fundata est ecclesia cō-
sequenter ostendit eam subiungit
[mons syon] id est populus iuda-
icus [latra aquilonis] id est po-
pulis gentilis quem dyabolus te-
nebat per idolatriam captiuum
quod ysa. quoq; testatur qui dix-
isse dyabolum denunciat dicens.
Sedebo in monte testamenti in la-
teribus aquilonis. hi sunt [ciuitas
regis magni] quia ex his duob⁹
populis collecta est ciuitas que ē
ecclesia uniuersalis. **Idem Jeroni-
mus et Augustinus.** Et sicut in
vna ciuitate sūt multe domus sic i
uniuersali ecclesia multe particu-
lares ecclesie in quibus a fide libo
laudatur deus Unde subdit
Deus in domibus eius uidelicet
ciuitatis id ē in particularibus eccle-
sijs **Cognoscat** cognitione fidei
cum suscipiet eam quasi dicat
hanc cognitionem habebit a gra-
tia dei suscipientis eam in cura ut
medicus. Quomodo autem latra
aquilonis construunt ad ecclesiam
consequenter ostendit dicens.
Quomā ecce reges terre uideli-
cet tyranni sapientes terreni quo-
rum regnum erat in cultu idolorū
Congregati sunt & conuenerunt
in unum id est in unam prauam

tur sicut synagoga que enim est
militans ecclesia eadem erit triu-
phans. Vel anagogice potest esse
vix eorum qui cum moriuntur ad
celum transeunt. Dicunt enim. sic
audiuimus per fidem. quia sicut di-
cit ab romanos. x. Fides est ex au-
ditu. sic vidimus per remuneratio-
nem in ciuitate domini virtutum.
id est in illo regno celesti.

Collect. Vnde legitur de du-
obus monachis
magne deuotionis sibi inuicem pol-
licentibus vt quis eorum primus
obiret. alteri superstiti nunciaret
de gaudijs illius regni celestis qui-
bus anime fideles fruuntur. Vnde
spiritus primi de cœntis rediens
alteri aiebat. Sicut audiui sic vidi
in ciuitate domini virtutum in ciui-
tate dei nostri. Sequitur de aduen-
tu domini saluatoris gratias age-
do ei qui pro nobis venit in carnal

Cassi. Vnde fideles christiani
qui eis precepta sunt secu-
ti dicunt. **Uscipimus.** **Q**uod deus
misericordiam tuam. Id est domi-
num christum qui pereunt mun-
do misertus est. aptum nomen vt
misericordia vocaretur qui et salua-
tor vere dicitur. **In medio templi**
tui. hoc impletum fuit quando cri-
stus fuit a sanctissima matre sua
in synagoga illa iudeorum presen-
tatus sed illo populo iudeorum non
credente. vocate gentes misericor-
die munera perceperunt. In medio
templi dictum est vt non credenti-
um improbitas grauius argua-
tur qui contempserunt sequi que

in medio eorum est. **Nicolau**

Ps. **C**um nomen tuum. id est. secundum
magnitudinem nominis tui que
est infinita. **hita laus tua in fines**
terre. **Cassiodorus.** **A**c si
dicat

Sicut in toto orbe terrarum reueren-
tia tui nominis dilatatur. Ita in
ecclesia que per totum mundum
distenditur deuotio tibi laudis of-
feratur. **Iusticia plena est dextera**
tua. **Per dexteram** significat locum
vbi iusti sunt collocandi. **Plena**
est dextera eius iusticia qui in illa
partem recipiuntur qui ipsius mu-
nere iusti esse meruerunt. Item
augustinus et Jeronimus. **Et ex-**
mons syon. id est ecclesia catho-
lica que in speculatione populi no-
scitur constituta. Nam syon specu-
latio interpretatur. **Et exultent fi-**
lie iude.

Augustinus. **O**mnis
deus. **filij** con-
fessionis filij iude sunt. quia in das
confessio interpretatur. **Causam**
subiungit dicens. **propter iudicia**
tua domine. **Jeronimus**

hoc est propter iudicia tua occul-
ta quia reprobati sunt iudei et ele-
cti sunt gentes. **Hu.** Vnde apo-
stolus in fide

Hu. **S**t oculus ad
romanos vnde timo ait. **O** altitudo
diuiciarum sapientie et scientie dei
quod occulta sunt iudicia tua et inue-
stigabiles vie tue. **Orate hodie**
id est defendite ecclesiam in cre-
dibilitate vestra. **et a complectimini**
eam. **In caritate.** **et narrate.** hoc est

predicant. In turribus eius. Iam
dem a gloriam christi. Turres sūt
principes ecclesie quia sicut turris
fortis est a vniuersis speculatur sic a
sancti fortes speculatores debent es
se in genere **Cassiodor.**
humano

ut a religioso sermone cessare nō
debeant quo sanctis ordinibus ob
secundant. Ponite corda vestra
in virtute. **Jeronim.** ne se
eius. Jeronim. ne se
nisi a caritate quā docuit q̄ ecclē
prelati non solum predicant sed
hoc etiam opere habent implere.
a distribuit domos eius. Id est
Oros doctores ecclesiarum distri
buit gradus ordinum cano
nice a sancte. non premijs corrup
ti. non personarum acceptione p
adulationē di

Cassiodo.
lapi
Distribuit autem gradus ecclesie
quia officia eius distincta ordina
tione disposuit. Sunt enim in illa
lectores subdiaconi diaconi pre
sbyteri episcopi. Et quis vna sit ec
clesia. officia tamē continet hono
rum varietate distincta. cui ad di
tur. ut enarratis. predicando ma
gnalia dei. In progeme altera.

Jeronimus id est non so
lum his qui
credunt sed his qui credituri sunt
Et quid inquit enarramus.

Cassiodorus Quoniam
hic. videt
et christus dominus qui carnali
bus oculis dignatus est apparē.
Dic: est pronomen articulare

Hugo Est dominus deus no
ster. qui nos creauit
a redemit. Iteratio hęc nominis ē
nota confirmatio
Nicolaus

Et dicit noster. q̄a ipse debet se no
bis non solum in presenti p gra
tiam sed etiam in futuro per glori
am. Id est sequitur. In eternum a in
seculum se. **Cal.** ergo dum in
culi. mortalem sem
piternum sine fine potentissimum
christum dominum asserunt pre
dicandum. qui in se credentes iugi
ter protegit ac defendit vnde sibi
tur. ipse regit nos in secula. Re
git vtiq̄ nos ne cadamus.

Jeronimus Ipse enim lu
bricos a tor
tuosus gressus nostros dixerit in
se qui est via pacis a pax nostre
sali

Cassiodorus Quā
tis bone rex cura est hominum q̄
bus tam multiplicem medicinarū
dignatur ingerere visionum. Non
vis semel dicere q̄ humanitatem
non patetis ignorare. vniuersis am
mones. vniuersis doces a fidem no
stram introductas personas da
mare facis vt locus ignorantie
funditus videtur absabi. Merto
sanctus tuus. Job dicit. Quid fa
am tibi. Quos hominum. Tu
prestas quod nos mereri posse
nesci

Collector Dirigam
igitur rati
fimi animum ad illam supnā bñ
virtutū ciuitatē vbi innumēabiliū
scōrum exercitus tāto letior exul

tat quanto hic durius existit affli-
ctus **L**aboremus illic peruenire vt
quod hic audiuim⁹ ibi aliqua do
mere amur videre quomodo illa ce-
lestis ciuitas continua fruitur leti-
cia vbi hymnidici angelorum cho-
ri a societas superiorum ciuium
vicissim de se omnes gratulatur.
ad illam ciuitatis dei iocunditate;
auidia deuotione prope m⁹ ad con-
templandum deificabilem domi-
nostri aspectum vt eum quez pre-
sentis peregrinationis regē ac ducē
habeamus. etiam post huius vite
terminum principem habeamus
ac leticie largitorē. Qui cum pa-
tre a spiritu sancto viuūt a regnat
in secula seculorum Amen

Psalmus. xlviii.

Audite hec o-

mnēs gentes **T**itulus
In fine filijs chore ps
Cass. Tituli hui⁹ ver-
ba sicut sepe dē est cūcta trahūt
ab dominum saluatore m. Ipse ei
in fine signatur. a per filios chore
intelligitur. a per psalmus sine du-
bio denunciat vt sub titulis pre-
dictorum psalmorum sufficienter
est dictum vt merito ipsius vocem
venturam esse sentiamus cui⁹ tot
indicijs lāpabilis sermo pmitit

Augustinus Omnia di-
uina eloq̄a
salubria sunt bene intelligentib⁹.
piculosa vō hīs qui ea volunt ad
sui cordis peruersitatez torquere.

potius q̄ suum cor ad eorum redi-
tudinem corrigere. **H**ec est emz in
hominibus magna et vsitata per-
uersitas quia cum delectant viuere
scdm voluntatem dei. deum volunt
viuere scdm voluntatem suam. Et
cū ipsi nolunt corrigi. illum volūt
deprauari. redum non arbitran-
tes quod ille vult. sed quod ipsi
volunt. **S**olemus autē audire ho-
mines mut murantes aduersus de-
um; q̄ malis bene sit in hac vita. a
boni laborent. quasi deus perue-
sus sit et nesciat qd agat aut om-
no auertit oculos suos a reb⁹ hu-
manis **M**urmurant ergo homines
qui propterea deum volunt colere
vt hic illis bene sit. quādo viderūt
eos qui deum non colunt posse at
q̄ florere felicitate terrena. se autē
deum colentes labōare i angustia
in necessitatibus. in eorum na cete-
ris q̄ difficultatibus mortalitatis
humane **C**ontra istam vocem et
contra has blasphemias murmu-
rantium cantat sermo dñi mus

Jeronimus Vel spiritus
sanctus in p-
sona predicatorū hunc psalmus
eo q̄ doceat mundi diuicias cū va-
nis honoribus spernendas cauen-
das q̄ etiam serpentis astucias q̄
hominibus predictis cogitacōes
immitit ifanas. **I**n p̄tims itaq̄
omnem orbem ad audiendum dei
verbum instanter commonet di-
cens

Audite hec omnes gentes
Vos omnes qui gentilitate
id est bestialiter viuistis **L**aurib⁹

operatione a psalā dīctum quod
est tangere. ppositionem meā. et il
lus quod in corde ppono. Et ē sen
sus. factis oīdam que dico. Deinde
incipit narrare que promisit se di
cturum. Et primo de pena malorū
que a timore incipit dicit in perso
na generalis hominis. Cur timebo
in die mala. hoc est in die iudicij
sed nonne dominus in nocte veni
et. scdm illud math. xxv. Media
autem nocte clamor factus est. Ec
ce sponsus venit. sed iudicij dies di
citur dies ppter manifestationem
operum: que nuda et aperta sunt
oculis dei. vt dicitur. ab eoz. v.
Facta questione respondet in pso
na malorum dicens. Ideo timēdū
est mihi. quia iniquitas calcanei
mei circumdabit me. Calcaneus
est extrema pars hominis et notat
finem vite eius et mortem in qua i
niquitas et pena pro iniquitate circu
dat hominem. hunc enim iniquitas
calcanei circumdat. qui extrema vi
te sue claudit sine scelerato. quos
reprobis contingere solet. De quibz
subditur. Qui confidūt in virtute sua
Nicola Circa quos sciēdū
est qd iniquitas cir
cundat impium ppter quam in iu
dicio condemnabitur. Ex duobus
principaliter oritur. scilicet ex presentis
prosperitatis inordinato appetitu.
et ex future felicitatis contemptu.
Circā primū dicitur. qui confidūt
in fiduciam et fidem ponunt in vir
tute sua in potestate temporali in
se et in amicis suis. Quia in multitudine
ne diuitiarum suarum gloriantur.

tanq̄ in summo tōno: et per conse
quens in abissum peccatorū labū
tur. tanq̄ circumdati calcaneo imi
qui **Cassiodoro** Necessē ē
tatis. ei vt tales
timeant finem. qui a de re munda
na misereri nolunt et pātorum suo
rum penas conscia teste formidāt
Hugo quos ostendit eē de
ceptos dicens. Frater non
redimitur. **Nicolaus** qd nul
lus ab
illa sententia extreme damnatio
nis videlicet. Ite maledicti in ignē
eternum poterit redimi prece vel p
cio fratris vel amicorum suorum.
scdm qd dicitur puer. vi. Zelus
et furor viri non parcat in die iu
dicij. nec ad quiescet cuiusq̄ preci
bus: nec recipiet pro redemptio
ne plurima Sequitur. redimet ho
mo. hō legitur interrogatiue qua
si dicat. Ipse peccator poterit ne
seipsum redimere. quasi dicat nō.
quia in inferno nulla est redem
ptio. Ideo sequitur. nō dabit dō
placationez suam. lib est sacrifici
um vel oblationem suam pro pec
catis suis. vnde sibi placetur de
us. Et precij redemptiois ani
me sue. similiter non poterit dare
quia erit extra statum merendi.
propter quos sequitur. Et labera
bit in eternum. in tormentis perpe
tuis positus. et uiuet adhuc in fine
vt semper sentiet penaz que a mo
rientibus sentitur. propt̄e quod
dicitur apocal. nono. In diebus
illis querent homines mortem: et
non inuenient eam. et desiderabūt

mori a fugiet mors ab eis **Et hoc**
modo ex **Jeronimus**.
passus istum **Nō videbit**. Ad intelli
genciā cuius sciendum est.

Jeronimus q̄ si amator
mundi vide
rit hominem sapientem in deo de
hoc mundo migrare dicit **Quid hu**
ic ieiunia : quid castitas : quid ele
mosine profuerant . nōne ipse mor
tuus

Nicolaus Quia igitur mun
dani homines vident iustos a in
iustos sapientes a stultos simili
modo mori reputant : q̄ non sit a
lia vita post mortem in qua iusti
premierentur a stulti puniantur . a
hæc est occasio currendi ad vicia si
ne freno . Vnde in persona talium
dicitur sapientiē secundo **Et nichilo**
nati sumus . a post hæc erimus
tanq̄ si non fuerimus . **Et postea**
occluditur **Venite ergo a fruamur**
bonis que sunt a subditur . **Nullū**
pratum sit quod non pertranseat
luxuria nostra . **Et per conse quēs**
sales ponunt finem suum vltimū
in vita sua . nec post mortem quēt
aliud nisi q̄ remaneat in hominum
memoria . sed per talia deueniunt
ad penam inferni . **Igitur scdm istā**
sentenciā dicitur . sic **nō videbit** .

Hugo id est non credit aut
nō intelliget **interi**
tū . **Igehene** qui est etern⁹ iux̄ illud

Gregorius . **Qui cor in**
presentib⁹
figit : que sequuntur supplicia non
attendit . **Vnde in cantico deutro**

nomi⁹ dicitur . **Vnam sapientia**
intelligerent : ac nouissima prou
derent . **Peruerius** ergo non prou
det futuruz damnationis interitū
Qui viderit sapientes morientes .
temporaliter . vnde sapientiē . vij .
Vnus introitus est omnibus ad
vitam a similis exitus : supple fuit
carnem sed multum dissimilis fuit
spiritum . quia iustus transit ad
gloriam iniustus ad penam **Vn**
de subditur . **Simul insipiens** .

Jeronimus Qui dei notici
am habere cō
temnit de quo apostolus ait **Ois**
ignorans ignorabitur . **a stultus**
peribunt . **Stultus** vero est qui in
diuicijs a non in deo sperat . **Et re**
linquent alienis diuicias suas .

Augustin⁹ Ego disceptatio
sensum istuz
quia inclino in parabolam autem
meam . a video non frustra sic lo
qui scripturam . **Video enim mul**
tos iniquos mori : quibus succes
sores sunt filij iniquorum . filij sūt
filij alieni . **Omnes enim iniquorū**
siue filij siue parentes siue vicini
in hoc alieni sunt . quia illis de su
is diuicijs subuenire non possunt
Quicunq̄ in tribulatione tibi sub
uenire non possunt . alieni a te fa
cti sunt . **Fratres enim illius diuitis**
sepulti in inferno successores diu
ciarum suarum alieni fuerunt . q̄a
in flammis ei ardenti subuenire si
poterant . **Ait enim . Dabo quin**
q̄ fratres vnum fratrem michi si
feci qui iacebat ad ianuam meaz
Et tamen si in aliquo prodeſſe videret

tur. Vnde sequitur. Let sepulera eorum domus illorum. sunt in quibus habitant corpora eorum in eternum. s. huius seculi. vsq; ad resurrectionem. Vel ideo dicuntur hic esse Jeronim⁹ eorum perpetua habitatio. quia non resurgunt vt habeant vitam eternam. sed vt damnentur in pena

Nicola⁹ Uatnacula eorum in progenie a progenie. Faciunt enim magnas a sumptuosas tibus que possunt permanere in multis generationibus ad conseruandaz eorum memoriam a famam Vnde adhuc subditur. vocau erunt nomina sua. id est de derunt causam vt fama remaneret nominum eorum. in terris suis. quia magis curant de fama: a in vita: a post vitam in terra propria q̄ aliena. Simile legitur secundi regum decimo octauo de Absalon. Vnde dicitur. Porro Absalon exererat sibi cum adhuc viueret titulum. id est statuam que est in valle regis. Dixerat enim. Non habeo filium. et hoc monumentum nominis mei Et vocatur manus Absalon: vsq; ad hanc diem. Duius causa erroris subditur cum dicitur. Homo cum in honore esset. Honor hominis consistit in hoc. q̄ factus est ad imaginem dei. Capax ipsius per cognitionem a amorem. et sic ordinatur ad beatitudinem eternam quam homo carnalis non intellexit. se esse ad imaginem dei forma

sunt. Et ideo comparatus est iu mentis insipientibus. eo q̄ eligat vitam voluptuosam que uocatur vita bestialis. primo ethicoz. Let similis factus est illis. quia subtrahendo honore imaginis dei p̄ dicte non differt homo a brutis Vnde a in talium carnalium persona dicit ecclesiastes terco. Vn⁹ est interitus hominis qui et iumentorum. et equa vtriusq; conditio. sicut moritur homo sic a illa moriuntur. nec habet aliquid homo iumento **Hugo** Assimilatur enim homo equo per luxuriam. porco per gulositatem. Leoni per inconsideratam audaciam. Vulpi per dolositatem. Vespo per crudelitatem. et sic de singulis.

Nicolaus. Hec via illorum id est progressus talis in vita presentis. scandalum ipsis. quia facit eos ruere de peccato in peccatum vt dictum est. a postea in ore suo complacerebunt. quia iactant se de tali vita: tanq̄ affecti felicitatem huius seculi. Nam laudatur peccator in desideriis anime sue a iniqu⁹ benedicatur. Sed quia non vident nec considerant penam sibi paratam post mortem. Ideo sibi dicitur. Sicut oues. scilicet ducte ad occisionem a hoc ignorantis sic isti in inferno positi sunt. id est ponentur post mortem. mors de pascet eos. scilicet mors gehenne que semper corrodit miseros sicut animalia herbas. vel sicut uere

mirabaris. Et merito non descen-
det cum eo gloria eius.

Hugo. Quia anima sen-
sualis leuius. .s. di-
uitis florentis in hoc seculo in vi-
ta ipsius benedicatur. et comenda-
bitur ab adulatoribus: qui assi-
stunt ta

Cassiodoro. Et in re-
libus garru-
litates et epulas pastoribus suis
lene optare consueverunt.

Jeronimus. Benedicatur ex-
go a stultis pp-
ter potentiam. ppter viduas et po-
tus affluentiam: qui sepe profe-
runt non de bene viuento sed de be-
ne pascente sententiam laudis

Augustinus. Tu dicis quod
manducauit
et bibit quia fecit quod voluit: quod
niam splendide est epulatus. Ideo
secum fecit bene. Ego dico secum ma-
le fecit. Etenim diues ille quando
quotidie epulabatur splendide:
bene sibi facere putabatur. Cum
autem cepit ardere apud inferos
tunc inuentum est male quod pu-
tabatur bene. Quod enim mandu-
cauerat apud superbos hoc digere
bat apud inferos. iniquitatem di-
co quam ore cordis manducabat
ergo in vita benedicatur et in mor-
te torquetur.

Nicolaus. **Lo**
bitur tibi. **Lo** domine pater te comen-
dans et laudans. **Lo** cum benefice-
ris ei. **Lo** est cum operatus fueris
secum ad eius hunc temporales
vel honorem: vel **Cassiod.**
aliud simile

qui si aliquis contrarium patitur
blasphemare et murmurare non de-
finit. Nos autem pio corde omni
tempore collaudemus dominum qui
salutem nostram semper in ad-
uersis et in prosperis operatur

Nicolaus. **Lo** Introi-
bit usque in pa-
genas patrum suorum. Descendens
cum eis ad infernum sicut fuit imi-
tator paternorum scelerum.

Jeronimus. Magis enim
in diuicijs
quam in deo sperauit: sicut omnes pa-
tres eius. Ideo de eo dicitur Egre-
re eum in tenebras exteriores. ibi
erit fletus et stridor dentium.

Cassiodorus. Patres
enim ipsi
appellauit non tantum ex semine
carnis quantum ex morum imita-
tione secuti sunt. sicut in euangelio
dicit incredulis. Vos ex patre di-
abolo estis. **Lo** et usque in eter-
num non videbit lumen. .s. quia si-
cut peccata tenebrosa sunt. ita pec-
catoribus lumen sapientie aufec-
tur. Et bene dixit. in eternum non
videbit

Nicolaus. Nam si
habet lumen gratie neque in futuro ha-
lebit lumen glorie.

Augustinus
quia et hic cum esset in tenebris
erat gaudens in falsis bonis et non
amans vera bona. et ideo hinc ad
tactarum ibit. et a tenebris somni-
orum excipiet eum tenebre tor-
mentorum. **Lo** quare hoc quod **Lo**
ai in honore esset non intellexit.

Calliodo. Nam quāuis peccator in honore sit dum viuit. tamen quā potat dei imaginem. id ē habet ratioz se dūm quam deberet suo creatori obedire. recte dicitur dignitatem suam non intelligere dum talia facit que ab ipso creatore videntur omni no discrepare ppter quod comparatus est iumentis insipientibus a similibus factus est illis. Post q̄ enim omnia que fuerunt dicenda premonuit pulcherrimū psalmum repetita versus parilitate concludit vt se peccator a malo proposito remoueret cum notatam deformitatem suam intrata increpatione cognosceret. **Legendus est igitur sepe psalmus iste a in thesaurario memorie reponendus quando ipse in principio ammonet: vt cordis auribus audiat. Ipse enim testatur eius meritum: qui eum ab vniuersis mundi partibus monuit studiose audiendū. to cumq; continet quicquid ad inspectiuam quicquid ad moralem pertinz disciplinam sicut supra pollicitus ē. dicens. Os meum loquetur sapiēciam a meditatio cordis mei prudentiam.**

Collector. Dicitur fr̄es karissimi mores nostros componere. temporalia cuncta despiciere. honorem transeuntem contemnerē. a eternam gloriam amare. Ad hoc enim dominus dedit nobis intellectum vt mandatis eius obediamus. precepit enim vt amemus celestia a contemnāmus terrena

vnde dicit. **Polite diligere ea que in mundo sunt. ne cum ipso mūdo a concupiscencijs eius pereatis.**

Jeronimus. De p̄remue quoq; deuz: vt ipse nobis tribuat intellectum quatinus dum ea que videntur cōtēnimus ad illa que non videntur bona videlicet celestia peruenire mereamur prestante domino nostro ihesu xpo cui est honor a gloria i secula seculoz Amen

Psalmus. xlix.

Deus deoz do

Titulus: psal. Asaph

Calliodorus. Asaph fuit filius barathiel qu. ij. paralippo. v. legitur electus inter quatuor cantorum magistros. vt instrumentis musicis psalmos domino personaret. hic pro sui nominis interpretatione in hoc titulo meruit adhiberi. Asaph enim interpretatur latine congregatio: que nunc est in populis christianis. Et loquitur in hoc psalmo de primo a secundo aduentu domini christi. psalmus enim iste discernit iustos ab iniustis. celestes a terrenis. sanctos a peccatoribus protestatur. in quo propheta non se locutum sed ipm dominū pronunciat dicens.

Deus deorum **Nicola**
Ad cuius intellectum sciendum q̄ in plurali dii aliq̄n in scriptura di

cuntur prophete a sancti homines q̄
pre alijs sunt p̄ticipes deitatis. et
hoc modo dicitur infra. lxxi. psal.
Ego dixi dñi estis a filij excelsi oēs
Et s̄m q̄ exponit saluator. Job. xi
ca. bi. Illos dixit deos ad quos ser
mo dei factus est. Sedm hoc igit̄
dicitur. L

Deus deorum dominus. Ille
qui est verus deus a dominus
deorum v̄ sanctorum p̄phetarum:
a apostolorum dominus christus.
Licet em̄ sit dominus om̄ium gene
raliter per creationem. tamen san
ctorum hominū dominus est speci
aliter inquantū obediunt ei sicut
fidelis seruus domino suo locut⁹ ē
s̄. in humanitate assumpta. Vnde
ipse dixit iohannis octauo. princi
piū qui a loquor v̄bis. L a v̄
cauit terram. **A**b ortu solis vsq̄
ad occasum. eius. hic secundum
hebraicam veritatem est finis p̄
mi versus huius psalmi. a est sen
sus q̄ v̄cauit habitantes in ter
ra ab ortu solis vsq̄ ad occasum:
ad legem euangelicam per se a p̄
Apostolos quos misit in mundū
sedm q̄ dicit in psal. xvij. In oēs
terram exiuit sonus eorum: a in
fines orbis terre verba eorum. Lex
syon species decoris eius. L

Cassiodoro De hac enim ve
lute speciem decoris eius id ē hu
manitatem christi dei: que erat spe
ciosa sine peccato annunciauerūt
in toto orbe terrarum. Vt didū fu
erat. ysaie secundo. De syon erit
lex. a verbum domini de iherusalē.

Nicolaus quia doctrina
legis euangeli
ce inde deriuata est ad alias p̄tes. L
Deus manifeste veniet. Dic agit
de secundo aduentu christi quan
do veniet ad iudicium. qui erit val
de manifestus sedm q̄ dicit salua
tor. Matth. xxiiiij. Sicut fulgur erit
ab oriente a pariet in occidentem
ita erit aduentus filij hominis. vñ
de dicit. **D**eus manifeste veniet q̄
christus deus in humana natura
apparebit in iudicio: in qua fuit
iudicatus coram pylato. sicut scri
ptum est in apocal. Et videbit euz
omnis oculus. L **D**eus noster. In
quem nos christiani credimus. L
veniet. Idico. manifeste a non file
bit. L

Augustin⁹ Ipse si
let mo
do. quia patitur quotidie peccato
res mala facientes. et eum non cu
rantes. Silet adhuc a iudicio. oc
cularis est in celo. a adhuc inter
pellat pro nobis patrem. paciēs
est super peccatores: non exercēs
iram. ipsos ad penitentiam expe
ctat. Vnde ipse. ysa. xliij. ait. Tacui
semper. filij pacificis sui quasi p̄
turiens loquor. Ipse enim venies
ad iudicium loquitur quasi p̄
turiens in maxima asperitate a iras
peccatoribus dicens. Matth. xxv
Ite maledicti in ignem eternum.
Quomodo autem aduentus eius
erit manifestus ostendit cum sub
iungit. Ignis in conspectu eius
ardescet. **Hugo** Precedet em̄
eū ignis ma
terialis qui comburet sup̄ficiē t̄r
e. iij.

a aera quantum ascenderunt peccata hominum a fumus idolatrie

Jeronimus Ignis hic ligatur habere virtute. Illuminat enim a exurit. gaudeant iusti quod illuminabuntur ab eo. timeant peccatores quia exurendi sunt ab eo.

Hugo Sic ignis purgabit inuenit in bonis. inuoluet autem malos ut exuret sicut in alio psalmo dicit. Ignis ante ipsum praecedet et inflammabit in circuitu inimicos eius. **Et in circuitu eius tempestas valida.**

Cassiodorus Hec tempestas que non ventis agitur nec peccell seuentibus excitatur. Iudicatio domini indicatur quoniam a improvisa veniet a disceptationem suam nimia claritate raptabit. et erit valida quia omne genus hominum pro suis meritis momentanea celeritate discernet. sicut dicit apostolus. In momento in idu oculi in nouissima tuba. **Jeronimus** Et separabit granis malos a bonis a quos ignis exurit: tempestas inuoluit.

Augustinus Exauciat vnusquisque cor suum a videat quid ibi fidei teneat. Si credimus futurum iudicium fratres. bene uiuamus. tempus misericordie nunc est. tempus iudicij tunc erit. ad quod iudicium dominus veniens. **Aduocabit celum de superum.**

Glossa Quod sic legitur. dominus veniens de

superum a patre aduocabit celum

Jeronimus et apostolos a omnes sanctos qui despectis terrenis que superum sunt sapienter a terra. et terrenos peccatores.

Hugo aduocabit dico hoc. discernere. et ut per suam sententiam discernat a diuinitate. **et per suum.** s. bonos a malis.

Jeronimus et ut celestes ponantur ad dexteram. a hij. s. peccatores ad sinistram collocentur. quibus dicitur est in iudicio. **Ite malebidi in ignem eternum. a ad sanctos. Ite in vitam eternam.**

Cassiodorus et vide quod primo aduentu suo dominus in discretu vocauerat omnes ut admoniti in hoc mundo corrigerent debissent. sicut in euangelio dicit. **Et exierunt in exitus uarium. a vocauerunt quos inueniunt bonos a malos.** In fine autem mundi aduocat omnes ut iustos iam discernat ab impijs: ne ulterius sic hic confusis habitationibus miscantur. Deinde ecclesia christi uerba facit ad angelos qui ministerio suo in fine seculi sanctos de uniuerso mundo congregabunt. quibus dicit. **Congregate uos angeli. adli. s. christo. sanctos eius. quos cumque fideles. qui uidelicet sancti. ordinant. a predicant a implent testamentum eius. s. nouum super uetus. hoc est super sacrificia. s. peccatorum.** **Cassiodorus** ordinat testamentum

tum eius qui faciunt ea que i testa
menti serie cognouerunt vt hospi
tem suscipere. elemosinam dare ca
ritati studere. hoc enim supra sacrifi
cium pecudum domino constat acceptum
Jeroni. In his enim misera
tionibus deus super
omnibus sacrificijs delectatur

Hugo. Et annuntiabunt te
iusticiam eius. Iqua discernet bo
nos a malis. reddens unicuique sicut
quod meruit. quoniam deus iudex est.
Si enim purus homo iudex esset:
posset falli vel corrumpi aut vinci
a sic impediretur iusticia. Sed deus
est iudex qui nec falli nec corrumpi
nec superari poterit. Et quia supra
dixit propheta. Deus deorum dominus
locutus est. Consequenter declarat
quid locutus est dicens. Audi ser
uorum deus intelligendo. Popule meus. Ique
elegi tui legem tibi a quo carnem
assumpsit. I sic loquatur israel.

Nicolaus. Christus enim in pri
ma persona
predicauit filiis israel. Et si aliquando
alijs predicauit vt samaritanis.
tamen hoc fuit ita raro quod quasi nihil
reputatur respectiue. propter quod
Mat. xx. Non sum missus nisi ad oues
que perierunt domus israel. I a te
stificabo tibi. I verb et factis quod de
us tuus ego sum. I Repetitio ista
mentem solidat: ne semel dicta le
uia viderentur. Deus sum per omni
potentiam. tuus vero per gratiam
Deitatem autem testificatus est ver
bis. Job. x. Ego et pater vnum su
mus. factis sepe testificatus est se

deum esse. faciendo miracula per ipe
rum propria potestate quod est solius deitatis
Hugo. Sed quod iudei dicere pos
sent quia deus non est.
Ideo offerre tibi debemus sacrificia
ad quod respondet. Non in sacrifi
cijs tuis. I. s. veteris testamenti.

Nicolaus. Largiamur te. I tan
quam reprehensibilez
si omittantur. hoc a tempore passio
nis mee. quod vsque tunc offerenda erant ex
obediencia dei. Holocausta autem
tua in conspectu meo sunt semper. I Re
gatio que ponitur in principio hu
ius versus. I. non etiam in ista clau
sula intelligitur. a est sensus. olo
causta tua non sunt in conspectu meo
semper. et de cetero non sunt mihi ac
cepta. Et hoc modo loquitur scriptura in
ps. precedenti. vbi dicitur. Non da
bit deo placationem suam. a precium
redemptionis anime sue. subintelligi
tur. similiter non dabit. Non ac
cipiam de domo tua vitulos. I. quasi
dicat sicut sacrificia veteris legis
non sunt amplius mihi accepta ra
tione obediencie. Ita nec ratione i
digencie. quoniam omnia animalia mea sunt.

Callio. Glossus doctor et p
fidelissimus institu
tor iudaicum populi in uolens a rebus car
nalibus amouere et ad spiritualia sacra
producere. pecudum sacrificia iam non dicit
exquirenda. **Hugo.** Et quia iuxta litteram
danda. hu. cetera plana sunt vs
que ad illud versiculum. Immola deo sa
crificium laudis. iuxta sensum mo
ralem potest intelligi quod predicatum
est hoc modo. Laude laue cordis et
obedi mihi tu quod est. Popule meus. I

quem precioso sanguine redemi.
Tu inq̄ audi vt scias quid a te ve-
tim. **La loquar ysaiah.** v̄ tibi qui
debes me videre in contemplatiōe
La testificabor. in consciencia tua
Tibi. quia **deus tuus ego sum.**
Deus omnium sum per potencias
qua omnes creauī. a deus tuus e-
go sum per gratiam. **Vnde Apo-**
stolus. ad rom̄. viij. **Ipse spiritus**
reddit testimoniū spiritui nostro.
q̄ sumus filij dei. **Non in sacrifici-**
is tuis ar. **Jeronimus.**
quia corde contrito delector. **Vnde**
ps. **Sacrificium deo spiritus cotri-**
bulatus. **Olococausta autem tua.**
v̄ obediencia tua a orationes tue
in quibus te totum offers tanq̄
suauitatis **Hugo** **in sp̄ali**
incensū **meo sūt**
sp̄. v̄ michi placent **lū accipiam**
de domo tua vitulos. neq̄ de gregi-
bus tuis hircos. **Per vitulos in-**
telliguntur inobedientes propter
vituloy insolenciā. **Per hircos:** q̄
habent exterius asperitatem i pel-
le signantur ipocrite. **Quasi ergo**
dicat de congregatione a de cōuen-
tibus vestris non sunt michi acce-
pti inobedientes ipocrite. **Quoni-**
am mee sunt omnes fere siluati.
v̄ omnes fideles qui in istius se-
culi nemoribus versantur. **lū mēta**
in montibus. v̄ pastores qui por-
tant onera subditorum in prelaturis
a boues. v̄ omnes penitentes
qui arant terram corporis sui pe-
nitenciam. **Vel boues doctores**
sunt: qui seruant sacram scriptu-

ram. **Cognouit omnia volatilia**
celi. v̄ omnes contemplatiuos. q̄
cum conuersatio est in celis vt di-
citur ab philipp. iij. **Let pulcritudo**
agri mecum est. **Per pulcritudi-**
nem agri significatur honesta vi-
ta laicorum qui sunt colendi vt a-
gri diligencia a predicatione pre-
latorum a doctorum. **Vnde in can-**
ticis vij. **Egrediamur in agrum.** cō-
moremur in vllis. **Egrediamur**
ad predicandum. a cōmoremur
ad confessiones audiendum.
Si esuriere non dicam tibi.

Jeronimus. **Esurie dei nō**
ruptibilibus. sed vt faciat q̄s vo-
luntate eius **Ip̄e em̄** s̄c̄it q̄ sunt ei⁹.
quoy bonā cōuersaciōe ip̄e esurie
meus est ei⁹ orbis terre. v̄ sancta
eccā p̄ orbē terray diffusa. **a pleni-**
tudo eius. **Joēs eius incole ascribū-**
tur noi meo q̄ xp̄iani dicuntur sed
q̄ non omnes elegit subiungitur

Hugo. **Quid māducabo**
carnes tauroy. v̄ nū-
quid delectabor in maceraciōe sup-
loy. **aut sanguinem hircoy pota-**
bo. **Per hircū ipocrita** signatur
Sanguis hirci frangit adamantē
a lingua ipocrite viz ostantē per-
turbat a frangit. ostendēs igit a
simulationes ipocritay dñs rep-
bat q̄b⁹ nec pascit nec delectatur.

Cassi. **Postq̄ dñs exp̄ssit q̄**
respuit. **oñter** declarat
q̄ ipse possit. **Nicola⁹** v̄ n̄ amo-
to sacrificio veteris legis qd̄ fiebat
de pecoribus. **h̄ ostat nos ad sacri-**
ficiū noue legis qd̄ tradidit nobis

de suo proprio corpore facienbū sed in
q̄ dicitur lu. xxij. **Cum** dixisset.
Hoc est corpus meum quod pro
vob̄ tradē statim subdidit. Hoc fa
cite i meā omē oracōz. vñ dicit. **Im**
mola deo sacrificiū laudis. **I**n sacri
ficiū eukaristie q̄d immolatur cū
laudibus. **Cal.** Ille p̄fecto di
dimis. **Cal.** gne offert hoc
sacrificium qui a terrenis vicijis ē
segregatus a moritur seculo vt fi
at hostia acceptabilis christo

Jeronim⁹ Hoc est sacri
ficiū acceptabi
le hoc est holocaustum pingue vt
laude tur deus ab homine quez cre
auit quem redemit cui a regno cōz
leste promittit. **La** redde altissimo

Nicolaus que pro
tua. **Nicolaus** misisti i
baptismo renunciano dyabolo a
omnibus eius operibus. a h̄o q̄n
tum ad omnes catholicos. Et que
promisisti in susceptione sacri ordi
nis. vel in professione religionis.
a hoc quantum ad clericos a reli
giosos. **Vel** que promisisti in ordi
ne matrimonij a hoc quantum ad
coniugatos. **Tu** ergo cuiuscunqz
status existis si non reddis quod
uouisti digne nō accipis h̄o sacra
mentū

Castiodo. Postq̄
sacrificiū placaretur. nunc oblatō
nis ipsius premiū pollicetur dicens
Et inuoca me. **Hoc** precepit
ne quis ipem haberet in terreno so
lacio vbi eaduca sunt vniuersa a
plus infirma solacia. a addit **In**
dje tribulationis. **Nicola**

us. **is** est temptationis. a
Lerua te. **Sicut** dicit **Apostolus**.
prima ad corinth. deamo. **Fidelis**
deus qui non patietur vos tempta
ri vltra id quod potestis. sed faci
et cum temptatione auxiliū vt pos
sitis sustinere. **a** **honorificab me.**
id est magnum auxiliatorem me
pronuncies a sic eris michi causa
honoris. dando alijs exemplum:
vt me ho **Castiodorus**

Et quia superius dixerat dominus
Immola deo sacrificiū laudis.
nunc prauos a laude sua excludit.
ne lingua eorum presumat deo
laudes canere. quibus turpis con
scientia poterat obuiare. vñ dicit

Peccatori autem dixit deus **q̄re**
Hugo tu enarras iusticias
meas. que sunt de p̄
mijis honorum. a de penis maloz

Castiodorus. Hoc est
peccatoribus intelligendum. qui
corde indurati sunt. a a scelerum fu
orum prauitate non desinunt. **Ce**
terum conuersis a penitentibus
laudes non interdicat diuina demē
cia. **Sequitur.** **Et** assumis. **In**
di gna presumptione. **Testamentū**
meum. **I**am nouum q̄ vetus **p**
os tuum. **Hoc** interdicat pecca
tori ne per os sceleratum atz blas
phemum sancta a veneranda ver
ba posse progredi videantur. **In**
cipit enumeratio eorum quibus
dei verbum interdictū esse cogno
scitur. **Vnde** dicit. **Qu** vero odi
si disciplinam. **Opis** disciplina

qui ad correptiones iustas iniqua
presumptione remurmurat.

Jeronimus. La proiec-
ti sermo es meos retrorsum: quia que predica-
bas in ecclesia non custodiebas in
vita.

Nicolaus. Deinde
particulari exprimit vicia peccatorum
dicens. Si videbas furem curre-
bas cum eo: videlicet in furto eius
participando. vel exemplo illius
aliud furtum committendo. aut se-
quendo concupiscentiam oculorum
tuorum. La cum adulteris portio-
nem tuam ponebas. Quando ei
in adulteris laudibus vel in conse-
taneis voluptatibus es adiunctus.

Cassiodorus. Quia si quis de-
consiliando: aut laudando ammi-
nacula prebet adultero. quibus vo-
ta sua perficiat. habere ibi sine
dubio dimoscitur portionem. Nam
si sui facultas suppetit et a malo non
reuocat excedentem. Ipse quoque
titiceps probatur erroris. quia debet
hanc conscientiam caritati ut
neque nos neque alios perire parati-
mur. Nec littera ita debet accipi:
ut in his peccatis prehabitis oia
crimina retuisse videatur.

Jeroni. Quibus cum tu pecca-
tionem tuam quam cum deo et
angelis habere debueras pones
illam in inferno. **Cassiodorus**. de fur-
to atque adulterio arguit peccato-
res. nunc etiam de conscientie pra-

uitate et lingue dolositate ac cusa-
tur cum dicit. Os tuum id est co-
gitatio cordis tui abundauit ma-
licia. Tunc enim malicia cordis
abundat quando istius seculi dele-
tationibus mens humana pro-
greditur et per diuersa genera pec-
catorum iniqua voluntate grassa-
tur. et lingua tua concinnabat do-
los. id est componebat.

Jeronimus. Hoc multis
modis intel-
ligi debet. nam qui falsum laudat
dolum facit. et qui consilia maligna
prestitit: in eadem iniquitate ver-
satur. Et qui male agendo bene lo-
quitur: in hac prauitate deducitur.
Et quicquid postremo verum aut sim-
plex non fuerit dolosis moribus
applicatur. Aptissime autem positum
est concinnabat. quod decipienteium
mos est sic falsa componere. ut in ali-
quo lepore verbo et audientium audi-
bus blandiantur. sicut in liiii psal-
mo est dictum. Molliti sunt sermo es eius
super oleum. et ipsi sunt iacula.

Hugo. Consequenter redargu-
it peccatorem quod ipse
fratri falsum crimine dicit. Sedes
cum studio nocendi. aduersus fra-
trem tuum lo-
Nico. false ipsum
quebaris. **Nico**. accusando in
iudicio vel calumniose ipsum ob-
iurgando. et aduersus filium matris
tue. et aduersus proximum tuum.

Cassiodorus. qui est filius matris tue
tibi per regnum christi fratrem caritate
coniunctus est. ponebas scandalum.
plendo ei occasionem ruine ex verbis

tuus malis **Jeronimus**.
a factis.

Deo fecisti a tacui. I quia exami
nanda ea futuro iudicio reſeruaui

Nicola⁹ deus enim mala
noſtra non ſtatim
punit ſed frequenter differt ſedm
ordmem ſapientie ſue. Et ite o vide
tur malis q̄ nō debeat alias puni
re. **Deo** ſubditur. **Exiſtimasti** .
o tu inique q̄ ero tibi ſimilis .

q̄ non diſpliceant michi peccata
tua. eo q̄ non ſtatim punio ipſa.
ſed expecto tempus debitum. **Deo**
ſubditur. **arguam te** . ſaltem in mor
te. **Jeronim**⁹ . Vel in iudi
cio futuro :

cum in ſiniſtra parte ſedis mee fu
eris collocatus **La ſtatuiam** . **La** iunc
peccata tua **contra faciem tuam** .

Hugo . quia peccata tua te
accuſabūt p̄ remor
ſum conſciencie : quaſi quedam p
ſone ſtantes

Caſſiodo .
contra te .

Per hanc autem ſententiam : futu
ri iudicij cognoscimus qualitatez
quia omnis peccator ante ſe vide
bit ſtare quod ſe putabat obliui
omnis beneficio p̄terſiſſe . horror im
menſus formido inestimabilis il
la . homines videre per quos ſe no
runt ad eterna ſupplicia peruenire

Vnde **Iere** . ij . ait . **Arguet te** mali
cia tua .

Hugo p̄pter quod p
pheta monet
penitentes vel peccatores vt cōuer
tantur dicens . **Intelligite** . ſed eſt
in corde reuolūte . **hec** . videlicet ſu
pra dicta quib⁹ dñs reproberet a q̄d

requirat **La** obliuiſcimi ſeum .

Caſſiodo . qui contemni
tis iniqua p̄ſu
ptione precepta ipſius . **La** ne quan
do . **La** ne aliquando **La** rapiat . ſed eſt
rapi vos

Nicola⁹ de p̄ni
permittat **Nicola**⁹ . vita
ad mortem vel ad iudicium **La** nō
ſit qui eripiat . I quia i inferno nul
la eſt re

Caſſiodo . qm̄ ſo
temptio **Caſſiodo** . minus
ad vmbitiam trahit . non eſt qui
literare poſſit . **Ad** idum quippe cū
a ipſe auctor criminū eterna cruci
atione damnetur . **Sacrificium**
laudis honorificabit me .

I non
quale ſclerati canunt . ſed quale
pura mens conſuevit off erre . **I**pm̄
enī ſacrificium laudis honorat do
minū . quod puritate fidei : a actio
nū probitate fuerit imolatum .

Jeronimus . de omni bo
no q̄d ſandī
faciunt deus honoratur . **Vnde** dic
ſandus paulus . quodcūq; facitis
in verbo aut in opere . omnia i glo
riam dei facite . vt ſedm euangeliū
videant opera veſtra bona a glori
ficent patrem v̄m qui in celis eſt

August . **Ab** hoc ſacrificio
excluduntur q̄ ma
le viuūt : a tene dicant . quia qui
male viuendo offendunt deum nō
laudant . **Sequitur** . **Et illic iter** .

Jeronimus . **Chriſti** iter
per opera ſā
ctoꝝ ē . **La** in q̄ o nō dā illi ſalutare dei .

Hugo . **manifestabo** me
ipſum illi : qui prece
pto dei patris ſaluauit mundum .

Cassio Vel illic hoc est in sa-
crificio laudis est iter
hoc est beatissima psalmodia que
ducit ad dominum christum **Glosa**
Seita que ducit ab celi terreque cre-
atorem. Verum istud iter non pe-
ditibus sed sanctis mentibus ab-
latur. Quod si puro corde gradi-
mur nos ducit ad christum fitque
nobis illa scala **Jacob**. que ascen-
dentes perducebat ad celos

Augustin In princip-
o huius ps
quantum nobis valeat sermo si
ad correctionem vite nostre: et ad
speranda premia eiusque penas me-
tuendas vnus quisque in se metiat.
et consuetudinem suam ante oculos
eius sine dolo ponat. nec sibi blan-
diatur in tanto periculo. quoniam
ipse dominus deus noster nulli bla-
nditur. et si consolatur nos promit-
tendo bona sua et confirmando spes
nostram. male viuentibus tamen
et contemnentibus verbum suum
omnino non parcat. Interroget se
vnusquisque dum tempus est et ubi
sit videat. et aut perseueret in bo-
no aut mutetur a malo. Sic enim
dicit in hoc psalmo. non quicum-
que homo: aut non quicumque ange-
lus sed deus deorum dominus locutus est.

Collector In quo psal. hoc
tribili premoniti-
one nostris incutitur mentibus il-
la extremi iudicii dies metuenda
de qua sophonias propheta primo
dicit. Dies illa dies ire. dies tribu-
lationis et angustie. dies calamita-
tis et miserie. dies tenebrarum

et caliginis. dies nebulae et turbis.
dies tenebrae et clangoris. In qua vni-
uersorum actus durissima exami-
nabuntur discussione. Quia propter
preueniamus faciem nostri iudi-
cis. in compunctione cordis fletu
lacrimarum: prius quam ab hac vita
rapiamur ad iudicium. dum adhuc
nobis tempora restant penitentibus
quatinus ab hac terrestri domo
nostra educi. placatum inuenia-
mus dominum: ac redemptorem
nostrum iherosum. cui cum patre et
spiritu sancto est honor et gloria
in secula seculorum Amen.

Psalmus I.

Miserere mei Deus secundum

magnam misericordiam tuam.
Titulus. Psalmus **Dauid**: cum
venit ad eum **nathan** propheta:
quando intrauit ad **bethsabee**.

Nicolaus. Sciendum quod
hoc non fuit
immediate post adulterium quod
commisit **Dauid** cum **bethsabee**.
sed quando post mortem vxoris **Da-
uid** accepit ipsam in vxorem. tunc
venit **Nathan** ad arguendum **Da-
uid** de peccato adulterii: vt habet
tur secundi regum duodecimo

Crisostomus. super e
psalmum. **Nathan** igitur propheta
veniens arguere **Dauid** de peccato suo
non dixit. o iniquus. o inuide. o adulter:

o homicida. sed sententiam qua
sanaret vulnus peccati ad tempus
abscondit sub umbra parabole
dicens. Duo inquit viri erant in ci-
uitate vna. vnus diues et alius pauper
Diues habebat centum oues. pau-
per solam ouiculam. Diues paupe-
ri vicino abstulit solam suam ouic-
ulam. Iudicante igitur dauid. quod
diues qui hoc fecerat dignus esset
morte respondit Nathan. sic tu feci-
sti. qui cum multas vixores et con-
uicias haberes. vnam quam ha-
bebat vias rapuisti. **Dauid** ergo
velocius rediens ad conscientiam
dicit. Peccavi domino. Statimque p-
phetam abiicit. Dominus transtu-
lit peccatum tuum. Non morieris
Hec dico ut audiant peccatores.
et qui in multis delictis sunt non
desperent. medicinam domini tan-
tum feliciter penitent. **Attendat**
quod bonitas et indulgentia demen-
tissimi dei sine mora secuta est pe-
nitentiam confessionem fidelissimi famuli eius
Vnde alter propheta. Dic tu prior
iniquitates tuas ut iustificeris
Cassiodorus latronis
inuitat repentina confessio. **Petri**
lacrimas subito gaudemus fuisse
respectas **Blanditur** nobis momen-
tanea humilitas publica. **Dauid**
autem dum sua peccata prolixius
narrat de se debet exemplum
vnde se generalitas possit absolue-
re. **Crisostomus.** Considerate
ergo diligentius siue iusti siue pec-
catores. vtrique enim parti utilis est
iste psalmus. peccatori autem ne

semetipsum despiciat aut propter
magnitudinem peccatorum suorum et dei
clementiam desperet. **Iusto** autem ne
in prosperitate aut aliqua pacis se-
curitate consistens per negligenti-
am aut desidiam obtorpescat. quis
enim de se possit confidere: quando
prophetam audiuerit in tantis pec-
catis lapsum. de quo ipse deus ta-
le protulerat testimonium. **Inueni**
dauid filium yesse vitum secundum cor
meum. **Iste** inquam vir qui testi-
as superauit: qui **Goliath** interfe-
cit leonem suffocauit. qui vrsum
constrangulauit. ut habetue pri-
mi **Reg. xvij.** Qui in regali culmine
vitam monachi imitabatur. Dice-
batque. Non margaritis ornabo le-
ctum meum. sed lacrimis per sin-
gulas noctes lauabo stratum meum
In die procurabat palacium. et
nocte deo vacabat. ut si forte in die
aliquid contraxisset peccati. per no-
ctes lacrimis expiaret. et tanquam in
portu quietus degens familiaris
colloqueretur deo. **Iste** autem ta-
lis ac tantus vir: spiritus sancti
graciam habens in iuuenili etate
senior qui usque ad ethera celi per-
uenit. ut desuper mereretur lau-
dari post victoriam bellorum. post
sobrietatem post castitatem. post
modestiam: cum obtinuisset re-
gnum gentesque subiugasset. et pacem
vniuersa teneret. tunc negligentior
et segnior factus est. ut abdiscat
quantum bonum sit tribulatio: quae
tanquam virtutum omnium mater est
Interea dum haec securitas esset: contigit
ut ambulans in meridie in

solario domus regie curioso oculo
videret mulierem ex aduerso se la
uantem a concupisceret eam. Erat
mulier pulchra valde. sed pulchritu
do non est in culpa. quia pulchritu
do est dei donum. Sed quid est spe
ciosa mulier. sepulcrum dealbatu
m nisi fuerit sobria casta a publica.
pulchritudo est sine hys virtutibus
patens precipitium. venenum in si
pientibus compositum. Decus ei
marcescit corporis infirmitate. a
pulchritudo egritudine tabescit. Ani
me autem pulchritudo immortalis
est a eterna. Videns itaq; dauid
mulierem militis speciosam sagit
ta libidinis tactus est corde per fe
nestras oculorum. Audiant curi
osi qui pulchritudines considerant
alienas in spectaculis theatralib;
a ab excusandas excusationes in
peccatis dicunt Spectamus quide
sed nihil nocemur. Dauid tantus
ac talis lefus est a tu. te putas no
posse lebi. Ille lefus est qui tanta;
habeat spiritus gratiam. a tibi
quomodo potero credere sine vul
nere euasisse. a ille quidem non
vidit meretricem nisi de solario do
mus sue. Tu autem in theatro vbi
a locus condemnat animam sapie
tem. Ibi enim non solum vides
res infaustas. sed etia audis spur
culoquia et ex ipso inassu meretri
cis habituq; mollioris vbi audi
tu et cantu dyabolico lebuntur
aures. a vndiq; percutitur mens
tua. a cum tante sint corruptele
tantaq; precipicia quomodo possuz
tibi credere q; a talibus testijs vul

neratus non sis. Nunquid lapi
deus es aut ferreus es. a non arde
bis. sponde lucernam in fenem si po
tes dicere. quoniam non exurit
fenem. quod autem fenem est
hoc est no **Augusti**. Atten
stra natura. Sed a e
est ergo infirmitas carnis a recor
danda sunt verba apostoli dicen
tis. Non regnet peccatum in vno
mortali corpore. Non dixit non sit.
sed non regnet. Inest peccatum ai
delectaris. regnat si consenseris.
sed respondes. fortiter me teneo.
nunquid tu fortior q; dauid.

Cassiodoro. O peccata in re
bus letissimis
plus cauenda. Dauid in saulis p
secutione numerosas virtutes ex
eruit qui positus in regni securita
te deliquit. quo facto docemur feli
citate mundi istius non oportere
perquiri. quando magis in affli
ctione proficitur a in prosperitati
bus plerunq; peccatur. Dauid ita
q; exemplar peccatoris vel penite
ntium non excusans peccatum suu
sed ipsum publice confitens mise
ricordiaz domini humiliter imple
rat dicens

Miserere mei deus

Hugo. quia miser factus
sum per peccatum
quia vt habetur in prouerb. iiii.
Miseros facit homines peccatuz
et quia magna est miseria mea.
miserere mei. L. sedm magnam mi
sericordi **Jeronim** est mi
am tua. noz

etiam de hoc mundo exiens: ut de
hac compede libereris. non impe-
ditur temporis angustia misericor-
dia domini. **Q**uomodo inquit et
qualiter. mille criminibus obnoxi-
us non possum in nouissimo die pe-
nitere. **P**otes et valde carissime.
In exitu tuo dum cogita. testame-
tum relinque pauperibus. tu illic
vadis et opera tua maneat. **N**o-
lo mihi dicas **V**nde nosse potero si
qualem cumque veniam habeo ubi
misericordia dei imploratur. **Q**ue-
stio non expectatur. **M**isericordia
dei inestimabilis sine fine est que
comprehendi non potest superans
omnem sensum. **Q**uid enim est pec-
catum ad domini misericordiam.
Tela aranee que vento flante nus-
quam comparat. **N**ec dico non ut ne-
gligenter vos faciam. **R**emisi si ut ad
fidem vos salutaris expectationis
abducam. **S**equitur. **A**mplius.]
hugo id est multum. **T**ransla-
tio enim romana huius vs-
que quaque id est a pena et culpa.
laua me ab iniquitate mea. quae
commisi in proximum. et a pecca-
to meo munda me. quod in me ipso
contraxi per voluptatem carnis
meae. **J**eronimus. **A**cti-
dicat
Tu potes mihi plus remittere quam
ego te intelligam rogare. **C**onse-
quenter penitens inducit persuasi-
onem ad impetrandam dictam re-
missionem dicens. **Q**uoniam in-
iquitatem meam ego cognosco.]
Cassiodorus. **I**lli pro-
bantur.

cognoscere peccata sua qui ea vide-
tur propria execratione damnare.
Perfecta enim penitentia est futu-
ra cauere. et praeterita lugere.
Hugo. **E**t quia ex cognitione
iniquitatis mee puni-
or. **I**dcirco. **P**eccatum meum con-
tra me est semper. **I**n conscientia
remor. **C**assiodorus.
Juste ergo petebat absolui quia
hic formam illam visus est sibi fe-
cisse futuri iudicii. **N**ic ergo qua-
siam in futuro iudicio constitutus
delictorum suorum aspectus terre-
rimos per **C**hrilostomum.
Si ergo tu memor sis peccati tui:
deus non erit memor. **V**nde ipse ait
Ego super inquit dominus qui deleo
iniquitates tuas. **T**u vero memor
esto earum. **V**t quid ego memor
sum. et vt gratior inquit sit misero-
cordia mea. vt sentias et cognoscas
quid tibi concesserim. **S**ancti enim
virtutes suas non meminere:
sed peccatorum suorum memori-
am in publicum reuocabant. **T**u
ergo bonum si quod operaris abs-
conde et peccatum tuum confitere
quia peccare non erubuit: nec eru-
bescas confiteri. **H**abeto tibi et co-
scientiam tuam. et scribe peccata
quotidiana. **E**t quia per diem te
occupat iniunctum tibi negocium:
confabulatio amicorum: domesti-
corum necessitas filiorum: curae et
uxoris sollicitudo et malicie timor
et mille cause circumdederunt te. **I**dcirco cum in lectulum tuum vne

ris vt sopori membra concedas et
nemo tibi molestus est. nemo te
pulsat: anteq̄m veniat tibi somnus
Aperi codicem conscientiam tuam
reminscere peccata tua. Si quid in
verbo in facto in cogitatione pecca-
sti. Hoc enim dicit in quarto psal-
mo. Que dicitis in cordibus vestris
et in cubilibus vestris compungi
mini. Dicitur anime tue in corde tuo
Vbi et quomodo o anima expen-
dimus diem. Quid boni fecimus
aut quid mali operati sumus. Si
quid boni fecisti: gratias age deo.
Si vero quid mali: de cetero non fa-
cias. et reminscere peccatorum tu-
orum. effunde lacrimas et poteris
in ledulo tuo ea delere. Propone ti-
bi timorem gehenne. iudicij ter-
ribile facito tibi metipsum. et prepa-
ra ad confessionem cogitatum tu-
um vt nō in futuro die peccata tua
reocidentur. Si sic contra te pecca-
tum tuum est semper: certe vniuz
consequeris **Nicolaus** **Tibi soli**
peccavi. scilicet tanq̄ iudici a pu-
nire potenti. Peccauerat enim con-
tra **Vriam** occasione adulterij et
homicidij: tamen quia erat rex nō
habeat iudicem superiorem qui
posset eum punire nisi deum Vnde
beatus **Isidorus** in libro de summo
bono ait. Facta subditorem iudi-
cantur a nobis. nostra autem de
iudij **Hugo** **Let maluz** com-
eat **coram te feci**. Id est te pre-
sente a vidente qui vbiq̄ es et om-
nia nosti. **Cassiodorus**. **Argu-**

it igitur dementiam suam qui nō
expauit tanto iudice presente pec-
ca **hugo** **Et quomaz** coram te
re **peccavi**: oro vt mun-
des me **vt iustificeris** Id est vt iu-
stus et verax inueniaris **In sermo-**
nibus tuis quibus promissisti re-
miam peccatoribus penitentibus
dicens **Ezechielis**. xvij. Quacunq̄
hora inge muerit peccator omnium
iniquitatum eius non recordabor
amplius **Quimeas** Id est superes
omnes alios in iusticia **cum iudi-**
caris Id est cum mihi a alijs in iu-
dicio compararis Vnde **Job**. xxv.
Nunquid iustificari potest homo
comparatus deo. Vel penitens cō-
fiteatur christo homini peccatuz su-
um dicens **Tibi soli peccavi** qui
solut sine peccato es **Iudicio** tu so-
lus vere potes arguere a punire
pecca **Glos** Ille est iustus
reprehensor qui non habet in se quod reprehenda-
tur. **et malum coram te feci** quez
nullum latet **Jeronimus**
se cretum **vt iustificeris in sermonibus tu-**
is Iustificatus es domine **Jesu** in
sermonibus tuis ductus pro popu-
li peccatis ad mortē non est inuen-
tus dolus in ore tuo **et vimeas tuz**
iudicaris Iuasti iudicatus tuz in
te nihil dignum morte princeps te-
nebrarum inuenit **Vicit** christus
dyabolum. vicit et mortem. Vnde
Osee 13. dicit Ero mors tua o mors
Consequenter penitens allegat
peccatum suum remissibile ex hu-
mana fragilitate dicens. **Acc**
s. ij.

enī in iniquitatib⁹ conceptus sū.]

Nicolaus. quia homo ab
Adam per car
nalem generationem in vnione a
nime ad corpus contrahit origia
le peccatum quod est ad peccata a
ctualia ineluctatum ratione fomi
tis remanentis. etiam in illis qui
mundati sunt ab originali pecca
to in quantum est culpa. **Thomas**
in compendio **Ram** culpa origina
lis peccati in baptismo quantum
ad reatum damnationis purgata
adhuc remanet fomes a pro mitas
peccandi quantum ad fomitem cō
cupiscentie cum qua nos oportet
quod diu uiuimus **Collector.**
pugnare.

Vnde **Apostolus** ad Romanos vii
ait. **Scio** quia non habitat in me
hoc est in carne mea. bonum. **Et** in
fra. **Video** aliam legem id est natu
ram pronam ad peccatum. in me
bris meis repugnantem legi id est
rationi me

Gregorius.
xi. moralium. **Hinc** est quod homo ple
runque temptatur nolens: et immū
da quedam in mente patitur quous
ex iudicio rationis reluctetur. quia
conceptus de immundicia ad mū
diciam tendit. hoc conatur vincere
quod est. **Quisquis** autem occulte
temptationis motus atque immū
diciam cogitationis euerit: nequa
quod sibi ad suam mundiciam tribu
at. quia de immundo conceptus se
mine: mundum nullus facere po
test nisi qui mundus per seipsum
solus est **Hugo** **Et** licet non sit

nisi vnum originale peccatum. ta
men dicit in iniquitatibus conce
ptus sum. vel propter pluralita
tem sequele scilicet miserie vel pe
nē **Vel** propter pluralitatem nomi
num originalis peccati. habet ei
xx. nomina vt colligi potest i glo
sa ad Romanos quarto et quinto
capitulo **Et** in peccatis meis con
cepit me mater mea. **Id** est in con
cupiscentis libidinis. que pecca
tum esset. nisi per bonum coniugij
excusaretur. **Augustinus.**

Nemo nascitur nisi trahens penā
mortis a meritum pene id est pe
ccatum originale ex adam. **Dicit** a
in alio loco propheta. **Nemo** mun
dus in conspectu tuo: nec infans
vnius diei super terram. **Non** igitur
in iniquitate concipiunt homines
et in peccatis a matribus aluntur
quia peccatum est miscel coniugi
bus. sed quia illud quod fit: vtiq;
fit de carne penali **Pena** enim car
nis mors est **Vnde** **Apostolus** ait.
Corpus quidem mortuum est pro
pter peccatum. **Opus** hoc castum
in coniuge non habet culpam. sed
origo peccati trahit secum debitā
penam **Erat** enim dominus mor
talis sed nō de peccato suscepit pe
nam nostram. sed soluit culpam no
stram. **Merito** ergo in **Adam** om
nes moriuntur. in christo autem
omnes viuifi
cabitur. **Cassiodor.**

Sicut enim in predicto versu com
mune delictum approbavit. quia
nemo a peccatis rediretur exap

tus Sic iterum per suam confessio-
nez sibi supplicat subueniri quoni-
am in confitendo peccatum verita-
tem asserit. **HUGO** **Ecce enim**
dicens **veritatem di-**
leristi id est in confitente. seipsum
accusante. quia si ipse accusat: tu ex-
cusas. ignoscis confitenti seipsum
tamen pu **Callio** Non enim
nienta. **Callio** delectatur
deus penis nostris sed confessione
querit erroris sicut scriptum est No-
lo mortem peccatoris sed magis ut
conuertatur et uiuat. **Incerta et oc-**
culta sapientie tue manifestasti mi-
hi **August.** **Que incerta et q̄**
oculta sunt: quod
videlicet deus ignoscit talibus ma-
gnis peccatoribus: nihil tam incer-
tum tamq̄ occultum. **Ad hoc** incer-
tum nimium penitentiam egerunt
Postquam enim Jonas propheta sen-
tentiauerat dicens **Abhuc** quadra-
ginta dies et nimium subuertet. **Ipsi**
nimium predicauerunt ieiunium et
vestiti sunt sacco et penitentiaz
agentes dixerunt. **Quis** scit si con-
uertatur et ignoscat deus et reuer-
tat a furore ire sue et non peribimus?
Incertum erat cui dicitur. quis no-
uit de incerto penitentiam egerunt
certam misericordiam meruerunt
Hoc incertum et occultum patefecit
rat deus seruo tuo dauid quia cui
ipse **Rathan** prophete ipse argu-
enti respondisset **Peccaui**. statim au-
diuit a propheta id est a spiritu dei quod
erat in propheta. **Dimissum** est tibi
peccatum. **Vnde da-**
uid **Nicola** uidet conse-

quenter cum fiducia petit gratie
restitutionem. Et primo petit gra-
tiam iustificantem dicens. **Asper-**
ges me domine id est aspergas.
Hebrei non habent optatum mo-
dum sed pro eo utuntur futuro in-
dicatiui **ysopo** et mundabor. **Lo-**
quitur de mundatione spirituali p-
modum emundationis corporalis
quia emundatio leprosi et contami-
nati ex tactu morticini fiebat cui
ysopo ut habetur in leuitico. **Et in**
hoc confitetur **Dauid** se incurrisse
leptam et mortem spirituales. **La-**
uabis me. et laues me aqua gra-
tie tue. de qua dicitur **Ezechielis**
xxxv. Effundam super vos aquas
mundas et mundabimini ab om-
nibus iniquamentis vestris. **Let**
super niuem dealbabor. quia deal-
batio spiritualis maior est corpora-
li et melior quanto spiritualia cor-
poralibus. **HUGO** **Aliter**. **Isopos**
preferunt. **HUGO** est herba par-
uissima petris locis radicis ad-
herens. tumor est pulmonis sanas
unde signum humilitatis que in chri-
sto petra radicitur. et tumor super-
bie sanat. **Dicit ergo** **Asperges**
me domine isopo id est penitentia
humili et mundabor. a peccatis
per contritionem. **Lauabis me** in
fonte lacrimarum per confessionem
Let super niuem dealbabor. per sa-
tisfactionem. **Et bene** dicit super ni-
uem dealbabor. quia candor iusti-
ficate anime omnem superat can-
dorem visibilis creature. **Audiu**
meo dabis gau- **Jeron.** **Cum**
a leticiam. **Jeron.** iacens
s. m.

fuit a nobis facta creditur. tempo
ra variata sunt: **Hug** Let spiri
tu non fixis.

Hug tu princi
pali. lib est gratia spiritus sancti L
confirma me. vt de cetero in pecca
tum non cadam. Et cum ignouelis
mihi peccata atq; gratia tua fuero
confirmatus: non ero exinde ingra
tus. quia **Do** cebo iniquos vias

tu quasi dicat. si mihi
as penitenti gratia; tu
am restitueris: homines iniqui ex
penitencia mea edoceri penitebunt et
sequentur vias tuas lib est man
data tua. Let impij ab te conuertere

ture per **pe** vt dedman
nitentiam **Jeroni** tes a vijs
prauis agentes penitentiam mise
ricordiaz consequantur sicut ego
a te misericordiam consecutus su.
Iniquitas exeretur contra proxi
num

aug Impietas dicitur a
postatae a deo videli
cet vnuz deum non cohuisse: a que
colebat dimisisse. **A** cti dicat. Ita
plenus es adipe misericordie vt a te
conuersis non solum quibuslibet
peccatoribus sed etiam impijs no
lit despe

hugo Et qa pessima
randum **seruitus est** lib
di peccatis. et pcpue peccatis car
nalibus que magis notabilia snt
in predicatione **I** deo precatur di
ens **Altera me de sanguinibus**
lib est de peccatis carnalibus

aug Ab ipsa peccata respici
ens **Apostolus** que veni
unt de corrupcoe carnis et sangui
nis ait **Caro** et sanguis regnum dei
non possidebunt. **A** tendens ergo

multas iniquitates suas et eas re
tribuens corruptioni carnis a san
guinis **L** ibera inquit me de sangui
nibus. **O** mnnes nouimus latine no
dici sanguines nec sanguina. tam
quia grecus posuit in plurali nume
ro. eo q hoc inuenit in prima lin
gua hebraica. **I** deo maluit potius
interpret minus latine aliquid di
ce

Call q in veritate posita dif
re **crepare.** **N** am si diceret
a sanguine: vnuz forsitan peccatu
videretur ostendere. sed cum plura
lem numerum ponit: multa esse si
ne dubio confitetur. **L** deus deus sa
lutis mee. **I** figt dominum saluato
rem per quem pie credentibus da
tur salus **A** ddidit etiam **et exulta**
bit lib est cum exultatione lauda
bit **lingua mea** iusticiam tuam
lib est si me liberaueris de peccatis
meis tunc lingua mea iuste lauda
bit te ppter illud quod in preteito
psalmo dictum est. **P** eccatori au
tez dixit deus. quare tu enarras iu
sticias meas. **A** bsolutus enim re
cte potuit loqui vnde peccatores di
uina lex suspendit. **I** llud preterea
videtur afferre nonnullis aliquaz
qonem. **Q** uare post absolutionez
delicti dixerit. **L** audabo iusticiam
tua: et non magis quod aptum
erat posuit pietatem vel misericor
diam tuam. **S** ed si causam profu
da ratione consideres iusticie diu
ine fuit vt audiret se clamante. par
ceret supplicanti. susciperet confite
tem

Hugo Misericordie enim
dei est q dominus
ptimo infundit gratiam peniten

est ecclesia catholica firmetur dicens **Nicola** **Enigne** fac domine in bona voluntate tua. **lib** est sed in dulcorē misericordie. **Hugo** id est ecclesie catholice que deum speculatur per fidem et spem. Nam syon speculatio interpretatur. **U**t edificentur muri ierusalem. **lib** est sacramenta ecclesie que sunt munimenta fidei quam in ecclesia positi in te collocamus.

Glosa Et cum tu domine misericors construxeris ecclesiam. **tunc** acceptabis sacrificium in **Jeroni**. id est confessione ex ore peccatoris. **oblationes** **lib** est laudationes. **et holocausta** quia fideles se totos offerunt. **Hugo** illi se totos offerunt deo in holocaustum qui abnegantes semetipsos christum nudum nudum se **Calliodor**.

Oblationes igitur et holocausta iam ad fideles pertinent christianos qui erant post aduentum domini crediti signantes immolanda corda hominum viventium: non membra pecudum mortuarum. **I**lla redigebantur potius in favillis: ista temporaliter animas tribulationibus eruentem ad amena paradisi gaudia eterna perducunt. **S**equitur **U**nde quando ecclesia catholica fuerit domini passione constructa. **Jeronimus** **Limpo** nent fu

per altare tuum quod est fides. quod quicquid offeris: per fidem offerre debes. **vitulos** laudis vel cogitationis. **U**nde Osee ultimo. **R**edemus vitulos labiorum nostrorum.

Augusti Vel vitulos id est innocentiaz nove. **Calliod** Illos enim vitulos debemus aduertere qui animas suas in hostia suavitatis sacris altaribus obtulerunt. **Hugo** Ad litteram enim muri ierusalem pluries edificati sunt atque destructi. **U**nde sciendum quod primo edificati fuerunt per Salomonem qui clausit Ierusalem triplici muro ut habetur tercij Regum tertio. **D**os autem destruxit Joas ut habetur in i. Paralip. xxv. **S**ecundo edificati sunt per Oziam ut habetur in iij. Regum xv. et postea destructi per Nabuzardan. sicut habetur in fine Regum. **T**ercio reedificati sunt per Reemiam et destructi sunt postea ab Anthiocho rege syrie sic habetur in machabaeorum primo. **Q**uarto Judas machabeus reedificavit eos ut habetur in i. Machab. tertio. **Q**uinto reedificaverunt eos reges Judee alienigenae quos postea Abrianus equestris penitus destruxit.

Calliodorus Dulcissimum mimum emanavit psalmus iste de amaro compunctionis fonte descendens. **S**ed quid lacrimarum israeliticarum populū tunc profuisse credamus: ubi tanta afflictione plangebatur princeps. **Q**uis enim illo flente non fleret?

Quis illo dolente non gerneret: quā
do proiedo dyademate rex cinerez
gestabat in capite: canus cinere
non etate. Noluī enim se videri so
rinsecus ornatum: qui se intus no
uerat esse fedissimum. Hinc est q̄
dum in hoc libro septez psalmi pe
nitentium esse doceantur: ecclēsia
tū vsu receptum est: vt quotiēs
peccatorū venia petitur: per istū
magis domino supplicetur. Nec im
merito quoniam in nullo psalmo
rum qui penitentibus maxime ne
cessarius est tanta virtutis humili
tas inuenitur vt rex potens et i p
phetali culmine constitutus tanq̄
extremus hominum sua festinaue
rat peccata deflere. Deinde quia
post absolutionis promissionem
tanta se constrinxit necessitate la
crimarum quasi ei minime fuisset
ignotum. Non enim hic vt in cete
ris penitentialibus psalmis aliq̄d
difficile dicitur quale est illud q̄d
in sexto psalmo dicitur. Lauabo p
singulas noctes aē. Nec illud q̄d
i xxxi. psalmo dicitur. Grauata est
super me manus tua: conuersus
sum in erumna mea dum configē
spina. Non illud quod in xxxvii.
psalmo ait. Computruerunt a cor
rupte sunt cecarices mee a facie i
sipientie mee. Nec illud q̄d in cen
tesimo primo psalmo dicitur. quia
cinerem tanq̄m panem manduca
bam et poculum meum aq̄ fletu
miscbam. Non illud quod in cen
tesimo uicesimo nono psalmo dicit
De profundis clamaui ad te domi
ne. Sed **Dauid** rex a propheta cor

reptus et peccati sui agnitione per
territus: petit a clementissimo in
dice vt per misericordiam ipsius
ablutus sordibus omniū pecca
torum id datur omnino mundissi
mus. Quoniam vero propheta **Da**
uid preuidebat se q̄ntes populos
per istum psalmum copiosissime
penitentie remedia petituros me
rito sancta mater eccā elegit hūc
psalmum frequentū meditatione
a fidelibus in orationibus suis ire
rari. Huius autem psalmi nume
rus non vacat a misterio. pertinet
enim ad annum iubilēū qui ap̄d
hebreos contractus veteres obliga
tiones q̄ soluebat. quem in leuiti
co dominus annum remissionis v
niuersos habitatores terre vocā
precepit. Sic et psalmus iste calu
lo quā quageno constitutus si cor
de puro dicatur delicta dissoluit. ci
rographum nostre obligationis
euacuat. et nos a debitis peccatoꝝ
tanq̄ remissionis annas prestāte
domino red dit. **Jeronim⁹**
Nos igitur domine **Iesu** christe fa
muli tui supplices deprecamur vt
pietatis consilio magnis facino
rib⁹ nostris immensam misericor
diam largiaris. atq̄ per contritio
nem cordis humiliati mandando vi
cia: ingulando delicta: dignum ti
bi a acceptabile de nob̄ prepaes
olocautum. Qui cum patre a spi
ritu sancto vnus et regnas deus p
omnia secula seculorum Amen

Psalmus. li

Vid gloriaris i malicia qui po

Utitulus In finez. Intellectus dauid
 cum venit weech ydumeus a annunciat
 auit Sauli a dixit ei. venit dauid i
 domu abi **Melech** de hac annu
 tiacione habe
 tur. Re. xxij. qz cu saul turbat de
 ho: qz dauid euassisset man? ei? co
 quereret de seruis suis tanq? fauto
 rib? dauid. **I**ste weech dixit Sauli
 qz uiderat dd in domo abimelech
 sacerdotis. a qz dederat ei panes a
 gladiu golie. adiunges falsu sicut
 modus est de tractoru. s. qz Abime
 lech osuluisset p dd deu. ppter qd
 saul iratus iussit sacdotes vxores
 a paruulos eoz interfici a ciuitate
 eoz destrui Cuius iussionis weech
 cu? suis satellitib? fuit executor ut
 ibidem **Iero** Pet saul mors in
 legit **Iero** religie. p dd vita.
 Quid e qz saul psequit dd. nisi qz
 ab initio seculi sp mors psequit vi
 tam nram. qz q ista pntia amanti
 psequunt sancta ecclesia villos q
 celestia di **Aug** Agit enim in
 ligunt. **Aug**. h? psalmo de
 duobus generib? hominu. vnum
 laborantiu: aliter me quos laborat
 vnu de tra: aliud de celo cogitanti
 um Genus vo bonoz aut ppheta:

alloquit genus maloz dicens.

Vid gloriaris in malicia
Quasi dicat. hec e pes
 sima gloria quia pro
 pria est eorum qui peccant ex cer
 ta malicia. de quibus dicitur puer
 biozum. **A**etantur cum malefere
 rint et exultant in rebus pessimis
Lqui potius es iniquitate. **L**id est
 ad quid gloriaris qz potes oppme
 re innocentem a proximum **P**ri
 mo igitur arguit ipsuz de malavo
 luntate. se cudo de mala potestate.
 tertio de obstinatione in malu. cu
 subiungit **Aug**. [Gota die] id
 git **Aug**. est toto tempo
 re sine lassitudine: sine interuallo:
 sine pausatione **I**n iusticiam cogi
 tauit lin **Hug** Lingue non
 gua mea] **Hug** est cogitare:
 sed cordis. vñ in conuadione isto
 rum scilicet cogitauit lingua nota
 tur qz q cito cogitat. tam cito loq
 tur sicut dicitur ecclesia. xxi. **I**n ore
 fatuorum cor illorum. **T**ranslatio
 hebraica habz **I**nfidias cogitauit
 lingua. et hanc lingue cogitatio
 nem perduxit ad actum. quia **S**i
 cut nouacula acuta fecisti doloz]
Ecce quid faciunt sanctis mali.
Ieronimus **R**ouacula p
 secutores in
 telliguntur. **S**icut ergo nouacula
 quasi insensibiliter tollit capilluz
Sic persecutores dolose auferunt
 sanctis bona temporalia superflua
Per capillu enim superfluitas diui
 tia cu intel **Aug** **I**lli emz qui
 ligit **Aug** adheret cor
 de deo. sic habet ista terrena tanq?

capillos quia contemnunt omnia
presentia bona. in super a istam vi
tam

Hugo Et quia persecu
tores bonorum ex
ultant in rebus pessimis. Ideo sub
iungit. **D**ilexisti malitiam. Non
deserit malum qui ipsum diligit. **L**
sup benignitate. **E**cce peccatum in spi
ritum sanctum. **V**nde apostolus ad
galath. v. **F**rustratus autem spiritus
benignitas. **I**niquitatem. **V**ide licet
inque loqui in discrete et dolose. **L**
magis quam loqui **C**assiodoro

Plerumque homines qui peccata fa
ciunt ipsi per deorum composite lo
cutionis; se abscondunt; nolunt in
se deprehendi que notunt genera
liter ab omnibus damnari. **D**
lexisti omnia verba precipitatiois.

hugo Verba precipitatiois di
cuntur verba adulationis
Vnde **Psalmus**. **E**erunt qui beatificat
populum istum a qui beatificant precipi
tati. **I**dem. **V**erba precipitatiois
sunt verba detractionis. vnde trans
latio hebraica habet. **D**ilexisti omnia
verba ad deuorandum. **D**etractores
dicuntur suis verbis fraudulenter de
uorare bonos vnde in alio psalmus dicitur
Qui deuorat plebem meam sicut escam
panis. a hoc facit **L**ingua dolosa.

Aug Ministra fallacie est lin
gua dolosa. aliud cor
de cogitantium; aliud ore pronuncian
tium. sed in his subuersio. **P**ro
pterea deus destruet te in finem. **L**
si modo videris stare et florere tan
quam fenam in agro destruet te deus:
qui dicit **I**te maledicti in igne eter

num. **E**t quis fixeris in amore mu
di radicem **hugo** Tamen de
corbis **us** **L**euellat

te. **L** de felicitate temporalis in qua con
fidebas. **L** et emigrabit te. **L** id est emi
grare faciet te. **L** de tabernaculo tuo
id est ab hac vita animarum a corpore
re auferendo. **L** et radicem tuam. **L** id
malam voluntatem tuam; ex qua pro
cessit malicia tua euellat. **L** de terra
viventium. **C**assi. **P**lena ingens

um. **C**assi. **f**ormidolosa
damnatio de societate sanctorum
euellat in perpetuis ignibus man
cipa **Nico**. **D**einde ponit vtili
tatis consequentiam.
quia iniustitiam punitionem in
iquorum ex hoc firmantur magis
in bono a contemnunt prosperitatem
malorum. vnde dicitur. **V**idebunt iu
sti. **I**ntelligendo nunc damnationem
malorum. **L** a timebunt. **I**magis of
fendere deum quam ante. **L** et super eum
ridebunt. **L** contemnentis eius pro
speritatem. **Aug** **I**ntelliga

mus a dis
cernamus duo ista tempora satis
vtiliter timenda videndi. **Q**uid
enim sumus in hoc seculo nobis
est videndum ne postea ploremus
Iusti autem qui viuunt modo ex fide
intelligunt quod damnandi sunt ma
li. propterea timent et sibi. **Q**uid enim
sunt hodie sciunt. quod futuri sunt cras
nesciunt. **Q**uia ergo nunc ad malo
rum imitationem labi possunt. hinc
ridebunt. **C**uz venerit dies nostrer
id est manifestatio christi ad iudi
cium tunc iusti ridebunt super dam

natione ma
lorum.

Gregorius
vi-moralium Illic non habent co
passionem quia damnatis tunc p
desse non
Augustinus.

Tu corrige reatum a gaude bis ab
iudicem. Hodie enim hortatur te
ne iudicet te. cum autem venerit iu
dicii tempus: correctionis locus no
erit: sed tm damnationis. Erit ibi
penitentia sed infructuosa qa sera
tue. **L** dicent. **L** iustil. ecce id qui non
posuit deum adiutorem suum. **L** per
bona merita. **S**ed speravit i mul
titudine diuitia

Calliodo
rum suarum. **Calliodo**
diuitias hic: vniuersas pompas
seculi accipere debemus in quibus
iste seculi amator: spem et fiduciaz
posuit a ideo dam
natus est

Jeronim
Sed nunquid tantum malum sit
diuitias habere. tantu vt de iusto
habeantur a deo gratias referatur
qui eas dedit. **N**on. Sed malum
est spem in diuitijs ponere cum in
alio psalmo dicit. Diuitie si afflu
ant nolite cor apponere. Diuiti
as licet habere ad necessitatem: a
non licet possidere ex amore. **N**am

Abraham et reliqui boni diuitias
habuerunt: si spem in eis no ha
buerunt. **S**equitur **L** et preualuit

Nicolaus ad tempus **L** in
vanitate sua **L**
quia prosperitas eius transiit ve
lut ym **Augusti** Quid emz
bra **Augusti** vanius eo
qui putat plus habere nummum

q̄ deum. Ergo hoc genere maloru
damnato: q̄ d dicit de te o corpus
christi. **E**go autem sicut oliua
fructifera in

Nicola Per oli
uam fru
ctiferam hic intelligitur oleuz qd
de fructu oliue exprimitur. quo lu
cerne in domo dei replebatur sicut
legitur leuitici. xliij. Est igitur sen
sus **E**go autem sicut oliua fructife
ra id est sicut fructus oliue est fo
mentum luminis in domo dei. Sic
innocentia mea lucebit coraz deo.
nec extinguet per maloru nequi
ciam. **S**perauit. no in diuitijs sicut
genus malorum. sed **L** in misericor
dia

Jeronimus Quia
dei. **Jeronimus** hec no
est humane fragilitatis facultas
vt per se quis saluus fiat sed per
misericordiam **L** dei in eternum a i
seculum

Nicolaus id est
seculi. **Nicolaus** non tm
sperauit in misericordia dei in vita
presenti sed in vita futura. **N**on
sitetor tibi in seculuz. id est lauda
bo te quia fecisti. **L** mibi misericor
diam in presenti. **L** et expectabo no
men tuum in futura retributione
iustorum. **N**omen pius est **I**esus
id est sal

Calliodorus
uator. **Calliodorus**
Nomen eius expectat qui se in iu
dicio domini saluatoris per mise
ricordiam ei credit esse saluandū

Hugo id est dul
ce a sua
ue in conspectu. id est in iudicio
a estimatione sanctoru tuorum. **L** q̄
d. gustant suauitate loq̄tatis eius

sicut gustauerat beatus Bernhart
bus qui dicebat. **I**esus est melos
in aure. mel in ore. et in bilis i cor
de. **Nicolaus** Hoc tamen
nomen in cō
spectu malorum non est bonum q̄
frequēter verbis et factis blasphemant
Collectoꝝ Hoc no
ipsum. **Collectoꝝ** men audi
re possunt a boni a mali. non autē
gustare nisi sancti. Et quanto quis
sanctior ē tanto dulcius a suauius
sapit nomen domini in corde eius.
Tanto etiam patientius et deside
rabilius ipsum expectat vt tandem
videre mereatur quod amat. Nos
igitur carissimi considerata iniquo
rum perditione: et bono cum salua
tione: Rogemus suppliciter mentis de
uotione dominum deum nostrum
vt ab omni dolo liberi: ab omni ini
quitate mūdati: mereamur plan
tari sicut oliua fructifera in ciuita
te celesti vbi in trinitate perfecta
laudatur deus in secula seculorū
Amen.

Psalm⁹ lḡ

Trit insipi
ens in cor
de suo nō est deus
Titulus. In fineꝝ pro amalech in
tellectus Dauid. **Antiochus** rex
grece in tantam insaniam deuenit
q̄ negauit verum deum et captiua
uit populum israel a cepit ciuitate

ierusalem a posuit ydola i templo
vt haberetur i machabeorum. i de
qua captiuitate fuit populus isra
el liberatus per machabeos. **F**ecit
ē Dauid hūc psalmum oītra hūc
fatum regem ad laudem dei: in di
rectione: a confirmationem populi
Hugo Sic tangit hystori
am que habetur pri
mi Regum vicesimo q̄nto capitulo
Vbi dicitur q̄ absēte Dauid ama
lechite irruentes in sychelech par
uam ciuitatem: quam dederat ei
Achis rex geth expugnauerunt
eam et viros et filios a animalia
Dauid captiuantes succenderunt
ciuitatem. Quod cum Dauid reuer
tens de exercitu achis cognouisset
persecutus est amalechitas quos
percussit a omnia sua liberauit a re
dixit. **H**ic autem psalmus agit
nō de historia ista sed de siḡto hu
ius nominis **Jeronimus**
amalech. **Jeronimus**
Quod interpretatur dolens siue
parturiens. et significat ecclesiam
corpus christi que dolet pro pec
catis suis et aliorum. et parturit fi
lios per verbum predicationis. si
cut **Apostolus** dicit Per euangeli
um egovos **Cassiodor.**
genui. **Cassiodor.**
Licet enim psalmus iste magna
ex parte similitudinibus versuum ter
tiodecimo psalmo cōuenire nosca
tur Intellectus ipsorum qm̄ ma
i me permutatus est: diuersitate ti
tuloꝝ. Nam cum ille habeat p
titulo p̄s Dauid. Iste atinet in fine
p̄ amalech intelles dauid vt s̄. di

Aut est. ita non inuatis uersib9
aliud ille. aliud iste pronunciat esse
uenturum Ille enim contra in deos
promittitur. Iste contra omnes pec
catores insurgere generalit iudica
tur. Ille de incarnatione domini. iste
de aduentu iudicij in fine p̄s dictu
rus est. **Ecclesia** igitur multorum
refrigescente caritate dolens popu
lum commonet perfidorum ut a su
is iniquitatibus conquiescat. ne
in diuina disceptatione id est iudi
catione uel arguone disparet. vn
de propheta in persona ecclesie ge
nus malorum increpans ait.

Urit insipiens cogitatio in
corde suo ubi est deus. et sub
audit. **Augustinus**

Qui putat deo placere facta mala
non eum putat deum. Si enim de
us est iustus est. Si iustus est: dis
plicet ei iniusticia. displicet iniqui
tas. Cum dicis in corde tuo fauet
iniquitatibus meis deus. nihil ali
ud dicis q̄ **Castiodorus**

Et ut hunc insipientem per multi
plices errores potuisses aduertere
pluralem illi numerum decenter ad
iunxit di
Jeronimus.

Corrupti sunt de lege bone na
ture et abominabiles. id est odi
biles facti sunt in iniquitatibus
suis.

Nicolaus. Non est
bonum. scilicet meritum. quod
fieri non potest sine fide operante
bonum per dilectionem. licet aliqn

do faceret aliquod bonum de gene
re. **Non est usq; ad unum.**

Castiodorus. Hoc est em̄
quod ecclesia
dolebat ut in tanta multitudine pec
ditorum non sit qui bonum posset
operari quod de illis tantum debz
accipi qui extra religionem catho
lice fidei positi in obstinatione de te
stabili perdurant. de quibus infe
rius est dictum. **Qui deuorant ple
bem meam et reliqua. Dominus**
de celo prospexit. id est vno quo
q; predicatore suo quos tanq̄ celi
infi
Jeronimus. Prospi
cet. **Per suos sanctos. Super filios homi
num.** **Castiodorus.**

Ut errantes non perderet; sed pe
nitentes pia confessione saluaret.
**Ad hunc finem prospexit. ut vi
deat. id est ut videri faciat ut incre
dulis et peruersis excusatio tolle
retur.**

Nicolaus. Si est in
terit **Aut re
quirens deum. per veram et bona
operationem. Quales autem inue
ti fuerint subditur. Omnes dedi
nauerunt. a rectitudine iusticie.**

**Simul inutiles facti sunt. id est in
epti ad consecutionem vite bone.**

**Sicut medicina dicitur inutilesque
est inepta ad consecutionem sani
tatis.**

Jeronimus. Non
faciat bonum non est usq; ad unum.

**Nullus enim ex istis implet volu
tatem patris celestis.**

Nicolaus Unde ly vnu
siue vt sit sensus q̄ nec vnus talis
reperitur in eis. **Cassiodorus**

Nam si aliquem bonum voluisset
intelligi non diceret vsq; ad vnum
sed prerer vnuz. hoc de illis dicit q̄
corde durato in scelerato permanse
re pro **Nico** Consequenter po
posito **Nico** nitur pene defmia
tio cum dicit **Nonne cognoscent**
omnes qui operantur iniquitatem.

Cassiod Scilicet qui fide
les domini lamiae
contendunt. qui contra mandata
de viduas opprimunt. pupillos ex
poliant. & quibus subdit **Qui de**
uorat plebem meam vt cibum panis.

Nico vita delectant in spoliati
one & occisione innocenti
acsi comederet **Cass** Vel ita in v
bonu cibum **Cass** su hnt p se q̄
innocentes sicut panis est cibus
quotidiana comestione desiderat
Nec vacat q̄ dicit plebem meam;
vt ostenderet omnia superiora se
dixisse de **Nicola** Qui vtiq;
pessimis **Nicola** sciet dei in
sticiam per pene infligende experi
enti **hugo** Tunc enim scient i
am **hugo** pena: quod nunc ig
norant in culpa quia oculos quos
culpa claudit **Nicol** Unde i
pena aperit **Nicol** persoa
tatum dicitur **Sapientie** quinto
Lassati sumus in via iniquitatis &
perditionis. ambulauimus vias
difficiles. viam domini ignorau
imus. **Quid** nobis pfuit superbia

nostra. aut quib; diuiciis cum iacta
tia contulit nobis. & transeerunt oia
illa tanq; vmbra. **Et** subditur ibi
dem **Talia** dixerunt in inferno hij
qui peccauerunt. **De** quibus pecca
toribus adhuc subdit **Deum** no
inuocauit **Augusti** Hoc q̄
runt **Augusti** q̄ inuo
cat quod vult ad se venire Nam cu
di cis. **Deus** da mihi diuicias: non
vis vt ipse deus veniat se dvis vt di
uicie veniant ad te. **Ergo** isti qui
propter secularia commoda: qui
propter terrena bona: qui prop
pntē vitam & terrenam felicitate;
inuocant deum: aut seruiunt deo:
non inuocant deum. **Propter** quod
de illis sequitur **Illic** trepidauerunt
timore vbi non erat timor. **si** iuste

Cassiodo Peccatores nu
di istis in isto
seculo timent ne adpta felicitate
fraudentur. ne diuicijs inuentis mi
nus perfruatur. ne adquisitis pri
uentur honoribus. **Hic** enim viui
formidant amittere que se tamen
norunt humana conditione relin
quere. **Illa** enim non cogitant per
que verissimo timore torquendi
sunt quando illis erit fletus & stri
dor dentium. **Et** vere scient peccato
res q̄ malum non erit impunitu;
Quoniam deus dissipabit libe
dissipabit ossa eorum. **Versus**
iste non est deus i tredecimo psal
mo. sed nouiter hic ad confirman
dum iudicii tempus apponitur **De**
us ei in futura disceptatione ipso
rum dissipat ossa id est obstinati
ones durissimas quorum nouit

atrocitate induisse proteruiam.
Addidit quoque qui hominibus placent. quod sceleratorum specialiter esse dimoscitur. **I**ustus vir sibi semper displicet dum carnis sue vitia celesti consideratione castigat. **M**ali vero amant unde pereant: desiderant unde damnentur.

Hugo Sed nonne bonum est hominibus placere secundum illud Ecclesiastici. viij.º. **S**euere magnatis sine querela. **V**n.º. **P**ros. ij.º. et **D**anielis. ij.º. legitur quod **M**oyses et **D**aniel fuerunt amici regum. **I**tem dicit apostolus. prima ad **C**orinthios. 7. **E**go per omnia hominibus placeo. **S**olutio. **B**onum est placere hominibus ad illicitum eos ad bonum. et secundum hoc intelliguntur auctoritates prebide. **M**alum autem est placere eis pro inani gloria. et sic intelligitur quod hic dicitur: qui hominibus placent id est placere appetunt propter inane gloriam. **S**ecunda pena malorum exprimitur cum subditur. **C**onfusi sunt. id est confundentur et erubescunt: quando eis dicitur. **I**te maledicti in ignem eternum. quoniam deus spreuit eos. quia deum spreuerunt. **S**preuit autem deus eos quos non corripit: sed sinit eos currere per campos licencie. **V**nde supra dixit. **A**uferuntur iudicia tua a facie eius. **S**equitur.

Cassiodorus Quis dabit] supple nisi tu domine. **V**ox ecclesie credentis est: non dubitantis. Lex spon] illa celesti. salutare israel] id est

salute populo fidei per fidem vera dum videnti. cum conuerterit dominus captiuitate plebis sue: exultabit Jacob et letabitur israel]. **V**ersus iste futuram commemorat felicitatem: quando fideles domini plenissima libertate gaudebunt. **E**t respice quod in resurrectione generali frequenter **J**acob patriarcha israel nominatur: propter illud. **J**acob dilexi: **E**sau autem odio habui. **C**ongrue siquidem dilectus in tanta temporis commemoratione ponitur ubi sine fine gaudetur. **I**ntulit et letabitur israel. **I**nterpretari diximus israel videns deum. quod ecclesie sine dubitatione concedit: quando sicut illi promissum est in eterna patria collocabitur.

Collector **N**os igitur fratres carissimi quod diu nobis superest vita merendi: abijciamus opera tenebrarum: despiciamus mundum cum delectationibus suis quatinus in herendo sancte conuersationi talem dei adiuuante gratia possimus ducere vitam in hoc mortali corpore: ut post hanc vitam presentem ante conspectum eterni iudicis. consequamur eius misericordiam et eterne vite salutem onem: ad quam nos perducere dignetur ipse piissimus dominus noster **J**esus christus cui est honor et gloria in secula seculorum. **A**men.

Psalmus liij.

O Deus in no-
mine tuo saluum me
fac. Titulus In fine

in carminibus intellectus Dauid
cum remissent ziphi et nunciassent
Saul. Nonne Dauid absconditus
est apud

Hugo Iste titulus
sumit de hy-
storia que est pmi Regum. xxiiij.
et. xxvi. Non quia psalmus iste
agat de hystoria illa: s; quia agit
de misterio illius hystorie. Sicut
enim Dauid fugiens a facie Saul
qui eum persequabatur: latuit in-
ter ziphios: et illi prodiderunt eum
Sauli ad interficiendum. Sic a to-
mim hoc mundo latet inter malos
qui florent: et ab eis fatigantur.
Est ergo sensus huius tituli. In
hoc psalmo ostenditur intellectus
Dauid prophete vel cuiuslibet fide-
lis. Intellectus dico habitus pro
eo quod factum est cum remissent zi-
phi et nunciassent Sauli. Ziphi
interpretantur florentes. Per hoc
enim intelligitur quod peccatores flo-
rentes in hoc mundo: nunciant Sau-
li id est morti vel dyabolo bonos la-
tere inter malos. quem intellectus
habent qui mentis acie intendunt
in finem id est in eorum nouissima
videlicet. ad que finem iniqui flo-
rentes sunt venturi. Et ideo intelli-
gentes eorum falsam felicitatem tre-
minandam: semper sunt in carmi-
nibus id est in laudibus.

Augustinus Quibus lau-
dibus. Do-
minus dedit dominus abstrulit: sic

domino placuit ita factum est. sic
nomen domini benedictus. Si psal-
mum intelligere volumus: inueni-
amus in genere humano hic Da-
uid absconditum et latentem: et
inueniamus ei aduersarios floren-
tes. Attende Dauid latentem. Mei
tui enim estis dicit apostolus mem-
bris christi: et vita vestra abscon-
dita est cum christo in deo. Isti er-
go latentes quando erunt florentes.
Cum christus inquit apparuerit
vita vestra: tunc et vos apparebi-
tis cum ipso in gloria. Et tunc isti
ziphi are-

Jeronimus Sicut
herba
quasi hodie vitibus videtur esse vi-
gorem venit hyemps: sic peccatores
qui sperant in diuitiis et gloriantur in
vanitatibus seculi videntur nunc flo-
rere: et in die iudicii areferentur
ignem reseruantur. Isti deputantur
ad penam: et sancti ad regnum.

Augustinus Ista duo
genera ho-
minum distinguere debetis: et eo-
rum alterum eligere. Quid enim
nosse tibi prodest si eligere piger
es. Equidem nunc eligendi facul-
tas adiacet. veniet tempus quando
tibi potestas dederit eligendi: cum
iam deus sententiam non differat iu-
dicandi. Sed multi filii lucis inhe-
rent cum viderint felicitate florere ma-
los: dicunt apud seipso. Quid mi-
hi prodest innocentia. Quid mihi
quod deo seruo: quod mandata eius cu-
stodio: quod nemini iniuriam facio.
Ecce hec omnia facio: et florent il-
li: et ego laboro. Sed intellige quod

licet nunc florent in seculo: arescēt
tamen in iudicio: a post auiditatez
in ignem mittentur. Ignoras quia
deus tuus ad te uenens: tibi pro
misit q̄ per multas tribulationes
oportet te intrare regnū dei: sicut
hoc in seipso ostēdit. Si flos a glo
ria ziphæorum: amatum uidelz
mundi appetendus esset; ipse domi
nus tuus nonne in hoc seculo floru
isset? Maluit enim inter ziphæos
latere: a dicere pontio Pilato inter
roganti de regno eius. Regnū me
um non est de hoc mūdo. Ergo hic
latebat: a omnes boni latent hic.
quia bonum eorum intus in corde
eorum est: ubi fides: ubi caritas a
spes ac ceteræ virtutes abscondun
tur. et horum bono cum merces la
tet. sed apparebit cum uenerit filius
hominis separare oues ab edis:
bonos a malis. Tunc ziphæi ad fi
nistram stantes sero penitebunt
se in delicijs huius seculi floruisse.
Si tibi aliqua seculi sublimitas cō
petat: obserua in occulto virtutes
tuas: a foras de sublimitate nolite
tollī. Nam si ex illa uel de seculi pro
speritate elatus fueris cades in flo
res ziphæorum. **Augusti.** Attēde
ster regina deprecans pro literati
one populi sui cepit orare a in illa
oratione cōfessa est illa omnia in si
gnia regalia sic sibi esse uelut pan
num menstruate. Esti hoc mulier
iudea potuit: non poterit ecclesia
christiana. Ipsa igitur ecclesia a
populus fidelis precatur ne eum
inimici fortissimi grauare preua le

ant: dicens.

Quis in nomine J. quod est Je
sus a saluator: saluū me fac
quasi dicat. salua me in tua passi
one. Let in uirtute tua. a in miseri
cordia tua. Cum enim uirtus dei p
se ponitur: intelligit misericordia.
quia proprium dei est misereri et
parcere. Lūdica me iudicio discre
tionis a separa me a ziphæis: hoc
est a malis. Et o tu. **Q**uis. Qui es
uere in promissis. Exaudi oratio
nem meam. mentalem per quam
precor in nomine tuo saluari. Lau
rib? Idem tibi percipe uerba oris
mei. a orationem meam uocalez.
Iustus orat intus in corde prop
se: a orat exterius uoce ad excitati
onem deuotionis: tam pro se q̄ p
proximis suis. Postea subiungit cau
sas quare ita ardentem petit salua
ri et exaudiri. Prima est q̄ habet
hostes crudelis. Uñ dicit. **Q**uo
nam aliam. non natura: sed uita
et moribus: ut sunt mali et falsi
fratres. Insupererunt aduersum
me. id est contra me: ad perseque
ndum et diffamandum me. Let for
tes. si malo: uidelicet persecutores
et demones. Quæsierunt animam
meam. ab decipiendum a perden
dum me. Causa; quare ab hoc mo
uentur subiungit: dicens. Et non
prospuerunt deus ante conspectū suū.
Augustin⁹ quia ante con
spectum suum non est nisi seculum. Quomodo cu
muletur fit numus super numus.
quomodo augeantur greges: quo
modo impleatur apotheca: quomodo

dicitur amicis: habes multa bona
iocundare: epulare: satiare.

Cassiodoro. Perdit autem
deum ante oculos suos. quia
ignorare illud credunt que mente
scelerata concipiunt. hec est pia ora
tio qua desiderabat audiri: ne illi p
mitterent suas voluntates efficere
quos constabat deus ante oculos
non habere. **Ecce enim deus ad
iuuat Augustinum**. Omnes
sancti adiuuantur a deo: sed intus ubi
nemo videt. Quomodo enim magna
pena est impiorum conscientia: sic
magnum gaudium piorum ipsa
conscientia. Nam gloria nostra hec
est ait apostolus: testimonium con
scientie nostre. Quomodo te adiu
uat. **Et dominus susceptor est anime mee**.

Cassiodoro. quia non solum
in laboribus ad
iuuat: sed etiam a peccatis omnibus
miseratus absoluit. Et intueri quod
dicit: anime mee. ut si corpus pe
riculis exponatur: anime tamen sa
lus illesa seruetur. **Averte mala
inimicis**. **Nicola**. id est auer
te a me ma
la ab inimicis meis contra me co
gitata: et conuerte super eorum ca
pita: secundum quod dicitur Proverbi
xi. capi. In insidijs suis capientur
iniqui. Unde et translatio hebraica
habet. redde malum insidiatori
bus meis. **Et in veritate tua**. qua
reddes unicuique iuxta opera sua.
Disperde illos. **Augustinus**. Isti flo
rent seculi: perdunt virtute dei:

florent ad tempus: pereunt in eter
num: florent falsis bonis: pereunt
veris tunc. **Jeroni**. Disper
tis.

illos in die iudicij: in tua iusticia
vindicta: diaboli: videlicet a mem
bra eius. Et ut deprecatio sit magis
exaudibilis: promissionem deo fa
cit: dicens. **Voluntarie**.

Hugo id est non coacte. quod
ut ait Augustinus: non
placent deo coacta seruicia. **Sacri
ficabo tibi**. sacrificium boni operis
videlicet sacrificium iusticie.

Cassiodoro. Sacrificare autem
voluntarie do
mino est puritatem bone volunta
tis offerre: et propter hoc tantum
illud colere: timere: vel amare: quod de
us est: quod creator: quod rerum omnium
pius probatur esse disposito.

Augustinus. Ipsum autem
gratis dilige:
quia melius ab eo non inuenis
quod det: quam seipsum det.

Cassiodoro. Sacrificant etiam
et voluntarie deo
qui inter angustias passionum in
gite gratias agunt: sicut sanctus
Job fecisse memoratur. Sequitur.
**Let confitebor nomini tuo domine
quoniam tu
num est**. **Nicola**. et letor con
fessione laudis bonitatem quam mi
hi exhibuisti: a hoc bonum est.

Cassiodoro. Nam illum vel
le laudare me
stimabile bonum est. quia liberat
ab omni malo. **Ubi subdit**. **Vo**

tionem in quibus est. **Plangit** enim inter mala seculi. quia mundus non est locus gaudij sed meroris. hoc tamen intelligit ecclesia in carminibus id est in laudibus. sicut **Job** qui in tribulationibus benedixit dominum: si tamen acies mentis dirigitur in finem in christum.

Cassiodorus ad quem constat quicquid fideliter ac recte agimus sine dubitatione referendum. **Hugo** Intendit enim hic

psalmus monere bonos ut mala presentia attendant: et inter ea plangent videntes istam regionem non esse locum gaudendi: sed gemendi.

Collector Qui quidem psalmus in persona christi de eius passione et resurrectione a **Jeromimo** et **Cassiodoro** exponitur. Sed ab **Augustino** magis in persona ecclesie vel fidelis tribulati videtur expositus. Secundum quem modum hic psalmus est vox ecclesie vel tribulati fidelis orantis atque dicentis. **L**

Hugo **Exaudi deus orationem meam** de obtinendis bonis **Let ne desperaris deprecationem meam** de malis amovendis. **Cassiodorus** Poterunt enim ex auidi prius et postea despici: quod evenit eis qui mundi istius bona desiderantes accipiunt que precantur: et tamen postea despiciuntur.

quia nequaquam eterna premia que fuerunt. **Petrus** cantor parisiensis. **Et** quia sepe repetenda est oratio:

addit. **Intende mihi** videlicet orationi. **Let exaudi me** dando quod postulo. **Causam** vero sue orationis ostendit: dicens. **Contristatus sum in exercitatione mea**.

Hugo Est enim exercitatio corporis: ut in peregrinatione et ieiunio. **Est** et alia interior: que est pietatis et misericordie. De his duabus dicit apostolus **1°** ad **Thimotheum**. **1°**. **Exerce te ipsum ad pietatem**. Nam corporalis exercitatio ad modicum utilis est. **Tercia** exercitatio est in tribulationibus de qua hic loquitur. **Oportet** enim nos hic contristari: si velimus in futuro ad letitiam transire. **Omnes** enim motus a contrario in contrarium sunt. **Eligat** igitur hic unusquisque quod voluerit: letitiam vel tristitiam: quia hinc ad suum contrarium transiturus est. **Vnde** **Johan. 17°**. **Mundus** autem gaudebit: vos autem contristabimini. sed tristitia vestra vertetur in gaudium. **Et** **Luc. 21°**. **Ne** vobis qui nunc ridetis: quod flebitis.

Collector **Rec solus contristatus**: sed **Let** turbatus sum **corpore et anima**. **La** **voce inimici** **obloquentis** mihi **a** **contradicens**. **Let** a tribulatione peccatoris **affligentis** me.

Augustinus **Reputatis** gratis esse malos in hoc mundo: et nihil boni de illis agere deum. **omnis** malus autem ideo vivit ut corrigatur: aut ideo vivit ut per illum bonus exercetur ad tolerantiam. **Vnde** et

go qui nos modo exerceant conuer-
tantur et nobiscum exerceantur.
tamen quodam ita sunt ut exerceant
non eos o derimus. quia in eo quod
quis eorum malus est utrum usque
in finem perseveraturus sit: igno-
ramus. Et plerumque tibi videris o-
disse inimicum: fratrem odisti a ne-
scis. Diabolus et angeli eius in scri-
pturis sanctis manifestati sunt no-
bis quod ad ignem eternum destina-
ti sunt: ipsorum tantum desperanda
est correctio: contra quos habemus
occultam iudicium. Ecce enim breuiter
audite et intelligite si bonus es in-
micum non habebis: nisi malum.
Poro tibi ea bonitatis regula pre-
scribitur: ut imiteris bonitatem pa-
tris tui: qui solem suum oriri facit
super bonos et malos: hoc est ut
vincas in bono malum beneficien-
do inimicis vel orando pro ipsis.

Hugo Nec mirum si contri-
statis sum. **Quo-**
niam ipsi inimici **dedimauerunt**
id est intulerunt **in me** per detra-
ctionem et obloquationem **iniqui-**
tates que tamen eorum erant et
non mei. quia false me in culpa ve-
runt **et in ira** hoc est in malo suo
et non meo merito **molesiti erant**
mibi hoc est seueiebant in me sine
ratio. **Augustinus** Duos in-
micos con-
stituit tibi ante oculos. vnum aper-
tum. alterum occultum. **Aper-**
tum hominem. **occultum** diabolum. **Vnum**
vide: alterum intellige. vnum dili-
ge: alterum caue. **Inimicus** quem

vides in te vult humiliare: vnde
vincitur. **Verbi gratia.** Si in diui-
tijs tuis vincitur: pauper te vult
facere. si honore tuo vincitur: abie-
ctum te vult facere. **Ea** ergo que at-
tendit in te vult deicere vel aufer-
re quibus vincit. **Et** ille occultus tuus
inimicus illud tibi vult tollere vnde
vincitur: hoc est dilectionem in-
mici. **Si** diligitur aperte seuiens:
victus est occulte seuiens. **Et** quia
inimici mei seuiendo molesti sunt
mihi. **Hugo** **Cor meum conturba-**
hi. **Hug** **tu e intra me.** hoc est
quod alibi dicitur. **Turbatus** est
pre ira oculus meus. **Ac** si dicat.
Oculus rationis mee turbatus est
propter molestias quas mihi in-
ferunt. **Nec** tamen est hec turbatio
extra me quasi usque ad vindictam
ut vellem reddere malum pro ma-
lo. **Let** quia sic commotus sum con-
tra malos **fortitudo** mortis occidit
super me. id est timeo incurrere fra-
trem obium quod est mors ani-
me: sicut prima **Job. in.** **Qui** odit
fratrem suum homicida est. **Quo-**
mor anime **et tremor** mortis **ve-**
nerunt super me. id est circumde-
runt. **Et** contemperunt me tenebre. id
est tenebrosi peccatores. **Vnde**
apostolus ad **ephe.** quinto. **Fuistis**
aliquando tenebre. **Et** consti-
tutus inter has conturbationes
dixi id est deliberando optavi.
Quis dabit mihi penas. **Vir-**
tutum.
Jeronimus **Ecclesia** du-
as pennas
habet: videlicet duo precepta cari-

tatis . dilectione; dei scilicet et pro
ximi. **Hugo** Et addit. Sicut
columbe id est
mibi in hac conturbatione gemē
ti sicut columba que gemitum ha
bet pro cantu. **Columba** amat so
cias suas et gemit tamen inter eas
Columba a molestiis querit auo
lationem: sed non amittit dilectio
nem. **Sic** iste vir sanctus molesti
is malorum perturbatus fugam
querit dicēs. Et volabo extra per
turbationem malorum: et extra
tumultus secularium negotiorū
Et requiescam. in tranquillita
te mentis gustando quā suavis est
domini. **Augustin** ⁹ Exurgit
19. plerun
q; in animo serui dei desiderium so
litudinis non ob aliud nisi prop
ter turbaz tribulationū atq; propter
mores peruersos malorum. Et di
cit. **Quis** dabit mibi pennas vt e
uolem. **Conuicia** hominum ferre
non possum. perturbant me. strī
dent super me dentibus. accendun
tur in iracundiam. interficiūt ani
mam meaz. prodesse illis non pos
sum verbis meis et colloquione.
Vtinam requiescam alicubi sepa
ratus ab eis corpore: sed non amo
re. **foris** tan prodero eis orando ne
proximi dilectio in me conturbet.
Dicant ista homines: sed plerunq;
ligantur ita officio vel cura vt vo
lare nō possint. **Si** sic ligant dicāt
cum apostolo. **Optabam** dissolui
et esse cum christo: et hoc optimū.
manere autem in carne necessari

um propter vos. **Columba** delica
ta religata affectu: non cupiditate
volare non potest propter implē
dum officium non propter paruū
meritum: tamen desiderium in cor
de necesse est vt sit. **Non** autem de
sunt persecutiones. quia verū est
illud. **Omnes** qui volunt pie viue
re in christo Iesu persecutione; pa
tiuntur. **In** omni congregatione
multitudinis necesse est vt inueni
antur mali. **Attende** consolatore;
regem nostrum christum creatū
esse inter nos. **Attende** quia duo
decim suis misit vnum que; pa
teretur. **Deus** enim qui nouit exer
cendos nos misit nobis: et nō per
seueraturos: aut certe ita simula
tos vt nec ichuauerint in quo per
seuerare deberent. nouit enim ne
cessarium esse nobis vt feramus
malos: et proficiat quod boni sumus
Diligamus inimicos. corripiam?
castigemus. excommunicemus.
vt cum dilectione a nobis etia; se
paremus. **Itaq;** ne amittam dile
ctionis vitaz: quis dabit mibi pen
nas sicut columbe; et volabo: et re
quiescam. **Quo** iturus es. **Quo** vo
laturus. **aut** vbi requieturus. **Et**
et elongauit me Sicut fugiens et man
si in solitudine. **In** qua solitudi
ne forte fugies. **In** solitudine hoc
est in conscientia: quo nullus ho
minum intrat. vbi nemo te; est
vbi tu et deus es. **Et** si solus es in
conscientia: non tamen solus es in
caritate. **Dilectio** proximi te contur
bat. cum quo cum infirmatur: in

fimentis . cum quo cum patitur :
compatetur . Sicq; et in conscientia : forinsecus co-
turbatur . nam tribulationes non te-
relinquent . Quapropter fidelis non
spiritu vindictae sed zelo iusticie de-
clarans venenosum periculum la-
tens in priuati inimici corde : a con-
siderans fortitudinem persecutoru
damat ad deum : dicens . Exaudi o
deus pater pro populo tuo oratio-
nem quia deus aliquorum oratio-
nem audit et annuit . a quorunda
audit et auditas despiciat : ut illoru
qui temporalia petunt ad volupta-
tem : sedm illud Ipse punit illis ma-
na ad manducandu . Et post pauca
abbat . Ecce erat adhuc i ore eoy et
ira dei ascendit sup eos . Et id oradu
e ne despiciat oioez nra; Eccl . xxxv .
No despiciat dñs loq̄la pupilli cu
effuderit q̄re **Colle.** Gregori
la gemit . **Colle.** us i libro
decimo moralium hunc versiculuz
sic exponit . Fugiens se elongat qui
a turba desideriorum temporalium
in alta dei se contemplatione sub-
leuat . Manet vero i solitudine qui
perseuerat in remota mentis in-
tentione . In solitudine quippe mane-
re est a secreto cordis desideriorum
terreno cum tumultus expellere : a
vna intentione eterne patrie i amo-
rem intime quietis anhelare . Om-
nes enim qui vel illicita appetunt
vel in hoc mundo videri aliquid
volunt densis cogitationuz tumulti-
bus in corde comprimuntur . Ali-
us namq; iuri se luxurie subdit at

q; ante mentis oculos scemata id
est figuras turpium perpetratio-
num fingit . Et cum effectus operis
non tribuitur : hoc crebrius agitur
intentione cogitationis : et animo
cecatu occasionez nequissime ex-
plecti onis rimatur . Mens itaq; hec
quasi quendam populum patitur
qui insolenti id est fatuo cogitatio-
num tumultu vastatur . Alius ire
se domino strauit . et quid in corde
nisi iurgia etiam que defunt pera-
git . Dic sepe presentes inuidet . ab-
sentibus contradicit . intra semet
ipsum contumelias profert et re-
cipiet . Receptis autem durius re-
spondet . et cum qui obuiet nullus
assit magnis clamoribus iras in
corde componit . Alius iuri se aua-
ritie tradidit et fastidies propria
aliena concupiscit . Dic plerumq; co-
cupita adipisci non valens . Diem
quidem in ocio : noctem vero in co-
gitatione versando . torpet ab vti-
li opere . quia fatigat illicita cogi-
tatione . Alius tyranni se superbie
se subicit . honorem sublimium in-
fulas appetit . exaltari successibus
exquirat . totumq; quod esse deside-
rat sibi apud semetipsum in cogita-
tionibus depingit . At contra san-
cti viri q; nihil huius mundi appetit
nullis proculdubio in corde tumul-
tibus premuntur . Omnes quippe
inordinatos desideriorum motus a-
cubili cordis manu sancte confide-
rationis eijciunt . Et q; transitoria
cuncta despiciunt ex his nascentes
cogitationum insolentias non pa-

faciunt credentiam emptoribus suis: a tunc plus vendunt ratione termini solutiois longioris quod est usura.

Augustin ⁹ Est et alia usura prior quando non dimittis quod tibi debetur. et turbat oculos in illo versu orationis. **Dimitte nobis debita nostra.** Verbum contumeliosum audisti vis exigere damnationis supplicium: iniuriarum pugno percussus es: interfectione: quis usura mala.

Hugo que patitur ecclesia vel vir iustus ab apertis inimicis consequenter agit de malis que patitur a falsis fratribus que omnibus esse intolerabilia multis modis: dicens. **Quomiam si inimicus meus**

publicus peccator: male dixisset mihi: manifeste sustinuissem viam. sed illud non possum ita sustinere quod amicus maledicat mihi **Vnde Mich. vij. Inimici hominis domestici eius.** **Et** **is qui oderat me super me magna locutus fuisse.** id est per superbiam mihi insultasset dominando **abscondissem me forsitan ab eo.** fugiendo presentiam eius. Sed ab his qui videntur me amare et tamen invidiantur mihi non possum me abscondere. **Vnde dicit beatus Bernardus** **Nunc in ecclesia impleta est illa propter iracundiam: ecce in pace amaritudo mea amarissima.** Amara prius in necessitate martirium. amara post in confidendo hereticorum. amarissima nunc in moribus domesticorum: quos nec fugare: nec fugere valeamus.

Quo vero la quo dolos patior in abscondito **homo** **meum viuis** **lynammis** **per simulationem.** quia videbatur ab alijs quasi bonus cum tamen esset malus **dixit me.**

Augustin ⁹ quia forte alii quando precessisti me: et salubre aliquid monuisti me **et notus meus.**

Hugo per fidem et professionem **vi simul** **conuersans** **meum dulces capiebant cibos** **eucaeristie et doctrine.** **In domo dei** **id est in ecclesia** **ambulauimus cum consensu** **corporalis conuersationis.** Tu inquam talis persecutus es meretricibus contentiosis: et prauis moribus. falsi enim fratres intrant sanctam ecclesiam qui cum simulate viuunt: quanto familiariores sunt tanto grauius electos premunt: quos tamen exemplo suo dominus sustinere docet: qui Judam suum commensalem et traditorem tolerauit et dissimulauit. Sed ipsi falsi fratres penas eternas non euadent. et qui tales sunt audiant mortis sententiam. qua dicitur **veniat** **id est veni** **et mors** **gehennae super illos.** quando eos damnatio eterna operiet. **et descendant** **id est descendent** **in infernum uiuentes.**

Calliodorus hoc uti quod fieri non potest ut et moriatur aliquis a uiuis descendat ad inferos: sed hoc magis spiritualiter accipiendum est.

Aug ⁹ **Quid est ergo uiuere** **scientis** quia perunt:

et tamen per ante terrena etiam de
uoracione cupiditatum absorbent.

Hugo dicitur autem cupidi-
tas seu cor cupidi in-
fernus. quia non potest impleri.

Vnde Proverbi. xxvij. scriptum
est. Infernus et perditio nunquam
impletur. **Gregori**us xvij.

Gregorius xvij. mora-
lium. Ad maioris igitur culpe cum-
lum hostes suos sancta ecclesia per-
hibet scire quod sequi debeant: et
sequi nolle quod sciunt. mortui in
infernum descenderent si mala ne-
sciendo perpetrarent. quia mortui
qui non sentiunt pro nescientibus
viviunt ergo qui sentiunt pro sci-
entibus poni solent. Cum ergo sci-
unt mala et tamen faciunt: ad im-
quitatis infernum ac voraginem vi-
uentes miseri descendunt.

Hugo Quare. **Quonia**m
nequicie sunt in habi-
tationibus. id est in secreto cordis. **Leo**
rum. et similiter. **In medio eorum.**
hoc est in **Jeronim**us. Et in
aperto. **Jeronim**us. Et in
re quae cogitatio nequicia pleni sunt.

Hugo Ecclesia enim vel vir-
tibus iustus inter tantas
tribulationes estuans subiungit:
dicens. **Go autem.** per me
metipsum et non sicut canonici qui
per vicarios cantant. **ad dominum**
clamavi. inter predictas tribula-
tiones constitutus. **Let dominus**
saluabit me. **La peccato et ab infer-**
no. Et propter hoc ne de ingrati-
tudine per sum argui. **Esperet et ma-**
ne et meridie. **Vesperet** id est in se-

nectute. mane id est in puericia.
meridie id est in iuuentute. quasi
dicat. **Omni tempore vite mee.** **nar-**
rabo et annuntiabo. diuina benefi-
cia mihi collata.

Nicolaus. **Vel** vespere et ma-
ne a meridie: vide-
licet tribus vicibus per diem nar-
rabo: id est orationes et laudes di-
cam domino. sicut de **Daniele** legi-
tur **Danielis.** vi. quod tribus parti-
bus in die adorabat deum contra
hierusa. **Hugo** **Let exaudi-**

lem. **Hugo** **et vespere** me
am. id est oratione meam de qua
subditur. **Redimet in pace ani-**
mam meam. **In pace** anima redi-
mitur quando de vitijs ad virtutes
sive de hoc mundo ad celestem pa-
triam per dei gratiam et misericor-
diam transfertur. **Christus** in pri-
mo aduentu redemit eam a culpa.
in secundo aduentu redimet eam
a pena. et sic secura erit. **Ab his**
videlicet falsis christiis et fratri-
bus. **Qui appropinquant mihi.**
corpore et non vita vel moribus.
Quoniam inter multos erant me-
cum. **Pauci** electi: multi vero vo-
cati sunt. **Inter multos** illos vo-
tos et non electos erant mecum
conuersantes corporaliter in eccle-
sia. **Translatio romana** habet: in
multis erant **Jeronimus**

Jeronimus
hoc est: in sacramentis comunica-
bant mecum a in fide fida: sed non
in paucis: hoc est in fide firma a ca-
rita. **Hugo** **Exaudiet de-**
te. **Hugo** **us.** **Ime** vide licet

in hoc q̄ Let humiliabit illos. scilicet
pueros christianos predictos
humiliatione abiectionis et con-
fusionis christi dominus qui e
deus eternus omnia potens. Ante
secula. quia in principio erat ver-
bum. Translatio hebraica habet:
qui est iudex ab initio. Demde ostē-
dit causam quare damnabuntur
cum subiungit. Non est enim il-
lis cōmutatio. de peccato ad peni-
tentiam: sed sunt incorrigibiles et
indurati in malis suis: et sic nō me-
rentur rem **Augusti**. quia
am. mutantur in melius: sed in peius.
nec cum hic sunt: nec in resurrectō-
ne. Omnes enim resurgemus: sed
non omnes imutabimur. Quare s
quia non est illis cōmutatio.

Nicola Let non timuerant
deum. sed magis
contempserunt: sicut dicitur de ob-
stinato Prover. 1. xviii. Impius
cum in profunduz malozū venerit
contem **Calliodo**. nam q̄
nit. timet de-
um a sua nequicia cōmutatur dū
iudicij pauore a amoris studio ele-
git dominicis iussionibus obedire
Leptendit manum suaz in retribu-
endo. Manuz hic virtutem a vni-
dictam signat: que tunc erit quan-
do illa discretio bonorum malozū
q̄ peruenerit in illo futuro iudicio
vbi pena retribuetur pro peccato.
Et quia **Contaminauerūt testa-**
mentum eius. hoc est quia māda-
ta domini prauis actibus pollue-
runt diuisi sunt. id est diuiden tur

in mali a bonis tanquam palee a feni-
ce segregantur a gramis: hoc fiet
Lab ira. hoc est a vindicta vultus
eius. quia domini vultus super fa-
cientes mala vt perdat de terra sci-
licet viuentium memoriam eozū.
Sed non sic diuidentur bona a deo.
Vnde abdit. Let appropinquauit.
ad bonos cor illius. id est volun-
tas dei. Cognitio autē; voluntatis
dei appropinquat ad hominem per
expositionē sacre scripture. Vnde
sequitur. **Colliti sunt sermōes**
eius per expo-
Augustin
sitionem. quia quedaz in scripturis videbā-
tur dura cum obscura essent: que
tamen exposita emollita sunt. Lu-
per ole **Nicola** quia sicut
um. oleum fo-
uet carnem: ita illa obscura exposita
fouent animam. q̄ ipsi sermo-
nes sunt iacula. quia percutiunt
cor audientium. Vnde apostolus
ad Hebr. x. viuis est sermo dei
et efficax: a penetrabilior omni
gladio ancipiti. Et si conturbaris
aliquo euentu **Acta super domi-**
num curam **Augustin**
tuam. Vnde **Augustin**
Proijce te in deuz. non est tam cru-
delis vt se subtrahat et te cadere
permittat. cōmitte te sibi cum fidu-
cia in omnibus causis tuisset ipse
te enutriet in doctrina intelligēda
in aduersis tolerandis te docendo:
te confortando: et vias tuas diri-
gendo. Let non dabit. id est non
pmittet dari. Lin eternū. v sp: lic;
ad horā pmittat fluctuationē. v

comotionem et conturbationem.
Luisto. Licet enim iustus in hoc
seculo ad tempus patiat fluctu
ationem temptationum et aduer
sitatum: tamen post hanc vitam
cessabunt fluctuationes maris: vi
delicet huius seculi: quoniam deus
portum quietis preparavit iustis
in eternum. **Quis** faciet tunc malis
Sequitur. **Quo** vero deus deducet
eos: et iniustos. **In puteum**
interitus lib est in infernum.

Cassiodorus De quo alio lo
co legitur. **Non**
aperiat super me putens os suuz.
Fouea obscura et mortalis: men
sura terribilis: ubi nec spacium vl
lum conceditur: nec ipsa inspirame
ta prestantur. sed obscuritas tene
brosa circumdans impios ameni
luminis tollit aspectum. **Ex** puti
siquidem similitudine gehenne tor
menta nos amonet formidare. **O**
pietas inaudita iudicantis. totuz
hominibz predicatur vt culpa ple
ribilis euitetur. **Tri** sanguinu
hoc non de iustis iudicibus intelli
gendum est qui discipline necessi
tate constricti innocenter humanu
fundunt sanguinem quo quietos
reddant populos maxime cum le
gamus iusta bella viris sanctis a
domino fuisse concessa. **Quapropter**
addidit. **Let** dolosi vt illum tantu
intelligeres homicidij reuz qui per
insidias et iniquissimum doluz ali
enum querit exitum et mortem.
Tales itaqz **non** dimidiabunt di
es suos. **quia** cum sibi longam vi
tam promittunt: exitum celerime

mortis inue
niunt. **Nicola** **Mois**
taliuz
comuniter acceleratur scdm dictu
saluatoris **Math.** xxvi. **Omnes** qui
acceperint gladiu: gladio peribut
Collector **Hoc** **Gregorius**
v. libro **Job** mo
raliter exponit: dicens. **Dies** dimi
diare est tempus vite male i volu
ptatibus dudum ad penitentie la
menta diuidere atqz hoc ad bonuz
vsum partiendo reparare. **Sed** im
qui dies suos nequaquaz dimidi
ant. quia peruersam mentem nec
in extremo tempore mutant. **Quo**
contra **Paulus** bene ammonet: di
cens. **Redimentes** tempus: quoni
am dies mali sunt. **Tempus** quip
pe redimimus quando ante adam
vitam quam lasciuendo perdidimus:
flendo reparamus.

Hugo **Vnde** apostolus ad
Roma. vi. ait. **Sicut**
exhibuistis membra vestra serui
re immundicie ad iniquitatem: ita
nunc exhibete membra seruite iu
sticie in sanctificationem. **Videns**
enim ecclesia aut vir iustus pessi
mum malorum finem: psalmu co
cludit: **Jeronimus** **Lego** au
dicens. **tem** spe
rabo in te domine. **Vt** pleni inueni
antur dies mei in operibus iusti
tie. **Glosa** **non** incipiunt
lij. **dies** bonos: s;
in suis malis continue perseuerat.
Alij dimidiant dies suos faciendo
bonum per residuum tempus vite
sue. **Alij** implent dies bonos. **Qui**
no incipiunt dies bonos: moriuntur.

in egipto. quia vsq; in fine vite in
tenebris vitiorum conuersantur.
Qui dimidiant dies suos moriuntur
in deserto. quia de confessione pec
cati exeuntes errata per penitenti
am emendant. Qui vero implent
dies suos perseuerando in opere iu
sticie vsq; in finem vite: terraz pro
missionis consequuntur.

Collector qui istum liberu;
collegit ex dictis
sanctorum dicit. Et quia hic psal
mus scdm Cassiodorum tercius est
eorum qui de passione et resurrecti
one domini Iesu latius sunt locuti:
mistic potest exponi etiam de chri
sto: qui scdm formaz seruiorat ad
deum patrem: dicens.

Hugo **A**udi deus pater
orationem
meam: quia oro a deo scdm q; homo
Let ne desperis deprecationem me
am: intende mihi et exaudi me.
Replicatio eorundem verboru; no
tat: instantiam orationis perfecte
a conscientia sanctitatis emisse.

Jeronimus Quia ratione
intellige o
homo. quia nisi pura conscientia
deprecat a deo: prouis non exau
diaris.

Hugo Causam sue oratio
nis subiungit: di
cens. **Contristatus sum** humana
infirmirate **exercitatio mea**
id est in passione **conturbatus**
sum a voce inimici videlicet iudci
malebentis mihi. **Let a tribula
tione peccatoris** scilicet eiusdem
populi persequentis me. **Uoc au**

tem non meo merito sustinui: sed
meo malo. **Quoniam** **dedim au
erunt in me iniquitates** id est im
posuerunt mihi mala: dicentes ipsi
contra me falsum testimonium. **Et
in ira** qua contra me repleti fue
runt **moesti erant mihi** **daman
tes**. **Crucifige: crucifige eum**. Et pro
pter hoc **cor meum conturbatum**
est **intra me** scdm hominem. **Let**
formido mortis occidit super me.
Vnde dixit **Tristis est anima mea**
vsq; ad mortem. **Vnde** **timor ani
me** **et tremor corporis** **venierunt**
super me. **Cassiodo** Exitus no
certissima proprietate describit. **Mor
tem enim prius timemus: deinde**
contremiscimus quia separatio ista
corporis animeq; sine conturbati
one maxima non potest euenire.
Let contemperunt id est circumde
runt **me tenebre** scilicet mortis.
quia frequenter illa conspiciamus
animo de quibus nos ventura so
let conturbare formido. **Vel conte
perunt** id est circumdecerunt me te
nebre id est perfidi tenebrofi iudci.

Hugo **Let** videns reuelio
nem eorum: **dixi** **quis
dabit mihi pennas** scilicet poten
tie scdm q; homo sum: nisi tu pater
volabo a iudcis infidelibus **Let
requiescam** in gentibus credenti
bus. **Et bene addit** **sicut colum
ba** quia sicut columba non mue
niens vbi pes eius requiesceret
rediit ad archam. **Sic christus**
non mueniens locum in iudcis per
fidis volauit per predicatione ap

stolorum ab gentes. **V**nde addit.
Ecce elongavi fugiens. In iudeis
resurgendo. Et mansi in solitudi-
ne. lib est gentilitate multa et ido-
cta. quia ydolis serviebat. a **Lepe-
trabam.** positus in agonia passi-
onis. **eu.** videlicet deum patrem.
Qui salvus me fecit a pusillanimi-
tate spiritus. ne in passione malis
crederem. a tempestate. seditio-
num quas iudei impetuose contra me mo-
uebant. precipita domine. super
hos iudeos. et divide linguas eo-
rum. quas super me acieunt. **Et**
hoc totum fecit iudeis per **Tytum**
et **Vespasianum.** quia dispersi sunt
in diversas nationes. **Causa;** sub-
iungit. quoniam vidi iniquita-
tem in corde eorum qui me oderunt.
et contradictionem in civitate.

Jeronim quia non crede-
bant in me: di-
centes. **Ponne hic est Joseph filius**
fabrica alia multa. die ac nocte.
id est assidue. **Hugo** circunda-
tue. **Hugo** bit eaz. vi-
delicet civitatem hierosalez. inuer-
saute qz ad oes eius habitato-
res: sed pcpue super muros ei.
id est super principes sacerdotum.
iniquitas qua me oderunt. et la-
bz. quo conati sunt me occidere
in medio eius et iniusticia. quia
non merueram mortem quam mi-
hi pro cura **Jeronimus.**

Taliter circumdata et repleta est
eorum civitas scilicet hierosolima
vt supra paruos et magnos redu-
daret iniquitas. **V**nde dixerunt. **S**a-

guis ei? sup nos a sup filios nos.

Hugo La non defecit de pla-
tris eius yfura et do-
lus. quia **Judas** retulit eis trigim-
ta argenteos: nihilominus tamen
tenuerunt **Jesus.** **Et** similiter dolus
fuit in oculo **Jude** traditoris. **Et** hec
nota facta sunt sicut illa que fiunt
in plateis. **Sequitur** querimonia
de **Juda** traditore a quo intolerabi-
lius se assertit dolus traditoris pa-
tri qz ab extraneo dicens. Quonia
si inimicus meus maledixisset mi-
hi sustinuissem vti qz. quasi dicat
magis tolerabile esset. La his. vi-
delicet iudeus. qui oderat me super
me magna locutus fuisset: abscon-
dissim me forsitan ab eo.

Jeronim **Legimus** in eu-
gelij qz christus
abscondit se a iudeis: a **Juda** autem
se non abscondit: sed eum etiam co-
muniuio sancto asciuit id est adiunxit.
sicut sequitur. tu vero homo vna-
nimis. quia cum alijs apostolis
mihi conuictus eras. dux meus.
ad predicandum cum ceteris missus
ducem bene dicimus iueneris pre-
curso. **Cassiodorus** et no-
rus. qz te psciui pditore: qui letia
simul mecum dulces capiebas ci-
tos. concedendo mecum ex parabi-
de in domo dei. id est in templo.

Jeronim Lambulaum
cum consensu.
Sepe enim cum ipso domino in tem-
plo **Salomonis** cum predicationis
consensu **Cassiodorus** **Et**
abijt. **Cassiodorus** **Et**
vt

nobis absoluta verborum posse sta
re contextio isti a superiori verbi tun
gendū est Cue me tradebas. Grā
bis sit enīz culpa cui beneficia repu
tantur eximia. Post q̄ de Juda lo
cutus est: consequenter per senten
tiam cōmunis pene cōuertitur ad
iudeos: vi **Hugo** Ueniat
caus. **Hugo** mors sup
illos Id est captiuitas que facta
est per Tytum et Vespasianum.
Let descendant in infernum Id est
in acerbam penam ipsius captiui
tatis viuentes quod factum est
de iudeis. Judas etiam ab litteram
mortuus est a descendit viuens ad
infernum. quia desperans se suspen
dit. Et hoc meruerunt. Quoniam
nequie sit tabernaculis eorum Id est
in domibus vbi cōuenticula et
consilia facientes: querebant quo
modo Jesum tenerent a occiderēt.
Et postea in medio eorum Id est
in aperto: quando consilia sua alijs
aperuerunt. Cum vero premissa
mihī fecerant Judas et iudei. Legō
autem ad deum clamaui Unde
Math. xxvij. dicitur. Jesus voce
magna clamauit: dicens. Dei he
ly ac. Let dominus saluabit me.
resuscitans me a mortuis. Vespe
re et mane a meridie narrato a an
nunciabo: et exaudiet vocem me
am. Sic coniungitur littera.

Cassiodorus Narrato ve
sperē predi
cando in cena trahitionem meam.
Et annūciabo ad mane responden
do quādo dicente Pilato. tu es rex
iudeorum. tunc annūciavit: dicit

In hoc natus suz: et cetera que ibi
dicuntur. Hoc autēz quod sequit̄
et exaudiuīt vocem meam: ad me
ridiem pertinet: quādo dixit in ceu
ce. Confirmatuz est. Quia sicut pre
dixerat ita factum est. Mira bre
uitas. In hoc vno versiculo taz ma
gnus actus ille narratus est vt q̄
in illa latitudine cognoscitur expo
situz: in hac breuitate probaretur
esse colle **Hugo** Et vere ex
audum. **Hugo** audiet vo
cem meam. Let redimet in pace ani
mam meam Beneficio resurrectionis
Ab his hoc est a iudeis. Qui
appropinquant mihī vt me capi
ant in sermone. a hoc faciebant in
dolo quoniam inter multos qui
me sequebantur Letant mecum.
insidiantes mihī Let exaudiet deus
pater me liberando. Let humiliat
illos tollens eorum locum et
gentem per romanos. Qui deus
pater Let ante secula id est ab e
terno. Quare hoc. Non enim est il
lis cōmutatio vt saluet cōmutet
sermonem nequaz quem firmaue
runt sibi de me occidendo: nec post
factum mutabant voluntatem suā
prauaz penitendo. quia post resur
rectionē christi etiam persecuti sūt
nomen christi confidentes. Causā
subiungit. Let non timuerunt de
um. Et propter hoc Let extendit ma
num suam ad percutiendum eos.
Let retribuendo penaz pro culpa
cōtaminauerunt testamentū ei.
Jeronymus quia non in
dominam Jesum sanctorum p̄p̄e

iminebat vt contra vaticinia pro
phetarum huius tituli emēdaretur
in scriptio: nolens suum regem di
ci quem isanias mētibus respuebat
Hugo altera ps. predicti ti
tuli videlicet: cui tenerēt
eius allophili in geth sumpta ē de
4. regum. xxi. vbi dicitur qd dauid
fugies saulis persecutione. venit
ad achis regem geth: sed non est
receptus. **Cassi.** Nec omnia misce
tus. sūt exponēda Geth
signat torcular & pressuram quā
omnis fidelis patitur xpianus: si tūc
fructum reddit vberimū cum tri
bulationū fuerit mole depressus.
Et ideo in tituli inscriptione loqui
ratiōabiliter aptatur ecclesia in per
sona cuiuslibet fidelis tribulati q
allophilorum & alienigenarū persecu
toribus ingrauari tanq̄m nectareos
liquores merita sanctorum copiosa
vberitate. **Hugo** Vñ sensus
fundit tituli talis ē.
ps. iste tendēs in finē vñ xp̄m qui
est finis & cōsumatio ad quē tendi
mus. ps. dico scriptus pro populo
& contra pplm. s. iudeorum & persecu
torum: qui populus longe factus est
a sanctis: nō loco sed mente. et hō
in tituli inscriptōe. quia cui sancti cō
fiteantur xp̄m regem iudeorum. sicut
titulus dicit. populus iste contradi
cit verbis vt iudei. et facis vt ma
li xp̄iani. qui ps. loquit de hoc qd
factum est dauid cum tenerent eū
allophili in geth. qd sic dauid sau
lis persecutōe p̄mebat. sic et eccle
sia xp̄i premittur persecutione ma
lorum. Intendit enim ps. nos am

monere vt cum patientia sustine
amus mala. **Cassi.** Virgo igit
huius vite. ecclesia
que fideles populos patit. nec a
virginitate discedit celestem spon
sum pijs lacrimis rogat ne se pati
atur ab inimicis opprimi que ad
huc in mundi istius cognoscitur
calamitate versari: dicens. L

**Miserere mei deus quoniam con
culcavit me homo.** Jero. Homo hic

mul
tis dicitur: hoc ē in vnitatem malicie
mul
Nicola So modo loqu
torū. **Nicola** di quo dicitur
Iro. viij. Venit musca grūissima &
multitudo muscarū. Non solum ec
clesia cōculcatur & premittur a ma
lis hominibus verū etia; a dyabolo

Cassi. qui in euangelio dicit
Inimicus homo hoc fecit qui q̄c.
[tota die impugnans] Iteptationi
bus [tribulavit me]. Describit q̄
in hoc mundo sancta patit ecclesia
quia sine aliqua intermissiōe dya
boli cognoscitur certamina sustine
re: sicut dicit apostolus. Non est
nobis colluctatio aduersus carnē
& sanguinem: sed aduersus princi
pes & potestates tenebrarū Haruz
bellum graue quia occultum. pu
gna difficilis: quia cum fortiore di
micat. Aduersarius enim noster
nec labore deficit: nec victus aliquā
discedit: sed tantū atrocior redit q̄n
tum eum per diuinam gratiam de
bellari posse. **Hugo** Deiq̄ con
tingerit. **Hugo** queritur
generaliter ecclesia & suis inimicis

tam carnalibus q̄ spiritualibus: dicens. **Q**onculcauerunt me inimici mei. Itaq̄ homines q̄ demones. Grauiſſimum quidem genus iniurie est vsq̄ ad peduz contumeliam peruenire. Sed inde procedit q̄d sanctis altaribus offeratur. **V**inum enim non proſluit: niſi pedibus vna tundatur. ſic i membris ſuis eccleſia ab inimicis conculcatur & premitur: vt ſanctorum inde merita glorioſa naſcantur. Reperit quoq̄ **[tota die]** vt reuera intelligas in hoc ſeculo nullum tempus omnino a talibus temptationib⁹ & preſſuris alienum. **E**t neceſſe eſt vt miſerearis **[quoniam multi belantes aduerſum me.]**

Caſſiodorus **O**mnium reproborum caput eſt diabolus: qui modo per ſe: modo per membra ſua conculcat et impugnat corpus chriſti id eſt eccleſiam ſicut prius temptauit. **P**er membra ſua iudaica impugnat caput: videlicet chriſtū dominum noſtrum. Sed inter aduerſa fortis quid ſubiungat: audiam⁹. **[Ab altitudine diei timebo.]**

Auguſtin⁹ **H**oc eſt a ſuperbia tempora li timebo. apte humiles ſunt q̄ conculcantur. alti ſunt qui conculcant. **S**ed noli timere altitudinem conculcantium quia temporalis eſt: non eterna. **C**um venerit ille dies iudicij tunc lamentabunt ſe omnes tribus terre. **I**llis tunc penitendi locus nullus remanebit. quia eo tēpore quo fructuoſa poſſet eſſe peni-

ſentia cor obdurauerūt aduerſus monentem domini. **H**ugo **C**am quare timere non debeat potentiaꝝ humanam conſequenter ſubiungit: dicens. **Legō vero in te ſperabo.** **[h⁹ eſt de tua proteſtione.]**

Caſſiodor⁹ **E**t **[de lau]** dabo ſermones meos. **I**n deo laudat ſermones ſuos qui omne quod bene loquitur non ſibi ſed diuinis cognofatur muneribus applicat.

Auguſtin⁹ **M**eos ſermones dico quia ipſos accipi: ipſe voluit meos eſſe qui dedit.

Caſſiodor⁹ **N**oſtra ei que nobis data ſunt redē dicim⁹. ſi tamen ea de conſeſſa nobis domini munere ſentiamus. **I**n deo ſperabo non timebo quib⁹ faciat mihi caro. **I**ſ eſt carnalis homo. **S**entētia iſta mihi ſalubriter queratur ſuperiorib⁹ videt eſſe contraria. **N**ā cū eccleſia ſe conculcata: diceret & impugnatam ab homine: et iminentia pericula metuens miſericordiam domini imploret. hic itē uꝝ aſſerit ſe homineꝝ non timere. **v**trumq̄ verum eſt. quoniam prius cum calamitates huius ſeculi aſpiceret formidauit. nunc timorem cum futura contuetur: abiecit. **Q**uid enīꝝ poterat ab homine pati qui ſpem ſuam poſuerat in illa retributione iudicij. **S**euiaſ licet carniſciꝝ manus: preparentur in cōdia camino: omnia tōꝝ mentoꝝꝝ genera deſpiciat eccleſia in membris ſuis.

que expectat dñi munera saluato
ris. demde cōqueritur ecclesia pre
dicationis sue verba a perfidis et
peruersis christianis despici: dices
Ota die verba mea execraban
tur. is est despiciabant et maledi
cebant. Hoc ad hereticos a malos
christianos pertinet: qui dum do
mini verba audiunt salutaria di
cta contemunt. Abuersus me om
nes cogitationes eorum in malū.
ad inferendum mihi malum.

Glosa Cum enim verba re
spiciuntur: persona di
centis non est immunis ab iniuria.

Hugo Quomodo eorum co
gitationes sunt i ma
lum consequenter declarat: dices.
Rehabitabunt in eum cōuer
sando in ecclesia. et abscondent.
malum quod cogitant vt efficaci
us possint consummare.

Cassiodor. Isti ergo sub
doli christiani
falsi fratres publicani videntur sit
habitare ecclesiam et conuentus
sequi populorum: sed virus sue per
nerstatis abscondunt. De quibus
adhuc subditur. Lipsi calcaneum
meum obseruabunt. Nos iste dy
abolus est eorum qui ministri ei
esse nosantur vt calcaneum: id est
ultima nostra insidiosa calliditate
respicit. **Hugo** vt quomodo ac
culare possint
vel blasphemare: inueniat. Vnde
Augustinus conquerit: dicens. Ver
borum aucupes sillabarum dñume
ratores: nodositas columnas mihi
proponentes vt me capere possint

in vr. **Augustinus** Omnes
lo. ergo si
cto animo inhabitantes: a dolum
abscondentes nolite timere: pater
ipsum Judas cum domino tuo fu
it: a ille quidem nouerat eum. Ele
git tamen eum cum alijs aposto
lis: sed ad aliud electi sunt vnde
cum ad opus probationis electus
est Judas ad opus temptationis
vt posset tibi exemplum dare quod
deuitis malos: quos caueas falsos
fratres et fictos: nisi vt dicat tibi.
Ecce ego tecum habui vnū quem
toleraui. Perferre volui quod sci
ebam: vt tibi nescienti preberet so
laciū. quod mihi fecit hoc faciet
et tibi: videlicet vt multum possit
vt seuiat. Accusaturus est et mul
ta falsa crimina dicturus: vt preua
leant falsitates. In me certe preua
luerunt: si celum mihi nō abstulerūt

Hugo Numeratis malis quod
pueris homines a fal
si fratres inferunt bonis: subiungit
causam scilicet inuidiam quare in
ferunt: dicens. Sicut pro quia
sustinuerunt. is est expectauerunt
ad perdendum. animam meam.
id est vitam meam. Nam transla
tio hebraica habet: expectantes
animam meam. vel sustinuerunt:
vt graue pondus animam meam
dolentes quod non possunt me extin
guere: sicut impij Sapient. 11. dix
erunt. Grauis est nobis etiam ad
videndum. dissimilis est operibus
nostris. Et quis tales sint: reddit ta
men ecclesia bonū pro malo: oras
pro eis: dicens. pro nihilo is est

gratis sine merito eorum. **Casti**os facies illos. **Castiodorus**, quia nullus meritum exigit ut possit proprio labore saluari. Quid meruit latro ut sic paradisu; velociter intraret. Quid publicanus qui repente de templo absolutus exiit. Ipse dedit confessionis subitum votum qui donauit et premium. Constat ergo peccatores pro nihilo saluos fieri quando certum est conuersationem gratuita largitate accipi.

Hugo Quo autem modo hoc fiet consequenter subiungit: dicens. **Non ira** non puniendo eternaliter: sed in illa ira qua filium quem recipis flagellas ad correptionem. **Sicut** et populos peccatores **confringes** ne sint superbi deceptores vel insidiosi quales fuit **Castiodorus**. Nam cum deus corda eorum tribulationibus fatigauerit: et diuersarum angustiarum numerositate compleuerit ab iniquitate reuocati: compelluntur domino confiteri. a hoc per iram eius videtur fieri: cum ille placidus atque inuincibilis salutis nostre causas noscatur operari ita facies illis. Et ego ad eruditionem eorum et utilitatem meam et gloriam tuam. **Deus** vitam meam annunciam tibi per confessionem. sicut fecit paulus: dicens. Prius fui blasphemus et persecutor. Hoc enim est gloriam deo dare ut publice denunciemus quales nos dignatus fuerit sustinere et ab conuersione

abducere qui mereremur peccatis exigentibus interire. **Vitam** ergo suam annunciat deo qui propria peccata confitetur. non ut eam deo notam faciat qui nullatenus potest aliquid ignorare: sed ut se magis condemnans mereatur absolui: sicut propheta dicit. **Dic** primum peccata tua ut iustificeris.

Hugo Post confessionem sequitur satisfactio que deum placat. **Vnde** subiungit. **Lacrimas** meas in conspectu tuo. id est acceptas habuisti eas exaudiendo. **Sicut** et in promissione tua. hoc est: sicut promissisti ita fecisti. **Vnde** Ezechiel. viij. Si impius egerit penitentiam ab omnibus iniquitatibus suis: omnium iniquitatum eius non recordabor. Tunc videlicet quando confringes populos: et ponas lacrimas meas in conspectu tuo: acceptam tibi esse penitentiam meam ostendens. **Conuertentur** inimici mei. humiliati propter flagellum tuum et exemplum meum. **Abdidit** retrosum. ut te sequantur et amplius non vadant post concupiscentiam carnis.

Castiodorus Sequitur quinquaginta die. **Signat** diuersi temporis satisfactioes. **Alter** enim tota penne vita domino supplicat. alter immediate conuertitur. alius in fine vite saluatur. **In** quinquaginta ergo die **Hugo** **Li**uocauero te. **Co**gnouit per experientiam misericordie tue. **Quoniam** deus meus es.

Glo. i Hugo Intētio psalmi est monere vt nullus titulo crucis contradicat. sed christum esse regem suum quilibet confiteatur verbo a factō. Christus ergo dominus in persona assumpti hominis ex eo qd futuram meruit passionem clamat ab patre: dicens. L

Miserere mei deus. L pater. L miserere mei. L

Jeronimus Geminata postulatioe misericordie confidentiam suam quam in patre habuit ostendit vt facilius audiatur. Vnde subdit. L quoniam in te confidit anima mea. L

Cassiodorus Misericordiam petit filius dei qui misereatur omnibus sed oratio ista forma fidelium est: vt qui talia propter salutem nostram pertulit: predicationibus quoque suis nos pius doctor instrueret.

Augustinus Ad hoc enim orauit vt nos doceret orare. ad hoc passus est vt nos doceret pati. ad hoc surrexit vt nos doceret sperare resurrectionem. L **Et in umbra alarum tuarum sperabo donec transeat iniquitas.** L

Cassiodorus Parabolice loquitur hic. quod frequenter res sibi genere dissimiles comparatur.

Jeronimus. Christus itaque secundum formam seruicium se sperare in umbra: hoc est in diuinitatis protectione: donec in sul-

tatio et iniquitas inde eorum persecutorum transierit.

Hugo hoc est cum corpus eius occiderint et ad uenerit resurrectio.

Augustinus hoc est et vox nostra: et in umbra alarum tuarum sperabo donec transeat iniquitas: id est tu protege me vt ab estu iniquitatis non areascaz et umbraculum prebueris mihi.

Jeronimus donec dyabolus transeat cum suis satellitibus et membris

Augustinus Transis tu a ecce tranfierunt temptationes tue: et uabis in aliam uitam in qua ierunt sancti: si factus fueris. Nunquid quia tu transtisti hinc: propterea iam transtis iniquitas: absit. nascantur alij iniqui sicut moriuntur alij iniqui. sic et alij iusti erunt et alij nascantur usque in finem seculi. nec iniquitas deit premines: nec iusticia paties. L **Clamabo ad deum altissimum.** L

Cassiodorus Clamat christus ab humanitate suscepta a quo superne creature operem non desinunt postulare. Et nos clamemus ad deum ad quem non uoce ualida: sed puritate conscientie peruenitur. Addiditque. L ad deum qui bene fecit mihi.

Jeronimus Qui fecit mihi. Qui me ex nihilo ad suam imaginem: a deo dicit mihi bona presentis uite. et postea in futuro mihi uitam eternam: promisit. Sequitur vox christi huius.

Cal. Uisit de celo. In dñ ange
lii vel aliquaz creaturam:
sed auxilium superie potentie. Let
literauit me] resuscitando et exal
tando me hoiem ad celoz regna
Ledit in opprobriū oculātes me.

Hugo id est iudeos quos p
vniuersum orbem v̄
ditos disperdidit vt et ipsi concul
care n̄ poterunt. **Augustin**⁹ Vide te
tur. quē ad
modum dati sunt in opprobrium
disperfi sunt per omēs gentes. nul
q̄ habentes stabilitatē: nusq̄ cer
tam sedem. Propterea autem ad
huc iudei sunt vt libros nostros
portent ad suam confusionem. li
brarij nostri facti sunt: quomo do
solent secui post dominos codices
ferre vt illi portando deficiant: chri
stiani legendō proficiant. Sequit.

Jeronim⁹ Uisit deus
miserordiam
suam et veritatem suam.] Miseri
cordia et veritas christus est.

Calliodor⁹ Misericordia
em̄ est quia
humano generi in suscepta carne
compatitur. Veritas autem est:
quoniam vni cuiq̄ sua facta retri
buet. Et eripuit animam meam
de meo catulorum leonū.] Cruci
fixo corpore animam suam dicit
esse ereptam: de qua nos maxime
precipit esse sollicitos. Totum em̄
toro redditur quādo illa saluatur.
Resurgit enim corpus ad spiritua
lem gloriā: si anima non fuerit ob
stinationis vulnere sauciata. Ca
tuli em̄ leonū plebē signāt inde om̄i

quam leones id est principes q̄ sa
cerdotes ferati voluntate genuerūt
et in necem domini concitauerunt

Addidit Hugo Uisit deus
quoz. **Hugo** Uisit deus

quoz. **Hugo** videlicet in
morte quasi cito excitandus. sed
conturbatus] scdm carne; in pas
sione. Vel conturbatus non ratio
ne quia patiens fuit: sed de iudeis
turbantibus sua opinione. de qui
bus subditur. Et hominum

id est iudei quos prius vocauit ca
tulos leonum. entes eorum] sunt
larua] quibus me impugnabāt
ineuntes consilia contra me. La
gitte] quibus me iam crucifixum
sagittabāt: bidentes. Re⁹ est mor
tis. La lingua eo eum gladius acu
tus.] quando dabant. Crucifi
ge: crucifige eum. Vnde Salomon

ait. Mors a vita in manib⁹ lingue.
Augustin⁹ Videns itaq̄
propheta in
spiritu dominum humiliatum: et
sum: flagellatum: collaphis per
cussum: expalmatum manibus:
sputis illusum: spinis coronatum:
ligno suspensum: illos seuentes:
illum tolerantem: illos exultantes:
illum quasi victum. et post illam
eius humiliationem: et illorū fu
rorem resurrexisse eum. et illa om
nia que fecerant iudei seuentes fa
cta esse inania. et eleuatus gaudio
tanq̄ videret fieri exclamat: dicit.

Augustin⁹ Videns itaq̄
propheta in
spiritu dominum humiliatum: et
sum: flagellatum: collaphis per
cussum: expalmatum manibus:
sputis illusum: spinis coronatum:
ligno suspensum: illos seuentes:
illum tolerantem: illos exultantes:
illum quasi victum. et post illam
eius humiliationem: et illorū fu
rorem resurrexisse eum. et illa om
nia que fecerant iudei seuentes fa
cta esse inania. et eleuatus gaudio
tanq̄ videret fieri exclamat: dicit.

Et ascendit super ce
los de **Calliodorus.**
us.] **Calliodorus.**
vt qui pendens in cruce cognoscatis
semper in tua maiestate regnare.

Calliodorus.
us.] **Calliodorus.**
vt qui pendens in cruce cognoscatis
semper in tua maiestate regnare.

La super omnes terra gloria tua.
Hoc utrumque completum est. Exal-
tatus enim supra celos est quan-
do sedet ad dexteram patris. Glori-
ficatus est super omnem terram
quando totum mundum catholi-
ca replet ecclesia. In qua laudes
domino iugiter concinuntur: sicut
ysaias propheta dicit. Vivo ego
dicit dominus: et implebitur glo-
ria mea vniuersa terra.

Hugo Postea iterum redit
ad ostendendum ne-
quiciam iudeorum persequentium
et per hanc inordinationem scilicet
quod primo de exaltatione et post de-
temptatione agit: ostendit quod non
est ordo querendus in prophetis.
dicit ergo. Laqueus id est frau-
dulenta obediencia paraueunt
pedibus meis. Hoc est verbis a do-
ctis meis: quibus quasi quibus-
dam pedibus intrabat Iesus ad
corda audientium. Parabant enim
insidiatores iudei christo laqueum
quando mulierem deprehensam in
adulterio ei abducunt. Et quando
quererant. Licet dari censum cesa-
riam non. Laqueum auerunt id est
incuruare voluerunt animam me-
am conantes me deprimere aut
trahere ad consensum malicie sue.
Hoderunt ante faciem meam
id est me sciente laqueam id est
sententiam mortis. In eius enim
facie dixerunt. Reus est mortis.
Et ipsi incidere in eam.

Calliodorus Omnis enim
iusta vox
suos damnat auctores antequam alte-

ri nocent: se prius ipsa condemnat
Quod similiter Salomon Ecclesi.
7. dicit. Qui fodit foueam incidet in eam

Jeronimus Iudei autem
inciderunt in
mortis sententiam: cum post resur-
rectionem et ascensionem domini
inimicis scilicet Tito et Vespasia
no traditi sunt: capti: interfecique
atque disper-

Augustinus

Nonne putare fratres ipsis solis
hoc accidisse. Omnis qui parat fo-
ueam id est fraudem: oppressionem:
aut criminationem aliquam fratri
suo: necesse est ut in eam incidat.
Fouea in qua cadit ipse est con-
scientia. Putas cum in foueam non
cecidisse qui luce christi perdidit
et cecitate percussus est. Si non ca-
deret in foueam: videret. Ante se vi-
dens omnes malefactores perdidit
se via implicatos facinorose: sed ia-
te tradidit forte in manus latronis
aut in manus alicuius iniusti. Et
tu in pressura es. ille letatur: ille ex-
ultat. noli decipi visibilibus. noli
habere oculos paganos: sed chri-
stianos oculos habere. Vides illum
qui exultat: ipsa exultatio est fo-
uea ipsius. Illic quisque cum cecide-
rit: oculos per-

Hug Postquam
dixit ma-

lorum debitas penas pollicetur chri-
stus se gratias acturum: dicens.
Paratum cor meum deus. Ac
si dicat. Illi fodere mihi foueam
mortis: sed cor meum paratum est
ad tolerantiam. Vnde dicit Matth.
17. Spiritus quidem promptus est:

fraymeam malam: hoc est plebē
iudaicam. ymbrem id est manda
to apostolis meis vt deserant iude
os et non illis euāgelizent. **EX**
altare super celos deus.]

Jeronim⁹ Prop̄ieta hoc
dicit & gloriosa
christi ascensione. **Let super omnē**
terram gloria tua] atq; effuderis do
num spiritus sancti sup oēs terraz.

Cassiodorus Hunc ut
dixit fidem nostraz tali confirmās
promissione. quia super omnes cre
turas eius nomis sit gloria regna
tura. Quis virtutez psalmi huius
quis tenuolentiam digne potest
effari. **Orat** christus vt nos doce
at: resurgit vt nos erigat: laudes
patri dicit vt nos instruat. **Meri**
to vita nostra: merces: et redēptio.
Merito apud patrem noster legi
tur aduocatus. **Amemus** demen
tem defensorem ne patiamur seuē
rum iudicem. **ultra** enim omnem
constat amentiam cum toto corde
nō expetere qui nos ad eterna gau
dia tam ceebris ammonitionibus
cogno sciat. **mui**

Collector

Iphus igitur dementiam humili
ter deprecemur vt in cunctis pressu
ris ac tribulationibus nobis auxi
lietur: quatinus securi valeamus
peruenire ad eius regnum qui ē be
nedictus in secula seculoz. Amen.

Psalm⁹. lviij.

S vere vti
q; iusticiam loqui
mini recte iudicate
filij hominuz. **Titu**
lus. In hitem ne disperdas **David**
in tituli inscriptione. **Pic** titulus in
precedenti psalmo est expositus.

Cassiodor⁹ **Commone**
tur enim pō
cius **Pilat⁹** ne disperdat id est cor
rumpat scripturaz tituli que regez
dominū de darabat. quia reddi nō
poterat incassum quod diuina no
scabatur iustione conscriptum. Qd
adeo frequenter repetitur vt excu
satio otraditentib⁹ iudeis auferat

Hugo Moraliter autēz pro
phetā loquitur o tra
malos iudices a prelatos. et intē
dit omnes monere ne quis christi
regno verbo aut vitioso facto con
tradicat: sed ab eum se conuertat.

Cassiodorus **Christus**
ergo dñs
iudeorum exprobrat nequitiaz: di
cens.]

S vere vtiq; iusticiam loqui
mini recte iudicate filij hoim.]

Hugo **O** vos iudei qui estis
[filij hominuz] ratio
nabilium: id est prophetarum fm
carnem. **Si** vere vtiq; iusticiaz lo
qui mini] quod vtiq; facitis: dicen
tes. **Magister** scim⁹ quia verax es
[recte iudicate] credendo me esse

Jeronimus **Non** re
ce. **Non** re
cabāt qñ petierūt **Barnabā** filiū
mois: a iter fecerūt xpm filiū vite.

Aug⁹ Omnibus enim tanquam intentione: hoc est in uocatione generis humani veritas damat. Si vere utique iusticiam loquimini recte iudicatis filij hominum. Non sit iusticia labiorum: sed et factorum. In vita vestra inueniatur labia vestra. In factis vestris cognoscantur labia vestra. Loqui veritate: nihil est si cor a lingua dissentiat. Si enim aliter agis quam loqueris bona loqueris et mala iudicas.

Jeronimus recte iudicatis hoc est quod tibi non vis fieri ne alteri facias.

Augustinus Hoc quidem manu formatoris nostri in ipsis cordibus nostris veritas scripsit antequam daretur. Non

Hugo quod ad recte iudicandum multa nostris iudicibus et prelatiis sunt necessaria. Primo ut quod precipiunt ipsi faciant. Secundo ut ordinem iuris non permittant hoc est ut secundum statuta et autentica iura iudicent. Tercio ut veritatem cause plene inuestigent. Quarto ut personam non accipiant: sicut dominus in Deuterio. ait per Moysen. Pauperem audietis sicut diuitem. Quinto ut non cedant fauori vel damori multorum. Unde Exodus. xxiiij. Ne sequaris turbam ad faciendum malum. nec in iudicio plurimorum acquiesces sententie ut a vero deues. Sexto ut a rectitudine iudicij non dediment propter timorem. Unde Ecclesiasti. viij. Noli querere fieri iudex: nisi valeas virtute irumpere

iniquitates: ne forte ex timeas faciem potentis. Septimo ut non plus debito compatiantur. Exodus. xxiiij. Pauperis non miseraberis in iudicio. Octauo ut munera non accipiant. quoniam sicut dicitur Exodus. xxiiij. Munera subuertunt verba iustorum. Nonno ut nullas preces in preiudicium aduersae partis admittant. Possent aliqui dicere. Ad quid mones nos: nonne recte iudicamus. Et respondet. Non. Causam subiungit. Et tamen in corde iniquitates operamini.

Nicolaus Item pro quia iniquitates quas cogitastis in cordibus: adimpletis operibus. et hoc in terra. lib est terrenis inherentes.

Hugo Multi enim recte iudicant. quia in corde iniquitates operantur. In corde enim hominis est conflictus et quasi confistorium: inter castitatem et luxuriam: sobrietatem et crapulam: paupertatem et ambitionem: laborem et otium: et sic de alijs. Conscientia accusat voluntatem: sed sepe datur iniqua sententia pro vitio contra virtutem: videlicet quando virtus expellitur et vitium eligitur. Et ex hoc sequitur quod subiungitur. In iusticias manus vestre conuertantur. Concinnare in hoc loco id est est quod congregare vel miscere. quasi dicat. opera vestra que per manus designantur congregant sibi iniusticias quando peccata peccatis accumulant. Alienati sunt peccatores a vultu.

[Marginal notes in a smaller hand, partially illegible. Some words are underlined.]

Augustinus quia deus pro
gnouit hoies
patores etiam in vteris matruz.

Jeronimus sicut quondam
de **Flauo**: qui pri
usq; gigneretur: ab hereditate dei
est repulsus errauerunt ab vtero
is est presciti sunt a deo erraturi.

Augustinus vet. Latie
nati sunt pec
catore a yuhua hoc est a fide in
qua concepti sunt. eo ipso quo ac
cepisti nomen christi sacramento
quodam natus es in visceribus
matris errauerunt ab vtero. In
vtero quippe ecclesie veritas manet
Et qui errant a veritate locuti sunt
falsa. Tales sunt omnes qui a sa
dis tradit oibus ecclesie errauerunt

Hugo Iudei etiam qui hic di
cunt peccatores. Lali
enati sunt a yuhua. quia a proge
nitibus suis facti sunt alieni per
morum dissimilitudinem errauere
unt ab vtero Inscientes sequi ve
stigia paterna: videlicet patriarcha
rum locuti sunt falsa contra xpm q
est veritas. vn error e illis em
similitudinez serpentis Furor in
eorz p similitudine nimis aptissima
dissimulatur. Error eoz versus e in fu
rorem non humanum: s; serpentinum
a venenosum. Erat enim venenum
inuidie in furore illorum.

Nicolaus Serpentes em
ex ira et furore
effundunt venenum.

Collector Audi cui? serpe
tis furor in illis
erat. sicut aspidis furde et obtura

tis aures suas. Ve no exaudiet
voem incantanti a venefici. viz
icantatoris licantantis sapieter

Hugo In hac similitudine
tangit naturam aspi
dis. Aspides enim est serpens qui for
tem vim habet medicaminis.

Augustinus Dec ama
do tene
bras suas: occultat se in cauernis
et recusans audire illas voces in
cantantis quibus se cogi sentit ad
exicum: allidit vnam aurem con
tra terraz: et de cauda sua obturat
alteram: atq; ita voces illas quan
tum potest euitans non exit ad in
cantatio

Hugo Sic iudei ob
turauerunt
aures suas contra christi predica
tionem. Nam cum Ste phanus di
ceret. Ecce video celos apertos et
filium hominis stantem a dextris
dei continuerunt aures suas: vt ha
beretur Actu. vii. 56. Dec similitudo
etiam conuenit peccatoribus.

Nicolaus Ob stinati a tre
remis de siderijs
mbiantes nolunt audire xpi pre
dicatione qua reuocentur a suo er
rore: hoc est a profunditate vitio
rum suorum. Deinde describitur
que sint mala passuri qui contem
pserunt vt aspides diuina pre dica
tione saluati Unde dicit.

Hugo Deus conteret den
tes eorum id est ver
ba dolosa in ore ipsorum. quia
verbis suis capiet eos.

Calliodorus Contraunt
de aptos

rogitate punitur neq; vere deum
neq; timere diabolum qui peccato
res absorbet. **Vñ** sequitur **PR**
ul q̄ intelligēt spine vestre rānū

Hugo Spine sunt peccata
que conscientiaz cor
rodunta pungunt. Per ramnum
que est genus tubi quod in prio
suo cimento est quasi mollis her
ba sed in fine producit ramuscu
los acutissimos. intelligitur dyabo
lus q̄ primo mollis est suggeren
do delectationes peccati a in fine p
ducit aculeos acutissimos scilicet
penas inferni. Hoc autem non in
telligunt peccatores donec veniant
ad tormentum. Et ideo pmittunt
se absorberi ab eo per peccatum. Et
hoc est prius q̄ intelligēt spine ve
stre ramnus id est ante q̄ peccato
res intelligant dyabolum seu pe
nas inferni. sicut viuentes sic ita ab
sorbet.

Nico id est eo tempore
eos. **Nico** quo sperabit de
duracione vite eorum deus auferre
eos subito de presenti vita

Cassio Nam q̄ dictum est
absorbet eos. eorum
subito significauit interitum. quia
quanta domino in sustinendo pa
tencia fuit. tanta erit passio in ce
leritate iudicij. Et quia vnde puni
untur mali in de ad iusticiaz pfici
unt boni ideo

Nico **Metabi**
subditur **Nico** **Metabi**
cum viderit vindictaz. id est impi
orum punicionem. Non enim leta
bitur motus zelo videte proprie
sed zelo diuine iusticie. **Man** suas
lauabit. id est opera sua magis

iustificabit sed in illud apoc. xxi.
Iustus iustificetur ad huc in san
guine peccatoris. Id est in puni
one eius que est occasio meliora
tionis vite sue sed in illud puerb.
xxi. **Mulcato** pestilente id est pu
nito peccatore sapientia erit par
uulus id est **Gre** vij. moralium
iustus

Gre Sicq; fit vt
quia iniquus viuens multos ad
culpam traxerat delectacione pec
cati. quosdam moriens a culpa re
uocet terrore tormenti quia dunt
eius pena conspicitur conspicien
tis vita emendatur. **Alit** de futuro

Iero **letabitur** iustus cum vi
dit vmbicam. impiorum
quia quando illi damnatur in pe
nis. iusti letificantur in premiis. **L**
manus suas lauabit in sanguine
peccati

Cas Impio enim peun
toris. **Cas** te commouetur in
nocens caucius se diligētius q̄ tra
ctare. **Et di** **Nicolaus**
cet homo.

Nicolaus
Vnusquisq; rationabiliter loquens
si pro quia vtiq; fructus est iusto

Hugo quia deus dat ei pro
meritis suis vt hic p
ficiat in fide spe a caritate. vtiq; e
deus iudicans eos. hoc est pecca
tores. **Im** **Nico** quia dat sen
tentiam. p eis

noti solum in futuro sed etiam fre
quenter in presenti

Cassio vult eni
presenti. **Cassio** intelligi qz
nec boni in hoc seculo a beneficio sue
sequestrati licet mundanis oneribus pre
matur. nec mali oino hic a pena
sue liberi quous florere videantur

Aug. Interrogēt se qui aliqd
amāt. a ab illud puem
re non possunt videant si nō cruci
antur desiderio. Et cum puenerit
ad illud quod licite desiderāt. attē
dant si non cruciantur timore. vi
deant hic penas suas ante q̄ reiat
illa resurrectio cum in carne resur
gentes non immutabuntur. Om̄s
enim resurgem⁹ sed non omnes
immutabimur. habebunt quippe
corruptōnez carnis in qua doleāt
non in qua moriātur. habēt mali
a in hoc seculo aliā penaz. Ecce di
ues ille adhuc induitur purpura
a bisso. a adhuc epulatur q̄tidie
splendide nondum produxit spias
ramn⁹. nōduz dixit. crucior i hac
flamma sed iam est mētis ecitas
iam oculus mentis extindus est
Iniqui enim qui habent oculum
mentis extindum non discernunt
quid intersit inter refrigeriū casti
tatis a flammam libidinis. in se
curitatem spei a timorem facinoris
ppter hoc inquit apostolus. Deus
tradidit illos in concupiscentiam
cordis in immundiciam vt faciāt
que non conueniūt. Non ei pua
pena ē habere tenebras mētis ex
terioris vbi est flet⁹ a stridor dētū
Castio Ecce verus sol qui tē
nebras nostras cali
ginesq; discutens quid in veritate
sentire deeamus ostendit. Iaz ne
mo sit dubius nemo remurmuret
In isto enim mundo deuz occulte
res humanas examinare cognos
cimus qd in illo seculo facere ma
nifestius comprobatur.

Iero Et si nos si in p̄ceptis dei
aures non obduramus
si sanctorum monita cum innocen
tia exequamur. si nostrorū sp̄mis
facinorum non affligamur. si ma
nus ab omni sanguine immunes
cum innocentibus abluamus di
gnis sanctorū premijs honoābūt
nos ih̄s crist⁹ d̄ns n̄r cui ē honor
v gl̄a i secula seculorum Amen

Psalmus. lviij

Ripe me de i

Amicus Titulus in fine;
ne corumpas David
in tituli inscriptione quando misit
saul a custodiuit domum eius vt i
terficeret eum.

Hugo Iste titulus
est de euāgelio vj; de titulo que pi
latus apposuit cruci domini de q̄
sub titulo duorū p̄ce
dētū psalmoz ē dētū **Micol**
Et p̄ tim sumpt⁹ ē de r̄ egū. xij. vbi
legit q̄ saul voluit parē lac a d̄
psallētē corā eo s̄ d̄cliauit d̄s idū
a iuit ad domū suā a tūc saul misit
satellites suos nocte illa ad domū
d̄s vt custodiret eū a interficeret
mane. Qd cum annūciasset micol
ipsi dauid deposuit eum per fene
stram a sic abiit a saluatus est. De
hac em̄ saluatione fecit d̄s istum
psalmū ad **Glo**

Qui tñ expo
nit allegoie
de signato huius historie. dauid
xpm̄ sigt. dom⁹ ei⁹ sepl̄ crū xpi sa
ul regnū iudeorū q̄ miserūt custo
dire sepulchrum sed non videt cō

uenire quod dicitur scilicet interfi-
cerent eum. **I**az vtiq; interfectus
erat christus quando miserunt ei
stodire sepulcrum h; q; rebat inefficē
eum non corporaliter sed spūaliter
a fama a nomē eius extinguere
ne crederet in euz. **V**nde titulus p̄
dictus sic exponitur psalm; iste tē-
dens in finem id est in christum
ad quem venire desideramus qui
psalmus ait. **N**e tu pylate vel iu-
de corū pas dauid in tituli inscri-
pōne dicendo xpm non esse regē
cui; regni firmitate; titulu; christi
cruci affixus manifestat.

Hugo. Quod tamen facē v-
luerit p̄fidi iudei quā-
do misit saul a cōsiliū iude oruz a cu-
stodiuit a custodire se cū domum
eius a sepulcrum christi vti interfi-
cerent euz id ē vt extinguerent no-
men a famam eius sicut supradī-
dum est. **I**ntencio psalmiste est
vt nemo contradicat christo qui
tanq; in passione positus orat libe-
rari ab inimicis iudeis dicens

Arripe me de inimicis meis. **I**-
udeis inuidentibus in oculis
te. **P**ater qui es deus meus in
quantum ego sum homo. **a** ab in-
furgentibus iudeis p̄ maledicta a
blasphemias. **I**n me. **I**d ē contra
mel liberā me. **A**rripe me de opanti-
bus iniquitatem. **V**idelicet a iude-
is collaphisantibus a flagellantibus
a flagellantibus me. **a** de vi-
ris sanguinum. **I**d est a crucifixo-
rib; meis. **salua** **Augusti.**

Stant iudei viri sanguinum qui iu-

stū i quo nullaz culpā inuenerūt
morti damnauerūt. **C**lamātes cru-
cifige crucifige eum. **F**rāt em; viri
sanguinū quib; cū obijceret crimē
sanguinis xpi responderūt p̄man-
tes posteris suis. **S**anguis ei; sup
nos a super filios nostros

Cassio. Merito enim viri sā-
guinum dicti sunt
quoniam supra se iniuste mortis
onera susceperunt. **P**etit ergo ab
eis pro humana infirmitate librā
ri q; tam totū volūtarie sustinebat

Aug. Factum est hoc in carne
christi. **f**it a in nobis. **N**e-
q; enim cessant inimici nostri dya-
bol; a angeli eius a mundus insur-
gere q; tidie contra nos a illudē vel
le infirmitati a fragilitati nostre ac
nos deceptōmb; suggestiōmb;
tēptationib; q; buscūq; alijs laq;is
iretūre cū in terra adhuc viuim;.

S; vox nostra vigilet ad deū a da-
met in membris christi dicens

Hug. **A**rripe me a inimicis
meis deus me; **I**d
est a dyabolo a mundo retinente.

Quoniam sicut dicitur **Jacobi. v.**
Qui voluerit esse amicus huius mū-
di inimicus dei constituitur vnde
augustinus. **O** seculum neq; q; tu
os teare sic soles amicos vt ipso;
facias dei inimicos. **A**rripe me a di-
abolo instigante. a luxuria lubri-
cante a gula inebriante. a a quo-
cunq; vicio me temptante. **a** ab in-
furgentibus. **I**llis inimicis. **I**n me. **I**d
est contra mel liberā me. **M**un-
dus insurgit contra iustos species
rerum visibilib; representando a

quique eos persequendo diaboli continue
male suggerendo. luxuria oblectatio
nibus alluciendo. gula necessitatem
pretenendo. auaricia casus fortuitos
ante oculos ponendo. ira iniurias
illatas ad memoriam reducendo. et sic
de alijs vicijs diuersimode insurge
ntibus contra nos in cogitationibus
nostris. Et quia facile trahitur homo
ad hec vicia per exemplum. Ideo po
stra bene petit. Exipe me de opau
tibus iniquitatem. Ne ab eis infi
ciar et imbuear ad peccatum. Et devi
ris sanguinum satia me. Viri san
guinum sunt detractores qui deu
rant plebem domini opprobrijs et
verbis dolosis. Deinde prosequen
do expositionem secundum sensum allegori
cum de christo inceptum. Sequitur vox chri
sti orantis se eripi de persecucione
iudeorum atque consequenter dicitis. Ne
esse est vt me eripias. Quia ec
ce ceperunt inuidiose animam meam.
Et vitam meam carnalem vel me ipsum

Nico A parte principali que est
anima designans totum

Hugo Nec solum inuidiose h
egeunt sed impetiose vni
subditur. irruerunt. cum impetu
in me for

Castiodoru
videlicet diaboli et ministri eius.
Ipsi enim in corde. Inde ascenderunt
vt saluatori morti traderetur. Ipsi
populum pessimis instigacionibus
incitauerunt vt liberatores huma
ni generis perfida voluntate dānarēt

Augustinus fortes. et
iudei de ini
sticia sua presumptiositer irruerunt in

me vt me traderēt morti tanquam pec
catorem et iniquum. et tamen peccatum
in me non inuenerunt. vni subdit

Castiodorus Et in
iquitas
mea. id est malivolentia mea. ne
que peccatum meum. Im opere

Hugo Fuit causa quod iudei sic
irruerunt in me quia
Domine sine iniquitate. qua lebi
tur proximus id est pure et immo
center. curri. via huius mundi

La direxi. id est ad rectum sine opa
mea per **Cast.** hoc ei erat dirigi
dixi **Cast.** vni uenerat vt re
diret sicut psalmo. xviii dicit. Ex
ultauit vt gygas ad currendam
viam a summo celo egressio eius
et occursum eius usque ad summum eius

Jeronim. Currit enim et
direxit quia de ce
lo venit in vterum. de vtero venit in
presepere. de presepere in cruce de cruce in se
pulcrum. de sepulcro ad inferos
de inferis victor remeavit ad celos

Hugo Et quia sine iniquita
te et peccatis curri
viam presentis vite. Idcirco de
us pater. Surge in occursum me
um. vt suscipias me resurgente;
et ascenden

Jeronimus.
Quem occursum usque ad visitatio
nem gentium extendi postulat di
cens. quid est fac videri a gen
tibus cursum meum vt esse dat me
equale;

Hugo Et tu domi
tibi. ne potes
hoc facere quia tu es. deus virtutum
id est angelorum. Et qui putatis

solum esse deus israel id est de⁹
vni⁹ gentis. Incedit nunc ad
visitandas omnes gentes. Intra in
cordibus eorum per gratiam. a exte
rius per predicationem ap^lorum.

Castio. Ut tibi credencium
copia crescat ex gen
tibus quae sterilitatem fidei in populo
iudaeo conspexisti. Et respice quo
mnes gentes: dicat. quoniam de
vniuersis nationibus erant do
mino iuuante in xpm credituri sic
in. ij. psal. dicitur. Et dabo tibi ge
tes in hereditatem tuam et possessi
onem tuam in finos terre. Valde ti
remendum est quod subdit. Non mi
seraris oibus qui operantur iniquitate.

Augusti⁹ h^o duob⁹ mois
intelligi potest si
ue quod oino nulla peccata relinquit deus
impunita. Iniquitas ois siue parua
magna vel sit: puniat necesse est aut
ab ipso deo penitente aut ab ipso
deo vindicante. Nam et quem peccat
peccasse: punit seipsum. Ergo fratres pu
niam⁹ nostra peccata si querimus mi
sericordiam dei. Sed iam videamus aliud
modum quo haec sententia possit intelli
gi. Est a quaedam iniquitas quam quae ope
rat non potest fieri ut eius deus mise
reat. Querit forte quoniam sit illa.
Ipsa est defensio peccatorum. Sed quomodo
ea defendunt si deus voluisset non id
fecisset: statum meum ratum ut hoc faceret.
Peccatum tuum defendis ut deum ac
cusas. porro talem iniquitatem o
perantium non misereatur deus.

Nicolaus. Vbi miserearis
omnibus
qui ex certa malicia et obstinata

operantur iniquitatem de qua di
cit. Job. in canonica sua. Est pecca
tum ad mortem non pro eo dicitur
quis. **Hugo** deinde conuersi
oret. omnem gentium
quam supra petierat christus hic
affirmat dicens. Conuertentur
gentes ad fidem a hoc ad vespere
ram. id est in sexta etate scilicet
in vespere mundi. quo christus na
tus est a passus unde apostolus
ad cor. v. Scripta sunt ad corre
ptionem nostram in quos seculorum
fines deueniunt. a famem. Vbi
dei. pacientur ut canes. qui semp
funt famelici. a circuibunt ciuita
tem. id est ecclesiam vel mundum
vbiq^{ue} euangelizando atq^{ue} laudando
de **Castio.** Est a iste versicul⁹
um. **Castio.** propheta de con
uersione iudeorum significans in
fine mundi ex eis innumeros ho
mino esse credituros a tunc fame
pacientur ut canes quia sicut nunc
crudelissima obstinatione durati
sunt. Ita a tunc fidei avidissima de
sideria patientur. Qui merito can
ibus comparantur quoniam am anti
christum illam immamissimam be
lialia fidei calorem succensit religio sis
lateratibus insequentur. et circui
bunt ciuitatem id est ecclesiam fi
dem sanctis predicationibus dese
ren. **Hugo** Accipite verbum
ad fidem
loquentur. manifeste predican
do. in ore suo. loquentes audacter
non adulando sed peccata redar
guendo unde subditur. a gladius
in labijs eorum. id est sermo dei

vivus a effi
cap **Calliodor**
qui dicitur gladius bis acutus ex
vetroq; testamēto feriens a ad sa
nitatem felices animas suavulne
ratione pducens de quo dicit apo
stolus. **Et gladius spiritus quod**
est verbum dei **Abdibitq;** **Quomā**
quis audiuit. **Quasi dicat nullus**
vel quasi omnino rarissim? audi
uit predicationes eorum. **Et tu**
domine deridebis eos. **Id ē dignos**
derisione ostendes qui predica
nes rectas audiē noluerunt. **deri**
fui enim erunt quando inanes et
fatui ab cōm regm̄ inromissione
pellentur vñ proverb. **Ego quo**
q; in ierituro vestro ridebo. **Hoc erit**
quando impijs dicetur **Ite male**
dicidi in ignem eternum. **et** **Ad m̄**
chilum deduces omnes gentes. **Id ē**
in gentilitate a phidia pmanētes
Ponit enim hic pro parte totum.
Dicendo enim omnes gentes: ta n
tum illos significat a qui obstia
cione crudeli in sua nequicia per
seue. **Hugo** **Et quia ieruerūt**
in me fortes: viz
uide vt supra dictum est. licet p of
fij eos p dēre tñ paciēē sustineo eo
rum persecuciones q. **Fortitudi**
nem meam. a potentiam meam. **L**
ad te. **O deus pater.** **Custodiam**
a fm disposicionem tuam differaz
vmdiam. **Et merito.** **quia.** **tu es**
deus susceptor meus. **per resur**
rectionem et. **deus meus.** **supp ē**
Et hic est methaplasm? qā mu
tat personam. **miserordia eius.**
scilicet patris. **preueniet me.** q

plenitudine donotum a gratia et
vixit me pre pti pibus meis

Calliodorus. **O** vere pie
tas stupē
da creatoris vel saluatoris domini
nostri ihesu christi de se nos docet
que in nobis intelligere a custodi
re de te. **Hugo** **Vnusquisq; ei**
amans **Hugo** **fidelis exēplo**
christi dicere dicit deo. **Fortitudi**
nem meam. **que consistit in ope**
ribus virtuo. **Ad te au**
sis. **Ad te au**
stodiam.
quia semper in ipsis tibi refero
laudes nec meis virtutibus quicquid
boni ascribo. **Hugo** **sed totum ti**
bo. **Hugo** **bil quia tu**
es susceptor meus. **qui per fidem**
me suscepisti in seruum a adopta
fri in filium a hoc non meis meri
tis exigentibus sed ex pura miseri
cordia tua facis. **Vnde subditur.** **L**
deus meus misericordia eius pre
ueniet me. **in fundendo in gratia;**
a dando voluntatem bonū facendi
Cap. **Ipse ei donat vt bona re**
eius premia peruenire possunt.
Hugo. **Vnde quidam ait.**
sus. **Quicquid habes**
meriti puenit gratia donat. **Nil**
deus in nobis pre sua dona coro
nat. **Sequitur vox christi de iudeis**
persecutoribus suis. **De?** **osten**
dit michi. **quid agendum esset.**
super inimicos meos. **Iudeos vide**
licet q; orandum esset pro eis qd
a christus fecit dicens. **ne occi**
das eos. **domine.** **O deus pater cor**
poraliter nec spiritualiter. **nequ**

obliuiscantur populi. videlicet tri-
stiam. **mei** id est mee passionis
quia iudei qui adhuc dispserunt
in diuersis mundi partibus sunt qui
signum a memoriale passionis cri-
sti. **Petrus** cantor. Nota ad litteram
argumentum quod iudei non sunt
interficiendi. Translatio enim ro-
mana habet ne quando obliuiscan-
tur legis.

Calliodorus

obliuiscatur legem que eius precep-
ta non complet quis animo verba
ipsius tenere videatur. Preceatur
ergo ne gens iudeorum peat fudit
sed magis errasse se gloriosa satis-
factione cognoscat. de quibus adhuc
sub **Hug** omnia regna mun-
di in uirtute tua. Hoc impletum
est a tito a respasiano quibus prestiterit
deus ut hoc facere potuissent. La de-
pone eos. De potentia a de terra sancta
in qua posuisti eos. Vel depone eos
a malicia ut foriores surgant cum
eos cadere feceris sicut paulus de
quo cantat ecclesia prostratus est seuis-
simus persecutor: a est erectus fidelis-
simus predicato: hec operaris. **OL**
protektor meus domine.

Callio Iudei ergo sed legem
suo more ubique uiuere
tes dispserunt sicut ut ad conuersi
onis studia prouocarentur: seu si-
cut quidam uolunt ut inter con-
tentiones hereticorum ab inimicis suis
ueteris legis patrum testimonium
habeat ecclesia ubi illud idubita-
ter creditur quod aduersario sus-
fragante firmatur. **Nicola?**

Delictum oris eorum. videlicet iu-
deorum super fuit per sermonem labi-
orum ipsorum. **ipsum** coram pyla-
to negando a morte ipsius ne quis
postularet. **Hugo** hoc ipsum delictum
lando a hunc sermonem
deponere a irritum ostende.

Augustinus resuscitando ipsum
quem perdere uoluerit
La comprehendantur in superbia sua.

Cassi Captos enim constat
in superbia sua quando vi-
derunt postea resurgentem quem
prius faciente miracula respue-
runt.

Iero Vel comprehendantur in
superbia sua. huiles fiat
Hugo La postquam confu-
si fuerit de peccatis suis
vixit de execratione. Iam ipsum execra-
bantur a male dicebant dicentes. De
momentis habes. Et mendacio. Iam
corpus eius suatum mentiti sunt
tunc. Annuntiabuntur. Id est re-
darguentur iudei ab apostolis.
In consummatione. id est ut consu-
mantur hoc est ut perfecti fiant. de
qua annunciatione a conuersione
iudeorum habetur actu. ij. vbi pe-
trus dixit iudeis. Viri israelite au-
dite uerba hec. **Iesum nazarenum**
uicium approbatum a deo in uobis uir-
tutibus a signis que fecit per illius
deus in medio nostri sicut uos sci-
tis. hunc diffinito consilio a pre-
sentia dei traditum per manus ini-
quorum affligentes intremistis.
Et infra sequitur. His auditis com-
puncti sunt corde a dixerunt ad pe-
trum et ad reliquos apostolos.
Quid faciemus uiri fratres.

Aug⁹ In peccato ergo suo cō
prehensi sunt quia chri
stus occiderunt de ipsa magnitu
dine peccati plus humiliati sunt a
maiore humilitate erigi meruerūt
propter quod annuntiabuntur i
consummatione id est magis per
ficientur. **Sed** quomodo fit cōsum
matio ista consequenter declarat
cum subdit. **Cassio** duob⁹
in ira. **Cassio** modis
dicitur ira dei siue quando videtur
ad salutem ut est illud. Flagellat
enim filium quem recipit. siue quā
mittit in ignem eternum eos q̄ ad
sinistram erunt. **Hic** autem dicit.
In ira hoc est in vindicta ad salu
tem que non est ira cōsup̄ōnis q̄
erit in futuro iudicio sed cōsum
mationis. **Ab** correptionem que ē
in presenti. a hec ira magna mise
ricordia est. **Gre** Magna mi
sericordia ē
in presenti misericordiaz nō oīe q̄
consummationē x̄o
Cassio illam dicit quā vnus
quisq̄ patitur quando memor pec
catorum suorum iterna se castiga
tione discit. **Hugo** Et si iu
ciat. **Hugo** dicit hāc
irā consummationis conuersi. non
erunt tales quales ante fuerūt viz
peccatores a supbi. **Vnde** puer b.
xij. **Verte** impios a nō erūt. **Et**
Ipsi iudei effecti christianī. sciet
quia deus. scilicet x̄ps que occide
runt. **dominabitur iacob**. id ē q̄
ip̄e rex rex iudeorū ē. a finis terre
Iudeorū de q̄ru tā iudeorū q̄ gen
tū cōuersione **Cassiodor⁹**

adhuc subditur. **Conuertentur**
ad vesp̄am. hoc est i principio ser
te etatis quā dñs saluator mundi
salutaris adueit. a fame patiētur
ut canes a circuibūt citate. de q̄
numero erat paul⁹ quez circuisse
hāc eccē citatez salutare epl̄e ip
sius testatur q̄ p̄ vniuersas gētes
velut sacra diuina cōueniūt
Hugo Ipsi disp̄gentur
p̄ mundum. ad mā
ducandū. v̄ ut alios p̄ suā p̄dica
tionez icorpenit eos ad scē eccē si
de p̄ducetes. **si vero** non fuerint sa
tura **Cassio** Saturantur do
ctores quā p̄dica
tionez suas viderint p̄ los deside
rāt assumē. a murmurabūt. tan
q̄ ieiunū cū v̄ba sua fructificā nō
cognouerūt i mētib⁹ p̄fideū. **Hos**
q̄ v̄bi dñi distributores murmura
re posse dicit si nō fuerit p̄ loū
saturati cre
Augusti⁹ de
dulitate q̄
murmuratione sup̄⁹ dixit quomā
quis audi
Hugo Postq̄ de
iudeorū cō
uersione locut⁹ ē p̄mittit eccl̄ia se
laudaturā deuz dices. **Go** autē
cātato. v̄ laudādo predicabo. **for
titudinem tuam**. qua iustificas im
piū. **Hec** ē ei magna fortitudo. **Vñ**
di **Gre** q̄ mai⁹ miraculū est
cit **Gre** suscitāe aiaz i p̄petuū
videtur q̄ corp⁹ itēū moiturū
Et **Aug⁹** Ait mai⁹ ē ip̄ius iu
stificare q̄ celuz a trā create. a ex
ultato. v̄ exultando laudabo. **ma
ne**. hoc est in **Augustin⁹**
die iudicij

Trāfactis tēptacōmb? cū nox hu
ius seli trāherit qñ iā isidias dia
bolis angeloz ei? n̄ expauescim?

HUGO qñ lux eterna sād o
ru? corpib? oiet tūc
cū gaudio laudabō miam tuā q̄
in sādōz remuneacōmb? reuolue?

Callio q̄o hui? exultacōis s̄iūgit dī
cōs. Via fēs es suscepto: me?
+ me oīū fidelīū ad te cōtēntiū. q̄
refugiū meū i die. h̄o ē i tpe l̄ t̄bu
lacōis. **Calli** q̄ ḡtū refugiū
mee. **Calli** q̄ t̄bulacōnis tē
pore donat. Ois em̄ caro suspecta ē

q̄usq; audiat. Veite b̄ndī patris
mei p̄cipite regnū h̄ tē etnū ē fugi
u? effatē qñ ad istā w̄cē desideātis
simā pue **Hug.** Adiutor mō
ueit **Hug.** si piculis
tibi psallā lo: de a ore cōfitendo
niam bonitate? Et ut notet eccā af
fectū suū erga miam dei replicat
q̄. O deus susceptor me? es Iquo
niam a tribulatione presenti fide
les in requie eternam suscipis

Gregorius In expositio
ne euāgei
omelia xix. Insuper considerans
p̄pha seu ecclesia q̄ benign? deus
mala nostra aspicit a portat. cul
pas nostras tolerat: a tamē nos
per penitentiam ad premia refer
uat. noluit deum misericordem dī
cere sed hunc ipsam misericordiā
uocauit dicens deus meus mise
ricordia mea. Vnde reuocāda sūt
a nobis ante oculos nostros ma
la que fecimus: a pensandū est
ex quanta dei benignitate tolera
mur. Pensemus que sunt eius vis

cera pietatis ut non soluz culpas
indulgeat sed celeste regnum peni
tentibus etiam post culpas p̄mit
tit. atq; ex omnibus medullis cor
dis dicamus singuli. dicam? oēs
deus meus misericordia mea

Augustinus Dulce
nomē s̄b
quo nemini desperandum est. om
nes consolans omnes ad conuer
sionē em̄mū **Calliodor**
tans

Mirabilis a amplectenda senten
tia nam cū multa dixiss; ad postre
mum vno verbo om̄ia complexus ē
deus inquit me? misericordia mea
quia quicquid sum de tua miseri
cordia est. Didicimus domine cri
ste q̄ multa carne pertuleris. Et
q̄ p̄ persecutoribus tuis oāueris

O vere iudicem p̄iam sub quo nul
li confitentū est desperandum. O
pax benignitas a potestas Nam q̄
pro inimicis oras. quis tuorum
possit formidare q̄ perat dona fa
cere que precipis. dona implere q̄
expe

Collect Quatin? tuo
die **Collect** adiutorio
munita misericordia adiuti meā
mur in ecclesia sādā laudes tuas
immaculatis sensibus exultare a
post huius vite exilium ad tue te
atitudinis gloriam peruenire quā
es benedict? i secula seculorū Amē

Psalmus lix

Deus reppuli
sti nos **T**itulus huius
Psalmi talis ē **I**n finē

destruit cum peccamus: miseretur
ac edificat cum ad eum per peni
tentiam reuertimur
Hugo **L. 6.**
Si terra lib est corda nostra terre
na timore cōcussisti per minas fu
turi iudicij **Glosa.** **La cōtur**
cui

per penitentiam cōscientia eorum
accusante sicut ergo incepisti p
sice hoc est **Hugo** **g're tue**
sana **medicīa**
cōtriciones ei? **vulnere pecca**
torum de quibus conscientia cōte
ritur **quia commota est**

Jeronimus a malicijs ad
penitentiam
ut fructum exhibeat sanctitatis.
Quis autem dominus peccatoribus
conuersis exhibeat consequenter
subiungit **Rico** **L. 6.**
ostēdisti
dicens **Si sacra scri**
ptura **populo tuo dicitur** **videlicet**
penam peccatis debitam

Hugo Et q̄ oportet oēs q̄
in christo pie volūt
vivere per multas tribulaciones
intrare regnum dei actū .xiiij.

Castio Non enim iubet ocio
vacare suos famulos
sed vt duris laboribus exercitati
ad palmam misericordie ei? mere
antur adduci. Sic enim a paulo di
cit. **Nemo coronatur nisi qui legi**
time certauerit **Addidit q̄ potasti**
nos vno compunctionis

Hugo **v. amaritudinibus**
In hoc q̄ dicitur vno
notatur dulcedo: a in hoc q̄ dicit
cōpūctōis notat amaritudo. Et iū

gūt q̄ dominus hīc nō dat hic vnū
sine altero. Vñ in alio psalmo dē
Secūm multitudinē dolōrū meorū i
corde meo solacōnes tue letifica
uerāt aiam meā. Et hoc ait bea
tus gregorius. mirabili dispēfacōe
fit dum exteri? affligit interi? **eficit**
L. 6. **Edisti metuentibus? re significa**
cionez. **v. significasti eis p̄ has tē**
porales tribulaciones **vt fugiant**
a facie **Gre.** **xix. moralium**
arab. **Quid hoc loco**
p̄ arcū nisi dies extremi iudicij de
figtur. In arcu ei q̄nto longi? cor
da trahit tāto distictior ex eo ex
it sagitta. Sic nimirū extremi iudi
cij dies q̄nto longi? differēt veni
at tanto cū venerit de illo disticti
or sēntia p̄cedit. Idcirco fidelibz
dat signū vt fugiāt a facie arcus id
ē a sentētia vlti iudicij. Ac si dicat.
Hoc tēp̄mie est. illud tēp̄mie iudi
cij erit: per ista ergo hui? tēp̄is fla
gella figurat: quō passurus es
tūc q̄ non parēs iudicas q̄ sic di
stictē mō parit q̄ parit: si id
circo nūc dūerf dabit? v. morbis
vel picul patimur vt hic cōrecti
patiores tūc inueniri valeamus
Hugo **Deo oia facis domine**
deus **L. 6.** **litentur**
dilecti tui **a sūtute dyaboli i p̄nti**
a ab oī pena a miseria in fute rol.
saluum me fac. **vt iueniar in dex**
tera **Aug.** **h. 6.** **si i tpe isto**
tua **Aug.** **tribulaciones aliq̄s**
patiar trāfacta nocte oim tribula
cōnum ad dexteram tuā mē oues
inue **Castio** **In q̄pte statu**
nē **ri sūt q̄ p̄pena**

autem versu sup̄dicto de locut⁹ est
in laudo suo vsq; in finē. Omnes v̄
ficuli istius psalmi cōtinent i secū
da pte ps. Cxvii. vbi aliam q̄ hic
inuenis exp̄sitionez **Nico.**
glose p̄p̄inquoze

In exp̄sitione historiali istius
psalmi **Potest** a iste psalmus
moraliter exp̄m de quolibet vere
penitente qui considerans regnum
anime sue per peccatum preteritū
destrudum plangit. a pro restitu
tione ipsius ad statum virtutis a
grē deprecatur **Ad hoc** at̄ adiuuat̄
p̄ qua tuoz. q̄ q̄tuoz nomina in hoc
psalmo exp̄sse significat̄ **Primus**
est pura cōfessio q̄ p̄ iudam desig
nat̄ q̄ iudas confessio imp̄retatur
Secūm est a recidūo p̄sēruacō q̄
p̄ mānasse; intelligitur eo q̄ inter
ptatur obliuio **Tal̄** em̄ sic se ha
bet ad preterita peccata q̄si oblit⁹
sit ipsa iterum p̄petrare. **Tertium**
est boni operis multiplicacō que
designatur per effraim qui interp̄
tatur crescens aut fertilitas. **Quar
tum** est proprie conscientie testifi
cacō sed; illis apostoli. ij. ad ebo.
a **Gloria** nostra hęc est testimonii
um conscientie nostre a figuratur
per galaad qui interpretatur acer
uus testimonii. **Talis** autem peni
tens subijcit sibi concupiscenz;
carnis per moab designatam. q̄a
moab interpretatur ex patre **Et** hęc
concupiscenzia carnis trahitur ex
carnali generatione. **Itē;** subijcit
sibi concupiscenziam oculorum q̄
figuratur per ydumeā que terre
na interpretatur. **Itē** subijcit si

bi superbia; vite que p̄r philiste
am designatur eo q̄ ore cōt̄ndes
interpretatur. **Superbi** enim ver
bis despicabilibus mituntur con
tra alios contendere. **Vnde** transla
tio gallicana habet alienigenes
diti sunt. hebraica hab; philistea
vel palestina sociata est. **Et** quia
omnia bona que talis penitēs ha
bet emanant a deo **Ite** sibi est to
ta victoria attribuenta

Jeronimus In ipso evit
tus nostra.
in ipso omnis gloria. a ip̄e ad mi
hil rediget tam vicia que nos tri
bulant. q̄ inimicos qui nos impu
gnant. a ab spe eternitatis conan
tur reuocare. **Propt̄** qd̄ ipsi iugi
gratiaruz actione laudemus a glo
rificem⁹ qui ē benedais in secula
seculorum Amen

Psalmus. lx.

Aaudi deus
deprecationem in ten.

Nicola Ad litteraz. da
uid fecit istum
psalmum pro sua euasione de ma
nu saula exercitus ei⁹ q̄ cingebat
d̄ a viros eius in moduz corone
ne possent euadē vt habet̄ a regū

Glosa Allegorice v̄o p̄
ij iste ē vox ecclesie
laboratis i tra q̄i vox v̄m⁹ hois. v̄i
titls ei⁹ talis est **In** fine i hymnis
psalm⁹ **Casti.** Fimis ei legis
d̄ **Hugo** psalm⁹
tiam oi cretēti

enim iste dirigēs nos i finē & i cri
stū habitū in hymnis hoc ē in lau
dib⁹. attri **Aug⁹** & christo q̄
buit dāvis **Aug⁹** vit ex seie
dāvis vt esset hōmo mē hoies **Let**
equales angelis faceret hoies

Glosa Intencō psalmiste ē
exhortari omnes ad
christi laudem **Eccā** igitur aut po
pulus fidelis laborans in hac vita
damat ad dominum dicens

Araudi deus deprecationem
meam intende oracōi mee

Huraudire dicit aurib⁹. itē
tere autē oculis. vix audi
tur autē. op⁹ autēz intendit a vide
tur oculo **Hec** autē duo necessaria
sunt ei qui vult a dño exaudiri viz
vt nō tñ ore voce s̄ etiā ope. Non
ei cessat oracō q̄ non cessat bñfacē
Et itē post q̄ dixit **Araudi** eē sub
iūxit intende q̄ si dicat audi vocem
& aspice ad opa. **Hec** autēz oratio
nō est vni⁹ hois sed totū ecclesie.

Castio Vñ cōgregacō ista
iustorū deplsa mal
seli in vni⁹is gētib⁹. & gemiscēs
damat ad dominum dicens

Jero **A**simib⁹ terre. id est a
quatuor mūdi p̄tib⁹ ex
quibus collecta est ecclesia. ad te
dama

Rico i tpe āgustie vñ
in] **Rico** subdit **L**duz anxi
areur cor meū. **Intē** pressuras avi
cia huius

Aug⁹ Vita n̄a in
seculi **Aug⁹** hac pēgna
cōe nō p̄t esse sine tēptacōe q̄a p
fca⁹ nollet p tēptacōem nrām sit
nec q̄s q̄ p̄t coronari n̄ q̄ vicerit.
nec p̄t vicere nisi certauerit. nec p̄t

certare nisi inimicū et tēptacōnes
habuerit **Et** licet an̄ior tū nō v̄m
cor] **Jero** **I**n petra. hoc est in te
q̄ ipso qui es petra sta
bilis **Vnde** apl's ait. **Petra** autē
erat x̄ps **In** te ergo per fidem.

Hug **E**xaltasti me. videlicet
super inimicos meos dā
do mihi victoriā de eis & in super

W **E**dur **Castiodor⁹**
isti me]

id est duces in illam futuram re q̄
em quā beatis tuis polliceris **Cau**
sas subdit quare ipsa eccā deduci
tur ad p̄mum dicens **L**q̄ fact⁹ es
sps mea. **Aug** **Nō** ei p̄bit
ta presenti **Aug** nos de⁹ p̄pē
q̄s filiū suū misit tēptari crucifigi
mori & resurgē. **Hēm⁹** em̄ duas
vitas. vñā i q̄ sum⁹ **Alterā** quā spe
ramus **In** qua sumus nota ē no
bis: quam speramus ignota ē nob

Tolera in qua es. & habebis quaz
nondū habes. **Quomō** toleras. e
vt non vincaris a temptatore. la
boribus suis tēptacōnib⁹ passio
nibus morte sua demonstrauit ti
bi vitam in qua es. resurrectio ne
sua: vitam in qua eris. **Nos** em̄
nō noueram⁹ n̄ nasci hoies & mori
resurgē hoies & viuē i et̄nū noue
ram⁹ **Suscepit** qd̄ noueās & demō
strauit quod nō noueras **I**dē er
go factus es sps nostra in tribu
lationib⁹ & tēptationibus **Et** qd̄
spera⁹ **Jero**. **Certe** quō tu resur
rexiisti immortalis & nos credim⁹ re
surgere **I**pse etiā fact⁹ est in **L** tue
rie fortitudinis. **L** & defētio mea. **L** a fa
cie. **L** & a p̄nācia **L** inimici. **L** & dyaboli

vel nequiciarum eius ut nos ab eis
inimicis muniat et defendat.

Aug. Sed si ab inimicis inimicis
christum et intra turrim. quidquid
pateris cogita quia prior passus
est et cogita quo sine passus est.
ut moreret et resurgeret. Talez et tu
in finem spera qualis in illo pater
sit et intrasti turrim non consentie
de inimico. de illo turri iaculare te
la quibus feriatur quibus vincatur.
Que sunt illa tela. verba dei si
des tua opera tua age in hac turri ad
non cessent manus. opera tua bo
na gladij sunt interficientes imi
ci. In hac igitur turri munitus

Nicola Inhabitato in tate
naculo tuo in secula
Sic est in celo empireo.

Jeronim In illo utiq; ubi
si deum in giter contemplabimur

Aug Vel est vox ecclesie q
vsq; in finem seculi in
tabernaculo domini in hac vita se
dicie militare ut semper natos col
ligat ad regnum

Glosa a ne temptaco
imici me in
pugnet protegar contra estus
victorum in velamento alarum tu
arum id est in munimine miseri
cordie et potentie tue que alis com
pantur quia neconerant et omne
auertunt

Hugo. Et vere pte
lesionem gar a re
Quonia; tu deus exasidisti ora
tionem meam id est ut non solum in p
fenti ista vita me protegas atq;
custodias sed et futura bona lar

giaris unde sequitur et disti id est
dabis hereditatez patrie celestis
timetibus nomen tuum domine
timore filiali. Unde eccle. xl. Tioe
dm padifus benedictois Postea
ont quid in illa hereditate celesti
habetur dicens Des super dies
regis ad **Castio** eternitatem
hies significat do
mini saluatoris. q; vere rex nostre
dicie qm ab ipso regimur et ei
tu te salua **Aug** O deus pat
tedi mur **Aug** Si xpo regi nro
non soluz istos dies in isto tempo
re cur sine sed dies super dies istos
sine fine. Tu ergo adijces dies
eternos sup temporales Legis no
stri christi ut non soluz dieb; istis
traseuntib; regnet xps in eccia sua
sed regnet cu illo sci in dieb; illis
q; no habent finem. Et adijces filiter
sup. lanos ei; vsq; in die gnacois
a gnario **Nico** Repetico est
etis dez sine
ad maiore declaraco; eternitatis a
celestis bti **Aug** Ait ei vsq; in
tubis die gnacois
h; vite que est mortal a gnacois
q; regnabim; resurgedo a p mane
bim; in et **Hugo** Imprie at
nu cu deo **Hugo** di eternitas
habet dies vl anos S; loq; tur moe
huano sic ibi a am tuu n deficient
Doti at diez vl anoz eternitate bre
uile expoit. b. **P**erman; a pma
nebit sed; vsu nrm loq; no i ppl v. l.
fidelis lieternu a sine fine i ospe
ctu dei videns deum facie ad faci
em sicut dicie. psalv. xxxiiij. Regē
in deo suo videbunt a nulla beati

nihil misericordiam a veritate eius
quis requirit.] quasi dicat nullus
quia ibi non erit misericordia nec miser
a deo nullus requirit ibi misericordiam.
nec veritatem requirit de gaudiis
promissis.

Cassio. Cum in eternum
possideant regna
celorum promissa sicut ipse domi-
nus apostolis suis dicit. Nunc quidem
tristitia habetis. cuius autem videlicet vos.
gaudebit cor vestrum et gaudium vestrum
nemo tollit a vobis. In illa die non ro-
gabitis quicquam. Sic fit ut nemo
sanctorum misericordiam a veritate requirat cum
illius contemplationis inestimabili
munere perfruantur.

Augustinus.
Et quomodo nobis deus exhibuit mi-
sericordiam suam. dimittendo peccata
nostra. a veritate suam. exhibendo
promissa sua. sicut nos faciamus. B-
miam circa infirmos. circa egen-
tes. circa inimicos nostros. a veri-
tatem non peccando non abiciendo
peccatum super peccatum. Sicque pote-
rimus ad regna promissa pervenire.

Iero. In quorum plenitudine
gaudiorum ecclesia spes
ponens sub
Hugo. a cum il-
licite rebi-
tati celesti introducat. psalmum
dicam nomini tuo. id est laudabo no-
men tuum. in seculum seculi. hoc est in
eternum. Unde in alio psalmo dicit
Beati qui habitant in domo tua do-
mine in secula seculorum laudabunt te
Sic inquit faciam illud in futuro. et
in presenti reddam vota mea.
baptismi et religionis que promissi
deus custodire. de die in diem.

Cassio. Reddamus ergo vo-
ta nostra in isto tra-
sitorio die ut in illa permanenti lau-
des domini eodem prestante de can-
tare mereamur. **Orat in hoc psal.**
ecclesia et populus fidelis a finibus terre
quia factus est dominus spes eius
Postea que se auditum hymnodi-
ca exultatione gratulatur quoniam in con-
spectu domini laetare apparebit.

Iero. Psallet semper domino
laudes. cum corruptio
huius mundi induerit incorruptioem
a mortale hoc induta immortalita-
te refulserit. Quod a nobis presta-
re dignetur ut conformes facti glo-
rie sue. exempti a corruptione mor-
tis secunde psallere mereamur in
spiritualium oblatione votorum
nomini eius qui est benedictus in
secula seculorum Amen.

Psalmus. lxi

Domine deo

Beata Titulus. In fine
psalterii psalmus 68

Nicolaus. Ad litteram dauid
fecit hunc psalmum
cum de terra moab rediit in iude-
am magis volens esse in terra di-
vini cultus cum suo periculo corpo-
rati quam in terra ydolatrie de dita cum
viroorum suorum periculo spirituali.

Collector. Iuxta vero spiri-
tualem intellectum
psalmus iste exponitur de viro iu-
sto qui contemptis temporalibus
ad celestia aspirat quod beatus inuit h-

nomē ydithun de quo in xxxviii.
psalmo **Cassio**. Est enim eius
dictum ē **Cassio**. interpretatio
transiliens eos. et amatores huius
seculi quos miles christi contempta
mundi voluptate transcendit

Hugo Est ergo sensus titu-
li psalmus iste ē da-
uid prophete habitus per ydithun id ē
per transiliens. In fine id est in cri-
stum dominum quod est finis ad quez
tendimus. Intentio patet quod monet
suo exemplo ut contemptis temporali-
bus ad eterna aspiremus.

Cassio Per totum hunc psal-
mum per universali parte
sacrorum ymaginibus introducit fideliū quod ut
diximus secularium viciorum transilitor
cum ote terrarum plenum seuis viderit
erroribus alios persecutores alios
hereticos alios vanis desiderijs im-
plicari. in primo membro psalmi animam
suam deo proficitur esse subiectam.
arguens eos qui solo nomine se-
dici desiderant christianos. dicit ergo

Nonne Jovos mundi amato-
res et loquitur in crepativē
deō subiecta leius mandatis obe-
diendo. **erit** psalverant quia erit
infinitum tempus significat quod nul-
lo fine claudendum est. **aja mea**
pars hominis pro toto ponitur

Aug Ac si iste transilitor in
vidis tanquam minantibus
ei ruinam qui cum transiluisse voluerit
in medio dicat. **Quantumcumque** ascēdā
et transiliam. sub deo ero. non con-
tra deum supbiendo. **Secur** ergo
transcēdo cetera quando ille me sub
se tenet qui est super omnia

Cassio Subditus est utique de-
mino quod semper huilic
atque strenue illud agit quod ad eius
mandata cognoverit pertinere. **Se-**
quitur causa iustissima quare deo pa-
tri subiecta sit anima. unde dicit
ante lab ipso enim deo patre. **sa-**
lutare meum. id est christus quod re-
credentibus salutaris existit.

Hugo **Ma** ipsa ipse christus
minus est deus meus. **q**
quia me creavit. **et salutaris meus**
quia me redemit et gubernat. **suscep-**
tor meus. Translatio romana huius
adiutor **Cassi** qui mihi michi
meus. **Cassi** in mundi istius
contestationibus constituto solus
adiutorium proficit in mundi vicia
transcendere

Hugo a deo
potuissim. **Hugo** non mo-
uebor amplius. la bone operationis
pro **Iero** Iste transiliens non
suo vult acquiescere in
iquis quod tenues hominum ac vicio-
sas mentes in nova facinora inci-
nari compellunt quos adhuc iere-
pat dicit

Hugo **Q**vos inquil-
irruitis. Insi diabo temptando et per-
sequendo. **in hominem** et omne ventem
et rōnabiliter vivetez. **Cur** nō tuo-
cat timor diuinus horror futuri iudi-
cij. **interficiatis universos**. et ani-
mas vras per patrem in eo quod vos mi-
namini in perditione nē. **et quod** parietis inci-
nato et tanquam homini ad casum disposito
et materie. **Maccies** ē paries de sic-
cis lapidibus absque cemento factus
et depulso. et que pro impulsu bis
soluitur. **Ac** si dicat vos putatis me

cito puertere quasi parietes idima
 tum a macerie muertrata sed tale
 me non inuenietis qm̄ ego suz hō
 habens ymaginem dei in natura
 lib⁹. uiuens scdm̄ rācōnem a ideo
 sum quasi paries erectus ad sup
 naa habens similitudinē eius in
 gratuitis. Et ideo sum ligat⁹ cemē
 to caritatis p̄p̄erea in vanum labo
 ratis me p̄derel. **V**eruntamen lip
 si peccatores propter reprehensio
 nem meam non dimittūt maliciā
 suam sebl̄ precium meum id est oē
 bonū op⁹ meū q̄ emo vitaz eternā
 cogitauerunt in insidiose repelle
re et auferre a mea idcirco cur
rim in hō in alio psalmo dictū
est Sicut aiā mea ad deum fontē
uiuuz. Sed illi quasi fidi aduato
 res uoluerunt aures meum retar
 dare et impedire p̄ hoc q̄ ore suo
benedicebāt adulando a vanita
tatem michi suggerendo

Nico Et corde suo maledice
bant malum in hoc co
gitādo. Sed quis hęc mihi faciāt
Sup̄ tamen deo subiecta esto
anīa mea In oliva acillare noli mo
ueri aduersitatib⁹ aut blandicijs
iniquorū a sancte cōuersacōnis p
posito quomā ab ip̄o pacīa mea

Augu Fornax in qua fit in
mundus palea qua ignis accendi
tur sunt iniqui aurum quod pur
gandum est sunt iusti ignis quo
purgantur est tribulacō aurifex
de⁹ est Quis vult facio ergo auri
fex deus vbi me ponit aurifex tole
ro qm̄ ab ip̄o pacientia mea

Hugo A nore huius libent
pacior ad ūsal Quia
ipse est deus meus ip̄ creacione
la saluator me⁹ quia me ēdē me
la ad utor meus lab lene opandū
a ideo non emigralo ad exerci
tū dyaboli quia in de salutare
me

Nico et tota salus mea L
um et gloria mea quia
scdm̄ ap̄lm̄ Qui gloriat in dño
glorietur deus auxilij mei id est
dator auxilij mei in vita presenti
a spes mea in de est De vita ete
na adipiscenda Spes enim est cer
ta expectacio future beatitudinis
ex gratia a meritis pueniens Et
ideo ad hanc spem in ducit fidelez
populum dicens Sperate in eo
omnis congregacio populi scilicet
fidelis In fi deles enim nō habent
unde vitam beatam sperare valeāt

Aug⁹ Sperate in eo In itami
in pbithun transilite in
inimicos vestros resistētes itine vio

Glosa et effundite coram
illo corda vestra p
confessione Polite retinere in cor
de vestro vi

Cassio Effundit
eus peccati ate dñm̄
cor suuz qui peccata su aberrimis
lacrimis confitetur Vnde in xl psal
mo dicit Dec recordatus su a es
fudi in me anīmā meam confiten
da deuote

Nico Deus adiu
orando tor noster in
eternum sinē cuius adiutorio nī
lum opus est meritoriu Ve sup
tamen hoc non attendunt vanū
filij hominum dicuntur homines
vanū qui non ordīant tēpora su
viij.

ad finem debitum cuiusmodi sunt
auari spem suam ponentes in diuicijs
magis q̄ in adiutorio dei. **Filios**
hominum dicit imitatores car-
naliter uiuentium. **Mendaces filij**
hominum. **Cassio**. **Sine** il-
m. **Statyris**. **Los** tan-
git qui ponderibus iniquis emen-
cium decipiunt simplicitatem siue
q̄ homines sibi placentes iusti at-
q̄ uaces uideri uolunt cum sint de-
ceptici mutabilitate fallaces. **Vn**
sub **Hugo** **Ut** decipiatur ipse
et **Homo** homines falsis po-
deribus aut sub falsitate eloquen-
cie. **de uanitate**. **Et** ut occultent uan-
tatem suam que est sine fructu
iusticie. **in** idipsum. **Id** est in eo q̄
mentuntur se habere equam state-
ram. **Talis** ergo dehortatur id est
dissuadens dicens. **Nolite** sperare in
iniquitate. **Id** est in diuicijs que di-
cuntur iniquitas q̄ faciunt homi-
nes iniquos aut quia male acqui-
runtur. aut quia male continentur
aut quia male expenduntur. **Vn**
ap̄t's ad thimoth. **Precipe** diuiti-
bus huius seculi non sperare in in-
certo diuiciarum sed in deo uiuo q̄
prestat nobis omnia abundanter
ad fruendum. **et** si non habetis diuicias
Mico **Rapias** nolite rapis-
cel. **auferedo** aliena per
violencia diuicie si a. no. cor ap.
Ponendo in eis spem finem vlti-
mum quia ita deducit ad getenne
interitum. **Na** beatus cuius est do-
minus deus spes eius a non resper-
it in uanitates a in **Cassio**.

Non damnat largas diuicias q̄b̄
dispensatio modificata prestat
Inde enim egentibus subuenitur
inde reficiuntur egroti. inde paupe-
rum nuditas operitur. **Inde** plures
ad celorum regna perueniunt. **Con-**
tra q̄ diuicijs cor suum apponit. au-
rum non uult expendere in bonos
usus sed patrimonia cupit semp
augere. a dum ibi spes tota repo-
nit fames eorum ueruz semp auget
Hugo **De**inde reddit causa
predicatorum uidelicet
q̄ aliena non sunt rapienda a q̄ di-
uicie non sunt diligende quia de-
eo q̄ iustus est punit malos. Et
quia misericors est premiabit to-
nos. **Vnde** dicit **Emel**. **Id** est in-
mutabiliter quia firma est eius se-
tentia. **locutus** est deus. per pro-
phetas. per filium a per ap̄t's.
Et in ista stabili locutione. **duo** hec
audiui. que sequuntur. **quia** po-
testas dei est. **ad** puniendum. **la-**
tibi domine misericordia. **ad** p̄mi-
andum plus q̄ merita requirant
hec duo manifesta erunt in tel. **ga-**
tu redde vniciq̄. tam bonis q̄
malis. **iuxta** opera sua.
Mico **Sicut** iustus iudex qui
non permittit aliquod
malum impunitum. sic non aliqd
bonum irremittit. **Hugo** **Vn** di-
uites **cit** duo
hec quia omnia que scribuntur in
sacris paginis de deo ad eius mise-
ricordiam a iusticiam reduciuntur
Iuxta illud psal. vnus se vie domi-
ni misericordia a ueritas requirunt
tibus testametu eius a testimonia

chus. Quasi dicat. Si perquiras p
totum vetus a nouum testamen
tum quicquid inuenies ad miseri
cordiam vel veritatem pertinebit

Cap. Respiciam in hoc psal
mo sententiam huiusmodi
quasi quasdam relucere candelas
sapat fides. exoruscet veritas qua
delet christianus populus in tuel
ne mundi istius tenebris obreca
tus. recte fidei tramite non se qua
tur. abscedat error tenebrosus pec
catorum. dolositas iniquorum co
quiescat. vanitas hominum secula
rum deseratur. a fallacia mundi co
tempnatur. Non ingenio. non in
seculi dignitatibus presumat sed
in vera sapientia spes ponatur que
omnis erroris via

Collect

Et priusquam tempus recipiendi pre
mia adueniat pro meritis. studea
mus transire de vicis ad virtutes
de mundo hoc ad deum. qui nos a
iudicio mortis eripiat. nosque sibi
quasi alios proprios subdat. co
formetque suo corpori factos eterne
felicitati misericorditer associet. qui
tinus cum suis fidelibus sine fine
feliciter gaudere valeamus ipso
prestante cui est honor a gloria in
secula seculorum Amen

Psalmus lxi

Deus deus me
us ad te de luce vigilo.
Rico. Ad litteram
dauid fecit

hunc psalmum in quanto fugiens a
persecutione saulis habitabat in
desertis iudee sterilibus a asperis
propter quod deus faciens cum
temptatione prouentum consola
batur eum illuminationibus suis
cuius psalmi titulus est. psalmus
dauid cum esset in deserto ydumee.

Hugo In praedicti psalmo
egit de transilire ex
duca a transitoria huius mundi se
quia non potest homo subito omnia
huius mundi temptamenta tran
silire eo quod incolatus eius prolo
gatur. Idcirco agit huius de viatore que
in deserto huius mundi oportet
multas tribulationes sustinere an
tequam ad patriam possit peruenire.

Est ergo sensus praedicti tituli talis
psalmus iste est dauid id est cuius
libet fidelis agens de hoc quod sus
tinet cum esset id est dum morat
in deserto ydumee id est in hoc mu
do derelicto a deo a in terrenis glo
riante ydumee vero terrena in ter
pretatur. Intentio psalmi iste est nos
monere ut recte conuersemur in me
dio nationis prave a peruersae Ec
clesiae igitur seu quisque fidelis cum
desiderio festinate ad deum contem
dens quomodo se habeat in deser
to huius mundi exclamat dicens

Deus. **Glosa.** Omnium p
creationem qui es. **Deus me
us.** per cultum a desiderium factum
per hanc geminationem exprimit
affectum pie deprecationis. **Ad te
de luce.** id est diuiculo aut per puri
tatem conscientie que lux dicitur
sicut mela conscientia tenebre di
psij.

cit iuxta illud apostoli **F**uistis aliquando tenebre. nunc autem lux in domino
Augustinus vigilo est sompnus corporis. Somnum corporis omnes debemus habere quia corpus nostrum fragile non potest diu sustinere animam vigilantem a mentem in actionibus. **I**deo deus donauit somnum corpori quo reparantur membra corporis ut possit vigilantem animam sustinere. **I**llud autem cauere debemus ne ipsa anima nostra dormiat. **M**ale est somnus anime hoc est obliuisci deum suum. bonus est somnus corporis quo reparatur ualido corporis. **S**omnus autem anime est obliuisci deum suum de quo sermo dicit apostolus **S**urge qui dormis et exurge a mortuis et te illuminabit christus. huius autem uigilantie causam ostendit cum subiungit **Augustinus** Stetit anima mea **A**lius desiderat aurum et argentum. alius desiderat possessiones et familias. **Cassiodorus**. **S**ed anima fidelis sicut deum quam mandata eius et uirtutes sanctas quas sacra scriptura commendat ardentem concupiscit et quando desiderat ipsum videre a quo bonorum omnium fluentia constat emanare. **I**psa enim anima culta rebus et lectibus. desertum estimat mundum quia semper estuat. semper sitit donec ad fontem illum misericordie diuine peruenire mereatur. **A**ddidit quoque quod multipliciter et istud

Hic ponitur pro multiplici de se dicitur Situit etiam tibi caro mea **Iero** quia plus sustinet caro quam anima. **S**am quibus anima per cogitationem crucietur in corpore. corpus tamen sustinens aduersus tribulationes. tormenta uigilias ac egestatem et egrotationem in fame siti et nuditate uult librari id est deponere mortalitatem. **V**n de apostolo. **M**iserias corporales deplangens exclamat ad romanos xij. d. **I**nfelix ego homo quies me liberabit de corpore mortis huius. **Augustinus** Qua multipliciter caro laborat tam multipliciter sitit. **Hugo** In terra et ybie **H**ugo deserta hoc est in mundo isto qui sterilis est non faciens fructum bonorum operum. **L**inua. **N**on habes uiam ueritatis quoniam fallit promittens uitam et inducit mortem. et iniqua quosa si ne ueritate gratie et humore lacrimatum. sic enim in tali sterilitate et penuria spirituali. in sancto uidelicet desiderio uel per sanctum desiderium. apparui tibi id est me presentauit. ut uiderem uirtutes tuas id est misericordiam tuam; expectare in presenti uita quia iustificas ipsum. et gloriam tuam in futuro ubi sedes ad dexteram tuam patris. **Q**uoniam melior est misericordia tua super uitam. **Augustinus** **M**ulte sunt uite humane alii eligunt sibi uitam negociandi. alii uitam rusticandi. alii uitam ferocandi. alii uitam militandi. alii

alius hanc alius illam. Sed deus
vnam vitam pmitit que est eterna
a illam non dat nobis propter me
rita nostra sed propter misericor
diam. **Cas.** Misericordiam dicit
suam. **domini premia q̄ s̄a**
tis suis larga pietate pmitit i vi
ta eterna que longe potior est a vi
ta presenti. **Ista vita innumerabiles**
erumnas possidet. **Illam tranquil**
litas eterna comitat. q̄ vita eterna tã
tũ distat a mũdi luce q̄ntũ tormẽ
ta pũt ab eterna reque discrepare.
Dicẽ q̄ martir̄ casue morte huius
seculi hilenter affectant quia noũt
pro isto itinere tempali perpetue
se esse vidẽs sicut dicit apostolus.
Non sunt condigne passionẽ hu
ius temporis ad gloriam futuram
que reuelabitur in nobis. **Post**
tanta beneficia misericordie vir iu
stus vel ecclesia deuote laudis ob
sequium pollicetur dicens

Psal. Labia mea laudabũt
te. **Hic** cuq̄ gratiarum
actione pro consolationibus tuis
mihi exhibitis. **Se benedicam**

te in vita. **Aug.** Quidẽ vt mise
ricordie tue tri
buam vitam in eam in qua te lau
do non meis **Callio.** Bnedicẽ
meritis.

Callio. ei vnus
quisq̄ i vita sua per se deũ quã
do bonis operib⁹ i hac luce vsatur

Hugo. Et quia bene viuere
non prodest nisi in
tencio sit pura ab iam gloria. **Io**
subdit q̄ i nomine tuo. **id est ad**
honorem nominis tui. **leuabo ma**
nus meas. **Per manus opera in**

intelliguntur. **Manus leuat qui be**
ne operatur amore celestium bono
rum. **Vnde apostolus ad thim.**
Volo viros orare in omni loco le
uantes puras manus sine ira et
disceptatione id est cõtentione. **Sz**
quia i laude dei necessaria est deu
otio. **Ideo consequenter petit eaz dñs**

Sicut adipe a pinguedine
repleat anima mea. **Adipes sunt**
viscerum crassa velamina. **Per adi**
pem quẽ est i intestinis significat
deuotio mentis interior q̄ debz deo
offerri. **Vnde leuitici. iij.** Omnis ei
adeps domini erit. **Per pinguedi**
nem que est in carne significatur
exterior hilaritas in opere que eti
am domino offerri debz sicut dicit
apostolus ad choz. **ix.** Hilaritatem
datorem diligit deus. **Sicut em̄ an**
tiquitus adeps a pinguedo place
bant deo. **Ita spiritualiter in nũs**
sacrificijs spiritualibus deuotio
mentis a hilaritas operis placẽt
ei. a ideo petit iste animam suam
his repleti. **Et quia anima sit eple**
ta eructat laudem dei. **Io subũgit**

Psal. Et labijs exultacionis
laudabit os meum. **Sci**
licet nomen sanctum tuum quia de
tantis beneficijs non ero tibi igra
tus. **Se memor fui tui sup strata**
tum meum i matutinis meditabor
in te. **Aliquũ textus habent si me**
mor i dest q̄a memor fui tui sup
stratum meum. hoc est de nocte.
etiam in matutinis hoc est de ma
ne meditabor. **Ac si dicat. cogitaui**
de tua bonitate atq̄ de tuis benefi
cijs nõ solum de die sed etiã de nocte
p̄iij.

Cassiod Vel p stratum in
q̄ quiescimus in
telligitur prosperitas a quies. Si er
go memor fui tui te laudādo in p̄
peritate a quiete. quanto magis in
matu

Glosa in luce gratie
timis michi illucēte
quia fuisti adiutor meus. In pe
riculis huius seculi. **Et** libere co
l in uelamēto alarū tuarū exultabo

Rico que sūt protectio a ma
lis. a directio in bonis. **L**
ad hēsit anima mea post te. **U**t te
sequatur frequēti dilectio. **Et** iō
L me suscepit dextera tua. **U**t gratia
vel p̄piciatio tua in sua p̄tectione.

Aug Quis enim p̄tinens ad
cristuz non varijs tem
ptacionibus agitatur a quotidie
agit cum illo dyabolo a angeli
eius ut peruertatur qualibet sug
gestionē vel cupiditate aut p̄missi
one huius vel terrore damni vel pro
missione vite. vel terrore mortis vel
alicuius potentis inimicij. aut
alicuius potentis amicij. omni
bus modis instat dyabolus quem
admodum nos peccatē faciat sed
noit timeamus quia sub p̄tectō
ne domini nostri ihesu xpi sumus

Rico p̄pter q̄d ip̄i uero. **L** de
mones. **L** in uanum que
suerunt. **L** p̄dere. **L** animam meā. **L** sed
non impune quia exigētē sua ma
licia. **L** introibūt in inferiora terre. **L** q̄
in carcere infernali qui est locus de
bitus eis. **L** tradent in manū gladij.

Iero Hoc est in perpetuitate
tormentorum. **Uugo**
L partes vulpium erunt.

Rico quia sociabuntur cum
hominibus fraudulen
tis cum quibus damnabuntur.
Juxta illud. **Mat. xxv.** **I**te maledi
cti in ignem eternum qui parat
est dyabolo a angelis eius

Collect **P**redictuz verficatū.
Aug a **Cassiodoru**s
exponunt ut sit vox christi dicētis
de iudeis. **L** ip̄i uero in uanum que
erunt. **L** extinguere. **L** animā meā.

Cass quādo falsi crimib⁹
sanguinez meum effū
dere decreuerunt sed non potuerūt
implere quod uoluerunt. quia cri
stus tertia die **Augusti**
resurrexit

Aug Et quia christum occiderunt ne p̄
derent locum a gentem id est terrā
eorum. **L** dicitur in introibūt in inferio
ra terre. **L** que sunt inferiora terre. e
terrene cogitationes. **O**mnis enim
qui contra salutē suā cupit terre
na est sub terra. qui terram sibi p̄
posuit a se sub terra terram fecit. **L** tra
dentur in manus gladij.

Cassio Tradita est in manū
gladij gens iudea quā
do eam principes romanorum **Ti**
tus a **vespasianus** cede icend iog
vastauerunt. **L** partes vulpium erūt
L Hoc factuz est quando in illa **Je**
rosolimitana vastatione cadaue
ra iudeorum remanserunt sup ter
ram ad escam vulpium fēceruntq̄
reliquarum. **Et** merito. **U**t qui in s̄
dolarum maliciā transierunt fe
ratur fierent esca subdolarum q̄
les sunt vulpes que fraudibus ci
bum querunt. **Uugo** **¶** Enuncē

raus pennis malorum consequent
ostendit premia iustorum dicens
Iero **R**ex vero videlicet xps
qui est rex regum letabi
tur in deo. patre post resurrectio
nem a quia cum ipso erunt eius
membra. **Iero** subditur a lauda
buntur omnes qui iurant in eo.

Rico christiani qui i bap
tismo seruire deo pmit
tunt a fideliter adimplent

Cassiodor. Cū sancti dei
christuz lau
dant ipsi sunt sine dubitatioe lau
dabiles quia non possunt prece
dia eius digne narrae nisi qui ad
palmā indulgentie meruerunt p
uenire. Rebbit causam leticie unde
a rex letetur in deo a laudetur om
nes qui ei promissionis sue deu
coe fideliter impleuerunt dicens

Hu obstruētū ē lid ē obstrue
tur. Los loquentiuz iniqua
Iste adimplebitur in extremo iu
dicio. Os enim detractorum a blas
phematōū populi fidelis obstru
etur qui hic iniquis locutionib?
delectantur. Unde a regum. ij. Im
pii in tenebris conticescent a psal
mus. Omnis iniquitas oppilabit
os suū. **Aug** Igitur karissimi
um gratias agamus
domino nostro qui nos in deserto
huius seculi non desit. dando no
bis qd carnia anime necessariuz
est. Et quando nos aliquibus ne
cessitatibus erudit vult vt ampli
us illum diligam? ne forte aliqua
do illuz obliuiscamur. Subtrahit
nobis aliquando que necessaria

sunt a attrahit nos vt sciamus qz
pater a dominus est a non solum
blandiens sed flagellans

Collector. Studeamus ita
qz de luce vigila
re ad ipsū atqz in hoc arido deserto
fitie fontem vite sic in sancto desi
derio cor rostrum laudet eum. et
benedicant eum labia nostra vita
nostra opē nostra. Sit pinguedo
deuotionis in corde. hilaritas in ac
tione ac memores simus dei a spe
a mane. sit gaudiuz nostrum in ip
so. adhaereat illi toto mentis deside
rio anima nostra. Caueamus ex
empla malorum qui peunt. qua
tinus indulgentie gratia del mune re
pcepto possim? in celesti igno gau
dere auz christo qui est benedict?
in secula seculorum Amen.

Psalmus. lxxiii.

Araudi deus
Nicola. Ad litte
raz psal
mū istū dicit dō fecisse loquēs in
p̄sona daniel quez ip̄e dō p̄uidie
mittēbū i lacū leonū a ite diuinit?
literāduz. Allegorice vero p̄ dani
elez qui dicitur vir desideriorum fi
guratur christus de quo dicit ag
gei. ij. Veniet desideratus cūctis
gentibus. ipse vero per inuidiam
fuit morti traditus sicut daniel
p̄ inuidia fuit missus in lacum
leonum. Et in agonia imminentis
passionis positus orauit ab p̄re;
de cui? passioe a oracōe exponitur

presens psalmus Cuius titulus talis est. In finem psal. dauid

Cassio. Cuius tituli uerba sicut sepe dictum est absolute referunt ad christum qui locutus est per totum hunc psalmum. qui sepe tuus esse cognoscitur horum qui passionem et resurrectionem eius breui relatione.

Hugo Intentione enim contingunt. Hugo ne enim hortatur nos ut in tribulationibus spem habeamus in christo qui passus est pro nobis.

Cassio. Rex igitur nobis nostrum dominus christus a parte humanitatis assumptus postulat ut eius exaudiatur oratio a parte iudaici timore libere tur docens quod nos in tribulatione constituti orare debemus. Ait ergo.

Exaudi deus pater orationem meam cum deprecor. a timore inimici eripe animam meam. Translatio romana habet. Exaudi deus orationem meam cum tribulor. Non postulat ut minime pro omni salute moriatur sed ut a timore populi persequentis anima crepta sancte dispensationis sue compleat passionem.

Nico. Orauit enim pater dixit. Transseat a me calix iste. Et exauditus fuit in sua resurrectione in qua corpus habuit impassibile et immortale. Unde consequenter subdit. **Protesti me a conuentu malignantium.** id est a machinatione contra me malum a hoc est ope completum. **Ubi subdit. Laetantur in iniquitate.** per

tridus est plane a conuentu malignantium quia dum illi cum crederent communiter mori resurrectionis eius gloria probantur esse confusi.

Collecta. Sequitur quod iudei operati sunt iniquitatem in christo cum subditur. **Et exauerunt ut gladium linguas suas.**

Cassio. Clamantes Crucifige eum. In uicem quippe rei facti sunt sceleris. plura sententia. nec interest quod occidat si innocente aliis occidendum esse pronuntiat. Sequitur.

Hugo. **Litendunt arcum.** et iudaei sibi ocellas parauerunt quoniam eum a iudaeo discipulo ementem xxx. argenteis et hoc appellat rem amaram. **Cassio.** ut fieret traditor quoniam eius uidebatur fuisse discipulus. **O** res amarae ocellae deterior conuicia ad probationem discipuli ad necem conseruatoem pecuniae premio subito fuisse corruptum.

Hugo. **Ad hoc intendunt arcum.** ut sagittent. et ut inficiantur oculis. et latent secundum eorum opinionem. **L**imaculatum. et cristum innocentem qui solus fuit agnus sine macula peccati. **U**bito.

Aug. et insidiose qui inopinare. **Aug.** qui non potuerunt sagittare eum. **Nico.** Sagittis linguarum. **ma** paulo ante eum honorauerunt dicentes. **Benedictus qui uenit in nomine domini. et iste non timebunt.** sed dum neque tantum.

Aug. **O** cor dux scelus perpetrare. **Aug.** occidit uel le hominem qui mortuos suscitabat

[fermaue **Calli**. obstinatioe
runt sibi.] **Calli**. durissima [L
sermonez neq.] quando dixerunt
Reus est mortis. Sive quando p
fessi sunt. Sanguis eius sup nos
a super filios.

Hugo In tan
nostros. **Hugo** tuz em
obstiaati fuerunt q nec ipse iudex
pylat potuit eos dissuadere mor
tem cristi vnde lauit aqua manus
dicens. Innocens ego sum a san
guine iusti huius. Nec tantuz obli
natos sed a astutos in malicia eos
fuisse ostendit dicens.

Arraue
runt vt. lid est qualiter. absconde
rent la. **Mico** id est infidias
queos.] **Mico** quia inter se te
tauerunt quomodo ihesum de lo
tnerent occiderent. Mat. xxvi. L
dixerunt quis videbit eos. e.]

Hugo quia putauerunt q
deus non videret eos
a etiam q homines non priperent
christuz tantummo
Callio hominem putantes
a ideo malignitatem suam no cre
debant agnosc. Die describitur co
suetudo peccantium. Omnis emz q
dolum parat. hominem se fallere
putat vt possit ad suas nequicias
perire.

Augusti O cor hu
manu que
tibi dixisti. Quis videt me cum ille
videat qui
Hugo Consequē
ter ostēdit
iudeos ex magz deliberatione illis
scelus perpetrasse. d. **Crutati**
sunt iudei.] **Glola** scilicet
imqtates.] **Glola** quomō
accusarent iustum per sfallote

nes vel quomodo cum occiderent
per multas vias eius morte qretes
Aug dicebant enim non tra
datur per nos sed p dis
cipulum suuz. non occidatur a no
bis sed a iudice totuz nos faciam?
a nil fecisse videamur. Simulata
equitas non est equitas sed du
plex iniquitas quia a iniquitas e
a simulaco. Quanto acutius sibi ex
cogitare videbantur tanto magis
deficiebant quia a luce veritatis et
equitatis in pfunda consiliorum
malignorum demergebantur. iō
Defecerunt scrutantes scrutatio.

Hugo id est licet diligenter
scrutarentur tamen
fraudati sunt ab intentione sua.
Mico Querebant enim extin
guere ipsius nomē qd
magis fuit clarificatum per suam
passionem propter quod cētatio
videns signa in eius passione fecit
dixit. Mathe. xxviij. Vere filius dei
erat iste Et multa de assistentibz p
cucientes pectora reuertebantur
vt hētur. Mathe. xxiii. Quod autē;
iudei a sua intentione defecerūt pa
tentur ostenditur cum subiungit
Accedet homo. scilicet christus
de q in alio psal. dicitur est. Do na
tus ē in ea. ad cor atū. v. ad confi
lium profundum a secretū vt dicit
Aug Na voluntarie accēdes
ad passione m per fecit
pfundū dei secretū qd disposuerat
filiū suū pati pro redēpōe mūdi
Hugo Accedet q hō crist?
ad passionē a tū non
extinguet nomē ei? Vñ se q tuz a L

Accedet homo. scilicet christus
de q in alio psal. dicitur est. Do na
tus ē in ea. ad cor atū. v. ad confi
lium profundum a secretū vt dicit
Aug Na voluntarie accēdes
ad passione m per fecit
pfundū dei secretū qd disposuerat
filiū suū pati pro redēpōe mūdi
Hugo Accedet q hō crist?
ad passionē a tū non
extinguet nomē ei? Vñ se q tuz a L

exaltabitur. In resurrectione quia humiliatus fuit homo in passione

Callio Exaltatur autem deus non quantum ad se ipsum sed quantum ad eum apud quem maior cognitio de deo habetur. In hoc enim quod Christus creditus est deus a multis gentibus magnificatus est et exaltatus.

Hugo Consequenter irridet propheta iudeos de duobus. Primo de eo quod factum non potuerunt nocere efficaciter Christo. Unde dicit **Agitate puulorum facie sunt plage eorum.** Hoc est plage eorum quod Christo intulerunt facie sunt sic se stuce id est inanes. Solent enim puuli facere arcus et trahere si stucas studio ludendi tanquam sagittas. Idem

Calli. Secundo irridet eos propheta ex hoc quod nec verbo potuerunt ei nocere. Unde dicit **Quia in firmate sunt contra eos lingue eorum.** Quia viderunt eum postea resurgentem de sepulchro quem prius de cruce posse descendere non credebant. Unde ecclesia in derisione eorum cantat. Dicant nunc iudei quomodo milites custodientes sepulchrum perdidit regem. Et postea sequitur. Aut sepulchrum reddant. aut resurgentem adorent nobiscum.

Callio. **Quoturbati sunt.** ab penitentia. omnes qui videbant eos. et qui intelligebant iudeos eos et confusos eo quod de fecerunt videtes Christum resurrexisse. Et hi quoturbati ad penitentiam dixerunt ad apostolos. **Quid faciemus viri fratres.** De quibus tria milia credentium baptizati sunt

et habetur adu. ij. **Quia timuit omnis homo.** Omnis homo hic intelligendus est non ille vniuersalis sed qui in iudicium futurum considerata domini potestate formidat. Nam ut intelligas hoc tantum de fidelibus dicitur vide quod sequitur. **Annuntiauerunt opera tua.** scilicet gloriam resurrectionis. agnitionem in fractione panis. ascensionem in celis. varijs linguis locutos fuisse discipulos. et cetera que per apostolos suos post resurrectionem suam dominus saluator ostendit. Ista enim annuntiauerunt predicando diuersis gentibus. **Quia facta eius intellexerunt.** utique intellexerunt diuina esse quia talia implere non poterat humana fragilitas.

Quia. **Stabit iustus in domino.** per Christum redemptus. **Quia sperabit in eo.** id est per ipsum ad gloriam venire. **Et laudabuntur omnes recti corde.**

Calliodorus. **Recti corde** sunt qui per rectas semitas domini gradiuntur in obseruancia mandatorum dei. Tales enim redduntur semper laudabiles quia a domino laudantur et ab ipsa veritate laudantur. **Quid enim laudabilis est qui ab ipso iudice in conspectu omnium angelorum gloriose et desideranter audire. Venite benedicti patris mei percipite regnum quod vobis paratum est ab origine mundi.**

Aug. **Epistola** fecit semper diximus quod recti sunt corde qui omnia que in hac vita patiuntur non ea tribunt

insipientie sed consilio dei ad medi-
cinam non presumunt de iusticia sua
vt putent se iniuste pati quod pa-
ciuntur. aut ideo esse deum iustuz
quia non plura patitur ipse qui
plus peccat. Tu enim qui pateris
noli zelari in peccatores quia non
patiuntur non infirmantur non
tribulantur in hoc mundo. Nouit
deus quid tibi donet. a quid tibi sub-
trahat. Quod tibi donat ad conso-
lationem valeat non ad correccio-
nem. a quod tibi subtrahit ad tole-
rantiam valeat non ad blasphemiam.
Si autem blasphemias et dis-
plicet tibi deus a tu tibi places p-
uerso corde a distorto es. Si lauda-
buntur omnes recti corde profecto
damnabuntur puerso corde. Duo
tibi preposita sunt elige cum tem-
pus est. Si recto corde fueris ad dex-
teram eris a laudaberis. Quomo-
do. Venit benedicti patris mei p-
cipite regnum. Si autem puerso
corde fueris si prouidentiam dei ir-
tiseris si dixeris in animo tuo. Ve-
no curat deus res humanas. Si cu-
raret nunquid ille latro ille usura-
rius ille tyrannus tantum habe-
ret. a ego innocens indigeret. Per-
uerso corde factus es veniet iudici-
um extremum apparebunt omnia
propterea que ista faciat deus. Et tu qui
noluisti in hac vita dirigere cor tu-
um ad rectitudinem dei a te ad dex-
teram preparare. vbi laudabuntur
omnes recti corde. eris ad sinistra
vbi tunc audies. Ite maledicti in
ignem eternum qui patet est bia-
toloz angelis eius. Collectio

Hec karissimi audientes corrige-
mus vitam nostram non zelamur
in peccatores qui prosperantur in
hac vita sed magis timeamus deum
no. **Iero.** qui nobis prestare
sunt. **Iero.** dignetur vt sagittis
iniquorum liberi ab arcu falsitatis
erepti mereamur ab eo protegi qui
sanctis omnibus prospere salutis
gloriam tribuit immortalitatis
ad quem nos perducere dignetur
qui est benedictus in secula seculo-
rum Amen.

Psalmus. lxxv

Edicet dominus

deus in syon tibi.

Dico

Iste psal.

iuxta litteram

est gratia actio iudeorum per reditu cap-
tuitatis babilonice quez preedixit
Jeremias a pro templi reedificatio-
ne qua dauid prouidit in spiritu. Et
de hoc fecit hunc psalmum. Cuius
titulus **Castro** In fine psal-
tis est **Castro** mi dauid ca-
stici Jemie et ezechielis de populo
transmigrationis cum iacet phisica
Alto dies dictum est quod significet In
fine psalmi dauid. restat vt se que-
cia dicere debeamus. Cum populus
hebreorum ex ciuitate iherusalem per
suam inobedienciam captiuus in
babiloniam a caldeorum gente du-
ceretur Jeremias a ezechiel prophete
dixerunt eos post. lxx. annos in
suam patriam esse redituros eum
sanctus ab hostibus iherusalem
meliore statu reparaturos

Hugo Et quia iste populus magnum gaudium habuit cum incipet proficisci id est reuerti de babilonia in iherusalem. **Iero** hic psalmus dicitur canticum **Augusti** Sed quoniam sicut dicit apostolus hic in figura contingebant illis scripta autem sunt prope nos debemus enim nosse captiuitatem nostram

Cassio que babilonia id est peccatis facientibus in diaboli potestate trahimur. **Augu** debemus ducimur. **Augu** enim noscere debitum nostrum de babilonia in iherusalem. Hoc est de culpa ad gratiam de vicijs ad virtutes. **Du**as istas citates faciunt duo amores. **Iher** facit amor dei. **Babilonia** facit amor seculi. **Interroget** ergo se quisque quid amet et inueniet unde sit ciuis. **Et** si ille se inuenierit ciuem babilonie extirpabit cupiditatem plantet caritatem. **Si** autem se inuenierit ciuem iherusalem tollet captiuitatem speret libertatem.

Cassio Unde hic psalmus de populo fidei qui peccata seculi deserunt et reuertitur ad dominum salua. **Hugo** propheta igitur coram populo christianam peregrinantem in mundo a reuertentis per penitentiam ad deum in laudem saluatoris propitius dicens

Et dicit ymnus deus in syon. **Ac** si dicat Redeuntibus est de babilonia id est de confusione pec-

catia mundi ut in syon et ecclesia militante reddatur laus deo debita. **Ab** his ergo qui exierunt de peccato ad gratiam decet laus deum quia non est speciosa laus in ore peccatoris sicut dicitur **eccl. xv.** **Et** vere te decet ymnus quia tu es dignus iustus bonus quod inuit ecclesia quando cantatur. **Vere** dignum a iustu est equum a salutare. **Et** etiam post psalmos **Gloria** patri et filio et spiritui sancto. **La** tibi reddetur tunc in iherusalem. **In** baptismo renunciaui sathane et tradidi deo corpus et animam meam pro votu fidelitatis. **V**otum pro soluet de plenarie in iherusalem id est in eterna beatitudine cum hoc corpus mortale induerit immortalitatem et incorruptionem. **Et** ut hoc implere possim. **A**audi deus orationem meam. **Ut** quod tibi promisi in baptismo persolueris possim in resurrectione mortuo. **Quia** ad te omnis caro id est omnis homo.

Cassio A parte totum significans per figuram syon dicitur. **Veni** et in iudicio finali. **Sic** enim de illo iudicio dicit apostolus. **Omnes** enim stabimus ante tribunal christi ut recipiat unusquisque propria corporis prout gessit sive bonum sive malum.

Hugo **Verba** iniquorum. **Scilicet** de moisis fugerentis a eue persuadentis ac ab eue excusantis se. **Pr**uarierunt super nos id est fuerunt causa que exhereditati sumus de paradiso dei. a iherusalem exilio positi. **Unde** necesse habet?

erire a ad patriā redire. Sed sicut
dicit hō est spūs vadēs a non redi
eris & per se potest in peccatū ire
sed per se non potest de peccato re
dite. Ideo ostendit q̄ ex dei miseri
cordia p̄cedit reditus iste non ex
nostra iusticiā unde dicit La impi
etibus nostris tu p̄cipiaberis

Hugo Vsq̄ in finem nos sic
fuissem⁹ in errore nisi
tu p̄cipiaberis nostris qui nos s̄
guine proprio mercatus es etiam
post bap̄ **Rico** Impietatib⁹
nistris tu p̄cipi
aberis. Hanc nobis locum peni
tentię de

Hugo Et quia deus
peccatis omnes ad re
gnū vocat s̄ nō omnes p̄ueiunt

Ideō subiungit **Beatus** quez ele
gisti per gratiam tuā de mundo
assump̄isti. In futuro i sorte s̄
ātorum tuorū. Nō ei p̄des̄ electio
nisi se queretur assump̄ō. Judas
enī fuit elect⁹ sed nō fuit assump̄
tus s̄m illud. Jo. vi. Pōne vos. xij.
elegi vnus ex vobis dyabolus ē
Talī autē elect⁹ a assump̄tus In
habitabit in atrīs tuis. In cele
sti iherl̄m qm̄ appellat atria p̄pter
plenitudinem. Ibi est enim pleni
tudo omnīū bonorū. Vñ se q̄f **Re
plebimur in vobis dom⁹ tue**. Vnde
i alio psal. dicit. Sacerdoti cum ap
pauerit glo

Cassio De qui
bus to
nis dicit ap̄ls q̄ oculus non vidit
nec auris audiuit nec in cor homi
nis ascendit que prepaui deus
his qui diligunt eum Sed q̄a fas
est pro parte loqui audita. dom⁹

ei⁹ bona sūt. tricēnari⁹ sexagenari⁹
a cēnari⁹ fecis que ibi s̄c̄s suis
fidelibus dñs pollicet̄. sc̄m ē tem
plum. **Hugo** Celestis gle i q̄
tuū. hitāt s̄m māb
le i cōtate. In i cōtate p̄cipacōis
gaudij. Vñ ad cho. xv. sup illud
Stella differt a stella i cōtate dicit

Glosa eit s̄c̄t⁹ i impari da
ritate p̄ gaudiū. In
cōtate eccl̄a Aie s̄c̄toz sūt cōeql̄es
Et vt ad tante b̄titudis p̄mia veni
re valea

Rico Araudi nos
mus. deus salutaris
nī. In saluatori noster sine cui⁹ au
xilio nihil to

Hugo Ac si di
ni possum⁹ cat O cri
ste nos ex tēplū tuū celeste adhuc
p̄grinātes audiūt itrodeas nos
nō nostris merit⁹ s̄ tua mia quia
te fecit nostz salua torē q̄ etiā es

Spes oim fi
uium terre

Cassi. habitāt
in tra a i mari lōge. h̄o ē q̄ bitant
in iulis maris vel in mari lōge h̄o
est in toto mūdo. Mari q̄ppe rē cō
patūr hic mund⁹ q̄ falsitatibus
amar⁹ est. fluctib⁹ diabolicis q̄tē
a viciorū temptacōnib⁹ cōmonef

Oim ergo spes es qm̄ cunctis fide
lib⁹ eterna premia cōpromittis

Hugo In hoc q̄ tu es **Re
parans**. hoc est ordi
nās mōtes. v ap̄los ad p̄dicādū
i oēz t̄ra a i fines orbis terrarum
qui montes dicunt̄ propter emi
nentiam virtutum. Et quia primū
susceperunt radios solis id est
doctrinam christi orti in hoc mun
do quos prepaui virtute tua

Cassi. q̄ p̄ eos fecisti miracu-
la magna vt i magitudine vbi incre-
dulos ouerterent a f̄ctōruꝝ amā
cōe corda durissima mollirent. S;̄
quē admodū hoc p̄pauerit conse-
quēter exponit dicens. accidit̄ potē-
tia i induitus maiestate sua. hu-
manitas enim dñi v̄bi potēsta-
te precinda est vt q̄d hō nō hūit
virtus diuina prestaret. Deinde
post q̄ per allegoriam montium
dixit ap̄los esse prepatos nūc ex-
ponit quid per eos dominus fuit
operatus dicens. qui conturbas
profundum maris. corda impio-
rum dicuntur profundum maris
profundius mersa in mari h̄sc̄li
Hugo Dorum corda dicit
conturbata id ē ad
penitentiam mota per predicatio-
nem a miracula apostolorum per
quos etiā conturbas. sonus flu-
uium eius. id est ip̄tuosas pri-
cipum mundi huius contradic-
tiones quorum aliqui conuerteban-
tur ad fidem de quibus subditur
Urbabuntur gentes ad pe-
nitentiam. et timebunt. de cōmu-
ni populo multū qui habitāt ter-
minos. id est vbi cūq; terrarum
a hoc. et signis tuis. quia visis sig-
nis miraculorum ad fidē sūt ouer-
si
Nicolaus Et quia aliqui
peccant in matutinis hoc est in tempore
iuuentutis et aliqui in vespere sene-
dūtis. Ideo subditur. Exiit id est
conuersio quorum daz de peccatis
erit. matutini tempore hoc est in
iuuentute. et latiquorum vespere

senedūtis a horum exitus. delecta-
bis. id est delectabiles facies an-
gelis quibus est gaudium de vno
peccato ē penitentiam agentis. quā-
to magis de multis conuersis dele-
ctan. **Augustin** Vel ma-
tur **Augustin** Vel ma-
tur Augustin Vel ma-
tutinum
significat prosperitatem. et vespera
significat tribulationem seculi.
Cassiodor Exiit matu-
tini est quā
do aliquis ex mundi istius felici-
tate ad dominum conuertitur sal-
uatorem. Et autem dixit a vespere
delectabis significat tempus quā
do grauiā patientes in obscurita-
te tribulationum ad dominum ve-
niunt creatorem qui merces eo-
rum conuertit in gaudium. Itaq;
i exitu vtroq; delectabitur domi-
n̄s quā vbiq; deuotos p̄ abūditāz sue
largitatis. **Hugo** Cōsequēt
acq̄rit **Hugo** ostenditur
causa cōuersionis gētiū. Et tu
xp̄el. Uisitasti p̄ legatos ap̄los
tuos. terra et eccāam de gētib; col-
lectā. Et inebriasti eā. p̄ doctrinā
ap̄lorū. multiplicasti locupletasti
eā. et multiplicasti. locupletasti eā.
Iero. Diuersa opib; gētiū
ip̄s cōuersus. repleti est aquis
et donis spūs s̄cti p̄ baptismi ab-
lucio. **Hugo** Et hec dona diu-
dāt a fecūdāt aias hoim. S;̄ adhuc
magis locupletasti cōuersos ab fi-
de q̄ parasti cibum illoꝝ id est
corpus tuū dedisti eis in cibum
quoniam ita est preperatio ei;

do eius. ¶ non ab alio q̄ ab ipso
domino paratur h̄ abus. a de p̄pa
carne sua. **O** magna dignitas po
puli conuersi q̄ non indignū totū
habet sed ipsum d̄m q̄ non vilez
vel infulsum prepat suis fidelibus
abum. sed preciofum corpus suū
sicut ip̄e dicit **Joh. vi.** Panis quē
ego dabo caro mea a p̄ mūdū vita
erit ecclā multiplicetur tu deus q̄
es. **Riuos eius.** ¶ apostolos et
predicadores ecclēsie. **Inebrians.**
donis spiritus sancti. **Alia transla**
cio habet Riuos eius iebria quia
apostoli et predicadores ecclēsie p̄
mitine b̄n dicunt riuū q̄ doctrina
fidei manans a fonte xp̄o decurrit
p̄ ipsos tanq̄ per riuos ad corda
aliorum p̄ quos o deus. **multipli**
ca geminia. ¶ **germinal eius.** ¶
ecclēsie p̄ doctrinā eorū crescat
fideles in fide et ex credētibz alii
crebant. **Sed** ad hoc q̄ germen fa
ciat fructum necesse habet irriga
ti vnde addit. **In stillicidijs eius.**
¶ in simplici doctrina ecclē. **letabi**
tur germinans. ¶ inchoās et no
uus in fide qui nutrit lactea doctri
na et exemplis sanctorū tanq̄ gut
tis doctrinaz a merito letabit q̄a
tu. **Benedices corone.** ¶ multitu
dini credentiū tibi vt corona in sig
num victorie. **Jeronim⁹.**
quia sanctos premijs a temetip̄z
eorum agminibus coronabis.
Hugo. hec at corona s̄cto
rum dicitur eē. **am**
benignitatis tue. q̄ in
āno gr̄e redemisti nos. **Glo.**

Annus benignitatis d̄m incipit
primo eius aduentu a durat vsq̄
in finez seculi. **Et** in hoc anno. **ca**
pitui. ¶ iusti q̄ suscipiunt semen
verbi dei a pluuia gracie spūalis
plebunt vterate. **tonoz opm**
pinguescent speciosa deserti.

Cassiodo. ¶ gentiles qui
a deo dicebant
deserti qm̄ ad eos null⁹ p̄p̄ta mis
sus fuerat. q̄ pingues magno mu
nere diuinitatis effecti sunt qm̄ ad
eos ap̄loz predicacō sc̄a puenit.
et gr̄a d̄m p̄ fide speciosi facti sunt.
quos p̄tē incredulitatis materi
es horrenda turpabat. **et colles.**
¶ m̄tes q̄ ip̄i sunt post ap̄los cel
siores. **exultacōe accigēf.** q̄ pre
stante d̄no pueniunt ad eternum
gaudiū p̄ toleraciā passionum.

Jeroni. **In** dūti sunt. **lib e**
tate perpetua. **arietis ouium.**

Cassio. ¶ apostoli a reliqui
sancti qui doctrine v
bo ac bone vite exemplo duces exti
terunt p̄lo xp̄iano. **et valles.**

Jeroni. ¶ sancti minoris me
riti qui licet coronā
nō accipiāt tñ. **abundāt frumto.**
¶ fructibus eterne vite abundāt. **da**
inabūt. in gaudio. **eternū hymnū**
dicēt. **Joēs.** p̄miscue v̄ ex v̄troq̄ se
ru electi p̄ diuersoz meritoū do
nis perpetuas d̄no canūt laudes

Cassi. **Intelligam⁹ p̄p̄m illū**
beatū q̄ venit ad d̄m
xp̄m q̄i suauitate letatus ē. et scia
mus ineffabile eē b̄nificiū q̄d tan
ta legitur exultacōe celebratum.

hymnū q̄ eius quem primo su
 psalmi p̄miserat q̄nta grā diuer
 sitatis ornavit. laudē incarnacōis
 eius mirabili breuitate describēs.
 Et q̄d mundo p̄stiterit fidelis insti
 tuto: edocuit. Ad postremū i resu:
 re dō ne ventura vniūsos sanctos
 eius p̄nica dicit exultacōne in eo
 gaudere. Sicut p̄ncia mirabili bre
 uitate narrauit ad sp̄z maximā
 cōcitantā futuā nobis p̄mia p̄mi
 sit. Tribue rex celestis vt a nos ere
 pti ab arbitrate peccati dono mie
 tue copiosū ditati scōz iūgamur
 gau. **Iero.** Et si nō meremur ho
 dīs. **Iero.** nozal p̄mīs vl̄ coro
 nis salte veniā cōsecuti pena carea
 mus futuri. **Cassi.** Per te iesu
 iudicij. **Cassi.** christe sal
 uato: mundi qui es benedictus in
 secula seculorum. Amen.

In Psalm^o lxx.
Iubilate dco om

Titulus In finez canticū p̄s resur
 re dō. **Aug^o** qm̄ gens iudea
 nis. **Aug^o** sp̄e resurre dōis
 mortuoz h̄ns se solaz ad beatam
 vitam putabat resurre dūram.
Cassi. eo q̄ mē ceteras nacio
 uiebant solā lege: dei veri habere
 videba. **Aug^o** Sedm̄ quaz vi
 tue. **Aug^o** uendo et h̄ ha
 beret bona carnalia: in resurre dō
 ne mortuoz tā talia sperabat de q̄li
 bet h̄ gaudebat vi: de p̄pagacōne
 filio. **Cassi.** Ecce gētes p̄p̄cie
 rum **Cassi.** spū p̄uidēs esse

creditoras hui⁹ psalmi canticum
 profudit asserens sp̄e illam resur
 re dōis nō solū fideles ex iudeis s̄
 vniuersi: atē de cunctis gentibus
 habitū. **Hugo.** per q̄d a nos
 ram. **Hugo.** hortamur in
 hoc p̄s vt de resurre dōe x̄pi gaude
 amus a in eā sp̄m n̄re resurre dō
 nis pona. **Cas.** Vñ otra p̄bi
 mus. **Cas.** atz p̄suasione
 iudeoz q̄ se dicebāt solos ad bea
 tam p̄e omnibz vitā p̄tinere. Scā
 mater ecclā sp̄e ḡnalis resurre dō
 nis letavniūsos ad canticiet ad
 psalmū inu. **Hugo.** I
 bilate dco oīs terra. **Aug.** in vocem
 vel in ecclesia. **Aug.** p̄umpi
 te gaudiōz si nō potestis verboz.
Non enī verbis in bilatē s̄ solū gau
 dencū sonus reddib̄ q̄i p̄tūentis
 cordis in voce: leticiāqz p̄cepte rei
 que verbis explicari nō possit.
Cas. Raz iubilatio dicitur ex
 ceteri nec p̄e magnitudie sui p̄t ex
 plicari. **Sequitur** psalmus dicitur
 nomini. **Hugo.** quod est ihe
 sus i q̄ salua
 ti estis. **Ite** cōuenientē psallit qui
 q̄d ore laudat. h̄ implet opel. **ba**
te gloriā laudi eius. vt sicut ei vo
 cibus iubilatis ita in eū bonis acti
 bus gloriemini vt videntes hoies
 bona opavra gloriificent patrem
 vestrum qui in celis est sicut est il
 lud. **Non** nobis domine. non nob
 sed nomini tuo da gloriā. vbiqz
 do. et omni studio manē gloriā

fugien **Cassi** Ne fragilitas
dam. humana lau
dibus suis agitat erigi q̄ magis de
beat iusta interpretaōe culpari.

Hugo Ad lram ecclia iubi
lat in allā a hymnis
psalmum dicit in psalmodia. dat
gloriā cū post psalmū indinando
dicit Gloria patri. **Vente dō.** v
ab honore dei. Quare dicendū ē de o
cū ipse oia sciat. **Solutio** q̄ cōfes
sio laudis eius vtilis est nobis. **q̄**
terribilia. v metuēda. **sunt opera**
tua dō. **Jerō** q̄ potestis adora ē
mine. et nō potestis cōp
hendere. Quō q̄ vident q̄ electi sūt
reprobati. et de p̄dōrib⁹ q̄ videtur
q̄ reprobati. et electi sūt: vel de po
pulo iudaeo electo a postea t̄pro
bato. et de gentibus p̄mitus oē
natis et po

Collect. Et q̄a o e
stea electis. **Collect.** culta sūt
iudicia dei time illū in **terribilib⁹**
opibus suis a noli sup̄bire ne tibi
nō parcat q̄ ramos naturales viz
iudaeos abscidit v reprobauit q̄
abscisio demonstrat. cū subditur
[in multitudine virtutis tue mentie
tur tibi in] **Cassi** Multitudo
mici tui. **Cassi** virtutis xp̄i
erat q̄ ipse cuābat hoies d̄uerſa
infirmis laborantes. Sed i hac
virtute mētebant inimici ei⁹ q̄n
dicebāt hec signa in beelzebub fa
cit. mentiti sunt etiā q̄n xp̄s dixit
videbitis filiū hominis veniente;
in nubib⁹ celi. Et illi dixerūt Bla
sphemauit. Quis adhuc egemus
testib⁹. **Ad** postremū. mēti sunt
in multitudine virtutis eius q̄n p⁹

resurrectiōis gloriā data p̄cunia
custodib⁹ dixerūt dicite q̄ vobis
dormientib⁹ venerūt discipuli ei⁹
noctea furati. **Hugo** Mena
funt eum. **Hugo** unē eti
am p̄dōres d̄no q̄ licet sciāt ip̄m
virtuosūma forte ad iudicandū
et puniendū p̄dā. t̄n nō cessant
peccare q̄d ē mētiri deo. q̄m p̄mise
rūt in baptismo se nō peccaturos
q̄n renūciauerūt sathane a omni
bus pom.

Cassi Post q̄ dixit
pis eius. **Cassi** inimicos dei
fuisse mētitos osequēnt̄ amonef
gñalitas vt vera ceter adoret d̄m
xp̄m cū d̄. **ois fra adoret te.** de⁹
Hugo vero corde tanq̄ suū
creatorē. et psallat
tibi. Itaq̄ suo redeptori. **psalmū**
bone opacōis. **dicat noi tuo.** lib ē
ad honore nois tui. Deinde ad ope
ra dei oſiterāda inuitat nos dicēs
Vente. [passib⁹ fidei. et videte.]
v hūie cordis intelligite. **opa dei**
val. **Jeroni** metuenda quo
de. **Jeroni** mō vnus repro
batur a alter eligitur. Reproban
tur iudei. et eligūtur gentes. Duo
etiam in lecto vno. vnus assume
tur et alter relinquetur.

Grego Omelia sexta
super euangeli
um. Vnde nos valde solliciti esse de
temus vt in omni quod agimus.
omnipotentis super nos consilia
domini timeamus occulta. ne duz
mens nostra exteri⁹ fufat a sua
se voluptate non reuocat intus cō
tra eaz iudex terribiliter aduersa
disponat quod intuens propheta
3. ij.

subiungit terribilis in consilijs su
per filios hominum. videt namq[ue] q[uo]d
alius misericorditer vocatur. alius
iusticia exigente repellitur. Et q[ui]a
alia parcedo. alia dominus irascē
do disponit: expauit p[ro]ph[eta] q[uo]d pene
trare non potuit. Et quem in quibus
dam suis sententijs inflexibile vi
dit. terribilem in consilijs esse o[mn]e
mora. **Iero.** Terribile est sum
uit. **Iero.** de vna massa om[n]is
fuerunt creati. et alij eligunt alij
autem repro. **Hugo** a nō so
batur. **Hugo** lum do
minus est terribilis sed etiā ama
bilis vnde subditur. Qui conuer
tit mare in aridā. v. amatores hu
ius mundi qui in hoc seculo quasi
in mari magno submergunt. co
uertit in aridā. Iq[ui]a iam cepti de
p[er]iculo sciunt iusticia: v. deside[r]at
seruire deo. et ipsi conuersi. in flu
mine. v. in hac mortalitate. p[er]tra
sibunt pede. v. faciliter a sine peri
culo. flumē dicitur mortalitas hu
ius vite q[uo]d in ipsa alij veniunt alij
succedunt. Juxta illud eccl[esi]e. v. Ge
neratio preterit generatio adue
nit. hanc mortalitate[m] conuersi ad
dominum secure transeunt q[ui] cum
sum vite sue in p[er]seuerancia boni
opis finiunt. Et notabiliter dicit
pede in singulari. Sunt namq[ue] duo
pedes quibus transiit flumē se
culi. s. necessitas a voluptas. Mali
p[er]transeunt hunc mundū duob[us]
pedibus qui accipiunt bona tēpo
ralia ad necessitate[m] a ad volupta
tem. boni vero vno pede transeunt
quia de rebus transitorijs tantu[m]

ad necessitate[m] sumunt et nichil
de voluptate. Et cu[m] transierim[us] se
cure p[er]iculum huius seculi pueni
mus ad portum felicitatis eterne
Libi letabimur in ipso. id ē in p[ro]
Qui domina[n]t[ur] in virtute sua. ip[s]a
a non ad tempus sed in eternū.
sicut dicit danielis viij. Potestas
eius potestas eterna. Hanc pote
statem concomitantur duo. s. mi
sericordia et veritas scdm quod di
citur p[ro]verbio. xx. Misericordia et
veritas custodiunt regē; de mise
ricordia autem dicit. Oculi eius su
per gentes respiciunt. quia repro
batus in deis elegit per suam mise
ricordiam gentilem populu[m] ipsos
ad fidem vocando. De veritate vel iu
sticia ipsius dicit cum subiungit
Qui exasperant. Deum sicut iudei
qui dixerunt. Non habemus regē
nisi cesarem. Vel sicut iniqui qui
exasperant id est ad irā prouocāt
deum semper peccando. Non exal
tentur. sed potius deprimantur. in
semetipsis. Quando iustus comi
naciones suas implebit. deinde
hortatur gētes redemptas ad lau
dem dei dicens. **Benedicite gētes**
deum no. **Mico.** Ipsum laudā
strum. **Mico.** do. Let audita
facte vocem laudis eius. alios ad
laudem consimilem inuitando cui
ius causam subiungit. Qui posu
it animam meam in vitam. ipsā
reuocando p[er] gratiam suā de mor
te peccati ad seip[s]um qui est via ve
ritas a vita. **Johannis.** xliij. Et nō
solum ad suum seruium vocauit
me sed etiam in ipso p[er]seueracia;

michi debet unde subiungit. Et non debet in commotionem pedes meos. Id est firmavit affectus voluntatis mee in proposito bone conuersationis. Sed posset aliquis dicere tu dicis te non esse commotum. Et quod mirum quia non fuisti impulsus. Ab hoc respondet quod in omni. **Q**uoniam probasti nos deus. Id est probari nos permisisti per diuersas temptationes. Ligne. Id est acerbitate tribulationis. Nos examinasti. ut purgares in nobis maculas vitiolorum. sicut examinatur argentum. Translatio hebraica habet sicut oflatur argentum quia sicut argentum purgatur per ignem a sordibus sic anima per penitentiam tribulationem a sordibus concupiscentie terrene mundatur. In dixisti nos in laqueum. Non deceptio sed probationis. non culpe sed penalitatis sicut est infirmitas paupertas et mortalitas. posuisti tribulationes in dorso nostro. quia nos per superbiam erectos. castigacionibus ad humilitatem curuasti. imposuisti. id est imposuisti homines. Id est prelatos et principes. super capita nostra. **Augustinus.** Toleramus quos notis patimur superiores aliquando quod nouimus peiores. bonum est enim ut consideremus nos peccatores esse et toleremus impositos super capita nostra ut et deo confiteamur quia digna patimur. Quid enim idigne pateris quod facit qui iustus est. **Bernhardus in .vii. ser.**

monem de aduentu. Quod si tam manifeste indigere innotuerit alicuius prelati uita ut nichil omnino dissimulationis vel excusacionis admittat. propter eum tamen a quo est omnis potestas. ipsum quem modo talem nouimus. exorsu reputare delemus. non presentibus persone meritis. sed ordinacione diuina: et dignitati ipsius officij deferretur.

Aug⁹ Seuire uidetur deus cui ista facit. Ne metuas quia pater est. nunquam sic seuit ut perdat. Quando male uiuis. si patitur: plus irascitur. omnino iste tribulationes flagella sunt corrigentis. ne sit sententia punientis.

Hugo Adhuc ostendit quod deus est laudandus quia dat victoriam in temptacione unde dicitur. Canthiuimus pignem et aquam. Id est per aduersitatem tribulacionis et per felicitatem prosperitatis.

Augustinus

Quando res sunt anguste que infelicitates dicuntur in hoc mundo: quasi ignis est qui urit. quando res sunt prospere et abundantia seculi circumfluit. quasi aqua est que corrumpit. Vide ne te ignis tribulacionis exurat ut crepes per impatenciam. neque aqua corrumpat submergens te per prosperitatem.

Firmus esto aduersus ignem. cui te oportet tanquam uas fictum. mitteris in caminum ut firmetur quod formatum est. Nam uas si solidatum in igne non fuerit tanquam lutum in aquam soluetur. **Cum autem te**

ignis tribulacionis crepare non
fecerit a aqua prosperitatis non fue
ris submersus. Si enataueris p di
sciplinā. transis ad equiem. Vnde
sequitur. **Hugo** id est edu
ceduxisti. **Hugo** ces [nos]
de temptatione aduersitatis et p
speritatis [in refrigerium]

Jero hoc est in eterna beatitu
dine ubi est requies eter
na. **VL** in hijs tribus versiculis p
dictis martiri omnib; victorias q̄s
in diuersis passionibus meruerit
qm̄ p laqueos. p crucē. p vbera. a
p ignes. estus. aquas. a alia diu
sa supplicia ad vnu eos dicit refri
geriu; v; xpm̄ dñm puenisse.

Col deinde membra christi lo
quentia in numero singu
lari onduunt qd̄ de ipsis fiet tribu
lacomb; transactis. Vnde in pso
na ecclesie dicunt. **Introitu i do**

mum **Cas** in illam celestem
tuaz. **Cas** iherusalem. in ho
locaustis. **Holocaustu;** em̄ dicit
totum incensum. Et q̄ se superius
examinatum igne dixeat sicut ar
gentum. iuste se holocaustum h̄o
est purgatam a delictis animā su
am oblatu.

Aug **VL** introitu
tum dicit. **Aug** in domu tuā
in holocaustis. q̄ ignis tuus diu
nus consumit totum corpus meuz
sic vt non remanebit aliqd̄ mortale
in carne mea neq; aliqd̄ culpabi
le i spū meo ita vt nichil mei rema
neat mihi a totum sit tibi. **Hoc** at
erit in resurrectione iustoru; quan
do hoc corruptibile induerit incor
ruptionem et hoc mortale corpus

induerit immortalitate et tūc **Lu**
dam tibi v **Castio** id est lau
ta mea.] **Castio** des tuas

sub perpetuitate decantem et cum
angelis potestatib; thronis a do
minacionib; ymnū tue mie semp
edicam. **Hec** em̄ sunt vota fideliz
Hec desideria simpliciū xpianoz
vt in illa societate recipiantur qui
se fidei a op̄m sanctitate deo iunge
rūt. **q̄** vota **distinget** labia nra

Augusti que est distinctio
i votis. **Hec** est di
stinctio vt te acuses. illū laudes. te
intelligas creaturā. illū creatorē.
te tenebras. illū illuminatorē.

Vel ad lrām p̄t iste versiculis sic
expo **Hugo** reddat tibi vota
mi. **Hugo** mea scdm̄ illud

Vouete et reddite deo vto. que di
stingerunt a distinde a discrete p
miserūt labia mea. **Translatō** he
braica habet que pmiserūt labia
mea **Septē** em̄ indistinde a ind
screte vult et ideo nō debuit redde
re de quo habet iudiciū xi. **Vñ** dicit.

Augustin qui stultus
fuit i uocēto
et impius in reddendo. **Et** locu
tum est os meum in tribulacōne
mea.] **i p̄ntivita** in qua tribulor

pmisi dicens. **Holocausta** me
dullata offerā t. **Holocaustu;** dī
totuz incensum. **Et** medulla que ē
p̄nguedo in osse s̄ḡt deuocōnes
et amorē cordis. dicit ergo ecclā.

holocausta **Glo** a meipsum
medullata. **Glo** totum i ani
ma a corpe cū medulla a cū deuoci
one intimi amoris. **Offerā** tibi au;

incenso. Item oratione. arietum.
id est apostolorum qui sunt duces
gregis. **Augustini.** Maxime arie
tes orant pro
gregibus. **Hugo.** Offera tibi
similes boues.
et predicatores qui terrena corda
vomere predicatores scindunt et ad
fugere bonorum operum ferenda apta
reddunt. Et addit cum hircis. id est
cum peccatoribus penitentibus qui
per hircos signantur peccata pati.

Cassio. Sed pro hoc cum tobis
offert ecclesia quoniam con
fitebatur christo domino confitentur.

Hugo. Et si quis querat cur
tot et tanta offers dominum.
Respondet. Admite per fide;
laudat per obedientiam. Fides enim
autem obedientie apertum narrabo
uobis inquit. Omnes qui timeant deum.
qui timeant deum predicandum
est uerbum eius quanta. uiz. bene
ficialia fecit aie mee. Primo dedit
michi gratiam orandi. Unde dicit
Ad ipsum ore meo. et non alie
no sicut faciunt illi qui pro alium pro
curant dicere uoras suas. clamaui.
Clamor enim exprimit deuotionem
cordis uerbum. Non uox sed uerbum
clamat in aure dei. Ergo ore suo cla
mat qui domino pure et deuote sup
plicat. Deinde dedit mihi leticiam
spirituale; que ex ore procedit. Unde scribit
Let exultauit sub lingua mea.

Cassio. Sub lingua dicit in con
scientia que cor nostrum
sub lingua nostra est ubi tacita co
ngitatione laudamus dominum cum
mentis exultatione.

Hugo. Ille autem clamat sub
lingua cum gaudio
que non remordet conscientia. De
inde dedit michi odium peccati unde
dicit. Iniquitatem si asperi in
corde meo non exaudiet dominus. Si
ponitur hic pro non quasi dicit.
Sciebam quod peccatores non exau
dient dominus sicut dicitur. Io. ix.
Et ideo ut exaudiret peccata non
asperi multum odium. Quod enim
multum quis odit hoc non potest
aspicere. Iniquitatem in corde aspi
cit qui in delectatione consentit. Unde
Matth. v. Qui uiderit mulierem
ad concupiscendam eam iam me
chatus est eam in corde suo. Et quod
non asperi iniquitatem ut dictum
est. Propterea exaudiuit me de
us in uotis obtinendis. in ma
gis amouendis. Unde pro hijs om
nibus gratias agens dicit. Bene
dixit deus qui non amouit orati
onem meam misericordiam suam a me.

Cassiodoro. Duo ista sunt
deus deprecationem non amouet
misericordiam suam sine dubita
tione con. **Jeroni.** Nam semp
erbit. pie aures
eius iustorum precibus patent

Augustinum. Sed multi lan
guage cum in nouitate sue conuersi
onis feruentes sint postea quasi
negligentes securi fiunt. pigrescit
animus. interruptitur oratio. Et
cum tu dormis uigilat hostis. cre
sunt temptationes. propterea precipie
3. iij.

dominus quod oportet semper orare a
nunquam de **Cassi.** Sancta mater ecclesie
ficere. **Cassi.** ecclesia in hoc presertim
salutariter gentes allocata est ut
generaliter in domini laudibus occupetur
quatinus super nunc desiderium: munda
bi nobis tollat affectum docuit nos
etiam quoniam de diuersis cladibus quibus hic
populus sustinet christianus dei misericordie
literatione liberat et ad illam felicem
patriam ipso largiente pueniat
Promissio singularis. **Sponsio** desi
derabilis ut hic ipso protegente
valeat custodiri. et ibi eodem largi
ente in eterno premio collocari. **Hoc**
si fixo animo semper intendimus. nunquam
quod ipse mundi pericula formida
mus sed cum leticia summa canta
bimus quod in huius presertim sine scri
ptum est. benedictus dominus qui non amo
uit orationem meam et misericordiam suam a me

Aug. Cui videris non a se amo
tam orationem tuam securus
esto quod non est a te amota misericordia ipsius.

Iero. Nos ergo supplices dominum de
preceamur ut aperiat au
res suas ad preces nostras et ipse nos
data peccatorum remissione de peccatis
et reprimis eripiat. sibi quoque holocaustum
puru effectos. mactatis vicinis ag
nibus sancto iungat. cui cum prece
spiritu sancto est honor et gloria in seculum. Amen.

Psalmus lvi.

Deus misere
Titulus In fine in ym
nis presertim cantici dauid.

Hugo In precedenti presertim iu
tat nos propheta ad iu

bilandum prospere resurrectionis glo
riam. sed quia nec iubilare nec p
uenire ad gloriam resurrectionis
possumus sine misericordia diu
na. idcirco hanc petit in hoc psalmo
Cuius tituli sensus talis est.

Cas. presertim cantici sic dicitur quia so
la humane vocis modu
lacione canebat mittens nos in fi
nem id est in **Hugo** conue
christum. **Hugo** mit da
uid et ceteris; fidei penitenti in ym
nis et in laudibus exhibendis etc.
Interio psalmiste est hortari nos
ad laudem dei. **Propheta** igitur in
persona fidelium primo petit dei mi
sericordiam et benedictionem et ab
eius pueniat noticiam dicens.

Deus misere
tur nostri. **Mico** Pec
nobis remittet et benedicit no
bis. **I** multiplicando nos in bonis
spiritibus.

Iero. Benedicere ergo
que succedit mi
sericordie talis est ut mortificata
domina cone carnali spiritum faci
at trium **Glo** Benedicere enim
phare. **Glo** creator creatu
re ipsam multiplicando numero
et merito **Et** benedicit creatura cre
atori cum corde voce et ope lauda
do et omne bonum quod habet ei ascribendo

Aug. Multis enim modis se
dici a deo **Ali** vult benedici ut ha
beat plenam omnium necessariis
rebus temporalibus **Ali** ut ob
tineat salutem corporis sine late **Ali**
ut sanitatem corporis consequatur
cum egrotat. **Ali** desiderans filii

Aug. optant homines bene
dici a deo **Ali** vult benedici ut ha
beat plenam omnium necessariis
rebus temporalibus **Ali** ut ob
tineat salutem corporis sine late **Ali**
ut sanitatem corporis consequatur
cum egrotat. **Ali** desiderans filii

os vult benedicere h abeat post eri
 tate et simili a vota hominum. **Dee** dat
 deus tam malis q̄ bonis inbrūter
 in hoc mundo a quādoq̄ plus ma
 lis q̄ bonis. Quid ḡ dat precipue
 bonis a iustis nisi hoc q̄ p̄p̄ta cō
 sequente petit dicens **L**illuminet
 vultum suum. **Hugo** vultū
 sup̄ nos. **Hugo** apel
 lat ymaginem dei nobis imp̄sta
 rationem scdm quā factus ē ho
 mo ad ymaginem dei quā petit il
 luminari. **Ac** **Augustin**
 si dicat. **Sum** in tenebris p̄tōz sed radio
 sapie tue expelle tenebras meas
 vt fulgeat in me ymago tua. **Vel**
 ad trām illūnet vultū suū sup̄ nos.
Ut nō illū tristē videā
Jerō mus in peccatis nostris
 sed gaudentē in virtutib⁹. nō illum
 fenciam⁹ in dicit sed p̄em. a mise
 reatur nō. **Cal** necessaria ita
 strū. **Cal** cio quā a mia
 dū p̄ficere incipim⁹ a in tō spe ip
 so largiente. **Col** Et hoc ē quod
 saluamur. **Col** orat ecclā di
 cēs. **T**ua nos dñe sēp grā preueni
 ata sequat ac bonis opibus iugi
 ter prestet esse mētos. **Ad** hūc
 em̄ finem petim⁹ illuminari. **U**
 cognoscam⁹ in terra viam tuam. **I**
 p̄ quam secur⁹ eundum ē ad te.
Aug⁹ In qua terra. **I**n om̄i
 bus gentib⁹. **Et** quaz
 viā. **salutare tuū**. **v** xp̄m i hēsus
Jerō Vbi em̄ nos hātem⁹ in
 latinis salutare i hēbreo
 i hēsus di. **Hugo** Post q̄ si
 aiat. **Hugo** dēz p̄lis p̄

uenire exorauit p̄p̄ta hortat iōē
 ad cōfessionē a ad laudē dei dicens
Confiteant tibi p̄p̄ta dē cōfitean
 tur tibi p̄p̄ta oēs. **C**onfessione p̄tōz
 se p̄mo accusātes a postea cōfessio
 ne laudiste. **Aug**⁹. Quid times
 laudantes. **Aug**⁹. cōfiteo hō
 cōp̄nabis tacit⁹ q̄ posses lib̄ari
 cōfessus. **T**e reprehende. te emēda. il
 lū lauda a gl̄ifica vt a ipse venies
 inueniat te punitore tuū a exhibe
 at se tibi saluā. **Hugo** a quia
 torem tuū. **Hugo** ista cō
 fessio nō ad suppliciu⁹ ducit s̄ ad
 gaudiū itēo subūgit. **U**tenē et
 exultēt gētes. **L**etenē in aīa et ex
 ultēt in corp̄. **q̄m** iudicas. **i** iudi
 cabis. **U**los in cōtate. **U**redēdo vni
 cuiq̄ scdm. **Cal** Qui erenduz
 opa sua. **Cal** nob est q̄re
 moneat gētes letari a exultare cū
 ipse p̄p̄ta dicat dñm iudicatuū. **C**
Metuerē magis p̄t rea cōscia q̄ le
 tari cū audit veracē dñi iudicatuū.
S illos monet letari q̄ iam cōfessi
 p̄tā formidare nequnt iudicia fu
 tuā. **I**llis em̄ nō iudex s̄ aduocat⁹
 ē xp̄s. q̄ se p̄p̄ta cōfessione dāpnaue
 rūt. **G**audēant ḡ gentes q̄ faciem
 iudicis in cōfessione p̄uenire mēru
 erūt. **U**tales gētes in terra diri
 gis. **U**t recte vīuēdo nequeāt erro
 re dyaboli. **Jerō** nimus.
Vel dirigit eas in viā vite data re
 missione peccatorum.
Hugo Deinde repetit rez
 sum iam sup̄rabi
 dum ad maiorem exhortationē
 cōfessionis dicens **C**onfiteant

tibi populi deus. Iua peccata confi
teatur tibi populi omnes. Lauda
do tuam diuinitatem. Terra dedit
fructum suum. Terra est sancta ec
clesia que in suis fidelibus post con
fessionem facit fructum suum; peni
tencie et satisfactionis. Sed quod ne
mo fructum boni operis facere potest
sine benedictione et gratia dei. Idem
subiungit. Benedicat nos deus
deus noster benedicat nos deus.
Hec triplex benedictio tangitur nu
meri. vi. ubi dicitur. Sic benedice
tis filiis israel et dicitis eis. Istra
hel benedicat vos dominus a custo
diat vos. Ecce benedictio patris. on
dat dominus faciem suam vobis.
Ecce benedictio filii. Sequitur. Et dicit
vobis pacem. Ecce benedictio spi
ritus sancti. Et ex hoc trinitas con
fiteatur vnde esse deus continus vnu
deum metuendum esse pronunciat
dicens. Let metuant eum omnes fi
nes terre. Itan omniuz
quod iudicem. Nico ad puni
endum poten
tissimum. Cassiodor
Intueamur que admodum timor
dei inter magna postuletur mune
ra quando post benedictionem pe
titam eius metus concedi terre fi
nibus exoratur. Ist enim timor in
ter prima dei munera quoniam qui illi
timere nocuit a amare non desinunt
Sicut a salomon dicit Incium sa
pientie timor domini. S timor iste
non ex humana trepidatione con
tingit sed diuina inspiratione prestat.
Nicolaus Iste psalmus
est etiam pro

phetia de christi incarnatione qua
antiqui summe desiderauerunt Vn
de propheta in persona antiquorum pa
trum christi aduentum precat dicens.
Deus misereatur nostri. Intendo
nobis saluatorem. Let benedicat
nobis. Conferendo suam gratiam. Lillumina
vultum suum super nos. Clarificando mi
raculis filium suum quem dicit vultus patris
quod eius ymago sic ad colosum dicitur
In qua habemus redemptorem et misericordiam
omnem peccatorum que est ymago dei inuisi
bilis. Huc clarificauit per miracula
autem mortem et per resurrectionem per mor
tem. Et. Ipsel misereatur nostri. Libe
rando nos a gehenna per sanguinem
filii sui. Demum ouertat sermonem
suum ad christum dicens. Let cognoscam
in terra via tua. Via christi cognita fuit
sine homines conuersando dicens mira
cula faciendo. In omnibus gentibus salu
tate tuam. Ita salus per christum facta noti
ficata est omnibus gentibus per predica
tionem apostolorum sed quod dicitur in psalmo xviii.
In omnem terram exiit sonus eorum. Confi
teant tibi populi dei. Confiteantur tibi di
uinitatem. Confiteant tibi populi omnes.
Impendendo tibi latrice et diuini cultus
seruitute. Letent et exultent gentes.
Et sua voce ad fidei christi. Qui iudi
cas populos in equitate. Ite disponetes
per opera iusta. Vocando ad fidei sine per
sonarum acceptioe. Vnde petrus videns
uocatores cornelii iusti dixit adu
r. In veritate conperi quoniam non est pro
natum acceptor deus sed in omni genere
qui timet deum et operatur iusticia acco
ptus est illi. Ideo subditur. La gen
tes in terra dirigis. In via salutis
et in. Confiteant tibi populi dei. Anti

[Marginal notes in a smaller hand, partially obscured and difficult to read. Some legible words include:]
... de christi incarnatione ...
... in persona antiquorum patrum ...
... christi aduentum precat dicens ...
... deus misereatur nostri ...
... intendo nobis saluatorem ...
... let benedicat nobis ...
... conferendo suam gratiam ...
... illumina vultum suum super nos ...
... clarificando miraculis filium suum ...
... quem dicit vultus patris quod eius ymago sic ad colosum dicitur ...
... in qua habemus redemptorem et misericordiam omnem peccatorum ...
... que est ymago dei inuisibilis ...
... huc clarificauit per miracula autem mortem et per resurrectionem per mortem ...
... et. ipsel misereatur nostri. liberando nos a gehenna per sanguinem filii sui ...
... demum ouertat sermonem suum ad christum dicens. let cognoscam in terra via tua ...
... via christi cognita fuit sine homines conuersando dicens miracula faciendo ...
... in omnibus gentibus salutate tuam. ita salus per christum facta notificata est omnibus gentibus per predicationem apostolorum ...
... sed quod dicitur in psalmo xviii. in omnem terram exiit sonus eorum. confiteant tibi populi dei. confiteantur tibi diuinitatem. confiteant tibi populi omnes. impendendo tibi latrice et diuini cultus seruitute. letent et exultent gentes. et sua voce ad fidei christi. qui iudicas populos in equitate. ite disponetes per opera iusta. vocando ad fidei sine personarum acceptioe. vnde petrus videns uocatores cornelii iusti dixit adu r. in veritate conperi quoniam non est pro natum acceptor deus sed in omni genere qui timet deum et operatur iusticia acco ptus est illi. ideo subditur. la gentes in terra dirigis. in via salutis et in. confiteant tibi populi dei. anti

an tu tibi populi omnes. **Doce** qd
sequit terra dedit fructu suum.]

Iero. **S**anta maria de fra nra.
de hito nostro de nostro
limo protulit filium suu.

Hugo. Et totum corpus su
uz. qz no ex comixti
one seminis natu sed tm ex carne
virginis formatum ope spūs sã
di. Hanc terram beatissimam vir
ginem maria toto cordis affectu
diligere a honorare debemus que
nobis dedit fructu; de quo redēpti
sumus de quo pascamur a viuim?
de qua terra. **Jeremie.** p̄. v. dicitur
Apirã fra a germinet saluatorẽ.

Nico. Et qz vocandi ad fidem
baptizandi erãt in no
mine trinitatis scdm q̄ habetur.
Matth. ultimo vbi dicit. **I**tes do
cere om̄s gentes baptizantes eos
in nomine patris a filij a spūs sã.

Jo subditur. **benedicat nos de?**
pater. **deus noster.** **filij.** **b̄ndicat**
nos deus. **spūs sanctus.** Dicit em̄ be
nedicat in singulari ad notandu;
vinitatem essencie in deitate Et dic̄
deus ter ad notandum trinitate;
in psonis sicut ysa. vi. trinitas p
sonaz oñdit p seraphim ter sc̄is
clãmãcia. a vinitas eẽencie p h̄ qd
subditur ibidẽ. **domin⁹ deus exerci
tuum.** **Let metuant e um oēs fines**
terre. In timore seruili sed filiali q̄
est cum

Cas. **O** latissimo s̄ fi
caltate. **Cas.** dei cãpos s̄ bre
uitate suauissima p̄ iste cõplex⁹
est. **S**uplicauit em̄ dño xp̄o vt ab
uẽtu suo benedicere nos larga pie
tate dignet̄ quatinus salus mun

di genitib⁹ expectata innot̄ fecit eã
fructu mie ipsius largit̄ papiãe
Sic ḡ et breuitate nobis dulcissi
mus. a p̄phetie sue dignitate p̄da
rus qm̄ illud añ tot secula predixit
qd iam salubrit̄ mūdus agnouit
Pia rex et tene vt sic in humilitate
carnis tenuisse cognouim⁹ ita te
renturum iudicem clementer sen
ciamus q̄ es benedicat⁹ m. f. l. amẽ

Psalm⁹ lxxv.

Rurgat de
Titulus In fine p̄s
canti dauid. **S**ẽsus
talis est p̄s iste diri
gens nos in fines. a in xp̄m didus
est p̄s **Cassi.** Quia sola h̄ua
canti. **Cassi.** newcis mo du
lacione canebatur. est 88 p̄phete.

Glosa. qui agit hic de ex
altatione christi
suorumq; fidelium; atq; de aduersa
riorum.

Nicolaus. Scien
tuma. **Nicolaus.** du; ve
ro q̄ apostolus paulus ad ephesi
os decimo exponit scripturam hu
ius psalmi de missione spiritus sã
di post ascensionem christi dicẽs.
Vniciq; vestrum data est gr̄cia
scdm mensuram donacionis chri
sti propter quo d̄ dicit **A**scendens
in altum captiuam duxit captiui
tatem dedit dona hominibus. **V**n
de ad litteram psalm⁹ iste est pro
phetia de futuris beneficijs p̄ chri
stum exhibendis. **P**ropheta igit̄
optans christi resurrectione; ait
Rurgat de? **r̄surgat xp̄s a**

mortuis. et dissipetur inimici eius.
v. iudei qui in vinda mortis xpi
p tyrum a respasianum partiz fu
rūt trucidati. p. tiz captiuati. a pac
tim per ortem **Augustin**

[Et fugiant. In animo non corpore.
non latendo h timedo. La facie eius.]

Cassiodo cuius vbiqz cō
stat esse presen
ciam. Et addit. [qui oderunt eum.]
vt eos signaret q̄ in sua p̄tinacia
p̄stiterūt. Sicut deficit fumus de

Augusti. Exule runt se
āt. iudei ignibus
odioz aduersus dominū. Clamā
tes crucifige crucifige. eum captū
illuseunt. pendentem irūseūt. et
vide victores timueūt. morvidi
euaneūt. dispersi p̄ vniuersā ter
ram. sicut fluit cera a facie ignis

sic pereant peccatores a facie dei.
Hoc potest intelligi vt futuruz in
dicium cōminetur peccatoribz qz
cuqz in hoc seculo sicut fumus se ex
tollendo v sup biendo defecerunt.
veniet in iudicio extrema damna
ciō vt ab eius facie peant quādo
eis dicetur. Ite in ignem eternum

Cassi. et intueret qz h peccato
res in substantia sua n̄
dicit posse perire qui p̄petuo igne
torquēdi sunt. Sed dicit eos a fā
cie dei perituros. qui nunq̄ ad gē
ciam atqz beneficia ipsius ventu
ri sūt. Postq̄ dicta est pena pecca
torum nunc iustozū remuneracō
ventura narratur cum subditur.

Et iusti epulentur. In eterno cō
uiuio. Et exultent in conspectu dei.]

videndo ipsum facie ad faciem. La
delectentur in leticia. Hic exprime
duplex stola. s. corporis et anime
quam sancti expectant in regno ce
lorum. Nam epulacio a exultacio
ad corpus p̄tinent. delectacio a le
ticia ad animam. Vnde puerbio.
ultimo domestica eius vestiti sunt
duplicibus. Post q̄ p̄pheta narra
uit penas impiorum a premia iu
storum hortatur populos ad lau
dem dei. d. Cantate d̄ psalmum
dicite nomini Augustin.

Augustin. Cantat deo q̄ viuunt deo. psallat no
mimi eius qui bene opatur ad glo
riam eius. Et ita cantando ita psal
lendo id ē sic viuendo sic operando

Liter fa Cassi. Is est cordave
cite ei. **Cassi**. Stra purificata
preparate q̄ dignetur sand̄ d̄nis in
troire sine p̄dicacionibz. h̄is au
ctos imbuite sicut ysa. p̄pheta bic
Parate viā d̄ni rectas facite semi
tas eius. h̄ cui fiat istud id edicitur.

Aug. Qui ascendit sup ocea
sum. v. xps q̄ resurge
do a mortuis vicit corpis casum.

Cassiodo. Vt captiua
captiuitatem quos dyabolus pec
catis alligantibus tenebat ob
noxios id est reos vel debitores. Et
ne quis ambigeret quis ascendit
sup ocea sum. cōsequenter subdit
dominus nomē illi. vt nemo bu
bitaēt deum esse saluatorem domi
num quem nephandi in dei velut
communem hominem trucidan
dum esse putauerunt. Sequitur

synai videbatur tremere. et enim
celi distillauerunt a facie dei synai
a facie dei israel. Descendentes in mō
te synai qz nubes densissima opuit
mōte exo. xix. Ex q̄ nube stillabāt
pluuia. Vñ subdit **P**luuia id ē
mānal. voluntaria. qz ad volunta
tez eoꝝ sapiebat. segregabis de
us. qz nō fecit talis omni nationi
hereditati tue. De qua bñ. ysai.
xix. Hereditas mea israel.

Col. Et si tanta bñficia p̄lo iu
gis p̄lo tuo xp̄iano quē pp̄rio sã
guine adquisisti. Vñ hec trã misti
ce exponit. **Hugo** O deus. |
hoc modo. **Hugo** fili dum
egredieris. | vel egrediebaris de fi
nu patris p̄ tuam sandã mearna
cionē apparens. | in cōspectu popu
li tui. | vt te visibile in carne oñdēs
Et postea cū p̄transieris in deserto.
ad gentes ouertendas p̄ p̄dicatō
nem ap̄loꝝ. terra mota ē. et trema
corda gentiliū cōmota sunt ad pe
nitenciã. Quō hoc sequit̄. et enim | p̄
qz celi. et ap̄li. distillauerūt plu
uiã. doctrine quã acceperunt. a fa
cie. et a p̄ncipia xp̄i. dei synai. sic di
cti qm̄ legē debūt in mōte synai. a
facie dei israel. et videntis deū p̄ fi
dem qd̄ ptinet ad nouū testamen
Quasi ergo dicat xp̄s ē de vtriusq̄
testamenti. et ipsi apostoli doctri
naz vtriusq̄ testamēti ab ipso ha
buerūt a gentibus predicauerūt
Cōsequētē oñdit qd̄ distillauerūt
illi celi cū subdit dicens. pluuiaz.
et doctrine grām. voluntariã. et
gratis a te datã. segregabis. et a

iudeis sepatam dabis. hereditati
tue. et ecce tue quam pp̄rio sangui
ne adquisisti. et infirmata ē. et infir
mitate suã p̄ doctrinã predicatōis
agno. **Nico.** Vel infirmata ē
ut. **Nico.** qz post ascensio
nem xp̄i ecclesia in iherusalem col
lecta multas p̄secutiones sustinu
it vt habetur actū. viii. et ix. Laure
ro p̄fecisti eã. qz deus tantam v̄tu
tem contulit credentibꝝ qz ex illis
p̄secutionibus audita et cōfirmata
fuit fides catholica. **Alia tua.**
et fides tui qui sunt oues pasce
tue. habitabūt in ea. in ipsa sã
cta ecclesia. parasti. et gr̄ciam tu
am. in dulcedine tua. in dulci mi
sericordia tua. pauperi deus. id ē
populo catholico qui fuit pauper
et abiectus in primitiua ecclesia.
Dominus dabit verbum euan
gelizantibus. id ē predicantibus.
virtute multa. fidei et miraculoꝝ
Cassio. Versus istius ordo
bit virtutes multas euangelizan
tibus verbum hoc fuit impletum
in apostolis. Vnde actū. iiii. dici
tur. Virtute magna redēbat apo
stoli testimonium resurrectionis
iesu christi. Hoc verbum predica
tionis in virtute miraculorum de
dit deus pa
Hugo **Re**
tutum.
id est miraculorum vel angelorum.
dilecti dilecti. id est christi dilecti
a dō patre. et dilecti ab hoibꝝ sãis
Nicolaus **Trã**
bracia habet
reges exercitiū sedrabunt qz p

cola xps reges. et rectores videlicet
aplos vel epōs sup eā. viz qd fu
it factum qm xps decreuit mittere
aplos ad vniuersas ptes orb ad
regendā a ordinandam eccā. Ad
cuius regimē a ordinacionē apli
instituerūt p diuersas ptes epōs
et sacerdotes vt patet ex eorū ge
ntis. Deo subdit. nūe dealbabū
tur. et sup nūe ē modus loquē
di hebraicus vt supra in ps. l. vbi
dicit a sup nūe dealbator. in sel
mon. Selmon est propriam nomen
cuiusdā montis vt habet iudiciū.
ix. Vel ē nomē appellatiuū a sigt
obscuritate a sic accipit hic ab he
breis a ē sensus huius lre q infi
deles q prius fuerūt in selmō. v in
obscuritate infidelitatis. postea p
predicationē doctorū rectorū ecclē
cōuersi ad fidē baptizabant et su
p nūe dealbabunt. q maior ē de
albacio mētis q corpis qnto spū
alia carnalib⁹ presecunt. Et qā sic
augmētata fuit ecclā. Deo subdi
tur. mons dei mōs pinguis. Ecclā
dei dicit mōs pinguis p abun
danciam gratie dñe in primitiua
ecclēsia fidelibus collate. q ecclēsia
etiā dicitur. Mons coagulatus.
v congregatus ex lacteis v simpli
cibus ac illratis a humilib⁹ viris
quales fuerunt apli qui lactea v
simplici doctrina cristi sunt nutriti
mons pinguis. grā doctrinē vt
quid suspicamini mōtes coagula
tos. ppheta ouertit sermonē ad
infideles ydola colentes i delibris
et famis. d. vt quid suspicamini v
tur falso creditis montes coagu

latos. v loca salubris eē ex ecclā
viz ydola a templavra. Que qui
tem ecclā est. Mons in quo tene
placitū ē deo habitare in eo. Vn
ipse dixit Ego vbi scū sum omib⁹
dieb⁹ vsq ad osum maōem secu
li tem dñs habitabit. in suis fi
delib⁹ vsq in fine. seculi vt bidu
est. Et hi sancti fideles quos xps
inhabitat sūt. Verus dei por
tantes cū verbo p̄dicacōis in oēm
terrā a est. de cō milib⁹ ml̄ tiple.
v ex hoib⁹ qui decē precepta deca
logi adimplent tanq ex adiuu a
etiā ex illis qui ducunt vitam con
templationis que est vita p̄fecta
signata p numez millenariū qui
est numer⁹ p̄fectus et hi sūt. mi
lia letancij. **Augustinus**
uo nomine signauit ingentem
ml̄itudinem sanctorum atq fide
lium qui portando deum sūt quo
dāmodo cutus dei. Et hi dicitur
letari de profectu suo a aliorum.
Spe enim sūt gaudentes donec p
ducant in finem quem nunc expe
ctāt p patientiā. Quare letancij
q. dñs in eis. p grām Et quā ē in
eis. quia implent mādata ei⁹. Vnde
sequitur. in sinai in sado. Synai
mandatum interpretat. Vnde q scm̄
dñi mādatum obseruāt. dñs ē in
eis. qui in monte scō synai manda
tum de. **Cassi.** quā in scōs man
dit. **Cassi.** datis ei⁹ sō let
ip̄si p̄ntia. **Collect.** O: dñs
cōtueri. **Collect.** ta a mul
tiplicata ecclēsia per dominum
saluatorem. propheta conuertit

multiplicata eccā p dñm fa luato
rem ppheta cōuertit sermonē ad
ipsum de eius ascensione dicens.
Ascendisti Rico. v m celuz
in altum. **Rico.** empireū
cepisti prius q̄ ascenderes **capu**
uitatem. v illos qui in limbo deti
nebantur captiui eos tecū ad cele
stia deducendo **accepisti.** quātuz
ad humanitate **dona.** spūs scti
a dō patre seu tota trinitate distri
buendo illa **in hoibz.** v in aposto
lis a alijs discipulis in die pēthe
costes q̄a misso desup spiritu san
cto alij sermonē sapie. alij sermo
nem scie. alij grām virtutum. alij
grā; curacionū. alijs grā lingua
rum. alij interpretationem sermo
num tribuit. **Nec est p hoc intelli**
gendum q̄ xps homo in sua ascē
sione accepit spm scm̄ cum ab in
stanti concēpōnis fuerit plenus
gracie et veritatis vt habet Jo. v
Sed p tanto dicit xpus suscepisse
dona spūs sancti in ascensione sua
quia ad declaracōem sue perfecte
glorificacionis ad dexterā patris
datus fuit spūs sanctus in signo
visibili apostolis ppter qd̄ dicitur
Jo. viij. Pondus erat spūs sand⁹
datus q̄ nō dū ihs erat glificat⁹
Hugo. v l intransitue p̄e
hoc intelligi accepisti
dona in hominib⁹ v hoies iuxta il
lud psalmi **Postula a me a dabo**
tibi gen Col. Danc hām habz
tes. **Col.** darius translaō
romana hoc mō. ascendens in altū
captiua duxit **Augustin.**
captiuitatem.

Quia vidit mortē que captiuos te
nebat illos in q̄bus ignabat. v l
iplos homines appellauit captiui
tate qui captiui sub dyabolo tene
batur. dedit dona hominibus vt
supra dictū **Rico.** Et q̄ spūs
est.

Rico. sanctus nō
solum datus fuit in signo visibili
apostolis q̄ erant iudei sed etiam
gentibus vt patet actuū. p. de cor
nelio et amicis eius. **Deo dicitur.**
Tem nō credetes. dedit supple
Lim habitare dñm deum. et sic fa
ctum est vt gentiles nō credentes
in vnum deum. conuersi ad fidem
inhabitent dñm deum. et inhabi
tent ab eo. p grām spūs sancti de
us habitat in hominib⁹ et hoies
in deo sm q̄ dicit. **Jo. x.** Qui manz
in caritate in deo manet a deus in
eo. Et ppter ista sic **Benedict⁹ do**
min⁹ die cotidie. v p singulos di
es laudet **Cassi.** Qui dedit do
a fidelib⁹ **Cassi.** na hoibus.
Ipse etiā **psperū iter.** v psperuz
cursum vite veniendi ad se.

Hugo. **Facet nobis.** q̄ ipē
est **deus salutariz**
nroz. v saluationū nrāz qm̄ sal
nos nos **Cassi.** Et quēadmo
fecit. **Cassi.** duz morte sua
nos saluos effecerit. oñdit cū dicit
De⁹ nē. i. ihs xps q̄ p nobis mo
ri dignat⁹ ē. qui ascēdit in altū a fe
cit illa que dicta sunt a **De⁹.** ihs
ptatem **saluos faciendi.** nos.

Col. S; ne occurreret cogitaō
m̄ cur morimur. si p eius
grām salui facti sum⁹ otinuo sub
iunxit **Let dñm dñm exitus mortis.**

Augustin tanq̄ dicēt q̄d
indignaris hu
mana cōdicio te habere exitū mor
tis a dñi tui exitus nō alius q̄ mor
tis fuit. potius ergo osolare q̄ in
digneris. paciētē ḡ ipsaz mortē
feram? illius exēplo qui licet pec
cato nullo esset debitor mortis. a
dñs eēt a quo nemo animā tollēt
sed etiā a semetipso ipse ponēt ip
sius fuit exitus. **Hugo** Et ponē
tus mortis. **Hugo** bis domi
ni ppter duplicem eius ptatē q̄m
habuit viz ponendi animā suā vo
luntarie moriēdo. et itē sumendi
eā potencialiter a morte resurgen
do. **S** dicat aliq̄s. **S**i p̄ hoib⁹ xp̄s
mortuus ē. ergo neminez dāpna
bit. **C**ōtra qd̄ subiungit. **S** verū
tñ de⁹ cōfringit capita inimicoruz
suo. **Nico** Ac si dicat quis de
u. **Nico** us velit om̄i saluos
fieri tñ vult capita suozū inimico
rum puniri scdm̄ ordinez sue iusti
cie cuiusmobi fuerūt sacerdotes a
principes iu
teorum. **Augusti**. **Q**uā
dicunt dñs. **A**lios saluos frāt seip̄z
nō potest saluū facere a nō solum
capita iudeoz sed etiā oim̄ extol
lenciū se aduersus doctrinā eius.
Et similiter cōfringet. verticē capil
li pambulancuz in delictis suis
et sumitātē extollēcie eoz q̄ p̄nāz
negligentes. p̄durāt in peccatis.
Hugo **I**te versus p̄t etiāz
res a hoies qui nutriūt comas ad
p̄dñi. deus cōfringet capita imi
micoz suoz. **I**lli em̄ seu ille muli

eres deū suo capite pcutiūt q̄ onā
tu crimū puocant se a alios ad li
bidinē. **Vñ** tales sunt inimici dei
etiā taliū cōfringet capita a verti
ce capilli. **v** verticē capilloz. **Vñ**
Je. ix. **V**isitabo sup̄ om̄s q̄ attonsi
sunt in comis. pambulancuz. **p**
vicio sa platos in delictis suis li
libidie a supbia. **Vñ** ysa. **li.** **P**ro
eo q̄ eleuate sunt filie syon a abu
laucūt collo exēto decalucabit do
min⁹. verticē filiaz syon a dñs nu
dabit crinē ipsoz. **Et** licet dñs cō
fringet capita inimicoz si tñ oēs
dāpnabit q̄ sunt inimici s̄ q̄sdam
ouertit ad p̄nāz q̄. **I**rit dñs
a ab eterno disposuit. ex basā ou
tam. **v** de turpitudine vicioz a de
cōfusione hui⁹ seculi cōuertā. **B**a
san em̄ turpitudō siue cōfusiō in ē
pretat. nec solū p̄ dōres ouertam
s̄ etiā obstinatos a infideles. **Vñ**
s̄ dñs ouertā. **I**llos etiā q̄ dēmer
si sunt. in pfundū maris. **I**de ē in
pfundū vicioz hui⁹ seculi qd̄ per
maē h̄gē q̄ vicioz fluctib⁹ iquetū ē
Aug. **E**t ita eos ouertit. **Et** im̄
Aug. guat pes tu⁹ i sāguine.
v̄ vt ipsi q̄s ouertis licet in pfun
dū maris onē inq̄tatis dep̄si fue
riūt. tñ in grā tua p̄ficiāt vt hiant
pes tu⁹ portātes te p̄ mūdū v̄bo p̄
dicāōis. **et** pro noie tuo ducēs
martiriū v̄s ad sāguinē. certēt eti
am q̄s canes vocat tāq̄ p̄ suo dño
latrātes. **vñ** subdit. lingua canū
tuoz. **v** p̄dicatoz tuoz sumit. **ex**
imim. **Col.** **Q**uia sic dicit bñs
cis. **Col.** **G**reg. **x.** libro mo
raliū lingua canū ecce ex inimicis

probant quoniam dominus de gentibus conuersis
predicator. **Hugo** Et non fuit
res fecit. ex eorum
meritis si pura gratia deinde addit
Lab ip **Cassi** Vtque dominus
so] **Cassi**. amara mutat in
dulcedine. tristitia vertit in gaudi
um a egitudines detestabiles in
sa lu] **Hugo** Isti autem pedes et
terru. **Hugo**. canes domini aiaati
funt ad mactandū quod domini passionē
precessisse agnoscat ut ole quemē
dicat. **Iterunt** per fidem **In**
gressus tuos deus **In**gressus
es hūc mundū in magis paupertate
et quālibet humiliatus occisus exal
tatus es in celum a glorificatus. hos
ingressus viderūt credēdo atque eos
dem put potuerūt imitando secuti
funt. Et ut dñm saluatore euidēne
oñderet adicit **Ingressus dei mei**
regis mei. De quo rege scriptū est in
titulo crucis. **Ihs nazarenus** in
dox] **q est** **Cassi**. Corpe tuo
in sancto] **Cassi**. in quo eāt
plenitudo diuinitatis quā phisi vi
dere nō poterāt. ad hos ingressus
insinuādos **Preuenerunt** princa
pes] **et** pmitiui p̄dicatores apli q̄
bus sup eccām datus ē p̄ncipat⁹
annūciantes nouū testamētū
Quinti psallentib⁹ **et** deum per
omnia lō opa laudantib⁹ **In me**
dio iuueculaz **et** eccāz p̄mitiua
rum q̄ tunc pascebant lacte mira
culoz. **et** psaz dico eccāz **et** t̄mpa
mistriaz] **et** agenciū p̄miam in car
nis mortificatione **Timpanū** fit de
corio mortui aialis extento sup li
gnum. hoc ē corpe n̄m in memo

ria crucis xpi vlt̄m p̄mā mortifica
tum. Totum quod predictū est ab il
lo loco deus confringet capita inimic
oz suoz et exponit ad terram h̄o mō
Rico **Verū**tamen de⁹ con
fringet capita inimico
rum suoz] **et** sacerdotes et p̄ncipes
iudeoz vt sup̄ dictū est **Vertice** ca
pilli pambulantiū in deliciis suis]
et ciuitate iherusalem q̄ erat caput
regni iudee. **Vñ** d̄i **Vertex** capilli
et capillosa quod p̄p̄ muros et turres
eā circūdātes videbat̄ ierpugna
bilis sic vertex capillosus videtur
fortis et tñ fuit destructa a incēsa
a romanis xpe p̄ctā iudeo et eaz in
habitantiū. **Modus** autem destructō
nis eius subdit̄ ai d̄i **Dirit** dñs ex
basan] **Ad** cui⁹ intellectū sciendū
quod iudea in q̄ metropolis eāt iheru
salem ē sita ex vna pte sup iorda
nē fluiū iux̄ quā ē terra basan] **et**
ex libro numeri. **Et** ex alio latē su
p mare mediterraneū **Vespasian⁹**
aut missus a nerone ostra iudeā ag
gregauit sibi exercitū ex vtroq̄ latē
sc̄p̄ terram basan a p mare. **Et** hoc
est quod d̄i. **Dirit** dñs quā ex d̄ma di
sposcōe facta ē destructio iudee in
vltione mortis xpi sic predixerat
ipse saluator. **Lu. xix.** ex basan] **co**
uertā in profundū maris] **et** ciuitatem
exercitū ostra iudeā ex pte terre basan
et ex pte maris] **vt** intingat̄ pes
tu⁹ in sanguine lingua canū tuoz
ex inimicis ab ipso] **quod** in destructi
one iherl̄m tanta fuit occisio iude
oz quod pes ambulantiū tangebāt
in sanguine et canes sc̄dm suum
appetitū poterāt ab ipso sanguine
A. ij.]

faciari. **A** principio enim bellivsi ad
finē fuerūt decies centū milia iudeo
ruz occisi vt dicit ioseph⁹ in libro
de iudaico bello. **C**ausa at tante oc
casionis subdit cū dicit viderunt
ingressus tuos de⁹. **I**udei enim vide
rant pressum p̄ terraz eoz p̄dicā
do miracula faciedo. **E**t idō magis
sunt puniēdi tanq̄ excusacōez sui
sceleris nō hntes p̄t qd saluator
Jo. xv. dicit. Si op̄a nō fecissem in
uis que nemo ali⁹ fecit p̄tū non
hrent. nūc at viderūt a oderūt me
et p̄em meū. et ibidē p̄mittit. Si
nō venissem a locut⁹ eis nō fuisset
p̄tū nō hrent. nūc at excusacōez
nō hnt de p̄dō suo. ingressus dei
mei regis mei. In hoc psalmista
cōfite^r deitate xp̄i a eius humani
tate in q̄ descendit a dō a alijs regi
bus. Lq̄ ē in scō. v. in celo empire o
sc̄is a angelis a spiritūb⁹ a p̄pato.
Demē ponit xp̄ianoꝝ laudacio
que p̄cessit nō ex zelovindie sed
sine iusticie cū dicit puenerūt.
Circa qd sciendū qd anq̄ venient
ad destruendā iherlm̄ a terraz. in
circuitū xp̄iam ibidē existētes mo
ritu angeli transierūt in regnum
agrippe qd erat cōseccratuz roma
nis put hētur in ecciastica histō
ria a hoc ē qd dicit puenerūt princi
pes. v. aplia ali⁹ p̄ncipales inter
xp̄ianos qd sic dicitur est p̄renene
rūt destructionē t̄re. in de re cōcedo a
ad regnuz agrippe trāseundo vbi
caz alijs fidelib⁹ insitebāt d̄mis
laudib⁹. Ideo subdit. quādi psal
lentib⁹ in medio iuuentulaz t̄p̄a
p̄amistriaz. v. virginū deuotaz

q̄ a p̄ncipio ecclē aliq̄ v̄rgines fu
erūt deo cōseccrate sicut b̄tā virgo
maria a plures alie v̄rgines a mu
lieres q̄ hic noiant t̄mpamistrice
q̄ cū aplis insitebāt d̄mis laudi
bus. **E**t hoc mō b̄tūs **Aug⁹** virgi
nem mariā noiat t̄p̄amistriaz in
sermone de natiuitate ipsi⁹ diēs.
Audite igit̄ quē admodū t̄mpa
mistrice n̄rā cātauerit. **A**it em̄. **A**
gnificat aia mea d̄n̄z. **p̄t** h̄c om
nia bona o⁹. **H**ugo **desijs be**
nedicite deo. creatori q̄ vos fr̄v̄t
eū laudactis. L d̄no. lq̄ nos de male
dictōne redemit. vos inq̄ benedici
te domi. Glo. Qui potati estis
no. L de fontib⁹ isra
hel. v. de doctrina apl̄oꝝ vt ad eo
rum imitationē predicatis quos de
populo israel elegit vt eos facere
fonti. Rico. A quibus tanq̄ a
tes. fontibus originata
ē deuocio laudis in ecclesijs. Abi
temamim adolesētulus. In eccle
sijs ē paulus qui fuit de tribu be
miamim sic ipse dicit ad romanos
xi. Qui tunc fuit adolesētulus q̄n
. fuit conuersus ad fidem. Vnde
dicitur aduum. vij. Et vestes depo
suerunt secus petes adolesētis
qui vocabatur saulus. Vel dicit
adolescētulus quia inter aposto
los fuit nouissimus ad fidē. voca
tus. vnde ipse dixit prima ad cho
rinth. xv. Ego sum minimus apo
stoloz qui factus est. Lim mentis
excessu. quia fuit raptus vsq̄ ad
tercium celū vt habetur. ij. ad cho
rinth. xij. P̄ncipes iuda duces

eorum. **A**brahā dñs noster ih̄s
christus fuit de tribu iuda scdm
carnem vt habetur ad rō. **A**pli
ergo sūt p̄ncipes iuda. v. regis xp̄i
et ipsi sunt duces p̄loꝝ cōuerso
rum ad fidē. **p̄ncipes zabulon a**
p̄ncipes neptalim. Tribus zabu
lon a tribus neptalim acceperunt
sortes suas pro magna pte in ga
lileavt habet in libro Josue de q̄
fuerunt phiēs apostoli a discipu
li christi vñ vocabātur galilei vt
dicit actu. v. a. n. **E**t iteo de tribu za
bulon a tribu neptalim fuerunt
ibi ali. **Cas.** Et hij omnes bene
qui. **Cas.** p̄ncipes appella
ti sunt qz eos honore ac primatu
dignissimos fidelium turba se q̄baē
Nico. **M**anda. Verbum est
psalmiste loquētis in
p̄sona p̄mitue ecce. **E**t est sensus
[Māda deus virtuti tue.] v. potesta
ti angelice que tua mandata exe
quitur. s. vt protegat nos a defen
dat quod tunc factum fuit. qz sic
didum est ecce fidelium de momē
tu angeli transiit agrippe regnū
tanq̄ ad locum securum. Et az tūc
petrus fuit eductus de carcere per
angeluz vt habetur actu. xij. **L. Cō**
firma hoc deus quod opatus es i
nobis. Inos dicendo. et resurrecti
onem tuam manifestando a sp̄m̄
sanctum nobis mittendo. **A**tem
plo tuo. **T**ranslatio romana h̄c
A templo s̄cto tuo. qd est in ihe
rusalem. quia in illo templo xp̄s
frequentē docuit et in monte sp̄o
in quo erat tēplū. sup apostolos
aliosq̄ discipulos sp̄m̄ sc̄m̄ misit

fm q̄ dicit **Jerom̄** in epla ad pau
linum de omnib⁹ sacre scripture li
bris. **Tibi offerent reges munera.**
Per hoc ei q̄ christus apostolos
aliosq̄ discipulos sic cōfirmavit
qz cōstanter fidem p̄dicauerunt
p̄ orbem multi reges cōuersi de be
runt multa a magna munera ad
edificationem ecc̄arum et sustēta
tionem pauperum xp̄ianoz. amo
re xp̄i sicut patz ex gestis aposto
loruz aliorumq̄ christi discipulo
rum. **D**em̄c̄ inuehitur psalmista
contra gentiles tyrannos in q̄s
maiores fuerunt impatores roma
ni et eoz p̄fecti qui conati sunt
fidem catholicam destruere vt pa
tet de nerone domiciano decio dīo
deciano valeriano a multis alijs
Et quantum ad hoc dicit. **Ne repa**
feras. **V**ocat em̄ p̄ncipes roma
nos feras p̄pter suam feritātē q̄a
dabant feris martires deuorādos
put habet in multis martirū ge
stis. **E**t vocat hos p̄ncipes feras
Larūdimis. quia v̄to vane glorie
mouebant. **E**t sicut a tūdo ad quā
libet partem vento flante se flectit
Sic isti p̄ncipes ad quēlibet erro
rem ydolatrie de facili cōuertebā
tur. scdm q̄ dicit leo papa in ser
mone s̄ctoꝝ petri et pauli de rō
qz magnam credebat se fecisse reli
gionem cū nullius gentis respu
isset falsitatem. **E**t bene dicit. **ice**
pa feās. qz psalmista p̄uēdit cō
stantinum impatorē post multaz
stragē xp̄ianozum a delubro pec
ciendunt et a p̄ncipibus ap̄lo
rum viz petro a paulo in cep̄ adū
A. iij.

et sic ad fidem conuertendam ut
habetur in gestis sancti siluestri.
Et predicti principes romani qui
vocati sunt fere propter suam crudeli-
tatem sunt etiam congregatio tau-
rorum. Hoc est copantur tauris do-
mesticis quod notat per hoc quod
subditur in vaccis populorum. Quia
tauri in domo non sunt sic congre-
gati cum vaccis hominum. Et ratio hu-
ius copationis est quod non solum co-
nabantur subvertere christianos per
tormenta tanquam fere sed etiam per blan-
dimenta tanquam tauri domestica per-
mittendo eis honores diuicias et fi-
milia dum tamen uellent recedere a fide
christiana ut patet in multis martiri-
gestis. Ideo subditur ut excludantur
a ueritate et confessione fidei eos qui
probatum sunt argento. In uariis per-
bati sunt in fide quam argentum in for-
nace. Dissipa gentes que bella uolunt.
Iste gentes sunt romani qui per
bella totum orbem sibi subiugauerunt
et uenerunt legati ex egipto. Hoc
conuenienter potest exponi de phi-
lone qui cum suis sociis de alexan-
dria egipti fuit missus legatus ab
impatore dauidio. Et tunc contra-
xit familiaritatem cum petro apostolo
rome existentia reuertens alexan-
driam ecclesiam sancti marci congre-
gatam honorauit et in libris suis
magnifice commendauit per scribi-
tur in libro illustrum uirorum ethi-
opia preueniet manus eius deo.
Ethiopia enim est iuxta egiptum citi-
us fuit conuersa ad christum quam egiptus
per beatum matheum apostolum qui ueni-
ens ad istam prouinciam baptiza-

uit regem et filium eius quem a mor-
te suscitauerat. et filiam eius eubi-
geniam uirginem christo consecrauit.
et etiam ducentis uirginibus prefecit
apostolum regis per maiorem partem baptiza-
uit ut habet in predicto libro illu-
strum uirorum. Et hoc quod dicitur ethi-
opia preueniet manus eius deo. manus
eius uiz dicitur deo per conseruatio-
nem fidei ad **Col.** Iste duo uer-
ipsum. **Col.** Iste duo uer-
mistice potest exponi hoc modo. **Ince-**
pa feras autem **Callio.** et super
dimis. **Callio.** hos ho-
mines et **Hugo.** Quia aui-
feroces. **Hugo.** Steriles sunt
ab omni ope bono et fledunt ad
uicia ad modum arundinis. Etiam
congregatio taurorum est increpanda
dauid. **Callio.** heretici in domo
habet. **Callio.** et qui ex dicitur
uice seducunt animas innocentes
et uenena perfidie sue infelici perua-
sione expendunt in vaccis popu-
lorum. vaccis populorum sunt mu-
lieres et innocentes persone que budi-
li uoluntate leuissime perfidie uocato-
res tanquam tauros sequuntur. **Vi-**
litas uero istius increpationis sub-
ditur ut excludant eos a uerita-
te fidei qui probati sunt argento.
et quos caritas spiritualis et cordis
foribus uiciorum uelut argentum
mudissimum ad anime puritatem uel
perditur dissipa gentes. et hereti-
cos predictos que bella uolunt. et
qui attentionibus non ad profectum
anime tendunt sed ut per ueritas per
suasionibus captuent animas in-
nocentes hos autem hereticos dissipa-

per alios predicatorum de quibus
scribitur. veniet legatus ex egipto.

Aug. et ex omni parte mundi con-
uertentur homines ad fi-
dem. p. egiptum signat mundum a par-
te totum. Et hii conuersi p. christo
legacione funguntur. Non ergo
solus de israhelitis vnde apostoli
sunt electi sed de ceteris gentibus
etiam futuros predicatorum xpiana
ne pacis hoc modo misterice p. letatum
est. Sequitur ethiopia preueniet

Gre. xviii. libro mo-
a eius. lium supple da
rel. deo. In xpm credendo et prius qm
iudea credat se saluanda. offert
omnipotenti domino gentilitas mi-
gra per.

Aug. ethiopia
catis. que p. tene
bras viciozum signat peccatores pre
ueniet manus eius et vindictam
eius a hoc conuersione ad eum.

Hugo cupiens p. penitenti-
am reconciliari deo.

Augusti vt sibi peccata di-
mittantur ne pe-
ccatores p. manendo puniantur. Et
etiam in alio psalmo dicit. preue-
niamus faciem eius in confessione.
sicut p. manus vindictam. ita per
faciem reuelacionis p. niam signat.
que futura est in iudicio. q. ergo
p. egiptum atq. ethiopia totum
orbis gentes signauit continuo sub-
iunxit. Regna terre. et homines
de omni natione terre. catate deo.
ipsum in deuote laudando. psallite
domino. bene opando ad honorem eius.

Rico. Et ostendit quis sit iste
deus et dominus cum sub

iunxit. psallite deo qui ascendit su-
p. celum celi. et ab extremitate celi
empirei quod est excelsum in tre ce-
los. ad orientem. hoc dicit q. xps
ascendit in celum de monte oliueti
vt habet. actu. Qui mons est in
orientali parte iuxta iherusalem in
qua completum fuit misterium re-
p. cionis hu-

Hugo a quom-
mane. am ipse
christus venturus est iudicare vi-
uos et mortuos recte sub iudicium
est. et ipse q. ipse. dabit vici sue vici-
virtutis. quia

Gre. dabit il-
liu virtute
suscitandi corpa qm ad vici eius
resurgēt mortui. Et ideo. date glo-
ria deo. seruando ei ad ipse lau-
dem et gloriam. sup. israhel. et po-
pulum xpianum qui deu videt per
fide. magificentia eius. et largi-
tas eius apparebit q. remunerabit
ipsum supra cōdignum. virtus
eius. apparebit in nubibus. ma-
teriali bus in quibus descendet ad
iudicium. Unde math. xii. vide-
bunt filium hominis venientem in
nubibus celi virtute magna. vel
virtus eius in nubibus et in apostol
et apostolicis viris qui assessores
xpi erūt ad iudicandum orbem terrarum.

Aug. non enim solus veniet ad
iudicium sed cum senioribus po-
puli quibus promissum est q. sedebunt sup
sedes. xii. iudicaturi qui etiam angelos
iudicabunt. demde ne alius nubes
intelligerent secut. ad iudicium.

Rico. q. p. eos
factis suis. **Rico.** fecit mira-
A. iij.

bilia. cecos illuminato. leprosos
mūdando. mortuos suscitando. de
us israel. In populi xp̄iam viden
tis deum p̄ fidem a spem in presenti
tempore.

Iero. In virtute. In pa
tience. In fortitudine. In tolerādas
tēptationes dyaboli et passiones
mūdanas in p̄nti. et in futuro da
bit vit.

Hugo. Impassibili
tatem. In fortitudine immortalitatis. et hoc non
omnib⁹. In plebi sue. In p̄lo xp̄ia
no qui eius mādatis obsecūdat
et obedit vsq; in finē huius vite et
p̄ tātis b̄ficijs sit benedictus de⁹.

Cassio. Qui omni ore semp
det benedicti ut sic
nunq̄ a beneficijs cessat. ita et b̄
dōes semp accipiat a q̄ ei fideliter
cū gratiarū actione ostendit b̄ndict
d̄m. sic fit ut breuis ista laudacō
totius vite tpe sub assiduitate sol
uatur. Cuius ut copiosus p̄s. in gē
cum more fluuiorū. qui q̄nto pl⁹
terras occupāt tanto āpl⁹ agros
secūdant. fluuius q̄ non ore s̄ ma
gis antib⁹ hauriat. fluuius q̄ po
tet mētē nō corpe. puros sensus i
ebrians. et peccans ebrios ad so
brietatē mētis adducēs. Oremus
ergo d̄nz cui⁹ ciuitatē hui⁹ fluuiū
impetus.

Iero. Quatinus nos a
letificat. In morte in vitam.
a corrupcōe in incorupcōem demu
tare dignes ut sanctis ei⁹ p̄cipies
faci sempiternis in eū gratulacōm
b⁹ exultem⁹ xp̄i; laudaturi i. s. f. A.

Psalm⁹. lxxviij.

**Aluum me
fac de⁹ quo**

Titulus. In finem p
hijs q̄ omutabunt. **Ch̄sus** talē
p̄s iste fact⁹ a d̄s p̄ba

Nico. q̄ in spū preuidit passi
onē xp̄i futurā dirigit nos in fine⁹
s̄m ch̄ri.

Cassi. Qui in hoc p̄s
stūm. suaz narratu
rū ē passionē. ita vt ei⁹ vba a euā
gelica testatur auctoritas a de eo
ap̄ls sumere dōceatur exemplū.

Nico. Saluator em̄ Joh. xv.
dicit de seipso vt implea
tur sermo q̄ in lege eorū script⁹ ē.

Qui odio habuerunt me ḡtis. Et
sic hoc qd̄ d̄i in hoc p̄s. Multiplica
ti sunt sup̄ capillos capitis mei q̄
oderūt me ḡtis. dicit ad plebū ad
lām de seip̄o. Similit̄ ap̄ls paul⁹

ad rō. xi. allegat qd̄ habet in hoc
p̄s. fiat mēsa eorū corā ipsis i la
queū ad lēz dictū est de iudeis ex
cecatis eo q̄ p̄secuti sunt xp̄m. et
iē. Jo. ij. scribit q̄ auz xp̄s facto

flagello de funiculis eiecisset emē
tes a vendentes de tēplo. rebati
sūt discipuli ei⁹. q̄ scriptū ē de eo
in hoc p̄s. Zelus domus tue come
dit me.

Aug. dicit de h⁹ p̄s q̄
v̄n et. **Aug.** In loquē xp̄s oi
no dubitare non p̄mittimur. Dic
em̄ sunt exp̄ssā vba q̄ in ei⁹ passio
ne opleta sūt. L. De dēt in esca meā

Cassio. Est em̄ iste p̄s eorū;
q̄ laci⁹ de xp̄i passioē
agūe quā passionē xp̄s sustinuit

pro hijs q̄ omutabunt. Ita com-
mutatio siḡt p̄p̄os xp̄ianos qui
veteris h̄ois p̄uitate deposita noue
regniacōis sunt munere omutati.
Pro hijs at̄ q̄ dictū est intelligen-
dus est q̄ reuera passio d̄m̄ p̄ cun-
ctis fidelibus facta monstratur.

Hugo qm̄ p̄ ipsam omutā-
tur de culpa origina-
lis peccati ad grām de morte ad vi-
tam de mundo ad celum.

Cassi xp̄s q̄ constitutus in pas-
sione adiūta sibi voce
fidelium in forma serui pet̄it a p̄te li-
tera a p̄nis dicens.

Saluum me fac **Nicola**
de p̄ter. a p̄nis imminētibus. Cā s̄ue pet̄icio
nis subiūgit dicens. qm̄ intrauerūt
aque vsq̄ ad animā meā. Per aq̄s
intelligunt p̄secutores seu pleque-
tes sc̄dm̄ q̄s dicit̄ ysa. viii. Abdu-
cer̄ d̄ns sup̄ eos aq̄s fortes a mul-
tas regē assiriorū. Et idē h̄c l̄ra p̄t
intelligi de xp̄o capite q̄ p̄secutio-
nes iudeorū intrauerūt vsq̄ ad ani-
mā eius vsq̄ ad sepacōem ani-
mā a cor̄e.

Hugo vel p̄t esse
vox xp̄iani
sc̄dm̄ sensū moralez q̄ postulat sal-
uati qm̄ aque tēptacionū intraue-
rūt p̄ uenerūt p̄ delectacionē vsq̄
ad animā vsq̄ ad consensū ei.

Hugo Infixus sum in li-
mo profundo. Im-
mundo turpi a tenaci nā mūdus
limosus ē p̄ luxuriā a tenax p̄ aua-
ritiā a sic est vox xp̄iani penitētis.

Nico Infixus sum in limo
profundi. Hoc etiam

p̄t intelligi de xp̄o capite i d̄ne sine
sepulture q̄ positus fuit in terram
Let nō est substātia. v̄ v̄tus substi-
stendi natural̄ in corpore mee mor-
tuo sepulto. Moralit̄ Let nō ē s̄ba.
vicia em̄ ex n̄ra volūtate habem̄
que nō sūt s̄ba q̄ p̄ d̄m̄ nichil est
Sequit̄ vox

Nicolaus.

L Eni in altitudinem maris. Id
est in profundum p̄secucōis que
nomine aquarū designat̄ vt supra
dictum est. que libet at̄ cōgregacō
aquaꝝ mare vocat̄ in hebreo. Let
tempestas dimerit me. v̄ acerbī-
tas passionis ex q̄ obijt in cruce.

Hugo Multi etiā v̄munt i
altitudinem maris
hoc est in aliquā dignitatem seculi
a tempestas causat̄ a curarum
que mouetur vento manis glorie
submer.

Nico Abtraui
git eos.

Nico predicando et
ēd arguēdo iudeis peccata sua. da
mans. In cruce quando emisit spi-
ritū vt habetur Matth. xxvii. Et au-
te facte sunt fauces mee. Raucedo
enim causatur ex deficcacōne hu-
morum in faucibus et arterijs v̄-
renis p̄ quas eicit̄ et intrat aer a
pulmone. christus autē passione
multos humores emisit de suo cor-
pore vt pote in sanguine et sudore
in flagellatione in corone spinee
impositione in manuum a pedū
transfixione. defecerūt oculi mei.
sc̄ corporales quoniam in morte
extincti fuerunt. dum spero in de-
um meū. q̄ certitudinalit̄ expecta-
bat gloriā sui corp̄is i resurrectione

que facta est diuina virtute. De
te christus homo plangit ad uice
santium multiplicatōem dicens.

Ultiplicati sunt inimici mei

in te. Super capillos capitis mei.

Modus est loquendi ad designā
dum magnā aduersario eū multi
tudinē. qui odit me gratis. Idē
sine causa cū eōtrario delerent eū
diligere ppter bona que fecerāt eis
veritate docendo. sanitate donādo.

et sic de aliis. ppter qd dixit eis Jo.

7. Multa tō opa oñdi uobis a pte

meo ppter quod opus uultis me i

terficere. Isti autē odientes xpm

fueūt multiplicati qz pharisei p

mo cōceperunt cōtra eū odiū. sed

scribe tertio sacerdotes et ultimo

populus a sacerdotib9 ceptus p

pter qd petiūt libera cōem barea

te et christi crucifixi onē ut habeēt

Mar. Aug. Accipiat mēbravo

ci. xv. **Aug.** cēz hāc discāt odio

gratis haberi. quō fiet ut odit te

mūbus gratis. Si nichil cuiqz no

ceas a sic odio habeatis.

Mico. Confortati sūt qz pse

cuti sūt me inimici mei

in iuste. qz herodes a pilatus p stite

sūt eis fauorē. Herodes enī illu sit

eū a spreuit. Luc. xxij. Et pylatus

in fauore; iudeo eū debet s niam imi

quam cōtra xpm. que non rapu it

tunc exolue **Hugo.** Ac si di

bam. **Hugo.** rapuit a furtū fecit a ego pro eo su

spensus. **Mico.** Sic xps dicit se

sum. **Mico.** penā exoluisse

p peccatis humani gnis q nō cō

traperat. **Deus tu scas in spieciā**

am meā. **Hoc nō intelligit de pfo**

na xpi in q nulla fuit in spieciā h

oim oia sapia h sicut passionē mē

broz suoz dicit suā ut habet ad.

ix. **Saule saule qd me pse quis Et**

zacharie. ij. **Qui tangit uos tangit**

pupillā oculi mei. Et hoc ppter cō

nexionē capitis ad mēbra. Sic in

spieciā mēbroz suoz. a delicta

dicit eē sua qz p ipsis penaz porta

uit et satisfecit. **Sicut hō satisfaci**

ens p delicto alteri9 facit qd a mō

illud delictū eē suū sicut a cōtra bi

ciē. **Onus muli uel cameli qz illud**

onus dicit suū solum ad portādū

et nō quantū ad passionē a do mi

nium. et bene dicit. **Et delicta mea**

a te nō sunt abscondita. qz delicta

eoz qui ea absconderūt nolentes

ea desere et cōfiteri illa non facit

christus sua pro eis satisfaciendo

sed solum delicta eorum qui uere

contriti cōfiteantur. **Sequitur.**

Hugo. **Non erulescant i**

me. **scilicet moietē**

et non resurgente. **Qui expectant**

te domine. **uenturum ad inferos**

et postea resurēdurum.

Hugo. Loquitur pro sctis

patribus in limbo

salutem christi expectantibus cū

magno desiderio. Et iō nisi ad eos

descendisset christus esset eis cōfu

sio et maxime prophetis ibidem

existentib9 qui talia dixerunt uen

tura. **Nec orat sic christus quasi**

nescius futurorum sed ut osten

dat in se ueritate; humane natūē

in qua minor **Castiodor.**

[Marginal notes in a smaller script, partially legible. Some words like 'Hugo' and 'Mico' are visible.]

Abdit q[ue] d[omi]ne v[er]itatum. In quo ostendit impossibile nihil e[ss]e omnipotentie ipsius. Nam qui vultibus imp[er]at non est quod n[on] pro sua voluntate p[er]ficiat.

Hugo Consequenter orat pro apostol[is] ceteris q[ue] fidelibus dicens. **no[n] confundatur sup[er] me.** mox dicit quod quide[m] esset si non resurgerem qui quere[n]te bonis operibus o[mn]i[um] d[omi]ni israel. id est populi christianam videtis te p[er] h[er]em ac. **Iero.** Non euacuet si dicat. spes credentiu[m] de mea passione sed cognoscat q[ua] voluntatem tuam; facere veni sicut. Sequitur. quoniam propter te.

Nico. Deus pater id est p[ro]ter voluntatem tuam. sustinui opprobri[um]; quia iudei vocabant me demoniacum. **Joh[ann]es viii.** Et etiam cum tenerent eu[m] vniu[er]sum plures dicebant contra eu[m] falsum testimonium. **Matth[ae]i xxvi.** Et operuit confusio faciem meam quia velantes faciem eius p[er]cutiebant eum dicentes. propheta; a nobis christe quis est qui te p[er]cutit reputantes eu[m] falsum propheta;

Luc[ae] Augul. Nihil magnu[m] est quod dicitur. sustinui opprobriu[m]. sed quod dicitur. propter te sustinui. Si enim sustines quia peccasti propter te sustines non propter deum. Que enim gloria vobis est ait petrus si peccantes punimini et suffertis. Si enim sustines quia mandatu[m] dei servasti vere propter deum sustines et merces tua manet in eter-

num quia propter deum si si e[st] ut si opprobrium. Ideo enim ille prior sustinuit ut nos sustinere disceremus. Porro si ille qui omnino non peccauerat dicitur est peccator. dicitur est iniquus dicitur est bestialibus. dicitur est insanus. tu serue de dignaris audire pro meritis tuis quod dominus audiuit nullis meritis tuis. Ille venit ut tibi preberet patientie exemplum. Sequitur.

Nicola. Extraneus factus est iudeis quos vocat fratres eo quod iudeus erat. et p[er]grinus filius matris mee et eisdem iudeis qui sunt filij synagoge quam matrem suam vocat. et est eiusdem sententie repetitio ad maiorem expressionem.

Hugo. Deinde ostendit que hec sustinebat videlicet propter ecclesiam dei construendam vniu[er]sum dicit zelus domus tue et amor de ecclesia construenda. comedit me et me totum sibi vendicavit. que zelus ostendit christus maxime quoniam de domo delectat negotiatores. **Jo[ann]es ij.** dicit. Nolite facere domum patris mei domum negotiationis

Nico. et opprobria exprobrata tibi. Miracula enim christi attribuebant iudeis et tunc de demonis. **Matth[ae]i xij.** Dicentes. Non eijcit demonia nisi in bestialibus precipite demoniorum. que tunc habebant virtute totius trinitatis et sic exprobrabant patri. ceteri dicit sup[er] me. quia propter huiusmodi miracula et precipue propter miraculum resuscitacionis lazari apud multos divulgatum iudei quesierunt occasionem moris

christi dicentes. **Johannis . xv .**
Quid facimus quia hic homo ml-
ta signa facit. et hoc est quod dici-
tur. ceciderunt super me ad me obru-
endum in **HUGO** S; in hoc
morte.

HUGO pius dñs
mansuetudinem suā cōmendat di-
cens. et operui in ieiunio animaz
meā. vitaz meā. xps ei ieiunauit
xl. diebus. xl. noct. **Mat. iij.** **VL** ope-
rui. et humiliavi in ieiunio hoc est
in macie et tristitia naturali aiām
meā. et vitam meā. et factum est in
opprobriū mihi. Quanto em̄ erat
humilior tanto apud reprobos de-
spectior apud **CAS.** Vel christus
parebat. **CAS.** dicit se ieiunas-
se qz hominū fidē quā valde esurie-
bat nō poterat inuenire et ob hoc
dixit. operui animā meā. et q̄si pal-
tio tristitie circūdedi. et factus ē in
opprobriū mihi. Semp̄ homi ma-
lis opprobria sunt qz eo qz sceleribus
nō acquiescunt duz illis studiose
destrahūt quib⁹ nulla societate iū-
guntur. Testant̄ enim ista oppro-
bria alape flagella et sputa q̄ dñs
saluator ab ipsa plebe p̄pressus
est in maria humilitate. et posui
vestimentum meum cilicium.

MICO Doctores nostri cōiter
intelligunt qz p̄ cilicium hic
intelligitur fletus xpi in suscitacō-
ne lazari eo qz antiquitus flentes
mortuū induebant cilicium. Sed nō
videtur qz cōuenienter p̄ cilicium
pōt intelligi asperitas vestiu; xpi
Cū em̄ reprobaueit molliciem ve-
stium. **Mat. xi.** dicens. Ecce q̄ molli-
bus vestiunt̄ in domib⁹ regū sūt

satis apparet qz asperis vestibus
utebat. qz ipse cepit facere et docē-
re. et **Jo. xij.** dicit qz eius tuni-
ca erat in cōsulibus desuper et exta p-
totum. Et hoc mō sunt vestes ali-
cinea aspere. et fact⁹ sūz illis in pa-
tolam. Hoc est in derisu; qz de eo
dicebāt **Mat. vi.** Ecce homo vorax
et potator. vini publicanoz. et pe-
cator. amic⁹ **Aug.** Parabola est
cus.

Aug. opatio a simi-
litudō maledicti. abuersum me lo-
quebant̄ qui se debant in porta

MICO et principes sacerdotū
qui eū indicauerūt reū
mortis. **Marc. xij.** Et isti vocant̄
sedentes in porta duplici de causa
tū qz sedebāt p̄ porta templi. tū
qz p̄ceptus erat deuteronomii.
xvi. Iudices constitues in omnib⁹
portis tuis. et in me psallebant
de me cantabant derisorie. qui bi-
bebant vinum. Scribitur enim in
libello quodam hebraico qui int-
tulatur condempnatus iudicio qz
propter verba salomonis proue-
biorum. **xxxi.** Date siceram id ē po-
tum inebriatiuum merentibus et
vinū hīs qui amaro animo sūt.
sapientes iudeozū ordinauerūt
qz dampnatis ad mortē daretur
plenus cyphus de vino fortiter ma-
gis hilariter sustinerent mortem
et illud vinum fuit acceptum pro
christo et duobus latronibus ai-
eo crucifigendis. Sed iudei illud
vinum acceperunt et biberunt cum
derisione christi et propter talem
derisionem dicitur hiel. in me. lid
est de me psallebant qui bibe-
bāt

non erat aqua. Sic igitur petit xps
vel potius dicit in persona xpi qd aia
ipsum cito de inferno redeat ad cor
pus a qd resurrectio compleatur ita
qd corpus nullam corruptionem
seu putrefactionem patiat quod
et factum fuit sicut supra dictum
est ps. xv. **P**otest iste versicul⁹ ee
vox a oratio fidelis dicentis.

Rico. Et n^o demergat me tem
pestas aque et temptaci
onis p^o consensum. neq^{ue} absorbe
at me profundu^m p^o peccatoru^m exercitiu^m
ne cadam in despectum vel obsti
nacionem. de qua dicit puerb. xviii.
peccator cu^m in profundum maloru^m
venerit contempnit. neq^{ue} vergeat et
ne me stringat vel claudat super
me puteus inferni os suum.:

Cassio. In quo puteo vere i
cabunt peccatores qua
do se a viciosa voluptate n^o abstra
hant: vigeatq^{ue} sup^{er} eos os suum co
dubi cu^m vsq^{ue} ad temp^{us} mortis sue
in pessima voluntate persistunt.

Aug. Qui fate^r se peccasse pu
os suum qd extra puteu^m prave co
suetudinis erit p^o confessione. Qui
vero dicit. Quid male feci factus e
defensor peccati sui et iam puteus
claudit sup^{er} eum os suum qm^o amil
sa confessione non erit locus mie.
Sivis vt deus sit tuus liberator tu
esto peccatoru^m tuoru^m accusator. **S**e
quie vox xpi. exaudi me domine.

Nicola. Die consequenter a d
dicionis sue a accipit ex pte pprie
tatis diuine cuius pprietatis est mia

et benignitas **Cas** exaudi me
vn^o dicit.

am benigna est mia tua. semp ad
benefaciendu^m a exaudiendu^m pata
qn^o pie petitur a ei deuote supplica
tur. **P**ac^o vero benignitate exponit
cum subiungit. **S**ed m^o mltitudme
miseracionu^m tuarum respice in me.

Ad ipsam semp redit qua^m debili
bus et miseris scit patronam cui
omnia pct^o cedunt q^uis numero
fissima coprobentur. Et intueri qd
vbi pietas postulat semper ho^o
spici d^o. na^m si pct^o soluz respiciat
nos sine dubitacoe contempnat.

Rico. **N**e auertas faci
em tua^m a puero tuo.
xps dicit puer tanq^{ue} seruo valde
obediens. sicut mos est sacre scrip
ture. **V**n^o actu. iiii. Couenerunt in
ciuitate ista adu^{er}sum scm^o puerum
ism^o que vn^o xisti herodes pylatus
et. **S**upplicat ergo patri ne auer
tat faciem suam a se. orationem su
am repellendo. a loquitur de deo ad
modum hominis qui auertit faci
em suam quando non vult exau
diri de peccato^{rum} petentis. **C**am q^ue pe
tit exaudiri subiungit dices. **q^ui**
tribulo^{rum}. et ideo instanter peto ex
audiri. **et velociter exaudi me.**

Iero. **V**t cito resumam spiritui
que in tuis manib^{us} omne
dauit. **P**rende anime mee.

Rico. **V** vite mee cor pati. **et**
littera eam. **I**esu scitan
do a morte. **propter inimicos me**
os. **et ppter iudeos.** **L**eripe me. **et**
duplitate exponit vno mo^{do} de iude
is obstinatis vt p^o resurrectione

iosephus libro de iudaico bello. Et in scandalum. Etiam tunc facti sunt quia ciuitate capta vendebantur octoginta milia iudeorum. viz triginta pro uno denario. exceptis illis qui a me a gladio pierunt. Obscurentur oculi eorum ne videant. quod iudei qui non fuerunt mortui sunt pro totius orbem dispersi a sua infidelitate excecati. Et dorsum eorum semper incurua. ut romanis seruiant semper.

Iero aut sub onere legis quam secundum legem nemo ferre potuit. Dos duos vitulos allegat apostolus ad romanos. xi. de excecatione iudeorum. fiat mensa eorum

Hugo Sacra scriptura mensa dicitur ubi mentes fidelium reficiuntur. Vnde psalmus. Parasti in conspectu meo mensam. Hec mensa dicitur iudeorum quia lex data fuit eis a hoc facta est eis. In laqueum. pro erroneam intelligentiam. Et in retributionem. Id est multas contrarietates implicando. Et in scandalum. in causa qua re scandalizantur. Obscurentur oculi. cordis eorum ne videant. veritate. ne intelligant diuinitatem sed humanitate latentem. Et dorsum eorum. in affectonem eorum que debet hominem erigere sicut spina dorsum. semp in curua.

Castio hoc illis ad terrena. euemit qui nimis delictorum potest perguati ceruicem suam in terra ceruui. videlicet in curuant. Nam dorsum dictum est quasi descendens deorsum. Et hoc quod dicit semper. signat impios qui nulla satisfactione conuersi sunt. Deinde imp

catum eis captiuitatem factam a romanis.

Rico Effunde super dicens. eos iram tuam. et effectum ire tue. Et furor ire tue. et rigor iusticie tue. comprehendant eos. In quod factum est in destructione eorum pro romanis facta. Et habita eorum deserta. quia romani destruxerunt ciuitates eorum a local et in tabernaculis eorum non sit qui habitet. quia totaliter fuerunt expulsi de iudea. et iherusalem funditus euersa est. facta quasi acervus lapidum. Et hec completa fuerunt sub tito a respasiano imperatoribus romanorum. Et huius punitionis causa subdit. quoniam quia tu perfidisti. scilicet pro persecuti sunt occidendo eum. Dicit enim apostolus ad romanos viii. de deo patre qui proprio filio suo non peperit sed pro nobis omnibus tradidit illum. sic eum percussit quia percussio in iudeorum ipsi exposuit. Hoc tamen fuit ex maxima caritate secundum quod dicit. Io. iij. Sic deus dilexit mundum ut filium suum unigenitum daret sed in deum persecuti sunt. eum ex invidia et iniquitate propter quod puniti fuerunt. Et super dolorem vulnerum meorum addiderunt. quia non solum persecuti sunt christum ad mortem in propria persona sed etiam in membris eius. Stephanus lapidando. iacobum occidendo. alios in carceribus et flagellando ut patet in actibus apostolorum. Et quia ipsi opposuerunt dolorem super dolorem etiam. Adpone iniquitatem super iniquitatem eorum. et pro mittent eum de iniquitate ad iniquitatem. Ipsi enim sunt per peccatorum commissionem ap

posuerunt obstinationem. **I**deo sibi
 dicitur ut non intrent in iusticiam tuam
 reuertendo de culpa ad gratiam
 ne participes fiant christi
Call. Ito in illo regno iusticie
 in celo ubi remunerat sanctos suos
Deleant de libro viuētū per
 eternā dāc
Aug. Fratres non
 in nationē sic accipe de
 lem q̄ quenq̄. de? scribit in libro
 vite vt delect illum. s̄ libri noīe p̄
 destinatio dei accipit. q̄ sic h̄c q̄d
 in libro scriptū est: fixuz manet. sic
 incommutabile est q̄c q̄d a deo pre
 destinat. Quō ḡ dicit. deleant si h̄j
 q̄ scripti sūt deleri non pūt. s̄ hoc
 d̄m ē f̄m spem illoꝝ q̄ ipsi se scri
 ptos pu
Call. Ibi ei q̄d scribit
 tabant. dei nō p̄t q̄ to
 tū in p̄destinatione solidatum ē a
 nlls euent? mutare poterit q̄d illa
 p̄uidētia sup̄na de creiūt. Sequit̄
 [a cū iustis nō scribant]. **I**ter ip̄e
 locutiōis mod? ē vt scribē dicat de
 um q̄d est in illa iudicatione factu
 rus sicut in euangelio dicit **Luc.** ix
 Gaudeat q̄ noīa v̄ra scripta sūt in
 celis. Hoc em̄ accidere negat eis q̄
 nō sūt: sicut titul? ait: p̄ijs factis fa
 ctionib? commutati. Postq̄m iu
 deis q̄ fuerāt em̄sura p̄phetica p̄bi
 ratione cōpetent̄ optauit. Sequit̄
 v̄p̄ cristi de sua
Call. **Go** sūz
 incarnatione. **6. Mi.** paup̄. Ina
 tus: paup̄ ouersat? paup̄ mortu
 us: in cruce nudus. a in alieno se
 pulcro posit? [a dolens] q̄ dolor i
 cristi passione fuit maxim? [satus
 tua de? suscepit me] **I**esu scitādo me
 a morte. **D**em̄de sc̄a eccl̄a gr̄as agit

.s. **Laudabo** nomē dei cū cātico
] v̄ cū p̄m̄dica exultatione lauda
 bo nomē d̄m̄ corde a ore. **E**t magni
 ficabo eū i laude. **N**ō ē intelligēdū
 q̄ ex h̄uana laude aliq̄s deo acce
 scat: s̄ i ipsis laudatib? **E**t place
 bit deo. **I**supple sacrificiū laudis di
 ui **Call.** [sup vitulū nouelluz
 ne. **Call.** cornua p̄ducere] a vi
 gulas. **I**n veteri em̄ lege mos fuit
 vt p̄ peccatis offerret vitulus no
 uellus v̄ vitul? v̄nius anni. **Q**uasi
 ergo dicat. multo acceptior ē laus
 puro corde fusa deo q̄ p̄t peccatū
 placere ma
Nico. **E**t hoc ē q̄d
 ctatio. **Nico.** predixit sal
 uato: **Jo.** iiii. **V**enit hora a nunc ē
 q̄n̄ veri adoratores adorabūt pa
 tre in spū a veritate. **Q**uāt pau
 peres] v̄ cristiani q̄ in p̄m̄tūa ec
 clēsia fuerunt **Cal.** [Et lerent̄]
 paupes. **Cal.** q̄ iam nō in
 solis facultatib? vt olim oblatio
 posita est sed in mētis affectu a de
 uotione vbi et paup̄ potest esse di
 tistimus. **Q**uerite deū in fide a cari
 tate. **a** viuet anima v̄ra] vita ani
 me deus est. **I**llud p̄prie vinere dici
 mus quod in beatitudinis iocundi
 tate consistit. **E**t secure querite eū
 [quoniā exaudiuit paupes d̄ns]
Paupes sunt christiani q̄ mūdi
 istius diuicias a voluptates despici
 unt. a eligunt indigentā humana
 rū reū vt spiritualib? epulis far
 ctant. **a** v̄ictos suos non desperit]
 v̄ omnes qui eius legibus a man
 datis vincunt. **I**psos em̄ liberat
 a laqueis carnalibus quos suis re
 gulis cōnexos agnouerit **Nico**
 B v

Vel vincidos & sanctos patres i lim
bo detentos nō desperit: ipso fecit
educendo. Propter q̄ p̄missa bñfi
cia q̄ de⁹ fecit humano gn̄il. **H**au
dēt illū celi & terra. & ciues celestes
& hoīes in fra hitantes. **L**mare & oīa
reptilia i eis. nō q̄ talia irrationa
bilia laudēt deū pprie: s̄ q̄ sunt ho
mīnib⁹ materia laudis diuine qui
eū laudant ex suis creaturis. **Q**ua
re laudent. **L**q̄ de⁹ saluā faciet sy
on. **H**oc exponit dupl̄r. **V**no mō
de eccl̄a militante q̄ p̄ syon intelli
git q̄d̄ interp̄. **C**ass. eccl̄a respici
tur de⁹ in quē corda fidelīū dirigun
tur. & edificabunt ciuitates inde.
In christi q̄ fu. **Q**uia alij a
it de t̄bu iuda. **R**i. postoli alij
q̄ b̄s̄ap̄l̄i de mo. ut syon missi sūt
ad p̄dicandū per orbē: vniuersum
vbi p̄ eos ordmate sūt eccl̄e q̄ dicun
tur ciuitates. eo q̄ ciuitas ē ciuū
vnitas. **I**bi at̄ vniesban̄t fideles in
fide & caritate. **L** & inhabitabūt ibi
fideles. **C**ass. **V**bi ostant mē
christi. **C**ass. **V**bi ostant mē
sanē. **L** et hereditate acquirunt eaz.
Ri. q̄ de ceteris p̄missis alij q̄ si
hereditarie succedunt eis.
Cass. **V**el in hereditate acquirunt
eaz q̄ ad ih̄s̄m illā eter
nam dñi miseratione pueniunt.
Ri. **L** **Et semen seruoꝝ ei⁹.** **I**bi ē
imitatores fidei ap̄loꝝ & dis
cipuloꝝ christi. **p**ossidebit eaz. **I**vi
delicet eccl̄a; p̄ orbē terraz diffusā.
L et q̄ diligūt nomē ei⁹. **L** exiēs in
caritate **L** inhabitabūt in ea. **I**n me
re & merito q̄ sola caritas diuidit

inter filios regni & p̄ditionis. **A**lio
mō exponit de eccl̄a triumphāte q̄
syon appellatur. **V**n̄ ab heb. xi. **A**c
cessistis ad syon montē & ciuitatē
de⁹ uiuentis ih̄s̄m celestē. **H**āc at̄
syon celestē de⁹ saluā fecit q̄n̄ p̄ ho
mīnes illuc ascen dētēs angeloꝝ tu
imam reparauit. & edificabunt ci
uitates iude & christi. **E**t possunt di
ci he ciuitates diuersoꝝ angeloꝝ
ordines q̄ tunc. **q**uādo ani
edificantur. **J**ero me sancto
rum i templū sanctū tanq̄ viuila
pides deferuntur. et inhabitabūt
ibi videlz; sancti. **n**ico et hēdita
illuc assumpti. **n**ico te acq̄rēt
eam. **H**ugo vt habeant illaz
beatitudinē; regni celestis in perpe
tua possessione. & semen seruoꝝ
eius. **R**icol. & fideles discipu
loꝝ christi imitatores. possidebūt
eam. eterna liter absq; amissione.
Hugo **E**t qui diligunt nomē
eius & habentes fidez;
per dilectionem operantē. habita
bunt. **n**ico. **I**n qua est p̄fecta
in ea. **n**ico. caritas. vnay; letā
tium. & vnus. **C**al. **A**udiuimus
ardor cordiū. **C**al. psalmū qui de
passione domini p̄phetat quartū;
dispensacōne celesti mirabilē. vbi
quanta est in diuinitate potestas;
tanta in humanitate cōstat humi
litas. **A**ssumpsit sanctū verbū; na
turaz; nostre infirmitatis sicut titu
lus p̄fatus ait. pro his qui com
mutabuntur vt per indebitā mortē
suam: liberaret nos a morte iustissi
ma. **A**ug. **L**ibro de cathezyan
dis rudib⁹. **P**aup̄ fa

dius est pro nobis cuius sunt oia.
per quem oia creata sunt. ne quisquam
credes in eum de terrenis diuicijs au
deat superbire. **F**uriuit a sitiuit vt
nos satiare. vincit est qui omnes
suos de infirmitatū vinculis absol
uit. passus qui nostros cruciatus
finiuit. mortuus est qui nos a mor
te inferni redemit. Resurrexit vt p
confessionem discamus a vicijs re
surgē postea. **Cass.** Reuera
non casuri. **Cass.** omnipotēs
reuera misericors qui damnatam
naturam humanam beatificauit:
collocādo eam a dēterris in celesti
b'p'dita restituit. obnoxia liberāuit
miserias nras a nobis fecit alieās
et prestite hominem per suā mor
tem viuere: quem creatum immor
talem dyabolus fecerat in terre

Iero. Ipsum intima cordis de
uotione deprecemur qua
tin⁹ nos seruos suos q's edemnt p
fellis amaritudine. per aceti aspe
ritate. per crucis supplicia. per da
uocū vulnera per mortis contume
ham. per gloiam resurrectionis: sic
custodire dignet in secl'o vt faciat
participes scās suis in regno ad q's
nos perducatur qui est benedictus i
secula seculorum Amen

Psalmus Lxix

Deus in adiutorium
meū **Titulus** In finez ps
dauid in rememoracone q' saluū
fecit eum **Hugo** Posita in
dominus **Hugo** precdenti
psal. cristi passione perit eccl'esia

vel vir iustus adiutori. a ordine cō
gēno quia a christi passione est no
bis omne adiutorium vnde p'didi
tūti sensus talis est. **P**s iste diri
gens nos in finem. in christum
attribuit **Dauid** v' homi iusto qui
hic loquitur agens in rememora
tione id est de memoria non vtiqz
peccatorum suorum sed q' saluum
fecit eum dominus per suam san
ctissimam **Rico** hic ps vt
passione **Rico** mibi vide
tur est ppheta de futuro **Preuid** it
enim **Dauid** in spiritu scto q' p'n
cipium huius psal. recordanduz
est et in ecclesia in principio omni
um horarum canonicarum vel iux
ta principium ad postulandum dei
auxiliuz contra **Glo** quia cuz
temptationes. **Glo** orare de
bemus tunc maxime dyabol⁹ nos
tempta

Hugo supra regu
re m'itur **Hugo** lam beati **Au**
gustini Sciens enim utilitate orati
ōis. a nob inuēdens grām impetran
di. immittit orantibus cogitacōnū
tumultus vt mentem ab oratione
diuidat: et fructum orationis tol
lat **Intenō** psalmiste est monere
vt non in nobis gloriātes cōfida
mus sed in deo gloriemur. a confi
damus in **Cassio** Popul⁹
eius auxilio **Cassio** itaqz fide
lis dominum deprecatur vt a perse
quentium periculis liberetur a irri
siones eorum irritas faciat quati
nus conuersi peccata sua salutari
ter erubescant. **Vnde** dicit

Deus in adiutorium meum in
tende. h'c est propicius respici
B. n.

te adiutorium. Et ne longius ptra
teret adiutorij beneficium otiuo
adiret. dñe ad adiuuanduz me fe
stima. Sic dicit festima q̄i misericor
dia diuina tardaret. a p̄ morā ad
uentus ei⁹ fierent grauiora tormē
ta. Deinde exemplo xp̄i orat emen
dationē suoz. **Hug.** Confun
duntur d. **Hug.** Confun
duntur q̄ abducit grām a glāz. Eccl̄
iij. vt de facti sui p̄sistentia turbē
tur. **Call.** Let tuereant. et time
ant te iudicē. q̄ querunt
aiam meā. subaudi ad p̄ndū eā.
Auertant etro. sū. a praua cogi
tatione iusta sua sequētes. a erube
scant. de malis suis. qui uolunt mi
hi mala. h̄ac retributionē suscipi
ant ne in sua iniquitate p̄sistant. **A**
uertant. stati erubescētes q̄ dicūt
mhi euge euge. prioris sensus ex
cussio est vt a suo p̄posito erubescē
tes uelociter auertant q̄ falsis lau
dationib⁹ cognoscant fideles incre
pare. Euge enim sermo laudātis ē
s̄ hic s̄ p̄romia. s̄ irrisione didū
aduerti debet. qm̄ ab inimicis uide
tur esse p̄batū. dicit em̄ stati auer
tant. **Aug.** q̄ plus persequit lin
tur. **Aug.** qua adulatoris q̄ ma
nus infectoris. Cū uero fuerit auer
si q̄d. **Al.** Aultent a letent in te
fiet. **Al.** de tua bonitate nō in
h̄ seculi. **Jero.** Loēs q̄ querūt te
vanitate. **Jero.** v̄ q̄ p̄ lacrimas
p̄mē te q̄ misericors es req̄runt. a
dicant sp̄ ma. **Call.** deus q̄ i se
gnificet dñs. **Call.** tot⁹ singu
laris a ineffabilis est: nō h̄ incre
mentū. s̄ tū magnificādō ip̄m: nos

inde p̄ficiū⁹. a cū laudes te o s̄cda
mēte p̄soluim⁹ n̄ā o s̄cda sp̄ auge
tur. **Glo.** Et nota q̄ dicit semp
magificet q̄ nunq̄m
debent cessare. **Aug.** Si peccō: es
a laude eius. **Aug.** magnifice
tur vt te uocet. **Cōfiteris:** magnifi
cēt vt ignoscat. **Jaz.** iuste uiuis: ma
gnificetur vt regat. p̄seueras vs q̄
in fine: magnificetur vt glorificet
te. hoc dicant. **Jero.** L̄q̄ diligunt
q̄ querūt te. **Jero.** salutāe tuū
dominū. **Jesu christū** q̄ ē oim̄ vita
a sa. **Aug.** Tu ergo quidē. **L**
tus. **Aug.** ego uero egen⁹ a pau
per sū. **Aug.** ih̄u quero sp̄ infirmita
tē meam o s̄cior. donata sunt in hi
peccā. iam cepi sequi p̄cepta dei. ad
huc tam en egen⁹ a paup̄ suz q̄ vi
deo aliā legē in mēbris meis repu
gnantē legi mentis mee. **Etiam** ad
huc esurio a siti iusticiā. **Sequit̄**
Call. L̄de⁹ adiuua me. in t̄bu
latione mūdāna ubi pu
gno contrauicia. ubi a dyabolū ho
stem patior vt tue miseracōnis au
xilio. hominū insidias libere euadē
possim. a ad salutē quaz desidero p
uenire. quoniam. **Adiutor meus**
Im necessitatibus meis. **L̄a libra**
tor me⁹. **lab** hac secl̄i dade. **L̄til es.**
qui precantem uocas: penitenti in
dulges: a perseverantem coronas
domine ne. **Colle.** Sed sicut i
h̄uius psalmi didū est: domine ad
adiuandum me festima. ne septa
tio me superet a deficiā auxilio tuo
desti. **Callio.** Tot⁹ hic psal
tus. **Callio.** m⁹ celestis phi

lofophie luce refplendet. cuius pri-
 mus verlus in principio horacum
 in fanda ecclefia contra temptati-
 onem diaboli decantando frequen-
 tatur: eo q' quotiens nos incipim'
 orare tunc magis tendit nos tēpta-
 re: quatin' a nobis auferat feuctū
 orationis. **Est** em' hic pſalm' mora-
 li pbitate format': petens in affli-
 ctionib' remediū: a inimicoy' ſalu-
 terimaz' cōfufionez: vt eruleſcen-
 tes mala ſua deſerāt qui p'uis adri-
 bus famulant'. **Deinde** honoz' leti-
 tiam et eterna gaubia p'mittit. et
 qd est in afflictioe ſūma preſidiū:
 celerrime dñm venire deprecatur qui
 hui' mundi p'grauantes anguſti-
 as aduēt' au' iſtitutioe ſb'moue at

Collect. Rogem' ergo domi-
 nus; **Jeſu;** chriſtum
 adu'torez' noſtrū quatin' nob' ſub-
 uenire non tardet: ſ' auxiliū; i tem-
 pore tribulationis' miſeratione ſo-
 lita largiatur: vt cum ſāctis elus
 erulantes eū magnificare atq' ex-
 tollere valeamus in gloria celeſti:
 ad quaz' nos ipſe p'ducere dignē
 qui eſt benedictus in ſecula ſeculo-
 rum. Amen.

Psalm' lxx.

De te dñe ſp'auī nō
 Titulus. **Psalm'** Dauid filiorum
 Jonadab a prioz' captiuoz'.

Hugo hic titul' tangit hy-
 ſtoriaz que ſcribitur
 Ite. xxxv°. q' Jonadab filijs ſuis
 p'cep'at vt vinū nō biberēt: neq' in

domib' reſiderent: ſ' in taberna cul
 habitarent. **Preceptū** autē patris
 filij tenuerūt. a hos filios multoci-
 ens p'om't dñs in exemplū; filijs
 iſrahel qui nolebāt ſeruare māda-
 ta dñi: vt intelligerent ſe p'pterea fi-
 eri captiuos. quia deo obediētes
 non fuerunt. **Propheta** enim agit
 in hoc pſal. non de hac hystoria:
 ſ' de ſignatis p' ipſā. ſ. de illis q' obe-
 diunt ſpontaneē dei volūtatī p'mis
 captiuis. & de illis qui prius erant
 captiui q' deo obediētes. **Vnde** ſen-
 ſus tituli talis eſt. **Ite** pſal. ſad'
 a dauid p'pheta eſt filioz' Jonadab
 & filioz' obediētie. **Raz** Jonadab
 ſpontane' interpretatur. & qui deo vo-
 luntarie ſeruiūt. Et addit. a prioz'
 captiuoz' & illoz' qui p'mi captiui
 dicuntur p'pter inobediētiā pri-
 mi paren

Caſſio. **Comme-**
 nis.

mar ergo
 in hoc titulo vt deuotione; habea-
 mus filioz' Jonadab non cōtuma-
 tiam iudeoz' qui captiui eſſe meru-
 erunt. **Psalm'** em' totus ad hōiem
 p'inet fidelem qui mūdi ſpem renu-
 ens: in dño pura deuotione cōſiſ-
 eſt. grāz diuinitatis tota nob' intē-
 tione cōmendans p' quā peccatorū
 noſtroz' nexib' poſſum' abſolui.

Hugo Intentio pſalmiſte ē
 mōnere nos ne de no-
 biſiſtis p'ſumamus: ſed totaz' ſpez
 noſtram in dei nūi gratiam pona-
 mus. **Vir** ergo obediens deo petit
 primo ab omnibus malis libera-
 ri vt congruētius poſſit deum lau-
 dare: dicens.

De domine. **Let** nō in homine neq'
 B. iij.

in diuicijs [sperauit] a ideo et a fido
q[ue] non confun[ditur] **Cast.** sciz in illa
dar in eternu[m] **Cast.** iudicij re
tributione vbi damnatis dicit **Ite**
maledicti in igne eternu[m]. **Hec** e[m] in
felix ofusio q[ue] nullo fine terminat.
Dic em in p[re]senti vita feliciter ofundi
mur q[ui]a a peccati infectione reuoca
mur. a e[st] t[em]p[or]e de peccis de q[ui]b[us]
p[re]idem gau[ditur] **Hugo** Li iusticia
debam. **Hugo** tua la te
mibi data q[ui]a a me nichil habeo
nisi pecc[atu]m **Iusticia** dei est foru[m] peni
tentiale vel ipsa p[re]m[ia] in q[ui]a fit iusti
cia de peccis. q[ui]a iusticia dei e[st] q[ui]a ipsa
dat. et mea e[st] q[ui]a ip[s]am ex dei dono
accepi. **A**chi dicit **D**ne da mi gra[m]
facie di iusticiaz p[ro] p[re]m[ia]m de pecca
tis meis. a sic in dono tuo. in tua
iusticia libera me de peccatis me
is et eripe me la p[re]sente dyaboli ne
cu[m] eo patiat[ur] eterne damna co[n]s[uet]io
fusione **I**ndina ad me aurem tu
am **R**i. acceptando p[re]ce[m] mea[m]
Ri. Loquit[ur] de deo ad mo
dum ho[m]i[n]is q[ui] inclinat aurez q[ui]a vult
audire de preca **Cast.** nisi emm
tione peccatis **Cast.** diuina gra
ad ho[m]i[n]em liberandu[m] se inclinaue
rit ad illa[m] misericordiam suis meri
tis no[n] p[otes]t puenire qua[m] cupit. **Cum**
dicit inclina ad me: ofit[ur] se humi
lem a iacere tanq[ua]m infirm[us] indiges
medico. **V**u a addit La salua me
ab egritudine peccoru[m] qua p[re]mor.
Hoc e[st] q[ui]d alibi dicit. **Ab** occultis
meis munda me d[omi]ne **A**sto mibi
in deu[m] p[ro]tecto[re] vt non ad me ia
cula inimici pueniant. ego em me
p[ro]tegere no[n] possum. a in locu[m] mu

nia] vt in te non t[em]p[or]e p[re]da[m] h[ab]e a mu
nitus sim. vt salua me facias vt
non ero saluus n[isi] in te. **E**go si mibi
aliu[m] locu[m] elegero saluus e[ss]e no[n] po
tero. **S**ivis euadere iratum fuge ad
placa **Cast.** Qu em cu[m] christo
tum **Cast.** sumus: nullas dia
boli insidias formidam[us]. **Q**uonia[m]
firmamen[tu]m meu[m] **Hu.** In temptatio[n]e
refugiū meū. in tribulatio[n]e que cir
cu[m]dedit me **Aug.** Qu gra tua
les tu. **Aug.** o christe fir
mu[m] me facit a immobilem adu[er]sus
o[mn]es tentatio[n]es **Coll.** Nec solu[m] pe
nes inimici **Coll.** tit iste fidelis
liberari ab occultis temptatio[n]ib[us]
tam diaboli q[ua]m carnis: si etiā mani
festis **V**u subdit **D**eus me[us] eripe
me de manu vt de p[re]sente peccatis
Cast. Quez peccore[m] in duab[us]
p[re]sibus exponit dicit a
de manu p[re]tra legem agentis lib[er] e[st]
transgredientis regulas mandato
ru[m] tu[orum] **Hug.** La in q[ui]a persequē
oru[m] **Hug.** tis me. **E**ripe g[er] me
ne vi vel insidijs **Aug.** q[ui]a non e[st]
ducar peccatis **Aug.** in me vt
patiens sim: si i[n] te q[ui]a donas pacien
tiam **D**einde sequit[ur] quare hoc dico
Quonia[m] tu es pacia mea a p[re]s
tas in paciam **Cast.** Pacia
in hac adu[er]sitate **Cast.** em e[st] ho
nestatis a utilitatis ca[usa]: re e[st] ardua
e[st] a: difficultu[m] voluntaria a diu[er]sifi
ma p[ro]p[ri]etio **E**t q[ui]a pacia p[ro]batio[n]e:
p[ro]batio at spem operat[ur] **I**bcirco s[ub]
iungit d[omi]ne spes mea a inuenture
mea q[ui]a dicit **Ab** illo t[em]p[or]e etatis
mee q[ui]a cepi p[ro]tra dyaboli pugnare

verfucias speravi a te dñe auxiliari
[In te confirmatus suz]. Petr⁹
canit⁹. Circa hoc notandū sicut est
pgressus naturalis: sic a spūalis
Primo em̄ concipit puer i matre.
Secundo nascit pcedēs de ventre i
lucē. Deinde aliter a aliter crescit
vt possit venire ad mensaz. Ita pri
mo quasi in v̄tre concipimur qñ
catheiziamur. Deinde pcedimus
de ventre in lucē qñ in baptismo re
generamur. Postea crescendo ali
mur qñ p alia sacramenta confir
mamur: vt possimus venire ad mē
saz altaris de qua recipit corp⁹ xpi
Dicit ergo. [In te confirmatus sum
ex vitro.] ex quo fui in articul⁹ fidei
instructus in catheizismo. [De v̄tre
matis mee.] ex quo fui renatus
in baptismo. Et in his omnib⁹ [tu
es protector
Cassi. ne diaboli
meus]. neq̄cie: ne
q̄ prauoū insolentie me in pecca
tis faciāt m̄erire. Et sicut deus sem
per sua nobis prestat bñficiā: ita a
psalmodia nostra debet esse conti
nua. Vnde **Hugo** [In te cā
sequit. **Hugo** tatio mea
semp.] q̄ hic tibi p liberatiōe lau
de cantam⁹: a in futuro seculo gra
tias p eterna remuneratiōe pagi
mus. Vnde ps. Cantabo dño q̄ to
na tribuit mihi. Et q̄ in te a nō in
mūdānis est mihi gaudiū. Ibcir
co. [Tanq̄ pbigiū factus sum mul
tis.] Probigiū in hoc seculo fit fide
lis qñ alia sectat q̄ potest amare
peccatorū multitud. Querūt illi di
uitias: iste paupertatem. querūt il
li epulatiōes: iste ieiunia. querūt

deniq̄ illi gaudia: iste tristitiā.
Aug⁹ Sed vnde me pbigiū
putat⁹ q̄ credo qd nō
video. Illi in his q̄ vidēt exultāt vi
delicet i potu: in luxuria: i scortatiōi
bus: in auaricia: i diuitijs: in rapi
nis: i secularib⁹ dignitatibus. Am
bulo autē ego viā dissimilez: con
temnēs ea q̄ p̄sentia sunt. a timēs
etiam p̄sca seculi. nec alibi sum se
curus: nisi i p̄missis dei. Et idcirco
[tanq̄ pbigiū] monstrū fact⁹ sum
multis qui insultant mihi. [Et tu
domine **Nicola** Ladiutor for
es. **Nicola** tis] mihi tri
buens patientiaz in aduersis. De
inde petit iste fidelis vt p his om̄i
bus dignas grās reddere possit:
dicens. [Repleat os meū laude]
videlicet di **Glosa** Nā si de
uina. os non re
plet: nō ardet desiderij. Sequitur
causa cur repleti desiderauit os su
um laudibus xpi cū subditur. [vt
cantem gloriam tuam.] i psalmis
et ym **Augul.** [tota die] sine
nis. **Augul.** intermissione
taz i ps̄pis q̄ solaris: q̄ in aduer
sis q̄ corrigis [magnitudinē tuā]
q̄ fecisti me añq̄ essez. salutē dedi
sti m̄ cū essem. cū peccassez ignoui
sti. cū cōuersus essez adiuuisti. cū
perseuerassem coronasti.
Cassio S; q̄ magnitudinēz
eius p̄dicato q̄ ma
gna p̄stitit vt aures suā ad hūilez
indinare: vt p̄tēget piditantes: cō
sequenter supplicat ne tpe senectutis
sue p̄iciat a dño qñ fessa virtus
corpis p̄ idiget adiuuari dicēs.
E. iij.

pe liberari. Et adijcia sup oez lau
de tua. **Augusti.** pfectiore fa
cturus es laudez dei. **S**i iam pfecta
e laus eius: tu qd adiecturus es.
Laudatus e deus i oibus bonis fa
ctis suis: i omni creatura sua: i omni
institutione rez oim: i gubernatio
ne a regimine seculoz: i ordine te
poru: i eminentia celi: i fecundita
te terraz: i circumfusione maris. a
ceteris oibus mirabilibz suis. **N**on
du erat laudat: i eo qd suscitauit
carne humana i vitam eternam.

Call. Nam ai dixerit verbu pa
tris fecisse celu a terra et
oia q in eis sut: pfecta dnm deuoti
one laudauit. s ai adiunxerit in car
nati ee p salute auctoz: adieci tu
mulum lau.

Aug. Sed tu pccoz
dibz plenis. **Aug.** nunq adijci
es aliqd sup. **Hug.** Punqd
oem laude dei. **Hug.** adijciaz
ampliato laude dei ppter misericor
diam qua pccozes non damnat s
ad pnam abducens saluat. Vn ad
huc sbdit. **O**s meum annunciat
iusticia.

Aug. Adijciendo sup oem
tuam. **Aug.** laude hoc q iust
fi. **S**i iustus sit: iusticia tua e in me
no mea. **Tu** em iustificas impiuz
l tota die salutare tuu. i. s. p. tam in
pseris q aduersis laudabo dnm
christu sa.

Call. A quo salus
lutare dei. **Call.** mundi gl'osa
incarnatione puenit. **Se** quiel qm
non cogno. **v** sciaz i nflan
ui fractura. **nico.** tez q sup bire
facita psumere de viribz suis dices
cu aplo. v. ad co. ij. **N**o indicauit me
aliqd scire i me: vs nisi ihu **Jesu** chri

stu a hunc crucifixu. **Et** idco qd no
cognoui psumē de me s de dei gra
qua saluat peccatores. i. o. **I**ntro
ibo i potentias. **Hoc** e virtutes. **D**o
mni. **Leas** cognoscendo a docendo.
Dne me orator iusticie tue soli?

aug. O solius prorsus. ibi me
am iusticiam no cogito.
iusticia tua sola me libeat. mea so
la non fut: nisi pcca. non glori de
viribz meis quia quicqd boni heo
a te habeo. quia me gratis salua
sti.

Coll. **T**ranslatio romana hz
quia non cognoui ne
gociationes. **Intro**ibo i potentias
domi.

Aug. **D**icat mhi negoci
ni. **Aug.** ator. **E**cce ego affe
ro ex longinquo merces ad ea lo
ca in quibus non sunt vt inde viua
tanq mercede laboris mei peto vt
carius vendam q emero. **N**a septu
e digno e incenari mercede sua. **S**ed
agit h de medacio a purio q fut i
negocia coibz. **D**o viciu meu: no ne
gociationis. qd si mentior: ego me
tior: no negociu. **D**ossez ei dicē: ta
to emi s tato redā. **S**i placet: eme.
No ei sta veritate audies emptor
repelleretur: s nuc pot oes a: ar
revent. quia plus fidem q mercede
diligeret. **Hoc** ergo inquit me mo
net: ne mentiar: ne perirem: non
vt abijciam negociu vn me transi
go a acquirō victum.

Legimus
Call. enim i vitas pat. paphu
cu illi scissimū viz p eue
latione negociatori opatu. a mue
nim? **hodie** i eccā dei tractates qdēz
mercimonia: summa fide poelltes
Actus em pessimus: non res honest

ta dampnat. sicut a diuinitate legimus
non introire in regnum celorum cum tunc.
Job. abraham. ysaac patriarche
facultatibus que fuerunt affluentibus.
Negotiatores ergo illi abhominabiles
estimant. que iustitiam domini minime
considerantes per immoderatum pecunie
ambitum polluant. merces suas pro
purijs vendendo que periculis. Tales
dominus eiecit de templo dicens **Nolite**
facere domum patris mei domum nego
tiationis et speculam latronum. **Sequitur**
Introitus in potestatem domini. Po
testas estimat homines per negociati
ones acquirere. in hoc mundo fieri
prominentes. **Iste** beatus neglecto tali
proposito introire se dicit in potenti
as domini. et ad regna celestia. ubi re
uera puenisse certa felicitas est. **In**
troitus autem dixit. ut ostenderet israel in
superna causa perhibis aptas aut fide
libus. **Et** quod ibi facturus sit. subse
quenter enarrat dicens. **domine memo**
rabor iusticie tue solius. **Illi.** scilicet
pore cum agnos sequestrat ab hebreis et
prophetos momentanea equitate discer
nit. ipsos que in gehennam et fideles in re
quie mittit sempiterna. **Tunc** vero
memor ero iusticie solius domini.

Rico. **Deus** de cuius me si
mittens in instinctus
ad te. **Cassi.** **Vel** docuisti me
num. **Cassi.** **libros** dominos. **La** iu
uentute mea. **ex** que cepi ad tua gra
tia puenire. **Et** ne tunc hanc sciam in
primordijs crederes acqumta dicit.
que beatis mentibus solet accidere. **et**
vsqum nunc. **vt** per spacia temporum eius do
ctrina creuissit. **Hugo.** **Et** que
videret. **a** te

etiam si non abscondam talentum tu
um. **Sed** pronunciat. **lalius.** **maabi**
lia. **Cassio.** **vt** que in tibi
tua. **lia** fuerit vt edo
cetur inductus vt a peccatore fieret
iustissimus. **Hu.** **vt** pronunciat mira
mus. **hu.** **bilis** tua. **qum** volui
sti nasci et patia contempnentes te ex
pectas et reuocas ad penam. sic me
setio gratis per gratiam tua reuocatum

Cass. **hee** ergo se predicatur esse per
nunciat que in ipso fecerat di
uina demerita. **et** vsqum in senectate
a semel. **hu.** **Ad** litteras. **et** vsqum ad
um. **hu.** **monte.** **deus** nederelin
quas. **Aug.** **quia** nisi ab vlti
me. **Aug.** **mu** mecum fueris
non erit aliquid meriti mei. et id
circo precor vt gratia tua sempiterna
ueret me cum. quia vero vox ista vni
us cuiusdam magni hominis est
hoc est ipsius vnitatis vox est ec
clesie que tempe apostolorum erat
iuuenis fortis in virtute et patiens
in tribulatione. **Jam** quia caritas
refrigescit virtus deficit quasi in
senectute m. **venit** cepit

Cassiodoro. **Semium** autem
tempus illud oc
ciduum intelligendum puto qua
do et seuis ille tyrannus antichri
stus aduenit. et ecclesie virtus a
deo diminuta erit vt seducantur
etiam si fieri possit electi

Collecto. **Postulat** ergo
iuuentute per omnipotentis dei gratiam regi
tur. sic vsqum in finem per eandem gratiam
gub. **et** voce ole que est lib
net. **hugo.** **in** gite donec annu

brachiu tuu a dñm saluatoreni
filii tuu de q̄ p̄sa. xliij. dñ. brachi
um dñi cui reuela tūc. **L. Gñacoī oī**
q̄ x̄tura est. vsq̄ in finē seculi.

Callio. Vt religio xp̄iana to
ti? mūdi deu oco e di
latet a l. **donec anūciē potēciā tuā**

Hugo q̄ potes de iduratis
in p̄to facere filios
ḡcie a hoc ē maḡ potēciā q̄ vt ait

Aug. Magis est iustificacō im
p̄iū q̄ create celū a t̄raz
Et iusticiā tuā de? **Qua reddis vni**

Glo. Et ne putes
opa sua. q̄ solus hō e

get grā etiā oñdit puenisse grāz
vbi altissima q̄ fecisti magnalia
v. vsq̄ ad ipsos ordines celestes.

Aug. viz āgelos sedes dñaco
nes p̄ncipat? p̄tates q̄s
tu longe mirabili? q̄ cetera opera

creasti. hec ipsa maḡtia v. ordines
celestes t̄ dñt q̄ sūt q̄ iuste viuūt
q̄ beate

Cal. Post q̄ grāz crea
toris atq̄ iusticiā

av̄s in altissima dixit eē p̄gressaz
p̄sequē cū admiracōe subiūgit

deus q̄s filis tibi q̄s dicit nullus
qm̄ ex opib? suis cognoscit singu
laris magnitudo. si quidē facti potē
ciam testat?

Hugo. s; cōtra
and̄onis. **genesis**

sed fecit deus hoīez ad ymaginē
et similitudinē suā **Solutio** In natu
ra potēcia nullus filis est deo.

Aug. Nō in inferno neq̄ in
fra nec in celo nec in ip̄is

celestibus nec supercelestib? m̄di
get de? vt aut melior sit aut potē
tior aut beator q̄ ipse est sūmum

a q̄ est om̄ **hu** Deinde dicit ecc̄ia
ne bonū **hu** in ebulacōnib?

posita **Quāta** s. oñdisti in ebula
cōes q̄ innumerabiles vt me salua
res. multas numerositate a malas

malo pene a cōuersus a flagellacō
ne ad me oculis tue m̄ie viuifica
sti me p̄ internā tuam cōsolacōez;

a de abyssis terre v̄de negocijs seli
vel de p̄funditate p̄cūitez q̄ mul
tociēs corui i p̄cūm reduxisti me

p̄ p̄nāz v̄l p̄phetica cōtūdie loquēs
p̄teritū ponēs p̄ futuro. **S. Duristi**

me v̄re **Callio** Iterum dicitū
duces **Callio** est vt medici

na cūis frequentior iudicetur

huno Et mihi sic reducō m̄l
tiplicasti magnificētā

tuam conferendo mihi v̄tutes q̄s
qui habent magna operantur

Translatio romana habet. multi
plicasti iusticiam quoniam per di
uersas causas afflictionum mihi

subuenire dignatus es et conuer
sus ad me penitentiā cōsolat? es

me alloquio sacre scripture

Call. hoc v̄buz q̄ paternum
sit delemus aduertē vt

famulos suos q̄uis p̄missa distri
ctione castiget tū tristes p̄manē
nō patē dum scripturarū diuina

rum eos scō alloq̄o cōsolat. **Con**
solatio enim scripturarum amos

cōpmit afflictione; releuat a men
tem sanat diuersis languoribus

anxietatibus sauciata **Cū** dñs si
delib? suis p̄ cōsolacōnes pias p̄

m̄ia cēna p̄miserit osequē ecc̄ia vel
tatem ei? se p̄fallere cōfiteatur di
cēs **Quia** ego ostiti tibi. **o fē**

o fē

fi one laudis [in yalis psal.]

Aug⁹ v. i. psalterio qd̄ ē vas
psal. **Hugo** v. l. m
p. sois ecclesiasticis q̄ sūt vasa psal
morū **Quid** at̄ v. h. t. e. c. c. a. sub iun
git dicit̄ [veritate tuam deus.]

Cassi. v. q. d. m. p. m. i. s. s. a. cō. plen
da sunt [psallam tibi
in cytha **Aug⁹** p. cytharā q̄ ē
ra] **Aug⁹** instrumentū cō
cauū. a. ab inferiori reddidit sonū. in
telligit̄ caro. psallā ergo in morti
ficacōe carnis tibi q̄ es [scis isrl.]

Hugo v. s. a. d. i. f. i. c. a. t. o. r. p. p. i. a. n. o.
rū cōtemplatūz te p
fide opantem **Exultabunt labia**
mea cum cātauerō tibi. v. lenis a
hilaris ero i laudādo te. i. psalmo
dia. a. in oratione mea **Et** nō tātū
ore laudabo te. s. [la anīa mea.] lau
dabit. **Iuxta** illud apli v. ad ebr̄.
xij. psallā spū. psallam a. mēte. a.
abbidit̄ quā redemisti. i. p. c. o. s. a. n. g. u. i.
nis tui **Aliter** mistic **Exultabunt**
labia mea **Interior** v. i. z. i. t. e. l. l. e. d. u. s.
a. a. f. f. e. d. t̄ [cū cātauerō tibi.] i. e. c. c. i. a.
de q̄ b. labijs dicit̄ psal. alio loco
diffusa est gratia in labijs tuis.

Cassi **Nāve** hōc spūaliter itel
ligēs adiecit [la anima
mea] quā redemisti. **Ipa** ē gaudz
in labijs interi⁹ q̄ b. t. a. c. t. e. d. a. m. a. t.
ad dñm **Nec** solum confitebor in
anima mea [sed a lingua mea
tota die.] v. assidue [meditabit̄ iu
sticiā **Mico** v. ex meditacōne
tuā] **Mico** cordis v. h. t. e. b. i. t̄ iu
sticiā tuā. cū confusio reueriti fue
rit q̄ q̄runt **Hugo** v. i. z. d. e. m. o. e. s.
mala n̄.] **Hugo** q̄ tūc cōfū

dunt cū hō incipit facere p̄nā. **Et**
reuerent̄ v. timēt. cū fortit̄ p̄ se ueat
et sup̄at tēptacōes eoꝝ. **Vel** ana
gogi **Col.** que ē mistic locuō
ce. **Col.** de sup̄nis p̄t̄ id̄ v. r. s. i.
culus exp̄o **Cassi.** **Lingua** suaz
ni. v. t. v. i. z. **Cassi.** dicat̄ e. n. a. l. i. e.
meditaturā eē iusticiā dei v. corpis
sbam. q̄ tūc plenissime laudes dñi
meditabit̄ q̄n regnuz ei⁹ in illa re
surrectōe mortuoz p̄cepit [cū cōfu
sio reueriti fuerit q̄ q̄runt mala n̄.]

Qd̄ v. i. q. plenissime tunc fiet. q̄n a
dextris iusti et a sinistris ip̄i fue
rint collocati **Tūc** ē secure exulta
cōis tps ē sc̄s. q̄n iā locū dñacōis
ip̄i nō habebūt. a. letabu n̄ iusti
cū maloz oim̄ t̄m̄ a. d. u. e. n. e. r. i. t̄. a.
hō dñs sine fine cesset in q̄ xp̄ia
noꝝ p̄manet indefecta peticio.

Col **Cū** totus hic ps̄ grāz dñi
q̄ ḡtis dat̄ sūma itēcōne
cōmedet. humilit̄ d̄p̄emur cū vt
grā ip̄i sic nos sp̄ pueniat a seq̄
tur. q̄n⁹ ea sp̄ meditemur in cor
de atq̄ cōpleam⁹ in ope. q̄ b̄npla
cita sue sūt volūtati **Cui** ē hon̄ or et
gloria in secula seculoz. **Amē.**

Psalm⁹ lxxi.

Deus iudiciū
Titulus in salomōe
Mi. dicit̄ hebrei mo
derm̄ a aliq̄ exp̄o
fitores n̄i. q̄ d̄s fecit hūc psalmū
orās p̄ filio suo salomōe vt regnū
sū manu sua prosperaretur i iusti

cia a veritate. a deo intitulatus a salomone tanq̄ ab eo. p̄ quo fiebat ora

Sed hoc penit? stare tio. **Iero.** non p̄t vt iste psal. intelligatur de salomone filio d̄s. q̄ salomon nō d̄nabatur vsq̄ ad terminos orbis terrarū sicut iste ps̄ de filio regis de quo loquitur innu it **Coll.** vñ scdm **Iero.** **Augus.** et **Cassiod.** iste ps̄ est

plena de christo rege q̄ est verus salomon. **Cass.** q̄ ipse homi pacificus. **Cass.** nem diaboli

versuta deceptus ad creaturis sui reuocat obsequiū. ipse est emz me diator: dei a hominū. hodieq̄ inter pellat p̄

Aug. Per quez ex im nobis. **Aug.** m̄cis accepta remissione peccatū: reconciliamur deo. vñ **Apl's** ait. **Cuz** m̄nici esse mus reconciliati sumus deo p̄ mor tem filij

Glo. **Psalmus** igitur eius. iste dirigitur in salomone v̄ in christū q̄ ē vere pa cifi

Cassio. pro vt ipsius v̄ba aus. **Cassio.** restantur auz dicit Pacem meā dō vob̄ is pacē meam relinq̄

Aug. Non pacem quam vob̄ is. **Aug.** nouit a querit hic mundus. s̄ illam pacē de q̄ dicitur apud p̄phetam

Dabo eis solacium verum: pacē sup pacē. cū. s̄. paci re conciliationis addit̄ pay immorta lita

Propheta ḡ denuncians tis. **Pr.** xpi pt̄tē iudiciariaz di gigit sermonē suū ad deū pat̄tē. d.

D. **Deus** sp̄t̄el iudiciū tuuz regi da. **Hoc** factū legimus in eu angelo **Johis** vbi ait. **Pater** om̄e iudiciū dedit filio. **a iusticiaz tuā**

v̄ pt̄t̄is p̄dic̄. ē ex̄c̄c̄m̄. **filio regis.** v̄ cr̄sto q̄ sc̄d̄; d̄it̄t̄ē ē filio regis eterni p̄t̄is Et sc̄dm̄ humani t̄t̄ē filius d̄s regis vt habet **Mat.**

Et sc̄dm̄ v̄tranq̄ naturaz data ē ei pt̄t̄s iudiciaria. **Licet** enim ead̄ sit pt̄t̄s p̄t̄is a filij in diuis: tū illā h̄z filius a p̄t̄e sicut a sb̄am. filiter

sc̄dm̄ humanitatez data ē christo pt̄t̄s q̄ in extremo iudicio appare bit i forma humana in q̄ fuit iudi catus corā p̄lato. **Appa**uit tū co ram p̄lato in natura passibili. s̄

in iudicio apparebit in natura glo riosa. **Iudicare** p̄t̄m̄ tuū. **Hoc** cōtinuatur ab eo qd̄ p̄dic̄it̄. **Da** iusticiam tuā filio regis **Iudicare**

.i. ad iudicandū adu. p̄t̄m̄ tuuz. s̄. christianū q̄ est p̄t̄s p̄t̄is acq̄situs sanḡne filij sui. **in iusticia** red den do ei sc̄dm̄ merita. **a paupes tuos.**

Cassio. **Paupes** dei sūt q̄ mū dana supbia d̄l̄icta humilitati se p̄ oia tradiderūt **Naz** si paup̄ supbiat: nō ē dei paup̄: a si locuples hūilitatē d̄ligat: nō ē se culi diues.

Iudicare ḡ veros tuos paupes. **Iudicare** ḡ veros tuos iudicio. **Iero.** **et** cumnas o sola tionē capiāt sempit̄nā. **Iux̄** illud **Mat. v.** **B̄t̄** pau. spi. q. ips. ē. ēg. er.

Coll. **Nec** solū da filio regis x̄p̄o iudiciū s̄ fac illuz p̄ p̄dica tores tuos diuulgari p̄ totū mūdū. **vñ** s̄ d̄it̄. **Suscipiat** mōtes pacē

p̄t̄o. **cal.** p̄ mōtes apl̄i a apl̄ici viri itelliguntur q̄ ad sup̄erna firmē eleuati: celestī grē primant̄. de q̄b̄ **psa. liij.** **Opulenti** sup̄ montes pedes annūciantis et

predicatis pacem **I**sti g̃ tales [pa
cem] ṽ xp̃; suscipiāt fidei populo
predicandum. **E**t colles iusticiā.]
Colles dicit ceteros b̃tōs gradu i
feriores et apostolos sequētes q̃
eciam suscipiant iusticiā ṽ christi
man data. **N**ico. Deinde s̃b̃dit
p̃dicare. **N**ico. p̃pheta ad of
tendendū q̃ p̃phetia sua esset actu
in aduentu d̃ni adimplēda. **T**u
dicabit iudicio discretionis [pau
peres p̃pli] videlz. **J**ero. **V**t pro
p̃phas a ap̃los. **J**ero. eo pau
peres facti celestibz regnis locuple
tenē. **E**t saluos faciet filios pauperz
] ṽ imitatores ap̃loz q̃ p̃ eoz p̃di
cationē christo crediderunt [a hu
miliabit calu] **C**all. Calumnia
mmatorem.] **C**all. Calumnia
tor ē q̃ inno
centiam alienam in reatū m̃tē ex
quisita machinatione perducere.
q̃s diabolo og̃ue videt aptatū qui
humanum genus suis fraudibus
tot seculis probat impetere. **I**nu
dere enim hunc spiritualem tyrā
num humiliabit dominus quādo
illo cum perfidis damnato fideles
se viderint regnare cum christo.
Aug. **V**el dyabolus dicit̃ est
calumniator. quia per ca
lumnias in deorum occidit cristuz
in quem nullum peccatum potuit
inuenire. **H**unc calumniatorem di
abolū xp̃s humiliat quā p̃ suam
resurrectionē ei abstulit ṽgnū mor
tis cui? ille p̃tatem gerebat ita. vt
ex vno h̃vie quez decepat om̃es p̃
mōrē trahēt ad damnationē. **E**t
dyabolo sic humiliato xp̃s p̃mane
bit cū sole.] ṽ cū p̃re cui? ip̃e ē spl̃e.

tor q̃a victo dyabolo p̃ resurrectionē
nē setet ad d̃p̃teram p̃ris vbi iā nō
morit̃ a mors illi vltra nō d̃nabit̃
Et. **H**oc aut̃ lunā tanq̃ p̃mogeni
tus a mortuis p̃cedēs eccl̃az q̃ mor
taliū decessione a successione tanq̃
luna deficit. a crescit. in generatio
nē a gene. **n**ico. **C**onsequente
rationē.] **n**ico. oñdit de isto in
dice d̃no õto quō ṽnit in h̃uc m̃u
dum. **D**escendit sicut pluuia i vel
lus.] q̃ sicut pluuia cadens in vell̃
nullū facit strepitū. sic christ̃ sua
uiter a imperceptibilit̃e descendit
in virginem per suam incarnatio
nem ita q̃ latuit etiā mundi prin
cipem sez. **C**all. **S**ed considere
demonem. **C**all. mus tante rei
qual̃ similitudo sit posita. **V**ellera
lane sic aquam recipiunt vt nulla
diuisione rumpant̃. et iterū sic red
dunt a aquaz receptā vt in suis inte
gritatibz per. **N**ico. **S**ic cristus
seuerent. **N**ico. **S**ic cristus
fuit concep
tus a natus absq̃ corruptione vir
ginis. **E**t sicut stillicidia stillantia
super terrā.] que cū quādā sua uita
te cadūt in eā. vel q̃ cū abundātia
gr̃az ṽnit. **H**ec aut̃ oia dicunt̃ ad
oñdendū benignitatē et humilita
tem christi in suo p̃mo aduentu.
Jero. **O**riet̃ in diebz ei?] am
p̃cipiet̃ nascē: nutritur
cū opabit̃. **M**. **I**usticia.] s. fides
opa p̃ris. **M**. **C**atholica q̃ conti
net perfectam iusticiam.] et abun
dantia pacis. **H**oc exponit̃ aliqui
vt **Jeromius** de pace temporalī q̃
fuit per orbem ṽmuerfū tpe natiui
tatis xp̃i. p̃pter q̃s **August̃** cesar.

tunc iussit populum per totū delē
numerari vt habet **Lu. ij.** Sed hoc
non bene concordat littere sequenti
qua dicitur **Donec auferatur luna**
Iq̄ cito post natiuitatē dñi in iudea
recunt tella in iudea: iudeis ad inuicem
pugnantibus. a itēz oītra ro
manos rebellantib⁹. **Sm** q̄ dicit **Jo**
sephus li. de iudaeo bello. **Et** idēo
mel⁹ exponit sic hoc de pace quaz
angeli damauerūt in christi nati
uitate dicentes **Gla** in excelsis deo
et in terra pax hominib⁹ bonae uolū
tatis. **Et** hec pax consistit in tranq̄lli
tate oīcie q̄ permanet i iustis omī
tpe vsq̄ in fi. **Aug.** **Donec auferatur luna**
Per lunaz siḡta est eccā q̄ p mor
talitatē carnis mutatur. **Donec** au
feratur q̄ mortalitas ab ecā q̄ fiat
immortalis per gl̄am resurrectionis
cum christo regnatura. **Et** non tm̄
christi regnū erit pacatū: s̄ etiā la
tūa magnū. **Vnde** s̄ dicitur. **Et** do
minabit a mari **nico.** .i. per to
vsq̄ ad mare. **nico.** .i. tam ter
ram: mari circūdatam. licet oceanus
sit vnum mare tm̄ fm sui ptes
diuisas varie noīatur. vt pte ma
re orientale a pte occidentis **Et** dicit
a mari videlz orientali vsq̄ ad ma
re videlz occidentale dominat̄ crist⁹.
q̄ in oībus istis fr̄is aliq̄ r̄ceperūt
fidē cristī p predicationē ap̄lorum
q̄ in oēm fram ciuit̄ sonus eorū.
Call. **La a flumine iordanis**
vsq̄ ad finimos orbis fra
ti. **Saluterrima regula sacri bap**
tismatis e. **Jero.** Totū hūc mū
manaui **Jero.** dum sua passi

one acq̄siti atq̄ subiectū christo
dño p̄pha **nico.** **Oram** illo p̄ci
testatur **nico.** **dent ethiopes** Iq̄
iuxta lrām ad p̄dicationē **Mathei**
apostoli ad christū ouersi sunt sic
s̄. psalmo lxxv. dictum ē **Ethiopia**
preueniet manus ei⁹ deo. a **inimi**
ci illius terram lingent. .i. ethio
pes qui p̄us erant inimici eius p
idolatriā inclinauerunt se ad ip̄m
adorandū deuote ac si terraz pte de
uotione a humilitate uellent lingē
Aug. Vel per ethiopes a par
te totum omnes gentes a
peccato **Call.** quomā sicut illi
res s̄gt̄ **Call.** a terrimo corio
restituntur: ita anime delinquentū
scelerū obscuritate tenebrantur **Et**
hi ante illū prociunt qm̄ se penite
tie humilitate **nico.** **Et** ad h̄m
prosternunt **nico.** plenduz fu
it dictum **Isaie. xl.** **Venient** ad te
qui detrahebant tibi a adorabunt
vestigia pedum tuorum **Vnde** sub
ditur **Reges tharsis a insule mu**
nera offerent reges arabum et sa
ba dona **Hugo** **Hoc** imple
abducent **Hugo** tū ē in die e
p̄iphanie domini quia de his r̄gi
omb⁹ fuerūt tres magi q̄ dño mu
nera ob **Glof.** **Cum** quib⁹
tulerunt. **Glof.** **venērūt** insu
le de exte **Hugo** **Vnde** iste
mis terre. **Hugo** psalmus i
die predicto cantat̄. a iste vsus fre
quent̄ repetit̄ illa die. **Sequitur.** **Et**
adorabunt euz oēs reges: omnes
gentes seruient ei. **Petrus** cantor
Hoc videmus impletum vt totum
accipiat̄ p parte q̄ multi de oīb⁹

regibus a gentibus mundi sūt do-
mino per fi-
dem sibi **Calli**. Deinde reddit
dem sibi causa q̄re do-
mino christo ab vniuersis gētib⁹
seruiat. d. **Quia liberabit paupe-
rem**. v. p. l. m. christianuz. La potēte
I. a dyabolo. de cuius ptate dicit
Job penul. Non est ptas sup fraz
que ei valet. **Hu**. liberauit dico
oparari. **Hu**. **paupem cui
non erat adiutor**. Et hoc nullus
ali⁹ q̄ dñs xps fecit. qz nec hō nec
angel⁹ nec lex nec liber⁹ arbitriuz
poterat hōiem p dicituz liberare. nisi
tm̄ leo de tribu Iuda ⁊ christus vt
dicit apo. v. **Parcet pauperia in
opi**. **Calli**. In quo generaliter
oēs hoīnes peccato
res oūt. nam illi parciē qui in aliq̄
reatu detinent. Sed ne putaret v̄l
qz ab hoc tm̄ dñm parciē vt soluz
a tormentis debitis paupes libera-
ret. **Abdidit**. et aias pauperuz sal-
uas faciet. vt quibus dimittit pec-
cata eis ⁊ premia futura cōcedat.
Ipsi em̄ salui fiunt q̄ regnū dei pos-
sident. Quomō at parciē peccōri-
bus osequens s̄bingit dicit. **Ex
vfuris ⁊ iniquitate redimet aias eo-
rum**. In peccato ouersantib⁹ vfu-
ra crescit malorū. nā qz in tp̄ ali cō-
uersatione delinquūt. in eterna ca-
lamitate. **Hugo** ait Gregori⁹
recipiūt **Momentane**
um est qd̄ delectat: eternuz qd̄ cru-
ciat. **Call**. Ab istis ḡvfuris vel
peccati liberantē fideles aie qm̄ per
pntia; reddunt dñm munerib⁹
absolute. **Sequit**. La honorable

nomen eoz. ⁊ nomen christiano-
rum. qd̄ **Isaias** incepās iudeos p̄-
cinnisse dñm sc̄if. d. In faciet vos
dñs deus. ⁊ seruos suos veabit no-
mine alio. vtiqz christianos. **Addic**
etiam. **Corā illo**. qm̄ ante ipsuz
⁊ in ipsius regno. **Ric**. s̄ q̄tur
viduri sunt. **omēda**
tio christi regis. **Et viuet** post re-
surrectionē. qz mors illi vltra non
dñabit. **Et dabitur ei de auro ara-
bie**. **aug**. Per auz sapia m̄ in-
telligim⁹. q̄ ita excel-
lit int̄ oēs dōctrias vt auz int̄ me-
talla. Per arabia intelligim⁹ gen-
tes. **hugo** De auro arabie h̄ ē
de sapia gentiū da-
bit dño mun⁹ cū sapiētis de gēti-
bus credēt in eū sic **augustinus** ⁊
dyonisiuz q̄ ad fidē ouersi christo
domino suā sapiam attribuerunt.
Call. Sine magorum munera-
videlicet aurum thus et
mirram per auz arabie quod est
purissimū ⁊ summo splendorē pre-
ciosū fortasse sigt. que munera au-
ro arabie merito comparant. qm̄
puritate cordis oblata sunt. **q̄ ad
rabunt de ipō semp**. Hoc ad hu-
manitatē ipsius cōstat referri qm̄
ore pprio que admoduz ore: insti-
tuit dominice orationis te nesciū.
quo vtitur sem. **Rico**. **lota die**
per ecclēsia. **is** ē assi-
due q̄ntū pōt fieri bono mō. **lubi-
cent ei**. De suis bñficijs regūando.
Et ipē xps. **Ric** firmamētū i ter-
ra. **Aug**. qz ipē nat⁹ in terra fir-
mabit oīa q̄ scripta
sūt de eo. **lūm sūmis montiū**. hoc ē

in libris prophetarum. unde ipse in terra venit et ea cuncta firma et in se monstraret impleri. Opotebat enim in quibus impleri omnia que scripta sunt in lege et prophetis et psalmis de me.

Aug. Per libanum solem? accipe hunc seculi dignitatem quomodo libanum est mons excelsum aethiopes huius et interpretat eadem datus.

Iero. Supra omnes eius altitudines. dies seculi eleuata est gratia baptismi per quam peccata tolluntur et flore bunt de civitate et de celesti iherusalem. sic fenum terre. In qua sancti per baptismum renati flore bunt de celesti iherusalem: non ortu operum ornameto splendidi sicut fenum terre non aliter est maledictioni subditum si illius super celestis melle et lacte manantis. Translatio romana huius fenum.

Aug. Unde de sacramento eucarie. Sic potest exponi super extolletur super libanum fenum? quia fenum huius sacramenti extollit homines ab altitudine in celum. Vnde Jo. vi. Si quis manducauerit ex hoc pane uiuet in eternum et flore bunt de civitate et de ecclesia qua unum est fide et caritate christiani. Ciuitas enim est ciuium unitas. sic fenum terre. Sic enim fenum subito multiplicatur: sic christiani per ortum in paucis temporibus fuerunt multiplicati. Consequenter describitur magnitudo regni christi quantum ad fame diffusionem. cum dicitur. Et nomen eius benedictum et solenni memoria diuulgatum. in seculum. In generationibus sibi succedentibus. **Aug.** Per solem permanet nomen eius.

Aug. Per solem terna signata

sunt. Ergo in eternum permanet nomen eius. Item autem antecedit terna: nec claudit in **nico**. Nomen christi ab terna **nico**. et no est fin eius diuinitate quia in principio erat uerbum.

Aug. benedicuntur in ipso omnes tribus terre. Hoc Abrahæ dictum est gene. xxiij. In semine tuo et in christo benedicent omnes tribus terre quia in omnibus partibus mundi benedicuntur fideles in nomine christi. omnes gentes magnificabunt eum et laudabunt tantum quod saluatore et domino suo. Ultimo ponit gratiam pro benedictionis predictis cum dicitur. **Benedictus** dominus deus israel. In populo christiani uideatis ipsum huius deum qui facit mirabilia in celis et in terra. **Aug.** et angeli et multi iusti miracula faciunt: non tamen soli sed domino uiuante proficiunt.

Aug. Et benedictum nomen maiestatis eius. In quo indicabitur **nico** quia angeli et homines sancti eternallyter laudabunt eum finem quod habet scriptum lxxxij. **Benedictus** qui habitant in domo tua domine in secula seculorum laudabunt te. **Aug.** et replebitur maiestate eius omnis terra. Quod fuit impletum in missione spiritus sancti. quia tunc spiritus domini repleuit orbem terrarum. Hoc est aliter exponit de miraculis factis per orbem terrarum ab apostolis sanctorum que miracula sunt maiestatis diuine declaratiua.

Aug. optatis est dicere fiat. **Aug.** optatis est dicere fiat sed nimum desideratis est ipsum repetere quia aduentus domini omnia debuit desiderant.

nico In hebreo autem habetur Amen amen quod

Cy

mirē quasi non habeat curā de huius
manis actibus. sicut dixit Tullius
a plures alij in quorū persona sicut
Job. xij. Circa cardines celi perambulāt
nec nra considerat. Dicit ergo
ppheta in persona infirmorum. **Dei**
autē pene moti sunt pedes. v. fere ce
cibi a rectitudine sentiendi de boni
tate diuine. **hugo** Pedes huius
prouidentie sunt intel
lectus et affectus. Intellectus gradus
per cogitationem. et affectus per desi
derium. pene effusi sunt. et viam veri
tatis. **Cassianus** [Gressus mei] quoniam
satis ingratitude animi
videbantur impijs tanta cœdi. **Hu**
go Subiungit causam erroris sui di
cens. **Quomodo zelauit super inimicos.**
et inuidi eis. Causas subiungit. **pa**
cem peccatorum. **augustinus** Vidi illos ha
bitare pace et di
uicias florere quod non seruiabant deo
Ego vero quod cultor dei eram huius omni
bus. **Cassianus** Incongruum zelum
rebam inuidere perituris
et eos putare felices quos eterna cer
tamen est damnatio peccelli. **parti**
Gre vi. mox. Nam peccator qui
honoratur in via: in per
uentione damnabitur. et qui per amena
prata ab carcere peruenit qui per vitæ
punitis prospera ad meritum tendit.
Cassianus Et reuera pax ista pecca
torum quod videtur nostros elu
dit aspectus. Nam ipsi peccatores lo
cupletes videntur: multisque diuani po
pulis in mundo non esse quod time
ant. Putant hinc pacem. si pax ista
cum conscientia se litigat: rixat intrin
secus. et cum hostem non habeat: se

cum ipsa. **Al.** Consequentem autem
decertat. **Al.** explicat magis in
particulari eorum felicitate dicens.
Quia non est respectus morti eorum.
et non vident cito mori sed diu vi
uere et diutius quam iusti. Vnde ecc. vii.
Iustus perit in iusticia sua: et impi
us multo viuuit tempore in malicia sua.
Cal. quod cum eis ad penitendum
despiciunt. **Al.** et spaciū vite: illi magis
scelera probant augere. **et firmamē**
tum in pla **nico** et non longa
ga eorum. **nico** duratio in pla
ga eorum quasi sit firmata. quia si infir
mentur a vulnerentur cito curant.
habentes in promptu remedia cu
rationum propter abundantiam diuicia
rum suarum. **In labore hominum non sunt.**
sed in delicijs et solacijs viuunt.
Cassianus Homines hic sanctos viros
intelligimus qui a labores
in hoc seculo sustinent et diuersarum
afflictionum flagella patiuntur ut cor
recti ad deum redire mereantur. **Ita**
peccatoribus obstinatis non peruenit
vnde subdit. **et cum laboribus non fla**
gella **hug** videlicet in presentibus ad
bunt. **hug** correctione: sed in fu
turo cum demonibus ab damnatione.
Bernardus Bernardus hinc dicitur sic ex
ponit. **In labore etc.** Hoc ad nullos
potest pertinere arbitror quam ad nostri
episcopos clericos referendum. **Valent** enim
singula hominum officia aliquibus laboris
et aliquibus quod delectat. **Sed** abute pruden
tia istorum qui nouo modo hinc artificia
discurrentes solum quod delectat eligunt
et amplectuntur. quod molestum et fugi
unt et dedignant. **Cum** militibus qui quædam
hinc factus superbie: amplam fami
C. ij.

liam: phaleras equorum accipites
aleas a huiusmodi frequentant. **A**
mulieribus autem dependentes a collo
muriū pelles: thalamos ornatos
balnea mollicie mutant. **C**auet
tū omnino lorice pondus in somnes
castrorum noctes: incerta telorum dis
crimina muliebrem verecundiam
a disciplina a si quis laboris se
rus ille videtur habere oīno dedinat
Cum ergo resurgere ceperint homines in
ordine suo. ubi putas generatio ista
collocabitur. **S**i diuertere voluerint
ad milites: effugabunt eos eo quod se
cum minime labores a pericula to
lerant. **S**ic agricolae sicut vitatores a
singuli ordines hominum a suis eos sili
ter arcebunt finibus ut pote qui in
labore hominum non fuerunt. **R**estat ergo
ut quos oīs ordo expellit pariter a
accusat: illi locorum sortiantur ubi nullus
ordo si sempiternus horum inhabitat.
Sunt enim necesse est in labore demo
num qui in labore hominum non fuerunt **E**t
quod fuerunt si **de**o tenuit
ne flagellis **nico**. eos superbia
quod typalis prosperitas frequenter est
ocasio su **Call** Considera quoniam
pbendi. **Call** hic usus a se
sequentes malorum scelera moresque
describunt. **T**e **nico** quod talis super
bia non ad
horam per modum passionis transeū
tis si per modum habitus permanentis
Loperti sunt. et vndique ad peccandum
intenti sunt: sic vestimentum operit
hominem circumquaque. **E**t hoc limi
tate peccando contra proximum a im
pietate sua peccando contra deum. quia
sic pietas eius signum dei cultum: sic impi

etas eius contra deum vel oppositum **C**on
sequenter declarat unde talis mali
cia processit dicitur **P** **R**odunt qui ex
adipe iniquitas eorum. et ex diuiciarum
pinguedine que prestatur fomentum
omnibus viciis. quia pecunie obedunt
omni dicitur et ceteris. **T**ransierunt in affe
ctum cordis. et habituati sunt in suis
malis a sic afficiunt in ipsis. sed
illud pueris. **L**etantur cum malefece
runt: a exultant in rebus pessimis
Ogitauerunt intellectum suum
a industriam applicando ad mali
ciam. a locuti sunt nequam. **P**er
pientes suis satellitibus exequi ipsam
ad iustorum afflictionem sicut per in ty
rannis tam in nouo quam in veteri te
stamento **L**imiquitate in excelso locu
ti sunt. **B**laspheuias dicendo de deo
Et determinat quod contra deum locuti
sunt dicitur **Glo**. ex **Call**iodorol
centes. **Glo**. **p**osuerunt in ce
lum os suum. **I**is est superbia in lo
quuntur contra deum quem blasphemant
dicentes deus vel nescire vel non pu
nire mala sua. a lingua eorum trans
iit in **Call**. quia ultra men su
terra. **Call**. **r**a humanitatis lo
quuntur a cum sint ipsi debilitate fra
giles: tamen immortales se estimant
digni **Aug**. **T**alis peccator non se
taret **Aug**. cogitat subito mo
ri posse cum loquitur. si qui se videtur
minas. nescit quod vase cooptus si
nescit quod scriptus est alio loco de tali
bus. **T**ribit spiritus eius a reuertitur in
terram suam: in illa die peribunt omnes co
gitatio **Iero**. **S**equitur vox do
minus eorum **Iero**. **m**ini de suis sice
libus dicens **D**ugo **I**ero.]

quia tanta mala cognouit ex p[ro]p[ri]e
ritate a pace malorum venire. Conuer-
teretur ad me p[ro]p[ri]e meus. ut conue-
niant mecum. hic. v[er]o in ead[em] senten-
tia. s[ic]m[od]o temptu mundi. Et n[on] pro-
pter malum vi tandem uertent[ur] s[ed]
etiam p[ro]pter bonu[m] eterne vite ad ipi-
scendiu[m]. v[er]o ad d[omi]n[u]m. a dies pleni in-
uenientur in eis. videntes em[en]t ma-
lor[um] perditione iusti q[ui] prius in pec-
catores zelati fuerunt cernentes pa-
cem eoru[m] tuertuntur ad deu[m] ut ple-
nitudo mem[br]o die[rum] capiant eterne
Deinde exponit manifeste errorem
a quo fideles uertendi s[un]t dicens
Et dixerunt. prius q[uam] conuerterent[ur]
quomodo. Cas. Dubitauit esse
s[er]u[us] deus. Cas. em[en]t scisse d[omi]n[u]m
tot mala sceleratissimos omis-
sisse q[ui]bus videt ant[ea] o[mn]ia mundi federa p[er]
spera puenire. nescientes penas eos
grauiores incurere q[uam] taz diu expe-
ctati i sua p[ro]p[ri]a obstinatione ma-
sisse. Sequitur. Et si e[st] scientia in ex-
cel. hugo q[ui] dicit. Nunquid
ipse q[ui] est excelsus
curat de terrenis. Aug. Syn-
de tibi uideatur de[us] non scire posse et
non esse sciam in altissimo. R[ati]o d[omi]n[u]m
L. Ce ipsi peccatores a abunda-
tes in se. nico. v[er]o mali h[ab]ent seculi.
culo. nico. obtinuerunt diuici-
as. quib[us] digni no[n] erant. Aug.
L. Et dicit. seruis deo a ista non ha-
beo a illi no[n] seruiunt a his abundat.
M. Et ergo sine ca[usa] a frustra. in
stificauit cor meum. cauendo
a peccato cordis. Et laui me innocen-
tis manus meas. cauendo peccata
opis. Et fui flagellatus tota die.

Aug q[uod] a me non recedunt fla-
gella dei. a b[on]o seruis a fla-
gello. ille no[n] seruit a q[ui]e scit. Op.
Frequenter em[en]t accidit q[uod] iusti p[er]
totam vitam suam vel p[er] magna[m] parte[m]
sunt in afflictione. La castigatio
mea i matutinis. v[er]o velociter casti-
gor. Quando em[en]t electi cadunt i pec-
catu[m] deus no[n] differt punire vsq[ue] in
fine; s[ed] punit in p[re]senti a cito de cursu
omni. Hanc sententiam vis p[ro]fer-
re q[uod] sine ca[usa] iusti uiuunt. a q[uod] perdit
ho[m]o iustus seruitute[m] sua[m] q[uod] deus ma-
gis fauet malis a q[uod] neminem cu-
rat. hec vis dicere. hec vis narrare
Cas Pessima reputatio h[ab]i-
tana co[m]m[un]is sicut egro-
tis fieri solet q[ui] tunc a diutino proli-
co languore liberant[ur] q[ui] in egritu-
dinis sine eos co[m]p[ro]p[ri]os febriu[m] fla-
ma succ[ur]rit. **Coll.** Sic et iste enarra-
cendit. **Coll.** tis causis erronee
cogitacionis sue ad veritatem redu-
at. **Aug.** Scripturis dicitur q[uod] vt
sp[irit]u tenentiu[m] dicitur
q[uod] de curat res humanas a discer-
nit inter pium a impiu[m]. s[ed] q[uod] reuo-
catus seci de. **Si diceba**
l[iberans] ait. **nico** narrabo sic.
v[er]o si teneto ista opinio ne appetendo
cu[m] peccatoribus p[ro]p[ri]etate; t[em]p[or]alem.
ecce natione filio[rum] tuoru[m]. v[er]o iusto-
ru[m] qui filij dei sunt p[er] gra[m]m. repro-
bauit. q[uod] ipsi contempserunt t[em]p[or]em a
patienter sustinuerunt aduersa pro-
pter p[re]miu[m] vite eterne. sic pat[et] de
sanctis p[ro]phetis. Vn[de] Isaias fuit ser-
ratus. Jeremias lapidatus. a Dani-
el in lacu leonu[m] pedatus. p[ro]pter q[uod] di-
cit Judith. viij. Oes q[ui] placuerunt
et **C. iij.**

deo per multas tribulationes tran-
serunt fideles. **Ita ad. iij.** Per multas
tribulationes oportet nos transire
ad regnum
celorum. **Hug** Consequens
tionem a veritatis cognitione non a
se inuenisse s̄. **Et** existima
a deo. dices **N**on habet cognos-
cere. **Et** vt possem scire veritatem
de p̄dictis p̄ inuestigatione radicis
secl̄. **Hoc ē la** **Vere magn⁹**
labor aũ me. **AUG** labor ē cognos-
cere quod de⁹ curet res humanas.
et bene sit malis. a laborent boni.
Hoc autem scire labor est ante te s̄
ante deum. **q̄** ad cognitione
labor nō ē. **Nico** h̄ rei nō pueni-
tur p̄ inq̄sitionem humanā. s̄ ex re-
uelatione diuina p̄pter quod id nō
cognoscā. **Donec** intrem i sanctu-
ariū dei. **Et** ad intellectū sacre scrip-
ture diuinitus reuelate. quaz̄ uocat
sanctuariū eo q̄ de⁹ in illa loquit̄
sic in sanctuario diuinitus r̄nsa da-
bantur. **Et** intelligā in nouissimis
eo **Cass** qm̄ in futuro iudicio
tū. **Felicitas** humana dā-
nabitur q̄ hic ad t̄ps florere mon-
stratur. **Pycol.** In illo em̄ san-
ctuario. hoc est in sacra sc̄pturā in-
telliguntur punitiones et premia
uite eterne. iuxta illud **Matth xxv.**
Ibunt hi in supplicium eternū. iusti
aut̄ in uitā eternā. **Consequens** p̄p̄ha
omemorat̄ uoluntates peccatoribus in-
fligendas dices. **Verūtamē** licet
ad t̄ps mundana felicitate potian-
tur: tū **l̄ p̄pter dolos** q̄bus defrau-
dauerūt a afflixerūt innocētes a iu-
stos **l̄ posuisti eis**. **l̄. finem** sue p̄spe-

ritatis sep̄talis: eos s̄strahendo de
p̄nitentiā. **Hoc** dicit cōtra illud qd
s̄. fuit inductū ad oppositū de lon-
gavita malorū q̄ nō est respectus
morti eorū. **Quia** a aliqui contingit con-
trarium ex diuina ordinacone a hoc
ad terrore aliorū malorū a consolaco-
nem bonorū. unde s̄ dicitur. **diecisti**
eos dū alluarentur. **Et** duz̄ adhuc
essent in augmento sue prosperita-
tis t̄p̄alis. De q̄bus poeta ait **Tol-**
luntur i altum vt lapsu grauiore
ruant. De quorū subita perditione
adhuc admi. **Hug** **Quo**
rando s̄ iungit **Hug**. modo fa-
cti sunt in desolatione. **Et** in mor-
te nullos eos inuat a priuant omni
felicitate t̄p̄ali tanq̄ desolati. **Subi-**
to defecerūt. De p̄nitentiā vitali perierūt.
in gehenne pena. **l̄ p̄pter iniquitatē su-**
am. **l̄ q̄ mortui sūt sine finali p̄na.**
l̄. Quis somnū surgentiū. **Est** fe-
licitas eorum. **Jero** videt se in somno
habere thesauros magnos auri ar-
gentiq̄ a surgens mox oia perdit.
ita a hi diuicias suas perdunt p̄
h̄ seculi uitā in q̄ uelut in somno
uersa. **Cass** ecce illa mirāda fe-
ti sūt. **Felicitas** impiorū p-
uenit ad somnū. **Donec** in c̄itate tua
celesti. **imaginē** ip̄orū ab nihilū
redi. **Jero** Quā pulsantib⁹ his
ges. **Ianuā** regni dices
discēdite a me operari iniquitatis:
q̄ nō noueros. **Cassio**. Impij
ergo in illa celesti ier̄lm non pote-
rant diuinis apparere cōspectibus
Quoniaz̄ sic in isto seculo imaginē
domini in se polluerunt: ita in illa

debitur. q̄a in gelenne sequestrati
onem mit **Aug.** Itaq̄ fr̄es mei
tendi sunt. **Aug.** libere loquens
de hoc loco. i. noie christi a timo ē i
ciusepho: torvos. vt q̄cuq̄ istas
videlz diuicias a dnationes terre
nas non habetis: nō eas cupiatis
a qui habetis. nō in eas p̄sumatis
Nō dico damnamin q̄a eas habe
tis: sed damnamin si de talibus p̄
sumatis. a infla mini: si p̄pter talia
magnū vobis videamini. si p̄pter ta
lia paupes nō cognoscatis Qui at
diues est: hoc modo sit quo p̄cipit
Apl's. **Precepe** m̄qt diuitib⁹ hui⁹
mūdi nō sup̄te sapere: neq̄ sperare
in merto diuiciay suay: s̄ in deo vi
uo qui prestat oia abūdanter ad
fruendū. **Exhortescant** oēs fratres
nostri diuites abūdanter pecunia
auro argento. familia a honorib⁹
exhortescant qd̄ mō didic̄ est. Do
mine in ciuitate tua imaginez illo
rum ad nihilum rediges. Postq̄
p̄p̄tauit impios a regno domini
submouendos. osequēnt̄ describit
p̄mationē bonoz in presenti vita
quantū ad bona gratie: a i futuro
q̄ntū ad bona glorie **dic̄ ḡ psalmi**
sta in per **Luia inflam**
sona taliū **nico** **matum** ē cor me
um. **per** duram dei dilectionez que
dilectio consumit carnalem volup
tatem **et renes mei** omutati sunt. **per**
per carnalis concupiscentie repres
sionez. que vige t̄ in rebus q̄ntuz
ad masculos vt dicit **Greg.** o mel
xxxij. **Et ego** q̄ dilexi deum ex toto
corde a epressi impetū luxurie **Deo**
Lab nihilum redactus suz. **me** a re

putatione **et nesciui** me ignorā
tem a inutilem reputaui. **Quo** em̄
hō plus deo p̄ caritatem cōiangit̄
a a carnali libidine detrahīt: tāto
minus se reputat p̄ humilitatem.
magis cognoscit suam insufficien
tiam a ignorantiam. **Deo** s̄bditur
Et iumentum fact⁹ sū apud te
videlz in sc̄e tue oparatione q̄ ma
gis excedit cognōnem humanā
q̄ hūana brutalez **La ego** **semper**
tecum. **Ip̄** quādo homo considerat
suam ignorantiam a paruitatem
a se cōmittit cōliter dispositioni di
uine a ipse eū recipit s̄m q̄ dicitur i
ps̄. liij. **Iacta** sup̄ dominū curā tu
am: a ipse te enutriet. **Genuisti**
manum **terram** **meā** **Hugo** per gr̄az
tuaz ope
rantē. me dirigendo ad lō opera q̄
bus mereatur vita eterna que p̄ de
pteram siḡtur **et i voluntate** tua
id est s̄m voluntatem tuam **debu**
xisti me **de** virtute in virtutem per
gratiam tuam cooperantez siue p̄
ficientem **et cuz gloria** suscepisti
me **id** est suscipies in regno tuo p̄
gratiam perficientē siue osummā
tem **Aug** **Cognita** inestimabi
li bonitate dei. cepit
iste **Asaph** cogitare felicitatē ip̄az
celestem. a arguere se quia pecus
fuit a terrena desiderauit dicens **L**
Quid enim mibi est i celo: a a te
quid volui super terram. **In** ter
ra volui ate quod habet impij. ma
li a scelerati. pecuniam. aurum. ar
gentum. gēmas familias. hoc ha
bent multe femine a multi viri tur
pes. **Quid** ḡ mibi restat in celo.
C. liij.

uasi **M**i Pec in celo nec in tra
 dicat **M**i est aliq creatura que
 mihi sufficiat p bñtudine mea q̄
 consistit obiectiue in solo deo: q̄ e to
 nitas infinita Jeron. Et idcirco
 ne q̄ in celo neq̄ in terra aliū p̄ter
 q̄ te deū meū habere quero. Et q̄a
 tale premiū mi **L** Defecit
 hi est in celo **nico**. caro mea
 a cor meū. In cōsideratiōe bñtatis
 tue q̄ non p̄t cōprehendi fm q̄d dicit
 Ap̄ls v. ad clo. ij. Qz oculus nō vi
 dit. nes auris audiuit nec in cor hō
 minis ascendit que preparauit de
 us his q̄ diligūt illū. Deo s̄bditur. **L**
 deus cordis mei. v. aie mee creator
 a bñficato. Deo s̄bditur. **L** a pars
 mea de. ad implens desiderū me
 um **Cass** Illius pars hōis de?
 ti ipsius a credulitate cōsociat a pro
 babili actione cōmendat. Et addit
 In eternū. qz sp se deo adherere p
 misit. Qd reuera p̄fectōū ē nunq̄
 ab illo velle discedē sine quo cōtin
 git sem **aug** Voies in secu
 per erraret. lo eligūt par
 tes. alij mltiaz. alij negociationē
 alij agriculturam. Istas ptes sibi
 faciat de rebus humanis **C**lame
 p̄ls dei **P**ars mea deus in eternū
Quare at hanc partē eligit conse
 quenter ont dicens. **Q**uia ecce
nico Clarū est. q̄ elongant se
 a te. p̄ peccm mortale. pe
 ribunt. p̄ bñdōne gēlennel. **p**edi
 disti. v. per des. **L** omnes q̄ fornican
 tur abs **Cass** fornicamur a do
 te. **Cass**. mīno q̄n adulte
 rīis cogitationib⁹ ab eius amore

deuiamus **P**etrus cantor. Q̄s
 enim q̄ per corpalez fornicationē
 vel p spūalem v. p ydolatriā vel p
 amorem reū tpaliū se elongant a
 deo: incurrunt perditionis penam
Propter quod **M**ihi adherere d
 bonū est. p fidē a bonam actionem
Cass. Nam is diuinitati adhe
 ret q̄ se illi vera fide atq̄
 operū probitate cōiungit. Sicut ei
 impios dixit elongatos: ita se dño
 adherere p̄fiteē vt illis cōtraria fa
 ciendo. disparem viastitudinez re
 muneratio **M**i et bonum etiā
 nis inueniat **M**i mihi est. **P**
 nere in dño deo spem meaz. p̄ter ce
 tam bñtudinis future expectatiōne
 q̄ **Cass** Nihil pōt esse beatus
 q̄ illi oia cōmittere qui
 nouit suis cultorib⁹ q̄rue p̄futura
 p̄sta **Aug**. Qd erit negociū tu
 re. **Aug**. um. ponens in deo
 spem tuam. **L** vt annuciez omnes
 predicationes tuas. **P**ro. v.
 illa que debet annunciari fidelib⁹
 ad glām tuam a eoz utilitatē. Nō
 q̄ dicit oēs **Aug** qz septē sūt
 p̄dicationes **Aug** genera p̄di
 candoz q̄ notantur in hoc vsu. Vñ
 verus **S**acra fides virtus vicium
 laus premia pene. **P**er sacra m̄tel
 liguntur septē sacra p̄dicanda. p
 fides duodecī articuli fidei xpiane.
Per v̄tus notant v̄tutes: q̄bus p̄
 pul⁹ fidelis imbueb⁹ est. s. spes ca
 ritas. hūilitas. castitas aē **P**er vi
 ciū intelliguntur peccā mōtia edae
 guenda. a docenda q̄ mōtia sint. a
 venialia. **P**er laus: xpī a scōroz ex
 empla p̄dicāda a s̄litter premiari

te eternit atq; pene gehēne. a hoel
in portis filie syon. i. in ecclesiis q̄
sūt porte citatis **Cass.** Comple
iherlm celestis **Cass.** ta ē his
admonitionib; institutio christia
navt ne cogitatioib; pravis delin
quat **Presta** domine vt nos nō tali
bus inuidē facias q̄s tua veritate
odernas sed excremne a vite m;
q̄s hōres. a amem; quos diligis.

Jero. In quoz nos cōsortio nō
velut meritoꝝ inspēctor
sed veme largitor ad mitte te cū reg
natos in eēna bēitūdine. q̄ es be
nebidus in secula. Amen

Psalmus lxxij.

Quid deus
Titulus. Intellectus **A**
saph Glo. **A**saph

hebraice dī. grece synagoga. lati
nes vero dicit; congregatio **Cassio.**
que nunc ē ecclā **Ista** futuras dā
des citatis iherlm; miseranda lamē
tatione deplorat. Cuius citatis sū
uerfio facta. post q̄ bñs crucifix;
est longe prescribit; vt durissimus
anim; iudeozū saltem ipsi; ciuita
tis sue calamitā;

Hugo In
hoc enim ps̄ est intellect; **A**saph; p
puli fidel; q̄ intelligit q̄ figure tras
ierunt. a q̄ veritas venit. a q̄ eter
na q̄renda sūt. a nō tpalia. a hec ē
intētio psalmiste. **Primo** igitur de
scribit euerfionē iherlm. Vñ asaph
in psona ppli iudeozū cām h; euer
fionis querens ait

Quid deus repulisti. **Re**
col. pplm. s. tibi familiare

a ele **Cass** **Vt** quasi alienuz a
ctum tua defensione feci
stil. in finem. **Hic** interitū a captiui
tatem sigt quā iherlm tpibus **Ve**
spasiani atq; Tyti a romanis prin
cipibus legē p̄tulisse **Liratus ē su**
ror. tu

us nico. **Per** hoc non intelli
gitur i deo aliquis
motus passionis. s. rigor vitionis
sue. **super oues pascue tue.** i. sup
populum israel que; pauisti man
na quadraginta annis in deserto.
vsque quo mtroduxisti eum in ter
ram melle a lacte manātem. vt ha
betur **Josue. v.** **Quomodo** esto cōgre
gationis tue. **Quia** dominus cōgre
gavit filios israel in ramesse quan
do debuerunt egredi de egypto vt
habetur **exo. xij.** **Quaz** possedisti
ab initio legis date p̄t; **Moyse.**
quia per legem susceptam popu
lus israel obligavit se deo ad serui
endum sibi spe

Cass. **Prestita**
ciali seruitute. **enim** do
na numerantur vt ad beneficia cō
fucta animus tom; iudicis inuitē
Quapropter rogat vt sua potius
in eis beneficia; q̄ eozū considera
re velit errata. **Sequitur.** **I**
sti virgā hereditatis tue. lib est po
pulum iudeozū qui fuit hereditas
domini q̄d iū ei puro animo seruiē
bat. **Hanc** hereditatem appellat
virgam propter moysen famulū
eius cui iussū est per virgā; ma
gnalia facere. vt diuina virtute ro
borati de terra egypti egredērētur
intre

Hugo **Hanc** heredita
pibi. **Hugo** **Hanc** heredita
clarat cū s̄dit. **mons syon.** videli

et ciuitas iherusalem in quo ha-
bitasti corpora **Call** ibi habi-
tauerunt cum eo **Call** tasse de-
clarat christi domini presentiam cor-
poralem ut hec loca non fineret in-
currere terrimam vastitatem in qui-
bus humanis oculis apparere di-
gnatus est. Postquam rogauit per iude-
is ut sit ipsis propicius. consequenter
optat gentibus remedium correctionis
di **nico** Teua manu tua;
et virtute patris tue
quia in deo non habent locum lineam
et corporis **Aug** in superbias
eorum videlicet romanorum a quibus euer-
sa est iherusalem. **Call** enim in ipsis
eleuata est **Call** potestas domini
quando superbia eorum in humilitate
mutauit perducens eos in finem
ad dominum saluatorem. Preualuit
reuera petitio prophete quam in romana
vile amplius religionis christiane
cultus effloruit. que pre ceteris fratribus
superstitiones gentium sibi antevendi-
cauit. Sequitur Quanta malignatus
est inimicus videlicet romanus exerci-
tus in sancto videlicet monte vel tem-
plo ciuitatis iherusalem que malignatus
est in locis sanctis eius quando sacerdo-
tes totaque misteria templi in pre-
sentia ablata sunt. cunctaque gens hebreo-
rum aut gladio subiicitur aut captiui-
tate subiugata **Coll** quorum interfe-
ta seruunt **Coll** duorum gladio
aut fame numerus refert scolastica
historia lib. ij. capi. v. ad vi. fuisse
undecies centena milia. et vendito-
rum in seruitutem milia nonagita
Hug et gloriati sunt dicti
romani tanquam fecissent

apud virtute. cum tamen per tuam por-
tionem factum sit quod te oderunt **Ad-**
rautes tunc ydola a quibus facta est
hec subuersio in medio solennita-
tis tue paschalis. que quadragesi-
mo secundo anno post passionem do-
mini die qua ipsi iudei christum cru-
ciferunt cum essent congregati omnes in
ciuitate iherusalem ab die sollemnem a
Tyto a vespasiano imperatoribus
romanorum obsessa est ciuitas a capti-
uorum occisi sunt. iherusalemque destructa est
sic dicit beatus Iero. super illud Jere-
mie. xij. Congrega illos sicut grege-
em ad victimam **Aug** qui ergo prius
in domini cultu con-
gregati seuerunt: postea eodem tem-
pore congregati perierunt. Quomodo autem
gloriantur consequenter subiun-
git dicens **P** osuerunt signa sua
I mpatores romani super portas et
turres ciuitatis videlicet vexilla sua
aquilas suas. dracones suos statu-
as suas in **nico** anno cognoue-
templo **nico** runt romani
hoc facientes quod propter peccata
populi israel deus dabat ipsis tan-
tam victoriam. sed attribuiebant
sue potestati. quod **Call** diuina fue-
rat dispensatione permissum. Sequitur cum
dolore repetitum signa videlicet
posuerunt **si** scilicet belli
cut in exitu. **nico** habita vi-
ctoria **super summum.** scilicet su-
per turres et portas iherusalem sicut
in signum victorie solent poni ve-
xilla **Hugo** deinde **Asaph**
narrat malitiam
romanorum ut deum puocet ad eorum

vmbitam dicens. **Q**uasi silua
lignorum securibus exciderunt ia
nuas. **M**i ianuas ciuitatis Ie
rusalem ita irreuerere
exciderunt a destruxerunt sicut
ligna de siluis a hoc fecerunt. **In id**
ipm. **Aug.** conspirarunt in
vnu consentientes

Collectio Li securi qua trates
exciderunt. a ascia. v. dolabra. et
oponitur ab acuo a scindo qm acute
scindens. **Call** illaz ostendat
fundit. v. altat p huc instrum eta
fabrilia a magnas res siml a par
uissimas bicat ee dietas. **Quicqd**
em aut securis excidere a ascia ple
qui potuit manus truculentat. cru
delis dicit. nec solum sufficit ta
ta calamitas i destructione citatis
s ad postremuz solene tēpluz igne
deuorati est. **N**ecderunt
vnde sedit **nico** igni sanctua
rii tui. v. templuz tuo cultui dedi
catur. habet. iij. s. vlti. Et addit
in tra. q. sanctuariu tuu quod est i
relo destruere no potuerunt. **pollue**
runt tabernaculu nois tui. v. in quo
inuocabant.

hugo In hoc pol
luerunt il
lud q. immudi sunt ingressi illud.
fm lege em pollutuz dicebatur qd
a polluto tangebatur. **Et etiam in**
hoc polluerunt q. posuerunt in eo ido
lum abominationis sic **Adrianus**
iouem olimpiu. a pomptius dicit
scisse de templo stabulu equoru
Lo **Preterunt in corde suo. i. omune**
habuerunt consiliu. non tm aliqua
romanoy sed total cognatio eorum

siml. Et quid determinauerunt. **ch**
videlicet qd sequitur. **quiesce faci**
amus omnes dies festos dei a tra
videlicet iudea. **Hoc** quod dicit dei
addit propheta de suo. quia illi ro
mani deum non estimabant cuius
sanctuarium ita tractabat. ac si di
cerent. **Ita dispergamus omnia q**
nunqm amplius in dei possint co
uenire aut festa facere i terra. **Offe**
sa euerfione ciuitatis iherusalem
consequenter narrat que beneficia
sunt adhuc ipsis iudeis sub tracta
dicens. **Signa nostra non vidi**
mus. videlicet talia q. lia

nico. data sunt patribus
nostris in exiitu de egypto quando
deus defendit eos contra omnes ho
stes eoru. **Talem** defensionem no
videmus modo nobis a deo p. stari
Am non est propheta. qui an
nunciet nobis dei voluntatem quid
facere debeam. vel qui promittat
nobis de hac captiuitate liberatio
nem sicut antiquitus fiebat patri
bus nostris. a ideo debemus eum
relinquere sicut reliquit nos. **I**
deo subditur. **et nos no cognoscat am**
plius. **vt** defendat nos ab inimicis
nostris sicut olim faciebat patres
nros.

hugo Denique **Asaph**
quasi eger me
dicum querens mouet questionem
dicens. **U** **quequo. o deus.** **impro**
perabit inimicus. videlicet gentil
populo iudeorum. **Ac** si dicat. **Q**
dm erit populus iudaicus in op
probriu auctis gentib. **Et** statim qm
instruat. subiugit cam parit a sine
illius opprobrij di. **Et** **ritat** ad

uersarius .i. iudeus .i. nomen tuum
blasphemando te quod uocaris Iesus
christus. Et quod diu irritabit te non
credens in te tam diu erit in oppro
briu alijs nationibus. Et vsq; quo
erit hoc. Rndet dicens vsq; i fine.

Call In fine; hic figt mudi ve
speram quoniam ges iudeoy p
maxima par

nico Et quid
te creditura e auertis ma
nu tuam a dexteram tua. supple ex
trahere de medio sinu tuo in fine.
tam diu non defendis nos. Et loq;
tur de deo ad modum hois quod diu
differt percutere dicit manu suam
in sinu.

collec Sed hunc vsuat
tenere. Aug a

Callio exponit hoc mod. Glosa

Per manu dexteram intelligitur po
pulus.

Call Precepit enim dñs
dei. Moyfi sicut legis ex

odi. iij. vt dexteram sua in sinu mit
teret. quod fecit. a exinde plata. cospe

da est leprosa. Iussitq; illi vt iteru
manu in sinum mitteret. quod fecit a

statim curata e. Per hoc signis. qua
ppls iudeoy exiens a dño christo

immundus fieret. ad eu vero ouer
sus recipet pristina sospitatem.

Quod factuz ideo commemoratur
vt iudeoy populu in fine predicet

in antiqua redire sospitate. S; ne
intellectus ille asaph in tituli eue

latione diutius moraretur. ad lau
des domini saluatoris festinus ac

cedit vt omnia possibilis dicat illi
qui ingentia cognoscitur in celo a

in tra operari. Et quod de eius erat in
carnacōne didurus ne q̄s eum do

minu crederet tp alem. ante ostitu

tionē mundi regē euz iam fuisse fe

statur **Hugo** Deus aut

dicens Lex noster Homo factus qui est

Lañ secula Iq; in pncipio erat ver
bum. hic salute humani genels

Lopatus est in medio terre .i. in ie
rusa

nico quod est in medio dima
te terre habitabilis.

Hugo Deinde ouertēs sermo
nem ad saluatore dicit moduz sal
uationis. Tu o cristel. firmasti

in v̄tute tua .i. in potentia tua vel i
fide tui nois. mare .i. gentes flexi

biles ad p̄c̄m. terra iudee circum
quag tingētes. Et quia prius pec

catis erant oppressi a dyabolo sub
iugati. tu cōtribulasti capita dra

conu .i. cōtriuisti dñationes super
bas dem onum. in aquis .i. baptis

mi. Ecce modus salutis iuxta illud

Marci ultimo. Qui crediderit a ba
ptisatus fue

aug illi ei dra
rit: saluus erit. cones hūc

principem suum et ipse primus e
magnus draco. Et de illo quid fecit

qui operatus est salutem in medio
terre audil. Tu cōstregisti capita

Hugo draco id est potesta
nis. tes a suggesti

principis demonum vt penitus ni
hil possit in homine baptisato a cre

dente. Sed homo tal magis potest
in ipsum. quia. dedisti eum saluz

dyabolū. escā populis ethiopū
.i. gētib; a pecōrib; prius nigris

p p̄c̄m si postea dealbatis in fonte
bapmi. Et quō acceperūt isti in escā

draconē istū. Corp; dyaboli ostat
ex homibus perfidīs et peruetis.

Et hoc corpus fideles comedunt
quando per fidem a iniquos ad con
uersionem a penitentiam trahunt
a corpori christi cuius ipsi membra
sunt illos incorporat Et hoc p̄cipue
faciunt p̄dicatores sc̄i. Vñ actu. x.

Aug. dictū ē Petro de gentibus
Macta a manduca & occi
de q̄s sunt a fac q̄s es. Sic diabolus
sumitur amissis membris suis Vel
ital. Debisti eui escam popul' ethi
opuz q̄s sicut esca mox ē a come
dente: ita credentes ipsius diabolium
mordent reprehendēdo culpando a

Cast. Siue cōuersi iā fide
sāto. les esca possunt ha
tere dyabolū qm̄ per ipsius tēptati
ones p̄ficiunt. Ipso em̄ p̄sequēte
mātres sūt: ipso affligente pati
entē munerē coronantur. Adhuc
ostendit quō salūtē operatus est
in medio rēre.

Hug. Quā di
cū subiungit rupisti
fontes a torrentes & tu i publicā
misti ap̄los a ap̄licos viros: de
quibus manāe fecisti aquā euan
gelicē dō **Aug.** ut sua irrigatō
dine. Aug. neq̄ p̄dicatione
uere tērent infideles. et sic tu sicca
sti flumē

Cast. Ethan hebrai
ca lingua int̄p̄
retatur fortis. robustus. q̄s sepe
dyabolū h̄ḡ

Aug. Exicauit ex
te diximus. **Aug.** go dñs p̄ pre
dicationem ap̄loꝝ dyabolicas do
ctinas gentiliū. culturā demonū.
artes magicas auspiciū et mathe
māti

Hug. Exicauit etiā philo
sofias gentiū sic
p̄tj in Augustino. dyoniso a pau

lo. Vñ ipse paulus ait ad chōꝝ.
Nos predicamus christū crucifixū
iudeis q̄dem scand̄ alii: gentib⁹ aut̄
stulticiā. Et ibidē. s̄. scriptuz ē. Per
dam inquit sapientiam sapientiū:
a prudentiā prudentiū reprobato

Aug. Ardeat itaq̄ ois vana do
ctrina a mudentur mentes
euangelio **Aug.** Quis est dies
veritatis **Aug.** a tua est nox q̄z
ti bi obediant oia tanq̄ creatori. L
tu fabricatus es aurora a solem Ip̄
que intelligitur creatio corporū ce
lestiū. Qu fecisti omnes terminos
terre per quod intelligit creatio
inferiorū corporū. Estate q̄a v̄r tu
plasmasti ea Quasi dicat. Tu es
factor omnium temporū. Dec ad
litte

Cast. Sed aptius videtur
ram **Cast.** si spiritualit̄ exqui
rantur. **Collector** **Translatio**
rōna sic habet Tuus est dies et
tua est nox a tu fecisti soles a lunā

Castio Diem ergo a solē po
namus viros iustos
quibus semper sapientie lumē ir
radiat. Noctem v̄ro a lunam intel
ligimus terrenos homines atq̄ stul
tos qui peccatis facientibus obs
curant. Sapientes itaq̄ a stultos
siue peccatores dicit esse suos. qm̄
am in v̄trisq̄ ipse d̄s miracula ma
gna facit ut a illum munere sue pi
etatis illuminet: a istum peccatis
emendatū regni sui faciat esse par
ticipem. Preterea non incongrue
terminos terre dicim⁹ omnes apo
stolos et p̄phetas. Nam sicut emi
ni agroꝝ fines distinguunt: ita a
p̄dicatores christi vere fidei iura cu

stobi **Iero** Hoc em qd dicit le
unt **Iero** statem a ve tu plas
masti ea] **S**ed m allegoriaz ver di
cimur cu; iusti in hoc seculo bonis
opibus florent. **I**statem vero cu
fructu laboris **glo**. Et qz hec oia
sui picipiunt **glo**. fecisti. **Q**
mor esto h? **I**non dicit cui? **S**; tuis
latio romana addit creature tue

Hugo quod a de poplo iu
dai co pot intelligi p
quo asaph toties orauit Et vt me
lius impetret qd petit pro ipsis co
fiteatur quod male omiserunt dice
[Inimic? **I**videlic; popul? iudeoru
imprope rauit dno .i. samaritan?
es. demoniu habes. **D**e qb? inimi
cis dñs dicit. **Luce. xix.** Inimicos
meos illos q noluerunt me regna
re super se adducite huc a interfici
te ante me **Et popul? insipiens in
citauit** .i. veracerebauit **I**nomen tu
um] qa puocauit eum ad iracundi
am ml'is blasphemis ac iniurijs
qn eum conspuerunt a collaphiza
uerut dicentes **Prophe**ta a nobis
chri

Aug Sed qa quida; ex il
ste **Aug** lis qui christu erat
occisuri postea ad penitentia; ofe
sione de tanto peccato fuerant reditu
ri. de quibus ad predicacione beati
Petri circiter tria milia ouerfi fut
vt habet act. ij. **P**ro illis ofequen
ter orat

nico **N**e tradas .i.
dicens. **nico** tradi pmittas] **h**
stis animas ofitentes tibi] ofessi
one fidei **Cass.** Bestias em po
a laudis **Cass.** fuit diaboli cu;
ministris suis quoru; capita fe fu
per? dixit otriu; super aquas ba

pas m' **Iero** **O** dyabole a mini
stri dyaboli q non
vultis corpa deuorare s; aias **T**uc
enim aia deuoratur ore bestie cum
conuentionem .i. ofensum plet dia
bolice voluntati. **S**equitur. **q** aias
pauperu tuoz] **ch**ristianoz otem
ptoz mundi **ne** obliuiscaris in fi
nem] et si ad horaz subdunt tribu
lationib? no pereant: sed probati
manife

nico **C**onsequenter pe
tit adimpletionem
promissoru dicens **R**espice in te
stamentum tuu] id est i sacram scri
pturam vt persoluas regnu celoz
quod in ea pmisisti pauperib? tu
is a non diui

nico **Q**uia illi
tibus seculi **nico** **r**epleti sunt
domibus iniquitatu] .i. iniquitati
bus in quibus perseverant tanq;
habitantes in domibus] **q**ui obs
curati fut terre] .i. a terrenis deice
rijs que obscurant lumen ratiois

hugo **E**t ponit gentiuu p ab
latino more grecoru vi
delicet terre pro terra **Cassio**
Pulcre diffinitum est quis sit cor
pus infidelium a iniquoz. h? est
domus iniquitatu. quia cuncta vi
cia velut quodam hospicio recipi
unt qui malis polluuntur. **A**dhuc
orat pro pauperibus humilibus
dicens **N**e auertatur] a tua mise
ricordia] **h**umilis factus ofusus]

Iero id est ne obliuiscat a te q
in tribulationib? multis
ac impropertis atteritur a confun
ditur] **p**auper a inops laudabue
nomen tuu] cu; pmilla tua perape
rint **Aug?** **Q**ui sunt isti pau

peres. humiles spiritu. trementes
verba dei: nō de meritis suis presi-
mentes. qui quā faciunt aliqūd bo-
ni deū laudāt. quā faciunt aliqūd ma-
li se accusant. Confitentes ḡ peccā-
sua nō de tēpālibus elati. et sideran-
tes eterna promissa laudabūt te.

Coll. Et sicut pro ostentib⁹ po-
stulauit remiā: ita nūc p-
pseuerantib⁹ in peccō deum excitat
ad vīdētā. **Vñ** nō tam orando q̄
pphetando. **Jero.** **L**aurige de
subiungit **Jero.** us iudica cau-
sā tuā. pro his impropertis q̄ vel
tu sustinisti pro nobis. vel etiam
tunc susti.

Aug. Nec paganus
nec ecclā. **Aug.** tñ vel iudeus
vel hereticus. sed aliqñ frater ipse
catholicus torquet os suū quā dei p-
missa predicant. quā futura resurre-
ctio p̄nunciatur. Et adhuc ipse
quīs tñdus aqua salutis eterne
portans sacramentū christi forsi-
tan dicit. Et quis hic surrexit. Et
non audiui p̄em meū de sepulcro
loquentē ex quo euz sepeliui. Nam
quīs redit ab inferis. Et quīs faciat
talib⁹. Ostendā q̄ non vident. Nō
possum. Non enī p̄pter illos de⁹ vi-
sibilis debet fieri. videant quōd p̄nt.
corde credant quōd videre nō possunt.
Ve pueris cordib⁹. **Demor esto**
impropertiorū tuorū. eorū q̄ ab insi-
piente. Ipl'o dicta. sunt tota die.
Abhuc dicitur. **Vana** p̄dicant cri-
stian. **Abhuc** dicit. **manis ē** resur-
rectio mortuorū. **abhuc** insultatue
christo. **nec** derunt tota die. hoc ē
vsq̄ in finē se. **Glo.** **loruz** es
aliyasa jre **Glo.** memor. tu

is sans coronā. **Jero.** vt i iudi-
hostib⁹ penam. **Jero.** cio ofun-
dant. **Vnde** adhuc subdit. **De**
obliuiscas voces inimicorū tuorū. **I**
Hug. qui se non corrigūt. **L**u-
perbia eorū qui te odēt
ascendit semp. **Iq̄** peccata peccatis
accumu. **Jero.** Sic enī et domi-
lant. **Jero.** nus in apocali-
pli dicit. **Impius** impie agat: a in-
iquus amplius faciat iniquitate.
Nos quoq̄ supplices deprecamur
et domine vt ereptos nos a sp̄imis
iniquitatū: a superbie eum oso vi-
cio. post mundi cōtemptum attollē
digneris in celi. **Qui** es benedict⁹
in secula. Amen

Psalmus lxxiiij

Onfitebi tibi
Titul hugo In finē
lus ne cor-
rumpas psalmus canticī Asaph.
Psalmus iste qui dicitur canticī
quā in eo agit de remuneratione
eterna est asaph id est fidelis con-
gregationis populi christiani am-
monens ne tu qui es fidelis cristi-
anus corrumpas videlicet spem q̄
habet i dei p̄missione de eternis vt
peruenias in finem eterne consum-
mationis. In precedenti psalmo
egit p̄pheta de salute baptismi da-
ta per gratiam in primo aduentu
xpi. In isto at p̄s de salute danda
per gl'am in secō aduentu dñi. **Vñ**
monet nos sic in titulo tangit: ne
corrumpamus grām baptismi in

nobis per peccatum. sed de domini
promissione quam soluet in illa eterna
beatitudine firmi. **Aug** Est enim
te speremus. **Aug** promissio
dei rata certa fixa et inconvulsa fide
lis et omni dubitatione carens que
consolat afflictos. Tota enim vita
hominis super terra sic scriptum est: tenta
tio est. Nec quasi prospera eligenda est
vel quasi adversa deuitanda si utraq; ca
uenda. illa ne corrumpat. ista ne
frangat ut vnicuique hominum in quacumque
statu reipsum habet vita. vultus fue
rit non sit refugium nisi deus. nec vllum
gaudium nisi in. **nico** Ad litteram vero
promissis eius. **nico** iste psalmus est gratia
rui actio populi iudaici reuerti de captiuitate
babylonis. Moraliter autem potest exponi
de populo veraciter penitente. iam de capti
uitate peccati reuerso qui cum gratia acti
one dominum alloquitur dicens

Qonfitebimur tibi deus. de peccatis
vris peccatis. Confitebimur.
Confessione laudis pro beneficio no
stre iustificationis. et inuocabimus
nomen tuum. pro alijs beneficijs ob
tinendis. **hugo** Intus vocabimur
deus in conscientia pro confessione
munda. Si luxuriosus deum
inuocat: ad doctorem illum vocat. si aua
rus illum inuocat: ad foueam plenam
spiritus illum vocat. Cum enim dominus
sit mundissimus et pulcherrimus non dig
nat inire in domum turpem et immanem

Cal si enim dignus est ut
corde nostra confessione purgemur alie
ad auxilium suscipiendum nomen do
mini inuocare deus. Sequitur. **Ma**
rabimur mirabilia tua. **Hugo**

quod fecisti nobis. quia maius est iustifi
care impium quam celum et terram creare
sic dicit **Aug** Et sic dicitur diuina ratio
cum dicitur. cum accipero tempus iudicandi. s.
in secundo aduentu tunc lego iusticias
iudicabo iustos iudicio appro
bationis. **hu** Christus ei in pri
mo suo aduentu
accepit tempus miserendi. In secundo vero
aduentu erit tempus iudicandi quod ad
huc posuit in. **Cal** ut opuncta
dilatione. **Cal** corda mor
taliu ante tempus iudicij in hoc
mundo studiosius precarentur ab
solui ne venientes in futura illa dis
ceptatione inopinata iudicij sen
tentiam sustinerent. In primo cri
sti aduentu. **L**iquefacta est terra

Glo quia homines in terrenis
confidentes a stabilitate
virtutis et iusticie in diuersas deflu
erunt concupiscentias vicio rum.
Deinde exponit quare terra in dixit.

hugo Let omnes qui habi
tant in ea. **Cal** Sed quem ad mo
dum salutari in
carnatione subuenerit terre lique
facte subsequitur. **Leg**o confirma
ui columnas eius. **J**id est apostolos.
per quorum predicationem alij su
stentantur et hii confirmati sunt re
surrectione: qui in domini passione
nutauerat. **Per** hos autem dixi iniquis

nicola Qui faciunt contra pre
cepta negativa. **Polite**
iniquae agere. **Contra** primulum et delin
quentibus. **J**quod faciunt contra precepta affir

flagelli. Illi vero qui volunt hic bi-
bere iocunditatem peccati et non mixtum
tribulationis: tandem bibent feces ca-
licis domini. **Vñ** subdit. **[uirtutem].**
Licet dominus permanerit de suo calice
in superiori loco hoc est in celo sanctis
suis poculum vini meri et perfectum gau-
dium: et fidelibus in purgatorio: et in
loco medio hoc est in terra existentibus
poculum mixtum: ut dictum est. **[Lex eius non est exinanita].** et eu-
acuata. **F**er calicis domini pena est infer-
ni quam nunquam euacuabit. quia perpetua
est. **Hac** **[bibent omnes peccatores]**
terre **[et in inferno damnati].** Ex quo enim
sanctis in patria datur merum: et sanctis
in via datur mixtum: nihil restat malum
bibendum de calice domini: nisi feces eterne da-
nationis. **C**onsequenter **Asaph** agit
gras de sua liberatione et malorum pu-
nitione: **bi** **[Go]** **autem**
icens. **Mico** **[annuntiabo in]**
seculum **[et dei virtutem et laudes]**: in se-
culum **[et in vita presentium].** **[cantabo]** in le-
titia cordis laudes **[deo Jacob]** **[et]**
populi christiani qui vitia supplantat
deum subdit propheta in persona christi
iudicis dicentis. **[Et oia conu-
erteret in confusum]** **[et dignitates]**
superborum confringam.

Collector In illa quippe ex-
trema iudicatione
omnes peccatores: omnes superbia impiorum hu-
miliabuntur: et confecta dispicient quod
hic magnis sublimitatibus eriguntur.
[et exaltabunt conu-erteret in confusum]

Hugo Hoc utrumque fiet in iu-
dicio: ubi superbia su-
perborum humiliabitur: et humilitas
atque patientia humilium quibus se

contra inimicorum insidias defendere
exaltabunt. **Cassio** quoniam in eterna
pulebritudine permanebunt. **O** humilitas exi-
mie et corda que hic cerneris desti-
tuta. **Q**ui maius pro christo hic poterit de-
cussus tuum quam ut ille ea hic assumpse-
rit de quo cuncti beati sine fine gau-
debunt. **A**udiuimus verba domini non de
altitudine celi: sed de sancta scriptu-
ra psalterij: cui tanto libentius pare-
amus quanto nos communi monuisse
dignatus est. cum beneficia domini saluato-
ris si intelligatur: iugiter ammiranda
sunt. **L**inguam ipsius quotidie gesta-
mus in manibus. voluntas domine per-
no bis litteris comprehensa diuinis
et corporeis prestat aspectu: ut intus
cordis oculus salutari ter instruat.
Nunquam tacet si eius in scripturis suis
consulere festinemus. sed ad salutaria
tristia paratus est. nec absens aliqui
reddidit si eius puris mentibus appeti-
mus. **Q**uapropter abijciamus ut
psalmonet superbia que sceleratos
diuidit a christo. amemus humilitatem
que sancti illi celesti caritate coniungit: qui
nisi in futuro exaltari memur ab
ipso domino nostro Iesu christo: cui est ho-
nor et gloria in secula seculorum. Amen.

Psalmus. lxxv.

Dignus in iu-
Mico **[Psalmum]**
Asaph **[pro: dicit in spi-
ritu liberationis: mirabilem popu-
li a semine herib persecutio: ut ha-
betur. iij. Regum. xix. Cuius psalmi]**

talis est titulus. In finem in laudi
 bus psalmus Asaph canticum ad
 assiri. **Cassiodoro**. Omnia ver
 os. **Cassiodoro**. bahuius
 tituli ex precedentibus expositionibus
 delict esse notissima. Restat ergo
 quod nouum intulit: videlicet ad assirios
 explanare. Assirij dirigentes iter
 pretantur qui iam fidei regulis docti
 re adis semitis ambulare contendunt
 Nos alloquitur Asaph: laudes do
 mini mirabili varietate decantans
 Ait enim sic.

Notus in iudea deus. Potest
 hic versus nonnullam facere
 questionem: cur dictum sit in iudea de
 um notum: ubi magis christum deum co
 stat esse crucifixum.

Collector. Fuit tempus quo
 gens iudea sola
 deum agnosceret atque adoraret: et ce
 tere gentes adorantes ydola deum
 celi penitus ignorarent. Sed quoniam illa
 gens iudeorum verum deum saluatore
 suum negauit a cognitione dei eran
 do ceci.

Cassio. Ipsi enim in deum
 dit. **Cassio**. traditioe dixe
 runt. Nos regem non habemus nisi
 cesarem. Vnde ergo iudei veraciter di
 ci possunt quod se a christo nato de tri
 bu iuda et a iude genere extraneos
 reddiderunt. Propter quod quid signi
 fica delemus in quibus ut nobis pos
 sit sententia veritas relucere. Iuda
 quippe confessio interpretatur. Vnde iu
 da vera christi constat esse ecclesiam
 que consistit illi regem qui per virgi
 nez Mariam venit de tribu iuda. Be
 ne ergo deus in iudea et in ecclesia
 notus esse debet a quibus fideliter confiteatur

In israel magnum nomen eius. In
 helyit videtur deum interpretari. In uno
 quoque enim fidei magnum est nomen
 domini quoniam cum puro corde confiteatur regem
 regum a deum dominantium. **Et factus**
 est in pace locus eius.

Augustini. Prius confiteatur et sic
 in tripso sit locus
 dei. Quoniam enim non confiteris pecca
 ta tua: quodammodo riparis cum deo.
 quod tibi placet vita tua mala que ei
 displicent.

Cassio. Ille profecto pa
 cet. **Cassio**. tem probat hie
 cuius dominus: qui aduersus mandata eius
 contraria voluntate non litigat: qui sequi
 tur iussa dominantis: et ad omne prece
 ptum domini suum fecerit arbitrium. Pax
 enim vera est concordia hie cuius mori
 bus probis: et litigare cum vitijs. Et li
 cet deus non sit localis quibus ubique est
 totus: tamen localiter iesse debet quibus apici
 us adesse dignatur. Sequitur. **Let**
habitatio eius in syon. Syon spe
 culatio interpretatur per quam deus fide
 lium corda prospicit. Ipse profecto sit sy
 on qui eum meruerit sincera mente
 conspici.

Jero. In quibus ergo aia
 cere. **Jero**. noticia scripturarum
 est atque doctrina: ibi habitat deus.

Sequitur Hugo. **Ubi** et illa
 tur. **Hugo** pace. **Confregit**
potestas. **Demoni** videlicet **Larum**
 et delectatione subitam que ex impro
 uiso ferit **scutum** et malam volu
 tatem consentiendi peccato que est
 scutum contra deum. sic bona voluntas
 est scutum contra diabolum. **Glabium**
 et actum peccandi quo se quisque ite
 rimit. **Et bellum** et consuetudine
 peccandi qua deus continue impu

gna **Cassio** hec omnia no-
tur. tum est ofracta
atq; imminuta discedē ubi venire cer-
tum est pacis auctore. Nec solum
hoc fecisti dñe; sed etiam es. **L**
luminēs. **L** corda gentiū a peccatoꝝ
o **L** chrisite a non alius. et hoc
facis **L** mirabiliter. **L** p miracula
et predicationem platam **L** a mon-
tib⁹ eternis. **L** ab apostolis a pre-
dicatoribus **Aug⁹** Qui tanq̃
sanctis.

Aug⁹ Montes ex-
ceperūt primo doctrinā tuā quos
eternos fecisti: a vitaz eternā per il-
los ceteris pmisisti. quibus p̃dicā-
tibus **L** turbati sunt omnes insipie-
tes cor.

Cassi. qm̃ de p̃dicatio-
de. **L** mib⁹ sanctis vñ
illuminati sunt iusti: inde insipien-
tes. turbati sunt: a recedentes a ve-
ro lumine secuti sunt mūdi desideria
tenebro.

Aug⁹ Sed quib⁹ eis
sa. **Aug⁹** Sed quib⁹ eis
contigit. Sequitur. **L** o: **L** meūt
somnia suuz. **L** viri diuitiaz. Ama-
uerūt presētia a quicuerūt in ip̃is
presētib⁹. et sic illis facta fuit il-
la presētia deliciosa.

Cassio Et bene dicit suuz vt
discerneret. Nam iste somnus fal-
lax atq; deceptor est: vt nō se gau-
deant diuitias acquisisse: modo no-
bilissimo coniugio copulatos: mo-
do clarissimis honozibus fuisse s̃b-
nectos. Sed vide qualis eos cōsu-
sio subsequat. **L** a nihil inuenēūt
omnes viri diuitiaz i manib⁹ suis.

Aug⁹ Dormiunt p̃ delectatio-
nez cupiditatibus su

is. transit somnus iste. transit vita
ista. a nihil inueniūt in manibus
suis. q̃ nihil posuerūt in māu xpi.

Cassio Et intende quē admo-
dum auaros desigē
atq; definit. Dicit enim viri diuitia-
ruz. s. qui pecunijs suis captiua mē-
te deserui.

Grego. xviii. mo-
ratiū. Di-
pfecto paupertatem e uigilantes in
resurrectione inueniūt. quia nihil
secum ad illud extremuz iudicium
ferunt. Vnde in gemiscentes stan-
te sapientia diduri sunt. Quid no-
bis p̃fuit superbia: aut diuitiaz
iactantia quib⁹ cōtulit nobis. Trā-
sierūt omnia illa tanq̃ vmbra. Vi-
lia ergo a fugitiua fuisse que tenu-
erunt iam amissa cognoscit. que
q̃ diu aderant: stultis eoz cordib⁹
magna a mansura videbātur. De
quorum duricia adhuc subdit.

Cassio **L** AB increpatione
tua. **L** ab predicatio-
nem: a monitis sanctis o xpe qui
es **L** deus **L** Jacob. **L** a populi xpiani
qui est supplantato: vitiorum nō
curauerunt. quia **L** dormitauerūt
a excecati sunt et obdurati.

Augul. Nam duricia cordis
obduratio est.

Cassiodo Sed qui sint isti
qui dormitauerūt
consequēter exponit: dicens. **L** qui
ascenderunt **Aug⁹** q̃ se iactant
equos. **L** in superbia
in diuitijs: honozibus: a potestati-
bus suis. Nam in equis sedere pec-
catum non est: sed ceruicē: potesta-
tis contra deum erigere.

Cassi. Clamat ad dñm qm̄ eū
talia petit: q̄lia se datu
rum fidelibus pollicet. **Naz** qui eū
p̄ rebus transitorijs rogat: nō ad
dñm clamare cognoscit q̄uis ipsū
petere vide. **Aug⁹** Quisquis p̄
atur. alia re q̄ p̄
ipso dño clamat: ad dñm nondum
est transiliēs: sicut iste qui ī orati
one sua pseuerans: subiūgit.

Cassi. l. vocē mea ad dñm
Subaudit. pueni. Sed
quid petit non designat. Et merito
q̄ non est illi necessariū dicere q̄d
p̄stet q̄ solus nouit largiri qd̄ expe
dit. Quapropter vere sapiētes sūt
q̄ se p̄tati diuinitatis: ordīnatiōis
cōmētū: ip̄m solū expētūt: et oīa
p̄spa osequūtūr. Sequitur.

Hugo l. intendit mibi ex
audiendo oīoem meā
q̄ppe est dñs oībus iuocātib⁹ euz
in veritate. Postea oñdit tempus
oratiōis sue: **Aug⁹** l. In die
dicens. **Aug⁹** tribulatio

nis mee. l. vi hac pñi. vita hūana
q̄ est tēptatio sup̄ terraz. l. deum ex
quisi. **Cassio** Solent munda
ni. nis desiderijs oc
cupati ī tribulatiōib⁹ optare vt ab
illa possint necessitate quam susti
nent liberari. vt si egrotus est: sa
nitate querat. si pegrin⁹: patriaz.
si paup̄ expēsas. Iste vt breui peti
tione oīa p̄futura ocluderet: nihil
d̄ suis angustijs vaciferat⁹ est. nec
impacētē q̄ sustinebat: ingessit.
Sed tanq̄ quiet⁹ et maloꝝ fuoꝝ
nesci⁹: ī die tribulatiōis sue toto de
siderio cōtēplationē dñi p̄quirebat

Et quō exquisiui l. manib⁹ meis l. v.
opibus bonis q̄ diuinis noscitur
cōuenire mādatis. l. et. l. qñ exquisi
sti. l. nocte. l. v. m hac vita. q̄ quis lu
cem hīc videat: tamē obscuritate
fuscata.

Collector Et vbi ex
est. l. contra eū. sic translatō romana
h̄: coram eo l. v. m absco. sicut ip̄e
dicit. l. Notite facere iusticiā v̄: az co
ram hoīb⁹. Illo enim p̄sente sic qñ
hūan⁹ non affectat aspect⁹ vt va
nis laudib⁹ itumescat. Sequitur.
l. et nō sūz decept⁹. l. q̄ secut⁹ sūz do
minū quē querebat. l. et idē. **RE**
nuīt cōsolari anima mea.

Grego. l. viii. moral. Pleū
tes radio affecti solent bona tēpa
liter accepta cōspicere: a tristitiaꝝ
declinare. Cuz em̄ merore quodaꝝ
tangi se sentiūt: equos aspiciunt:
auri a argēti vascula cōtēplantur
predia circueūt. Cūq̄ p̄ hec t̄p̄ alia
oculos libētē trahūt: obortuz am
me merorem vīcūt. Vñ eis sic in
euāgelio veritas dicit. l. Ve vobis
diuites: qui habetis hīc cōsolatio
nez vīam. S; scūs qui hoc liget q̄
ab eternis gaudijs accidit: cōsola
tionē de temporalib⁹ non admittit.

Cassio l. Neq̄ si vigilijs fatiga
tionem q̄rit. Si ieiunijs vt corpus
suū cōgrua hilaritate reficiat. l. Nec
querit. q̄ ista sola cōsolatio est: vī
delicet intētionē suā semp̄ ponē in
dño. Vnde subiūgit ip̄e. l. Q̄
mor sui **Jero** cōsiderando eius
dei. l. mansuetudine m
l. d. iij.

a pietatem. Et delectatus sum in
ipſius miſericordia. Et in de exerci-
tatis. **Rico** i diuinis laudi-
ſum. **Rico** bus. Et defecit
ſpūs meus. q̄ aliqui hoies deuoti
ex feruenti deuotione rapiunt a ſen-
ſib⁹: a ſic defecit ſpūs q̄tū ad yfuz
adualez exteriorꝝ ſenſiū. **Antia**
pauerūt vigilias oculi mei. v̄ au-
gilauī ante q̄ eſſet tēpus furgēdi
ad matutinū: a ad dicendū laudes
diuinas de nocte ſm modū o ſuetū
Sic em̄ faciūt deuotione feruentes
q̄ furgūt an̄ alios ad orandū. **Se**
quī. Turbat⁹ ſuz. recordatōe pec-
catoꝝ: tā meoꝝ q̄ alioꝝ. Et nō ſuz
locu. **Cassi**. Tacuit ḡ: qm̄ p̄fū-
tus. **Cassi**. da nocte nō habe-
bat ſolatiū: hūam colloquū quo
tpe ipſe hō cogitans animi ſui ſe-
creta per **Jero**. Monach⁹ em̄
quirit. **Jero**. qui nō vigilat:
hūc verſiculū nō poteſt dicere.

Hugo Et ſi quis querēt: q̄d
faciebas qm̄ vigilias
anticipās ſurreperas. **Reſpondet**.
Cogitauī dies antiquos.

Cassi Cepi cogitare ab imi-
tio mūdi qm̄ hoiez fe-
cit de⁹ vſq̄ ad annū meū. a ab Adā
vſq̄ ad tempus meum.

Cassi Et vidēs q̄ dies anti-
ci ſunt et labili varietate fugitiui:
non hos deſiderauī. ſi ānos cēnoſ
in mēte habui. q̄ in dieb⁹ antiq̄s
morſū dñat. in ānis eternis regnat
vita eterna. **Iſti** momēto pereūt.
ſi futuri p̄tēni longimq̄tate oſiſtūt
Cogitabat ḡ vir ſāct⁹ cur latētes

dies tanto tpe deſideret a q̄rat hu-
manitas: a illos cēnoſ qui ſoli no-
bis ſunt ſpecialiter appetēdi negli-
gam⁹ a cōtemnam⁹. nec credam⁹
eſſe duz eos in p̄ſenti nō valem⁹
aſpicē. **Et meditat⁹ ſū nocte cū**
corde meo. In oratiōe ſecreta.

Jero Nō cogitabā de iracūdia
nō de inimico meo ſi tota
cogitatio mea de deo erat. Et exer-
cita. **Rico** p̄ſcrutando oſciē-
tia. **Rico** tie mee ſecreta. Et
ſcopebā ſpū meū. extergēs in pec-
cata ſaltē v̄ malia: ſine quib⁹ non
p̄transitur p̄ſens vita.

Hugo Et dixi. Unquā i ete-
nuz p̄iciet deus. ſc̄z
hoiem: et ſi p̄iciat ad tēpus vt cor-
rigat. q̄ ſi dicat. **Non**. Interroga-
tio em̄ facta p̄ nunq̄b: ſupponit fre-
quēter negatiuā. facta at̄ p̄ nonne
ſupponit affirmatiuā. **I**llos autē
p̄cipue nō p̄iciat dñs q̄ faciūt ea q̄
p̄miſſa ſunt in verſu p̄cedētī: qui vi-
delicet exercitant p̄ſcrutando oſciē-
tie ſue ſecreta: a de deo meditantur
aut non ap. **Cab** **I**ſtud non
ponet. **Cab**. nequa q̄ ne-
gantis: ſi affirmatis eſt. q̄ ſi dicat.

Hugo p̄mo abdit vt medi-
cus medianā ad mor-
buz. **Vñ** ſubdit. vt cōplacitior. v̄
benignior a magis placatus. ſit
adhuc. **Cal**. h⁹ verbū adhuc:
non dolentis. **Avt** in finem.

Rico a totaliter miſericordi-
am ſuā abſcidet. a nob̄
la generatōe in generatōez. a in
generatōibus ſibi ſuccedentibus.

[**Aut** obliuiscet misereri deus]
nobis: atq; tñ eius pprietatē sit mise-
reri a parē. [aut continebit in ira
sua misericordias suas.]

Hugo Sicut fons dñi contine-
re aquarū qñ nō emit-
tit ex se riuulos: s; sic nō cōtinet dñs
misericordiā suā. q; etiā irat⁹ mise-
ret. quoniam aut corrigit: aut mi-
nus pu-

Nico Tales qre la s a
nit. o similes so lent
facere hoies etiā boni in afflictōe po-
siti: s; p rationē sentiet cōtrariū: sic
xps fm sensualitatē dicebat. **Trā**
seat a me calix iste. **Et** fm ratiōem
dicebat. **Verū** tamen nō sicut ego
uolo: s; sicut tu. **Et** dixi. **Hec** vi-
delicet q̄ruloſe ex infirmitate hūa-
na. **Vnde** trāslatio hebraica habz
Et dixi imbecillitas mea hec est vta-
lis q̄relatio quā premisi p̄cedit ex
imbecillitate humana: s; fm iudici-

un ratio. **Hugo** [nūc cepi]
intelligere q
mutatus sum de ignorante in scie-
tem: a d peccatore in iustū. **Hec** est
mutatio dextre ex celsi & muneris di-
uini: a non mei meriti. **Vñ** ap̄lus
ab **Phil.** ij. ait. **De⁹** est em̄ q opa-
tur in nobis a velle a p̄ficere p bo-
na voluntate. **Et** idē dñs ab **tiū.** ij.º.
Non ex opib⁹ iusticie q̄ fecim⁹ nos
s; fm suā miāz saluos nos fecit. **Et**
ne vir saūs de hoc dei bñficio ingra-
tus putet: subiūgit. **Quem** fui
opm dñi. q; hui⁹ mutatōis in me
fate nō obliuiscar. **Et** nō solum de
mea salute letabor: s; bñficioz ali-
is factorūz recōrdabor. **Quo** memoz
eoz ab im̄tio mirabiliz tuoz.]

Cal. vtiq; q̄ hūano generi pi⁹
miseratoz indulſit: videlz
q; **Adam** fecit ad imaginē a silitu-
dinē suā. **Deiñ** q; oblatōez **Abel** in
ſi suscepit q; in archa **Noe** a dilu-
uio ecclāz a baptisimū p̄figurauit
Postremo q; ipse ad liberandū ho-
minē venire dign⁹ est. **Et** medi-
tabor in oibus opib⁹ tuis.] v i ſcri-
pturis diuinis: vbi nullum tedū:
nulla ſatietas. s; q̄ntū q̄s pl⁹ han-
ſerit: tāto ampli⁹ dulcia ſentiat.

Sensuz si est intellāis notū p̄q̄rit:
S; q; fidelib⁹ nō ſufficiat tm̄ legere
ſepturā: niſi etiā aſſit fruct⁹ bonoz
operū. **Ite** ſbdit. **Et** i adiuentioni-
bus tu

Hugo vñ p̄ceptis
is.] q̄ iuemiſti ad
vtilitatē hoim: vt p ea hoies te iue-
nirēt. **Exer** celo.] v ſollicita deuo tōe
velabor. **De** quib⁹ adiuentionibus
dñs ysa. xij. **Notas** facite i pp̄lis ad i-
uentōes ei⁹. **Deiñ** ſcūs vir in laudē
dei p̄cupens: ſubiūgit. **Deus**] p̄.
[in ſcō.] v i xps est [via tua] q; ip̄e
dicit **Jo.** xiiij. **Nemo** venit ad p̄ez
niſi p me. **Et** q; i xps fuit a est diui-
nitas. **Ite** ſubiūxit. **Quis** de⁹ ma-
gnus] v tute [ſic de⁹ noſter.] qua
ſi dicat. **Nullus.**

Nicola quia null⁹ ali⁹ p̄ter
ip̄m p̄t facere opa
virtutū toti⁹ nature excedētia. **Ite**
ſbdit. **Tu** es de⁹ q̄ facis mirabilia.]

Hug. Sanās corpa a lāguorib⁹
a animas a peccatis.

Jeroni Quotidie facit miabi-
lia. q̄a iſte heri latroz
hodie criſtian⁹. heri fornicatoz: ho-
die cōtinēs: qd est ſolū dei opati.

Cas. L. Otam fecisti | o deus
pater. Im populis | toti
orbis virtute tuam | qm̄ in hunc
mundū misisti filium tuū dominū
christum. Qui sicut apostolus & ad
Corinth & dicit. Dei virtus est a dei
sapiētia | redemisti i brachio tuo |

Hugo & in filio tuo p quez
oparis | filios iacob |
& electos de iudeis. Et filios | Jo
seph | & electos de gentibus que
designant per Joseph qui interpre
tatur augmentus ex quibus gen
tibus christi ecclesia semp̄ auget̄
Widerunt te aque deus. De his
aquis dicitur Apocal. xvij. Aque
quas vidisti populi sunt a gentes
Ratio est. quia transeūt de hoc mū
do sicut aque. quoniam generatio
p̄terit a generatio aduenit. **W**
iderunt Jergo te aque. & vtrq; po
pulis predicat̄ per fidem: a quidā
corpali visu. Et timuerūt | omni
potentem visis miraculis | a tur bate
funt abissi | & conscientie eorū cō
mote sunt ad penitentiā. **C**or homi
nis abissus dicitur Jer. xvij. Pro
fundum est cor hominis et inscruta
bile. **U**ltitudo somit̄ aquarū |
& predictorum populorū somitus
fuit multiplex i confessionib; pec
catoū: in gemitibus: ymnis: lau
dibus: psalmodia: orationibus.
Nec mirum. quia uocem dederunt
nutes | & apostoli predicantes. de
quibus psal. ait. Qui sunt hi qui vt
nutes volant. **T**enim sagitte
tue. & verba scripture | transeūt |
ab ore predictorum ad cor: da au
dientium quibus audientes i cor

ribus tanq̄ sagittis pungunt̄
ad penitentiam. Wox tonitru tui |
& vox predicationis apostolorum
terribilis et aperta facta est. Im vo
ta | & in circuitu orbis terrarū. quia
in omnem terram exiuit sonus eo
rum. **E**t quia predicationem confir
mabant miracula recte subiungit̄
Aluxerūt coruscationes tue or
bi terre. Quia virtutes a miracula
quas p̄ apostolos. et apostolicos
viros fecisti vbiq; resplenduerunt
et nocte sunt ex q̄bus | omota est |
ad penitentiā a fidez. **L**a cōtremuit
terra & terrēni hoīes visis p̄ditis
miraculis tremefacti ad fidez ouer
si sunt. **E**t quia si des sine bonis ope
ribus mortua est. **I**deo subdit.

Rico **I**n mari. & gentilita
te peccatis amara predi
cata est. via tua | videt̄ obfuaio
māda toz tuoz. **L**a semite tue. &
consilia euāgelica q̄b; se cure transe
p̄ mare hui; seculi. **L**a q̄s multas.

Hug & in multis pplis dicit̄
sax gentiū. q̄ sic b̄ ad
Rō. xi. **C**ecitas ex pte cōigit in isrl̄
donec plenitudo gentiū intraret. **D**e
q̄ cecitate subiungit̄ hic. **L**a vestigia
tua nō cōglent̄ | & p̄nitia tua non
erit accepta a iudeis ex creatis. **V**n̄
Jo. **I**n p̄p̄a venit a sui eū nō recep.
Et ad ostendū in ḡtitudinē ipsoū
subiū. **R**ic. **T**o. **D**uxisti sic oues
ad modū ouinū | in manu Moysi a
Aaron | q̄ Moyses erat dux popu
li: a Aaron frater ei; sacerdos sum
mus offerens hostias a sacrificia
pro salute populi israel.

Augustinus Hoc illi po-
pulo fecisti
et te expulit a se. Tu autem cepisti esse
in gentibus: a salute facte sunt etiam
reliquie populi gentilis: a remansit
foris ingrata in deorum multitudinem.

Cassio O ydihun vere huius
nax rerum transitorum
egregie: qui psalmum hunc mirabili
institutione cantasti in tribulatio-
nibus exercitatus: negasti te huma-
nis desiderijs nullo modo consolatus.
Deinde liberatio tua ad perfectam no-
scitur pervenisse sententiam. Tercio
sentis te iam feliciter mutatum. nec
tam in proprijs animu relaxas. Sed
cum te semper intuetur ad magnalia
domini pervenit: augmento quodam sa-
pientie iugiter proficisse cognoscis.
Quarto miracula christi sub magna
exultatione celebras. a cuius diver-
sa partibus institutione christiano po-
pulo que salvet ostendis. Presta do-
mine ut solita nos iubeas pietate
purgari: quantum qui sumus tibi actu
qualitate dissimiles: demencia tua nos
faciat esse cōsortes. qui cum patre
a spiritu sancto vivis a regnas in se-
cula seculorum. Amen.

Psalmus lxxvij.

Attēdite po-
pulus. Intellectus A-
saph. **Iero** iste titulus dicit.
intellectus Asaph
ad intelligentiam nos provocat. Quia
ergo intellectus est simplex: et in
psalmo narrat historia: necessita-
te compellimur omne quod in eo scriptum

est secundum intelligentiam intelligere.

Aug Quis audeat velut ma-
nifestas legendo percurre-
re parabolas: a propositiones que no-
bis suis indicant altius se persecutari
oportere. Parabola que prope alicuius
rei similitudinem per se gerit. propositio-
nes autem per leumata vel questio-
nes dicuntur. Quis non his auditis
vigilantiam mentis intendat ut ad
earum fructum intelligendo perveniat.

Glosa Narrantur enim in
hoc psalmo beneficia
que deus contulit populo iudaico.
Sed quia hec omnia in figura con-
tingebant. **Aug** posterior po-
pulus videlicet christianus amonetur in hoc
psalmo ne spiritu alibus beneficijs
dei sit ingratus: eiusque in se provocet
iracundiam: cuius obedienter a fideliter
debet suscipere gratias. Hec est enim
psalmi huius intentio: hec utilitas:
hic vberimus fructus.

Nicola Sicut igitur secundum
psalmum iste loquitur de regno da-
vid a populo iudeorum: sic secundum in-
tellectum Asaph mysticum loqui-
tur de regno christi veri David et
populo christiano que christus
alloquitur: dicens.

Attēdite id est diligenter in-
telligite. **popule meus** chri-
stiane quem meo sanguine acqui-
siui. **legem meam** euangelicam.
in domo humiliter laurem vestram.
in verba oris in verba oris
mei in verba euangelij que ore pro-
phetaui. **aperiam** in parabolis

os meū. Sic patet in decursu euā
gelij q̄ christ⁹ cōmuniter parabo
lice docebat. **Hugo** ¶ Loquar p̄po
sitiōes. ¶ et eni
gmata et obscuritates que i figura
contigerunt. **Nico** ¶ Ab imitō
indeis. ¶ .i. legis da
te: cui p̄cepta moralia christus in
euangelio replicauit: cōsilia euā
gelica superaddendo.

Jeronim⁹ ¶ Hunc versiculuz
recitat euangeli
sta **Matheus** .xxiii°. de christo im
pletum: dicens **Dec** omnia inquit
facta sunt vt impleretur illud qd̄
scriptum est. **Aperiam** in parabol
os meum et loquar p̄positiōes ab
initio. **Vidētis** ergo q̄ euāgelista
Matheus hoc intellexit in persona
christi. **Sequitur** **Asaph** p̄phete
narratio: in qua declaratur multi
plex bonitas christi: et per opposi
tum magnitudo mali populi chri
stiani cum dicitur. **Quāta** audi
uimus. ¶ in veteri testamento. **et co
gnouimus ea** in nouo testamen
to. **Modus** autem cognitionis sub
iungitur cum dicitur. **patres no
stri** videlicet apostoli et euangeli
ste. **¶ narrauerunt nobis**. **Vnde**
Marc. vlti. dicitur. **Euntes** in mū
dum vniuersum: predicatē euāge
lium omni creature: et illa. **¶ Non**
sunt occultata a filiis eorum. ¶ id ē
ab imitatoribus spiritualibus fi
liis apostolorum. **¶ in generatiōe**
altera. ¶ in **Augusti.** **¶ Doc ē**
deis. ¶ i gene
ratione nostra in qua nobis dona
ta ē regeneratio. **¶ Et** ipi apli eoꝝq̄

Nicola ¶ sequaces annūcia
uerūt nobis. **¶ Narr**
antes laudes domini. ¶ id est Jesu
christi facta narrare: laudasse est.

Hugo ¶ La virtutes eius. ¶ vide
licet humilitatez: pau
peratōem: caritatez: et hūmilitōi.
¶ Et mirabilia ¶ id est miracula. ¶ q̄
fecit in hierusalem et iudea. **¶ Et**
fiscitauit. ¶ id est in lucem perduxit
per apostolorum predicationem.
¶ Testimonium ¶ resurrectionis eius
in **Jacob** ¶ id est in populum chri
stianum qui luctatur contra vitia
¶ Et legem ¶ euangelicam que con
stituitur in caritate et dilectione.
¶ posuit in israel ¶ id est in sancta
ecclesia: que deum per fidem specu
lat. **¶ Quāta** ¶ id est valde ma
gna et digna. **¶ In adauit** ¶ id est pre
cepit. **¶ patrib⁹ nostris** ¶ apostolis
alijsq̄ discipulis. **¶ nota** facere ea. **¶ filijs su
is** ¶ quos per euangelium in chri
sto genuerūt: et adducturi erant ad
fidēz christianam. **¶ Que** sunt illa ma
gna. nisi illa que **Johannes** dicit
xv. **¶ Doc** mando vobis vt diligatis
inuicem: et diligite inimicos v̄os.
¶ Et her vult nota fieri. **¶ vt** cogno
scat generatio altera. ¶ vsq̄ in finez
mundi futura. **¶ De** qua generatiōe
subditur. **¶ Filij** qui nascuntur
in baptismo ex aqua et spiritu san
cto. **¶ et exurgent** ab amorem cele
stium. **¶ et narrabunt** filiis suis. ¶ suc
cessoribus christianis.

Nico ¶ **¶ Et** ponāt i deo sp̄e suā
et nō in vanitate mūdana.
¶ Et nō obliuiscantur opm dei.

ab isto multa]. In exitu hebreorum
de egipto erant sexcenta milia abs-
q[ue] mulieribus et paruulis et p[er]co-
ribus. a id[em] oportuit q[uo]d esset aqua
maxima v[er]u[m] possent adaq[ui]ri. **Et**
eduxit aqua[m] de petra et deduxit tan-
q[uam] flumina aquas]. Et quis tanta
beneficia eis p[ro]stitit: t[ame]n fuerunt do-
ingrati. Vnde subditur. [Et ap-
posuerunt ad huc] per recidiu[m] pec-
care ei] peccato infidelitatis. Vnde
subdit. [In ira excitauerunt excel-
sium] et dixit [in maquoso] hoc est
in deserto vbijerat defectus aque.
Et temptauerunt deum in cor-
dis suis] et ex premeditatione
et ex certa malicia. T[em]ptare aut[em]
est accipere expimentu[m] de aliquo
Iti autem experiri voluerunt in si-
gno sensibili: an deus haberet cu-
ram de eis prouidendo eis de victu
alibus. Ideo subditur. [ut peteret
escas animabus suis] et ab susten-
tationem vite sue. tamen ipsi debe-
bant hoc firmiter credere et tene-
re ex signis precedentibus. Legit[ur]
aut[em] hoc bis petiuisse. Semel
ante dationem legis: vt habetur
Exo. xvi. vbi dixerunt Moysi. Cur
induristi nos in deserto istud: vt
occideretis omnem multitudinem
istam fame. Et alias post lege[m] da-
tam: vt habetur Numeri. xi. dicen-
tes. Quis dabit nobis ab resc[er]du[m]
carnes etc. Et q[ua]ntum ad istud secu-
ndum subditur. [Et male locuti
sunt de deo]. Et modus loquendi
subditur cum dicitur. [dixerunt.
nunquid poterit deus parare men-
sam in deserto.] et refectio[n]ez sple-

didant carnu[m]: quia erant atteri-
ati de esu manne: dicentes Numeri
xi. Anima nostra arida est. Nihil
respiciunt oculi nostri nisi manna
et q[uo]d deus deberet hoc facere argue-
bant per signum dationis aque de
petra: dicentes. **Quoniam pos-**
sit petram] et fecit petra[m] per Moy-
sen [et fluxerunt aque]. Hoc dicit[ur]
de prima e[du]ctione aque ante d[ati]-
onem legis: que tangitur Exo. xvi.
vt dictum est. [et torrentes iunda-
uerunt] quia aque i magna abu-
dantia exierit: vt dictu[m] est. [Vn-
quid et panes poterit dare]. Ex mo-
do loquendi apparet q[uo]d non loque-
bantur assertiue vt fideles: sed ma-
gis dubitatiue: et deum temptates
Sciendum etiam q[uo]d hoc non intel-
ligitur de datione manne que p[re]-
sit e[du]ctionem aque de petra ime-
diate p[re]cedit am. quia manna fuit
p[ri]us d[ati]um: vt habetur Exo. xvi
Et prima e[du]ctio aque de petra: po-
stea subditur Exo. xvij. Sed p[er] pe-
titionem panis hic intelligitur pe-
tio cibi delicati carnu[m]: que ponit[ur]
Nume. xi. Ideo subditur. [aut pa-
rare mensam populo suo] et refe-
ctionem splendidam et delicatam.
In hebreo et translatione Jeronimi
habetur [aut preparare carne[m] po-
pulo suo]. Consequenter describit[ur]
domini mansuetudo. quia non sta-
tim puniuit eorum ingratiudine[m]
sed primo impleuit petitionem eo-
rum: et distulit penam tempore de-
bito inferenda[m] Vn dicit. [Ideo
audiuit d[omi]n[us] Jeoz petitione[m]. no[n] pro-
pter eoz merita: sed ad sue poten-

tie declarationē. **L** a distulit inferre p̄nā eis debita. **L** a ignis accensus est in **Jacob**. **L** a furor dei q̄ frequenter in scriptura per ignem designatur: accensus est contra populum descendente de **Jacob**. **I**deo subditur. **L** et ira dei. **L** et est expositio precedentis verbi. **L** et pro id est. **L** et ira ascendit in israel. **L** ad puniendum ipsum: vt videtur in fra. **L** et causa huius ire subdit cum dicitur. **L** **Q**uia non crediderunt in deo nec sperauerunt in salutari eius. **L** Ex miraculis em̄ p̄cedētib⁹ debebant credere firmiter: et sperare q̄ d̄ nō deficeret eis in necessarijs. **L** **M**ānā aut̄ nubib⁹ desup̄. **L** q̄ mānā datū eis p̄ pane generabatur sursum: ī aere vbi est locus nubium. **L** a ianua celi. **L** a aeris. **L** aperuit. **L** in quantum inde manna descendere fecit. **I**deo subdit. **L** **P**luit illi mānā ab manducandū. **L** Descendebat em̄ aq̄ vore celi: vt habet **Qui xi**. **R**os aut̄ a pluuia differūt solū fm̄ multitudie q̄ a paucitate materie. **I**deo d̄ hic manna descendere p̄ modum pluuie. **L** et panem celi dedit eis. **L** v̄ formatum ī celo aereo. **L** **P**anē angelorū manducauit homo. **L** q̄ manna formabat et descēdebat misterio angelico. **L** a baria misit eis ī abundantia. **L** q̄ quilibet colligebat q̄ntū edere poterat. **E**xo. **xvi**. **C**ōsequēter ponit exauditiō petitionis carnū aq̄ d̄. **L** **R**ansulit austrū de celo: a idurit in virtute sua affici. **L** **A**uster est ventus meridionalis: quē tūc deus cessare fecit a statu suo a fecit flare affici

qui est vent⁹ occidentalis: lateralis tū versus meridiē. q̄ in regiōe ap̄posita castris hebreorū q̄ erat versus ventū illū eāt magna multitudo coturnicū: q̄s ventus ille transportauit vltra mare rubrū ad locū vbi erāt castra hebreorū: vt habetur **Nume. xi**. vbi d̄. **V**ent⁹ autem egrediēs a d̄no arreptas trās mare deculit coturnices: a dimisit ī castra. **I**deo subdit. **L** **P**luit sup̄ eos sicut puluerē. **L** v̄ valde abundanter. **L** carnes. **L** non mortuas: sed viuas. **I**deo subdit. **L** et p̄ id est. **L** sicut arenā maris volatilia p̄nata. **L** et dicit sicut arenā maris p̄ abundantia: q̄ inde habuerūt satis ad comedendū vsq̄ ad mensē **Numeri. xi**. **L** **C**eciderūt in medio castrorū eorū: circa tabnacula eorū. **L** ita q̄ poterāt eos cape sine aliq̄ difficultate. **L** **M**anducauerūt a saturati sunt nimis. **L** quia multi tantū comederūt q̄ vertebatur ī nauisā: fm̄ q̄ d̄ **Numeri. xi**. **D**onec exeat p̄ nares vestras a vertatur ī nauisā. **L** a desiderū eorū attulit eis. **L** v̄ abundantiam carniū sicut desiderauerāt. **L** **N**on sūt fraudati a desiderio suo. **L** quia consecuti sūt effectum inde ad malū ipsorum vt statim subditur. **C**onsequenter describitur executio diuine ordinationis q̄ntū ad eorū punitionem aq̄ dicitur. **L** **A**dhuc esse eorum erant in ore ipsorum. **L** quia non totū adhuc comederāt. **L** **E**t p̄abile ē q̄ ipsi vel p̄les eorū actu comederāt q̄n̄ dei punitiō vit super eos. **I**deo subdit. a ira dei ascen

quia homo compositus ex corpore
a spiritu moritur. Et non redies.
quia spiritus separatus a corpore ad
ipsum non redit virtute nature.
Notiens exacerbauerunt letitia
sua peccata multipliciter reiteran-
tes. quasi diceret. Multotiens Vn
dixit dominus Numeri. xiiii. Temp
tauerunt me iam per decem vias. Et tñ
il-
lus dixit anno secundo egressio-
nis de egipto. A cuius egressu vsq; ad
ingressu terre promissionis fluxerunt
anni quadraginta. Ex quo patet qd
residuo tempe triginta octo anno-
rum multis vicibus offenderunt euz
nec omnes offensiones sunt scripte
Iudeo subditur. Et conuersi sunt ab
mala peccata Et temptauerunt deum
a sanctum israel. Et p id est: deus
sancificator israel Exacerbaueit qd
de sua natura dulcissimus est. Non
sunt reprobati manus eius. Et pta
tis diuine. Die qua redemit eos de
manu tribulantis. Et pharaons
quem submersit in mari rubro cu
suo exercitu pro liberatione popu-
li sui. Sicut posuit in egipto signa
sua. Et de plagas quas percussit egi-
ptum. Et prodigia sua in campo ta-
neos. Et stud supra expositum est.
Et conuertit in sanguinem flumina
eorum. Et habet Exo. xii. Et in
eos anomia. Id est muscam cam-
nam vel canem. Ista fuit plaga que
ta egipti: de qua dicitur Exo. viii.
Immittam in te et in seruos tuos et
in populum tuum et in domos tuas om-
ne genus muscarum. Et sic iter illas
fuerunt camine que hic singulariter
expressunt: eo qd fuerunt alijs gra-

uiores. Et rana: et disperdidit eos.
Plaga ranarum fuit secunda: de qua
habetur Exo. viii. in principio. Et po
nitur hic singulare pro plurali: ra-
nam et ranas. et idem dicendum est
de cinomia. Et de dit erugine.
Et vento uenti qd conuulsi segetes
de isto erugine non fit mentio in
Exo. qd solummodo ponuntur ibi pla-
ge notabiles cum quibus fuerunt
alie que non sunt ibi scripte: sicut
dicitur hic de erugine et in sequenti
uersu de pruina. Et labores eorum et
fructus per laborem eorum productos
locuste. Et locustis Ista plaga fu-
it octaua: de qua habetur Exo. x.
Et occidit in grandine vineas
eorum: et moros eorum in pruina. In
translatione Jeronimi habetur. In
frigore folia mororum corruptentur.
Et tradidit grandine iumenta
eorum. Et animalia tunc in campis
existentia ex magnitudine grandi-
nis fuerunt interfecta: ut ibidem di-
citur. Et possessiones eorum igni.
qd grandis et ignis mixta pariter fe-
rebant: ut ibidem dicitur. Et in
eos iram indignationis sue. Id est
effectum ire sue et indignationes per
plagas dictas et sequentes. Et missio
nes per angelos malos. hoc dicitur
ad ostendendum qd angeli mali fu-
erunt executores diuine iusticie in
persecutionibus egipti. Et fecit
semite ire sue. quia puniendo egi-
ptios dedimabat ab hebreis. Et non
peperit a morte aiarum eorum. Indif
ferenter percipiens magnos sic par-
uos. Et iumenta eorum in morte con-
dusit. Ista fuit quinta plaga qua
E

domini que fuerat in sylo: vt hate
tur. i. Reg. iij. Et ciuitas sylo fuit
destru. **HUGO** tabernaculu;
ita. fuit vbi habi
tavit in homib; q. nō placuerūt
ei sacrificia eoz que faciebāt ei in
sylo. a ppter huiusmodi sacrificia
didus est ibi inter hoies habitare
Vñ sicut merito hominuz habita
uit ibi: sic demerito eoz reliqt lo
cu; quia sicut dicit. ij. Machab. v.
Pon ppter locū gentē: s; ppter gētes
locum elegit dominus.

Cass. Metuendū est nobis ne
deus offensus corpis no
stri tabernacula deserat q̄ spūsan
dus cum dei munera bñ tractam;
inhabitat: sicut dicit Apo. Tem
plū dei sctū ē qd̄ estis vs. Seq̄t.

Mico tradidit in capti
uitate virtute; v. forte s
eoz. a pulchritudinem eoz i man;
inimici. v. archā testamenti q̄ eāt
gloria populi israhel quā ceperūt
philistei. ppter qd̄ vxor simees di
xit. i. Reg. iij. Trāslata est gloria
de israhel. q. capta est archa dñi.
Et condidit i gladio. s. philiste
oū. populū suū a hereditate suā
s. terram israhel. spreuit. In tātū
enī; erant spreū seruitute philisti
norū q. sabet ferrarius non iuemie
batur i israhel ne hebrei facerēt si
bi gladiū aut lanceā. i. Reg. viij.
Venies eoz comedite ignis.
accensus p philisteos. Virgines
eoz non sunt lamentate. q. quili
bet q̄rebat locū fugiendi: dimicte
tes occisos insepultos a illamēta
tos. Acerdotes eoz i gladio ce

derūt. s. Cophni a phimēes. i. Re.
iij. La vidue eoz non plorabant
eadē ratione sicut didū est de virgi
nib;. Consequenter ponit diuina oſo
latio cum dicit. Et excitat est
tanq̄ dormies dñs. Q. diu enim
dimisit pplm affligi videbat quasi
dormies. La tāq̄ potēs. Sic d; scribi
quia in hebreo et trāslatione Jero
nimi habetur: tanq̄ fortis. Et rapu
iatus a vno. Ille enī; q̄ est fortis
robore qñ est sopit; a vno non p̄t
vti sua fortitudine. Et sic videbatur
multis de plo israhel de ipso deo q̄
diu fuerat i tali afflictione. s. tunc
visus fuit eis q̄si excitat; qñ cepit
eos iuuare a aduersarios pcutere
Ideo sub dicit. Et percussit inimi
cos suos i posteriora. q. percussit
philisteos i secretiori parte natū
i. Reg. v. Et cōputrescebāt p̄minē
tes extales v. vie alii purgādi eo
rum: vt ibidem habet. Lob probri
um sempiternū; dedit illis. q. coa
di fuerūt remittere archā; ad ter
ram vt eoz plaga turpis a vitupe
rabilis ab oib; cognosceret. quia
cum archa remiserūt anos aureos
recognoscentes plagam suā vilem
q. hoc factū; red actū est in scriptu
ra que vsq; hodie vbiq; diuulgat
Post q̄ excitauit attentionē iudeo
eoz p bñficia multipliciter ipsis
collata a christo inq̄ntum de; s. in
illud ad Heb. xij. Iesus christus
heri a hodie ipse est i secula. Cōse
quēter ponitur itenta conclusio mi
strice de regno christi per regnū da
uid figurato: videlicet q. regnū de
beatur a christo. Vñ dicit. Et
E. ij.

repulit talem a culum Joseph.

Hugo & cultus veteris legis
quē p̄ Joseph qui s̄a
dior fuit ceteris designare voluit:
ad significandū q̄ dñs neminez le
galibus adherentē acceptat: sed re
probat q̄ntūcuq; s̄ctus videat.
La tribū effrem nō elegit. & popu
lum iudaicū terrenis fructib; inhi
antem. Nam effrem frugifer inter
pretat. **Ed elegit tribuz iuda**
& pplm christianū genitum in fide
a christo: qui de tribu iuda descen
dit fm ear.

Cass. Illā tribū cri
nem. sc̄iō tū elegit
que a cōfessione fuit humilis: & cō
uersatione laudabilis. Et similiter
elegit **montē syon**. & ecclesiaz ca
tholicā fide deum cōtemplantem: &
vita eminenti.

Hugo **que; di
lexit**. & vi
ad sp̄b. v. **Christus dilexit ecclesi
am: & seipm tradidit p̄ illa vt eaz
s̄ctificaret. & edificauit** p̄ sa
cramentorū p̄ceptionē. **s̄ctificauit
suū**. & populū catholicū **sicut vni
cornis**. q̄ sicut hoc animal habet
vnū cornu in fronte: sic spes fidelis
populi erecta est ad vnū quid. de
quo dī in alio ps̄. **Vnā petij a dño
hanc requirā. vt inhabitē i domo
dñi omnibus diebus vite mee. Et
hūc populū edificauit i terra**. &
in ecclesia p̄nti. **quā fundauit in se
cula**. q̄ ecclesia semp durabit. nō
in militia: s̄ in triūpho de q̄ in alio
ps̄. legitur. **Deus fundauit eaz me
ternū. Et ab hanc ecclesiā fundan
da;.** **Elegit** deus pater **dauid**.
& hominez christū: de quo in eu an

gelio ceteri dixerūt. **Fili dauid mise
tere nobis.** **Dunc dicit** **seruum su
um**. q̄ ad redimendū genus hu
manum accepit formaz serui de p̄
genie dauid. **La sustulit cum s̄ gre
gibus ouū: et de** eo loco vbi seq̄
batur **post fetantes**. & post oues
fetas **accepit eum**. **Trāslatio he
braica habet sic**. **La tulit eū de gre
gibus ouū: et sequētem fetas ad
durit**.

Cassio. Per istaz simi
tudinem da
uid filij esse sicut & in alijs locis
dñi saluatoris nobis sacramenta
panduntur. Nam dauid sublat; ab
ouibus puenit ad regnū: dñs no
ster fundus ab officio pastoris: se
det ad dexterā dei patris: qui est re
x rex regum & dñs dñantū. Nec
vacat q̄ dixit oues ei; fuisse fetas
dñi em; grex spiritali gratia feci
dos filios nosc̄it habere copiosos
sicut in canticiscant. de ecclesia legi
tur. **dētes tui sicut grex de tonsaū
ascendēs de lauacro que omnes ge
minos creant: & steril non ē in eis.**

Hugo Huius enim gregis
pastorem videl; dñm
saluatorem deus pater misit. **A
serre**. & vt pasceret. **Jacob seruū
suū**. & populū christianū in mi
litiā hui; vite luāntē cōtra mun
dum: carnem: & dyabolū: que; suo
corpore & sanguine pascit in p̄sen
tivali. **et israel hereditatē suā.**

Cass. & futuram fidelium con
templatiōe pascenda est: quā
ipse in eternū possidebit. **La pa
uit eos in innocentia cordis sui**. q̄

ipse est agnus sine macula. a hoc
 docuit fideles quod ipse egit. Illa
 enim puritas: illa sanctitas: illa de
 celo veniens maiestas hoc proba
 ta est docuisse quod gessit. hoc gessit
 sine dubitatione quod docuit. **D**avit
 enim preceptor egregius quos do
 cere dignatus est: sicut ipse testat
Non in solo pane vivit homo: sed
 in omni verbo dei. **S**equitur. **L** a i m
 telleatibus manuum suarum. **I**ntelle
 ctus manuum adualem signat san
 ctitatem: ad quam fideles suos pro
 vt ipse tribuit gloriosa imitatioe
 perduxit. **S**ed nec istud dauid tem
 porali regi potest vllatenus conue
 nire: imo potius cum ad dominum
 christum referatur cuncta sibi deo
 ra paritate consentiunt. **I**n nonul
 tis psalmis solemus exquirere quid
 nos amonet celestis auctoritas:
 hic tale fecit initium: vt expositio ma
 gis quam principium psalmi esse vi
 deatur. dixit enim in parabolis se
 a propositionibus esse locutum: vt
 vnusquisque velociter cognosceret
 faciem psalmi cum forma ipsius
 expressa fuerit dictionis. **V**nde p
 suis delictis expulsos hebreos: et
 intromissos afferit christianos. **A**me
 mus ergo plurimam eius in quo
 dum eius hystoria referatur: noui
 testamenti gratia declaratur. **N**az
 sicut in dauid actibus declarantur
 domini futura misteria: ita et p
 raacula que in deis concessa sunt christi
 ano populo sacramenta pandunt.
Iero. Omnia igitur ad christum
 dominum referenda sunt: qui
 paterno consilio ad redemptionem

nostram electus est de grege mota
 lium carnez: sumes: pascesque populi
 vitioz supplantato rem aut mente
 dei videntes: qui nunc ecclesiam suam
 mandatis suis inherentes in bonita
 te cordis sui pascere: a i celesti hie
 rusalem commutare dignetur. **I**psi
 gloria a honore cum patre eterno et
 spiritu sancto in secula seculorum. **A**.

Psalmus lxxviii.

De venerunt
 gentes. Titulus. Psalmus
 Asaph.

Hugo In precedenti psal. egit
 propheta de ingratitude
 ne populi iudaici et illorum repul
 sione. hic autem preuidens eorum re
 pulsionem deplorat eam: a de plo
 rando preiudicat ipsam. **E**t est iste psal
 mus secundus in quibus agitur de
 lamentatione. **S**unt enim tres tales
 psal. quia ter repulsi sunt iudei. **P**ri
 mo per caldeos siue babilonios. **S**e
 cundo per Anthiochum: de quo agit
 in presenti psalmo. **T**ertio per roma
 nos: de quo agit ps. deus repulsi
 si nos. **I**ntentio psalmiste est mo
 nere nos vt bonis primorum cogau
 deamus: a malis eorum condolea
 mus. **A**saph enim qui figuram te
 net fidelium populorum: in prima par
 te dinumerat quanta populus iudeo
 rum a ciuitas hierusalem protulerit tem
 poribus Anthiochi regis. **V**n pre
 dicens futura quasi transacta mo
 re propheta ait. **E**xpositio literalis huius
 e. in.

psalmi. l.

Deus uenerunt gentes | uideli-
cet rex Anthiochus cum suis
qui erant gentiles.

Nico In hereditatem tuam |
in iudam: que dei he-
reditas dicebatur: eo quod eam filius
israhel dedit. Et quod in ea fides et cul-
tus dei uiguit. Deo subdit. | pollu-
erunt templum sanctum tuum.

Cassi quod posuerunt in eum ne-
phanda simulacra: ut
ubi colebatur uerus deus ibi imu-
ndus adoraret spiritus. Sic de Anthi-
ocho in Machab. li. legatur. Iussit
edificare aras et templa et ydola: ut
imolarent carnes suillas etc. Seq-
tur dolenda nimis et miriosa con-
paratio. | posuerunt hierusalem
in pomorum custodiam. | Pomo-
rum custodia dicitur tugurium quod
sibi cultores ortorum de frondibus con-
ponunt ad custodiendos fructus et
ad uitandum solis ardorem. quod ui-
delicet tugurium pomis collectis tan-
quam inutile derelinquunt. Sic et gentes
hierosolimam uastauerunt: illarum tem-
pli pulchritudinem singulare; sic
contemptibile; putauerunt tanquam ea-
sellularum pomorum que uilis atque despecta-
estate transacta deseritur. Unde et
ysa. primo dicit. Relinquet filia syon
reliquit umbraculum in uinea: et sicut
tugurium in cucumerario. Postquam de-
diuini templi iniuria conquestus est
uenit ad hominum necem ut eas post sa-
crilegii culpas homicidii reatus ar-
gueret: dicens. | Posuerunt morti-
cina seruorum tuorum | corpora occisa non
sepeliebant: sed reliquerunt ea. | In

escas uolatilibus celi: et carnes san-

ctorum tuorum dederunt bestiis ter-

re. | Unde adhuc subdit. | Effudit
sanguinem ipsorum | uidelicet san-
ctorum ita habundanter: tanquam
aquam. | Et non solum in ciuitate: sed
etiam in circuitu. | et circa muros
hierusalem: et non erat qui sepe-
ret. | pre multitudine interfectorum.

Hugo Adi sumus opprobrium uici-
nis non philisteis in cir-
castris. | Nico autem iudee habi-
tantibus: qui faciebant a iudeis su-
as derisiones. | subsecutio. | et mo-
do derisionis dicitur a rugatione
nasii. | et irrisio his qui in circuitu
nostro. | Cassi Gloriam illam hie-
rosolimorum: toto
orbis mirabilem usque ad irrisionem
dicit remisse uiciorum: ut quanta
prius nobilitate respendit: tanta
post abominacione sordet: sicut
et Jeremias in lamentationibus ait
Quomodo se det sola ciuitas: que abun-
dauit populis. facta est ut uisua:
que multiplicata erat in nationibus

Nico Consequenter implorat
hostes: dicens. | Effunde iram tu-
am. | et uindictam in gentes. | et su-
pra gentes | que te non nouerunt |
quia non habebant fidem uinorum dei
ydola colentes. | et in regna. | quoniam

ab maioribus q̄ talia fieri crudeliter im-
perabant. Lque nomen tuū nō in-
uocauit. **Cass.** vt sicut nos illi cō-
tūt. **Cass.** primunt: ita tuis
vitiis obruantur.

Rico Et bene debes exurgere
ab v̄ndictā super eos.

Q̄ Via comederunt Jacob. v̄ po-
pulum descendente de Jacob quem
dicuntur comedis: eo q̄ bona dñi
puerit a populū in magna parte
occiderūt a captiuauerūt. sicut ty-
rannus dñi comedere subditos suos

Cass. Pro gēte que peccauerat
gētissimi p̄iarche nomē
obiectū est: vt recordatio sanctissi-
mi viri ppli delecta mitigaret. **Se** q̄
tur. L a locū eius desolauerūt. De
solationem deplorat pulcherrime
ciuitatis a templi ei: q̄n̄ impia do-
minatioe gētiliū: habitatioe ciuū
suorum nudata est.

Hugo sicut Machabeo v̄
dñi. sfugerūt habita-
tores hierlm: a facta est bitatio
exteroy. a reliq̄. Petta v̄ndicta d̄
inimicis: implorat asaph dñi mise-
ricordiā erga ciues: dicens. **R**
memeris iniquitatū nrāz atiq̄z.

Aug. Non ait p̄teritū que
possent etiaz esse recen-
tiores: s̄ antiquaz. hoc est a paren-
tibus rementium. cito anticipent
nos misericordie tue.

Cass. Qui timet iudiciū domi-
nī. anticipari se eius miseri-
cordiam recte desiderat. q̄ nisi idul-
gētia p̄uenerit p̄dōrem: in iudicio
nō absoluit errantē. **Addit** q̄ cau-
sam dñi petitōis. Lq̄ paupes sa-

di sumus nimis. a iteo anticipet
nos misericordie tue. **Et vt Aug.**
ait: nostra paupertas v̄ infirmitas
eo miserante adiuget ad ei⁹ prece-
pta faciēda: ne ad iudiciū ei⁹ remi-
amus damnandi.

Cass. Et notabiliter dicit nimis
ne quis se putaret d̄ p̄bi-
tate actū suoy debere p̄sumere cuz
se bonis meritis nimis pauperem
esse cognosceret. **Adiuua nos.**
Qui em̄ adiuuatur etiam p̄ seipm
aliquid. **Hugo** deus opatur
agit. **Corin. iij. dñi.** Dei sum⁹ adiuto-
res. **Ad lrām vero dicit Asaph** in
p̄sona populi nimis afflicti. cito
anticipent nos misericordie tue.

Rico ne ex nimia tristitia ab-
sorbeamur p̄ impacien-
tiam seu despationem. Lquia pau-
peres facti sumus nimis. v̄ spolia-
ti a afflicti. Adiuua nos deus salu-
taris noster. q̄ saluasti nos de egi-
pto a in piculis p̄teritis. q̄ sine te
nihil possumus. **Et p̄ter glo-**
riam nominis tui dñe libera nos.
q̄n̄ dicat. Tu noiaris deus noster
a nos populus. a iteo nostra libe-
ratio p̄tinet ad glām nominis tui. L et
ppicius esto peccatis nostris. Inne-
quibus in hac vita non sumus.
pp̄ter nomē tuū. v̄ pp̄ter tuā boni-
tate: non pp̄ter nostrz meritū.

Cass. Id enim salutaris v̄ sal-
uator dñi. q̄ in se sp̄antes
saluat: a iminētes p̄dōz penas cō-
uertit in p̄m̄ia. reddat causas: cur
petierit plebē dñi debere liberari: d̄
cōs. **Et q̄n̄ dicant in gentib⁹.**

Mico ⁊ inter gētiles ubi est
deus eoz. q̄si diceret.
Nulli⁹ momenti ⁊ virtutis est ex q̄
non saluauit populi suum.

Cassi. dicens em̄: ubi est: pu
tatur a p̄fidis aut p̄ns
non esse: aut non posse defendere.
Sequit̄. La innotescat. s. v̄mdicta
tua in nationibus. per fidis.

Mico ita q̄ apud omnes nati
ones manifesta sit co
ram ocul nostris. Quo l̄tio sāgui
nis seruoꝝ tuoꝝ q̄ effusus est: itro
eat ī aspectu tuo gemitus ⁊ pedito
ruꝝ. vt a vinculis absoluantur.

Collect. Translatio romana
sic h̄. Indica san
guine fuoꝝ tuoꝝ q̄ effusus est.

Jero Judiciū hic iuocat q̄ san
guis marticuꝝ exquirat a
dño: qui in Apoc. ait. Qui scite mo
dicū donec impleat numer⁹ ofuo
rum v̄ioꝝ. Utret ī aspectu tuo
gemit⁹ ⁊ peditoꝝ. qui te p̄ longas
lacrimas requirētis absolui: ⁊ te
cum esse desiderāt. Sequit̄. Edm
magnitudinē brachij tui.

Mico ⁊ fortitudinis tue q̄ per
brachiū d̄figitur possi
de filios mortificatoꝝ. vel morti pu
intoꝝ. s̄m̄ t̄n̄latōez rōnā ⁊ occisoꝝ

Cass. Orat ne filios eoz dñs a
sua possessione p̄iciat: q̄
p̄ ofessioe ei⁹ morte puniti sunt et
mortificati. Innumera em̄: tūc ibi
turba martiꝝ fuit: quorum poste
ros desiderat sub domini custodia
manere ne aliquo errore vitient̄.

Mico. Redde vicinis no
stris. s. philistis ⁊ ali

is nationib⁹ ⁊ circuitu iude possēs

Hugo sep̄tupli. ⁊ v̄mdicāz
p̄fctā in p̄nti: ne in fu
turo puniatur. in sinu eoz. ⁊ i se
creto p̄toris ubi recogscit se pec
casse. Et redde filr̄ ipsis impropiū
ipsoꝝ q̄d exprobrauer̄ tibi dñe.

Jeronim⁹ Tibi em̄: expro
brant qui mar
tires tuos in quib⁹ hitas affligūt.

Cassi Qui ḡ fuerint icreduli
fiat deuoti. ⁊ ipsi qui fe
cerūt iniurias dicant laudes. Tūc
em̄ dñs gloriose vindicatus agno
scitur: qm̄ maledicoꝝ ore laudat̄.

Hugo Postea Asaph ī exul
tatione cōdubit lamē
tationē suā dicens. Nos aut̄ p̄ps
tuus. quē tibi peculiarem elegisti
sicut dicitur Deutro. vij. ⁊. xxvi.
La ones pascue tue.

Mico q̄ manna celi nos pau
si. cofitebimur tibi.
ofessione laudis in seculū: ⁊ non
semel: s̄ futuris t̄pib⁹ in gn̄atōe
⁊ generationem. id est in genera
tionibus succedentibus.

Cal. Vel de futuro seculo istud
accipi p̄t̄: in gn̄atōe ⁊ gn̄a
tionē: ⁊ in futuro seculo. Annūciabi
mus laudē tuā. illam beatissima;
psalmodiam quam chorus sancto
rum sine cessatione dicaturus est.

Nicola⁹ Moraliter p̄t̄ ex
poni p̄s. iste vt
fit oīo ecclesie cōī infideles sac̄ lo
ca destruētēs vel ecclesie deploꝝā
tis stragē filioꝝ suoꝝ q̄ quotidie
sit p̄ p̄t̄m̄. p̄t̄t̄ q̄d in p̄ncipio hu
ius psalmi h̄ac deuastatōez lamē

tatur. a deū hūiliter a deuote pro
 restauratōe deprecatur. a i fine i spe ex
 auditiōis grāti: laudes se pmittit
 dñō red. **Call** Cōmōemur ita
 dicitur. **Call** q̄ caritatis studio
 ecclē dei bonis letari: a itē calamitatis
 ei⁹ rehemēter affligi. Legit
 em̄ **Felices** q̄ gaudent i pace tua. a
 felices oēs q̄ tristabūtur i oibus
 flagellis tuis. Quapropter uenit
 ut qd̄ uincat q̄ fidelium puenerit ad
 nrōs dolōes primitatis studio tūl
 feram⁹: sic **Ap̄o.** dicit. Si qd̄ patie
 vnū mēbrū: opatiūtur oia mēbra.
 a si glificat vnū mēbrū: ogaudent
 oia mēbra. Dnc̄ ei caritas illa p̄cel
 sa oq̄rit. hinc p̄ dicata vnitas iueni
 tur: hic a illa celestis affectio gigni
 tur: q̄ loquēta ē ecclā dñi nr̄i Jēsu
 xp̄i: cui est honor a glā in secula se
 culorum. Amen.

Psalm⁹ lxxix.

Qui reg. isra
 hel intē. Titul⁹. In fi
 nē p̄ his q̄ cōmutabū
 tur testimoniū **Asaph** p̄ assyrijs.
Aug⁹ Cātā hic p̄s. de aduen
 tu dñi saluatoris nr̄i
 Jēsu xp̄i: a de vinea v̄ de ecclā ei⁹.
hugo Vñ sēsus dicti tituli ta
 lis est. **Psalm⁹** iste di
 rigēs nos i finē v̄ i xp̄m q̄ est finis
 legis. est testimoniū **Asaph** v̄ fide
 lis ppli testātis cristī incarnatōem.
 p̄ his v̄ ad vtilitatē eorū. q̄ cōmuta
 būtur d̄ infidelitate ad fidē: de pctō

ad p̄māz. Et cātā etiā p̄ assyrijs v̄
 p̄ his q̄ dirigūt se ad cristū. **Ray** al
 syrii int̄pretatur dirigētes. **Intēdit**
 em̄ monē nos vt̄ in meli⁹ cōmūte
 mur: a ad cristū dirigamur. **Pre**
 mittit em̄ p̄mo oīo p̄s. dicitis.

Cal. Quis oīa in dei ptate sint
 p̄sita: illos tñ dirigē dicit
 q̄ se tractat celesti ouerlatōe noue
 sūt. **Id** em̄ subiūctū ē isrl. q̄ ip̄s
 pp̄iti⁹ regit q̄ eū puro corde respici
 unt. **Rā** isrl vir vidēs deū int̄p̄ta
 tur. **Intēde.** Ac si dicit. **Sup** nos
 lumē tue pietatis infūdēt q̄ p̄ nos
 sumus tenebro si: asp̄ctus tui redda
 mur claritate v̄sp̄cui. **Sequitur.**

hugo **Qui deducis** p̄ dōtri
 nā ap̄lōcū. **rexit ouē**
 in simplicitate cor̄dis. **Joseph.** q̄
 augmentū int̄p̄tatur.

Cal Fideles pplm̄ debem⁹ a dū
 tere q̄ sic i caulas dñi dedu
 citur: q̄ si oues ad pasua cōgregen
 tur. **Et** nō pp̄ria verba singul̄ data
 fuisse p̄sōis. **Regitur** q̄ isrl est. de
 ducit q̄ **Joseph** est. **Abbit.** **Qui**
sedes sup cherubim māifestat. **Chē**
rubim plenitudo sc̄ie int̄p̄tatur.

Glo v̄ caritas in q̄ christū do
 minū sedē māifestū est
Calli. Sed qm̄ adhuc i se creto
 sue maiestatis erat: ro
 gat vt̄ bñficio sc̄te incarnatōis ap
 pareat: q̄tin⁹ fideles suos firmi
 ma credulitate confirmet. **Cui** au
 tem christū spirituali virtute ma
 nifestari deprecatur: demonstrat
 cum dicit. **Coram effraym: bemia**
min: et manasse. **ffraym** f̄udi
 ficatio int̄p̄tatur. **lemiamin** fili⁹

deprece: manasses vero oblitus.

Aug⁹ Appare ergo coram fructificatione: coram filio deprece: a coram oblitio.

Collect. Illi enim pro don ei sunt videre te qui fructus dignos penitentie faciunt. a hi qui in sancto ope fortes sunt. a hi qui propter amorem spiritalem semetipsos oblitiscuntur. Sequitur. **Excita domine potentiam tuam et veni ut saluos facias nos.**

Glo. Repetit aper nos. **Glo.** tuus quod orauerat. Ordo talis est. Veni tu ipse in carne ad saluandum genus humanum. **La ercta** ostendit potentiam tuam. In resurrectione. quia visus es infirmus in passione.

Rico. Et cum veneris. **Sus** virtutum conuertere nos. **La** culpa ad gratiam: a a ludu ad leticiam. **La** ostende faciem tuam.

Hugo et filium tuum pro quem cognosceris. **Let** si hoc facis salui erimus. **Ip** fide quam saluatur credentes. **Omne** de virtutum humanarum et angelicarum. **Quous** quod irascere. **Id** est iratus apparebit super orationem serui tui.

Cal. ut nonnulla iam puenire facias que per prophetas tuos promississe cognosceris. **Et** intueri pietatem ac desiderium supplicantis. **Irati** sibi dominum credebant: quoniam humano generi subuenire tardabat. **Et** quousque etiam. **Ob**abis nos pane lacrimarum. **Panis** enim lacrimarum vita est plena doloribus. **sed** tamen in ea dominum miseratorem cibamus quoniam dabitur etiam non exigui

mur: si potius etiam datur. Sequitur. **La** potum dabis nobis in lacrimis in mensura. **Quid** est mensura. **In** distributo modo: sicut dicit apostolus. **Fidelis** deus qui non patietur vos temptari super id quod potestis ferre.

Augusti. Ipsa enim est mensura. **fura** pro vitibus tuis ut erudiaris: non opprimaris.

Hugo vel potum dabis nobis in lacrimis in mensura: ut quantitas pene respondeat quantitati culpe. Sequitur.

Aug⁹ **Pro**sumisti nos in contra ditione vicinis nostris: a inimici nostri subsannauerunt nos. **quod** gentiles contradicebant apostolis cum predicarent mortuum resurrexisse christum. **Et** subsannando eos dixerunt. **Quis** est iste novorum demoniorum nuntiator. **Qui** sunt isti colentes mortuum: adorantes eum. **Contradicebat**: si contradicere vicebat. **quod** signum sequebantur a ex contradictione fidelis efficiebat. **Deum** repetit verbum super dictum. **Omne** deus virtutum dante nos: a ostende faciem tuam a salui erimus.

Cal. Petis penitentiam christi erimus. **Cal.** aduenire. **Ipsa** est enim per quam salui facti sumus. **Ipsa** per quam lacrimas mortis euasimus. **Ipsa** denique quam indignis a ostentibus celo tuum regna largit. **Al.** processus ecclesie ante christi aduentum: quod proprio nomine dicitur synagoga a quam ecclesia nominat. **quoniam** ecclesia veteris ac noui testamenti: quam frequenter uita dei dicitur quod Gregorius. **ome. vii. sup** euangelio ita dicit. **Quis** uero per illa milia similitudine: recte tenet quod dicitur: non qui regit nos quod dicitur a elcos

fios sic in mundo possidet: qñ sub
iectos dñs in domo: qui habet vi
neam suam. Ecclesia que ab Abel
iusto vsq; ad vltimuz electū qui in
fine mundi nasciturus est: qñ san
ctos p̄tulit quasi tot palmites mi
sit. De hac ergo ecclesia dicit. **V**
ineam .i. populum israel dei cultu
rem. iuxta illud ysa. v. Vinea dñi
exercitū domus israel est. **S**egi
pro transfulisti. Educendo populū
illū mirabiliter in signis a portē
tis. Leicisti gentes. De terra p̄missi
onis. videlz amozreū: et heuz: iebu
zeum: phiresq; alias. **L**a plantasti
eaz. dādo populo israel in terra
p̄missionis q̄teuz. **J**osue. xi. **O**pe
itineris fuisti in cōspectu eius. In cō
lūna nubis per diem: a in columna
ignis p̄ noctem. **E**xod. xiiij. **L**a plan
tasti radices ei. **I**n s̄ctoꝝ patres
videlicet Josue a similes: qui in cul
tu dei a fide erāt radicati. **L**a imple
uit terraz. **I**n multiplicatōez plis.
Hugo. **O**peruit montes
a p̄phas. **L**umbra ei. **I**n
a ceremonialia a figure. q̄ in um
bra a obscuritate locuti sunt. **L**a ar
busta ei. **I**n ei exercemta. **L**edros
dei. **I**n Moysen et Aaron qui alijs
fuerunt clariōres hos eripuit hec
vinea crescendo. **V**ia extendit
palmites suos. **I**n filios. **L**vsq; ad
mare. **I**n mediterraneū. **L**a vsq; ad
flumē. **I**n eufratē. **L**pagies. **I**n ḡna
tōes eius. **I**n q̄ subiugauerunt sibi
moabitas a amonitas. **S**ed licet
ita esset dilatata: tamen p̄pter pec
cata sua male tractata fuit ab in
imiaz. **V**nde querit.

Mico. **L**a q̄ destruxisti ma
ceriam eius. **L**a lapidā
clausuram vinearū subtrahendo
angelorū custodiam: eo q̄ popu
lus erat ad ydolatriam cōuersus
Vel per maceriaz intelligitur clau
sura hierl'm quā destruxerūt caldei.

Cassio. **L**a vindemiant eaz.
a diripiunt a concu
cant eam. **O**mnēs qui p̄tergrediū
tur viam. **G**entes sigt que in cir
cuitu eius habitabant. **O**re
minauit eam. **I**n extra terminos a
patriam suam vbiq; dispersit gen
tes iudeorum. **L**a per. **V**espasia
nus romiens. **L**de silua. **I**gentiū: pec
catis ydolatrie opaca. **A**per enim
dicitur eo q̄ in locis asperis cōmo
retur. **L**a singularis fer. **I**n videlicet
Titus filius eius. **L**de past. **E**st eā
q̄ reliqas belli tāta dep̄latōe. **V**de
struōe vtriuq; vt gēte a ciuitate
q̄si herbarū pabula fr̄bili dep̄asti
one v̄su.

Mico. **S** autē de ecclia
meret. **A**n a duētuz xpi
a de sinagoga iudeoz dicitur est: h̄o
de ecclia catholica p̄t exp̄i hoc mō.

Vinea. **S** egipto trāstulisti.
a eccliaz tuā de infidelitate gē
tū ad fidē. **I**do subdit. **L**eicisti gen
tes. **I**n infidelitate sua. **L**a plāstā
eaz. **I**n ap̄loꝝ p̄dicatōem. **L**dux it̄
neris fuisti. **I**n sc̄licz ap̄stolis. quia
Matth. vlti. dicit. **I**lli autē p̄fedi
predicauerunt vbiq; dōmī no cōo
perante a sermonem cōfirmante
sequentibus signis. **O**peruit mō
tes umbra eius. **I**n cōuertēdo mun
di principes. **L**a arbusta eius. **I**n po
pulū vulgare. **I**n super. **L**a cedros

dei. et maximos sapientes: videlicet
diomisiu Augustinu et alios plures
Tero Extendit palmites
suos. Nos sumus palmi-
tes qui ex vinea illa frondimus.
Usque ad mare. et usque ad baptismu
quia mare in Apocal. baptismum
figit. et usque ad flumen pagines
eius: ut qui in ea renascerentur ba-
ptismo: abluerentur.

Nicola Sed quoniam ex cre-
dentibus multi de-
nauerunt a fide et moribus. Ideo
subditur. Quid destruxisti
et destrui promissisti maceriem eius
et clausuram virtutum et vindemiat
eam omnes qui perterguntur vi-
am. et spiritus maligni qui discur-
runt ad destruendum ecclesie fructu
querentes quem deuorent. Ext
terminauit eam aper de situa et por-
cus siluestris: qui est animal imu-
dum. propter quod signat demonez
temptantem de luxuria. et singla
ris ferus depastus est eam et dem-
temptans de superbia: que etiam bo-
nis operibus insidiatur ut pereat
Iste versiculus potest ad litteram
legi de ecclesijs et monasterijs.

Hugo Quia enim demones
qui temptando per-
diuntur viam cogitationu nostra-
rum: vindemiant animas sub dico-
rum propter defectu prelatoru: qui in
spirituali officio non custodiunt gre-
gem sibi commissum. Idcirco exter
minauit et extra terminos posses-
sionu posuit ecclesiam vel monaste-
rium. Aper de situa et principes se-
culares. Quomodo hoc fit subiungit

dicens. et singularis ferus et ty-
rannus pro se et suos ministros qui
singulares sunt per superbiam et
crudelitatem. Depastus est eam
expendens et rapiens bona eius. Et
bene dicit exterminauit. quia reue-
ra monasterium vel ecclesia non est
domina redditu suorum: sed tantu
procuratrix vel dispensatrix prin-
cipibus: militibus: et ministris do-
mino cui eius bona expendunt.

Nico Consequenter describit
status ecclesie perfectus
per aduentu christi. quia perfectione petit
Asaph deuote dicens. Deus vir-
tutu conuertere pro condescensionem
bonitatis tue. respice de celo et vi-
de oculo tue clementie.

Cast. quibus fluctibus laoret
humilitas: quibusque pecca-
tis ad inferna rapiat. et visita.

Nico in propria persona. vineaz
ista quod factu est in sua
benedicta incarnatione que visitauit nos
orientes ex alto: sicut dicit Luca

Hugo et picea quam plan-
tauit et vidit. et de
terra tua et appiciatio tua.

Nico Statim enim veteris testa-
menti fuit imperator: sicut
quod dicitur Math. v. Non veni solue-
re lege: sed adimplere. Cerimoni-
alia vero que tantu figuralia erant
adimpleuit in sua incarnatione et
passione. cuius erant figure. et sacra-
menta efficaciora instituit videlicet ba-
ptismi et imolationis corporis et sangui-
nis sui que offerunt gratiam: et introducunt
ad gloriam quod non poterat facere imola-
tio agni paschalis: et ea que sacramenta

ueteris legis. ppter quod dicitur fuit
eigena et infirma: sicut apostolus
ait ab Gal. iij. Et hec pfectio fa-
cta est sup filiu hois .i. sup xpm
qui in euangelio uocatur filius ho-
minis .i. uirginis. Alij sunt filij ho-
minu. .i. uiri a mulieris. que dnm
christu confirmasti tibi .i. apud ho-
mines: dicens Mat. iij. Hic est fi-
lius meus dilectus. Vel habet filiu
homis O fili dei confirmasti tibi .i.
imobilitate assumpsisti. qz hūanita-
tem quā semet assumpsit nunqm
dimisit: ut Damasce. dicit. Vnde a
in tribuo mortis christi anima exi-
stens i lymeo a corp⁹ i sepulchro
fuerunt cōiuncta uerbo.

Hugo Et ut ita p ficias eccā;
Peccata igni .i. pec-
cata puenientia ex cupiditate seu
amore accedente. qz suffossa .i. dē
peccata puenientia ex timore pue-
humiliante. Ram omnia pctā vel
ex amore: vel ex timore o mittunt.

Cassi. Hec ei peccata ab incre-
patione uult⁹ tui peri-
bunt. quādo pctōribus dicitur es
Te in igne eternū qui parat⁹ est
dyabolo a angelis eius. Abhuc pe-
tit Asaph a deo patre aduentū cri-
sti: dicens. Et at manus tua sup
uirtū dextere tue. .i. ut mittē digne-
tis filiu tuū ad redemptōez mūdi.

Hugo qui est dextera tua .i.
coequalis tibi i diu-
nitate. Et qz sit iste uir declarat cū
subiūgit. Et .i. p id est sup filiu ho-
minis .i. gloriose uirginis Marie
que confirmasti tibi .i. sicut sup ex-
positū est. Et .i. h⁹ feceris Lnō

discedim⁹ .i. non discedim⁹ a te. eū-
tes post ydola vel ceremonialia Ly-
uificabis nos .i. inouabis laua ro-
regenerationis. qz nomen tuū in-
uocabim⁹ .i. cū grāz actione. Et qz
a nobis nō est ut tibi adhaeram⁹
Ideo. Omne de⁹ uirtutū .i. so-
lus potes de incredulitatis morte li-
berare conuerte nos .i.

Rico ad te pfecte diligendū
qz ostende nobis facie-
tuam .i. p aptaz uisionē qz salui eri-
mus .i. qz in clara uisione a pfecta
fruitione dei consistit eterna salus.

Cas. Que suauitas que sit uir-
litas ueritū hui⁹ hinc
datur intelligi: qm in hoc psalmo
triplici eum repetitōe memorauit
ut quasi prati floriferi planiciez tē-
sam per ordines certos iocunditas
rosei coloris ornaret. In ista siqz
breuitate regulam totius religiōis
exponit. Primum est enim ut nos
dominus cōuertat. Deinde ut ostē-
dat faciem suam. Terciu ut saluos
faciat. Non enim anteqm cōuertat
ostendit faciem suam. nec saluat
nisi nos prius lumine sue pietatis
inspexerit. Quapropter uersus ille
mente credendus est. quia p ipso
sub breuitate petimus quicqd no-
bis expedire monstratur.

Jeronimus Tibi ergo do-
mine de⁹ pat
omnipotens supplices deprecamur
quatinus ipsum dominū nostrum
Iesum christū qui est imago tua
qui est facies tua: qui est illumina-
tio uultus tui i quo manes: et etiā
qui manet in te nobis ostendere

signeris: q̄ purificatis mentib⁹ nō
stris dignetur illabi: seq̄ nob̄ mū
di saluatorez ostēdere: nosq̄ inspi
ratione sancta saluare. **Ipsi** gl̄a ⁊
imp̄iū teā ⁊ cum scōspū ⁊ nunc ⁊
in secula seculorū. Amen.

Psalm⁹ lxxx.

Exultate deo

adiuto. no. Titulus.
In finem pro torcula
ribus: quinta sabbati: psalmus
ip̄i **Asaph.** **Rico.** scit hūc psalmū
ad decantandū p̄ leuitas in prin
cipio mēsis septēbris in festo sceno
plegie: q̄ dicitur a scenos quod
est umbra vel umbraculū: ⁊ pha
gim comedere: q̄ dicitur a sceno
festū tubarū. Illo tempe complete
sunt vindemie in terra p̄missionis
⁊ ideo de vīno tunc expresso in tor
cularibus fiebant libamenta sacri
ficiorū in templo. p̄pter q̄ ad lrāz
psalmus iste intitulat̄ pro torcula
ribus: quem leuite cantabant ī di
cto festo scenoplegie vel tubarū:
pro gratia cū actione de fructibus
anni collecte: q̄ collectio tūc erat
complete. **Aug⁹.** Sed q̄ de adua
ta. **Aug⁹.** libus torculari
bus nihil in psalmo dicit̄: cōstat
spūalia eē torcularia que hic me
morant̄. **Hugo.** Agitur em̄ in
tur. **Hugo.** hoc psalmo de
spiritualibus torcularibus ⁊ de tri
bulationibus ⁊ pressuris ecclesie

in quib⁹ oleū ab amūteā seūgīt.
Call. quāto deo puras mētēs
declarat: ⁊ se uoluntas cō
scientias euēter assignat.

Hugo. Est ergo sensus tituli
talis. **Psalm⁹** iste di
rigens nos in finem ⁊ in christū
dominū. cantatur ip̄i **Asaph** ⁊ si
delibus christianis per **Asaph** in
tellectis. ⁊ est pro torcularibus ⁊
pro tribulationibus in quib⁹ bo
ni sepantur a malis. siue de quita
sabbati ⁊ pro quinta die septima
ne in qua facti sunt ex aqua pisces
⁊ aues. sed aues euolauerunt ⁊ pi
sces remanserunt in aquis. Ecce se
paratio. Sic deus ex baptismo cre
at christianos. sed quid am eorū
accepta baptismi gratia remanēt
in fluidibus huius seculi: videlicet
homines curiosi: amatores seculi.
Alij adiuti pennis virtutum leuan
tur in aera: quorum ouersatio est
in celis. Intentio psal. est monere
vt contemptis infimis ad celestia
eleuemur. Vos ergo **Asaph** ⁊ cō
gregatio. dñi ⁊ qui q̄ fidelis.

Rico. **E**xultate in mentis
deuotione. **deo** ad
iutori nostro. in omnibus perici
lis ⁊ negocijs: qui in alio psal. di
cit. Cum ipso sum in tribulatione
eripiam eum. **In iubilat.** cum mes
sabili mentis leticia. **deo Jacob**
⁊ christianorum qui supplantant
vitia. Nam **Jacob** supplantator in
terpretatur. Licet em̄ sit de⁹ omni
um p̄ creationē: tñ ē de xp̄ianorū
p̄ cultū. **Sumite psalmū** ⁊
spālez. **hu.** deuotōez in oīomb⁹

a deo accipit quā a vobis non ha-
letis. q̄ dat tympanū. v. carnis
mortificatione; et castitate offerre
deo. Et dicit dat. q̄ deus volūtarū
a non coadū amat seruitiū.

Cass. Nam sicut tympanū vi-
sum solet resonare percussu; sic a ho-
minū corpus dū p̄ dño tribulatiōi
b̄ quati; ad supna mandata dul-
cius t̄patur. Hoc ergo cōmonet
vt accipiētes diuina verba dño de-
lectamus offerre terrena. q̄d facim⁹
dū elemosinas largimur; aut ieiū-
is corpus affligimus; cum vitia se-
culi cum suo etiā auctore despici-
m⁹. Abibit. p̄ salteriū iocundū cū cy-
thara. Ammonet enī; a hęc duo
iocundissime copulari vt verba dei
q̄ in psalterio cōtinent; et cythara
q̄ hūanos act⁹ signare cognoscit
in vnā societate debeāt conuenire.

Aug⁹ vt p̄dicatōi verbi dei cor-
poralib⁹ rēdam⁹ opib⁹

Rico. Vcinatē in neome-
nia tuba. v. canitē i no-
uitimo tuba. Juxta lrām in oibus
nouūm̄ faciebāt iudei festū p̄
beneficiū diuine gubernatiōis; eo q̄
nouūm̄ cōmuniter apparet ma-
gis trāsmutatio t̄pis. Et q̄ festum
tubarū cōcurreret cū nouūm̄. iō
additur. In insigni die sollemnita-
tis v̄. **Iero.** Illi ḡ canebant tu-
ba i pascha; p̄ t̄he-
coste; a senoplegia; nos vero mō
i ecclesia; licet om̄i t̄pe deo canē de-
lectam⁹. p̄cipue tū i resurrectione; i re-
missionē; a i dom⁹ inuatiōe. hęc ē
quoties resurgim⁹ in xp̄o cū remis-

sionē p̄dōz accipim⁹; a domus pe-
ccatoris nostri a cōscientia nostra in-
nouata fuerit post ruinam.

Rico. Via p̄ceptū in isrl̄
est. v. in p̄lo xp̄iāo; vt
de tali b̄nficio reddant gratie deo
La iudiciū. La approbatiōis cōuenit
deo **Jacob.** v. xp̄o qui est deus chri-
stianoz; qui approbat talem grati-
tudine; hominis. Estimomium in
Joseph posuit illud. Per Joseph
qui cresces interpretat augmentū;
in bonis opib⁹ signat; hęc ē quod
dam testimonium diuine gratie cresce-
tis i mente. Aut exiret de terra egi-
pti. v. de tenebris ignorantie p̄ il-
luminatiōē diuine gratie. Linguam
quā nō nouerat audiuit. q̄ tunc
diuinas cōsolationes p̄cepit. U-
uertit ab onerib⁹ d̄sum ei⁹. q̄
talis absoluitur a iugo mūdi; car-
nis; a dyaboli. Manus eius in co-
phino seruierunt.

Cassio. Quāuis ad historiā
istud dici videt; q̄
in egipto iudeoz; populis diuer-
sis necessitatib⁹ seruiebat. modo
vt lateres faciebat; modo vt terrā
cophinis exhiberet; tamen istud
christianorum partibus diligen-
tius applicam⁹; a quoz; d̄so auer-
tit deus onera peccatorū quando se-
felici humilitate p̄sternūt; sic ip̄ e-
ait. Venite ad me om̄es qui lato-
ratis a onerati estis; a ego reficiā
vos. Cophinos autem dicimus
per quos sordium purgamenta
proijcim⁹ vt loci puritas elucet
Manus igitur suas in eis tenent
qui peccatorum immundicijs oecu-

pantur. **S**z de hac seruitute libera
mus a dño qñ scelerū nostrorū sor
dibus expia. **Jero** Prophete a
mur.

obscuri sunt: qñ subito auz nescis
persona mutat. Deniqz vsqz huc lo
cutus est ppheta. Nam subito idu
citur psona dei loqētis ad popu
lum cum dicitur. **T**ribulatio
ne inuocasti me. **Q**uicūqz in tribu
latiōe es: securus esto. Inuoca me
a exaudieris. **V**n subdit. **L**a exau
diui te in abscondito tempestatis.

Grego **xvi. moral.** In ab
scondito ergo tēpe
statis hoc est in forti impugnatio
ne demonis audie. qz clamor dep
cantis est hęc ipsa fluctuatio tribu
lationis. **p**baui te apud aqua; cō
tradicti.

Hugo **Secūm lrāz de**
omnis. **Moyse a Aa**
ron dicit qm in aqua cōtradictiōis
offenderūt deū: vt legitur **Numeri**
xx. Et idō non sunt ingressi terram
pmissionis. **N**obis autē dicit deus.
probauit te apud aquam contra

Grego vt supra pro
mis. **b**atur iusti de
fiderū: qñ aliq ei adūitate resistit

nico Non solū em demōes per
seipos iustos hoies mo
lestāt: s; etiā p malos hoies vt eos
ab incepto bono retrahāt. a hō uo
catur aqz cōtradictiōis: vbi iust⁹ pro
batur qñ p hoc a bono nō impedi
tur: s; magis p cōstantiā in hoc fir
matur. Et talibus dicit deus.

Cas **L** Audi p te me⁹. **q** ne
scis cū malis aliqua mo
rum p mixtione confundi.

Hug **L**a confitator te. **I**te
ste o scia tua. **l**o quar. **l**o
lisrahel. **i**d est popule christiane
deum vidēs per fidem.

nico **L**si me audieris. **i**n māba
tis meis pseuerādo. **n**on
erit in te de⁹ recēs: neqz adorab deū
alienū. **d**e⁹ recēs a alien⁹ dī crea
tura q male amat. sic p cūma ē de
us auari. ribāda est de⁹ luxuriosi.

Jero **I**rat⁹ sum. **i**ra m
de⁹ est. **Q**u otūqz
vitia habem⁹ seu p cā: tot rē dēt
hēm⁹ deos. **V**nusquisqz em q d m a
gis cupit a venerat: hoc illi est: e⁹

Go **Hugo** **f**uz hñs dñs
enim **Hugo** **t**u⁹. **a** rē h
us. **E**t idō solū me de⁹ diligē: co
lere: a adorare. **q** eduxi te p gr am
baptismi de terra egipti. **v** de tene
bris per **Jero** **E**t si vis acci pere
cati.

Jero a hie ipfuz dñm
deum tuum a saluatorem.

nico **L** dilata os tuū. **v** desi dēti
um tuū ad bonū. **a** imple
to illud gratia mea. **q**z solus deus
appetituz hois potest satiare. **E**t qz
ecclesia militans est sic sagena con
tinens bonos a malos xpianos.

Postq dicit de bonis cōsequēter s;
dit de ma. **Hu** **L** **E**t si audiuit
lis: dices. **Hu** **p**plus me⁹ vōz
meā. **P**opulū suū dicit malos xpia
nos q ab eo creati sunt: a eius pō
so sanguine empti. **d**e quibus ad
huc dicit. **L**a israhel. **q** de teret me
videre per fidē. **n**on mē dicit mibi.

Jeroni **E**go autē sto añ ostiū
a pulso. a volūt ape
rias et ingrediar: et nō vis api re.

Et si dicitur dimisi eos ietrae

sedm desideria cordis eo
Rico. cum quia propter sua
maliciam subtrahi ab eis gratia
mea: sic desideria carnalia sequi
tur Libunt in aduentibus suis

id est in peccatis enormibus ab
ipsis inuenis de malo in malu euado
Iero. Infelix est qui a deo non

corripitur Si quis pec
cans non patitur: iste miser est

Cassi. Putat enim peccator
genus esse beneficii si
suis voluntatibus permittatur exple
ri. cum dicat apostolus. Tradidit
illos deus in concupiscentiam cor
dis eorum. in inmundicia et reliqua
Consequenter ostendit quod pena ista
non ob aliud eis infligitur quam propter
peccata eorum unde dicit

Rico. Populus meus aut
dixit mihi obedi
do. Israhet si in vijs meis ambulaf
set precepta mea obseruato que
sunt vie pueniendi ad beatitudie
Juxta Mathe. xij. Si vis a d vitam
ingredi: serua mandata. p nichilo
id est gratis vel pro modo dico fui
tio mihi factio for: sitan inimicos
eorum humiliassem id est de mo
nes a malos homines eis subieci
sem La super tribulantes eos misif
sem manum meam. et potestate de
ensionis mee Et dicit forsitan non
propter mutabilitatem voluntatis
diuine que est immutabilis. sed
propter veritatem hominis de
tono in malum. propter quod frequ
ter impeditur diuine promissionis
effectus. qui est sub conditione. si

si homo perseueret in bono

Cassi. Unde a intelligere debe
mus quando a nob auer
titur deus non esse pietatis defectu
sed magne vlcionis aculeum id est
tormentum Suspenditur etiam in e
dam a defensione sancto eu quando
tribulationibus et afflictionibus
temptantur. Sed iustos sic tepta
ri patitur ut non deserat. Impios
autem tribulari permittit ut se ab
eis reddat alienum. Post domini
verba asaph inimicos eius digna
execratione rebarguit dicens

Rico. Inimici vero domini
mentiti sunt ei recedentes a promisso
quod ei fecerat in baptismo Men
tiuntur enim qui bonis se promif
sis obligantes in pessimos iterum
relabunt errores La erit tempus
eorum in secula et eorum punicio
erit eterna Translatio romana ha
bet et erit tempus videlicet punicio
num eternum quando illis dicitur
Ite in ignem eternum Et licet sine
ei mentiti tamen ex abundantia pieta
tis sue Obauit illos ex abipe fru
menti in sacramento eucharistie
La de petra melle Translatio he
braica habet La de petra mellis
id est de christo La saturauit eos unde
de apostolus La ad ehoi. x. dicit Pe
tra autem erat christus. qui mel con
solacionis administrat suis fide
libus Sed quando fiunt ingrati de
tantis beneficiis: deseruntur a deo
et dimittuntur in desiderijs suis: et sic
inimici domini effecti. erit **Aug⁹**
tps eoru in secula

Nō ē sibi polliceat̄ vnusq̄sq̄. ha-
bens facta nepharia. que regnū
dei non possidebunt. **E**t dicat sibi q̄
mā habeo signū xp̄i a sacramētū
chr̄isti. **N**ō delector in eternū. apo-
stolus dicit. **F**undamētū aliud ne-
mo potest ponere p̄t̄ id quod est positū cri-
stus **I**esus. **E**t sequitur infra. **A**lius
enim superedificat aurū a argentū
lapides preciosos. aliq̄ ligna. si-
pulam fenam. saluus erit. sic tamē
quasi per ignem. **E**rgo per ignem
purgor a propter fundamentum
id est christum non perdo. **Q**uid
es. **N**unquid christianus suus. quid
aliud captor adulterator et cetera
de quibus dicit ap̄t̄s. quoniam q̄
taliam agunt regnū dei non posside-
bunt. **C**erte ergo talibus per peniten-
tiam non corredis regnū celorum
speras. et non op̄mor q̄a qui taliam
agunt regnū dei non possidebunt
Expone ergo inquis nobis ligna.
stipulam. fenam: qui edificat super
per ipsius fundamentum. quomodo
non pereant sed salui fiant. sic ta-
men quasi per ignem. **O**bscura est
quidem illa questio. sed nō possū
breuiter dico fratres. sunt omnes
omnino cōtemptores huius seculi
si q̄ non herent dilectione aliq̄ fre-
nis operibus sed casti. iusti. sancti
continentes. fortassis a omnia sua
vendentes. a paupibus distribu-
entes aut possidentes ista tempo-
ralia tanq̄ non possidentes. a vtē-
tes hoc mundo tanq̄ non vtentes
Si talis edificas super fundamē-
tum videlicet christum. aurū a ar-
gentum a lapides preciosos. **S**unt

autem alij qui reb̄ infirmitati hu-
mane concessis inherēt aliquam
tulum dilectione. non capit ille vil-
lam alienam sed sic amat suam. vt
si p̄biderit. conturbetur. **N**on appe-
tit vxorem alienam. sed sic iteret
sue. vt modum non teneat prescri-
ptum in lege videlicet vt miscetur
ei liberorum percreandum eā. non
tollit aliena sed ēpetit sua. a habet
iudicium cum fratre suo. cōtēdit
p̄ reb̄ terrenis amplius q̄ deus eius
cui promissum est regnū celorū
Non totum cor sursum eleuat. sed
aliquam eius partem in terram tra-
hit. **E**dificat talis lignum. fenam. si-
pulam super fundamentum. **A**ubi
ergo nō potes tenere possessionez
istam nisi dixeris falsū testimoni-
um. a hoc non facere. christū in fun-
damento ponere est. veritas enim
dixit. **O**s quod inuēit occidit aīaz
Ergo si possessionē tuam diligis.
non tamen propter illam facis ra-
pīnam neq̄ homicidiū. neq̄ falsū
testimonium dicis. non propter il-
lam falsū iuras. nec xp̄m negas
eo q̄ propter illam hoc non facis
Christū habes in fundamento. **S**i
quia diligis illam. a cōtristaris si
p̄bis illam. non tamen preponis
eam christo. nec sic amas eam vt
si dicatur tibi. **I**psam vis ante cri-
stum. **E**t si tristis eam p̄bis. plus
tamen amplecteris christū. que
posuisti in fundamento. super hoc
fundamentum posuisti non aurū
a argentum aut lapides preciosos
sed ligna. fenam a stipulam. **S**aluus
ergo eris cum ardere cepit quod edi-

fiat i: sic tamē quasi per ignem.
Nemo enim sup fundamentū hoc
edificans abulcia fornicationes.
blasphemias. sacrilegia. ydolatri
am. piuria. putet se saluū futūz
p ignē. quasi ista sint ligna. fenū
stipula: sed qui vt dictum est edi
ficat amore in freno y super fund a
mentū regni celoū & super ipm
ardebit amor reū temp alium. et
ipse saluus erit p ydoneū fūdamē
tum dñm nostrū ihēsuū xpm q̄ est
benedict⁹ in secula seculoz. Amē

Psalm⁹. lxxxi

Deus stetit in

Collector Titul⁹ p̄sa.
asaph. Mistice exponi

tur iste psalm⁹ ab Aug⁹ & Cassi.
contra sacerdotēs & scri
Dico bas iudeoz. q̄ christū
huilem & paupem iniuste condēp
nauerūt ad mortē prop̄ qd p̄ di
uinū iudiciū fuerunt a romans te
poraliter occisi & captiui & in iudi
cio extremo sunt condēpnandi

Collec Moraliter vero idem
psalm⁹ exponit a Je
romimo. alijsq̄ q̄busdā doctozib⁹

Dico tra puerfos iudices.
arguēs eorum malici
am & nequiciā: & petens super hoc
diuinā iusticiā. Vnde asaph pro
pheta primo dicit

Deus stetit in synagoga. Jidē
in congregacione. Nam synago
ga dicitur a syna quod est con et
soge aggeraciol. deoz. & iudiciū

fm q̄ dicit. exo. xxij. Ad deos vtri
usq̄ cā pueniet. & ab iudices. Et di
cit deus stare in congregacōe iudi
cū: quia da ē videt & attente facta
& dicta eoz. Ideo subditur. I me
dio autē deos diiudicat. & discer
nit vtru in iudices iuste vel iniuste
iudicent. & ideo subdit asaph con
tra iudices puerfos. vsq̄quo idē
q̄ dñi iudicatis iniquitatē iustifi
candō partem iniquaz prop̄ mu
nera vel fauorem. & facies pecca
torum sumitis. si dēst p̄sonas ma
lorum propter eorum potentia vlt
aliam causam acceptatis.

Iero Quia si venerit pauper
habens iustum negociū
& venerit diues habens malū ne
gociam. vos personaz aspiciatis:

non ne **Dico** Iudicate e
goz. genoa pupillo
I ei⁹ iusticiā dēdrādo Humiles &
pauperez iustificare Jidē suā iusti
ciam conseruate Ripite paupē
rem de manu fortiorum eius Jidē
de manu diuitis & iniqui & egenū
de manu peccatoris liberate Jq̄ euz
calumpniatur iniuste

Hugo Et quia prauum iu
diciū sepe proucit
ex ignorantia. Ideo subditur

Rescuerunt Et quia p̄uis ē nol
le scire. ideo sequitur Neq̄ intellex
erunt Jidēst noluerunt scire iudici
um meum. Vnde psalmus Robu
it intelligere. vt bene ageret. Et q̄a
pessimū est malū opearī. Ideo
subiungit In tenebris abulat

Dico q̄a puerfitas affect⁹
idēc tēbras i intellē

Imoue buntur omnia fundamen-
ta terre | in finali iudicio in quo
ista p[er]t[er]sa ad debitum ordinem
iusticie re[st]ituetur. **Iero** Videte princi
ducentur. **Iero** pes a iudices
mali qualem habeant retribu-
tionem qui debuerunt fundamenta
habere xpm. a noluerunt. sed i ter-
ra posuerunt fundamenta sua.

Hug Sed cur dicit omnia s[un]t
dominus scit. non est nostrum iu-
dicare. domin[us] tamē de ipsis loq[ui]s
dicit. ysa. lvi. omnes in via[rum] suar[um]
declinauerunt: vnus quisq[ue] ab auari-
cia suam a summo vsq[ue] ad nouissi-
mu[m]. Et si forte vita aliquor[um] sit cō-
temptibil[is] t[ame]n gradus a dignitas
ecclesiastica est in eis honoranda
a veneranda. Vnde subdit.

Rico Agno dixi d[omi]n[us] estis l. s.
participatiue eo q[uod] iu-
dices ex officio sunt executores di-
uine iusticie. a filij excelsi omnes.
Inq[ui]ntum ad imaginem ei[us] s[un]t facti

Hugo Sed ne de dignitate
supbiant. eor[um] fra-
gilitatem cōmemorans subiūgit
Quos autem | p[ro] infirmitate[m] car-
nis | sicut homines moriemini |

Ricol quia potestas vrā nō
preseruabit vos a mor-
te. a | p[ro] eleuacōe[m] ai | sicut vn[us] de
principibus | s. de angelis supbi-
entibus | cadetis | in foueā gehēne
per equitate[m] diuine sententie. **Iero**
subdit p[ro]ph[et]a. Uerget deus iudica-
terram | id est surges ad iudican-
sum habitantes in fra. quonia[m]
tu hereditabis | a dominaberis | in

omnib[us] gentibus | quia finali iu-
dicio pacto omnes electi erunt sub-
iecti ordini sue misericordie immo-
biliter: a p[ro]bi ordini sue iusticie.
Et sic dominacio tua se extendet su-
per bonos a malos in eternum: q[ui]a
mā tibi potestas est a imperi[us] p[er]
infinite secula seculor[um] Amen

Psalmus lxxxii

DE⁹ qui simi-
lis. Titulus. canticum
psal. asaph. Die tituli?
in plerisq[ue] locis supra exposit[us] est

Glosa Agitur in hoc psal-
mo de sec[un]do aduentu cri-
sti ad iudicium vbi boni qui h[ic] p[ro]-
muntur. coronabuntur: mali vero
qui eos p[er]sequuntur torq[ue]buntur

Hugo a q[ui]a ecce triplex fu-
it interpolata p[er]secu-
tio. p[ri]ma videlicet in gladio a tirā-
nis. scda in verbo ab hereticis scia
in ope malo a falsis fratribus. et
quarta erit tempe antixpi que ex-
dictis sb[us] cōflabit. Vt g[er] breuie-
tur illa dies antixpi. petit hic festi-
nari iudicium. vnde ip[s]e asaph de
illo sec[un]do aduentu d[omi]ni dicit. ostē-
dit potentia[m] a claritate[m] eius in q[ui]a
remet aq[ue] ammirando dicit

Deus | christe a si homo es
vt alij. a si iudicatus laum in
iquis latronibus deputaris

Hugo quis similis erit t[ibi]
hi | cū in forma etiaz
fui venies ad iudiciū in maiesta-
te a claritate magna. Et quia talis
eris in iudicio. ne taceas | sicut in

primo tuo aduentu faciisti. s. die
sententia; contra malos. neq; co
pescaris de. la pena aduersariis tuis
inferenda. et ne videatur esse ceu
telis hęc petendo. ostendit q; p̄cā
eorum hoc exigunt dicens. Vo
niam ecce inimici tui sonuerunt.
murmurando a contradicēdo tibi.

Aug⁹ Nouissimos dies qui
erunt tempore antixpi
signe inuide tur. cui⁹ membra tue
erū pent in libertate vocē. sed plane
irōnabilez. vt somit⁹ magis q; lo
cutio vlt sermo dicendus sit. a qui
oderunt te extulerunt caput.

Callio Cur dicit. caput ex
tulerunt. et non ca
pita. nisi q; insanis hoibus vnum
est caput antixps. qd̄ ideo die ela
tum. quia multa p̄tate gloriabit̄
vt se etiā deū dicē p̄sumat ex cel. sū.

Hugo Cui⁹ mēbra dēpment
fideles. Vñ sequitur
Sp̄plm̄ tuum. s. xp̄ianum
malignauerūt. i. maliciose tra
ctauerunt. consilium. vt eū dēcipi
ant. a cogitauerūt aduersus sc̄os
tuos. vt non soluz medioerib⁹ do
ctū. vtz a ip̄is qd̄ā modo celestib⁹
vitis inferre conarentur exitium
a mortē. Operunt. hoc quod

sup̄ sonue. **Hugo** Veinte a
tunt. viz dispham⁹
eos de gente. s. id est infidiam⁹ eos
vt non sint inter gentes a. non
memoretur nomen isrl̄ vltra. idē
p̄reat nomē a fama p̄li xp̄iani vi
dentis teum p̄ fidē. Et hoc ex habū
dantia cordis dixerūt. Omiaz
cogitauerunt vnam m̄itē. i. sc̄ol

biter in malol. simul. conspitant
aduersus te. i. v membra tua. testi a
mentum disposuerunt. i. p̄dum
fieri fecerūt ad testē. endū popu
lū a nomen xp̄ianū. Cōsequētē
clat q; hoc facient aq; subdit. ta
bernacula p̄dum eoū. i. auari frē
na amantes. Patm p̄dum ei inter
tantur terreni. a his malx̄lit. idē
gulosi qui ventri suo serulunt. p̄a
his malx̄lit otedientes m̄pretat̄
Qoab. quē filia loth p̄tra legē
ex suo patre concepit. s. gēt luxurio
sos. a agarem. m̄pretant̄ a due
ne a significat sup̄bos. Et superbia
debet esse aduena a aliena homini
Juxta illd̄ eē de. x. Quid sup̄bis tee
ra a cinis. el gebal. m̄pretatur
vallis vana a significat p̄p̄ritas
q; vane a fallacie oñdunt se huiles
a amō. i. p̄l̄s turbid⁹ a s. gēt ira
cūdos. a amalech. interpretat̄ po
pul⁹ lingēs a fallacie blādies. vñ
significat adulators. aliemigenē
a habitātib⁹ tyru. i. a iuidis
Tyris agustia interpretat̄. quia cor
mundi tor.

Call Hec ēi turba
quetur. **Call** p̄dutorum p̄e
dicto⁹ viz auari. gulosi. superbi.
luxuriosi. p̄p̄ritate. iracūdi. adula
tores a inuidia mundi amatores
que s̄b antixp̄o gregāda est allu
sione a cōsonantia talū hēbreoz
euidenter ex.

Jero Iste ḡ tate
p̄sta est. **Jero** gētes q; pug
nant adūsus sc̄os. videam⁹ que;
hūt principem. vñ sequitur

Hugo Letenim assur. i. v p̄a
tolus. Veint aq; ill
let. quia ipse diabolus non sol⁹

ffij

opatus est verum etiam predicti
peccatores socij fuerunt malorum
Id subdit facti sunt i adiutorij
filijs loth et demonib⁹. Loth em
dedi mas. interpretatur demones an
te fuerunt angeli. et ipsi dedimaue
runt a deo cu principe tenebraruz
lucifero. His ergo facti sunt in ad
iutorij illi p dicit mali. Quia sicut
boni sunt coadiutores dei: ita mali
sunt dyaboli coadiutores. **Hec** oia
que in preterito tpe dixit. de futu
ro intelligenda sunt sicut a alie p he
cie mul.

Jero Videtis qa dif
ficilima loca sut
et obscura. ac in singulis sermomi
bus magna sunt sacramenta. et
necessitate copellimur in verbis he
braicis et plena mysterijs diutius
imorari. atq; id qd a spiritu sacro
dictum est nitimur interpretari. Ni
si ei sic interpretetur ut dem est qd
pdest ecclesijs dei legere tabnacl
la ydumeoru et his mabelite et cete
ra noia. **Sequit** de vindca iiquoz

Call Et quia supius moies eo
pferat: nunc horu retribucōnes eis
p similitudines gētiū fieri dpreatur
dicēs **Et** illis sicut madyan a
lysa

Mico quos de miraculo
se detellauit per ba
rach iudicū. iij. sicut iabin. qd oēs
submersi sunt i torrente cison. **Vñ**
dicat iudicū. v. **Torrent** cison tray
it cadavera eorum. **Et** ispierūt in
endyr Nomen est loci de q fuit illa
mulier phitonista quā osuuit sa
ul. pmo regū. xxviii. **Et** acti sunt
ut sterc⁹ tre q cadavera eorum; re

in aserūt in sepulta **P** One princi
pes eorum sic oreba zeb a zebec a
salmana. **Istos** detellauit dñs pe
ge de onēa tre et os viros cu eo. **Ju**
dicū. viij. **Hec** at dca sunt ad litte
ram de gētib⁹ p p m israeliticuz
occisis a submersis. vt presertur

Call. Vñ filis optat occasus
se qtib⁹ antixpi his qui
in sua ptnacia sunt māsuri. **Inter**
pta cōes aut eoru nominū fuit iste

Jero Madian interpretat relin
quēs iudicuz. **Quicunq;**
pugnat vtra p m dñi: non cogi
tat futuruz esse iudicū. **Sifara** me
pretat equi icisio. **Isti** qui pugnat
vtra p m. nō sunt de peccatib⁹ tuis
sed de equis qui insaniūt i femias
luxuriose. **Iabin** interpretatur intelle
ct⁹: a sigt illos qui in sua sapiētia
cōsibunt. a non in gloria dei

Hugo Et hñ sū mergūtur in
torrente cison. i leti
cia seculari. **Et** cison letificās me
pretat. **Dispicerūt i endyr.** **Endyr:** i
terpretatur fōs generacōis a sigt
luxuriaz cui dedit pccēt. **Merito** de
his dicitur. Et facti sunt ut sterc⁹ tre.

Hugo v viles a fetētes corā
deo a hoib⁹. vñ eede
ix. **Dis** mulier fornicaria q i sterc⁹
in via. **Hoc** at de minorib⁹ dicitur ē

Sequit de **Jero** **P** One princi
majorib⁹ **Jero** pes eorum. **qru**
qui ipugnat p m tuū. sicut oreb
zeb zebec a salmana. **Hos** qruor
reges madianitaruz iuxta litterā
dominus miraculose vicit p ge deo
nē a tre et os viros cu eo. vt hētur
Judicū. viij. **Legunt** hoc p hñ a irā

zont. Legnut hōc rethores: a pu-
tant esse deliramenta.

Hugo In presenti etiāz pri-
cipis aduersarioſū
chriſti ſunt. ſicut zetea a ſalmana
per penam. **Oreb** interpretatur ſic-
citas: quomiam aridi a gratia dei
ſunt. a zeb quod interpretatur lu-
pus a ſignificat rapaces. zetea in-
terpretatur vidima lupi. a ipſi ab
inferno deuorabuntur. Et ſalma-
na interpretatur pfecti in malicia
et unum corpus ſunt cum dyabo-
lo mittendi in caminum ignis et
ſulphuris.

Cal hec omnia ex
ardentis **Cal** eritui optat a
nichriſti qui nulla cōuerſione ſal-
uandi ſunt quorum in ipſiſ quo-
q; tenebroſiſ nominibus detrita-
bilis iam eorum ſentitur interit?
Ipſorum enim maliciam manife-
ſtus declarat cum ſub iungit

OMnes principes eorum libeſt
malorum conſiliarioſ; auctoſes
qui malicia accenſi. dixerunt here-
ditate poſſide am? ſaduauū di ſā-
duariū dei ē ppls chriſtiani? . de q̄
dicit apoſtolus. **Templum dei ſā-
dum** eſt quod eſtis vos

Augustinus Quid emz
aliud imi-
ci miſi populum dei poſſidere id eſt
ſubiugare moliantur. vt ipſe po-
pulus cedat in eorum impias volū-
tates. **Sed** quid ſequit? **Deus me-
us** pone illos vt rotam. id eſt fac
illos inſtabiles in eo qđ cogitant

Gloſa Vel ſic rota ab hiſ q̄
retro ſunt furgit a an-
tra cabit. ita a ipſi ex hiſ que retro

id eſt ex terrenis in quibus creſcūt
extollantur: a animo cadant ab
eter

caſſi Impii vero cum in-
mis mala cogitacōe vo-
luuntur rotis ſunt ſimiles nec qđ
q̄ pſicant duz ſuis iugiter rotacō-
nibus atterunt. **Petr?** cātor. **Hec**
eſt enim maxima pena. **Vnde** legi-
tur qđ domin? immiſcuit egiptiſ
ſpm v̄tigis a erroris. Et i alio ps.
dicit. **In** circuitu impii ambulāt
Et ſimiliter **Au** ſicut ſtipulaz
Que ros **Au** ante facieſ rē
id eſt ante preſentia venti **Hoc**
ponitur pro tēptatione qua leuā
a mania corda rapūntur

Hugo Vel de penis futuris
ipſoſū p̄t legi **Deus**
meus pone. id eſt poneſ illos vt
rotaz. que dum ex vna p te eleuat
cabit ex alia **Per** quod ſignificat
varietas penarū. **Vnde** Job. xxv
iij. **Trasibunt** ab aquis mium
ad caloem mium **ſicut** ſtipulā
ante faciem venti. vt impotentes
ſint reſiſtendi penis: ſed volubiles
ad tor

auguſti? Non em
mentum **auguſti?** hec op-
tatio ſi prophetacio ē **ſequit?** **Sic**
ut ignis qui comburit ſilvam.

Rico Ex magna potētia. a ſic
flāma cōburēs mōtes.

aug ita. **predictos** impioſ q̄
ſilua ſunt propter ſterilitatē: om-
nis boniq; mōtes ſunt ſupbia ple-
ni. **perſequeris** illos. **q̄ntū** ad
corpus m̄tem. **peſtate** tua id eſt in
iudicij tem

Cal. **Vnde** in alio
psalmo dicitur

ſiij.

est. Ignis in conspectu eius exar
deset. et circuitu eius tempestas
valida. Et in ira tua id est in furo
re vindicte tue turbabis eos. In
tum ad animam cum audient. Ite
maledicti in ignem eternum. Huc
vsq; futuras penas illis peccatori
bus prophetauit: qui in suis rema
serunt sceleribus pertinaces. Con
sequente ad illos conuertitur.
qui sunt domino prestante credi
turi dicens. Imple facies eorum
ignominia: et querent nomen tuum
domine. Illorum enim facies im
pletur ignominia id est infamia:
qui peccatorum suorum non inue
nerunt laudatores sed potius eis
in presenti reputatur quod in ma
la actione gesserunt. Istos pleui
q; obprobrium corrigit. duz se vi
derint a generalitate culpari. Ali
vero qui in sua obstinatione perti
naces id est duri permanserunt
erulescant. de peccatorum enor
mitate. et conturbentur in seculum
seculi. Sunt enim aliqui in hoc secul
lo salutariter erulescere et turbari
quando conuersionis bona percipi
unt. sed erulescant in seculum
seculi qui eterna uisione dampnandi sunt
et confundantur et pereant. qui
ad eternum supplicium destinant
et cognoscant. per experientiam
quia nomen tibi dominus. tu so
lus altissimus in omni terra. Cog
noscant ad genus respicit utrum
q; peccantur. siue qui exhibita sa
tisfactione liberantur. Omnes enim
cognoscunt omnipotentiam domi
ni: quia ipse solus est altissimus

sum ipsi sunt cognouerunt. et conuer
sis parere et obduratos eterna ui
sione dam **Collector.** Ve
pnare ris qui ob amorem vel timorem p
sentis vite ne transitoria amittat
membra sunt antichristi. sub ip
sius dominio reuera non essent nisi
precedenti superbia et falsa religio
ne laudes hominum et auariciam
terrenam magis quam dei gratiam au
cuparent. Felices profecto qui ex
itum suum ab hac vita bonis ope
ribus preminentibus expectant in
timore dei aduentum iudicis domi
ni nostri ihesu christi qui est bene
dictus in secula seculorum Amen

Psalmus lxxxiij

Quam dilecta tabernacu.

Titulus. In finem pro
torcularibus Psalmus filijs choe
Hugo In precedenti psalmo
dicium secundum christi aduentum hic
autem desiderat populus fidelis in
trare in celestes mansiones quas
laudat. Ad quas per multas tri
bulaciones oportet intrare. Sicut
et christum oportuit pati: et ita in
trare in gloriam suam. Luce uicesi
mo quarto. Unde sensus tituli ta
lis est. Psalmus iste dirigens nos
in finem id est christum ad que
tandimus preponitur filijs choe

id est veris christianis imitatori
bus christi in loco caluarie cruci
fixi. **C**ore vero caluarie interpre
tari constat pro torcularibus id
est pro pressuris huius seculi ne
christiani deficiant sed per eas co
hibeat se venturos in eterna tabernacula
sicut vinum in torculari expressum
ponitur in regis cellario

Augustinus Quia; diu
pendent in palmitate. tanquam libero
aere perseverant nec ex eis manant
vinum ante pressuram. Sic sunt ho
mines quos predestinavit deus ad
vitam eternam qui antequam accedant
ad servitutem dei. fruuntur seculo
hoc tanquam deliciosa libertate velut
vine vel lotri adhuc in palmitate pen
dentes. Sed quoniam dictum est
fili accedens ad servitutem dei
ita in iusticia et timore domini et
prepara animam tuam ad tempta
tionem. Accedens quisque ad servi
tutem dei: ad torcularia se venisse
cognoscat. Contribulabitur. con
teretur comprimetur. non ut in hoc
seculo pereat. sed ut in apotheca dei
desinat: exiitque desiderio eum ear
nalem tegumentis quasi vinearum
vuarum. Unde apostolus dicit.
Fruere veterem hominem et induite
novum Christianorum ergo sunt
ista torcularia. In pressuris autem
constituti ad hoc conterimur et tri
bulamur ut amore nostro quo fe
rebamur in ista mundana. secula
ria. supra atque pictura. passi in eis
in hac vita tormenta tribulationes
pressurarum et habundantiam in

ptationum. incipiamus querere il
lam quietem que non est de hac
vita nec de hoc seculo presenti

Cassiodorus. Popu
lus fidelis christianorum spiritua
li fecunditate regeneratus a torcu
laribus competenter expressus. ad
futuram iherusalem pervenire de
siderans in quibus iam nullo tribu
lationum vel temptationum pre
matur pondere. sed beatitudine se
cucus imperturbata felicitate po
tius cum admiratione exdant dicens

Hugo **Q**uia dilecta
id est valde dile
cta sunt tabernacula tua. De quibus
luce. xvi. dicit salvator. Facite vo
bis amicos de mammona iniqui
tatis ut recipiant vos in eterna ta
bernacula. Sequitur. Dicitur virtutum

id est angelorum **Nicolaus**
Et dicit tabernacula. in plurali pro
pter diversos beatorum statum secundum
varia eorum merita propter quod
dicit salvator. Johan. xiiij. In do
mo patris mei mansiones multe sunt

Hugo In quibus velut vi
num in cellario repo
nuntur anime sanctorum de torculari et
pressura tribulationum venientes. De
quibus in apoc. vij. dicitur. Hi sunt qui
venierunt ex magna tribulatione
Hec tabernacula mihi valde dilecta
sunt propter securitatem que ibi
est propter leticiam indeficientem propter
omnium desiderij mei implecionem. seu
adeptionem. propter pacem continu
am. propter perpetuam sanitatem: propter
honestissimam societatem propter

apertam dei
visionem **Calliodorus**

Cogitans itaq; vir sanctissimus
illa premia a gaudia iherusalem
illas beatitudines a lestes a ex mō
libus populis societatem immor
taliter letantem. i magni desiderij
ardorem succēsus sēiūgit. **cupis**
cita deficit anima

Ric. q; ois i
mea in afa d mi **Ric.** telled?
et affectus hominis existens in
via huius vite deficit a pfecta cog
nitione a dilectione beatitudis eter
ne **fn.** illud ad choz. ij. **Quis nō**
vidit nec auris audiuit. nec in cor
hōis ascendit: q; preparauit deus di
ligenti

Gre viij. moralium.
bus se **Spiritu**aliter illi
us anima concupiscit a lestis pa
trie beatitudinem. sed non deficit
qui patrimonia sibi largita diuini
tus ad necessitatis subsidium pos
sident. honores temporales sibi ipē
sos non tenet. aliena non ambit
suis licite vtiūtur: qui tamen ab eis
d m rebus quas habet alien? est
quia ab ipsa que possidet ex deside
rio non tenetur. Sed illius anima
concupiscit a deficit i a tria domini
que rebus temporalibus se nudat
gloria honoris ex poliat. habere
de exterioribus consolationē reu
sat. in celestibus solum inardescit
Vnde subdit. **cor meū a caro mea**
exultauerunt in deū vium

Jeronim? Si enim scdm a
postolum spiri
tus pugnat contra carnem a caro
contra spiritum. quomodo dicit
hic. cor meū a caro mea exultaue

ant in m ē eum vium. nisi intel
ligatur de illo qui mortificata cor
pore suo in amorem dei tota men
te defixus est. Cuius cor per de
uotionem a caro id est corpus per
hilarem obedientiā exultant nūc

in se a m de **Nicola?** Conse
um vium **Nicola?** quētr
ostendit q; beatitudo et ma quie
tat hominis appetitum dicit. **ete**
nim passer inuenit sibi domum et
turur midū vbi poit pullos suos.

Jeronim? Desidero domi
ne sedez aliqm
et nidulum anime mee a corpori
meo habere. Si ergo aues que li
bere huc atq; illuc vagantur post
q; volauerunt habent locum et ni
dulos vbi requiescant: quāto ma
gis anima mea a caro mea debee
sibi locum preparare vbi posset q
escere **Vel** hoc totum posset legi

de fu **Hugo** **Cor** meum et
turo **Hugo** caro mea **lidē**
corpus meum a animal **exultaue**
runt **lidēst** exultabunt **l m deum**
vium **l ambo** concorditer in illa
vita eterna vbi videbitur deus fa
cie ad faciem. **Modo** enim discor
dant. quia caro concupiscit aduer
sus animam a nunc est etiam mi
chi gaudium **l** **temim** **l p** qua

Calliodor. sicut passer
sibi domum in parietum forami
bus. nimio gaudio exultat. quia
se diuersarum aduersitatum vlti
mus patē nō credit infidij: sic
anima iocundatur dum in celoz
ēgna māsiōnez suā seferit ppatā

Hugo La turtur. id est amia
hic penitens et gemens. Inuenit
sibi nidum. id est eternum taberna-
culum spe certa. Vbi reponat pul-
los suos. id est opera bona que tunc
in celo reponuntur quoniam in spe tribulatio-
nis efficiuntur. Que autem sit illa
domus amicus declarat cum subdit
L. Altaria tua domine virtutum. et age-
loy suppositum sunt illa in quibus queratur appe-
titus hominis qui superius deus sunt taberna-
cula tua. Et vocat hic altaria cele-
stem patriam ubi erit perfecta obla-
tio corporis et anime. Hec autem celestis
patria dicitur tabernacula propter ha-
bitationem: atria propter latitudinem
et domus propter quietem. nidus propter
securitatem atque altaria propter perfectam
oblationem. Ad dedit etiam rex me-
us. qui me euntem ad illa altaria
dirigit. La deus meus. qui me ad
hoc creauit. Sed vir sanctus abhuc
positus in tribulationibus et tempta-
tionibus suspirans in eterna promissa.
quid de ista celesti patria dicat au-
diamus. Beatus inquit. qui habitat
in domo. **Aug⁹** quia possidet
tua domine. **Aug⁹** ihesus celestem
sine angustia sine pressura sine di-
uersitate et limitum diuisione. Omnes
habent eam et singuli habent totam.
Magne ille diuicie. Non angustat
frater frater. nulla ibi indigentia.
nulla necessitas est. quoniam quecumque vo-
les ibi erit: et quicquid noles ibi
non erit. Quid ergo illi aduri sunt.
in secula seculorum laudabunt te. homo
enim totum negotium nostrum est sine de-
fectu alia. Vnde psalmista. Gaudium et le-
ticia inuenietur in ea: gratum actio

aver laudis. **Nico** Cosequuntur enim
quod homo beatitudinem supernam valeat
adipisci. Et primo ostendit quod hoc non potest
fieri nisi speciali adiutorio dei dicitur
beatus vir. in spe que est certa ex-
pectatio future beatitudinis. cuius est
auxilium abs te. Iste cum due propositiones
abs. et a. idem signant. quasi dicat
Ad beatitudinem eternam nullus
potest venire vel attingere. nisi per tuum
auxilium speciale: quia excedit facultatem
creature. Sed ille qui ad hoc
per te dirigitur potest attingere. Et
modus subditur. cuius dicitur. ascen-
siones. id est gradus virtutum per
quos ad celum ascenditur quos homo
gratia diuina illuminatur. In
corde suo disposuit. quia usus libe-
ri arbitrii ad meritum curavit. in
valle lacrimarum. hoc est in sta-
tu presentis miserie in quo est mei-
tum et demeritum. In loco quem po-
suit. id est constituit ipse deus ad
mereendam vitam beatam per lacri-
ma conuersionem et fletum secundum quod di-
cit saluator. Mattheus. v. Beati qui
lugent: quoniam ipsi consolabuntur.
Hugo Cum enim homo con-
spicit quod propter
superbiam primi hominis exul in
hac valle plorationis factus est.
tota tantis miseriis hic in se sen-
tiat. magnam habet materiam hu-
miliandi iuxta hoc versum. Vnde
superbit homo cuius conceptio cul-
pa. Nasci pena labor vita necessi-
mo. **Collector**. Vt ergo in
rua valle valeat exire ad gaudium eter-
num. omni laborat conamine ad hanc

pervirtutum gradus ascendere

Cal Cū vicerit q̄s auxilio dñi
libidīne. ascendit p̄mū ḡdū
cū dñat⁹ fuit supbie salit sed; dū
supavit auariciā subit tertiū a tor
grabib⁹ euehitur quot vicij⁹ fue
rit abso

Hugo Bñs bñdi
lus dicit
discipulos suos scala; huilitatis
p̄ quā ap̄d seip̄os ascendentes ap̄d
deū ascendēt. Et in scala illa desiḡt
xij. gradus huilitatis. Prim⁹ est ti
mor dñi. Sec⁹ nō amare ppriaz w
lūtātē. Tert⁹ obedientia. Quart⁹
pacia. Quint⁹ cōfessio p̄cōz. Sext⁹
cōtēpt⁹ sui. Septim⁹ p̄ferre alios si
bi. Octau⁹ nil singularit agē. No
n⁹ tacē vsq; ad interrogatōez. Deci
m⁹ non esse facil' ad rīdēdum. Vn
decim⁹. Statu a habitu huilitatē m
p̄tendē

Mico Quem bene
sequitur didicem dabit
legislator. h⁹ est xp̄s latō legis
euāgelice qui dat bñdictōem sue
grē lugētib⁹ p̄ remissione culpe cō
missa p̄ dila cōne celestis glorie

Jero Voluit ei dñs nos pug
nare in hac valle lactia
cū cōtra tēptationū insultatōez; vt
p̄ suā grām a p̄c̄is absoluti a be
nedicti fieret in nob qd̄ subditur

Mic Libit de virtute in virtute
semp̄ p̄ficiēdo i augmēto
grē dō nec pueniāt ad statu; visio
nis **Aug**⁹ xp̄s ei q̄ est dei v̄tus
b̄tē. **Aug**⁹ in ceteras dat nob
q̄tuor v̄tutes agēde vite nrē i ha c
valle lacmāz q̄ a ml̄tis describū
tur. viz; prudētā. q̄ dñostam⁹ ier

tonū a malū. Iusticiā. q̄ sua cuiq;
fui⁹ nemi q̄c̄p̄ delētes. s̄ om̄s
diligētes. Tēpantiā. q̄ libidines
refrenam⁹; fortitudīnez q̄ oia mo
lesta toleram⁹. Ab his v̄tutibus
im⁹ ab illā dīnevisiois cōtēplatio
nez **Vñ** L videbit⁹ de⁹ deoz

subdit **Mic** xp̄s ē s̄c̄rū om
nū q̄ dicit dñi p̄cipatōe L i syon
s̄. celesti. de qua d̄t ad hebreos. xij.
Accessistis ad sp̄o montē a cītate;
dei v̄tutis iherl̄m celestē a ml̄toz
miliū āgeloz

Jero Quāta leti
frequentā **Jero** Quāta leti
licitas ē ire de v̄tute in v̄tute; a hoc
ip̄z h̄re p̄mū vt xp̄m h̄re mere a
mur. P̄ā deū vidē i h̄mita corona ē.

Mic Cōsequenter p̄mit dēp̄ca
do ad h̄ac b̄titudīne de quēdā. vñ
p̄s in p̄sona fidelū dicit De⁹ de⁹
v̄tutū āgeloz vt frequent dēni
est Lex audi orōnē meā p̄ducendo

nos ad eternā b̄titudīnez Laurib⁹
p̄cipe lōndēdo p̄fēdū. orōnē meā
Lex auditaz **O** deus iacob I idest
cristianorum qui cōtra vicia pug
nant a ipsa supplantant **P** rote
ctor noster contra insultus demo
num aspice de⁹ I acceptando pre

ces nostras L a respice in faciem
christi **Hugo** ho extilit le
tui gitur ad he
ttram a intelligitur de christo ho
mine. ac si dicat. aspice christuz
hoiez factū. cōspūtū. flagellatū cru
cifixum mortuū. a p̄p̄ ip̄m exaudi

orōnē meaz a miserē nr̄i. Prop
ter qd̄ dicit b̄tīs bernard⁹ **S** ecurū
habet accessum **O** homo ad deum

habet enim filium ante patrem. et
ante filium habet matrem. **Filius** ostē
dit patri latius vulnera. **mat** ostē
dit filio peccata et vicia. **Nulla** pot
est repulsa ubi tot concurrat cari
tatis insignia. **Quaerit** autem fidelis po
pulus tantum desiderat pervenire ad
domum celestem. ostendit eam dicens.

Quonia melior est die
vna in atrijs tuis. **et**
celestibus palatijs. **supra** milia. **scilicet**
bonorum dierum quae potest haberi in pre
senti. **Si** posset fieri ut aliquis
vita **vero** esset vna die in regno
celorum postea precipitaretur recte
diceret. **Melior** est dies vna in atrijs
tuis super milia. **In** regno celorum
semper lux est non habet noctem neque te
nebras.

Legi abie
ctus esse. **in**
humilitate vivere sine qua ad illam
beatitudinem non potest perveniri secundum di
ctum salvatoris **Mat. xviii.** Quicum
que non fuerit effectus pueri et hu
milis ut puer non intrabit in reg
num celorum. **in** domo dei mei. **id est**
in ecclesia militante que est domus
dei inferior. sicut ecclesia triumphans est
domus dei superior. **magis** quam habitare
in tabernaculo peccatorum. **et** in glo
ria in excellentijs superiorum. quia super
bia includit in omni peccato mortali per quod
homo subtrahit se a debita obedientia

Castio. Abiectio illa
dei. **pulehra.** **sub**
limitas ista fedissima. **Ipsa** abie
ctio est illa conuallis lacrimarum
superius dicta. **palatijs** omnibus su
perioribus sine dubitatione. ubi a si ad
tempus plangitur. inde tamen sine fi

ne gaudet. **Causa** redditur quare do
minus dominum plus debeat diligere quam ta
bernacula peccatorum. cum subditur.

Via misericordiam et veritatem. **id est** in
nitiam. **dit.** **Aug.** Misericor
dit deus. **Aug.** Misericor
dit qui in primo subiecit. veritatem
diligit ut credenti det quod promissit.

Cassi. In ecclesia ipsius primus
misericordia est. quia de
peccatoribus efficit iustos. **Et** verita
tem quam illis promissit premij. non
negabit. **Unde** subdit. **gratiam.**
ut peccatores convertantur ad ve
ram vitam in presenti. de qua dicit apo
stolus. **Gratia** dei sum id quod super
gloriam. **si** futuro. **habuit** dominus. **ut** hu
milibus ut domino munere iustificati
angelorum mereantur esse consortes

Quonia vna pueri. **xxix.** **Humi**
le spiritu suscipiet gloriam
et iacobi. **iiii.** **de** humilibus dat gratiam

Cassi. Rursum nos preparat. adiu
uat. corroborat. et coronat
et idem. **Non** peruenit tuis. **gratia** in
presentia et gloria in futuro. **eos** qui ambulat
in innocentia. **licet** frequenter peruenit
tuis temporaliter

Hugo. **Beatus** ter
bus in presentia. **Hugo** nar dicit
addit. **Nec** eos dominus. qui ambulat in
penitentia. **In** translatione hebraica
hoc melius habetur videlicet qui
ambulatur in perfectioe.

Iero. **nocentia** enim non potest esse
perfecta virtus. quoniam qui
innocens est nisi habuerit pruden
tiam. non est perfecte consummateque
virtutis. **Propterea** dicit in euang.
Estote prudentes sicut serpentes;
et simplices sicut columbe

Cassi. Et quia psalm⁹ tot bo
na explicare non potu
it que sanctus animus sentiebat
Itē sub ammiracione cōdudit di
cens. Domine v̄ tutus. qui tanta fa
cis que dici non possunt. beatus
homo qui sperat in te.

Jero. a non i ter
rat in te. **Jero.** remis: s̄ in
celestibus bonis. Ille sperat in do
mino qui cōscientiam n̄ habz pec
catorum; qui oculos liberos ad ce
los le. **Cass.** Cui⁹ spes in domino
uat iugiter perseuerat
Mirabilis psalmus. a tñ munda
na suauitate iocundior qui sic nob
ecclesie torcularia se ē amō dulces
cere. vt optabilius habeamus ta
li fasce dēpmi q̄ h̄seli sublimitati
b̄s bleuari. **Aug⁹.** Licz ei n̄c pu
niris i egestate. in tribulatione. in
oualle ploracionis. i adūsitū p̄s
fura. in temptationib⁹: erit tamē
postea bonū tuum qd̄ desideres scz
requies. eternitas. immortalitas. in
passibilitas. a iocunditas eterna.

Collect. Ad hanc eternē feli
citatē beatitudinē to
ta mentis deuotione aspirantes.
benignum petimus saluatorem vt
quē admodū sensus nostros dulce
do presentis lectōnis afficit. ita iu
giter maneat in nobis grā. quaz
ipse miseratus infundit ihs x̄ps
d̄ns n̄r qui ē b̄ndict⁹ i se. s̄. Amen

Psalmus. lxxxiiij.

Benedixisti
domine ter

ram tuam auertisti capti. Titul⁹
i fine filijs chore psalm⁹ dauid

Cassio. Iste est tertius psal.
eoz. q̄ agūt de p̄mo
x̄pi ad **Hugo.** Et cātat filijs
uentu chore. a filijs
passionis x̄pi qui in caluaria cru
cifixus est. Chore em̄ calu⁹ vel cal
uaria interpretatur. vt supra in p̄
cedenti psalmo dictum est Et licet
hic psalm⁹ agat de x̄pi incarnacō
ne tñ cōpetentē ititulat̄ de ei⁹ passi
one in hoc qd̄ cōtatur filijs chore.
qz tota x̄pi vita fuit passio. et ince
pit a natiuitate eius. Vñ ro tpe
qū recitat eccā passionē x̄pi tūc i
ȳno **Pāge** lin. incipit a natiuitate di
cēs. vagit infans inē arca posit⁹ p̄
sepia. **Prz** ei titul⁹. **In**trōe monz
nos p̄ fide accēdē ad x̄pm vt ei⁹ be
nedictōem habere mereamur

Cass. Preuidēs itaqz p̄s futura
miracula tāqz de p̄terito
Hugo. ablacionē iiquitatis
a plebe dei p̄ b̄ndictio
nē incarnacōis x̄pi de d̄arat d̄cēs.

Benedixisti d̄ne trā tuam. **vi;**
p̄lm tuū vl gen⁹ hūanū car
nē assumēdo. a p̄ hoc **L**audisti cap
sitate iacob. **i** p̄ctm originale a po
pulo xpiano p̄ qd̄ gen⁹ hūanum
tēbatur a dyabolo captiuū. Et b̄n
dicit iacob. q̄ imp̄pretat̄ supplātās
qz nō oēs accipiūt grām istā n̄ q̄
i baptismo renati supplātāt adū
sariū. abrenūciātes dyabolo: a om
nib⁹ pompis eius. **De** q̄bus sub
ditur. **R**emissisti iniquitatem ple
bis tue. **i** videlicet cristiane prop̄
quā fuerat captiua. **o**preuisti om

nra peccata eorum. In aquis bap
tismi ne videantur a deo ad punie
sum neq; ab homine ad imitabu
neq; a demone ad accusandum
Uigasti omnem iram tuam
siluendo peccata nostra. auertisti
ab ira indignationis tue.]

Ricol Relaxatio pene signu
est mitigationis ire.
Hec omnia dicuntur de futuro spi
ritu p[ro]phetie. Cōsequenter ponitur
deprecatio pro liberatione spiritua
li que fienda erat p[er] christu; cum
dicitur. **C**onuertere nos deus salu
tatis noster. Ad te clarius cognos
cendum a p[er]fecti[us] amandum qd
factum est per doctrinam christi
qui figuras a obscuritates veteris
testamenti explanauit: a rigore;
eius temperauit. Propter qd voca
tur lex amoris. **A** auerte iram tuam a
nobis. qd factum est p[er] christi sa
tisfactionem. **V**sq; enim ad illam
horam omnes quatuorcuq; iusti des
cendebant ad infernu;: a sic ira dei
non erat totaliter auersa.

Hug Iterius cantatur in
completorio in princi
pio ad notandum a petendu; ple
nam conuersionem ad deum q[ue] est
in patria ubi completa erunt oia
ubi mot[us] animi in deum conuertē
tur. **M**odo enim corpus quod cor
rumpitur aggrauat a[n]i[m]a;: ne om
nino possit ad deum conuerti. **V**n
apostolus ad romanos vñ. dicit.
Video alia legem in membris me
is repugnantem legi mentis mee
a captiuantem me in lege peccati
Propter quod ipse cupiens scdm

totum corpus suum conuerti ad
dominum cōsequenter clamabat
dicens. Infelix ego homo. quis me
liberabit de corpore mortis huius. e
gratia dei p[er] ihesum christu; domi
num nostru. **S**ciens itaq; prophe
ta deum misericordem subiungit
Unquid in eternu irasceris no
bis. quasi diceret. Nequaqu[am] cu[m] p[er]
tere et misereri sit tibi proprium.
quia dicitur abacuc. iij. Cum iras[us]
fueris: misericordie recordaberis.

Rico La excedes in tua age
neratione in generaco
ne. In sibi succedeb[is] q[ui] diceret
non. q[ui]a aduent[us] xpi fuit p[er]missus
infra certu; temp[us] ut haberet da
nielis. ix. p[er] ebdomabas. lxxij. ab
eo predictas. **D**eus tu conuertens
Ad nos p[er] benedicta tuam; incarna
conel. **V**iuificabis nos.] per tuam
gram. **V**n. Jo. p[ri]mo. **G**ra[ti]a ueritas
p[er] ihm cristu[m] facta e[st]. **A** plebs tua
letabitur. **C**assio que infeli
m te.] **C**assio atq; gaude
bat in se inuicem quia totum

Aug gaudiu[m] n[ost]ru[m] de[us] e[st]. q[ui] uult
secur[us] gaudere: in illo gau
deat qui no[n] pot[est] p[er]ire. **Q**uid ei fr[ater]
mei gaudere uultis in argēto. aut
argētu[m] p[er]it. aut tu. aut nemo. qd
prius. exruptu[m] illud o[st]at q[ui]t[us]
q[ui] p[er]it[us] est a tua argētu[m]. **N**oli
ergo gaudere in istis. sed gaude in
illa luce que non habet occasu[m]. **S**e
quit[ur]. **O**nde nob[is] d[omi]ne m[er]it[us] tuu[m].]

Rico m[er]it[us] tuu[m] ad li
beracoem n[ost]ram. **A** saluta
re tuu[m] da nob[is]. .s. dominum xpm
que p[er] sa. p[ro]uidens futuru[m] dixit. ix.

capitulo **Filius** datus est nobis et
uocabit nomen eius amabilem
et christum ergo tuum da nobis. In
nullo enim est misericordia tua. Co
sequenter psal. prenunciat icarna
tionem filij dei spu pphetie dicens

Hugo audiam aurius corbis
quid loquetur in me
dominus deus id est qui inspiret cor
di meo per spiritum prophetiam

Nicola Et quod illud si conse
quenter declarat di
cens quomodo loquetur pater in ple
tem suam quia christo nato age
li statim cantauerunt **Gloriam** altissi
mis deo et in terra pax hominibus bo
ne uoluntatis. **Uincit** et in dicit in plebe
sua quantum ad populum israel conuenit. et si
per sanctos suos quantum ad maiores
et a doctoribus et dei ministros de quibus
multi crederent in christum sicut
dicitur **Jo. xij.** et in eos qui conuer
tuntur ad cor id est ueraciter et ex
corde conuertuntur ad christum quod
dicitur propter gentes qui relicta
gentilitate fidem catholicam susce
perunt deuote **Vnde** translatio he
braica habita non conuertentur
ad stultitiam. id est ydolatriam quae
est maxima stulticia. scilicet attribuere crea
ture deitatem **Ueritatem** in ppe timen
tes eum salutare ipsius quod dicit
Licet super omnes loquetur pater
tamen salutare ipsius id est salua
tio que per ipsum est et his prope
qui timent eum perseveranter et non
solum his qui perfecte timent eum
sed his etiam qui dimittunt pecca
re propter timorem dei qui timor
licet sit seruilis propter timorem pe

ne tamen introducit caritatem et di
lectionem sicut seta filum secundum Au
gustinum ut allegat magister in
sententiarum distinctione. xxxiiij.
Et ideo dicitur id quod est pater
metes in quantum talis timor de ipso
quo disponit ad caritatem **Ut** iha
bitet gloria id est christus qui est
gloria patris in terra nostra **Vnde** cri
sto nato dicitur **Jo. i.** Et uidimus
gloriam eius gloriam quasi uisibilem a patre

Hugo Moraliter uo intelligi
tur ut ihabitet gla
id est testimonium bonum in tra
nostra hoc est in conscientia nostra
hoc testimonium ut dicit bernar
dus consistit in tribus. **Primum** est uide
licet credere quod remissionem peccato
rum habere non possis nisi per indul
gentiam. **Deinde** quod nil boni operis
habere possis nisi ipse deus per sua
gratia hoc tibi concessit ut bonum
operaris. **Tertium** quod uitam eternam
nullis operibus promereri possis
Sequitur misericordia et ueritas
obuiaue **Nico** id est conuen
runt sibi **Nico** runt sibi similes
in persona christi quod ex dei misericordia
in uerbo assumpsit carnem. **Et** ideo ad
complendum ueritatem promissionis
facte patribus ueteris testamenti fi
lius dei incarnari uoluit **Iusticia** et
pax osculate sunt quia christus in sua
passione satisfecit pro nobis per
uiam iusticie quam iusticia pax sta
tini fuit osculata quia per suum sa
guinem pacificauit ea que sunt in
celo et in terris **Colos. i.** Deinde de da
rat modum natiuitatis ipsi quod natus
est de uirgine **Vnde** dicit ueritas et

christus qui dicit de seipso Jo. xliij
ego sum via: veritas: et vita. De terra
orta est Jo. de virgine Maria: quae
terra vocatur ysa. xlv. Apert terra
et germinet saluatorem. Illa enim quae
oritur de terra non oritur de commi-
xione maris et femine. Sic beata vir-
go concepit et peperit sine virili con-
suetudine. Et propter hoc de isto conceptu
et ortu praedixit ysa. liij. Ascendet sicut
virgultus coram eo: et sicut radix de
terra sitiens: et de virgine non fructi-
bata semine virili. Et iusticia de ce-
lo profertur. et pater iustus vel tota
trinitas disposuit ut dei filius car-
nem acciperet de virgine ut sic per
viam iusticiae homo verus satisfaceret
et sicut primus homo deum offendit.

Cal. Moraliter. Veritas de terra
oritur quando peccato-
ris confessio accusantis seipsum de-
offertur. Et iusticia de celo prospicit
quando ei datur remissio peccato-
rum: quod in illo publicano adu est.
Nam quae veritate humiliter de se con-
fessus est: dicitur. Propitius esto mi-
hi peccatori. iusticia super ipsum pro-
spexit: quae descendit iustificatus in do-
mum suam.

Nicola. Deum ostendi-
am. Virgo dicitur quae vir-
tute virgo beata fuit secundata cum
dicitur. Et tunc dominus dabit tibi
gentem. id est gratie plenitudine;
non solum ad sanctificationem men-
tis virginis: sed etiam quantum ad
fecunditatem ventris. Et terra non
strata. id est beata virgo incemerata.
Et dabit fructum suum. id est benedictum
dominum nostrum: ipsa permanens
in corrupta virginitate in partu quae

post partum. Deinde post octiduum post
agitur de eius praecursore cui dicitur. Et
in iusticia ante eum ambulabit.
et Johannes baptista: qui dicit iu-
sticia eo quod penitentiam predicavit per
quam fit iusticia de offensis commi-
sis. propter quod dicit saluator. Matth.
xxi. Venit ad vos Johannes in via
iusticiae. Et quae ipse Johannes non so-
lum iusticiae praenuntia predicavit: sed
primo eam tenuit per asperitatem ve-
stis: et in praedicatone videtur: sicut quod di-
citur Matth. xliij. Et subdit et po-
net in via. id est penitentiae. gressus su-
os. ut factum ostendat in seipso quod
alijs predicabat verbo: sicut de cri-
sto dicitur Act. i. Cepit Jesus facere
et docere.

Collect. Cogitamus
quae sint incomprehensibilia in nostro
saluatore viscera pietatis ut de sum-
mis caelorum descendens ad huma-
ni generis saluationem dignatus
est omnium fieri servus: qui per ex-
emplum suae humilitatis ac penitentie
docuit nos ad regna caelorum per-
uenire. Ipsi igitur documenta no-
stris inscribamur membris ac mi-
sericordiae eius in memoria crebro
reuelantes exerceamus nosmetipsos
digna conversatione in operibus
iusticiae. extinguamus fletibus et
dignis penitentie fructibus culpas
quas fecimus quatinus tempora
ad indulgentiam nobis indulta sic ex-
pendere valeamus ut eius vestigia
sequentes qui pro nobis nasci et
mori voluit: ipsi co-regnare mereamur
cum patre et spiritu sancto cui
est honor et gloria in secula seculi.

rum Amen.

Psalm⁹. lxxxv

Indina do^{mi}ne
aurem tuam et exaudi

Titulus oratio dauis Jeron.

Psalmus iste vocem continet me-

diatoris christi domini qui hic o-

rat **glosa** pro nobis. ut sacer-

dos noster. orat in no-

bis ut caput nostrum. oratur a no-

bis ut deus noster. Intentio psal-

miste est nos monere ad oratione

Rico Potest etiam exponi

ut sit oratio cuiuslibet

fidelis positi in afflictione spiritus

per tentationes: demonis instrum-

tum. Primo igitur allegans suam

indigentiam ait.

Indina domine aurem tuam. |

Unico Quia petentium vo-

ta agnoscis. **La exau-**

di me. **Ut mea desideria compleant**

Causam sue petitionis allegat. di-

cens **Quoniam inops. tuo indiges**

auxilio **Et pauper. a me nihil bo-**

ni habens **Sum ego. Egenus enim**

a pauper dei est quisquis meruit

mundi istius peruersitate vacuari

Aug⁹ Qui enim non superbe

sapiunt in deo paupe-

res sunt. quibus deus inclinat au-

rem suam. **Novunt enim spem sua**

non esse in auro a argento neq; in

illis rebus quibus homines ad te

pus circumfluere videntur. Discite

ergo esse inopes a pauperes siue

habetis aliquid in isto seculo siue

qui non habetis. **Pam a homine;**

mendicum inuenis superbum. et

hominem habentes diuitias inue-

nis confidentem. Et habentibus a-

liquam substantiam huius seculi

non habentibus interior inspe-

ctor est deus. ibi appendit: ibi exa-

minat. Videte quia meritum quo

exaudietur in eo posuit. ut diceret

quoniam inops a pauper sum ego

Si non fueris pauper non exaudi-

eris. Quicquid est circa te vel in te

unde possis presumere abijce abs-

te. Tota presumptio tua: deus sit.

Ustodi animam meam **Ja la-**

queis dyaboli **Quoniam sanctus**

sum. non per me sed per te sanctifica-

tus sum in baptismo. ubi a te me

sanctificante: accepi remissionem

peccatorum. Non est ista superbia

elati dicendo. quoniam sanctus sum

sed confessio non ingrati. Si enim

dixeris te ex te sanctum: superbus

es. Rursum fidelis in christo a me

brum christi si te dixeris non esse

sanctum: ingratus es. Dic deo tuo

sanctus sum. quia sanctificasti me

quia accepi. non quia habui. sed

quia tu dedisti. non quia merui

saluum fac seruum tuum deus me

meus sperantem in te **Ecce ille san-**

ctus non est superbus. quia spe-

rat in dominum **Utere mei do-**

mine quoniam ad te clamavi tota

die. id est toto tempore vite mee.

Cass. Semper supplicare nos

pa delinquimus. **Magna quidem**

voce ille clamat ad dominum. qui

quis lingua tacet. bonis tam ope

ribus pſeueranter exclamat. **LE**
tificam animam ſerui tui.]

Iero a tribulationibus preſe
ntibus meſtra. **Quia ad te**
domine animam meam leuauit.]

nico p deum otam oratione: que
ſim damasceum eſt ele
uatio mentis in deum.

Aug Ammonemur em; cor
noſtrum leuate in deum
ne putreſcat i terra. **Et vn̄ inquis**
hoc poſſuz; qui funes; que machi
ne vel ſcale. **Audi** gradus affectus
ſunt iure tuū uolūtas tua eſt. **Amā**
do aſcendis. negligēdo deſcendis.
Stans in terra; in celo eſt ſi diligas
deuz. **Non emz; ſic leuatur cor quō**
leuatur corpus. **Corpus vt leuetur**
mutat locum. **Cor vt leuetur uolū**
tatem mutat. **Quocunq; emim con**
uerſit ſe cor iuſti in terrenis reb;
amari tudinem inuenit. **et unde dul**
ceſcat nō habet; niſi ſe leuet ad de
um. **Quomiam tu domine ſuauiſ.]**

Cal quia poſt amaritudinem
huius mūdi dulcis eſt ad
te reuertentib;. **La mitis.]** quia diu
ſultines peccatores. **La multe miſe**
ricordie.] **La copioſus eſt i miſericor**
dia. **omnibus iuocantib;. te.]**

Iero Quomiam; hiſ qui te puro
corde iuocant; mite te pre
ſes; copioſam miſericordia; eis in
dulges. **Auribus pcepit domine**
orationem **nico** loquit de deo
meam. **nico** ab modū ho
minis; qui indinat aurem ſuā ad
illud qd vult audire. **La in te deuo**
ti deprecationis mee.] **bandō mihi eſt**
ſectum orationis mee.]

Aug Oratio tua ad deū locu
tio eſt. **Quōdo legis; de;**
tibi loquitur. **Quādo oras; deo loq**
ris. **ſi vanas noxias a ſupſtuas**
in oratione intermiſcas cogitatōes
iniuria eſt eiūs cui; quo loqui mee
peras. **Sed quid; deſpandum eſt**
ergo de genere humano; et dicen
dum iaz; ad damnationem pertine
re omnē hominem cui ſurrepſerit
aliqua cogitatio oranti a interrup
tit orationem ipſius. **ſi hoc dixerit**
mus fratres; que ſpes remāet nō
video. **Putā dicere deum.** Quotienſ
cunq; ante me ſtetisti tanta vana
a ſupſtua cogitaſti; a vix mihi ſta
bilem et firmam orationem feceſti;
reſponde. **Tu autē; domine ſuauiſ**
eſ a mitis tolerāſ me. **Ex egritudi**
ne deſuo. cura me et ſtato. **ſa vi**
res firmas a firmus ero. **Reſpōde**
at deus a dicat. **ſi viſ vt pcpiam**
a figam in auribus meis oratōez;
tuam; pcpit a ſige i corde tuo legē
meaz. **ſequitur.** **Quō die tribula**
tionis mee.] **in toto tempore hu**
ius vite que plena ē miſeris.] **La**
maui ad **Hugo** **Et hō ſecure**
te.] **ſeci.]** **quia]**
multociens **La exaudiſti me.]** qui eſ
adiutor in tribulationibus. **Et te**
ne poteſ me iuuando exaudire. **La**
Quia non eſt ſimilis tui in dñs
domine; a nō eſt ſim opa tua.]

Iero Non reperitur in ſimula
cris gentium qui ſic poſ
ſit vt tu; ope **nico** **ſequitur p**
rari. **nico** **phetia de cō**
uerſione gētū. **La Omnes gētes qſ**
cunq; feceſti.] **multi ex omnibus**
ſij.

gentibus per figuram yptole.

Hugo venient p fidem ad adorabunt coram te
dn̄e: a glorificabūt. et gloriosum
predicabunt. in nomen tuū. videlz
xp̄ianū. **Q**uoniam magnus es
tu in potētia et facies mirabilia.
in actu que nemo potest opari.

Cal. Quis enim ut ipse celum
terramq; vel oia que i eis
sunt momentanea possit celeritate
p ficere: aut eoz existētiā cōtinē.
tu es deus solus q̄ hec oia facis.

Nico Allegationibus p exau
ditiōne petitiōnis sue de
curtis: cōsequēter format petitiōne
suam: dicens. **E**duc me dn̄e in
via tua. s. fidei a moy siue māba
toz tuoz. et ingrediar in veritate
tua. lib ē in veritate vite a te tradi
ta in lege. quia aliter ingredi non
possem: nisi per te ductorem.

Aug Quomō dē ducit semp
monendo: semp donan
do tibi manū tuā et auxiliū tuū.

Hugo Letetur cor meū si te
ductorem dn̄i spe pre
gustat p̄hēmitatē. Sed qz dum ad
huc est homo in hac vita cadē po
test. **I**deo addit. ut timeat nomē
tuū. Idum cogitat discretiōne in
dicij futuri: vbi nomē eius erit ad
mirabile. de qua ysa. xix. dicit. Ec
ce nomen dn̄i venit de longinquo:
ardēs furor ei⁹ a grauis ad portan
dum. Ex timore autē sequit̄ confes
sio peccatoz. Vnde subdit. Non
fitebor tibi dn̄e deus meus. ioiā pec
cata mea in toto corde. Quatuoz
sunt parts cordis. s. imaginatio si

ue cogitatio. memoria: intelligētia.
volūtas. Et his omnib⁹ partibus
cōfitebdū est. **P**eccato: emz cōfite
ri debet peccata ex cogitatioe: vt. s.
p̄meditatus accēdat ad cōfessio
nem: iuxta illud ysa. xxxviii. Reco
gitato tibi omnes annos meos in
amaritudine anime mee. **I**tem ex
memoria: vt que p̄cogitauerit nō
obliuiscatur in cōfessione. **I**tem ex
intelligētia: vt intelligat magnitu
dinez a abhominatiōne peccatoz.
Item cōfiteri debet ex volūate. s. sat̄is
faciendi: a amplius non faciendi
pecca. **Cal.** Sicq; ex toto corde
tum. cōfiteb: qui se ad do
minū vniuersa mentis integritate
trāstulerit. Addiditq;. et glorifi
cato nomē tuū in eternū. hoc sigt
videlicet qz laudes dn̄o inter s̄ctos
eius ingiter p̄sonabit dum in illa
beatitudine p̄mia p̄missa p̄cepit.
Causam vero dicte laudatiōis sub
iungit: dicens. **Q**uoniam miseri
cordia tua magna est super me.
Dane misericordiā dē datur atq; dī
cit. et eripuisti animā meā ex
inferno inferiori. Infernū vero nō
irrationabiliē forsitā arbitramur
esse sub terris: cum in veteri testa
mento de Dathan a Abiron legat̄
Apuit se terra a deglutit̄ eos. et
viuū descendērit ad inferos. Sed q̄
itinere illuc anime transferantur:
quoniam i auctoritate diuina non
legitur: habemus icertū. Infernū
habere inferiorem partē: loc⁹ euā
gelij testatur: quo dicit impij di
uitem i flammis constitutū: leuā
se oculos suos et Lazarium vidisse

in sinu **Abrahe**. **S** licet vtrique esse apud inferos viderentur: pro merito tamen discretionem superiore locum sanctis: inferiorem vero peccatoribus doctor **Augustinus** estimat de putandum. Unde nunc gratias agens fidelis populus: dicit aiam suam literatam ab inferno inferiori **Augsti**. id est a talibus peccatis per que posset reduci ad tormenta inferni inferioris. non in quo iam erat: sed futurus fuerat: nisi dei gratia eum liberasset. Sequitur vox capitis nostri pro parte humanitatis assumpte exponentis suam passionem et resurrectionem. **Hugo** O deus pater. **N**equi iudei infurereunt super me. id est contra me: accusantes me falsis testibus. **L** a synagoga potentium. id est congregatio principum sacerdotum: et phariseorum. **L** que fuerunt dolosis consilijs. **L** animam meam. ut interficerent me. **L** a non propofuerunt te in conspectu suo. ut timeant me innocentem occidere. **L** **Et tu domine deus meus miserator.** in actu. **L** a misericors. in natura. **L** a pater peccatores diu expectas ad penitentiam. **L** a multe misericordie. quia multus es ad ignoscendum. **L** a verax in promissis. **L** respice in me a miserere mei: da imperium puero tuo. id est da iudicium filio tuo. Unde **Johan. v.** dicit. Pater non iudicat quemquam: sed omne iudicium dedit filio. **L** et saluum fac filium ancille tue. id est teate **Marie**: educendo me ab inferis. **L** **H**ac mecum signum

in bono. id est ut mea resurrectio sit signum fidelium meorum. **Et tene dicitur mecum.** quia filius ut deus suscitavit carnem suam cum patre. **Et hec mihi facias** ut videant qui oderunt me. **L** iudei. **L** a confundantur. vel hic pro emendatione: vel in futuro per damnationem. **L** quoniam tu domine. **L** pater. **L** a d iuisti me. in passione. **L** a consolatus es me. in resurrectione. **Nico** Moraliter vero da imperium puero tuo. id est da mihi potestatem de vincendi passiones animi mei: et temptationes inimici. **L** a saluum fac filium ancille tue.

Hugo et ecclesie catholice in qua renatus sum ex aqua et spiritu sancto. **L** **Fac mecum signum in bono** ut cum sanctis tuis appaream in resurrectione immortalis. **L** ut videant qui oderunt me. videlicet maligni: tam demones quam homines. **L** a confundantur.

Aug⁹ In iudicio confundentur pncipiose qui modo non lunt confundi salubriter. Confundentur enim quando dicent. **Hi sunt quos aliquando hominum in derisum et in similitudinem improperij. Nos insensati vitam illorum estimabamus infamiam. Ecce quomodo computati sunt inter filios dei.** Quid nobis profuit superbia nostra: aut diuitiarum iactantia quid contulit nobis. **Traherunt omnia illa tanquam umbra abiicitque.** **L** Quomodo tu domine adiuuisti me. in certamine: et demonum quam tribulationum. **Adiuuat quando virtutem prestat resistendi.**
• Gij •

temptationibus aut patien-
di ad
uersa. Quia consolatus es me. In mise-
ria huius seculi: quod est regio mor-
tuoꝝ: in qua est labor: dolor: timor
tribulatio: temptatio: gemitus: su-
spirium. **Die falsi felices sunt: veri in-
felices.** quia falsa felicitas vera mi-
seria est. **Qui vero se agnoscat i ve-
ra miseria esse: erit etiam in vera fe-
licitate.** et tamen nunc quia misere-
es: audi dñm dicentem. **Beati iugē-
tes.** Nihil tam cōiunctū miserie q̄
beatitudinis. **Beati em̄ sunt in spe lu-
gentes in re.** quia adhuc in tribu-
lationibus istis: in peregrinatione
ista: in morte ista miseras istas pa-
tiunt. **Contristatus est beatus Cy-
prianus et ceteri martires in passi-
one: mō consolati sunt in corona.** Do-
minus enim noster **Iesus christus**
adhuc interpellat pro nobis. **Om-
nes martires qui cum illo sunt in-
pellant pro nobis.** Non transeunt
interpellationes ipsoꝝ: nisi cū trā-
sierit gemitus noster. et cum tran-
sierit gemitus noster: omnes in vna
voce: in vno populo: in vna patria
milia miliū cūcta psallentib⁹ an-
gelis: choris celestium potestatuꝝ
in vna ciuitate viuentium erunt.
**Nullus ibi gemit: nec suspirat: ne-
q̄ eget: aut laborat vel moritur: si pa-
ce sempiterna ibi perfecti sumus.** Ces-
sant opera misericordie: quia ibi nul-
la miseria inuenitur: nec opus erit
ibi arandi: seminandi: coquendi:
vel texendi. **Nihil horuꝝ: neq̄ aliq̄
necessitas ibi est.** Et ubi necessitas
non erit neq̄ miseria vel indigentia
ibi opa necessitatis et miserie non

erunt. **Quis ibi erit negotium vel
actio nostra.** Nunquid amor noster
erit otiosus. **Nequaquam.**
Cassianus sed erit quod dicit in alio
psalmo. **Beati qui habitant in do-
mo tua dñe: in secula seculorū lau-
dabunt te.** **Hec erit actio nra: laus
dei.** **Amas ibi et laudas deum.** **Hec
erit ibi negotium tuū.** non desines
ipsius amare. quia pulchritudo eius
insatiabilis est. **Et non desines eius
laudare.** quia semper esuriet eū. **Nā
de sapia vidū est.** **Qui te edunt ad-
huc esurient.** **Hec dulcedo erit ief-
fabilis.** **Interiꝝ quid petit a nobis
deus: nisi fidem non fictā: spem fir-
mam: caritatē puram.** **Ambulet ee-
go quisquis fidelis in via dei.** **frat-
patienter temptationes et molestias
seculi.** suscipiatq̄ in hac valle
miserie consolationes dñi nostri **Je-
su christi** qui est benedictus in secula
seculorum. Amen.

Psalm. lxxvi.

Hondamen-
ta eius in Titulus. Fi-
lius chore ps. cantici
Filij chore fideles signant christiāces
quibus propheta ciuitateꝝ dei et eccle-
siam pre- **Hugo** sedm duos
dicat. **Hugo** status eius
dem. **Primo** sedm statum quo mi-
litar in terris: a quo dicitur in ps.
quia in pñti statu ecclesia operat.
Et sedm futurum statum: a quo di-
citur canticiꝝ. quia ecclesia trium-
phans canticis et laudibus dei delectat.

glo. Intencōne nos ad amorē
monet celestis iherusalem;
Rico. De materia huius psal
mi dicunt aliqui hebrei
q loquitur de ciuitate iherusalem
quā edificauit salomō eā clauden
do triplici muro a de templo quod
edificauit ibi valde nobilit et sup
mo se vt patet. iij. regū. ij. palip.
sed hoc non videtur posse staē qā
cum dicitur infra. **Glosa** dicta sūt
de te ciuitas dei. In hebreo habet.
Cela. quod perpetuitatē significat
a parte post. propter quod.

ieronim addit semp. qd
ē ommissus in trās
lacione communi. **Ciuitas** et tem
plum qd edificauit salomon non
durauit i perpetuum. sed solū ccc. xx.
annis sū hebreos. a tūc nabugo
donoso ciuitatē a templū destrux
it vt habetur. iij. regū. vltimo. **Sā**
dienim doctōes nostri. **Jeronim**
Aug a **Cassiodorus** dicunt qd iste
psalmus loquitur ad litterā de mi
sterio christi a ecclesie vt dictū est
Propheta ergo plenus spiritu sādō
multū volens apud se. de ciui
tate dei fastigium ecclesie militan
tis describens ait

Rundamēta eius id est ecclesie
collocata sūt in montibus
sāctis. v. in xpō a apłis. Et hoc iij.
Job. loquitur in apocalip. xxi. di
cens Et murus ciuitatis habēs fū
damenta. xij. Et in ipsis. xij. nomī
na xij apłolorū. a agmī. **diligite**
dominus portas syon. **Porte syō**
id est ecclesie que deum hic specu
lantur p fidem dicuntur illa per que

fit ingressus ad ecclesiam militan
tem scilicet exorcismus. cathedra
a baptisim^o. **Super omnia taberna**
cula iacob. id est super cultū vete
ris legis qui fuit in pluribus tabe
naculis. **Primo** videlicet in tabna
culo facto a dauid. ii. regum. viij.
Tertio in templo salomonis. iij.
regū. vi. **Glosa** dicta sunt de te
in veteri testamento vt patet i hoc
libro psalmorum a in nouo testa
mento in pluribus locis. **Ciuitas**
dei. Ciuitas est ciuium vnitas. In
ecclesia vero de omnibus nationibus
vnuntur omnes p fidē a caritatē
christi p quod efficiuntur ciues ce
lestes sū qd dicitur ad ephesios.
ii. **Jam** non estis hospites a adue
ne. sed estis ciues sanctorum a do
mestici dei. **Consequenter** describi
tur ciuium multiplicatō que facta
est per predicationem apłolorū
Vnde dicit. **Memor ero raab a ba**
bilonis: sciendum me. **Hic** raab
sū hebreos a beatum **Jeronimū**
in translatione hebraica non est
propriū nomen illius mulieris
meretricis que recepit nuncios io
sue a abscondit vt habetur. ij. iosue
sed est nomen appellatiuum a sig
nificat super **hugo** per quod
biam **hugo** intelligitur
populus gentilis superbus ydola
trix et peccatis: qui nuncios cri
sti id est apłolos suscipit et pre
dicationem eorum in cordibus su
is abscondit **Per** babilonē que
interpretatur confusio intelligunt
generaliter omnes peccatōes qui
in confusione peccatorum sūt. **De**
Ciiij.

hijis ergo dicit dominus p[ro]ph[et]a
tam. Memor ero raab a babilois
idest gentium a peccatorum [Sci
entium me] per fidem quos conse
quenter per partes determinauit
dicens [Ecce alienigene] scilicet
gentes [tyrus] idest peccatores
qui sunt in angustia penitentie si
cut prius fuerunt in angustia pec
catorum. Nam tyrus angustia in
terpretatur a populus ethyopu[m]
qui peccatorum fuerant obscuri
tate teterim. hij fuerunt illic id
est in ec[clesia]. De quibus
desia **Callio**. resurgentiu[m]
sanctorum numeru[m]. Sin illa celesti
patria compleatur. ecce gloriosa
dicta sunt de te ciuitas dei.

Hugo que videlicet glorio
sa declarat cum sub
iungit dicens Nunquid syon
dicit ho[m]o. Syon significat
mo[n]ico[m] eccl[esi]am. a est
hic d[omi]ni casus vt sit sensus

Hugo Nunquid purus homo
dicit. syon idest persuad[er]e bit eccl[esi]e.
istud videlicet gloriosum mira
culum. quod sequitur videlicet a
homo natus est in ea idest crist[us]
homo natus est in eccl[esi]a [a ipse
christus] fundauit eam. videli
cet eccl[esi]am in apostolis a crede[n]
tibus qui homo christus est. altis
simus idest deus. Hoc enim est
impossibile de puro homine fieri vt
quis fundat ciuitatem a nascatur
in ea quoniam fundator ciuitatis
prior est ciuitate. Vnde eccl[esi]a n[on]
potuit hoc de christo homine crede
re nisi in christo diuinitate; p[ro] ope

ra miraculorum intellexiss[et]. **Chri**
stus enim homo natus est in ea:
a christus deus fundauit eam
Augustinus Sic fundauit ci
uitatem eccl[esi]am in qua spiritua
liter nasceretur. quod creauit m[er]e
de qua carnaliter nasceretur

Collect. Vnde a de beata vie
g[er]mine maria potest h[ic]
versus exponi ab littera; hoc mo
do **Nunquid syon** idest b[ea]ta
syon idest de in deis traxit origi[n]e
nunquid dicit corde a ore. sup[er] ho[m]o
purus est. quasi dicit. Non dicit
q[uod] filius suus purus homo sit sed
potius q[uod] fili[us] suus b[ea]t[us] d[omi]n[us]. sit de
us a homo. Vnde de vtraq[ue] natu
ra eius subiungit dicit. a homo
natus est in ea. Ecce humanitas
filij eius. a non dicit puer. sed ho
mo natus est in ea. Juxta illud. Je
remie. xxxi. Femina arundabit
vi **Nicola** quia cristus ab
eu[m] instanti concep
tionis sue fuit in vtero matris ho[m]o
perfectus virtutibus a scientijs.
licet non s[ecundu]m quantitatem corporis
Et ipse christus qui est altissim[us]
s[ecundu]m naturam diuinam fundauit
beatam virginem eam confirman
do sua gratia. ita q[uod] nec mortaliter
nec v[er]baliter peccauit. Et bene ista
scimus quia dominus narrabit
idest narrari faciet in scripturis
populorum idest in euangelijs
ad omnes populos predicatis et
deriuatis. Et dicit. narrabit. q[uia]
ipse christus nihil scripsit sed scri
bere euangelia euangelistis in spi

Callio.

plalm

rauit et principum id est aposto-
lorum qui sunt principes horum
videlicet populorum crede nrium
qui scilicet apostoli fuerunt in
ea scilicet ecclesia. et scripserunt
christi a ecclesie misterium vt pa-
tet in epistolis pauli et aliorum apo-
stolorum Consequenter describit
secundus status ecclesie scilicet tri-
umphantis in quo est laus iugis
a perennis. Vnde dicitur **Sicut**
letantur **hugo** hic sicut in hoc
loco est expressi-
uum veritatis et non nota similitu-
dinis **Calliodorus** quia plenis-
simum gaudium istius mundi
vix est ymago aut similitudo ali-
qua future felicitatis

hugo dicitur 30 **Sicut letan-**
cium omnium. **Habi-**
tatio est in te. Quod sic legitur. O-
mnis spon: superna habitatio omnium
teatorum est in te. sicut letancium
id est omnes qui habitant in te io-
cundi sunt et vere letantur. quod de
ecclesia presenti non potest verifi-
cari. quia semper sunt in ea aliqui
afflicti mesticia temporalis. Et quia
hic versiculus de beata virgine ca-
nitur. potest et de ipsa dici. Sicut le-
tancium omnium: habitatio est in
te sancta dei genitrix. quia tu spes
es. consolatio. refugium. turrisque
fortissima et inexpugnabilis omni-
bus. qui ad te confugiunt. Vnde
cantat ecclesia. Sub tuam protecti-
onem confugimus vbi infirmi ac-
ceperunt virtutem: et propter hoc
tibi psallimus dei **Calliod.**
genitrix virgo.

Laudata est demonstratio gene-
re ciuitas illa fidelium. non tempo-
ralibus bonis: sed eterna felicitate
mira **Coll.** Ex sermone bea-
bilis. **Coll.** ti fulgentij episcopi.
Consideremus dilectissimum de-
siderabilem huius ciuitatis felici-
tatem. in quantum desiderare possi-
bile est. Vt enim vere est considerare
nullus sermo sufficit. De ea enim
in quodam loco dictum est. Considera-
te quo aufugit dolor. tristitia et ge-
mitus. Quid in hac vita beatius.
vbi nulla est miseria. nullus dolor.
nullus timor. nulla infirmitas. nul-
la discordia sed cuncta consona. que
pax erit et concordia omnium san-
ctorum letantium in ea: in qua re-
gem christum in decore suo specu-
lantur. cuius pulchritudo. cuius
gloria et maiestas humanorum exce-
dit sensum. O quam grandis leticia. quam
excellens sanctorum gloria. cum
vnaqueque facies fulgebit sicut sol et
deus erit omnia in omnibus. O quam
ta illis in communi leticia. qualis
felicitas sanctorum omnium. qui
hic dominica precepta seruantes
et ad celestes thesauros terrena
patrimonia transferentes. illic in-
enarrabili iocunditate letantur. Pre-
sta nobis domine ihesu christe rex
eternus. vt quod hic verbis de glo-
ria tante felicitatis explicare non
possumus. ibi in eterna beatitudi-
ne te donante cernamus Qui cum
patre et spiritu sancto viuas et reg-
nas in secula seculorum Amen

psalmus lxxviiij

Domine de⁹ salutis Titulus canticū psal. filijs chore In fine pro melech ad respōdendum intel lectus emā. **H**u. Sciendum qd istrahelice. **H**u. i psalmis illis vbi in titulo apponitur psal. signi ficatur qd ille psal. agit de operacō ne: vbi aut apponitur canticum ibi agit de spiritali leticia: vbi autēz vtrumq; sicut hic insinuat qd de vtroq; agit. vnde pōt de facili intel ligi titulus iste Cuius sensus tal ē. Hic psalm⁹ dirigit nos in finem idest in cristum vt sepe diduz est. quia ad ipsum tendimus tanq; ad finem nos pficientem. a est canticū ps. qd hortatur nos ad opandum in leticia spiritali Et cantat filijs chore idest imitatorib⁹ passionis christi pro melech ad respōdendū **M**elech interpretat chorus Filij et go chore hoc est vere christiani de bent esse quasi chorus p lataz imi tacionem passionis christi respōde res precatori christo qui p̄mus incepit pati volūtarie a cum leticia fm qd dicit petr⁹ vñ. xps passus ē p nobis: exemplum vobis relin quens vt sequamini vestigia eius Et hic est intellectus eman idest coheredum christi. Naz eman fra ter interpretatur. a additur istrahelice. quia tales imitantur christuz qui sunt istrahelice idest solum de um intencōnis oculo in suis operi bus considerantes. Nam istrahelvi dens dñi interpretatur Intencōne monet christi passionem imitari

Nico Nam fm Augustinum a Jeronimum materia huius psalmi est. Passio dñi nūc ihu christi quam ps preuidit per spiritum p̄p̄cie a eā scripsit i hoc psal. i p̄sona xpi hois ad p̄rez. d.

Domine rōne gnalis gubna cōis **D**ugo Lte⁹ Jaudor [salutis mee] p que spero saluari

Cassi. Nam q salutis sue deuz p̄fiteat auctore. omia q oportuerat dici plenissime ac bre uit explicauit. Sic magister opt⁹ cū p̄rem p̄catur. nobis queadmo dum supplicare de team⁹ ostēdit a addit [in die] idest in prosperis [clamaui] [orando] [a nocte] idest i ad uersitate [coraz te] Intēde puā vt quia vtrūq; tempus humanaz vitam compleditur: iugiter se do minū orasse declarat. **I**ntret i cō

spectu tuo orō mea Nico. Est ei orō q̄ nūc⁹ ad deū cui p̄mo dat accessus a se dō audietia p̄p̄ qd se q̄tur [indina aure tuā ad p̄cā meā] [exaudieto]

Cassi Incliat autē eā p effectū **Cassi** autē suā do min⁹. cū misericors digitur audire

Cam sue orōis ont dices **Q**uia repleta ē mal aīa mea [Mal' vtiq; nō suis q̄ p̄cā n̄ habuit si delictis mūdi quib⁹ laborabat hūanitas] **P**eccata ei p̄pli p euntis pius mi serator ad anime sue molestiā tra xerat dum omnibus condolebat

hugo [a vita mea] [corpore] [bis] [in inferno] [appropin] [quauit] [idest] [morti] [expositus] [suz] [quia] [qui] [est] [in] [morte] [prope] [infer] [num] [est]. **D**einde culpā eos qui

putabāt xpm mortuum fuisse sic
commuter alij moriuntur dicens.

Estimatus sum a iudeis **Cum**
descendentibus in lacu qd sic reli
quos p̄dō:es me morti subire ar
bitrati sūt a descēdere in lacu sepul
chri vel in pfundū inferni **factus**
sum sicut hō sine adiutorio v̄ te
putatus sum apud eos q̄i nullum
hīs adiutorē; ad liberandū. **Vñ**
dixit. **Mat. xxvij.** Alios saluos
fecit: seipsum non potest saluū fa
cere. **Sed** ostēdit qd ita nō erat sic il
li estimabant. **Vñ** addit **inf̄ mor**
tuos li.

Cass Solus inf̄ mortu
os liter fuit: quā
ipsa mortis claustra cōfregit. Et li
cet sic essem liber vt p̄pria p̄tate po
nerem animā meā q̄ itēū resume
rem. tūl. **Estimatus sum sic vulne**
rati v̄ flagitiosi q̄ exigentib⁹ suis
culpis occidunt. **Vñ** trāslacio he
braica habet sicut in f̄edi etiā me
putauerūt **tanq̄ dormiētes in se**
pulebris: quorū n̄ es memor am
plius v̄ tanq̄ vnus de malefactori
bus q̄ peccatis exigentib⁹ a te reb
duntur.

Hugo **Et p̄pter hoc**
alieni. **Hugo** **lip̄i** viz iu
dei de manu tua sic de adiutorio
tuo **repulsi sunt** q̄ me sine adiu
torio tuo putauerūt. **Posuerunt**
me in lacu inferiori Lacus q̄nq; po
nitur p̄ torculari sicut ibi. **Mat. h.**
xxi. Et fodit in eo torcular posue
rūt me in torculari crucis. et addit
inferiori v̄ in vilissimo tormēto cū
latronib⁹ v̄ de subdit **in tenebro**
sis v̄ inter malefactores peccatis
obscuratos. qd inf̄ duos latrones

crucifixus **et in vmbra mortis**
v̄ in morte carnis. **Mors** enī carnis
vmbra est eterne a vere mortis.
sicut sompn⁹ vmbra est hui⁹ mor
tis carnalis. **Deinde** ostēdit qd non
tūm mortem a omnia tormēta aū
mortem passus est. **Vnde** subiun
git.

Super me confirmatus ē fir
miter. **Quia** peccata genti
us. **Iero** um i me suscipi. **Id**
circo furore tuum v̄ rigore iusticie
quē in gentib⁹ effusus eras sup
me venire fecisti. **Vñ** subdit **La om**
nes fluctus v̄ omnia
tuos. **Hugo** tormēta
linduristi sup me. qd colaphiza
tus. consputus. ligatus. flagella
tus. crucifix⁹ lancea p̄fossus sum.

Cassi Credebāt enī; de⁹ indu
xisse sup xpm amplissi
mas indignacōes q̄ eūm p̄hibe
re crucifigi: mortem illam putantes
penalem cum dispensacōis ei⁹ glo
riam non viderūt. **Sequitur** **Non**
ge fecisti notos meos a me vide
licet apostolos a discipulos meos
qui om̄s me relicto fugerūt. **Mat.**
xxvij. **posuerunt me** viz iudei **abho**
minacōnem sibi. **In** abhominacō
nem xps a iudeis tūc positus ē. q̄
pretereuntes scribe a pharisei cru
cifixo imputabant dicētes. **Vach**
qui destruit templum dei. et in tri
duo illud reedificat. et cetera que
sequuntur. **Trahitus sum** a iu
da ad mortē.

Hugo **La n̄ egre**
diebar v̄ non manifestabam exterius qd
deus eras. v̄ de p̄sa. p̄ly. vere tu es
de⁹ abscondit⁹. **Latuit** ei sub inf̄mī

tate carnis: et sustinuit excēdas
iniurias. vt patientiā doceret.

Cass. Vel de custodia nō ē in
gressus in q̄ eū pylatus
quasi hoīez inualidū retrusit. Locu
li mei languerūt pre inopia. Idūz
nūq̄ legim⁹ oculos xp̄i corpales
ifirmatos fuisse restat vt oculos
eius ap̄ los intelligere debeam⁹. q̄
in corpe eius in ecclā tanq̄ oculi
celesti lumine viguerunt.

Hugo In enim infirmati
sunt p̄ inopia ostān
tic a fidei cū fugerūt vt didum est
[Clamauī ad te dñe.] Mat. xxvij.
dicens. Hely hely lamazabatani
[totā die expādi ad te manus me
as. In cruce. Vñ ysa. lxx. Extendi
manus meas tō die ad p̄lm icre
dulum. Vel man⁹ dicit opa sua.
quibus factus ē patri obediens
vsq̄ ad mortem crucis.

Aug⁹ Sed q̄ solis p̄destina
tis ad eternā vitam et
nō omnibus ipsis in quos facta
sunt eius bona opa p̄fuerūt. Ideo
cōsequēnt abiecit. Vñ q̄d mor
tuus. In corpe sed corde obstina
tis q̄s tua miracula ab vitāz fidei
nō mouerunt. [facies mirabilia.]
quasi di

Cass. Talibus nō p
ceret. **Cass.** dicit opa tua:
sed ipsis mirabilia tua sūt ad sa
lutē. qui magnalia tua sub credu
litate conspi
Hugo dicit. Idē
boni predicatorēs q̄ medici dicun
tur animay. suscitabūt. mortuos
in peccatis vel in p̄fidia. et confite
bunt tibi. Ip̄ fide. q̄i dicat. Nō. q̄

frustra laborat extēd⁹ lingua p̄bi
catoris. nisi interius opes grā sal
uatoris. Corpus at̄ subditū pecca
tis sepulchry ē aīe mortue. quam
nemo pōt ad vitā btām resuscita
re nisi solus de⁹ etiam ad ltām.

Cass. Si medici p̄nt bñficio
artis salutez impēdere
languorib⁹: nullaten⁹ tñ p̄nt mor
tuos resuscitare. Quāq̄ narrabit
aliquis. Ierūs. in sepulchro. Vñ
peccat. misericordiam tuam.]

Aug⁹ Cui⁹ mors aīe iacet sō
corpis pōdere. et verita
te tuā in p̄bi **Hugo** in cū
tio ner. **Hugo** facio ne
peccati. quasi dicat. Nō.

Cassio q̄ nemo putat vti
tate dixisse: quā vide
tur negligēs p̄terire. Perditō q̄p
pe iuste vocata ē. vbi veritas non
admittitur: sed sola obstinatio cu
stodi

Hugo unq̄d cog
tur. **Hugo** noscēt in tene
bris. Ip̄tōz. [mirabilia tua.] in
sericordia tua p̄ quam mirabilia
oparis. p̄tōres iustificādo. hoc nō
ognoscēt i p̄tis: q̄ lux i tenebris
lucet. et tenebre eā nō op̄prehēdūt
[et. inūq̄d etiā cognoscēt. iusticia
tua in fra obliuionis.] hoc est in
corde pec

Cass. S; hec oīa idō
catoris. **Cass.** dicta sūt. ne in
inferno eius anīa relinq̄re ē: h̄ci ce
lerrima resurre dno pueniret. Den
de xp̄s qui p̄s i p̄sona capitis de
sua passione locutus ē q̄i p̄centor:
B in p̄sona mēbroz tñdit dicens.
[T ego. ne cū illis mortuis p̄iez
La d te dñe clamaui.] qui potes in

peccatis mortuos suscitare: a in sic
mos curare. Et qz ad clamorem se
quie gra que in orone impetrae.
addit Let mane] in tpe gre orō
mea pueniet te] vntuz ad iudiciū

Aug⁹ Vt aut orō ista se eue
scat a exerceat. differ
tur p̄lo fidei bonū qd̄ in eternum
dabit: a mala tūstura crebre scie
It̄ sequit̄ Qd̄ repellis domi
ne orationem meam] .

Hugo O:ō em̄ repellit videt̄.
dum differē dari qd̄
petit. Differē em̄ vt̄ ardenē? app e
tatur Laertis facie tua a me] Lo
quitur d̄ d̄ ad modū hōis: qz hō
autit facie ab eo. quem non vult
exau

Aug⁹ Autit em̄? d̄? ab
dicit Aug⁹ orōmb? facie nō
exaudiet id̄ qd̄ vult: qn̄ sibi ne
sciunt nō expedire qd̄ petunt. Se q̄
tur v̄p̄ ecē p̄ mēbris suis dicens
Paup̄ sum ego] esuriēs a sitis
in hac pegrinacōe bona vñ facia
tor̄ in patria Let in laborib?] etia;
sum La iuuentute mea] .

Hugo .s. a tpe abel Tūc em̄
fuit iuētus ecē: et
ex tūc fuit crebro ī multis tribula
tiomb?. Vñ in alio ps̄ dicit. Sepe
expugnauerūt me a iuētute mea
Exaltatus at̄ in diuicijs a in po
teña seculari] humiliatus sum] a
tribulaōe in surgēt Let cōturba
tus] It̄ a tranquillitate amissa pacis .
Qui avñ videt̄ ecē exaltata a dñā
fada. in d̄ magis est effecta serua
p̄ncipib? a tyrānis. qz iam nō ē
in ecē q̄ p̄ncipib? a tyrānis eaz
opprimētibus se aut̄at opponē.

eo qz om̄s timēt diuicijs suis Aliē
Vt sit v̄p̄ populi penitentis.

Call Exaltatus sū] laumens
in cogitacōe t̄paliuz di
uiciay Humiliatus sū] in cōfessio
ne p̄āōy] Let turbatus sū] confc
sus de p̄ssione cōtritiōis . qn̄ illa q̄
male gesseram. p̄mē medicamēto
dāpnauī. O b̄tā cōfessio q̄ et̄ t̄nū
tollis opprobriū. Nā quicq̄ in rea
tum venerit: p̄ p̄m̄am p̄p̄ tuis se
culis erit absolutū. Qd̄ me] a p̄
me sicut trāslacio hebraica hab;
transierunt] **hugo** . id ē casti
ire tue] .

hugo . gacōnes
quibus me purgas a emendas.
Et bene dicit. transierunt. qz quos
dominus in hoc seculo corripit et
flagellat. in ipsis ira eius non ma
net. sed transit in reprobis. q̄ hic
non castigantur. Ira domi in p̄se
uerat sic de talibus d̄. Jo. iij. Nō
videbit vitā s̄ ira dei manz sup̄ eū

Call Let terrores tui] de futu
ro iudicij cōturbaueūt
me] quos om̄is caro peccatrix
formidare di
noscat. **hugo**] Qd̄
me] h̄mōi tribulacōes a terrores
[sicut aqua]] a habundant̄ [tota
die circūde d̄ eūt me simul]] vt̄ ma
ior esset tribulatio et castigatio

Longasti a me amicum et pro
ximum: a notos meos a miseria]
supple **Cal** Hec frequē p̄js
mea] Cal] martirib? cōtigit:
a quib? terrore mortis officia hu
mana subtrahit a sunt.

Collector . Translaci
o romana

fic habet longe a me frāsi amī
cūa sodalem: notos meos abstu
listi. **Que** gñā hoīm sūt longe fre
quenter a fidelib⁹ in tribulacōne
aut in paupertate cōstitūtis. Vnde
puerbi. xiiii. Etā primo suo pau
per eūt odiosus: amicus vero diuitū
mul **Cassi.** Cantat iste ps̄ cō
ti. **g**ruca cōcorditer
filiis chore xp̄ianis sicut in titu
lo predictū est. qñ fidelis p̄ls xp̄i
secutus sanctissimā passionem de
uota imitacōe tñdet. hinc em̄ con
fessores carcer tenuit i dulos. hinc
martirū purpura a bisso preciosi
or sanguis emanauit. hinc ap̄lo
rum dicta p̄ totum orbē tonuerūt.
hinc tanq̄ sol purissimus fides s̄a
da processit. hinc ab tpales secu
li molestias p̄ferendas xp̄iani fi
deles amant. vt efne vite p̄mia
conquirant. **Qua** p̄pter nullus pa
uescat miserias que faciūt brōs:
nullus tormenta formidet q̄ dant
perpetuam sospitātē: nullus time
at tristitiā: que gaudiū tribuit se
pitemū. **Quis** em̄ erubescat p̄as.
molestias. paupertatē a miserias
corpales quas xp̄s dñs p̄ferre dī
gnatus est. **Quis** sane mētis pu
tēt opprobriū qd̄ elegit creatō: cū
dolorum sustinere. **Quo** circa p̄ eo
futeamus mundanā calamitatē si
cum ipso plenne volumus habe
re portio **Col.** Si ei cōpatimur.
xp̄o dño. que nos supplices de p̄ca
mur. vt nos sua passione a laq̄o
inferni liberatos. sua fortitudie ro
borare. et de sece mortis nexibus

diguet ab solue: q̄tinus expedita
liberi regno eius mereamur adū
gi. qui est benedict⁹ m. s. f. Amen.

Psalm⁹. lxxviii.

Misericordi.
Titulus intellectus
ethan israhel. **Aug**

dñs xp̄s annūciat in hoc ps̄ in q̄
agitur de mutacōe veteris testam
ti a cōfirmacōe noui: et de spe quā
habem⁹ in dño nōo ihu xp̄o. Ethā
vero robustus interpretat et israhel
litavir vidēs deum in interpretatur.

Nico. Itaq̄ p̄pheta p̄ spiritū
intelligens christi reg
nū futurum a perpetue duratur.

Glo. Infirmitas in se sed in mī
sericordia dei robustus.
ab eadem sic incipit dicens

Misericordias **Nicola.**
domini.

Licet in deo tñ sit vna a mia. sicut a
vna voluntas: tñ habet multos ef
fect⁹ ex quib⁹ nominat in plurali

Iero. Multitudo beneficiorum
ergo intelligit q̄ dñs p̄
misericordiē p̄ filiū suum ecclē sue
contulit quibus hominem pecca
to mortuū dignat⁹ v̄sistatē p̄ filiū

Collect. Beatus bernard⁹
sericordias dei sic dicens. **Septē** in
uenio in me dei mias. **Prima** ē q̄
a mltis p̄cis adhuc in seculo me
positū custodiuit. mibi occasiōē
peccandi subtrahēdo: et virtutem
peccatis resistendi dando. Sicut e

in multa cecidisti: a in alia poterat
cecidisse peccata. nisi anticipatis
pietas me conseruasset. **S**ecunda
misericordia fuit expectatio sustine-
tis. qua tardabat mihi inferre vt
tionem. Ego peccabaz: a ipse dissi-
mulabat. Sed qd pdesset expecta-
tionem sequitur pccato. Cum uero
esset damnationis. dicebat dno **H**ec
fecisti: a tacui. **T**ertia misericordia fuit qd
ad pnam me ouertit mutans cor
meu. vt amara in fierent q male-
dulia pns erant. **Q**uarta misericordia fuit
qd ex toto indulget in pcca mea. vt
in cor numero me inueniret de qui-
bus ps ait **B**ea quoz remisse sunt
iniquitates. **S**equitur quinta misericor-
dia p qua mihi continendi demerps
a emendatus uiuendi prestitit vie-
ritem: ne recidiuui patere: a esset
nouissimus error peior priore. **S**exta
misericordia est gra pmerendi lo eterna q
gratia in tribus constat. scilicet in odio p-
teritorum maloz. in contemptu pntis
seculi: a in desiderio futurorum bono-
rum. **S**eptima misericordia est spes
obtinendi gaudia promissa. **M**isericor-
diaz ergo dmi **Ps**al. **L**an-
nunciu cantabo. **N**on solum in pnti
cu iustis: sed etia cu angelis i futu-
ro. **D**ic **Gre** libro. x. moral. d.
obijcit **U**bi nlla erit mi-
seria quomo erit misericordia. **T**er-
tio qd sam qd misericordia saluati fu-
mus. semp memores ei? misericor-
die erim? non tamen in memoria
doloruz: sed in iocunditate gaudio-
rum. **C**ass. **S**equit. **I**n genera-
tione. scilicet iudeorum. **E**t
generationem. **I**dem id est co-

ram iudeis a **icero** **L**annunciabo
gentibus. **icero** **u**eritate tua
id est christum tuum. **i**n ore meo. **i**n
quo fit confessio ad salutem. **C**ass.
Et benedicit i ore meo. quia
quod ex ore progreditur. cito dila-
bitur. quod uero in ore refatur. di-
uina deuotione. **nic** **R**atio hu-
ius lau-
dis pncipaliter est perpetuatio re-
gni christi. unde subditur. **Q**uo-
miam dixisti. id est ordinasti. **i**n e-
ternum misericordia tua edificabi-
tur in celis. quia per effectum di-
uine misericordie circa christi mi-
sterium reparatur ruina angelorum.
Uell quomiaz dixisti. per proph-
etas. **cas** **M**isericordia edifica-
bitur in celis. id est per
aplos q celi appellantur. **M**ia tua fa-
ciet de pndis fideles. unde aplos p
dicationibus actu est vt depulsa idola-
tria inuicarent gentibus religio xpia
ual ppabitur. **u**itas tua. **P**etri ca-
tor. qd in aplos uitas pmissionum
dei qd ammo est onsa. dixisti etiam. **L**
Ospohi testa. **hu** scilicet nouum q
mentum meum. **hu** est pmissio
hereditatis celestis. a hoc testm con-
firmatum fuit i morte xpi sic die apo-
sto. ad heb. v. Sequitur uox pntis de
xpo **i**urauit. a stabilite pmissi. **d**s
se tuo meo. a xpo dno q ex gne dd
carnem assumpsit a do pnti tanq ei?
seru? oues pditas ad caulas pabi-
fi reducit. **I**pi at hoc pmissi viz. **u**si
i etnu ppabo semetuum. a fideles
in te credentes. **E**t edificabo i gna-
tione i gnatione. a i etnu. **sed** tua
Cass. **I**pi ei tuc sedes pmitteba

tur que postea in scōy pectoribus
erat facta. **Hugo** Sedet in nois
ciēda. **xp̄s**: nunc re
gens p grām a in futuro regnans
p glo

Jerō Sequitur vox p̄p̄ete
riam. **ab p̄iem**. **Ob** hie
bunt celi mirabilia tua: et em̄. **Leti**
am **veritate tuā in eccia scōy**. **U**
ap̄li predicabūt **ibm xp̄m** a que
p eū oparis in agregacōe scōy. Et
merito xp̄s laudābus ē a p̄dican
dus. **Om̄** q̄s in nubib⁹ eq̄bif do
mino. **Sp̄** p̄his q̄v̄tq̄ nubes dīcū
tur p̄pter pluuiā; dō d̄rine. **Laut** q̄s
erit dō filis i filijs dei. **Multi** sūt
filij dei p adopcione; s̄ null⁹ vnige
mito dō vero potest assimilari.

Hugo Propter qd̄ subdit
in os filio scōy. **Quoz** osiliū ēv̄t ab
omnib⁹ gloriosus p̄biat̄ a laudat̄

Cass Ipse enī d̄ns xp̄s q̄ sic
p̄dicat̄ a sc̄is. **magnus**. **d̄**. q̄ deus est. **La** fr̄ibifis. **La** pt̄ate
mirabilī sup om̄es. **Itā** angelos
q̄ sanctos. **q̄m** circuitu ei⁹ sunt.

Jeroni r̄q̄ ei dono gratie ei⁹
p innocentia vite ap
propinque. **Cass**. **Iure** ḡ sup̄
meuerūt. **ros** ille p̄ba
tur excelsus. p que omnes nos cū
tur esse gloriosi. p̄pter qd̄ adhuc
subditur. **Om̄ne** deus v̄tutū.

Nico v̄ angelorū q̄ sūt execu
tores d̄me voluntatis.
v̄n̄a v̄n̄o ordo medie ierarchie no
minat̄ virtutes. **q̄s** filis tui. **q̄i** dī
cat. **Null⁹** p equalitate; **pot̄is** es
d̄ne. **pot̄entia** infinita q̄ soli deo cō
petit. **veritas** tua i circuitu tuo.

veraces tui associant̄ tibi in p̄nti
p gratiam et in futuro p gloria.

Hugo **U** d̄naris pt̄ati
maris. **U** p̄ncipi hu
ius seculi. **motū** at̄ fluctū; ei⁹ tu
mitigas. **U** tēptacōes q̄s om̄ouet
seruis tuis. **vn̄** a ad choi. **r̄**. **f̄** fidelis
deus qui nō patiet̄ vos tēptati sup̄
id̄ qd̄ potestis ferre. **U** humili
asti sicut vulneratū sup̄ bū. **U** d̄p
abolūm q̄ p̄pter suā sup̄bia; tanq̄
vulneratus et deiectus de celo cor
ruit in terram. **in** brachio v̄tutis
tue. **U** in pot̄entia d̄imitatis tue veli
brachio extenso in cruce. **disper**si
sti. **q̄s** viduos a cōfusos. **Om̄is** im
micos tuos. **Itā** demones q̄ in fide
les iudeos q̄ p orbem terrarū sunt
disper̄si. **Qui** sūt celi. **U** d̄ mis̄eric
exponit̄ multiplicat̄ xp̄m cōmēdā
do. **U** d̄ dicit̄ p̄p̄eta. **U** xp̄e. tui sūt ce
li. **U** s̄v̄iti q̄ in terris positi celestes
agunt vitā. **et** tua ē fra. **U** eccā p
illos celos cōphita pluuiā dō d̄ri
ne a exēplo sc̄e vite. **Et** merito tua
est. **q̄** **orbē** t̄e. **U** v̄m̄salē eccā;
p orbē terre diffusā. **et** plenitudi
nē eius. **U** om̄is xp̄ianos q̄ implee
rā. **tu** fundasti. **U** firmasti in fide
Laq̄lonē. **U** d̄p̄abolū; q̄ dixit. **Do**
nā sedē meā ab aq̄lonē. **U** ero filis
altissimo. **La** mare. **U** elatos a ma
los hoies hui⁹ seculi. **tu** creasti. **U**
in q̄ntū; mali sunt. **U** in q̄ntū hoies
sunt. **De** inde cōmēbat xp̄m a oner
sione hoim dicit̄. **U** habo; et ter
mon in nomine tuo exultabūt. **U**
Nico **U** habo; ē mons in ter
ra p̄missionis i quo fu
it denunciata victoria barath d̄e

ffara iudicium. iij. Hermon est
mōs p̄m̄quus loco iordanis ubi
transierūt filij israhel sicco pede.

Hugo Thabor interpretat̄
lumē veniēs et s̄ḡt
iudeos ad quos primo venit lumē
cognitiōis dei p̄ legem Hermon
interpretatur anathema eius et
s̄ḡt gētes que prius erāt anathe
matizate et sup̄ate a d̄o p̄pter ydola
triaz. De hīs ḡ dicit thabor a her
mon et iudei et gentiles cōiuncti in
x̄p̄o tāq̄ in lapide angulari **O** x̄p̄e
in nomine tuo exultabūt Ieo q̄ a
x̄p̄o xp̄iani vocabunt̄ et p̄ illud no
men saluabunt̄ actu. iij. Ieo s̄b
ditur tuum b̄ rachū. quo te d̄mi
sti xp̄ianos et dispersisti inimicos
eius. ai potentia. qua potes et ami
cos defendere et inimicos p̄dere et
ut hoc fiat. firmetur manus tua. et
opatio v̄mbide tue ostra inimicos
nostros. et exaltet̄ dextera tua. id
est augeat̄ numerus eoz̄ q̄ in dex
tera sunt cōstituedi. Postea cōmē
bat x̄p̄m a iusticia dicens. iusticia
et iudiciū preparatio se dis tue. et se
des tuavi. p̄tās iudiciaria q̄ eterna
est tunc app̄arebit̄ p̄ta q̄ in ge
nerali r̄surrexione venies ad iudice
iudicandū. Et interim ante q̄ veni
et secundus aduentus tuus. mia et
veritas p̄cedet̄ faciē tuā. q̄i dicat
ante q̄ faciē iratam oñdes in iudi
cio mia q̄ deles p̄tā et veritas qua
soluis promissa p̄cedent̄ faciē
tuam iratam ut dictum est.

Cassio Post q̄ ethā ille s̄a
dissimus quem titu
lus premisit̄ visus ē dei p̄dicasse

mysteria. beati populi in factis
laudes aggredit̄ dicens. b̄n̄s p̄pls
qui scit iubilatiōem. **Dic** ē princi
pium versus se s̄m̄ trāslatiōem et
nam. et q̄ immensam leticiā suam
non in p̄riis vitib̄ s̄ in dei agno
scitur posuisse

Gr. Libro. xx
virtute. **Gr.** xiiij. ora
tium. **Iubitus** dicit̄ q̄n̄ ineffabile
gaudium mente concipit̄ qd̄ nec
abscondi possit nec sermōibus
explicari t̄n̄ quibusdam motib̄
proditur q̄uis nullis p̄rietatib̄
exprimat̄. **Nō** em̄ ait qui loquit̄
sed qui scit quia sciri quidem iubi
latiō intelligi p̄t̄ q̄uis exp̄m̄ n̄ p̄t̄

Cas. Ille vero p̄pls beatus est
qui laudes dei non soluz
ore cantat sed etiā lumine mentis
intelligit. **Intelligere** at̄ siue scire
est scripturas sanctas catholicis
regul̄ ut q̄s p̄scrute tur si dicta pa
trum salutari dogmate cōprehen
dat addidit̄ premiuz quod tales
sequitur.

Iero Domine in illu
minacione sp̄i
vros. **Iero** minacione vul
tus tui ambulabunt. et in illumi
nacione sp̄i
vros. **Hugo** Benevi
ritus sancti. **Hugo** uendo p̄
ficient. et in nomine tuo. christia
no exultabūt t̄o die. et toto t̄pe.

Cassio Vite sue quia nō de
cet aliquando desine
re vnde constat perpetua et copio
sa gaudia. **Hugo** Leti iusti
provenire. **Hugo** cia tua
id ē in iustavita a te eis data exal
ta. **Cassio** quādo in illa re
būt. **Cassio** surrexione fue
rint ad dexteram collocati et d̄ns

tanq̄ in throno refert que t̄ ḡ r̄
gacio erit. sicut dies celi. Qui tem
p̄ durabūt in **Cassi**. Uel throno
regno dei. **Cassi**. nu; dicit
p̄ testate; futuri iudicij; que tāta
veritate pagenda est vt sanctis oī
bus celesti claritate presulgeat.

Hugo Et q̄ p̄miserat sic de
filijs christi: possent
aliquis credere q̄ hij filij non pos
sēt peccare. vel si semel peccassent
ad numeruz filioꝝ rebire non pos
sent. Cui opinioni cōtradiēs sub
dit. **Autē; dereliquerit** male
agendo. filij eius xp̄iani legem
meam. decalogi vel euangelij. Let
in iudicijis meis. hoc est i castiga
tionibus et opibus meis. nō am
bulauerint male cōfessio. **Et**
iusticias meas p̄phanauerit ma
le loquendo. let mandata mea nō
custodierint. p̄uerse opando. Si
hec inq̄ fecerint. n̄ ideo deleto eos:
sed. **Visitabo** sicut medicus a p̄
lin virga. que non occidit sed ca
stigat: a hereditati seruat. In v̄ga
ergo v̄ in leui cōreccione. iniquita
tes eoz; et in verbis peccata
eoz; v̄ in graui a assidua tribula
tōe. Et hoc ex magna misericordia
est. vnde subdit. **Misericordia;**
autē meam nō disp̄gam ab eo.
s̄. a populo xp̄iano reuertenti ad
me. neq; nocebo. supple eil in veri
tate mea. v̄ in die vij iudicij quā
do i veritate iudicabo. **Et** p̄pha
nato. violato. testamentū meū.
Quā quicquid p̄misi faciam. fabuā
do illos q̄s p̄destinaui et elegi. let
que p̄cedunt de labijs meis. v̄ de

labijs sanctorum p̄phetarum p̄ce
quos locutus sum. nō faciam ieri
ta. qm̄ om̄ia que p̄misi implebū
tur. **Et** semel iuravi in sacro meo.
v̄ in me sancto sicut genesis. xxiij.
dicitur p̄ me metipsum iuravi dī
dūs. **Et** pro noni dauid. **Et** p̄l me
ciar. implere qd̄ promisi xp̄o icar
nato vij. hoc quod subditur. semē
eius. v̄ fidelis populus xp̄ianus
p̄ verbum p̄dicaōis eius acq̄si
tus. in eternum manebit. Mane
bunt enim sancti in eternum qui
in sancta cōuersatōe xp̄m imitā
do pseuerant. **Et** thronus ei;
anima vij iusti in qua xp̄s resid;
a iudicabit; erit inq̄ sicut sol. Dec
ē p̄ma stolavij q̄ iusti fulgebūt
in anima. sicut sol i cōspectu meo.
s̄. in dei cōtemplatione a ei; amo
re etiam ardebunt: quando erunt
in patria. **Deinde** declarat secundā
stolam quam habebit corp̄ cum
subdit. let sicut luna p̄fecta in ete
num. Modo est corpus hominis
sicut luna imperfecta q̄ variatur et
deficit diuersis infirmitatibus et
mutacionibus: tunc vero erit imu
tabile sicut luna p̄fecta absq; defe
ctu in eternū. **Et** ihuūis vil testis
in celo. est fidelis. vij qui in ear
ne nostra sedet ad dexteram p̄is.
Ipse testimonium dat v̄rū de no
stra resurrectione futura: in q̄ ani
ma lucebit sicut sol a corpus dati
tate cōplebitur vt luna p̄fecta.

Cassio. **Vel** ipsum corp̄ no
strum erit in celo te
stis fidelis q̄ deus verax est i pro
missis. **Et** q̄ sup̄ius dixit. **Inueni**

dauid seruum meuz. ne quisq; pu
taret in dauid qui fuit rex tpalis
q in semine eius pmissa adimple
ri. Idcirco subdit destructionez re
g n eius dicens. **U**ero.]

Hugo Re pmissa q promi
sisti putentur in da
uid illo tpali rege adipleri. **repu**
listi eum In regno p absolone. vt
habet. ii. regum. xviii. **desperisti**
p semei qui pncebat lutum extra
illud. **distulisti xpm**. vii. filiu
luz. mittere in q pro missa erat
adiplen.

Cassio **distulisti**
in alia ptem testamentu serui tui
vetus testamentu datu p moy
sen famulu tuu vt qd in deis fuerat
pmissum: ad vtilitatem gentium
vtiq. pueniret. **no em remasit eis**
sacerdos neq templu qd stat ee
subuerfum. **q xpiam oia fut ple**
nissime consecuta. Merito ergo di
ctum est. **aueristi**: qn p fids abla
tum: fidelib? probat esse coessu
p propheta.

Hugo **phana**
nasti. **distulisti**
in terra. **deictul sanuaru ei?**
templu dauid. **Dee phanatio**
facta e p tyru: **respasianu p qs**
ctial. **destruxisti omis sepes ei?**
muros iherlm a alia cu uatuz
p circuitu. **posuisti firmamentu**
eius fo: midimem. q in deis destru
tis q pri? erat sub defensione tua
firm: facti sunt oib? in fo: midime

Aug **vt dicat peccantib? Si**
de? naturalib? ramis no
pepat: neq **Hugo** **olri**
tibi parcer.

eum. **vi: populum iudaicu ois**
transeuntis viam Jeos spoliando
factus est eprobruz: vicinis fu
is. **vi: samaritanis in circuitu co**
moratibus. **Altafi dextera**
potencia. **deprimenti eum**. **vi:**
impator romano tytia respasi
am. **lenificasti omis inimicos ei?**
dando eis victoriam a dnatationem
sup dictum populum. **Auertisti**
adiutorium. **Cassio** Merito
gladij eius. **Merito** em gla
dius adiutorium ei non prebuit:
qui fortitudinem diuinitatis ami
sit. Nam licet feruz humanavide
atur esse defensio: tm nil preualet
nisi eum supna dextera corroboret.
sicut in alio ps iam dictum est. **De**
gladius meus non saluabit me.
Sequitur **et no es auxiliatus ei**
in bello. **contra conos a quibus**
ocisi sunt. et ducti in captiuitate;
Et cum p hec flagella se debebant
emendare: in de potius deteriores fa
ci fut. vnde sedit **destruxisti eu**
populum iudaicu. **ab emunda**
cione. qz fidem habere noluit qua
mundantur corda eorum.

Cassio **Frequent emendat di**
uinitas qs flagellat.
vt purgatum recipiat. quem pec
catis sordidum respuebat. Quos
vero ab emundacoe destruit v re
mouet. hos iam et dāpnare decre
uit. **Qua ppe hic illos figt** **indeos**
qui obstinacoe mentis xpm sper
nerem malu. **Hugo** **Post hec**
destruione regni indeoꝝ cum di
cit **et sede eius in terra collisti**

maiestatem regni ad nichilum
deduxisti. ut iam nō sit ei rex neq;
dñacio. Et loquit de illo regno sic
de vase fictili: qđ auz volum⁹ om̄o
confringere: ad terrā collidi⁹ a cō
fringi.

Cal. Sicq; ille ppls ofra
mus. **Cal.** d⁹ p̄ticulari toto or
le disper⁹. **Hugo** Cuius regni
sus est. **Hugo** destructio ac
celerata est p̄t peccata eoz. unde
addit. **In**noxali dies t̄pis eius]
quibus se regnatos putabant
Lp̄fudisti eum confusione.]

Cassio qđ sordes incredulita
tis sue adhuc hodie
sustinet: in facie int̄ gentes abho
minabili opprobrio confusus.

Hugo Om̄o qđ in d̄s nō im
plentur p̄missiones
quas iam p̄ xpm̄ p̄lo xp̄iano ex
hibuit. Cōsequens rogat ethā p̄
illo p̄lo iudaico dicens. **U**sq;
dñe auertis.] v̄ qđ diu durabit p̄fi
die cecitas populi huius. erit hoc
vsq; in fi
nem.]

Cassio v̄ vsq; i se
nem.] **Cassio** .ali t̄mnū
qñ expectat̄ innumeāta ouerfio
iudeoz p̄t̄ illud qđ ait ap̄ls. qđ
cecitas ex p̄te contigit i israel do
nec plenitudo gentium intraret: a
sic om̄is israel saluus fieret. Et
int̄rea. nunqđ Lex auert̄ sicut ig
nis ira tua.] v̄ nunqđ consumet in
dignatio tua totū genus iudeoz
ad modum ignis. Absit dñe auz
p̄cere a misereri sit tibi p̄riū. **Id̄**
Q̄morare que mea sub st̄tia.]

Rico v̄ qđ fragilis ē natura
humana ad casū sed;
qđ gen̄. viij. d̄. Sensus enī et co

gitatio cordis humani p̄ni sūt ad
malum ab adolescentia sua: et id̄
semp̄ indigent sua m̄ia. Et hoc cō
sequenter oñdit in vltimo fine ho
minis dicens. Inunqđ em̄ vane cō
stituisi omnes filios hoim.] qđ i
cat. **Nō**. qđ deus a natura nihil fa
ciunt frustra. qđ tñ videt̄ si euz
ex toto deleres. **D̄** aliqđ vane fem̄
vel constitutum qñ nō attingit fi
nem intentū: sicut medicina dicit̄
frustra cōf̄cta v̄l p̄mata: qñ nō
inducit sanitatē. Nullus at̄ homo
p̄t̄ p̄tingere ad vltimū finem vite
humane que ē felicitas sup̄na m̄
si ex d̄i m̄ia. Et ideo si humano ge
neri sp̄aliter m̄ia nō adisset: vane
videt̄ gen⁹ humanū creatum a
renatū. Scienduz tñ qđ nō frustra
sunt cōstituti qđ non p̄tingunt ad
hunc finē v̄z sup̄nā felicitatē: v̄t
sunt imp̄i iuste d̄apnati. Hoc eti
am cedit ad gloriā d̄i p̄t̄ quaz
omnia p̄ncipaliter facta sūt. **Vñ**
puerb. xvi. d̄. Omnia em̄ p̄t̄ se
mentum opatus est d̄s. Hoc
etiā cedit ad gloriā electoz qui
ex d̄i m̄ia attingunt ad vltimum
finem. Et hanc sentētiā deducit
ap̄ls satis diffuse ad rō. ix. a. ij.
ad thimoth. ij. In magna domo
nō solū sunt vasa ad honozē s̄ eti
am in cōtumeliā aē. Quis est ho
mo qui vmet a nō videbit mortē.]
quasi dicat. Nullus. qđ iuxta apo
stolum statutum est om̄i b⁹ ho
minibus semel mori. a cede. ix. Ne
mo est qui semp̄ uiuat. Leuat am̄
rimam suam de manu.] v̄ de pote
state inferi.] qđ etiā dicat. **Null⁹.**

quia pro illo tpe omnes descen-
dunt ad infernum; quantumcumque iu-
sti. et hoc duravit usque ad resurrexerit
ne factam per christum. qui fregit clau-
stra inferni: a cyrographum; dam-
pnationis originalis peccati dele-
vit. Et ideo implorat eius aduentum
dicens. **Qui sunt mie tue antiq-**
ue dñe q̄ ab antiquo fuit facta pro-
missio de christo ipsi abrahe. **genesi.**
xxij. Et in semine tuo benedicentur
omnes reges terre. Et etiam **sciat tu**
rasti dauid. **ij. regum. vij.** **Lin verita-**
te tua. **ij. in tempore** qui es ipsa veri-
tas. **sequitur oratio** pro populo catho-
lico qui in perpetua ecclesia sustinuit
multa opprobria patienter pro christo
vni dicit. **Quomodo esto opprobrii**
seruorum tuorum. **ij. opprobrii illati**
seruis tuis. **multarum gentium.** **ij.**
a multis. **Cassio.** **Quia illos pro**
gentibus. **secundum di-**
gnos gentes iudicabant quos christi-
ane culture studiosos esse cogno-
uerat. Et de huiusmodi opprobrio
christiani in secreto mentis gaudebant.
Unde sub. **Quod continui in fi-**
ditur. **Qui.** **nu meo.** **Idem in se-**
creto cordis paciter sustinui op-
probrium mihi illatum ab infideli-
bus secundum quod dicitur **actu. v.** **Ibant**
apostoli gaudentes a conspectu con-
diti; quoniam digni habitum sunt pro noie
iheru contumelia; pati. **Deinde ex-**
ponit opprobrium predictum dicens.
Quos. **ij. pro** **probrii;** **Lex probra-**
uerunt. **ij. vij.** **christianis.** **Limmiati tui do-**
mine. **ij. ydolorum cultores.** hoc autem
opprobrium repetit dicens. **quod ex p-**
brauerunt commutationem christi tui. **ij.**

morit christi. **Obiecerunt enim christiani**
quod mortuus est christus. quod crucifixus est.
Hanc sententiam exprimit datus tras-
lacio hebraica que sic habet. **Quibus**
expresserunt vestigia christi tui. **scilicet**
et verba christi. que vestigia fuerunt
a iudeis reprobanda ex quo christiani
ab ipsis et postea a tyrannis susti-
nuerunt multa opprobria et tormen-
ta. Et quod talia sustinebant non so-
lum patienter sed etiam gaudent ve-
dictum est. **Deo subditur.** **Bene-**
dictus dominus in eternum. **De omnibus**
que faciet nobis in prosperis et
in aduersis. **Aug.** **Pro gratias agi-**
lis. **Pro gratias agimus ei qui nos**
gratis saluos fecit. **Ipsa impieta-**
tes nostras non attendit. **ipse nos non**
querentes quesuit; inuenit libera-
uit redemit a diuina et per testate de-
morum; obiciant perfidi opprobri-
um; irideant nos. **Illorem maledi-**
ctio temporalis; benedictio autem domini ma-
net eternum. Et ad confirmandum
hanc benedictionem. **addit.** **sciat fi-**
at. **Securi ergo de promissionibus**
eius preterita credamus. **promissio ag-**
noscamus. **futura speremus.** **Ame-**
mus dominum nostrum sicut patrem.
amemus ecclesiam eius sicut matrem;
cuius filii sumus. **Natalicia sancto-**
rum cum sobrietate celebrate imi-
tantes eos qui precesserunt. **et be-**
nedictio domini manet super vos.
fiat. **Collector.** **Et quod perfidum**
fiat. **Collector.** **Opprobria autem**
credendo aut moriendo de fecerunt; non
aduersum extraneos sed contra
vicia nostra litigemus. **Et respue-**
tes que caduca sunt et vana; quam
id. iij.

sine ulla cunctatione celestia. **O**remusque dominum nostrum **ihm xpm** qui commutatus est de morte ad vitam. de terra ad celum. de iudeis ad gentes. ut nos a malis actibus commutatos in bonis. ac sua pietate dignos effectos. spiritu sancto repletos in regno suo solita misericordia restituat. ubi cum sanctis omnibus in gloria laudem canemus in eternum. **Qui cum patre et spiritu sancto vivit et regnat deo in secula seculorum. Amen.**

Psalmus lxxxix.

Domine re
Titulus Oratio moysi
pro hominibus dei. **Jeromus**

Quatuor sunt psalmi qui intitulantur ab oratione. videlicet xvi. Et post eum sequitur lxxxv. Et post eum lxxxix. et c. **Castio** In primis oratione posita est per quam ira dei suspenditur. remissa parat. pena refugitur. et premio largitas impetratur. cum domino loquitur. cum iudice fabulatur. propter se sibi facit quem videre non poterat. et illum pro eum placat quem suis actibus vehementer exaggerat. **De**o dominum quodammodo prestat secretum. prebet suggestionibus locum ad penetrabilia iudicis. peccator admittit. et nullus inde respicitur nisi qui in ea tepidus invenitur. **Quod** malum petit. super quod meretur acquirit: tristis ad eum venit sed letus abscedit. **Oratio** quippe sancta sic devotos salvat ut beatos reddat. cum crimino-

fos accipiat. **In**numera sunt bonitatis huius exempla. Sed et istud sufficiat quod a ipse dominus exempla nobis vitalia tribuens orare dignatus est. unde merito tali ac tanto viro premissa est oratio. qui frequenter indignante dominum contra populum israel mirabili supplicationis placuit ex eum. **Micro** auctor huius premissi sermone. **Micro** glosam non est ipse moyses sed david qui secundum Augustinum omnes fecit premissi: secundum tamen doctores leviros et beatum Iob. plures etiam alii fecerunt premissi inter quos ab ipse ponitur **Jeromus**. Et quod ipse scripsit moyses. **Jeromus** profert quomodo homo factus sit et iste premissi de conditione hominis loquitur quod sit homo et quare natus sit. **Idcirco** qui in genesi scriptum sit de hominis conditione: ipse et nunc inducitur a spiritu sancto disputare. quid sit. **Micro** Primo igitur re homo. **Micro** colit beneficia collata humane nature generaliter dicitur. **D**omine refugium factus es nobis. **Circa** quod sciendum quod duplex beneficium fuit collatum homini etiam ante lapsum. scilicet beneficium creationis quod ad ymaginem dei creatus est secundum animam. capax ipse per cognitionem et amorem. **Secundum** beneficium est gubernationis. quia homo ultra alias creaturas corporales ordinatur ad beatitudinem supernaturalem. ab qua consequenda indiget speciali gubernatione et providentia dei. de qua dicit apostolus ad corinthios. **ix.** Nunquid non est cura de vobis. **Et** hoc duplex beneficium re-

colit moyses dicens **D**omine re-
fugium factus es nobis. Id est
humane nature a te de nichilo p-
ducte que per tuam spectabilem gu-
bernacionem et protectionem di-
rigitur in finem beate vite. **L**a gene-
ratione in generationem. Quia i
statu nature condite et nature la-
pse indiget homo predicta directi-
one et protectione ad consecutione
beate vite. Consequenter remouet
occasionem errandi ex quo enim
dixit. Domine refugium factus es
nob. posset aliquis credere q- ali-
qua nouitas esset in deo quod est
falsum et erroneum. Ideo hoc re-
mouet ostendens in deo eternita-
tem: que includit immutabilitate
Et hoc est quod dicit.

Cassiodorus. **P**rius
q- motes
fierent. Id est celorum potestates
aut formarentur terra et orbis. Id
est anteq- mundus causaretur. **L**a
seculo et in seculum tu es deus. Id
est eternaliter sine principio: et
sine fine. **Augustinus.** Op-
tate autem
non a seculo tu fuisti. et vsq- in se-
culum tu eris sed presentis signa-
tionis verbum posuit: insinuans
di substantiam omnino inco-
mutabilem vbi non est: fuit et erit. S-
tantum est. Vnde in alio psalmo
dicit. Mutabis eos et mutabunt
tu autem idem ipse es. Ecce que ef-
finitas facta est nobis refugium vt
in ea mansuri ad eandem hac tem-
poris mutabilitate. **Nicola**
fugiamus

Deinde ponitur dei beneficiuz et erga
naturam humanam post lapsu
quod est reuocatio de culpa ad gra-
tiam. quod quidem beneficium de-
us non destitit prestare nature la-
pse ea reuocando. aliquando mo-
nitus aliqui flagellis. aliquando be-
neficiis. et aliis modis s- ordinē
sue sapientie infinite. **D**icit ergo.

Cassio. **N**e auertas homi-
nem in humilitate. Id
id est ne proicias hominem in mu-
di istius concupiscentiam et ambi-
tionem. Humilitatem quippe hic
terrenam concupiscentiaz detem-
intelligere: que apud deum abiecta
et contemptibilis est. **E**t pro quia
dixisti. et precepisti peccatorib-
conuertimini filij hominum.

Nico. per penitentiam reue-
gendo de culpa ad gra-
ciam. **Q** autem fecerit hoc deus a
principio patet. quia adam et euam
statim post transgressionem resp-
hendit: et similiter cayn post obitu
fratris dices. Cur concidit factes
tua et gene. iij. Et post eius occisio-
nem dixit. Vbi est atel frater tu-
us. quasi ipsum inducens ad pe-
nitentiam. Et istam reuocatione
peccatorum semp- continuauit. ali-
quando p seipsum. aliqui p angelos.
aliquando per homines sanctos.
vt patet in decursu veteris ac noui
testamenti.

Hugo. Deinde reddit causa
quae transitoria non
sunt bitigenda sed magis ois seculi
ambicio et concupiscentia e-
dedinanda. **Q**ui mille anni ante

oculos tuos: tanq̄ dies hesternae
que preterit. Ecce q̄ breuis ē vi
ta hoīs ad quā breuitate exprime
dam non dicit. sicut dies hodierna
que adhuc ē. vel sicut crastina q̄
expectat̄ suā tuā. s̄ sic dies hesternae
que preterit̄ iaz. **Omnia** em̄ vt di
cit **Aug.** que aliquo fine claudū
tur: modica sunt. et p̄ transactis
habenda spectandū ē hoīs
qui differūt a peccatis cōverti. spe
rantes longam vitā. atq̄ tū breuis
sima sit. vñ subditur. **Custodia**
nocte. Vita em̄ hoīs breuis
est q̄ custodia. vñ v̄ navigilia no
ctis que p̄ tribus horis accipit̄. diu
ditur at̄ nox in quatuor vigilijs in q̄
bus solebāt antiquit̄ fieri excu
bie a militib⁹ succedentib⁹ vicib⁹
pro custodia exercitus.

Cassi. Pulchre at̄ humanaz
vitā nocturnis opauit
excubijs. vbi totuz sub obscurita
te a trepidacōe gerit̄. q̄ mēs ho
minuz vicijs carnalib⁹ circūdata
pulsat̄. Cui⁹ eūpnā a vilitate ad
huc oñdit cū subūgit̄. q̄ p̄ nihilo
habentur eorum anni exant̄.

Nico. quasi dicēt. Anni vite
hoīs erūt de numero eor
uz que p̄ nihilo habent̄. q̄ tps
hoīs p̄terit̄. quācūq̄ longum
fuerit q̄. **Hugo.** Quō at̄ vita
nichil ē. **Hugo.** hoīs breui
ter trāsit osequē oñdit dicens.
Q̄ anē. v̄ in puericia sic herba
trāseat. vita humana. mane. v̄
mūuentur. floreata trāseat. sic
flos q̄ siccat̄ et. **Aug.** [De ci
sere.] v̄ i semo. **Aug.** dat̄ i

morte. **Imburet̄.** In cabauere. **La are**
scat̄. In pul. **Col.** Translacio he
uere.

Col. braica h̄ hūc
verbum sic. Mane floruit et abiit̄:
ad vesp̄um oteretur a siccat̄.

Cassi. Nec ideo diligenti⁹ ex
p̄ticanur ne q̄s sibi de
vita longissima blādiaf. attēds
q̄ vita sua non est nisi flos qui ci
to siccat̄. **Aug.** Hanc at̄ penaz de
tur. p̄tō v̄ misse oñt
cū subūgit̄. **Via defraus.**

Hugo. in hūc defraus mōli
tatis inci⁹. **In ira**
tua. v̄ in vindicta tua quā huma
no generi intulisti p̄pter peccatum
dicens genef. ij. In quocūq̄ die
comederitis ex eo morte moriemini
et in furore tuo. v̄ executione
illius sentencie. **Turbati sumus.**

Quociens enim mortem nostraz
recoGITAMUS. magno timore tur
bamur. **Na.** ipse dominus p̄u
dens sibi mortem imminere dixit.
Matth. xxvij. Tristis est anima
mea vsq̄ ad mortem. Deinde reci
tat multiplicem penam humano
generi propter peccata infidā. b

Nico. **Q̄** **ofuisti** iniquitates
nostras i oſpectu tuo. **ad**
punendum: sicut iudex ponit
coram se reum quem vult punire
[seculum nostrum] id est de artfū
tempoem nostrorum. In hebreo
habetur. pro seculuz nostrum. ne
gligencias nostras. **In** illumina
tione vultus tui. v̄ palam coram
te sicut illud qd̄ est in lumine sedz
illud ecclesias. xxij. Oculi domini
multo lucidiores sup̄ solem: vias

hominu; circūspiciunt. **Q**uonia
omnes dies nostri defecerunt: a m
ira tua. **Aug⁹** Defecisse di
fecim⁹. **Aug⁹** Res dicit. siue

q; in eis deficiant hoies amando q̄
transeunt: siue q; ad paucitate re
da di sūt. Nā hoies solebant ante
diluuū viuē nō gentis ānis a am
plius: si rigore vmbide dñi ppter
pctm̄ abbreviati sūt dies eoz. sic
subditur. **A**nni nostri sicut ara

nea medita **Iero** sic aranea q̄
buntur. **Iero** multū; oecu
pania euiscerat se ad excedendū
fila vt capiat muscas a huc illuc
q; discurrit et labōat tō die. Labor
quē grandis ē. si effectus null⁹
ac inutilis.

Rico Quia modi
est. **Rico** covento dis
sipatur totum opus telarum.

Iero Sic avita hois huc illuc
q; discurrit. possessiones
quē hoies. diuicias accumulāt.
filios gñant diuersis q; laborib⁹
et curis se expendūt: a non intelli
gūt q; araneam tela texunt.

Rico q; hec omnia breui i
firmitate mortis amit
tunt. Vnde sic intelligit̄ text⁹. **A**n
ni nostri. **Aug⁹** hoies in annis nr̄is vi
uentes. **meditabunt̄**. inutilia. **Li**
cut aranea. **Iq̄** mltō labore cōsumi
tur vt dictū est. Deinde psequitur
magis i p̄culari a dēminate bre
uitatem vite humane dicēs. **dies**
annoz nr̄oz. **I**supple cōplebūtur
in ipsis. **I. s. dieb⁹** vt sint. **septua**
ginta anni. **I. hoib⁹** ad v̄uendum
scdm̄ cōem cursum. **Et** in cōte
tibus. **I. in** bñ cōplexionatū su

erint. **Octoginta anni**. **I. in** statu cō
uementi. **Et** amplius eoz. **I. a** tps
q; vltra octogita annos vixerint.
erit. **labor a dolor**. **I. in** labōe a do
lore: q; senectūs nō est nisi q̄dam
lang.

Aug⁹ S; q; multi añ. lxx.
uoz. **Aug⁹** annos infirmant. a
eūpnosam senectutē patiunt̄. et
aliqñ vltra octogita annos senes
salubrit̄ vigere p̄bati sunt. **Meli⁹**
est ergo in hīs numeris aliquīd
spūale p̄scutari. **Per. lxx.** quippe
et. lxx. annos septim⁹ no dis a oc
tau⁹ numerus cōmedat. quoz pri
mus insinuat p̄p̄ sabbati observa
cōem vetus testamentū: scds vero
p̄pter dñi resurrectionē nouum te
stamentum. **I**n vetri testamento

promittebat̄ patribus habūdā
cia bonoz t̄p̄alium: que spectant
ad hoc seculum q; septem volūis
diebus. **I**n nouo autem testamē
to promittitur spes renouacōnis
et immortalitatis cōporum: que
in octaua etate complebitur. **Et**
omnes qui in spe illa cōporum fe
licitatem expēdāt. vita presens ē
ipsis labor et dolor pro dilacione
regni. **Sequitur.** **Q**uonia sup
uenit mansuetudo: et corripem⁹.

Hugo Quasi dicēt. **Predeca**
nobis infers quoni
am superuenit mansuetudo a de
mencia tua vt nos mansuetos fa
cias a corripiemur. quia **Job. v.**
dicitur. **Beatus** homo qui corrip
tur a dō

Castiodorus.
Et qm̄ dixit corripiemur. p̄misit
mansuetudinē: vt intelligam⁹ om̄es

Castiodorus.
Et qm̄ dixit corripiemur. p̄misit
mansuetudinē: vt intelligam⁹ om̄es

emendaciones domini fidelibus
pietatis intentione puenire. Sequitur

Rico. Quis nouit potestatem
ire tue. **Id est** vmbide tue

Let. **Id est** nouit. **Id est** p timore tuo ira tu
am dnu.

Aug. v. excogitare a
meate. **Id est** discernere me su
ram vmbide tue. vt sciat p sperita
te maloz hoim numero applicare
penaz. **Id est** difficile inuenit q noue
rit discernere vt hoc ad ira tua intel
ligat ptine qd nonnullis quibus
plus valeret p cere videaris. vt p
speret peccator in via sua. et sp te
no castigat? maiora recipiat in no
uissi.

Glosa. v. pena eterna
q e ptas ire tue

Gre. v. moralium. Quia g pote
tas dme ire quo hij p
tic ad pena hos q punit ad salute
minime cognoscit in ciuitis. nec e
vt sine cessate timeat. **Id est** a pre
dicis miseris literari valeam?

Aug. **Id est** dextera tua. v. xp
tu. **Id est** nota fac. **Id est** vt
discat fideles tui magis in eo a te
poscere a sperare p mia fidei. v. bona
etna q felicitate eterna. Potest in
isto sensu a ia dei dextera intelligi
in q iustos suos ab impijs segrega
bit. qua facit nota cum flagellat
oem filiu que recipit. nec in pcas
p sperari sinit vt emed anu ad dex
teraz ponat. **Id est** sic facias nos. **Id est** leu
ditos corde in sapia. v. in xp qui
est dei virtus.

Aug. **Id est** conuertere
et dei sapia. **Id est** re dno. **Id est** respi
ciendo nos oculo tue misericordie.
Id est usq quo. **Id est** a uisus
Hugo. **Id est** a nob. **Id est** Trans

lacio rona habet aliquantulum. q di
cat. Mitiges tribulacionem vt porta
re possim. no omo auferas ea. q
vile e nobis semp tribulari.

Calli. Vt sepe comomni salu
leamus p dno venia p merei. **Id est** de
precabilis esto sup seruos tuos. **Id est**
Ipso affectu rogat dnm vt iustici
am sua aliq lenitate retpet. qm
exorari r snt a p dno. quibus
iuste nos abbat.

Hugo. Snt
iratus. **Id est** duo stat? fidelium. spus q est viato
rum a futurus q est oprehensoz.
qntum ad hos duos ondit se ex au
ditum. et pmo qntum ad digmo
rem q e oprehensoz. **Id est** ondit tria
to que in patria habent. Primum
est oim bonoz habudancia. vnde
dicit. **Id est** Repleti sumus. **Id est** v. replebi
mur. et pnt pteriti p futuro ppre
tica certitudine. q certus e se ee ex
auditu. **Id est** mane. **Id est** in resurrectione fu
tua. **Id est** mia tua. v. bonis q tu das ex
mia. Vnde dicit batus leonardus. **Id est** O fe
lix negociaco. q das p pui mag.
p pcurus etna rape. et deu ipm
mercede hre. **Id est** Sedm e leticia qua
halebunt de videda xpi humanita
te. vnde dicit. **Id est** Exultauimus. **Id est** v. exultabi
mus ex terti in corpe. **Id est** Na exultare
di q extra saltare vel letari. **Id est** Terti
um e leticia qua halebunt sa de vi
deda xpi similitate. vnde dicit. **Id est** delecta
ti sumus. **Id est** est delectabimur in
anima. et hoc **Id est** in omnibus die
bus nostris. **Id est** est in eternitate.
vbi erunt dies continui et nostri
die enim non sunt nostri. sed sol

hinc dicitur a curari. vñ dicit dñs i
 euāgelio. Suffic diei malicia sua.
 Postea ostendit se fraudicū qñtum
 ad pñtes statūqz dñs debet ei pa
 cientiam a leticiam in tribulatio
 nibus. vñ dicit. **Et**ati sum⁹ pro
 diebus quibus nos humiliasti. I
 quasi dicat. In gaudio suscipim⁹
 tribulationes que nos humilia
 uerūt. qz et si humiliamur in tri
 bulatione. in spe tñ gaudij futuri
 letamur. a hoc in Lannis quibus
 vidimus **Glo**nes a angu
 stias corporis nostri in hoc tpe.

Hugo **R**espice dñe in ser
 uos tuos. vt p tua
 misericordiam ptegas nos a ma
 lis. Et in opa tua. Ique te adiuuā
 te opantur in nobis. velle a pficere
 pro bona voluntate. Et dirige. Ipe
 rectam intencōem. **F**ilios eoz. Iidē
 opa que faciūt. **V**el filios dicē imi
 tatores eoz quos tibi p euangeli
 u; genuerūt vt p ficiant in v̄tutib⁹
Et sit splendor. I vgrā illuminās
 lōm dei nostri sup nos. Iqua illu
 minati p ficiamus i meli⁹. **Q**uā
 manuū nostraz dirige sup nos. I

Cassio Opa nrā dirigit sup
 nos. qñ nobis dona
 uit veniam peccatoꝝ vt cum fueri
 mus pueri efficiamur eius corre
 ctione re. **Hugo** Et qz opera
 bona delēt
 fieri in caritate. iō in singulari nu
 mero subdit. **Et** opus manuum
 nostraz dirige. I qñ dicat. Ita diri
 gas a multiplices opa nrā vt om
 niam radicē caltatis remāt a sine

vñ; **V**nde dicit **Aug**⁹. in regula
 canonicoꝝ. Omnia opa nrā fiāt
 a a dñi finem dirigant. I ad to
 minum. **I**tem **Aug**⁹. **R**ogem⁹ igitē do
 nostē. **I**tem **Aug**⁹. **R**ogem⁹ nostram
 saluatorem vt eius splendor luce
 at in cordibus nostris. vt eiciat
 omnes cogitacōes tenebrosas. a
 omnia mala repellat de nobis vt
 fugatis tenebris hinc splendor
 gratie eius in cordibus nostris q
 tenuis sic transeam⁹ p ista tpaalia
 vt nō amittam⁹ eēna. p̄tate dñi o
 nostro ihesu xp̄o. **C**ui est honor i se
 cula seculorum. Amen.

Psalmus. xc

Qui habitat
 in caelis. I dñe p̄mittit talis
 titulus. **L**aus cātica d̄d

Hugo In p̄cedenti p̄ egit
 p̄p̄ta de miseria pū
 tis vite ex q̄ qñqz surgit miseria tē
 ptacōis. de q̄ agit in h̄ p̄. de quo
 dyabolus sup sit auctoritate tēptā
 di dñm dicens. **M**at. iij. **S**crip̄tū ē.
 qz angel⁹ suis māb auit de te: vt cu
 stodiant te in oib⁹ v̄ijs tuis ac. **E**t
 qz laudabit q̄ bñ pugnauit. **I**ō
 a laude intitulat. laus nō hūana
 s̄ cātica d̄d xp̄i. q̄ p̄tū puguit a
 vicit. atqz iō laudand⁹ ē. **C**ui⁹ tēp
 tatio et victoria nob̄ in exēplū p̄o
 nit: et laus vincētib⁹ p̄ponitur.

Aug⁹. Ergo q̄ sic imitat⁹ vt tole
 ret om̄s molestias hu
 ius seculi et spes eius in deo sit vt
 nec illecebra capiat⁹ nec timore
 frangat⁹: ipse hunc psalmum p̄t

cantare. **Nicolaus**. s̄ sciendū q̄
in hoc ps̄ sit frequenter transitus
de capite ad mēbra a cōuerso p̄
pter connexionem vni⁹ cū altero.
vnde p̄mo dicit propheta.

Qui habitat in adiutorio altissimi. **Cassi.**

q̄ qui tota; spem suā. nō in p̄p̄is
vni⁹bus ponit. s̄ in altissimi volun
tate cōstituit. in p̄tione dei celi
cōmorabit. Iqm̄ q̄ i isto seculo ab
ipso nō discedit. semp̄ in p̄niti
tate m̄furus est. **Bernard⁹**. Tria
siquidē eoz̄ reperies hoīm geneā.
qui nō cōmorant̄ in p̄tione dei
celi. Vnū est nō sperantiū. qui cō
fidunt in virtute sua. seculari aut
spirituali: vel gloriant̄ in diuicijs
suis. Vnū carent timore dñi. ac per
hoc facile dedinant ad ociositates
nugarū cōfabulacōes. de tractōes
nūc hūc nunc illū iudicantes. Ali
ud ē desp̄cium genus q̄ diffidit
se posse opal aliq̄d penitēte op⁹.
aut victuosuz: semp̄ circa infirmi
tatem suam intenti. et hūc curaz
habentes de suo corpe. et omnia
que paciuntur cursum enumeāre
patiunt. Tercium genus est fru
stra sperantiū in deum qui sic de
dei misericordia sibi ipsi blandiū
tur vt a peccatis suis nō recedant.
de quibus dicit p̄pheta. **Maledict⁹**
qui peccat in spe. Nullus p̄dicto
rum morat̄ in p̄tione dei: q̄a tēpo
re p̄speritatis v̄l tēptacōis sperat:
et i tempore aduersitatis diffidit.

HUGO Cōsequenter oñdit
etur habitare i adiutorio dei altis

simi bicens. **S**icut dñs. Itā verbo
q̄ opis exhibitōne. **L**usceptor me
us es tu. qui mei curam geris.

Cassio. Hoc dicit ille qui de
p̄cōnes noxias abijciens soluz si
bi credit v̄tile quod dignetur pie
tas sup̄na p̄stare. Tu es etiā; re
fugium meum in temptacōib⁹
huius seculi. **deus meus**. **Bernar
dus**. Cur non dicit. deus n̄c. q̄a in
creacōe. in tēptacōe ceterisq̄ cōi
ter beneficijs est de⁹ oim. s̄ in tem
ptacōib⁹ hūc singuli. lectorum
p̄p̄ium refugium ac singularē de
fensorem. Et addit. **sperabo in eū**.
Causam subiungit. **Q**ui ipse libe
rauit me de laqueo venancium.

Iero Penitus non inuenim⁹
in scripturis sanctis s̄
dum aliquē venatorem: piscato
res inuenimus. **HUGO**. ve
sanctos. **HUGO**. na
tores sunt demones qui cornu nō
sonāt ne audiātur: sed sagittant
in oculis immaculatum.

Nico Liberauit ergo me de
laqueo venancium idē
a tēptacōe demonū. a v̄bo aspo.

Aug. Multi male viuētes xp̄i
voluerit bene viuere. et inter ebrī
osos sobrius esse. et inter fornicā
tores castus esse. et inter spectato
res nugarum theatricalium nolue
rit ire. nisi ad ecclesiam: patitur in
sultatores ipsos christianos. et
patit̄ v̄ba aspa. et dicūt. Tu mag
n⁹. tu iust⁹. tu iherias. tu es petr⁹.
tu de celo venisti. **I**n sultat̄ q̄cūq; se

revertit. **Audit** hinc atq; de verbis
asperuz. **Dee** audies dicat. **Qualia**
verba audio seruus p̄t̄or. **domi**
nus meus au diuit a iudeis dicen
tib; sibi. **diuonum** habes

Cassio ab hac aspitate gra
uissima liberat dñs
qñ in via ipsi; gradimur: nec ad
terram leuāq; diuertim;. vbi a
dyabolo positos laqueos esse cog
nosci.

Amb **Auaticia** ē laque
mus dyaboli. super
bia luxuria huiusmodi peccata.

Col **A** quib; laqueis q̄s quis i
futuro illi a verbo aspero liberabit
cū dicit ipi; hoc verbū aspey. **Ite**
malebidi in ignē eternū. **Sequit̄.**

Nico quō memoria passiōis
xp̄i. p̄tegit suos in adū
sis cū dicit. **capulis suis** p̄ te
flagellatis. **ob umbrabit ē** ostra
p̄se cuius estus. **a sub p̄mis eius**
sperabis. v. sub brachijs in cruce
protensis in modum alarum.

Iero **Exaltabit** in cruce. ex ten
det man; a p̄teget nos.

Aspicias man; eius crucifixas a si
serpes momorderit sanabis. **Quo**
circūdat te veritas eius.

Hugo v. sua morte q̄ dicitē
veritas. eo q̄ imple
uit p̄missa de redēp̄ōne humana.

Bernard **Necessaria** ē sane i sup̄a
bilis p̄ctio veritatis nunc aie in
o:pe de gēti obp̄iculosos offiā;
ostentat; a post aie exēti ob mō
struosos incurfus spirituz; mali
gnoz; **felix** ē quē sic circūdat. p̄te
dio xp̄i. vt etiam ab hac vita cu

stobiat: a intro itū in futurū patri
am a facie inimici defendat.

Nicola **Ipsa** etiā mors dñi
ē scūtū ostra insult;
tēptationū. **Vii** in tremis. **iii.** **Dab**
eis dñe scūtū. labore cordis tui. **Io**
subdit. **Lū timebis attmore.** **Q**irca
q̄s scienduz; q̄ diuersi demones tē
ptant de diuersis vicij; **Aliqui** di
cunt spūs luxurie: aliquid spūs su
pbie: et sic de alijs. **Per hoc** igitur
q̄ dicit. **a timore nocturno** **Intelli**
gunt demones tēptantes de furto
quod cōiter fit de nocte. **Flagitta**
volante in die. **p̄** quā intelligunt
demones temptantes de sup̄bia. q̄
querit apparē. **a nego cō** pambu
lante in tenebris. **v** a demonib;
de luxuria tēptantibus. **Vii** **Job.**
xxiiij. **Oculus** adulteri obseruat ca
biginē. **a incurfu** et demonio me
ridiano. **v** a spiritib; de castrimer
gia seu gula tēptantib; que fit in
prandij; magnis vbi concurrūt
fercula multa et vīna: et fiunt cōi
ter hora me. **Iero** dicunt q̄ de;
ribiana. **Iero** multi q̄ sūt
demones tantum meridiani a hoc
vulgo dicit. **Ceteruz;** ego dico sim
pliciter quonia; demon eo tempo
re potestatem habet in nos quan
do peccat. **Siue** mane siue nocte.
quacūq; hora peccamus demon
ingreditur in nos. **Vides** et go q̄s
friouolum est quod vulgo dicit.

Collector **Beatus** **bernard**
bus p̄dictum
versum sic exponit dicens. **Sunt**
quatuor temptationes quibus
vndiq; circūdati necesse habe

mus scuto domini & gratia diuine
protectionis vndiq; circūdari. **D**o
enim premonitos vos esse volo ne
minem sup̄ terram absq; tempta
tione victurum vt cui forte tollitur
aliqua alterā securus expectet. te
migna enim est diuine pietatis di
spensacō. quibusdam nos tempta
cōibus patitur diuicius occupa
ri ne forte piculosiores occurrant
Ab aliquibus vero citius liberat
vt possim⁹ in alijs quas nob̄ vti
liores forte p̄uidet exerceri. **P**rima
temptatio viz timor nocturn⁹ con
tra eos qui a vicijis conuertuntur
confueuit esse de molestijs corpo
ris quia caro hactenus indomita
non patitur equanimiter castiga
ri & in seruitutē redigi sed adhuc
p̄dite libertatis memor & vite pre
terite acius concupiscit adūsus
spiritum. **C**ontra hanc temptacō
nez radius veritatis & gratia diuī
na ingerit oculus cordis nunc qui
dem peccata que fecimus nunc ve
ro eterna supplicia que meruimus
nunc quoq; celestia premia ad q̄
tendimus vt recolentes penas q̄s
euadimus vniuersa que patimur
delicias reputamus. quoniam nō
sunt condigne passionēs huius tē
poris ad futuram gloriā q̄ reue
labitur in nobis. **N**unc etiā nob̄
ingerit ea que pro nobis pertulit
christus vt crebro considerantes
quāta sustinuit illa maiestas p̄
inutilibus seruis erubescam⁹ nō
sustinere nunc parua p̄ nobis. **E**t
si euasisti temptationem timoris
nocturni time sagittam volantem

in die que leuiter volat a cōto tē
ficit. **S**agitta hec est vana gloria
qua nouit conuerti temptatur q̄
bonis opibus insidiatur vt perat
Huic temptacōm fidel' anima tē
dere debet dicens. **Q**uid sup̄bis tē
raa cinis. atq; se faceri peccatricē
& q̄ hostis antiqu⁹ hunc fidelem
nequit dicere a statu reditūdim⁹
nec tioris pusillanimitate nec lau
dibus humanis. **I**dem quoq; aggre
ditur tertiā temptationem que
est negocium pambulantium in
tenebris dicens. **E**t si viribus ip̄is
dicere neq̄o: forte decipe possum
alicuius proditoris ingenio. **Q**uid
putas erit proditor. **E**plane cupidi
tas aut ambitō radix iniquitatis
subtile malum secretum virus pe
stis occulta doli artifex mater vpo
crisis huoris pater viciorum origo
criminum fomes vitiorū erugo
tinea sanctitatis excecatrix cordū
ex remedijs mortuos creans gene
rans ex medicina languorem. **I**p
sa enim ecclesiastice dignitatis of
ficia in turpem questum & tenebū
rum negocia transire facit. nec in
hijis animatum salus sed diuicia
rum luxus queritur p̄pter hoc ra
dūt coronas p̄pter hoc frequētant
ecclesias missas celebrāt psalmos
decantant pro ep̄atibus archibi
aconatibus & dignitatibus ip̄tē
ter decertatur hodie vt ecc̄arū red
ditus in sup̄fluitatis et vanitatis
vsu dissipentur. quātos hoc nego
cium pambulant in tenebris ten
di fecit in tenebras extriores. **Q**uid
vero hunc vermen fouet aliud q̄

metis alienaco a obliuio vitatis. e
hoc negocium tenebrau veritas
arguit dices. Quid pdest homini
si totum mundu lucret: se at pbat
et delmentu faciat sui. Et idē. Po
tentes ait potens tormenta paciē
tur. Hoc in q̄ veritas sedula fugge
stione reducit in mentem. q̄ fit in
ambitu frivola consolatio. graue
iudicium. vsus breuis a finis ig
notus. Quid post hoc sup est n̄ vt
iam reueletur hō peccati. filius p
ditionis. anti xps. demoniu si mo
do diurnu sed meridianu. qd nō
solum transfiguraf in angelu lu
cis. sed extollit su p̄ omne qd dici
tur deus. aut colit. Dic plane gra
uissimus erit incurfus: sed ab hoc
eciam electoz veritas liberabit.
ppre eos breuias dies. a demoni
um meridianu destruens illustra
tione aduen. **Callio**. Supra
tus sui. **Callio**. has om
nes diffinicoes rez qd euidēt oī
ditur qz nichil hoz intueri possu?
qn̄ dno ptegente saluamur. **Seq̄**
Hugo **Adēt a latē tuo.**
ex eo enim numero
xpianorum qui sperat in saluari
sūt pfecti a impedi. de pfectis dic
dñs. **Mat. xix.** Vos q̄ reliquistis
omnia a secuti estis me. se debitis
sup sedes iudicātes. xij. trib⁹ isra
hel. Et hñ dicitur latus dñi sabua
tus tanq̄ sessuri in iudico ab la
tus eius sicut cardinales dicuntur
latus dñi pape. vii dicit se mittere
aliquē de latere suo. Et qm̄ de illis
estimant esse. de numero pfecto
multi se illud conseq̄ cre dūt

et presumūt qd minime pre merē
tur. **Ite** **Callio**. **Adēt a la**
dicatur **Callio**. **tere tuo.** v̄ pri
uabunt illa beatitudie qua se spe
rabant sessuros tunc. qui sibi su
pra merita sua talia pollicentur. Et
qm̄ rari sunt qui talem ac tantaz
spem noscuntur habere. mille a la
tere eius asserit esse casuros ab il
la. s. summitate iudicacionis. Et qz
m̄ t̄ in seculari vita constituti pu
tant se ad dexteram dei collocādos
Ite subdit. **et decz milia** **supple**
ta **dent etiam** **La dextris tuis** **quo**
niam et ipsi falsa opinione cōcepe
rant quod in suis meritis non ha
tebant. **De** autē sententia spiritu
aliē illos verterat qui aliquo bo
no prosperitatis insistantur et san
ctos se putant esse cum non sint.
Mille autē a decem milia finitum
numera. p̄ infinito ponit. **Nō** em̄
possunt a latē dñi vel a dextris ei⁹
cadere: qui iam in beatoz numero
predestinati esse h̄m̄oscuntur. **Sed**
de illis dicitur est qui se sessuros
et ab eius dexteram staturus esse
presumūt de quibus adhuc **sb̄i**
tur **Ad te autē nō appropinq̄bit**
hoc est quilibz ex ipsis qui sibi re
gnum dei fallaciter pollicent. **Qui**
reuera longe erunt a dño. qm̄ duz
spem habent in meritis suis ad sa
tisfactionis remedia non recurrūt
Uerūptamen **sicut** **cre dāt** **se**
cum **sessuros** **et** **venire** **ab** **dexterā**
locus **tuis** **eorum** **merita** **confi**
derabis. **Iusticia** **enim** **dñi** **cō**
sideratur **homines** **qui** **sunt** **ab** **de**
teram **colocandi.** **Sequitur.** **et** **re**
Iu

tributionem peccatorum videbis. **I**u-
videri facies illorum retribuetur quoniam
dicetur eis. **I**te maledicti in ignem
eternum. **O**mnino casu malorum consequen-
ter ostendit quod securi erunt boni. **E**t loquitur
aperta in persona fidelium ad christum
dicens. **Q**uoniam tu es domine spes
mea: altissimum posuisti refugium
tuum. **Aug⁹** **U**ideo egerunt a
te. **A**d celum ascendisti
ut quo processisti illuc me secutu-
rum spe. **H**ugo **N**on accedat
rem. **H**ugo **A**d te malum
s. pene qui peccatum non habuisti
let flagellum. s. mortis. non ap-
propinquabit tate maculo tuo. **I**u-
corpore tuo in quo divinitas tua ha-
bitat. quia christus resurgens ex mor-
tuis iam non moritur: mors illi ul-
tra non dominabitur. **B**ernardus. **A**d
hoc enim refugium dominum christum in om-
ni tribulatione. in omni temptatione
neque necessitate fratres se currere de-
bemus. ubi patet foramina apta
et viscera misericordie dei nostri. ubi non ac-
cedit temptator. persecutor non ascen-
dit: nec pessimus accusator. fratrum
sathanas attingit. **F**elix placet spes
nostra et refugium securum. ubi nec
culpa nec pena nec flagellum aliquod
appropinquare possit in animabus
et corporibus et ad gloriosam resurre-
ctionem illic transferendis. **N**ec mi-
rum. si flagellum non appropin-
quit tibi. **O**mnino angelis suis manda-
vit de te. ut custodiant te in omni-
bus viis. **Cast.** In ista versu
tuis. **Cast.** sequentia verba
sunt que dyabolus domino christo de
eius divinitate dubitans cum eu

temptare presumpsisset obiecit. sic
scriptum est. **Mat. iij.** quod angelis
suis manda. **Collect.** **S**ed bea-
uit de te. **Collect.** **S**ed bea-
romimus a te da dicunt super eundem
locum euangelii quod dyabolus male
interpretatur scripturas. **N**am hec
aperta non est de christo. quia non in-
diget custodia angelorum sed est de
quolibet viro sancto: qui custodia
angelorum deputatur secundum illud ad
hebreos. **O**mnino sunt ad ministra-
tionem spiritus in ministerium missi:
propter eos qui hereditatem capiunt
salutis. **Q**uid mandavit dominus. ut cu-
stodiant. videlicet vitium iustum. in om-
nibus viis tuis. **B**ernardus. **I**n quibus
viis. **I**n illis quibus deimas
a malo. quibus fugis a ventura ira.
Multe sunt vie. **E**st via hominum.
demonum et angelorum. **V**ia hominum
est necessitas et cupiditas. **E**t longe
melius est in necessitate gradi quam
in cupiditate. de hiis est dictum. **C**on-
tricio et infelicitas in viis eorum. **I**n
necessitate contricio: et infelicitas
in cupiditate. **N**ecessitas quidem ex
infirmitate carnis: cupiditas ex in-
vidia et obliuione cordis procedit.
Propterea fremis inhiat: et cele-
stia non meditatatur. **V**ia demonum
est presumpcio et obstinatio ad
quam inter quatuor gradibus primus
est dissimulatio proprie infirmitatis.
cum se estimat homo aliquid esse.
cum nichil sit. **S**ecundus est igno-
rancia sui videlicet quando non vult sci-
re peccata sua. **T**ercius est excusa-
tio peccatorum. **Q**uartus est contum-
ptus penitentium nascit obstinatio

Qui sic in omnibus vixit hie adha-
ret dyabolo: manifeste fact' eyn⁹
spiritus cum ipso. Vie angelorū
sunt quando ascendunt per contē
plationem ad deum: et descendūt
p passionem ad p'imum. vt ci-
stodiant te ne tēpteris sup id qd
ferre potes. **In** manibus porta-
bunt te. **Ide** suo ministerio dirigēt
te in peregrinacōne huius vite. **Ne**
forte offendas ad lapidē pedē tuū.
Ego intelligo illū lapidē offensi-
onis dñi xpm. **In** hunc lapidē
offendit q murmurat. a blasphe-
mat aduersus deum in aduersita-
tibus a molestijs huius seculi vel
vite. Porro pes tuus ē affectō ani-
me: quā in manibus portant āge-
li ne desiderio puerfo xps aliqua
do offendatur. Sequitur

Iero Quod dyabolus de se di-
cum tacuit vj. **Uper**
aspitem a basiliscum ambulab:
a conculcabis leonem a draconē.

Cassi Omnia ista nomina cō-
gruent dyabolo aptan-
tur. **Aspis** est. dum occulte temp-
tat: **basiliscus**. dū palam venena
disseiat. **Leo**. dū psequitur ino-
cētes. **Draco**. dum negligentes ipia
vraitate deglutit. **Sed** has omīs
dyaboli malicias **christus** in suo
aduentu prostrauit. **Consequen-**
ter deus pater beatum virum qui
habitat in adiutorio altissimi libe-
raturus se a malis seculi istius cō-
promittit dicens. **Quomā in me**
sperabit liberato eum. **Bernard**
Hoc totum hominis meritū est.
si totam spem suā ponit in eo qui

totum hominem saluam fecit.
Cassio **protegar eum** vt
protegitur a me ab
omnibus insidijs dyaboli red-
datur alienus. **qm cognouit nomē**
meum. **Bernardus.** Nō nouit no-
men eius qui illud assumit in va-
num. qui dicit. dñe dñe. et non fa-
cit que dicit ipse. **Ipse** non nouit
nomen eius: qui eū nec honorat.
vt patrem. nec timet. vt dñm. Nō
nouit nomen eius: qui ad vanta-
tes a insanas falsas seculi ouer-
titur. **Et** qz fructus noticie nomis
eius est clamor orōis. **Ideo** subū-
git. **Clamauit ad me.** cum deu-
tione cordis orādo. **Vel** qz fructus
clamoris est exaudicō saluatoris:
quia sādīs clamorib' adest exau-
ditio saluacōis. **Idcirco** addit. **Let**
ego exaudia eum. **Merito** si exau-
ditur qui clamare dissimulat: aut
omō non postulas aut tepide po-
stulas a remisse. **In** aurib' dei desi-
derium vehmēs: ē clamor magn'
Sic a tepida deuotio: ē in auribus
eius vox submissa. **In** quo exaudi-
es dñe. vel in qbus. **Cum ipso sū**
in tribulatione. **U** in pñti vita vt
eum cōfortē. **Ait** em dñs fidelib'
suis. **In** mūdo pressuram habebi-
tis. **Et** ait apostolus. **Omnes** q pie
volunt vivere in xpo: psecucōem
paciunt. ab hīs ait. **Erupia euz.**
non tm q diuiniuit in hoc mundo
qz liberatio plena a pfecta añ die:
sepulture esse non poterit. **Erupia**
ergo eum i morte carnis qn nihil
vltra quod vel cor: pori vel aie faci-
at mundus habebit: a ipō erepto
Iij.

Ipse enim cantat in psalms qui omnes
vitam suam in gratiarum actione
constituit: et hoc in die sabbati.

Hugo in die festo a in quo
exte mentis per eterna
requie obtinenda. Intentio huius
psalmi est monere ut hic titentes
laboremus pro eternis beneficiis
agentes sabbatum mentis

Glo Et quia propter seculum fu-
turum christiani sumus. Ideo.
quocumque modo habeant se penitentia bo-
na grati sumus. dominum tam in prosperis
quam in adversis laudantes et cum
propheta dicentes.

Bonum est confiteri domino. **Cassio.**

Confitemur autem sicut sepe dicitur est
duobus modis: videlicet quando peccata nostra de-
precantes. misericordiam domini iugiter postula-
mus. Confitemur etiam cum beneficia
que ab ipso suscepimus. eius sem-
per muneribus applicamus. nec merito-
rum nostrorum esse dicimus: quod ipsius
misericordiam.

Hugo Letitia
prestatur a bono
est et honestum
veniens et utile est

Cassio in praeceptis operibus
mandata dei per-
agere. **nomini tuo** et ad honorem
nostrum o. **altissime** ut sic psalte-
rium a superioribus sonat: ita opera
nostra ad aures divinitatis ascendat

Nicola Ministri etiam ecclesie
iuxta legem debent lau-
dare deum in oratione: a psalms supplicia
vix ab honore et gloria nostris eius.
ad quam ordinatur talis laus. et non
ad lucrum temporaliter principaliter. licet
ipsi ministri sedario possint inten-

tere viduum suum et vestitum secundum de-
cem statuta. **Ad** annunciandum ma-
ne. et tunc prosperitatis. **miam tuam**
quod quicquid prosperum habemus pue-
nit ex dei misericordia. **veritate tua** et iu-
sticia. **per noctem** et tunc tribulationis
quod quicquid asperum nobis contingit
ex veritate iusticie divine procedit.

Cassio Ita fit quod in utroque tunc
iustissime debeamus laudes domino
confiteri. **Hugo** **in** decem
psalterio. et in implecione decem pre-
ceptorum dei. **Decalogus** enim habet
decem voces. **Cal.** Quas si tonoz
das.

Cal. ad unum qualitate
tangam. salutare melos efficiunt:
et ad celorum regna perducunt.

Hugo Dec observancia man-
dato rum dei debet esse
in cythara. et in bono opere.

Cassio Ille enim cantat cum cy-
thara quod sonum reddat
ab inferioribus: quod opera bona videlicet elemo-
sinam aut misericordiam perficit sine aspi-
tate tristitie. quod iuxta apostolum. **Dila-
tem** datorum diligite deum. **Ratio** autem
mortua prebide laudacionis subiungitur.
cum dicitur. **Quia** delectasti me
domine in facitura tua.

Hugo Notandum quod
duplex est leticia in creatura dei. una
est quod homo letatur in creatura dei.
infigendo et ponendo in ea spiritum. et illa leti-
cia pessima est et mortifera. **Alia** est
qua homo delectatur in creatura put est
opus dei. **via** quod amodo ducens
ad deum. et ista bona est de qua loquitur

Jero Christianus enim quod dicitur quod vi-
derit in creaturis dei. semp

edificatur. Debes enim cogitare et dicere. Si sola luna. celus et stelle seruiunt deo: quare ego non seruiam. Respice apem: et respice a formicam. Apes a formice cogitant hiemem esse venturam: et sapiens non cogitat iudicium esse futurum. Ille cogitant fame periclitari posse si non laborauerint in estate unde viuam in hieme: et nos non cogitamus. quod si non fecerimus bona opera tunc: quehimur in iehenna. Hoc totum quare dixi. non quod intelligo factorem: et benedico deum.

Hugo nec solum delectasti me in leticia metus: sed et corporis. unde addit. et in operibus manuum tuarum exultabo.

Iero Video arbores et considero quod cortice arbor qui tunc ra vestiat. et qui germinare vireat: et deinde video quod qui flos cadens vertat in pomum: et crescat in meum cibum. Video quod deus in omnibus mihi laborat. ut nichil in desit propterea exultabo in te domine.

Nico Sicque per gradus creaturarum. animam hominis eleuat ad deum cognoscendum et amandum: receptum quod homines rationes creaturarum non possunt perfecte attingere secundum quod dicitur ecclesie. Cuncte res difficiles: nec est que possit eas explicare sermone. Iero amirabile sibi dicit. Quia magnificata sunt opera tua domine.

Iero In hoc loco marcionem et manicheos etiam puni dicentes. Si omnia deus fecit et in utilitate hominum fecit: quid necesse fuit cimeterium vermes: qui nascuntur in carne facere et culices: Ego tibi bre-

uiter respondeo. Ut ostenderetur o homo fragilitas tua hec facta sunt. Quando cogitatio tua ponis in celum: subito morderis a cimice: et contremiscis. Parua quidem corpora: sed magna ratio: singula habent utilitates suas. Ego sic miror deum in elephante quod in formica: sic illum predicor in camelo quod et in culice. Gallice chimelles. theutonice mueshe. Vide culicem qui punctum cuiusdam corporis sculi. et tunc in corpore sculi ipso puncto omnia membra esse diuisa. Dabet sex pedes. habet duos oculos. habet os et habet ventrem. habet tubalem vocem. habet et alas. Si consideraueris membra. corpus non inuenis: et magnificatur deus qui sine corpore membra sunt omnia.

Nico Ite nullus unquam per rationem inuestigare potuit in particulari qualitate magnetis que ferrum attrahit. Et ideo dicitur quod hoc habet a tota specie: quia proprietates illa sequitur magnetis species: sed que sit illa ignoratur.

Collect. Et si domini magnificentia sit magna circa has creaturas: multo maior et inscrutabilior circa humane creature dispositionem. unde subdit luminis profunde facte sunt cogitationes. **Aug** Reuera fratres tue. mei nullum mare tam profundum est quod est ista cogitatio dei. ut mali floreat et boni laborent. Nichil tam profundum est quod est ista cogitatio filij dei laborant quia flagellantur ut filij: mali exultant quia dampnantur ut

alieni. de iudicio suo seruat omnia. **O** profundum diuiciaz sapie et scientie dei. **U**tr insipiens si cognoscat. **Rico** dicitur hic i hoc. **Rico** insipiens ille. qui no sapit beneficiu sue crea-
 onis. Et iste merito tanq mgtus repellit a beneficio diuine illustra-
 tionis vnde subditur. **Et stultus no intelliget.** **V**nde v ad hec. **Hugo** chozim. ij. Animalis homo non p cipit ea q spūs dei sunt. Stulticia emz est illi a non potest intelligere. **D**einde bi-
 cit malos pituros vt alij timeant. **V**nde subditur. **Quz ex orti fuerint peccatores.** v cu ariserit eis mun-
 dana pspertitas et ceperint floere. **S**icut fenug. **Q**uō cito arefcit a sicca-
 tur. **U**tr appa. **Rico** Modico tē-
 pōe. floren-
 tes tp ali pspertitate. **L**omīs q opan-
 tur iniquitatem. **Q**uos aliqu per-
 mūt pspertati tp aliter pē ali qd
 bonū ipsozū modiciū quod nō me-
 reat eternam mercedem: s̄ tantū
 tpalem. **I**deo subditur. **U**tr in te-
 reant in seculum seculi. v eterna
 hite peant ppter suas iniquitates.
Cassi. Non em̄ intereunt vt es-
 se desināt: sed eternalit̄
 perant qui nunq̄ suis afflictioni-
 bus ex-
Ricola. Quob pce-
 untur. **Ricola.** bit ex alto
 dei cōsilio. **I**deo subditur. **Tu autēz**
 altissimus in eternum domine.
Aug. Expectans desup ex ce-
 litate tua qn̄ trāseat
 tps iniquoz. quoz. **Mi.** Tu aē
 tps breue ē. **Mi.** alii si

mus a potēns es ad eos punien-
 dum. **V**tr subditur. **Q**uō ecce inimi-
 ci tui dñe. quō ecce inimici tui.
Cassi viz demonū auctores vel
 quicūq̄ preceptis tuis n̄
 obediant. **U**tr subditur. **C**on-
 dempnati in eternum. **Aug.** Sicut con-
 ignem. **Aug.** iunz adul-
 tera efficit inimica viro suo: sic ani-
 ma adultera amore rez seculariū
 non potest n̄ inimica esse deo. **I**lla
 timet virum: sed non amat. **I**ta ti-
 met penaz: sed nō delectatur iusti-
 cia. **E**rgo inimica dei omēs amato-
 res mūdi. de quibz adhuc subditur.
hugo **U**tr dispent. v sepa-
 bunt a societate scōz.
Lomnes qui operantur iniquita-
 tem. **U**tr ppter hoc non appetenda ē
 prosperitas malozū: que tam care-
 emt. vt a dñi cōsorcio suos ama-
 tores faciat alienos. **C**ōsequēter
 ponit retributio bonozū. q̄ dño de-
 uotissima intencōe placuerūt. **V**tr
 dicit ppls fidelis. **E**t exaltabit
 sicut vnicornis cornu meū. **I**n h̄
 loco vnicornis sigt vnitatem: et cor-
 nu digni. **Cassi.** Peccatoribus
 tatem. **Cassi.** em̄ in tartaroz
 humiliatis. **U**tr subditur. **E**xaltabit
 v sublimior apparet
 cor nu v gloria scōz: qui
 hic in vnitatem ecce deo placuerūt.
hugo **U**tr subditur. **L**et senectus mea
 v nouissima mea. **I**n mī-
 sericordiā vteri. v in vbertate cele-
 stis patrie quā ex mīa dabit mibi
 dñs. **U**tr subditur. **E**t despiciet
 locu-
 lus meus. **I**am videns xpm̄ in oc-
 currentem. **I**nimicos meos. **D**emo-
 nes. **U**tr subditur. **E**t surgēt
 in me malignā
J. iij

tribus. vi demonibus ut me ees
at audiet auris mea. Jlls Mat.
xxv. Intra in gaudiu domini tui.

Cassi. Sicut peccatores supra
cōpati sunt feno: qd de
lectabili viriditate oritur: s̄ celerri
mo sine siccatur. Sic iustus cōpat
dignissime palme dicens. Iust⁹
ut palma florebit. Palma ē aspe
ra inferius in stipite: a dulces fru
ctus habet in sūmitate. Sic iustoꝝ
cōuersatio in hoc mūdo ē duris la
boribus plena: s̄ in sup̄nis p̄baē
pulcher.

Gloria immōlitas
deinde sequit̄ alia cōpatio q̄ pal
ma est excellentior: cū subdit. q̄ si
cut cedrus libani multiplicabit̄.
Cedrus est arbor impuṭribilis a
altior alijs arborib⁹. maxime in li
bano qui mterpre tat̄ cādidatio:
ita a iustus erit impuṭribilis sto
la immōlitas: et candidus.

Hugo Qui multiplicabit̄ B
in gr̄a: et in futuro i
glor̄ia. **hugo** Et q̄ nō solū vnus
florebūt. Ideo p̄latiter subdit pre
missam a piens cōpatio nē dices.

Cassi. Plantati in domo
domini. in eccl̄a in qua dū plan
tatio dicit̄ predestina cō fiḡtur. q̄
nisi q̄s in ea plantatus fuerit: cre
mentum nō habebit felicissimū.
Li atrijs dm̄ dei n̄ri florebūt. A
tri um enī dicitur initium m̄sionis:
dom⁹ est m̄sior. In atrijs ergo flo
rebunt: in ipso initio resurrectio
nis dum audiet̄. Venite benedicti

patris mei: p̄cipite regnum.

Glo Et q̄ quis queeret. Nō
ne iaz floret subdit. Ab
huc multiplicabunt̄ de tono in
melius p̄ficiēdo. In senectate v̄beri.

Cassio. Senectus humana
morbis grauissimis
lauciata tendit ad finez. Cōtra se
nectus eccl̄e ducit ad vitam perpe
tuam. ad b̄tudinem mirabilem.
ad pulchritudinē singularem. ut
luc̄at sicut angeli dei q̄ meruerint
in illa cōgregacōne numerari. In
fine siquidē seculi. s̄cōꝝ numerus
tanq̄ in senectate v̄beri crescit. a p̄se
cutiombus crebris agitur ut cito
predestinatoꝝ numerus impleat̄.
Ab bitit q̄ l̄ tene patiētes erūt.

Nico q̄ pacia consumat. Vn
de Jacobi v̄ Pacia op⁹
p̄fectum habet. vt annūcient in
tranquillitate mentis id qd se q̄ ē.

Hugo Om̄ rectus dñs de
us n̄r̄. v̄ iust⁹ remu
nerando eos q̄ pro ipso patiūtur
let non est iniquitas in eo. vt cō
sentiat iniquitati maloz eaz. non
punit.

Aug⁹ Quō nō ē iniqui
tatis in eo. q̄n̄ ille
tanta mala facit. sanus ē. filios h̄z
a plenā domū habūdat i gloria.
exaltatus honoribus. de inimicis
v̄ndicat̄ a omnia mala cōmittit.
Alius innocens sui negocij. nō ra
piens aliena. nō cōtra quēq̄ faci
ens. laborat in vinculis. in mop̄ia
estuat a suspirat. Esto trāquill⁹.
obserua sabbatū cordis: de quo ti
tulus hui⁹ ps̄ locutus ē. Noli sedu
ci felicitate iniquoz: noli attende

re florē feni. Noli atterere ad tpa
 beatos: et in eternuz miseros. Nec
 ista beatitudo que mō foris videt.
 vera est. nec in corde bñ sūt qz toz
 quentur mala ofcīa. Tu at patēs
 esto: sperās de pmissis dñi dei tui.
 deus est eternus q̄ mō parcat ma
 lis: expectans illos ad penam: fla
 gellat bonos. erubens illos ad re
 gnuz celoz. Noli turbari si te mō
 flagellat. p̄pterea. qz nō tibi fua
 ignem eternum. Et illuz p̄pterea bi
 mitat p̄sperai mō a letari. qz audi
 turus ē. **Ite maledicti in igne eter
 num:** qui patus est dyabolo a an
 gelis. **Collecta** Oremus dñm
 eius. **Collecta** ut hui⁹ dōctri
 ne monita eius auxilio vertamus
 in opa: quann⁹ qui b̄ plantati su
 mus in domo dñi: in futuro florere
 mereamur in atrijs xp̄i. q̄ ē bene
 didus in secula seculoz. Amen.

Psalm⁹ xcv.

Domin⁹ re
 Titulus Laus canti
 ci ipsi dauid i die an
 te sabbatū quando
 fundata **Cal.** Cuius sensus ta
 est terra. **Cal.** lis est. **Iste ps̄ ē**
 laus cantia p̄tinentis ad diuinita
 tem: que debetur dō v̄ christo qui
 vere dicitur dauid a manu fortis
 ac desiderabilis qm̄ solus potest
 prestare que vult. a a suis cultori
 bus vnica affectione desideratur.

Hugo Et hęc laus facta est
 in die ante sabbatū
 v̄ in feria sexta pasceus. i qua pa
 ciendo a moriendo redemit genus
 humanum. qm̄ fundata est era v̄
 ecclesia que de sanguine corrente
 de latere christi fundata ē **In**itio
 psalmiste est hortari nos vt laude
 mus deum q̄ dat nobis victoriam
 temptationū: et sabbatū p̄ctois.
Propheta igitur describens in pri
 mis christi regni inchoatōem dicit
Domin⁹ **l**itellus xp̄s verus de
 us a verus homo **ignauit**
 se regnare innotuit p̄ miraculo
 rū exhibicōez a p̄ suā resurrectionē
nico In qua accepit p̄tāz: su
 p̄ oēm creaturā p̄pter qd
 dicit. **Mat.** vltimo. **Data** est mihi
 omnis p̄tās: in celo a in terra.

Hugo Et nota qz non dicit
 regnabit sedm̄ expe
 ctationem iudeorū in aurea iheru
 salem: sed regnauit dicit. qz ipse
 iam est a ante fuit rex reguz. a do
 minus dominantium. sicut apoc.
 xix. dicitur. **Sequitur.**

nico **l**ecorem idutus est. **In**
 dumentum diuinitatis ē
 humanitas christi sedm̄ qz dicit
 apostolus ad philipp. iij. **Ad** simi
 litudinem hoim factus: a habitu
 inuentus est vt homo. **Et** hoc idu
 mentum ante passionē fuit passi
 bile. mortale a deturpatum in pas
 sione sedm̄ qz dicitur psal. liij. **Nō**
 est illi sp̄s neqz decō: sed in resur
 rectione fuit gloriosum a sic decōra
 tum **indutus** est dñs fortitudinē
 qz istud indumentū factū ē imōbile

et impassibile. et p̄xit se. q̄ tan
q̄ fortis precandus ad bellum. in
inferno defensus potens eduxit. a
ad celestia deduxit sc̄m q̄ d̄i sup̄
ps̄. lxviij. Ascendens x̄ps̄ in altum
captiuam duxit captiuitatē. **Et**
erim firmavit orbem terre ac.

Cal uec̄iam in fide. q̄ in euā
gelio dixit. Tu es petrus
et sup̄ hanc pet̄rā. et sup̄ fidem x̄pi
qui est petra edificabo ecc̄z. meā.
et pot̄te inferi nō preualebūt adū
sus eā. Vera salus. mirabile pre
comūz. et terra illa q̄ fiḡt ecc̄z. to
to orbē diffusam. nō cōmouat. ut
laten? q̄uis ipsa frequenti cūssi
one reuel̄. **Parata ē sedes tua.** q̄
sedes ad dexteram patris. **ex tūc.**
viz a resurrectione. **Ut** pata fiḡt
predestinationem p̄ quam patet
sedes.

Nico Lex tunc. et ab eter
x̄pi. **no** q̄ a creatōne ce
li empirei pata est sedes hominis
x̄pi ibidē sup̄ angelos. **a seculo tu**
es. q̄ dicit ad hebreos. viij. **Is**
x̄ps̄. heri. et hodie. ipse a in secula
Deinde describit x̄pi regni impug
natio q̄ fuit p̄mo impugnatū p̄
p̄ncipes sacerdotū. volentes ipu
gnare x̄pi resurrectionē. et ascen
sionē. et regni eius predicatōez. ut
habet aduū. iij. Postea p̄ impa
tores rōnos et alios tyrānos qui
vbiq̄ terrarū voluerūt extirpare
populū xpianum. ut sic de x̄pi reg
no nō eēt memoria in terra. **Et** hoc
est q̄ d̄i cōsequens dicitur. **Eleua**
ueūt flumina d̄ne. et pot̄tes hu
ius mūdi q̄ p̄ flumina designant
ut magis patebit infra. **Eleuaue**

erunt flumina vocē suā. q̄ fuit im
pletuz q̄ impatores romani a ty
ranni voce publica precipiebant
xpianos vbiq̄ extirminā. eleua
ueūt flumina fludus suos. et p̄se
cutores suos atroces cōtra xpia
nos. Per talem patolam loquit̄
ysa. viij. **Abduc;** d̄ns sup̄ eos aq̄s
fluminis fortes. et multos reges af
firiorum. Deinde describitur cristi
regni confirmatio que facta est p̄
hoc q̄ inter persecutiones acutissi
mas tyrannorum maxime creuit
numerus christianorū. ut patet
ex gestis ap̄loz et martirum. **Un**
de dicit. **Terribiles elaciones ma**
ris. et p̄secutōnes pot̄tatis secu
laris cōtra fidem catholicam mā
biliter exat.

Grego raliū
q̄ cum gentilitas aspiceret morez
suum destrui noue cōuersationis
predicatōe. cum mundi hui? diu
tes viderunt facta paupm christi
anoz cōtraite elationē a d̄nācōm
sue. atq̄ seculi sapiētēs atēderent
sibi impitoy verba aduersari. in
p̄secutōnis p̄tinus tempestate tu
muerunt. et ad p̄secutōis p̄cellas
se extulerunt. **Sed** has elationes
d̄ns mirabilē miraculoz opatio
ne tēperauit. **Un** subdit. **Mirabil**
in altis d̄ns. q̄ virtute ex alto san
ctam ec̄ciam crescere fecit in p̄secu
tōnibus. **Nā** ministros suos viz
ap̄stolos et alios discipulos pl̄
ostendit posse per miracula q̄ po
t̄tates terrene tumuerūt p̄ uay.

Nicolaus. Propter r̄ q̄
mira cu la

Testimonia sua. Verba euangelicæ predicatōis incredibilia facta sunt nimis. Valde firmata sunt scdm qd dicit Marcivlamo. Illi autē pfecti predicauerūt vbiq; domino coopante a sermone confirmante. sequentibus signis.

Collect. Postq̄ docuit eccā; gmentata; ostendit quo ornamento decoranda est. **Hugo** Ido dicens. tuam dñe decet sanctitudo. Ut cū omnes fideles sint sancti. habēt castitatē in corpore et caritatē in spū

Rico In logitubine diei. q̄ domus dei q̄ est eccā militans pmanebit in sanctitate fidē vsq; ad fine; mūdi. Et in eccā triumphate nō recipiēt aliq; nisi sanctum scdm qd dicitur apoc. xxi. Non intrabit in ea aliq; inquinatum: et durabit in eternum.

Calli Audiāt insipientes hūc psalmū xp̄i regnuz p nunciante; p que; nobis diuersa gratum munera collata sunt. per que; mors occubuit. vita surrexit. dyabolus vidus est. et homo noscitur esse liberatus. Exultant angeli gloriantē li. et p̄nephās. adhuc hō reddiē ingratus cui singularit̄ subuenisse monstrat. Nos igitur bñficia dñi saluatoris nr̄i deuota cōsideracōe meditantēs humilitē ipsius clementiā; dep̄cemur. quatin; nos mūdo corde ac corpore in sãta ecclesia sua custodiē dignetur ne pollatur in nob̄ baptisim̄i gētia in quo renati sumus ad vitam

Per te ihesu xpe saluator mundi q̄ es bñdictus in secula seculor. **A.**

Psalm⁹ xciiij.

Deus vlcio Titulus psalmi dauid quarta sabbati. **Hu.**

Supra egit p̄pheta de regno cristi. S; q̄ cōtra ip̄m mlti murmurāt dicentes. q̄ nō bñ regit munduz eo q̄ permittit malos p̄sperari et florē in mūdo bonos at̄ tribulari.

nico tanq̄ nō curet de illis q̄ fiunt in seculo. In quoz p̄sona dī. Job. xxij. Circa cardines celi pambulat: neq; nr̄ā cōsiderat. Ex quo errore sequit̄ q̄ hoīes sine freno currūt ad vicia nō expectantes aliq; penas vel p̄mia p̄ bonis vel malis actib; suis. Ideo in hoc ps̄ hunc errorem destruens.

Aug⁹ docet paciētā habēdā in laborib; cōtra iniquū

hugo Cui; tituli sēntis tatis ē. Ps̄ iste ē d̄d̄ p̄phete habitus p̄ hīs q̄ signē p̄ ea q̄ facta sunt. iiii. sabbati. q̄rta die creatōnis mūdi. q̄ die luminaria celi facta sunt viz sol luna et stelle. q̄ sic sine murmure pagūt cursū suū. nō curantes que inferius paguntur: sic fideles sine murmure sint in nacōne p̄uersa nō curantes de felicitate malorum.

Aug Vnde apl̄s docet nos dicēs. Oīa facite sine murmuracōe a disceptacōe vt sitis irrephensibiles et imaculati filij dei in

in medio nationis pueri et puerle: in
quos lucetis sic luminaria in mun-
do verbum vite continentis. Intencio
prophete hortatur nos ad pacietiam
Cassi. Videns aut ipse propheta
magna profuisse licentia: districtum
domini iudicium eis quia terribilia fulmi-
na comminatur dicens.

Deus ultionum et punitionum
dominus ihesus qui iudicaturus est
mundum et ultionibus iustis affligere
veniet ob-
Hugo **num** bis
dicitur ultionum in plurali quia puniet ma-
los in corpore aial. libere egit

Nico quia non est subditus ali-
cui legi. et ideo potest peccare
a pena secundum quod sibi placet cuius de-
linquenti: nec facit iniustitiam ali-
cui. Unde apostolus ad romanos ix. dicit. Cui
vult miserere: et quem vult indurat
et indurati permittit. Cuius iudicium
propheta de peccando subiungit. Et al-
tare Iudicando tuam potentiam. qui
iudicas terra inferendo peccatoribus
penam. reddere retributionem superbis.

Cassi. qui in sua malignitate
satisfactione ad dominum misericordiam videntem pue-
nire. Istis retributio dabitur: qui au-
dient dominum dicentem. Ite maledicti in
igne eternum: qui patius est dyabolo
et angelis eius. Abhuc subiungit
de peccatoribus qui obstinata volunta-
te dure scilicet dicens. Et quibus quo pec-
catores domine. et quibus dominus committit eis li-
centia malignabilis usquequo. Repe-
ticio ista dolore diuturne expecta-
tionis ostendit quod semper innocentibus

grave est criminosorum expectata
iactantia. peccatores gloriantur.

Iero Non enim sufficit eis pecca-
re. sed etiam iactant se peccas-
se alliciendo alios ad peccandum
Unde subdit. Et fabuntur et extra
fabuntur per iactantiam. et loquentur
iniquitate. et iniqua opera sua. Ve-
rum ne illud loquor solummodo sermo-
nem esse putares. addidit. loquen-
tur omnes qui operantur iniustitiam. con-
tinuo declarat dicens. Populi tui
videlicet fideles tuos. humiliauerunt
opprimendo. et hereditatem tuam videlicet
predicium populi christiani. verauerunt.

Cassi. quia ideo dixit veratum.
quia innumeris dardibus
eos superbi persecutores atterere con-
tauerunt. Abduca aduenam in esse
certit: et pupillos occiderunt.

Aug. manifesta sunt illa sin-
gula: nec opus est in his
immo. **Hugo** post tanta ma-
rari. la non timet in-
cidere in peccatum blasphemie. Unde sub-
dit. Et dixerunt. scilicet hec omnia ma-
la facerent. non videbit dominus. mala
quae fecimus. et nec intelliget deus iacob.

Nico et christiano qui bicat. de
us non curat de illis qui fi-
unt in hoc mundo ut super dictum est
in titulo huius. **Iero** Illis hoc bi-
us patet. centibus vide-
te quod videtur spiritus sanctus. Intelli-
gite insipientes in populo: et stulti ali-
quando. **Cassi.** Insipientes et
sapite. Insipientes et
in ecclesia constituti: scilicet in illius felicitate
mordent. In populo autem idem subiungit.
quia per suas intelligentias suas dicitur

et in populo autem idem subiungit.
quia per suas intelligentias suas dicitur

populo cum publica voce denunti-
ant: a deo evidetur quod ipsi pesti-
ma intentio e didicerunt **Stultos** aut
illos dicit qui vere religionis exp-
tes idē nesci. apta contradictione
blasphemāt. dicētes nec videre de-
um quod homines faciūt nec intelli-
gere qui diligūt. dicit aliqui sapitē
adverte ptātem dñi vel pietatē.
Quo talia putatis dñm negligere
que suis preceptis cognoscit imhi-
tere. **Qui plantauit aurez nō au-
dit: aut q̄ finxit oculū nō videat.**

Quasi dicit. hoc ē abfur-
dum quod homines corruptibili-
les cognoscūt ista inferiora a deo
ignoret. quod quicquid perfectionis ē in
istis inferioribus totū pre existit
eminentius in prima causa. ppter
quod phs. v. de anima arguēs cō-
tra impedēz ducit eum ad inco-
ueniens quod deus ignoraret aliqua
que inferiores cognoscunt. **Scitez.**
quia ille dicebat simile a simili co-
gnoscit. **Ista** aut inferiora dicebat
esse cōposita ex amicitia a hie: sed
in superioribus his nō habet locū.
nec p consequēs cognitio litis.

Hugo **Qui corripit gētes**
in pñti p minorib⁹
peccatis. **nō arguet** in iudicio p
maioribus. pmo arguet a puniet
Qui docet hominem sciam. Nunquid
erit inscius. **Abst.** Hoc eē nō p̄t.
quod pbat p locum a minori dicens
Omni scit cogitacōes hominū.
ergo multo fortius opa eorum.

Cast. Et tene dictū est. dñs nō
auit. quod ipsi se semp nosce-
re nō p̄t. qui p̄uis cogitacōi

bus occupant. **Et** de illis cogita-
tombus dicit dñs. **quā uane sunt**
proficiū nō hātes fructum.

Jerō vultis scire quā cogitaci-
ones hominū vane. **Pater**
a mater nutriunt filiū. a pmittūt
sibi de illo felicitatē. **Mittūt** ipsum
ad studia a erudiūt. **Venit** vsq̄ ad
adolescētiā. disponūt vt etiā mili-
tet. **Cū** oia cogitauerint p annos
xxx. vna febricula vitē a tollit oēs
eorū cogitacōes. **Vna** sola cogita-
tio felix est. scilicet cogitatio de domino.

Collect. Postquā dixit quō a
matrēs mūbi cadu-
cis cogitacōib⁹ illudunt: osequē-
ter oñdit quō fidelis p̄p̄t doctine
celestis veritate firmat dicens.

Rico **Beatus** hō quem tu
erubieris dñe. **lipm** illu-
strando in

Jerō **Felix** plane q̄
mente. **Et** magro v̄t.

unde subdit. **Let** de lege tua doce-
ris eum. **viz** de lege euangelica a
de scriptur. **Hugo** **Et** miti-
ris tuis. **viz** ges ei. **viz**
p̄ns tempus. **La** diebus malis.
hoc est vt leuius portz a sustineat
tribulacōes que ei inferuntur.

Cal. **A** p̄secutorib⁹. quibus sa-
uet hūana felicitas. **Qui**
dies nō durabūt nisi ad illud. **do-**
nec fo diat peccatori fouea. **Qui** di-
es ei⁹ sepulture venerit quā ad tps
peccatores florentes non amphi⁹
supbiūt: ne vltētius de p̄speritate
gaudebūt. sed tunc recipient quod
hic corrigere noluerunt cum eorū
corpus et anima po-
nentur in gehenna. **Jeroni**

Vidētis igitur quā scīa a exercitacō
et opa in scripturis scīs mitigent
nobis dies malos. Ecce florēt pec
catores donec sibiatur eis fouea.
Quid de me inq̄s erit q̄ laboro in
ter p̄dōres. R̄ndēt tibi q̄d se q̄tur

Hugo Quia nō repellet
in futuro dñs plebē
suā. xp̄ianā suis p̄ceptis obediē
tem. q̄ quis eā in p̄nti corrigat a fla
gellet. Et hereditatē suā. v. ipsam
plebē sanguine eius acq̄sitā. non
derelinquet. q̄z promisit ei dicens
Mat. vltimo. Ecce vobiscū sum oī
bis dieb⁹ vsq̄ ad cōsummationē
seculi. hoc

Hugo Quoad
usq̄ iustici
a. i. s. s. mal. conūtat in iudiciū. v.
ponat in exercitacōe in extremo iu
dicio i quo oīa reducent in debitū
ordinē iusticie aq̄z redēt vnicuiq̄
iuxta opa. **Glo.** Et q̄ supple
suā. sentiūt iuxta
illam. R̄ndēt. Om̄s recti corde.

Aug⁹ Qui sunt recti corde. q̄
hoc volūt q̄d de⁹ vult.
Parcīt de⁹ p̄dōrib⁹. Tu vis vt iaz
pdat p̄dōres. distorti cordis es et
prave volūtatis q̄n aliud vis. Ali
ud vult de⁹. paciēs ē p̄dōrib⁹. tu
nō vis tolerāe p̄dōres. ouerte cor
tuum a dirige ad deū: q̄ a deus in
firmis cōpal⁹

Hugo Conse
quē
phetavidens malos opprimē to
nos: in p̄sona ipsoꝝ bonoꝝ excla
mat ab dñm: et petit auxiliū dīcēs
Quis confurget m̄. In auxiliū.
Laqueriū malignātes. Vt vincā
eos: aut si non possim eos vincere

Leuis stabit. P̄seuerant. me cum
adūsus opantes inq̄tate. Vt n̄
vincat ab iniquitate eorum

Aug⁹ Peruadēt multi mul
ta mala. Serpens dya
bolus non desinit susurrare vt faci
as inq̄tate: p̄strepūt a dīcūt ma
li hoīes. Quare sic viuis. tu sol⁹ es
xp̄ianus. q̄re non facis vt alij faci
unt. Quis igitur occurret p̄ncipi inq̄
tatis dyabolo a angelis eius a ho
minibus seductus ab eo.

Hugo Quasi dicat. Nullus
preē dñm. Probatio
q̄si q̄ dñs adiuuit me. v. n̄m
affuisset dei auxiliū sp̄ale. paulo
min⁹. v. fere. habitasset in infer
no aīa mea. v. in illam foueā vici
orum protinus incidissem.

Cal. In qua certū est p̄dōres
posse demergi: q̄ fere con
senissem v̄anis p̄suasiomb⁹ inq̄
rum. nisi dñs fuisset liberator.

Hugo Deinde oñdit q̄ dñs
iuuat illos q̄ se debi
les a idigētis oñtēt dīcēs. Et
pro q̄. dīcēbā. confitendū. mot⁹
est pes meus. hīc affectus cordis
mei ad p̄ctm̄. Pes anime ē amor
et affectus q̄ mouetur q̄n dēlicō
reteri amico christo nouus ama
tur. s. mundus. Et quia confessus
sum epeccatum a infirmitatē meā
lm̄ia tua domine adiuuabat me.

Calli. Tantū em̄ valet in p̄n
vt an̄ indulgētia subueniat q̄ pe
na p̄cellat. sicut petrus ambulās
sup aquas maris. Ite cito meru
it a christo adiuuari quia in fir

mitate suam obzui
ptin? exdamauit.

Collect.

Senties itaq; populus fidel' miam
dei sibi in temptationu' et aduersi
tatu' piculis adesse. dulcedine' co'so
laco'is bñi exponit dices. **Et** cum
multitudine' doloru' meoru'. **Ihs** pa
ciens. **In corde meo. De** temptacionib;
et p'ssuris vite p'ntis. **De** solaco'nes
tue. **Ihs** intelligo ex scripturis scis
Letificauerunt animam meam.

Jer. Na' hoc ipsum ap'ls loq'
tur. qm' scdm labores et
miserias q's i isto seculo patimur
habem' mercede' apud deum in celis
Magnitudo tribulationu' magni
tudo p'mioz e't: q't patimur vulnea
tot meremur a coronas. qnto ma
gis egi p'miaz. toties me consolatus
es: Vna' fudi lacrima': vna' merui
solaco'em: de te fudi lacrimas. de
em merui solaco'es. qntuz q's fu
it pondus p'mie. tantus fuit co'so
lationum nu'

Cassi.

Ipse sunt
meus. **Consolati**
ones tue: que letificauerunt aias. q'p
uis corpora videantur afflicta.

Hugo. Sed mali q' me perse
quunt hui' solaco'is
no' sunt p'ncipes. q' **Nunq'd.**
p' no'l adhe't tibi sedes iniquitatis.

Aug. v nemo iniqu' sedet te
ai. Cui' p'ro'em reddit di
rens. **q' fingis.** v formas. facis v'l
plafmas. **labore i p'cepto.** v de do
lore v'l de labore facis nobis p'ce
pau't ipse dolor p'ceptu' nob' sit

Cassi. Preceptum enim ipfi
us coninet. Beati qui hu
sent: quoniam ipfi consolabunt.

Hugo Iniqui vero h' m'oi p'
cepto non obediu't s'
po'ci' o'radia'nt. q' florere a gaude
re volu't. Ergo t'cu' no' se debunt. te
cum non re

Jer.

Nemo domi
cus coronat.
nemo refecto ventre pot' digne de
ieiunijs disputare. **O**ia p'cepta do
mni labore h'nt. sine labore no' pos
sum' possidere regna celoz. q' vult
sequi regna celoz. diebus ac noctib;
oret. vigilet. ieiunet. iaceat in cia
tro. in alicio a cane. no' in pluuiis.
n' in seico. q' p'ma delicias n' amat

Hugo

Cu' igit' vnius labora
in paucis annis. q'p
inde requies erit tibi sempiterna.
Ecce qntum p'ciu'. **D**am' quodam
mo' vna' filiqua' v' folliculi' g'mi' vel
leguminis ad accipiedos thesau
ros sempiternos. filiquam laboris
ad incredibilem requiem. **S**equitur

Capta

Jeroni u'z dissona
ciaz. **Q**ue em' est o'sequetia in hoc.
qui fingis labore' in p'cepto. **C**ap
tabat in aiam iusti. **S** qui de auris
carnea no' intelligit. **Q**uid g' dicit.
qui fingis labore' in p'cepto p'p'te
trea' inqt' laboramus in p'cepto
dñi diebus ac noctib;. **v**igilam'
oramus ieiunamus. qm' multos
habem' aduersarios q' captabat

Hugo

v frequentia in ver
bis contumeliosis q'
p'auis ex'p'tis teptabat deceptio
ne' eape' in aiam iusti vt eu' ad pe
catum trahant. **et sanguinem in**
nocentem condem'. **Jer.** Sol'et in
[pnabant.] q' dicere

Ille qui occisus est nō occidere tur
nisi fornicator esset: aut aliqđ pec
catum habuisset. Ruina illum nō
occupasset nisi fuisset peccator: qđ
dñi in hoc seculo sumus. omnia in
cōi patimur. Iustus a peccator e q̄
liter moriunt. similis exitus ambo
rum: sed diuersa p̄mia: alius duci
tur ad iherennā. a alius ad regna
celoz. Sufficit tibi o iuste conscia
tua. gratia tua. et si cōdempnat⁹
fueris ab hoibus. sit sanguis tu
us innocens. clamabit ad dñm.

Cal. Vicerficulus ad dñm sal
uatorē etiam potest refer
ri: qui vere innocens atq; immacu
latus p̄ nrā redempcōe sententiā
iniuste cōdempnacōis accepit. Vt
autē oñderet p̄secucōnes hōim nī
hilyalere cōsequē subdit dicens
Et factus ē michi in refugiu:]
in tribulationibus. **Et deus meus**
in adiutoriū spei mee.]

Aug⁹ qđ dñi hic sum⁹. in spe
sumus nondū in re. si
ne in spe deficiamus adest p̄missor
nos erigens. a tēperans ipsa ma
la que patimur. sic scriptū est. **Fi**
delis deus q̄ nō sinit vos temptari
sup̄ qđ potestis ferre: sed faciet ay
temptacōe etiam exitū vt possitis
sustinere. Sic mittit in fornacē tri
bulacōnis. vt coquat vas non vt
frangat. **Et quid fiet de iniquis.**

Hugo **Et reddet illis ini**
quitatē ipsoz.] v̄ pe
nam p̄ iniquitate. **Et in malicia. hōe**
pro malicia **Cal.** Et nota qđ
leozum.] **Cal.** hoc nomē
malicia. oim criminuz capax esse

dicitur. **Ma;** sicut caritas multiplicari
as virtutes cōtinet: ita malicia cri
mina diuersa cōplectitur. **disperdet**
illos dñs deus nr̄.] v̄ a suo regno
efficiet alienos cum eis dicit. **Itē**
maledicti in ignē eternuz: vbi in cō
prehensibilem penā sustinet dam
pnati. **Respiciam⁹ hunc psalmū q̄**
de core r̄splendat. quē admodum
illi murmura cōm cōi tr̄sum est. q̄
maxime labōāt hūana fragilitas
Pullus iūdeat perituris. nullus
felices estimet q̄ sub cōmūitate dā
pnandi sunt: amemus potius af
fliciones que faciunt perpetuo fe
lices. **Certe deus de malicia iniquoz**
erudit nos. castigat a purgat. **To**
lerandi a diligendi sunt iniqui q̄
rum insecutiones nobis cōferūt lu
crum eterne vite. **Si enim amara**
iam me dicitur potionem non respici
mus vt mereamur. **sp̄alez suscipe**
re sospitat. m. q̄s sane mentis nō
feret patienter t̄pales corpis mo
lestias p̄ quas eterna gaudia ac
quiritur. maxime cū in ipsis mo
lestijs ac miserijs amplius auxi
lietur nobis dextera creatoris.

Cal. **Orem⁹ ergo dñm nr̄m**
lacionibus. vt q̄ in p̄ntis vite ma
lis multipliciter fatigamur: beni
gne nos consolari dignetur. qua
tin⁹ i hac vita salubrit̄ purgati. a
in futuro ab iniquoz p̄nis miseri
corditer excepti. in r̄gno celesti per
ip̄ius gratiā. eterne beatitudinis
efficiamur cōsortes. **Per dominū**
nostruz ihesum christū qui est be
nedictus in secula seculoz. **Amē.**

psal. xliij.

Venite exultate
Titulus. Laus cantici ipsi dauid.

Rico Apo. ad Hebre. iij. et iij. ca. poit magna pre huius psalmi. s. ab illo loco. **H**odie si uocet. i. vsq. ad finem: dicens q hoc fuit dictu a dauid **V**nde sequitur q est auctor istius psalmi. **E**t dicit aplus ibide q psalmus iste no loquitur de ingressu terre pmissionis q iam ante annos multos traserat tpe Iohue: vt hebrei de eode psal. exponunt. s. loquitur de ingressu terre ymentiu apiende p xpm tpe gratie: qui p sua bndicta: passionem amouit impedimentu qd fit p peccatum originale. **V**nde sensus pre dicti tituli ta

Cassi. Laus sigt
lis est. **Cassi.** uicis deuotione. canticu hilaritate metis. qd in ope psalmodie utruq. debz esse sociatu: qm officiu lingue nostre uiuendo gaudio compleat. **H**ec laus canticu cantat ipsi dauid et domio salua

Rico q uenit redime gē
tori. **Rico** nus humanu per mortē suā. **H**oc puidens ppheta. populu maxime hebraicu fm intētiō nē apli ad xpi laudē iducit: dicit.

Glo. **V**enite lo uos c mēs
q longe estis a deo p prauitate: vite: de quibz ppheta ysa. ait. **P**opulus hic labijs me honorat: cor at eoz longe est a me.

Rico Venite nō corpis passi
bus: s. affectu mentis p

fidem et deuotionem.

Aug **L**exultem. i. nō in secu
lo cuius leticia mala ē:
sed in **Cassi.** De quo vā p
mino. **Cassi.** sūptinoe gau
detur vbi exultatio edificatiōe re
perit nō utiq. ruinā. **S**equit. **L**ubi
lem. **S**ai leticia cor: dis ienarrabili

Rico **J**ubilus emz dī cordis
gaudiū ita intēfuz q nō
pōt interiō cōtineri qn appareat i si
gno exteriori. **S**alutari nostro

Cas. et ad laudem **J**esu xpi veri
dei q p nob moriēdo salu
tem cōcessit: patēdo exempluz tri
buit: resurgēdo salutaria munera
dona

Rico De quo **Mat** et an
uit. **Rico** gelus dixit. **V**oca
bis nomen eius **J**esum. **I**pse enim
saluū faciet populu suū a peccatis
eoz. **P**rocurerem et pueniamus.
faciē eius in confessione.

Iero hoc est. pri q nob aūsa
faciē in iudicio irascatur
confiteamur peccata.

Aug **D**ammem. qd fecimus:
vt ille qd coronet nō qd
damnet iueniat. **E**t hoc ad laudē cā
tici ptinet. qz cū pctā nostra cogno
scim: dei gloriā cōmendam. **L**et
in psalmis. et in laudibz deuotis
iubilem ei. **D**eo grās agentes.

Rico **E**t subūgit causas illi
confessōis a laudis: di
cens. **V**eniā de magni dñs
cui magnitudinis nō est finis **L**et
ter magnus sup omnes deos. qz
tam sup sādōs angelos a pphetas
dei amicos: q in scriptura dicuntur
dij participatōe: q sup eos gētū.
R

Castio Christus est deus magnus omnipotens: qui reuera rex dicitur: qui creat omnia: et regit vniuersa. Post magnitudinem domini predictam venit ad eius mirabilem infinitamque clementiam cum subiungit.

Jero Quoniam non repellit dominus plebem suam. Quia propter crucem redemit. Quia in manu. et in potestate. Leui sunt omnes fines terre.

Cal Istud ad gentes vniuersas pertinet quod christo domino fidei deuotione subiecte sunt. Quia altitudines montium. et predicationes sunt. **Jero** aplice Lipsius sunt. Quia ipse inspirat eas. Etiam laudandus est dominus: eo quod possidet vniuersa. Unde subditur.

Nico Quoniam ipsi sunt mare et ipse fecit illud. Congregans aquas in vnum locum. Quia sicca. et parte terre arida. manus eius formauerunt. Per hoc enim quod congregauit aquas in vnum locum qui dicitur oceanus: apparuit pars terre aquas discoopta ut habet Genesi et hoc ad Isaiam. Allegorice **Aug** Mare mundus autem est: cuius fluctus scire non possunt: nisi usque ab initio ubi ipse deus terminum posuit. et temptatio seculi mensura habet: quia dominus noster non permittit nos temptari ultra id quod possumus ferre. Esto autem tu arida terra sitiens gratiam dei. Non enim permittit fluctus maris opprimere quos seruat.

Castiodo Demde hortatur populum dei ad patriam sospitatem: dicens. Venite adoremus. Cuius fidei deuotione et corporis flexione. et preciamur.

Nico humiliter adorando. et preciamur. Quia nostra confitendo. ante deum qui fecit nos. ad imaginem et similitudinem suam. Quia ipse est dominus deus noster. in se nobis per suam incarnationem.

Hugo Quia nos plus pasce eius. Quia ipse nos suo quotidie corpore pascat et sanguine. Quia oues manus eius.

Cal Oves signant cordibus simplicitate quam habet ostendit populum qui pastori suo christo mansueti pietate consentit. Deus in illoquit dominus saluator in deos ne parentum suorum obstinationibus imitatis a rege domini redabantur alieni. Unde dicit.

Nico Hodie. et in tempore gratie. quod vocat dies iuxta illud ad Romanos. xiiij. Non precessit dies ante appropinquum. Vbi per noctem intelligitur vetus testamentum. per diem nouum. si vocem eius audieritis. si per quia audistis. non solum obdurare corda vestra. legem euangelicam repellendo. Obduratio enim cordis humani malo non puenit propter peccatum dei: sed ex parte liberi arbitrii hominis a deo se auertentis. Et idem deus quod seque retrahit gratiam suam cor mollificantem: et sic in infidelitate et in malo obdurat. Consequenter ad propositum adducit exemplum de illis qui terribilibus verbis exploratorum rebelles fuerunt domino a Moyse. et voluerunt reuerti in egiptum: ut habet Numi. xiiij. Et hoc est quod dicitur. Sicut irritatio. et nolite obdurare corda vestra sic fecerunt parietes vestri in deserto irritatio. in die. et in die temptationis in deserto. facite. Vocantur

autem istud peccatum irritatio et p
uocatio ad iram domini quia viderant tot
mirabilia eius in egipto: et in transi
tu maris rubri quod nullo modo debe
bant dubitare de impletione promissi
onis diuine. sed quod absque difficultate
introduceret eos in terram promissi
onis. Exi. vii. in deserto temptauerunt
me patres vestri multotiens: sic dicitur
Nume. xiiii. Jam temptauerunt me p
ter decem vices. Leprouerunt et viderunt
opera mea et mirabilia que feci coram
eis. Et quoniam non crediderunt. id est qua
draginta annis fuit populus israel impe
ditus ab ingressu terre promissionis in qui
bus omnes mortui fuerant in deserto que vide
rant mirabilia dei: et increduli fue
rant: ut habetur Nume. xiiii. Et hoc
est quod subditur. Quadragesima ani
mis offensus fui generationi illi letar
dans eos ab impletione promissi. Let
dixi. semper hi errant corde.

Hugo et ex certa malicia et
voluntate cordis incre
duli perdurat. Semperrasse iudica
bit: quod in fine errans inuenietur.

Mico Et isti non cognoue
runt vias meas. et pre
cepta mea in quibus debebantambu
lare: quod non fecerunt malicia eorum
ipsum execrante. Quibus iurauit. et
irreuerabiliter diffinuit. Ira mea
et in affedu vel in rigore vindicte
mee. si intrabunt. et non introibunt in
requiem meam. et in terram promissionis
in qua dedit deus filiis israel quietem et quia
illa fuit figura quietis beatorum in pa
tria: sic apostolus dicit ad Corint. x.
Omnia in figura dangebant illis. Idem
per hoc intendit dauid inducere popu

lum maxime hebraicum: ne per rebelli
ones ad christum phibent ab ingressu
terre viventium: ubi est requies beatorum

Cassi. In qua obstinati non in
trabunt. quoniam eterna mors
illos suscipiet: que non meruerunt ad
satisfactionis eius munera peruenire.

Collect. Notandum quod iste psalmus
est secundum missam
tunc quae tenet ecclesia gallicana. que tunc
cantatur in principio matutinae in ec
clesia nostra secundum translationem
qua tenet ecclesia romana.

Hugo Et quod ipse est iudicatus
tunc iudeorum ut per di
ctum est. idem non cantatur in epistola do
mini in principio matutinalis officii
eo quod ipsa die tres magi primitiue
gentium venerunt adorare dominum. Et can
tatur sexto loco: videlicet in fine secun
di nocturni: ad signandum quod in die in
fine sexte etatis saluabuntur con
uersi ad christum.

Cassi. Audite in
sternum dei sacrile
ga mente durati: ut si beneficia dei non
recolitis: saltem debita supplicia for
midetis. Quid est aliud in requiem
non introire: nisi perpetua tormeta su
scipere. Merito ad requiem intrare non
possunt qui Iesum christum ianuam tranquilli
tatis offendunt. Non ergo vos im
plicet quantum error alienus per invidio
sus: sed desideria meliori conditione mu
tate. Si aquas in siccitate petitis: ad fontem
domini venite. si manna desideratis: cor
per dominum saluatoris accipite.
Illa dederunt patribus vestris penam:
ista nobis tribuunt requiem sempiternam.
Jero Timeamus a nos christiana
nam ne forte accepta pol
R. 11.

licitatione intro eundi in requiem
eius existimetur aliquis ex nobis
desse. **Item;** nobis nunciatur est
quoadmodum illis: ne simus in credu-
li. pmissionis eius. Nemo dicat in
corde. **Aug⁹** Vex est qd pmit-
tit. falsum est qd mi-
natur. Sicut enim verum est qd pmit-
tit: sic verum est qd minatur. **Ca;** cer-
tus debes esse de requie: de felicitate:
de eternitate: de immortalitate si fe-
ceris precepta illius: qd certus debes esse
de interitu: de ardore ignis eterni: de
damnatione si contempseris precepta eius.

Collect. Igitur tantorum comina-
tionum tormentorum
formidantes. exhibeamus nos sicut dei
ministros in operibus virtutum sanctos
et immaculatos: ut mereamur introi-
re per fidem caritatem formatam in illam
beatorum requiem quam speramus accipere
per dominum nostrum: cui cum patre et spiri-
tus sancto est honor et gloria in seculis
seculorum. Amen.

Psalm. xcvi.

Quante do-
Titulus. Psalmus
dauid qui domus edi-
ficabatur post captiuitatem.

Rico. Iudei istum locum sic intelli-
gunt ut psalmus iste sit
quodam diuina gratia ad id quod reedi-
ficatio templi hierusalem: a Salomo-
ne rege primo fundati: quod stetit
quadringentis decem annis.

Cal. Et deinde a caldeis usque ad
superficiem terre destructi. ac
post captiuitatem babilonicam: a zo-

ro babel filio salathiel reparati: ut
habetur **Esdr.** primo.

Rico. Sed hoc videtur quod iste psalmus
sit diuina laudatio de re-
edificatione illius templi materialis

Iero. impugnetur per hoc quod dicit in
principio huius psalmi. **Can-**
tate domino canticum nouum: quod non legi-
tur tunc factum: sed magis cantauerunt
canticum antiquum. ut habetur **Esdr.** in

Iero. videtur ergo quod in huius
iterficiendo penitus hoc sta-
re non potest. et misericorditer interpretandum est.

Rico. Domus enim ista et vniuersa
ecclesia a principio predicatio-
is euangelice incipit per christum edificari ex
eius fidelibus: qui sunt lapides viu-
i in edificio celestis hierusalem colloca-
di

Cal. Nec edificari desinit donec
usque ad finem seculi predesti-
natorum numerus impleatur. **Supior**
enim psalmus. primo commouit propheta
iudeos ut deposita duricia cordis ad
credulitatem domini christi veniret: sed quod in
illis premeditata erat obstinata mali-
gnitas: conuenienter nunc ammonet ge-
tes ut canticum nouum debeat ei dicere
oueris post captiuitatem peccati per
penitentiam ad ipsum. **Unde dicit.**

Quante domine Iesu christe. cantum
nouum. **Hugo** quod christus
fecit super terram: natus de Maria virgi-
ne **Unde dicit** Nouus rex: noua lex: nouum
gaudium. **Calli.** Cantat dominum
nouum: qui veterem hominem deposito per
gratiam baptismatis aut per penitentiam
feliciter in nouat. **Licet** tueris: tamen
si egeris penitentiam: noua domus

christi dixeris. Nota domini nouum
canticum meretur in nouitate vite.

Aug⁹ Audi canticum nouum
Mandatū nouū dō vo
bis: vt diligatis inuicē. **V**etus can
ticū cantat cupiditas carnis. nouū
cantat caritas dei. **Sequit^r**. **L** canta
te domino omnis terra.]

Rico et omnes habitantes in
terra quibus aduēt⁹ xpi
fuit causa leticie. **A**ntate dno
hoc iam tercio repetitur.

Cal. quia laus xpi totius ho
mor est trinitatis. **L**a bene
dici

Rico grās agēdo de tanto
bñficio. **L**nomie⁹]
qđ est saluator. **L**annūciate de die i
diem.] et cōtinuate huiusmodi gra
tiam adionem laudādo **L**salutare
ei⁹]. et xpm dñm in veteri testamē
to pmissuz in nouo datū. **C**onsequē
ter vbi sit annūciandū ostēdit: di
cens. **A**nnūciate inter gētes glo
riam eius.] et gloriaz sue referre ad
omē ascensionis: ac alia ad fidē pti
nentia. **E**t ne aliquos putares ex
cipi: addit. **L**in omnib⁹ populis mi
rabilia ei⁹]. et miraculosa xpi facta
qđ annūciauerūt apłi et alij discipu
li xpi: non solū verbo: s; etiam facto
facientes miracula in noie et virtu
te dei. **N**ec mirū. **Q**uoniam magn⁹
dñs. **Q**uasi dicat. **N**on est mirū qđ
mirabilia fiant in virtute ei⁹. **L**et
laudabilis nimis. **Q**uod trāscendit li
mites cuiuscunq; create virtutis.

Apprē qđ dicit **Ecclⁱ. xliij.** Magnifi
cate eū qñtuz potestis. maior enim
est omni laude **L**et terribilis super
omnes deos.] qđ terribilis est demo

nibus qui p dijs colebant in ydol
a gentibus. **I**deo subdit. **Q**uoniam
omnes dij gentium demonia: do
min⁹ autē celos fecit. **L**a non dij gē
tium. **D**einde inducit fideles ad ob
sequiū christi: ad qđ requirit inte
rior et exterior mundicia. qđ ipse est
sāctus sanctorū: sicut dicit **Daniel. ix.**
Vnde dicit. **L**Confessio. **L**qua tol
luntur imundicie: et cōseruant mū
dicie interiores. **L**a pulchritudo. **L**u
mundicie exteriores apposite. **L**in cō
spēdu eius. **L**et in cultu ipsius. **D**oc
ad leāz dicit: ad excludendū imundici
as qđ fiebant in cultu gentium: sic
in sacris priapi vbi viri et mulie
res incedebāt nudi. et fiebant ibi
alie vilitates qđ nō facerent modo
meretrices. **S**imile in cultu veteris
legis vbi erant imundicie corporales
in effusione sanguinis animalium
imaculatoz: qđ nō sunt in cultu
noue legis: vbi offert corpus et sā
guis xpi sub specie panis et vini.
Lsanctimonia. **L**et applicatio ad di
uina. **L**et magnificētia in sāctificatio
ne eius. **L**et in cultu noue legis qui
sāctificatio dicit: eo qđ sāctificat cultores
qđ nō faciebat cult⁹ veteris
legis. **P**ropter qđ dicit **Apō⁹**. ad
Heb. x. **I**mpossibile ē sanguine tauro
et a hircō et auferri peccata. **E**t po
stea subdit. **S**āctificati sum⁹ p ob
lationē corporis **I**esu xpi. **I**n hac igitur
sāctificatōe et magnificētia qđ
in eucharistia totus xpus continet
quo non potest aliquid manus co
gitari ratione sue diuinitatis. **I**deo
subditur. **L**Afferte domino **I**ovis
Lpatris gentium. **L**et familie gentium.

R. in.

ad fidem christi conuersarum. Afferre dno gloriam a honorem. Sed in conmentatore; primo ethico: honore e reuerentia exhibita alicui in testimoniu sue bonitatis: etiam sine fiat in secreto: siue coram paucis. Sed tunc est gloria quam exhibet ei palam a coram multis. Per hoc ergo inducitur ad exhibendum christo domino Iesu reuerentiam in publico a in secreto.

Castio. Gloria est domini cuius seuerlatioe tractauerit. Glorificatur enim dominus in talibus quam fidelium conuersatione fuerit laudatus. Honor est autem domini quam in domis suis ei gratias referimus. Et si quid boni suscipimus: ab ipso profitemur esse collatum. Sequitur. Afferre dno gloriam nomi eius. Sicut super dixit trina repetitione Cantate dno: ita hic tercio ponit Afferre. ut sacramenta sancte trinitatis in dogmate christiano iesse semp agnosceres. Afferunt itaque gloriam nomi eius qui deuotionis studio conuertunt in melius: a consubstantiales sibi trinitate atque omnipotentem per omnia consistunt in personis: non nature diuersitate discretam. Sequitur.

Nico. Collite hostias id est laudibus diuinis extolli te corpus et sanguinem christi sub speciebus panis a uini: quod dicitur hostie in plurali. quod licet sint unum sacramentum: profectum sunt due consecrationes distincte quarum una alteram non expectat. La introite in atria eius. id est in loca cultu christi debita. Et quod tunc in omnibus est unica ecclesia. Ideo subditur: Ladrate dominum in atrio sancti

ato eius. id est in fide ecclesie catholice.

Castio. Tunc reuera dominus adoli penitente: quam in corde conuictio cui hostijs lacrimarum misericordia domini postulatur: per quas supplicatio confitentis mereatur ad aures creatoris perueni. **Nico.** Commoueat a re. facie eius vniuersa terra. id est omnes habitatores terre commouentur coram christo motu timoris a reuerentie. Cuius causa subditur dicitur. Dicite in gentibus quod dominus Iesus christus regnauit. id est regnum a diuinatione super omnem terram vel creaturam accepit in sua resurrectione a ascensione: secundum quod dicitur Matth. vlt. Data est mihi omnis potestas in celo et in terra. Et Marc. vlt. Dominus quidem Iesus postquam locutus est eis: assumptus est in celum a sedet ad dexteram dei. Et quod christus meruit exaltationem regni sui per passionem suam in cruce: secundum quod dicitur Phil. ij. Propter quod exaltauit illum in celum. Ideo aliquis translator hic addit. La lig. id est crucis. Et secundum hoc dicitur in primo ecclesiastico. Impleta sunt que cecinit dauid fidelis carnis dicens natoibus. regnauit a ligno deus. Item: correxit orbem terre id est ab errore ydolatrie: que a tempore predicationis christi cepit cessare secundum quod predictum fuit Isa. xliij. In illa die perda omnia nomina ydolorum de terra. Quod non commouebitur id est a veritate fidei christiane que stabit usque ad finem mundi quantumcumque tribulatioibus impellat. Ludicabit id est fide ipsos in equitate. **Cal.** les qui

indica di sunt sub tranquillitate mi
sericordie diuine: quando eis p̄mia
p̄missa restituet. **Vnde.** **¶ Et enē**
celi. ¶ apostoli et apostolici viri.
¶ et exultet terra. videlicet populus ter
renus: qui se a peccatis p̄p̄rijs intel
ligit absolutū. **comoueat** mare
et plenitudo eius. Mare hic p̄ po
pulis ponit qui in hoc mūdo diuer
sis tempestatibus agitant. **Isti mo**
uentur ad gaudium quā conuersiōis
dona susceperūt. **Per hoc** quod dicit: ple
nitudo eius: intelligit vniuersitas gē
tium quam in melius optat omu
tari. **gaudebunt campi.**

Cal. Campos dicit viros san
ctos nō supbia tumidos
non asperos iracundia: sed mansue
tos et lenitate planos. **¶ et omnia q̄**
in eis sunt. id est inter eos.

Iero utpote sūt virgines que
diuersis virtutū suauita
tibus pollent. **¶ Vnde exultabūt**
omnia ligna siluarū. In fructuose
si post conuersionem non erunt si
cut ligna silua.

Cal. et multe gē
tium. **¶ et multe gē**
tium que ante conuersionem erant si
cut ligna siluarū in fructuose: sed
post conuersionem sunt ad cultura
fructiferam perducte.

Hugo La facie domini. Ven
turi ad iudiciū. **Ipe**
enim facies habet: quia homo est.
Vnde primo dicit. **quia venit.** vi
delicet primo in carne: et facies ostē
det in iudicio. **¶ quoniam venit.** et ci
to veniet **¶ iudicare terras.** id est viuos
et mortuos. ut bonis p̄mia: malis
vero supplicia eterna restituat. **Cum**

autē venierit nō impediet executio
iudicij eius. **¶ Quia iudicabit or**
bem terre. et totū mundū. **¶ in equi**
tate. sine personarū acceptioe. **¶ et**
populos. tam bonos quā malos. **¶ in**
veritate sua. ut peccatores subdat
penis: iustos p̄mijs remuneret et re
mis: sicut ipse prius promisit.

Collect. **Pensemus** carissimi
tantū iudicij aduen
tum: et quāntus in illo die terror erit
cum vniūsq; cogetur de p̄p̄rijs ad
bus reddere rationem: accepturus
in merito. put vixit in seculo: siue bo
num siue malum. **Deu** quāntus in illo
die terror erit cum quis reatu suo
exigente iratū videbit iudicij aspe
ctum: nec remedium esse a tormen
tis. **Quāntus pudor** erubescere in cō
spectu omnium angelorū et hominū.
vbi cuncta cōscientie nostre nunc
abscondita tunc vniuersis erūt ma
nifesta. **Deu** dies ire: tribulatiōis
et angustie: dies calamitatis et mi
serie. dies vtiq; amaritudinis: cuius
horrorem nullus p̄fecto valet ad
plenum explicare. **Illum** tota intē
tione cogitemus: vitā corrigam?
despiciamus mundum et concupi
scentiam eius: toleremus paciēter
aduersa: faciem domini in confessi
one preueniamus. **Exhibeam** nos
in vigilijs: ieiunijs: elemosinis: ac
operibus bonis plus solito deuoti
ores. **Studeamus** sum opere placere
nostre iudicem dum adhuc no
bis superest tempus penitentie: qua
tinus cum ipse nos dignabit ab
hac vita vocare ipsum placatum
ac benignum saluatorem in suo di
R. iij.

stricto examine inueniamus in de
p'tera eius cum electis collocandi
ipso prestante cui est honor et glo
ria in secula seculorum. Amen.

Psalm⁹.xcvi.

Dominus re
gnauit exul

ter terra: letentur insu
le multe. Titulus. Psalm⁹ Dauid
quando terra restituta est ei.

Nicolaus. Dicunt docto
res aliqui qd
psalm⁹ iste est gratiaz actio ipsi⁹
Dauid: qm de bellatis philisteis q
regnu⁹ eius inuaserat: a alijs ge
tibus in circuitu qui regnu⁹ suum
molestabāt: terra sua fuit ei resti
tuta in pace a quiete. Sed huic dicto
non videtur cor date tra psalmi
cum dicit. Nubes a caligo in circuitu
ei⁹: a postea subdit Ignis an ipm
pcedet. qd in bellis ipsius dauid co
tra aduersarios non leguntur ap
paruisse talia signa. Sed scienduz
qd duplex est aduent⁹ dmi. s. in mu
duz qui p'terijt. a ad iudiciu qd ven
turus est. Psalm⁹ aut iste loquit^r
ad traam de aduentu dmi ad iudiciu.
Vnde Apo⁹. ad Heb⁹ allegat scri
pturaz hui⁹ psal. dicta ad traaz de
xpo: dicens. Et cu⁹ introducit pmo
genitu suuz in orbz terre: p dicit
ad introducendu ad iudiciu Tunc
emz apparebit in p'tate cōstitutus

sanq⁹ pmo genit⁹ In pmo aut ap
paruit humil et abieat⁹. Ad dicit
qd Apo⁹. ibidē. Et adrent eu omēs
angeli ei⁹. In quo non est diuersi
tas sensus. Nam apli allegantes
scripturam veteris testamēti non
semp acceperūt eaz de verbo ad ver
bum: s. sufficit aliquā accip'e sensuz.
Dicendū est ergo qd sicut pcedens
psal. fecit mentionē de pmo adue
tu xpi in mūdū. Sic iste ps. loquit^r
de secūdo aduentu eius ad iudiciu.

Hugo Vnde sensus tituli ta
lis ē. Psalm⁹ iste at
tribuit dauid a ipsi xpo: vt sepe di
ctum est. Et agit de hoc qd factū est
cū terra ei⁹ restaurata est auz co
pus eius resurrexit.

Cassio qd qd mortuuz est cō
muni lege: restaura
tum est in glorie munē singulari.

Nico. Vn p'p'ta pmo descri
bit xpi generale dnu⁹
qd accepit in sua resurrexōe a ascē
sione sup oia creata. p'p'ter qd dixit
Mat. vii. Data est mihi ois ptās
in celo a in terra. Et hoc ē qd dicit.

Dominus regnauit. a dñs no
ster Jesus xpus qd solus cog
scitur impare [exultet terra] a ha
bitatores terre. qd post resurre
dionem a ascēsiōne suā prebuit alijs
ingressum ad gloriā. letentur insule
multe. qd fides catholica p'dicata
est p aplos et alios xpi disciplos
habitantib⁹ in insul maris occi
dentali: vt patz de anglia a hibernia et
pluribus alijs: vt i insulis maris
mediterranei: videlz sicilia: cipro:
ac alijs multis. Et qd ad gūale dñi

ūm sequat iudiciū extremū a quo
 non pōt appellari. **I**dem post dñm
 christi cōsequēte describit ei⁹ iudi
 cium generale: ad quod veniet in
 magna potestate. **V**nde sequitur.
Nubes a caligo. **I** obscuritas
 aeris **In circuitu ei⁹**. **C**hrist⁹ ascē
 dens in celū habuit nubes in obse
 quiū: sicut q̄ dicitur **Act. v. Vidētib⁹**
 illis eleuatus est: a nubes suscepit
 eū ab oculis eorum. **E**t subditur.
Dic **I**esus qui assumptus est a vo
 bis in celū: sic veniet. **S**ad iudiciū.
 Et hoc innuit q̄ obsequio nub̄ vte
 tur: sicut q̄ dicitur **Luc. xxiij. Tūc vi**
 debunt filiū hōis venientē in nube
 cum potestate magna et maiesta
 te. **I**dem subditur. **I**n iusticia a iudiciū
 correctio sedis ei⁹. **I** correctio orb̄
 p̄cedens a potestate ei⁹ iudiciaria
 que per se d̄; designatur: eo q̄ sen
 tencia iudicij sedendo datur: erit iu
 sticia a iudiciū: **v** recta a irruoca
 bi. **I**ero. **R**unc videtur iustuz
 lis. **I**ero. **a** prauum dei esse iu
 diciū: eo q̄ iniqui homines ditantur
 a paupes sancti tribulantur.
Quādo aut ipse dñs venerit ad iu
 dicandum vt reddat vnicuiq̄ sicut
 opa sua: eo tempe quasi corripet
 sedes ei⁹. **I**gnis an ipsū p̄cedet.
Nico. **v** ignis cōflagrationis
 qui p̄cedet iudiciū. **q̄ in**
flāmabit in circuitu inimicos ei⁹.
 quia data sententia iudicis repro
 bi in illo igne inuentur: a sic in
 ferno retentur. **A**lluxerunt ful
 gura ei⁹ orbi terre. **q̄ ante iudiciū**
 fient multe fulgurationes a imp̄s
 siones ignee terribiles a tempe stu

ose. sicut in alio ps̄. dicit. **E**t i circu
 itu ei⁹ **tempestas valida**. **vidit et**
cōmota est terra. **v** habitantes in
 terra: qui tūc videntes talia cōmo
 uebunt cōmotiōe timoris. **M**on
 tes sicut cera fluxerunt a facie do
 mini. **l** a facie domini omnis ter
 ra. **l** Loquitur enim de futuro ad
 modū preteriti propter certitudi
 nem prophete. quia tunc erūt ter
 remotus magni p̄ loca: vt dicitur
Mat. xxiij. Ex quibus uent mō
 tes. **A**nnūciauerunt. **I**dem est an
 nunciabunt. **l** celi iusticiam eius. **l**
 quia per signa in celo apparentia
 manifestabitur iudicis aduent⁹
 propinquus. **l** **et videntur omnes**
populi gloriam eius. **l** quia omnes
 tam electi q̄ reprobi videbūt chri
 stum hominem venientem in pote
 state et gloria: que visio erit terri
 bilis reprobis et delectabil electis
Ideo subditur. **l** **Confundantur**.
 id est confundentur. **l** **omnes qui**
adorant sculptilia: et qui gloriantur
in simulachris suis. **l** id est om
 nes ydolatre: qui tunc maxime con
 fundentur: quoniam creaturis at
 tribuunt cultū soli d̄ debitum. nō
 solum ab hominibus: sed etiā ab
 angelis. **I**deo subditur. **l** **Adora**
te eum omnes angeli eius. **l** annū
 ciatores regni illius. **l** **Et sicut hoc**
iudiciū erit terribile reprobis vt
dictum est: ita erit gaudiosum et
delectabile electis. Vnde dicit. l
audiuit. **l** per verbum christi et
 a apostolorū qui prenūciauerūt
 iudicium futurū. **l** **et letata est sy**
on. **l** **et ecclesia quia hec est materia**

exultationis: sicut quod dicitur in fine
dicti euangelij Erunt signa. ubi di-
citur. His autem fieri incipientibus
respicite et leuate et exultate: ca-
pita et corda vestra: appropinquat
enim redemptio vestra. **Exul-**
tauerunt filie in deo et fideles anime
[**propter iudicia tua domine**]. Dicit enim
iudicia in plurali. quia non solum
iudicium datum pro gloria electorum
dicendo: venite benedicti patris mei:
erit eis causa leticie: sed etiam iudi-
cium datum pro damnatione repro-
borum: sicut quod dicitur in psal. lviij.
Letabitur iustus cum viderit iudi-
cium. quia tunc omnia perfecte cri-
sto subijcient. **Deo** subdit. **Quo-**
niam tu dominus altissimus super
omnem terram. et super omnes ho-
mines qui in terra nascuntur. **Im-**
mis exaltat es super omnes deos.
et angelos sanctos qui dicuntur dei
participatione. De quibus dicit
Daniel. ij. **Exceptis diis: quorum**
cum hominibus non est conuersa-
tio. Ultimo autem in conductione
psalmista hortatur omnes ad iusti-
ciam: et retrahit ab iniusticia: di-
cens. **Qui diligitis dominum**. qui
solus est bonus. **Lodite malum**. cul-
pe quod opponitur bonitati diuine
Causas subdit. **Custodit dominus**
animas sanctorum suorum. a pecca-
tis mortalibus qui in temptatio-
bus recurrunt ad eius auxilium:
sicut quod dicitur ad Corinthios. v. **Fide-**
lis deus qui non patietur vos tem-
pantem supra id quod potestis facere: sed
faciet cum temptatione auxilium
ut possitis sustinere. **De manu pec-**

catoris liberabit eos dominus. et
de potestate diaboli qui est obstina-
tus in peccato: et semper homines
trahere nititur ad peccatum. Et quod li-
beratio fit per gratiam diuinam. **De-**
us subditur. **Uxor orta est iustus**.
et diuine gratie. **et rectis corde**. quod
ad superna habent cor erectum. **Le-**
ticia. quia lux gratie est quedam
arra glorie. propter quod repetitur
idem cum dicitur. **Et amicum in-**
si in domino. que est leticia deu-
tionis. **et cōfitemini memorie san-**
ctificationis eius. gratias agentes
de dono gratie nos sanctificantis.
Vnde ad Roma iij. Omnes enim
peccauerunt et egent gratia dei iu-
stificati gratis per gratiam ipsius pro
redemptione que est in christo Iesu do-
mino nostro. **Collect.** **Licet hic**
psalmus communiter a doctoribus de primo
domini aduentu allegorice exponitur
quod expositio satis patet in glo. tunc quod te-
xtus eiusdem psal. sonat maxime sicut
christi aduentum. **De** circo exponit glose
de secundo christi aduentu letale: posui expo-
sitionem. **O** quod metuenda est illa iudicij
dies: in qua disceptatio celerissima vi-
uescentium discutient aduersus versus ad verbum
etiam ociosum. **In** tonat enim nobis sacra-
scriptura ut sub omni celeritate punia-
mur in nobis peccata ne de veniens ad iu-
dicium ea inueniat punienda. **De** enim
punit aut lex. quod nihil remanebit
impunitum. nihil quippe est quod ita
vitam neque valeat euertere quod pec-
cato et correctioe distinet. **Aug** i ser-
mone

de afflictione filiorum israel. Con-
sideret igitur vnusquisq; conscien-
tiam suam. a si se videt in cogitati-
one: in sermone: in opere semp; qd
bonum est diligere et opere exerce-
re: ministrum dei se esse cognoscat
a gaudeat. Qui vero se ipsum inter-
rogans se viderit: q; mala sunt nō
solum cogitare: s; etiā dicere a fa-
cere: adiutorium dyaboli se esse intel-
ligat simul et doleat. Et sū adhuc
anima peccatrix a tenebrosa i cor-
pore suo tenetur indusa: cui; dei ad-
iutorio a potestate dyaboli se con-
tineat auertere: ne forte illum malis
opibus insistentē repentina mors
rapuerit: cum dyabolo cui; volūta-
tes exercuit eterno igne mereatur
trahi cruciandus. Et idē dūz tēpus
est in nostra potestate vnusquisq;
priusq; de hac luce discerat: cui; dei
adiutorio a seruitute dyaboli se sū-
trahat: vasq; demonis fuisse se do-
leat.

Collect. tis obediēdo: sic
vitam suam corrigat et emendet
quatinus in illa die tremendi iu-
dicii vltionē eterne mortis euadat
atq; p sanctos angelos ad gaudia
celi puenire mereatur p̄stare gra-
tia et misericordia dñi nostri **Iesu
christi:** cui est honor a gloria in se-
cula seculorū. Amen.

Psalm⁹. xcviij.

Antate do.

cantici noui: quia
mī. Titul⁹. Ps. 68

Callio. Qui? tituli verba re-

feruntur ad dominum
saluatorem. de cuius primo aduen-
tu videl; incarnationis gloria: a se-
cundo aduentu ad iudicium psal-
iste dicitur est. In p̄mo eius ad-
uentu cōmonemur vt misericordēz
dominum querere debeamus in al-
tero vt venturum iudicium forme-
mus. Est enim iste psalmus terci-
us eorū qui de vtroq; aduentu agūt
Per totum psalmū p̄p̄ta loquit̄
In prima enim parte fideles com-
monet christianos: vt noue rege-
nerationis sacramenta fumentes
nouum canticum de dñi incarna-
tione cōcelebrent: dicens.

Rico. **Antate domino.** I-
esu christo **Can-**
tium nouum tanq; auctori noui
testamenti: in cuius ortu angeli cā-
tauerunt nouum canticū: dicentes
Luc. ij. Gloria in altissimis deo. et
in terra pax hominibus bone volū-
tatis. Causam hui⁹ laudationis
subdit: dices. [q; mirabilia fecit.]

Callio. qñ cecis lumen: dan-
dis gressum: mortuis
vitam donauit: a huiusmodi fecit
que cōtra vsu; nature hūane facta
euangeliorum textus narrat. Sed
ista fecerūt etiā scī ei⁹ a p̄p̄te.

Jeronim⁹ Quid ergo fecit
nouum vt mere-
atur cāticū nouū. Vultis scire qd
nouū fecerūt dē? Quasi hō mortu⁹

est vt homines vincerent: filius dei creatus est vt nos leuaret ad celum. **Vnde** subdit. **Mic.** [saluauit] videlicet genus humanum quod perierat [sibi] hoc est ad honorem dei patris [dextera eius] a brachium sanctorum eius. ac si dicat. **Christus** qui est dextera dei patris. quod per ipsum tanquam per dexteram a brachium eius fortiter operatur: saluauit sibi et deo patri genus humanum: sicut **Matth.** xviii dicit. **Venit** filius hominis saluare quod perierat. **Notum** fecit dominus. [et] deus pater [salutare suum] et filium suum pro salute mundi humanatum et sic visibilem factum.

Mico. [in conspectu gentium reuelauit iniquitatem suam] et fidei catholicam iustificante: quam per predicatores apostolorum et aliorum discipulorum christi publicata est in gentibus per orbem terrarum discipulis. **Recordatus** est misericordie sue et veritatis sue et promissionis sue de mittendo filium suum factum domini israel et patris eius. **Ram** Gen. xxij. promissus est **Abraham.** **Benedicent** in semine tuo omnes gentes. **Que** promissio misericordie et veritatis impleta est in christo nato de progenie **Abraham** per **Jacob**: qui alio modo dicitur est israel: vt habet **Gen.** xxxij. **Et** effectus huius promissionis est extensus ad omnes gentes **Iob** subditur. [viderunt omnes termini terre] et cognouerunt per fidem et miracula coram ipsis facta [salutem dei nostri] et dominum nostrum **Iesum** christum per quem est salus: sicut quod dicit **Act.** iij. **Et** non est in aliquo alio salus. **Ubi** late deo omnis terra. quod de omnibus

terre partibus aliqui sunt vocati. **Laetate** et laudate deum in cordibus vestris interioribus. [et] exultate **Ieremias** ore psalmos appletis ad laudem dei factos [et] psallite bene operando. **Et** quod iste psalmus tempore veteris testamenti factus cantabatur a leuitis. non solum vobis humanis: sed etiam musicis instrumentis **Iob** subdit. **Psallite** deo in cythara: et cythara et voce psalmi: in tubis dulcibus. [et] cum martello factis. [et] voce tube corneae. quod aliqui vtebantur instrumentis de cornibus animalium factis: maxime in festo tubarum: quod celebrabatur in principio septimi mensis. **Hoc** ad legem faciebatur iudei: vt habet **Num.** x. **Sed** nos qui nouimus canticum gratie offerimus: spiritualiter hanc legem intelligere debemus. **Hugo** **Psallite** deo in cythara. [et] operamini amore domini opera penitentiae mortificatione vite carnalis que per cytharam intelliguntur. **Vnde** **Job** xxx. **Versa** est in ludum cythara mea **Et** etiam psallite. [et] operamini in cythara. [et] in compassione primi: opera misericordie faciendum. **Vocem** psalmi [vt] hilaritas sit in opere.

Augustinus. [psallite] etiam in tubis dulcibus. **Tube** dulciles dicuntur: quia cum martello tundendo producunt. **Tribulatio** est tussio: a profectus productio est. **Psallite** ergo in tubis dulcibus. **Id** est laudate deum in tribulationibus et aduersis. **Exemplum** habemus de **Job**: qui repetere percussus tantis damnis tussione tante tribulationis factus tuba dulci

lis soniūt: dicens. Dominus dedit: dñs abstulit: sicut dño placuit ita factū est. sit nomen dñi bñdictū. Sequit̃. **L a voce tulle cornee.** Cor nu excedit carnē: vt carnē sup̃ adō sit firmū. a capax vocis tulle cornee trāscedat carnales mot⁹: vīneat li bīdines: a q̃rat iuxta osiliū aposto li ea q̃ furfur sunt: nō q̃ sup̃ terraz.

Rico. Deīn̄ oñdit vbi sit plal lendū vel iubilandum dicit̃. **V**ibilate i ospectu regis. videt̃ Jesu xp̃i: qui est rex regū et dñs dñiantū. **Apoē. xix.** Moueat mare. mundus p̃dicatōe aploz ab p̃nam. a plenitudo ei⁹. v. habi tantes in insul̃ maris quozū mul ti ouerfi sunt ab fidē: vt dictū est in psal. xc. Orbis terrarū a vniuersi q̃ habitant in eo. quia de omnib⁹ simib⁹ fr̃e aliq̃ sunt ouerfi ab fidē.

Hugo. **L**umia. v. s̃adi vi ri pleni aquis gr̃atū. **L**plaudet̃. v. gaudebūt. **L**manu. v. in exercitio tenoz opm. a **l**simul. hoc est in vnit̃ate fidē a dilcōnis. **L**montes. id est maiores.

Castio. **L**exultabūt a cōspai dñi. v. dño veniente ad iudiciū gaudebunt. qm̄ in futu ro iudicio p̃missionis ipsius dona recipi.

Hugo. **L**qm̄ venit iudi ent. **L**care fraz. v. pe carores frenos. venit vt discernat a sepet paleas a frumētō. **L**IV dicabit orbē terraz in iusticia. **L**ma los pumētō. **L**a plos in equitate. **L**redēdo singul̃ fm̄ merita sua.

Aug⁹. **E**cce nondū venit fr̃es tēpus iudicij. **J**udex in

celo est. tu in terra. **I**lle differt ad uentū. tu noli destruere osiliū meli oris vite. **A**duēt⁹ eius dur⁹ erit du ris: a benign⁹ erit pijs. **V**ide ergo modo tu qd̃ sis. **S**i durus es: licet ti bi mitescere. si mitis es: iam gaude ventu. **Collect.** **I**n pt̃ate tua ē rum. **quō expectes iudice:** hoc tñ nunq̃ cadat a tua me mōria. si fm̄ opa tua bona aut ma la recipies crudelez vel benignū iudicē tuum dñm nostrū **Jesum xp̃m** cui est honor et gloria in secula se culorum. **Aulen.**

Psalm⁹. xcviij.

Dominus re

Rico. Titulus. **p̃s. dauid**

Castio. **D**er dauid psonā lo quētis aduertimus a xp̃m manu fortem desiderabilez q̃ senti.

Rico. **D**e cui⁹ regē **Da mus.** **uis p̃p̃ha misti ce loquit̃ in hoc psalmo qd̃ ip̃e cri st⁹ accepit in sua resurrectōe de q̃ dicit **Matth. vlf.** Data est m̄hi oīs pt̃as in celo a in terra. Cui⁹ regnū p̃ncipes iudeoz irati de fama nomi nis eius conati sunt destruere.**

Hugo. **I**ntētio p̃p̃hete est iui tare vniuersos popu los ad laudē a honozem christi: vt eum tanq̃m deum ac regem adora rent a confiteantur.

Nicolaus. **D**auid em̄ i spi ritu p̃uidens per regnum suum figurari regnū christi: iñtrodūcit ip̃sum regnan

tem: dicens.

Ominus .i. Iesus xpus. Legnauit resurgens a mortuis: a ad dexteram patris exaltatus. Irascantur populi. Irascantur populi iudeorum de regno eius. Et ponit hic optatiuus per iudicatio. Qui sedes super cherubim. et super ordines angelorum non solum in quantum deus: sed etiam in quantum homo. Moueat terra. et habitantes in ea ad credendum atque fruendum tibi. qui merito terra nuncupantur quod terrena uita occupant. **O**minus in syon magnus.

Cal. Syon speculatio interpretatur quod est ecclesia militans uel triumphans. et excelsus super omnes populos. quod ascendens ad celos excelsus est per omnes factus. **U**n nos ad usque nostros per singulos dies speculat.

Hugo deum inducit populos ab christi laude: dicens. **C**onfiteantur confessione laudis. no tuo magno. In iudei irascantur christo: tunc erat nomen eius paruus. quod fama nomen eius solus erat in iudea. Post eius ascensionem predicatus est nomen eius et fama eius gentibus. et factus est magnus et dilatatum.

Aug Jam ergo populi confiteantur no tuo magno qui ante paruus no tuo irascantur. **Q**uare confiteantur. **Cal.** Quonia terribile. quod ipse uentus est iudicare uiuos et mortuos.

Cal. Et scilicet. et sume bonum. formaliter et effectiue. quod omnis sanctificatio fit in eius nomine. Vel terribile est malis: et scilicet bonis.

Nico Et scilicet. et sume bonum. formaliter et effectiue. quod omnis sanctificatio fit in eius nomine. Vel terribile est malis: et scilicet bonis.

Aug quod ipse uentus est a iudicaturus ut alios ponat ad sinistram: et alios ad dexteram. Et honor regis iudicium diligit. ut unius cuius reddant merita sua quemadmodum modus quisque gessit in corpore: siue bonum siue malum.

Iero Debet ergo homo prius se diiudicare a discernere: et per proprium iudicium condennare mala sua. et sic honoret deum regem eternum.

Hugo quoniam sicut dicit apostolus ad corinthios. xi. Si nos metipsums diiudicaremus: non utique diiudicemur. **Nico** deum mutat remur.

Nico modum loquendi de tertia persona in secunda. quod sic frequenter in sacra scriptura: et maxime metrica composita. Qualis est liter psalmo.

Hugo ostendit nobis uiam ad regnum dicens. et uiam pastis directores. et uiam rectas per quas ad te dirigamur.

Uas directores subiungit dicens. In iudicium a iusticia in iacob. et in populo fide huius in baptismo supplantat uicia. Iudicium autem fecit in populo quoniam donauit ei discernere inter bonum et malum. Iusticia uero quoniam sequitur bonum et dedit a malo.

Aug Primo debet hie iudicium. um: uiz ut iudicet: et discernas quod sit malum: et quod sit bonum. Etiam iusticia: hie debet ut dedit a malo et facias bonum. Et quod hoc a nobis non habemus. ideo subdit. Tu fecisti. Deus ei operatur in nobis a uelle a proficere.

Nico Et ideo. Exaltate. et laudate. et extollite. Dominum deum uestrum. In quibus habetis quod benedixistis. et adoratis scabellum pedum eius. et hu

manitate christi que in quantum est
vniuersa diuinitati. latere et cultu qui
soli deo debet: est adoranda.

Jeroni Deo enim corpus diuini
dei scabellum quod in eo ma
iestas diuinitatis tanquam super scabel
lum stetit. et hoc est adorandum.

Hugo Quasi semel est in se: et
etiam alios sacrificas
Consequenter ostendit per fictiones no
minum antiquorum patrum que sunt di
gni seruitio domini: dicens.

Rico Moyse et Aaron in
sacerdotibus eius. et ser
uierunt ei officio sacerdotali. Ad lit
teram enim Aaron fuit sacerdos Mo
yses vero licet sacerdos non fuerit:
tamen officio sacerdotali usus est in co
secratore Aaron et filiorum eius: ut patet
Exo. xxviii. La Samuel inter eos que
inuocat nomen eius. Preerat enim
ante prophetarum deum colentium: ut ha
betur 1 Re. xix. Per Moysen que inter
pretatur extractus ab aquis signum reli
giosi qui debent abstrahi a deliciis
mundanis. Per Aaron que montanum
interpretatur: platonum statum intelligit.
Per Samuelem que fuit minister in
domo domini: intelligunt sacerdotes et
deici. Omnes isti laudare debent no
men domini per ceteris christianis. Quo
cabat dominum humiliter et deuote.

Hugo Let ipse exaudiebat
eos: et in columna nubis
loquebatur ad eos. sic legitur Exo. xxxiii.
de Moysen. Et hoc ad litteram. Allegori
ce autem loquebatur in columna nubis ad
eos in figura: que quasi nubes est ob
scura. Nobis autem aliter locutus est
sic ait apertus ad Deum Multifarie

multisq; modis olim deus loquens pa
tribus in prophetis. Nouissime autem
diebus istis locutus est nobis in filio
suo. Causam quare sic exaudiebantur
subiungit dicens. Quod exaudiebant
testimonia eius. et lege et certimo
nias eius: que testimonia erant noua
testameta. La preceptum decalogi quod
dedit illis. si de cetero mandatis. Iocirco

Glo Domine deus noster tu
exaudiebas eos. in ius
tissimis petitionibus. Deus tu ipse fuiisti
eis. indulgendo eis peccata ne nocerant
in futuro.

Rico La vltimas in om
nes adiuuaciones
eorum et promittens defectum eorum que non pro
cedebat ex instinctu suo: sed magis
ex eorum arbitrio. sic patet de Moysen et
Aaron Rume. xx. vbi dicitur ad aquas con
tradiuocis. Dixitque dominus ad Moysen
et Aaron. Quia non credidistis mihi ut
sanctificaretis me coram filiis israel.
non introducetis hos populos in terram
quam dedi patribus eorum. quia in pena hu
ius fuerunt morte preuenti.

Cal Cognoscamus itaque antiquas
et iterum adiuuaciones eorum vindi
catas: ne humana illis elatio surrep
te potuisset. Nam quousque aliqui fide
les sint magna deuotione venerandi:
oportet tamen in eis pro tempo
re vindicari: ne eorum ad super
biam videatur posse deduci: sicut
dicit apostolus. Et ne magnitudo
reuelationum extollat me: datus est
mihi stimulus carnis mee angelus
sathane: qui me colophoretet.

Augustinus Illi enim
deus iras

citur quem peccante; nō flagellat
Nam cui vere ppitius est: donat nō
solū peccata ne nocēat ad futurū se
culū: s; etiā castigat ne semp pecca
re delectent. Ergo fratres q̄cūq; in
xp̄o pficim⁹ ne nos putem⁹ sine fla
gello ad ip̄m futuros ire. qz et si iā
hōies quid in nobis rep̄hendāt nō
inueniant: rep̄hendit ille adhuc q̄
oia nouit. quia ppitius est nobis.

Rico Et ideo **Altate** in
laudib⁹ extollit dñm
deū rest⁹ in monte sãcto eius.

Hugo in sãcta ecclesia q̄ ē
fundata in mōtib⁹
sãctis in doctrina ap̄toꝝ. Lqm̄ sã
ctus dñs deus noster: qui nos san
ctificat: regit: ac defendit.

Cassi. Consideremus carissimi
duob⁹ humib⁹ splendere pulchris
incredulos terret vt ad supplicatio
nem deuotissimā pducant: fidelib⁹
dñi xp̄m adorare p̄cipit. qz a ipse
nouit exaudire quos diligit. Bea
ta gēs que talem h; dñm. Vitale
quippe desideriu; est cognoscere et
amare creatore. Fidelis autē serui
est diligere dñm: multo fortius re
demptore; suū. Quē si cara mente a
ex desiderio nō appetis: nullatenus
hūc diligē arbitreris. Diligamus
igit vt amemur: q̄ram⁹ vt iuemia
mur: pulsem⁹ vt ad dñm accedere
valeam⁹. Ipse sit nostꝝ gaudiū;
nostꝝ desideriu;: qm̄ ipsū cognosci
mus eterna nobis bñficia posse p̄
stare: qui est benedict⁹ in secula se
culorum. Amen.

Psalm⁹. xcix.

Vbilate deo om̄is
Titul⁹. Psalm⁹ in confessione.

Cassi. duplex est confessio. Vna
ē qm̄ pctā nrā deploran
tes: culpabiles ac reos nos esse p̄fi
temur: a misericordiā dñi cōceden
dam nobis p̄ijs fletib⁹ exoram⁹.
Altera est grāy adio: quā dñio p
suis bñficijs nos deuotis mentib⁹
offerim⁹. Reuera totus hic psal.
ad vtrāq; p̄tinet confessioes. Oro
pheta igit sollicit⁹ de p̄lo fideli ne
se putaret s; anxietate tristitie cri
sto domino seruiturū: primo a iu
bilatione incipit: **Hugo**
dicens. L

Vbilate deo. cū inenarrabi
li cordis gaudio: ip̄m laudan
do p̄ bonis q̄ nob; a p̄ regno eterno
q̄ nob; pauit. Loīs terra. In habi
tatores oīs terre: qz oib⁹ patū est
regnū: nisi p̄ suaz stulticiā se exdu
bāt. Fruite dño i leticia. qz nō pla
cent domino fructa coacta.

Cassi. Licet em̄ fructa dñi diū
tis videant officijs expe
dire: vt sint ordines eccl̄astici mōa
steria fidelū: heremite: solitarij: la
ici deuoti. oia tñ ad ista tria verba
referunt: vt dño sub leticia fruiat.
nō in murmuratōe aut amaritudi
ne mētis: sic factū est in deserto qm̄
cōtra deū iudaic⁹ p̄ls murmura
uit. s; ista leticia vtiq; caritas est:
q̄ sic ap̄ls dicit nō inflat: nō agit
p̄perā v̄ puerse: nō est abiciosa iē.

que hanc virtutem egregiaz mira
bili narracone describit. qua pro
pre illi sibi leticia domino seruiute
qui eum super omnia diligunt a i
uice se fraterna caritate respiciunt
O libera seruitus **O** seruium su
pra cunctas dominaciones eximiu.
quibus talis leticia tribuitur qd
in regnorum gloria non habetur.
Sed istam leticia q in hoc mundo
pripitur vide quale pmiuz sbleqē

HUGO Etroite in cospe
du eius i i cubicu
lum conscientie pue vbi solus de
te videt. sicut dicitur a regum. xvi.
Dominus intuetur cor **Et** addit in exultatione
quia in consciecia
pura est exultatio vel de spe venie
vel de spe future glorie consequen
de. Vnde ap'ls dicit Gloria noste
hec est. testimonium consciecie no
stre Consequēter propheta redar
guit pfidiam iudeorum qui dnm
saluatore nō putādo dum. man
in creatorem suū in hēre presūpse
rūt. Vnde dicit. scitote et intelligite
quoniam iste dñs viz ihs cri
stus quem de di filiu; nime credi
distis ipse est deus qui fecit celū
a terram ipse fecit nos ad yma
ginem a similitudinem suam.

RICO Sup genesim dādo no
bis animaz intellectu a
lem in qua consistit ymago dei qn
tum ad proprietates naturaes. s.
memoria intelligētiā a volūtate.
similitudo aut dei inest anime i bo
nis gratuitis. q est quedā pfectio
ymagis. qz gratia perfiat naturaz
Nota. bona gratuita sunt virtutes

vt pote in dōtia humilitas mū
dicia cordis rē Sicut deus dicitur
bonus a iustus. sic homo creatus
est bonus et iustus ad similitudi
nem **Cal.** Et quia ne puta
viz dei **Cal.** rēt humanā cre
ationem patruz semini esse depu
tandam. adiecit non ipsi nos
Par qm̄ natiuitati nostre misere
tium prebeat corporalis operacō.
tamen ille in hūc mundum nos p
batur adducē. qui cuncta facit ad
existentiam puenire. Deinde venit
ad populū fidelem a quid sit. per
compaciones pulcherrimas oñit.
dicens nos autē populus eius nos
populi christiani qui eius impio
famulamur oues pascue eius
oues sunt simplices a deuote pso
ne. a ipse earum pastor verus a pas
cia eius est diuinarum scpturaru
copiosa a dulcis epulacō Ipse em̄
scripture sunt pascue quibus fide
lis anima saginatur a ad futūe be
atitudinis amena pducit. sic istis
tribus virtutib; cōplexus est. qd
agere. quid credere. quid intellige
re debeat cri
HUGO Consequē
stianus **HUGO** ter autem
in pfectis christianis cōfessionem
inducit peccatoruz dicens Etroite
portas eius in cōfessione a simli
ter Etroite atria eius in p̄mis confi
temini illi quasi dicat. bonū ē con
fiteri domino cōfessione laudis. si
precedere debeat cōfessio peccatoruz
quia non est speciosa laus in ore
peccatorum **Ecclasiast. xv.**

Cal. Post dñm sūt huilis peni
tētia. baptismū sacru. et
L. b

ritas sancta. elemosine misericordes. ceteraque mandata per quam ad eius possimus pervenire spectamus

Quia cum peccata nostra per lacrimas confitemur. angustie viam potius ingredimur. Sed cum post hec ad eternam vitam perducimur. porte nostre atria in confessionum laudibus intramus. quod ibi angustia iam non erit cum iam eterne sollemnitatis leticia assumpserit. Propter confessionis nostre angustiam veritas dicit. Intra per angustiam portam. et cum per se recipimus multitudinem gaudii eterne profumeret dicebat. Statuisti in loco spatiose per **Hugo** et per confessionem peccatorum. laudate nomen eius. et per christum. a quo avos christianam nominati estis. Cum huiusmodi laudationis subiungit dicens. Quis suavis est dominus. in quem desiderant angeli videre. et prospicere sicut dicitur. et petri. Et ne suavitatem hanc credentes temporalis a transitoria. Ideo subdit. Limet nomen eius. In quantum ad salvandos. qui immobiliter in eternitate perdurant. quos huiusmodi misericordia dei a peccato liberauerit. Et ne quisquam de misericordia hac nimis confidat addit a de iusticia dicens. et usque in generatione et generatione veritas eius. Translatio romana habet. et usque in seculum scilicet veritas eius.

Hugo qui populos iudicabit impios permissa tantis bonis quam malis. Non ibunt hi in vitam eternam. Illi vero in ignem eternum.

Cassianus Mirabiliter hic psalmus nos utraque confessiones edocuit. ut et alacres domino iubilemus:

et peccatorum nostrorum vulnera sine intermissione plangamus. In hoc enim mundo utrumque est necessarium. ut nec in tristitia despet dei finis. nec inter amicos eius prosperis reddat elat. **Quia** sicut sanitas hominis humorum pace consistit. Ita perfectus est christianus qui fuerit inter presertim eorum vicifitudinem immobiliter et patens. Suscipiamus ergo alacri mente que beati sunt. Quas enim sit ista deploratio ex hoc datur intelligi. ut in ea precipiatur dominus esse laudandum merito quod in de venit non reatus non pena. si premia. non de formis servitus. si pulchra libertas. **Colle.** Quia prope veritas ab eius laude nequam cessamus a quo creati sumus et redempti. quatinus in leticia sempiterna iubilum exultationis cum gratiarum actione mereamur in eternum concinere cum omnibus sanctis et electis suis. qui est benedictus in secula seculorum Amen

Psalmus. C

Meritoria Titulus psalmus 68

Hugo In prece dixit letandum esse et cantandum a iubilandum. **Quia** vero in hoc psalmo dicitur quod cantandum sit. et cum quibus sociis. in quod etiam docemur bona appetere et mala renuere. que est perfecta conversatio vite christiane. Et quia omnis perfectio est nobis a christo. idcirco titulus habet. ipsi dominus. unde sensus est talis. **Psalmus.** iste attribuitur

tur ipsi d'auib' r'p'o au' o'e' l'v'n'u' no
s'z' attri **Cast.** Et nihil de d's
bu'ed'u' e' **Cast.** Et n'no rege itelli
gas: s'z' o'ia de r'p'o rege celesti d'icta
co'gnosceas. Dicit ergo co'gregaco
s'c'atoru'z' p'ym'usuz' or'be' custo' acq'
s'ita idest p'pulus christianus

Meritoriam] Glosa
In p'nt' vita q' peccatores ad
penitentia' expectas [a' iudiciu'z'] q'd
erit in futuro seculo [cantabo] v'io
e'ide' annu'ciabo. a' hoc tibi] v' ad
honorem **Ric.** Tempus mie' mo
tuum

Ric. est: a' tempus iudi
c'ij futuru' est. Nisi enim de' p'mo
p' miam p'ceret. non inueniret q's
per iudicium co'ronaret. Audi apo
stoli quo modo distinguit v't'z' q'
t'p'z'. de t'p'e' misericordie sic. Igno
ras inquit o' h'o' q'm' benignitas dei
ad p'nia'z' te adducit. An d'ivicias
benignitatis a' pacie' a' lo'gammita
tis ei'z' co'tempnis. De t'p'e' iudi
c'ij subdit. Tu aut' inquit s'ed'm du
r'icia' cordis tui a' cor' ipenitens the
saurizas tibi ira' i' die ire a' eu'elaco
nis iusti iudicij dei: q' reddet v'nicui
q' s'ed'm opa sua. Nos ergo fr'es
q'm' habemus temp'z' mie' no' a' no
bis blandiamur. Non dicam' sem
per. p'at' deus. Intellige q'z' ideo p'
at'v't' co'rigaris. non v't' i' malicia
p'seueres. Et prop't' h'ec duo. s'z' v't' co
sequi valeam miam a' effuge' i' iudi
c'iu' **Psal.** **Cast.** Domino psal
lam] **Cast.** lit qui bonis fa
ctis suis eu' placare co'tendit. Ipla
est enim suauissima virtus armo
nie: q'm' v'z' cognosce' opib'z' co'so
nare. Nam si h'ec due res discrepa

bili sibi varietate dissentiunt neq'q'
p'nt' psalmodie t'epataz' efficere ca
tilena. **Se' Hugo** La intelliga
quitur **Hugo** via immacu
lata. Quate' venies ad me.] v' ima
culatu' me custodiā a' sollicitate co'si
derabo aduentum tuuz'. siue ad iu
dicium siue in morte mea. **V' Lu.**
xij. Et vos estote parati ab o'i pecca
to mūdati. q'z' qua' hora non puta
tis. fili'z' hominis veniet. Deinde ex
ponit q'd sit vita immaculata d'icēs
Perambulabā] vitā hui' mun
di trans. **Rico** Li innocētia cor
curredo. Ric. dis mei.] sine fi
dione falsa exteriori. hoc est i' puri
tate co'sciēcie in medio dom' mee
consciē **collea.** Ille i medio
cie mee **collea.** dom' co'sciē
tie sue de'abulat. qui sollicitate oēs
co'gita'ōes cordis sui p'scrutatur. a'
si quib' in ea iueniat q'd oculos di
uine maiestatis offēdat. statim co'z
rigit a' emēdat. **Co'tra** quib' q's p'mi
tur mala co'sc'ia cui'z' cor' circa terre
nas co'cupis'cētiās disp'sum e'. nō
ābulat i' domo co'sc'ie sue. q'z' ibi
non inuenit nisi accusa'ōne' a' inq'ue
tudine'z' p'ccōū. s'z' foris vagat' que
rens pacem a' quiete'z' in fabulis.
specta' oculis. ac ceteris co'cupis'cētijs
terrenis. **Postea** innocētiā p' p'tes
exponit **Rico** Non p'pone
ba' ante oculos
meos rem iniustā.] s'z' ad co'cupis'cē
dum aliq'd iniustū cupiditate du
ct' exēplis raptōū [faciētes p'ua
ricaco'es.] s'z' diuine legis trās gressi
ones Lo' diui.] s'z' eorū maliciaz'. q'a
eius d'ē v'tutis e' diligē' bonū a' obire
v'ij.

maluz ei opposituz **N**on adhefit michi cor prauum. q̄si dicēt. Et si ex passione fui motus ad horam ad aliquam maliciam: non tamē in ea p̄mansī p̄ obstinacōnez. **De elūantem a me malignum** lib est malo igne ignitū. s. igne ire. inū die supbie. luxurie a huiusmodi viciorum non cognoscebam. p̄t approba. **Iero** etiam si erat mitionem **Iero** hi proximus vel amicus. siue ep̄us. abbas vel in q̄ si dignitate ostitut. qm̄ si p̄uete bank vias suas prauē uiendo. sic eam fugiebā vt p̄it? eius memoria non facerem. Et quia iust? non solū obit p̄tā opis: s̄ etiā oris. **Iō** subūn. **De** detrakentz secreto git **M** primo suo. s. i eius absētia a sic dicat celatū q̄ non potest audire. hūc p̄lequebat. v̄l reprehēdendo vel ei non credēdo. q̄ si deest auditor. deest a detractor.

Colle. Nihil ei tam in quietat aiām. nihil ē qd̄ ita imobile et instabile faciat q̄ facile totū credere a obtrektorū v̄ba te merario mētis assensu sequi. Dic enī crebre dissensionēs. hinc obia multa nascuntur. q̄ a dilēssimos amicos etiam lingua maligna facit discordes. At v̄tra magna q̄es animi est magna morū grauitas nō tēme de quo q̄ simistū velle recipere vel **nico** Et q̄ iust? nō solū audire **nico** spernit p̄tā opis a oris: s̄ etiā apparētā p̄tōrū in alijs signis. **Iō** subdit. super bo oculo. v̄t ai homine q̄ ē supbus corde. Et dicit oculo. q̄a dispositio

cordis maxime apparet in oculo. a insatiabili corde. qualis ē auarus q̄ non faciatur pecunia. ecclē. v. cū h° viz hoīel nō edebā. Tales ei n̄ debēt esse p̄ncipes v̄l p̄lati omēsales. Vñ. ecclē. ix. Viri iusti sint tibi cōiūue. Et in alio psal. dicit. In nocētes a recti adheferūt mibi. Se q̄tur qualiter p̄nceps aut p̄latus se debet hēre ad bonos dicēs. **O** Culi mei ad fideles terre. **Cast** Illos oculos cordis q̄s auertebat a pessimis: nūc p̄fite se sociare. **Iero** Non dixit. oculi cū scīs. **Iero** mei ad diuites terre. a impatores. aut ep̄os. aut presbitros: sed ad fideles **nico** v̄t sedāt meū. s. i p̄silijs iudicij a mēsis. Et q̄ nō solū decet p̄ncipē a p̄latū habē fideles cōsiliarios. s̄ etiā bonos ac religiosos ministros. **Iō** subdit. **Ab** ulās i via immaculata. p̄ vie sanctitate a honestate. hie mibi ministabat. s. i domo mea seueiebat **Cast** Et quis hoc nō a lapcis videat exceptū. tū specia hie p̄latis p̄bat ipositū. vt tales ministros habeat: q̄ diuinis regulis nō ipu. **nico** Consequēt adhuc habere ad malos dicēs. **Q**uoniam habitabit in medio domus mee. s. i mē ministros meos. **q̄** fac supbiā. **I**alios despiciēdo v̄l calcādō. **q̄** loq̄t inq̄. **I**alios detrakēdo p̄uis colloq̄is. **n̄** direxit. **I** nō p̄ficiet. **I** i sp̄tū oculo tū meorū. v̄t **Cast** a aliq̄ p̄speritalib? crederē. **Cast**. tate meliorē tur. **H**ugo Ecōtra de malo p̄n

cipe dicitur puerb. xxx. Princeps q̄
silenter audit vba mēdaciū: mini
stros habet. **Nico** Et q̄ aliq̄ s̄b
impios.

ita mali q̄ non solū sunt a p̄ncipi
bus bonis expellēdi: s̄ etiā vita pri
uandi vt iusticia seruet. et alij t̄re
ant̄. **Iero** subdit. **In matutino**.
Vt celerit sine expectacōe ne subue
niet impedimentū. **Infficiebā**.
materiali gladio q̄ntū ad p̄ncipes
t̄re. a spūali q̄ntū ad platos. **Lom**
nes p̄dōres t̄re. Ierigentibus cul
pis suis. **Vt disp̄derem de ciuitate**
dm̄. Vt de ciuitate bonorum ne p̄ ma
los ificiant. **Loms op̄ates iniquita**
tē. Ex p̄dōis em̄ colligit q̄ q̄libz
p̄nceps a platos se habeat se dm̄
formaz h̄ a d̄s traditā. viz deuote
erga deū: mūde a honeste ad seip
sū: et iuste ad p̄p̄m sibi subiectū.

Col. hoc etiā sciendū. q̄ p̄d̄cā
p̄t̄z in glosa. hunc t̄m vltimū versi
culum ex **Cassio**. De viro in
pont.

Cassio. Sto. q̄ post
vitatos malos asserit demonum
suggestōnes se de corde suo expu
lisse dices. **In matutino infficiebā**
om̄s p̄dōres

Glo. Iero q̄ d̄i
cat. Nō tm̄ malos hoies vitauit s̄
etiā vicia dedimū. q̄ i matutino
v̄m initio suggestiōnis. q̄n q̄i cre
puscula tēptationū incipiūt appa
re. infficiebā orōe oēs p̄dōres
t̄re. demōes q̄ vniūsa carnē p̄uis
immissiōibz deducūt ad reatum

Cal. Vn̄ infficunt q̄n nob̄ cō
punctio lacrimaz diuinū

roris infusione vt d̄ma miseracōe
cōferet. Neq̄ em̄ eā lacrimaz opū
tionē q̄n volū offerre p̄ualem.
s̄ tunc ipendit q̄n ip̄s largitate p̄
stat. **Vt disp̄derem de ciuitate dm̄**
om̄s op̄antes iniquitate. Ciuitatez
dm̄ aiām piā p̄tes dixerūt eē de q̄
dyabolus disp̄ditur: q̄n a sua intē
cōe remouet. **O crudel o tyrānice**
volūtatis dyaboli iniquitas. Nō suf
ficiet ei q̄ hoies mori se cit. s̄ adhuc
ne p̄ p̄maz t̄cupati possint viuere
et saluari. vehement̄ insistit. **Sed**
tu d̄ne q̄ vides ipudicissimū hostē
p̄rauidā defensionēz. ne ille ad
vltū suū puemat. q̄ te nob̄ offen
sum v̄ iratū facere insaciabili calli
ditate festinat. **Cognouim̄ q̄tis**
iste fuerit sanctissim̄ vir. q̄ miām
et iudiciū dm̄ pura mēte cātavit.
quemadmodum malos absolute
vitauit. b̄oīs at̄ fuerit gratissima
societate cōiunctus. cōcipiscētiā
cordis sui saluberrima delibacōne
subiecit. vt merito p̄fectionem
tenuisse videatur quam centenari
us numerus. cuius iste p̄s ē fiḡre
ph̄ite. **Col.** Prestet nob̄ d̄ma
tur. **Col.** miā grām ac forti
tudinem interficiendi in nobis p̄
uos victoz motus. et d̄m̄cis per
oia obedire m̄adatis: vt n̄ cū p̄dō
ribus a ciuitate dm̄ i illo extemo
iudicio disp̄damur. s̄ mortificati
in nob̄ i. ihs et p̄dōz remissione
adepta cū sanctis el̄is i tabernacu
la eterne felicitatis recipi merea
mur. **Per christum dominum no**
strum: cui est honor a gloria in se
cula seculorum. Amen

Dicimus. **Ci**
Domine exau
di orationem Titulus
Cassiodo. Oratio

pauperis cum anxius fuerit et coram domino effuderit precem suam. Quis aliqui presertim psalmum domino saluatore putauerunt esse aptum dum

Mico pro eo quod apostolus ad hebreos. i. allegat litteram huius psalmi. viz. vnicuique Inicio tu domine terra fundat. etc. vsque ibi Et animi tui non deficient. per hanc litteram probans equalitatem filii ad patrem in potentia et duratione.

Cass. Conueniens tamen videtur pauperis sicut et ipse titulus continet introducere in hac relatione personam. quia multa sunt que christi imaculato nequeant conuenire. primo quod anxius nullus fuisse legitur dominus christus. Anxius est enim qui in graui discrimine constituitur nulla preterquam sequi debeat nouit eligere. Deinde quod infra dicitur. oblitus sum comedere panem meum. et illud quod cinerem tanquam panem manducaui. Ad terram enim non legitur christus fuisse in hac egestate. Et nota quod dum ubique in titulo nomina sunt posita: hic pauper sine nomine introducit ad loquendum. scilicet ut cum vnicuique attribuitur. omnes christi pauperes cognoscerent hoc sibi attributum. Omnino preterea credendum est hunc psalmum esse exemplum ex his qui intitulatur ab oratione quibus penitentium quintus esse videatur

Hugo hanc autem dicitur esse quibus penitentibus precipue loquitur de illa parte penitentibus cuius efficacia dicitur oratione. **Colle.** cuius efficacia dicitur oratione. si scire volueris: hanc sibi titulo psalmi. lxxxix. inuenies luculenter depictam. **Predicti** vero tituli talis est sensus **Hugo**. **Iste** psalmus est oratio pauperis et anime paupertate spirituali gementis cum anxius fuerit in miseris vite presentis. et effuderit coram domino pro se sua. **Cass.** Cum dicit coram domino esse suam. **Cass.** tale oratione. vltimeligi quod de sacculi anime ante pedes regios qui auri metalli copia de coelo fundat. vix ei repies sicut quod dicitur ut orationi cuius non aliquid maneat aliene cogitationis iurra obstatu et iustitiam quod dei mens dirigat dedit ac frangata id est etiam magnam atque saluberrimum est oratione ceptum iugiter imminet et cum adiutorio dei obstatu viuaciter suggestio inimici. quoniam hanc spiritus ab deo mens stabili iustitiam condit **Vides** itaque propheta ante aduentum domini humanos indefinenter crescere errores personam pauperis ouementem assumpsit. quod calamitates mundi presentie humilitate defleret. ut cito illi misericordis subueiret que tot mala adunato fasce depremebat: dicit ergo

One exaudi orationem meam. **Mico.** Proce ex corde: quod oratione secundum deum male nunc est ascensus mentis in deum. **Let clamor meus** procedens ex ore ad te veniat. et acceptus sit coram te **Cass.** Hunc autem modum sancte oratione mis seruandum deuotissimi christi ante intelligat ut ibi ipsum cogit

quod orat. ipsum respiciat mente
cui supplicat: omnes superfluas.
cogitationes excludat. aliud non
admittat extraneum. ne ut ait quidam
purissimi fontibus apros immittite
revideat in puidus. Hinc etiam san-
cti ambrosij in apostolus hore sexte ro-
scus p̄nus ille redoluit. Ait ei Ora-
to mente dñm orato simul spiritu
ne vox sola xp̄o canat. S̄esus q̄ n̄
alibi ductus aberret fluctuās va-
nis preventis casibus. Tūc em̄ ac-
cepta est deo orō canentiū si pura
mens id gerat q̄ explicat. Sequi-
tur vox de pre

Rico **R**on-
cantis. **au**tas fa-
ciem tuā a me. **viz** p̄mittēte p̄ pec-
catorū meorū enormitate repellēdo
orōem meā. loquit̄ de deo ad mo-
dum hōis q̄ auertit faciem ab eo
que; nō vult exaudire addit̄ in q̄
cūq; die tribulor. **s.** simole pecca-
torū aut seculi aduersitate p̄mor-
tidā ad me. **p**recante p̄ auxilio
laurem tuā. **v** demeritā tuā exau-
diendo p̄tationem meam.

Cassi Cum em̄ in totos audi-
at. totos videat. solos
illos aspicere a audire dī. quorū
preces benign⁹ exaudit. **q̄** cū
q̄ die iuo caueo te: **v** lociter exau-
di me. **q**uantū se i humilitate pe-
nitens iste p̄na mēte p̄strauerat.
tū in ipsa supplicatōne crescebat.
Nā cū p̄mo dixisset. **m**clina ad me
aurem tuā. **q̄** ostendit̄ p̄t̄ vt ce-
letius valeat audiri. **q**ui vero velo-
citate postulat. de impetratōne se-
curus est subiūgit cām **Rico**

sue deprecationis dicens **Rico**

Quia defecerūt sicut fumus dies
mei in vanis ac tenebrosis actibus
consumpti. **q̄** maxie ad su-
pti. **Cassi** p̄biā mūdi resp̄i-
cit: q̄ q̄nto plus extollit tanto am-
plius eua

Hugo **V**el iur-
nescat. **ta** lraz al-
legat hic breuitate vite sue vñ Ja-
cobi. **q**uid ē vita hōis. **v** vapor
ab modicum parens **Sequitur.**

Rico **L**et ossa mea sicut cremi-
um aruerūt. **C**rymū dī
a cremo as. et ē caro frixa q̄ arsa
que remanet in patello p̄nguedi-
ne extra

Hugo **P**er ossa q̄
ata. **f**ustētāt car-
nem nē defluat: intelligunt̄ vires
aie quibus ipsa sustētāt. **H**as pe-
nitens deplorat p̄ estū temptatō-
num arefactas. nō h̄ntes deuotio-
nis p̄nguedinez. **T**ūl acio rōna
h̄z. ossa mea q̄ frixa otabuerūt.

Cassi **H**ic em̄ frigitur p̄dōr.
qm̄ futuros ignes mē-
dium q̄ igl̄ne formidat. **N**az q̄ se
pauelat arsurū: ip̄sus mēdij te-
rore iā frigit a arelat. **E**tyt iste pe-
nitēs cito remediū impetraret venit̄
ad miseriaz suaz flebilem narra-
tōem. cum subdit dicens.

Rico **P**ercussus sū sicut fe-
nū. **q̄** sicut fenū arefcit
tpe ardoris: sic ego se tuore tēpta-
tionis deficio. **l**et aruit cor meū.
defectu deuotōis. **q̄** oblitus sum
comedere panē meū. **v** studiu; sa-
cre scrip

Cass **H**inc em̄ exp̄mi-
ture. **tur** natūā peccā-
tium: q̄ dū delictū appetit. **o**stēpla-
tio dñi nō h̄ atet **Sequitur.**

Lilij.

gemitus mei: adhaesit os meum carni
mee. **Iero.** ^{v. pre nimio dolore} cordis mei quez pa
tior p delictis meis ita exicavi me
metipsum vt sine carne essem. et pel
les mee adhererent ossibus meis.
carnem p **col** enumeratis mise
pelle dixit. **col** rix suis idem pen
tens p adit nob tria gna penitentiu
qbus pcca delent a vita mereatur
etna. vñ dicit **Silis factus** sic pellica
no solitudinis. **Cassi.** Pellica
nus avis egiptia e q nascit in soli
tudine mli flumis. cy conis corpo
ris granditate cofilis. q naturali
macie sp affecta est. a sic phisio
gi dicunt. tenso intestino p visera
qeqd escay accepit. sine aliq deco
dione trismittit. a paruisimo cibo
ru furo reficitur. q no gregatim vt
cetera aues volat. sed se delectatione
solitaria cosolatur. Eoz vnu gen⁹
di esse qd in desertis locis vsatur.
Per hoc g auuz genus pulcrime
figntur hemite. q hoim ofortio de
relicto timore dñi remota afflictioe
discruciantur. **Pot etia** hec ee vox
xpi dicentis. silis factus sic pellicano.
Au Pellican⁹ di rostro pullos
q occidit a tribuo lugē. tandē
q sangne rostro sup eos fundē vñ
illi reuiuiscat. **Sic xps** occidit mor
tem in pccorib⁹ vt eos sangne suo
uiuificaret: pussit saulu vt viuifi
caret paulu. **Sequitur.** **Ad⁹ si sic**
noctitorax i **call** Aliud gen⁹ pe
domicilio. **call** nitentiu intro
ducitur. **Noctitorax** di noctis cor
uus que speat in asie ptib⁹ mue
nre posse testantur. que qdam bu

tonem. qd am noctua esse dixerunt
q tunc magis vigilare a quere escas
incipit. qu se in sopore aiantia cun
cta opponit. **Ita a penitens** iste no
cturno tpe **Hu** videlicet in medio
h⁹ seculi **Hu** nationis prave
hitans. escas aie vire etne **Cal**
fios. sollicita curiositate pcurit.
mo psalmodie opera dādo. modo
elias faciendo. mo carceres occulte
visitando. soli deū vult hie testē:
cui caligo noctiu no tollit aspectū
Et no q sic pellican⁹ designauit se
remita atq solitariū. **Ita nocti**
corax illu declarat q se domicilio suo
retinet. a publica visione remot⁹
est. **Sequitur tertiu gen⁹ penitentiu**
cū dicitur. **Vigilauit: a factus** sic hinc
passer solitari⁹ in feno. **Passer** e
avis parua h nimia sagacitate so
licita q nec facile laqueis irretitur
nec p mgluuiem vetris escaru am
bitione recipitur. **Hec pp** infirmi
tate sua ne a ipsa a pdatore capia
tur. a fetus ei⁹ serpentinis deuorene
insidns. in sumitate domoz misifi
cat vt a pericul reddatur aliena.
Dic meito oparat illi. q diaboli m
fidias formidans. spaliter ad ecce
seu mosterij septa ofugit vbi ope
ra sua soliate custodit. **Et hunc di**
xit solitariū vel vnicū pp caritate;
q ex multis vnu facit. **Ecce qelega**
ter tria gna penitentiu p sit itubi
nes p dicitur auuz in se declarauit.
vt q mudi cmina lugebat. p oim
satisfactionū modis discurrē vide
retur. **Consequent** allegatur racō
exauditionis ex vblis iniuriosis a
improperiosis que amatores hu

ius seculi penitentibus inferunt. vñ
subditur. **G**ota die exprobrabant
mihi. **H**uic apte vocantes me pro
hi. **H**uic tam a papellardū. **L**im
inimici mei. **L**amici mundi. q̄a iniquis
odio habui. Et nō solū apti inimici
exprobrabant sed amici falsi de
trahūe bonis viris. vñ de subdit. **L** q̄
laudabāt me. **L** dū essem cum eis ad
huc in vita seculari vel qui laudāt
me in apto. **L** adue r̄fū me iurabāt
destrahendo in absentia mea. **I**tem
enī mali deridēt bonos. q̄ opa eorū
dissimilia vident. **V**nde subdit. **L** q̄
cinerem tanq̄ panē manducabaz
L viles cibos: n̄ delicatos ac p̄ h̄
vita mea erat ipsis contraria. vñ sa
pientie. n̄. dicit mali de bono. **Q**uo
niam inutilis est nob̄ a contrariis
opibus n̄ris. grauis est ec̄ nobis
advi. **G**lo. **V**el ita. exprobra
bāt m̄ inimici mei
sed non curabam. q̄ cinerem tan
q̄ panem manducabam. vñ in ip̄a
reiectione vel derisione malorum re
ficebar gaudens in tribulatione
L a paulum meum. **L** v̄ delectationē
seu iocunditatem temporales: si q̄n
do habebam. **L** cum fletu miscebā.
Hug. **S**ciens quoniam dolore ri
sus miscebitur: a extrema
gaudij luctus occupat. **D**ic autē
fletus fit precipue timore diuini iu
dicii. **V**nde subditur. **L** a facie ire
indignati. **I**tem. **L** hęc omnia sus
onis tue. **I**tem. **L** timebam propter
futurū iudiciū: i quo facies tua ap
parebit peccatoribus irata. a indig
nationis plena. ne grauiorē incur
rerem in purgatorio vel in inferno

propter peccata mea penam. **N**ec
mirum si pertimesco futurum iudi
cium. **H**uic. **L** quia eleuans me su
per omnes creaturas
terrenas per rationem qua me ab
imaginem tuam creasti. **L** allisti
me. **L** id est deorsum me proiecisti q̄n
corporis pondus quo anima deprimi
tur mihi tribuisti. **V**el. eleuans
me temporalibus. allisti me i sp̄
ritualibus a eternis bonis que pp̄ te
per alia timeo. **G**rego. **Q**uia
amittere
nuus successus temporalium: eter
ne reprobationis est iudiciū: san
cti enī viri in prosperitatibus plus
in aduersitatibus pertimescunt sup
se iudiciū dei occultum. quo nunc
hos a se repellit nūc illos ad se tra
hit. **D**es sua gratia accendit et̄na
quere re: illos pro voluptatibus su
is deserit exteriora cogitare. **D**ocū
mentem ad superna erigit. illorum
superbia: in infimis mergit de se.
r̄ijs. **Q**uis ei hominē estimare potu
isset. **J**udam viuēdi sorte etiā p̄ mi
nistriū aplatus amittē. hūc ele
uans allisit: qm̄ dū lucy t̄renū con
cupiuit ab aplatu cadere meruit.
Dugo. **H**ęc est dam nosa cōmu
tatio pro temporalibus videlicet
perdere eterna. q̄a hęc in eternum
habent. illa. sc̄ temporalia cūcta stati
transeūt. vñ subdit. **D**ies mei sicut
umbra declinauerūt a ego sicut fe
nū arui. **L** q̄ que admodum fenū: hō
die virescat a cras siccat. **I**ta hō
trāsit de leticia i hoc seculo i esticia
de sanitate in infirmitate. a sic decli
nans arescit in mortem. **V**ñ ysa.

baptismi regenerationem p quaz
constituitur in esse gratie que cre
atur in **hugo** Vel qui creabi
anima tur per peniten
tiam & de nichilo aliquid efficitur.
quia peccator et peccati nihil fuit
Vnde **zech. xxxviii.** Nihil factus
est. Et abbit laudabit dñm. Cau
sam subiungit. **Quia prosperit**
et proual as perit ocul misericordie
peccatores longe a se positos. **Iuē**
illud puer b. xv. Longe est dñs ab
impijs. Et psal. Longe a peccatori
bus salus. **De excelso sancto suo**
vnde celo. vii. **Cass** **domin⁹ de ce**
de subditur **Cass** lo in terram
asperit. v ad nostri corporis fragi
litate m q mundi vicjs tenebatur
obnoxia **Causam h⁹ respectus sub**
inngit. **Et** audiret gemi
dicens. **Quis** compeditorū. id
est penitentiu qui erant prius cō
pedita ligati vnculis peccatoru.
vt solueret filios. v imitatores. **Inter**
emptorum. id ē peccatorum.
Cass Qui diabolica fraude per
empti sūt gladio peccati
vt videlicet ipsos libearet a patre
nis erro. **Vel** vt solueret
ribus **nico**. filios interempto
rum v opera meritoria. q per peccā
erant mortificata a reuiuiscūt gra
tia recuperata. **Ad** quid ipsos sol
ueret. v sequent r declarat dicens.
Et annuncient in syon nomen do
mini. **beneficia eius p̄dicādo a lau**
dando. **et laudē eius in iherlꝫ.** v in
ecclesia que nomine syon a iherlꝫ
designatur. **fm q̄ dicit** **Ap̄lus** ad
lxv. **Accessistis ad syon montē**

a ciuitatem dei viuētis. i. e. in cele
stem. in qua annuncient fideles
nomen domini. eius fide libere cōfi
tendo a predicando: a laudes dei de
bitas exolendo. **Hoc** etiam nō in
congrue de primo aduētū domini
potest exponi. qm aspiciēs domin⁹
de excelso visitauit nos oriens ex al
to in sua incarnatione. vt opeditos
a dyabolo solueret a vnculis igno
rantie a infidelitates. qui noue lau
dis canticum dño in sancta ecclesia
personarent. **Hoc** cōt fit. **En** cōue
niendo populos. **v** vt conueniens
populus. **in vnum.** videlicet in vni
tate fidei qui dis. persus erat per diu
sas mundi partes. **Et** non solum
vulgares venerunt ad vnitatem in fi
dei: s̄ etiā principes. vnde sub dicitur
et reges vt dicit ppli a ipsi reges
seruiāt dño. **hug** **Et** iste ppl⁹
receptorū **hug** fidelis. **Re**
spondet ei. **s. xp̄o** **in via v̄tutis sue.**
obediendo eius volūtatī **Cass.**
Non lingua: s̄ vita. non vxo ce sed fi
de. nō clamore sed corde. **P̄** ille cri
sto r̄ndere cognoscitur q̄ imperijs
eius obediens esse monstrat. **Qui**
q̄dem ppl⁹ fidelis vt cito ad b̄tū
dñe s̄as p̄missaz possit puenire. cō
sequēt s̄bit d. **Paucitatez dieꝝ**
meoꝝ nūcia m̄. **P̄** em̄ amore p̄u
tis vite desiderat scire finē: sed vt in
ipsis cōfessionib⁹ dñi p̄leuerās ad
requiē illā celestis regni velocit̄ p
ueniret. **Paucitatez dieꝝ.** dixit. q̄a
quandoz finēdos esse ostabat.
Q̄s em̄ finiendum est. longum di
cere nō debemus. **ne reuoces me in**
dimidio dieꝝ meoꝝ. **Hoc** est in

uentute in q̄ lubrica & lasciuia vel
luxuriosa plerūq̄ volūtas appetit
& etatis feruore crimja pl̄ amant.

Collect. Penitens ergo orat
talis etatis: s̄ ab maturitatez vit
pueniens valeat cōsequi domini
eternitatem de qua subditur.

Rico. Li generatōe a genera
tionē anni tui. & dura
tio tua domine est eterna.

Cal. In q̄ sc̄i ppetua trā iocun
ditate gaudebunt: q̄n sic
dic̄ apl̄s: d̄ erit oīa in omnibus.

Rico. Istā aut̄ d̄m̄ eternitātē cō
sequēter exponit: dicens
Gen. i. d̄. In p̄ncipio t̄p̄s tu do
mine terrā fūdasti. q̄n centrū mū
di. La opa manuū tuaz sunt celi.
sic Gen. i. d̄. In p̄ncipio creauit de
us celūz & terram. Et per ista duo
intelligūtur omnes alie creature.

Cal. S̄ quare cū verbo facta
sūt omnia opa manu ce
los dixit eē opatoz vel fūdatoz.
Sed hic manū virtutē inflōis dele
mus accipe: sic in alio ps̄. dicitur.
Ipse mandauit & creata sunt.

Rico. Consequēter describit vite
p̄ntis cessatio q̄ erit in
generali resurrectōe: dicens
Ps̄. p̄ibūt. Circa q̄d sciendū q̄ mot⁹
celi ordinat̄ ad op̄letōnez numeri
electoz. & id̄ ipso habito id̄z mo
tus cessabit: sic d̄. Ap̄c. x. Iurauit
p̄ viuentez in secula. q̄ tēpus am
pli⁹ nō erit. Et hoc est q̄d d̄ic̄. Ipi
videlz terra & celi p̄ibūt: tu autēz
p̄manes. Sic em̄z eternitas sequit̄
omnez stabilitatē & imutabilitatē

ita tēpus sequit̄ motū & mutatoez
Sohis aut̄ de⁹ est om̄io imutabil̄.

Celi vero superiores sunt mutabiles
q̄ntū ad sitū. Inferiores aut̄ vt aer
q̄ntū ad alteratōem. modo in om̄i
mutatione est aliq̄ dep̄ditio. q̄ ces
sat aliq̄d esse q̄d pri⁹ eāt. Et sic in
fine mūdi celi p̄ibūt. non q̄ntum
ad subaz: s̄ q̄ntū ad aliquā dispōez
q̄ cessabūt celestia a motu locali
et elementaria a mutua adioe & al
teratōe substātis eoz remanenti
bus. Iteo s̄ d̄ic̄. La oēs sicut vesti
mentū veterascēt. La statū in q̄ mō
sūt. Et intēde q̄ hic opinioez pho
rum mirabili breuitate deesturpit.

Quaz p̄ma est: mundū a nullo el
se creatū. Secūda sine fine māfuz.
S̄ cū d̄. Initio tu b̄ne terram fūda
sti: & opa manuū tuaz sūt celi: pri
ma p̄uasio ne p̄hāda cōuic̄. q̄m
creator aū creaturas suas sine ali
quo cognoscit̄ initio extitisse. Cūz
vero subseq̄nter d̄. Ipsi peribunt:
finem eos habere declarauit cōtra
dictoz phoz opinioez secūda:
vt nullus i stellis gentili errore cō
fideret: cum eas mutandas esse se
tiret. Sequitur. Et sicut op̄to
rium. Sforitan celos op̄to riu:
detemus aduertere: qui ad modū
velamis fr̄as op̄iūt. mutab̄ eos.

Nicolaus Sicut enim ad
nemēte estate
vestis hyemalis mutatur. q̄ non
est amplius necessaria: remanēte
tū eius substātia: sic corpora cele
stia et elementaria mutabūtur.
a statu in q̄ nūc sunt: q̄ nō erit am
plius necessari⁹ completo numero

eli dicitur tu autem ipse es scilicet oino
immutabilis et amicum non deficiet
No est p hoc intelligendu qd i eterna
te q est mensura duracionis diuine sit
aliq successio: s qd ea apprehendere
no possum. nec p conseques expr
mere nisi p copacione; ad temp?

Cal Prudentissime nimis atq
vtilis orone opleta pau
pille scilicet de pccoz suoz emis
sione a de spe resurrectionis futue ex
ultas. vix ad terminu psal. vbi oia
sb breuitate adducit se cu elcis ei?
habitaturu ee gaudet. dicens

Et in suoz tuoz imitatores
aploz Nicola qd genuit p
verbu euangelij. sicut dicit aplos
chor. In xpo ihu p verbu euangelij
egozs genui Et isti sunt vere cri
stiani q habitabunt scilicet eternaliter

Hu. Jo. xij. vbi ego sum: illic
a minister

Cal La semine eoz v
meus erit Lopa fidelium q i
hoc mundo seruantur L in seculis
dirigitur. vnde hic in gra: a in
futuro in gloria ad accipiendum
premium in

Cal. vbi scadi auz
vita eterna **Cal.** dno saluato
re recta atq stabili voluntate gau
debunt. Quam feliciter anxius iste
peccata defleuit: qui vsq ad etne
beatitudinis gaudia se discrucian
do a puenit

coll Prestat nob
do puenit **coll** profecto ma
gnam indulgentie peccatoz; no
strorum optinere fiducia penites
iste. qui per cordis gemitu puenit
ad eterne iocunditatis premiu. Reg
num em celorum vult rapi fletib?

nostris: quos meritis non debetur
Vnde scriptum est. Regnu celoru
vim patitur: a violenti rapiunt il
lub. Et iterum. Penitentiam agere
appropinquabit enim regnu celoꝝ
Hereditate; ergo celestium quam
amissim? p culpam; rapiamus per
penitentiam Bemignus saluator
noster suum sine pietatis nobis
aperit: nosq recipere ad se per pen
tentiam queit. Accedamus igitur
ad eum: nec ab illo quicq de prese
tis vite prosperitatibus appetam?
sed indulgentia peccatoꝝum pre
cemur: cogitem? mala que fecim?
a nos metipso lametis deuotis
atteram? vt p talem penitentie fru
ctum totimeta que nostris exigenti
bus culpis meruimus. dei annue
te clementia euadere valeamus.

Cal. O condicio beata penite
tium. que de teis efficitis
iustos: de tristibus pterniter letos
de mortalibus absolute ppetuos
hic malorum societatem ad sep?
habent. ibi angelorum consortia
eterna felicitate suscipient

collect. Qua propter quintu
psalmum cordis deuotione ca tan
tes. comissa nostra fletibus extin
guamus a dignis penitentie fructi
bus culpas quas fecim? salubri
ter abstergamus: quatin? tpa ad
indulgentiam nobis indulta sic ex
pendamus. vt ad vitam eternam
puenire mereamur gra a mia dmi
nri ihu xpi Cui e ho: a gla i. f. A

Psalmus Cij

Benedic aui.
Titulus psal. iph 68.
Hu. onez maris ru

bri. moyses cātauit a ois ppl's cā
ticū laudis dño. vt hētur exo. xv.

Iero Sic p' illas bñ paupis
huilimas p'ces. a tā ma
gne peitētie geit' i p'cedenti psal.
expli

hugo quis q's fidel mo
catos nē ad redēdūz
laudes a grāz adōes ipi 68. v. p'pō

domi **Call.** Scies itaq' p'pha mē
tes hōim varijs illu
sionib' subiacē. nec sēp in rā con
tēplacōe desiras: aiaz suā vir scūs
alloq' tur. vt cū fuerit diuers' dadi
dib' v' p'icul' literata. bñficioz om
niū re cordet auctore: ne sibi ā alte
ri cuiq' putet eē t'buēdū qd a solo
dño stat eē cōcessuz **Vnde dicit.**

Benedic aia Aug? In oi mu
nē dñi nri. in oi ei' cōsolacōe
in oi cōre dōe. in grā quā donare
dignat' est in idulgetia q' nob nō
hoc red dit qd debeat. i oib' opib'
benedic aia **Nic.** Per h' q' di
mea dño. **Nic.** cit. aia mea
intelligit' p' tentie exterior: es vt vi
sus audit'. a sic de alijs **L. a oia q' i**
tra me sūt **vi;** pōtētie interior: es aie
viz intellāis. vltitas. memoria a
appetit' sensitū' sup' bñ dicit' **L.**
noi scō ei' **Ibñ dicit' laudis.** q' mi
nor bñ dicit' maiori. a nō osecratō
nis. q' fit cōuersio. sic dicit' ap' l'us
ad hebreos. vij. **Smevlla cōtradō**
ne. qd min' ē a mel. ore bñ dicitur
Sequitur Calliodor? **Bñdic**

aia mea domio **Repetitio eius de;**
est vt studium maximum concita
ret geminata **Nico** **La noli**
sententia **obliuisci**

omnes retribucioes eius. **Quia**
fm q' dicit Seneca de beneficiis.
Omnium ingratisim' est: qui be
neficij accepti oblitus est

Augusti? Non dicit tribu
tiones: sed retri
bucōnes. **Primo enim tribuit no**
bis deus multa bona. quia nos cre
auit ad suam ymaginem. tēdit
pauit a plura similia. Et homo re
buit deo blasphemias: iniquiuen
do **At deus pro his malis nō retri**
buit penas sed potius. bonaci ispi
rando penitentiam a p' stando ei re
niam **Tribuit ergo cum me fecita**
retribuit cum me iustificauit

Calliodor. **Hoc ē quod**
obliuisci nul
li fas est vt qui erat obnoxius idē
obligat' pene dignus fieret mox
honore. **Cōsequēter exponit' retri**
bucōnes futuri seculi quas scātis
fuis dominus pia misericōdione lar
gitur **Vnde dicit' **L. Vi propicia****
tur omnibus iniquitatibus tuis
Quādo remissis delictis in pace di
gnat' suscipe p' dōres **L. q' sanat oēs**
infirmittates tuas **Iam securitas**
a immortalitas eterna in resurrectō
ne conceditur id ē cum corruptibi
le hoc iduerit in corrupcōez. et hō
mortale corpus induerit immortali
tate **Vi redemit de itinere vitaz**
tua. **Quādo nos ab etne mortis**
calamitate submouit scz vt nō au
diam? **Ite in ignē etnū. q' patas**

voluntatis expressiva. ut habet exo.
xx. a hoc ad litteram

HUGO Moraliter
at p moi
sen intelliguntur oēs facti q̄ extra di
sūt de aq̄s voluptatū seclariū. a per
filios isrl. oēs crederes in xpm. Dis
notificat de voluntatis suas viz vt
supb hūiliet. hūiliat cōfiteat. et
cōfessus sanet. It hoc procedit ex
magna dei mīa. vnde subdit **Cal**
serator. In opel. a misericord. In na
tural. dñs. xps. lōgamimis.]

Nic. diu expectas p̄dōres ad
penitentiā. a multū miseri
coris. q̄ mīa super altat iudiciū.
dñ. Jacobi. ij. **Non** impetūz iras
cetur de. J. f. elās suis q̄b? finalit
placat. q̄uis ad tem
p̄ eos castigat

HUGO
Lueq̄ ieternū cōminabit. J. v. corri
pit elōs suos a flagellat vt mēter
nū pareat a plerūq̄ mal i p̄nti p
cit. vt ieternū feriat q̄b? didurus
est. It in ignem eternum

Aug. dñs blasphemā q̄tūdie
a tñ solē suūz oriri fac su
per bonos a malos. Vocat vñdīq̄
ad cōredionē. weat vñdīq̄ ad pe
nitentiā. weat bñficijs creatūe. we
cat impiciēdo temp? viuēdi. weat
p lectōrē. weat p tractatōrē m. weat
p intīmā cogitacōem. weat p
flagellū cōredōis. weat p mīam
cōsolacōis. Sūt tñ q̄bā q̄ p̄parant
ouerfionē a differētā fit in ill' vñ
couia. cras cras. sufficiat q̄ fūisti
vsq̄ ad hodiernū diē p̄tōr. p̄p q̄b
obfua ne lōgitudie mīe dei male
vñdō. tu tibi thesauris iraz i die
ire. a reuelacōis iusti dei iudicij.

Gre Quia q̄s dñi exp̄dat
ad penitentiā hōs nō con
uerfus durius damnat. Sequitur
sētentiā gnālis de mīa dei cui dicit
Cal nō scdm p̄tā nostra fecit nob.]

Nic. p̄mēdo nos citra condig
nū. q̄ tāta ē offensa quā
tus ille q̄ offendit. de? at infinitus
ē et p̄sequēs offēsa p̄ p̄tā mor
tale om̄issa est infinita. tñ remittit
vñ subdit **Cal** neq̄ scdm iūquitates
nostras rebbu et nobis.]

Cal. scāc. hunc
absoluit q̄ se studuerit adhibita
satisfacōne. **Jero** Sicq̄ melio
dāpuare ra q̄ mere
bamur idulsi vñ abduc sub diē
Cal vñ scdm altitudinēz celi a
fra cōroboauit mīaz suā sup timē
tes se.] Quia cōparōne illud quo q̄
significatur. **Cal.** a circuit atq̄
q̄ sicut celūz nutrit fructus eius modo pluuīs
infundendo. mō prestādo serena.

HUGO Ita deus qui est i ac
citu populi sui fouz
eū a cōsuat p suā grāz a mīaz. vñ
adhuc subiungit dicens. **Cal** vñ
tum distat ortus ab occidentē: lō
ge fecit a nobis iniquitates nras
Cal Ac si **Calliodor.** Tāz
dicat iniquita
tes nostre longe sunt. cum nobis
peccata nostra indulgentur. quā
tum potest clara dies a tenebrosa
nocte distare. Deide ostēdit q̄ grā
dñi ḡtis saluat. vñ de diē. **Cal** vñ
mē miseret pat filiorū mīst? est
domin? timē **Jero** Sicut p̄ter
tib? se miseretur si

lio cum verberat ut emendet ac
bonis operibus erudiat. ita a dñs
corripit nos in dñu vt saluos faciat

Hugo Consequē ondit mul
tas causas quare do
min⁹ de facili ita nostri miseretur.

Prima est nostra fragilitas. vnde
dicit. qm̄ ipse cogitit figmentum

Rico v. pmitate nr̄az ad
peccanduz: a fragi
litate ad standū iuxta illud Gen.

vij. Sensus et cogitatio hoīs pna
sunt ab malū ab adoleſcētia sua. Et

non solū fragiles fumus q̄tuz ad
animā: s̄ etiā q̄tum ad corp⁹. Vñ

subdit. Recondatus est qm̄ pul
uis sum⁹.

Trāslatio romana ha
bet. Memento dñe q̄ puluis sum⁹

q̄ corpus nostr⁹ in puluere; terre
resoluit vñ compositū est. Secūda

causa est mūbi deceptio: q̄ ardet
hominē p̄ prosperitatez. vñ dicit. Lū

sicut fenū virens ad tēpus mo
diū. l. bies ei⁹ vñ vita ei⁹ q̄ si flos

agri sic effloret. q̄ sic flos agri
ad calorem solis cito deficcat: sic vi

ta hominis ad calorem febris vel alteri
us infirmitatis statim eliminat.

Sequit̄ tertia causa quare dñs mi
seret: que est necessitas moriendi.

vñ sub **Hugo** Q̄ vniā spi
ritus existens

in illo. vi corpe hoīs p̄trāſibit
moriendo. l. a non ſubſiſtet. q̄ rece

dere aia cadit corp⁹. Et s̄ cadauer
quasi caro data vermibus.

Cassi Audiāt qui supbiūt et
se gauēt mundana feli

citare sub **Jero** Transeūte em̄z
iēos. spiritu oīs iocū

ditas a viriditate eius traditur ob
liuio **Cassio** Nō est ergo de
mi. fugitiuo flatu

p̄sumenduz: s̄ hoc hic poti⁹ agēdū
q̄ nobis p̄desse nouim⁹ in futur⁹.

Et ne quis forsitan crederet ad hūc
munduz aias esse redituras sicut

nōnulli dementiuz putauerūt. ad
didit. **Hugo** l. a non cogſcet

amplius locū
suū. l. Locū aie corpus est: ad q̄

post mortē non reuertit̄. Vñ **Job**
x. dicit. Vabā a non reuertar.

Rico Trāslatio hebraica ha
bet que est **Jero**. sic. Et

non cognoscat eū ultra locū eius
Quia sicut exītes in p̄nti vita non

cognoscat ea q̄ sunt in receptacul⁹
defunctoruz. sic nec defundi cogno

scant ea q̄ sunt in locis viventium
fm̄ q̄ dicit **Aug⁹**. libro de cura p̄

mortuis agēda. Et hoc intelligēdū
est de lege cōmuni. quia aliquādo

fit aliter et ex reuelatione speciali.
Scienduz tamen q̄ bñi qui sunt cū

xp̄o vidēt in verbo ea q̄ faciunt ad
augmentū sue b̄titudinis. Et sic vi

dēt ea q̄ sunt hic a viuīs ad eoruz
reuerentiam a honorem.

Cass Audisti o homo quid sis
audi quid futurus sis p̄

b̄nificia dñi si dñm non desperis.
dicit em̄z. l. Misericordia autēz do

mini ab eterno: a vsq̄ in eternuz.

Hugo Quid est q̄ dicit̄. Ab
eterno em̄ nō fuit mi

seria: ergo nec misericordia. Item
nec ab eterno fuit creatura: q̄ nec

miseriordia. Solutio p̄ filiē. Sicut
em̄z dicit̄ **Apoē**. xij. **Agñ⁹** qui occi

his est ab origine mundi & p̄dai
sus occidi. Sic a misericordia dei est
ab eterno in p̄uisione eius: et vsq̄
in eternum & sine fine.

Nico [sup̄ timētes eū] timo
re filial̄ reuerentie. et
nō sup̄ illos q̄ cōtēnūt ei⁹ mādata.

Aug⁹ q̄z caro surget ad tor
mentū. **Et iusticia**

illi q̄ remunerat timen
us. **Nico** res eū: extendit li
lios filioz. q̄ sūt imitatores bonoz
patnoroꝝ. **Translatio romana ha**
bet: super filios filiorum.

Aug⁹ Multi iusti non h̄nt fi
lios: a sterilitatis eue
tu aut virginitatis studio: q̄nto mi
nus filios filioꝝ. sed filios nostros
dicūt opa nostra quos p̄ desiderū
cōcipim⁹: p̄ effectū parim⁹: a p̄
cōsuetudinē nutrim⁹. **Et filios filio**
rū dicūt mercedē opm nostroz.

Hugo quā datur⁹ est domi
nus [his q̄ suant te
stamētū ei⁹] & p̄ceptū ei⁹ corde reti
nendo: a ope adimplendo. Vñ sub
ditur. **Et memores sunt māda**
toꝝ ip̄s⁹: ad faciendū ea. q̄ iuxta
Aplm. nō auditores legis: s̄ facto
res iustificabūtur apud deū. **Seq̄t**
to **Omni** i celo paratū se dē suā.]

Calli hoc ad illud p̄tinet q̄n
celos: sed et q̄ ad dexterā dei patris
inde venturus est iudicare viuos a
mortu⁹.

Hugo de cui⁹ potētia
os. **Hugo** s̄dit: dicens.
La regnū ip̄s⁹ oib⁹ dñabif. **Im**
q̄ dñi **Daniel** vii. **Populi**: trib⁹: et
lingue seruient ei.

Nico dem̄ ibucit p̄ba ad
laudez dei celestes crea
turas: dices. **Benedicite dño om**
nes angeli ei⁹. **Id** n̄ dicit de laudib⁹ di
uine: q̄ minor b̄ndicit maiori. [po
tētes virtute.] videlz naturali q̄ an
geli excedūt virtutē a fortitudinēz
omniū corpaliū. **Et** q̄ hec virtus
remansit in demonib⁹. **Ideo dñi Job**
xli. Non est ptās sup̄ terraz q̄ ei cō
paretur. **Veruntamē** quia sancti
angeli sunt om̄o obedientes diui
ne volūtati. **Ideo** subdit. **facientes**
verbū illi⁹. **Iob** edicō iussis ei⁹. **Ad**
audiendā vocē sermonū ei⁹. **Isti**
fmones sunt diuine reuelationes
que p̄mo fiunt angelis sup̄iorib⁹
a p̄ illos medijs: a p̄ medios inferi
oribus: a p̄ inferiores s̄ctis homi
nib⁹. **Im** **Dyonisiū** de ang. ieraf.

Cal. Angel em̄ v̄bū dñi est vo
lūtas ei⁹: q̄m illa s̄blimis
spūalisq̄ s̄ba btōꝝ āgeloz cū dñz
ctuef. ibi veritatē volūtatis ei⁹ co
gnoscat. nō eis dē v̄berato aere loq̄
tur: s̄ in spiramie suo volūtates eo
rū ad suū velle cōtūt. **Sic** erūt vt cre
dim⁹ b̄a hoies post q̄ regni eñi fu
erint p̄mia cōsecuti. **Benedicite**
dño omnes virtutes eius.]

Nico hoc exponit duplicat
lis cōter: q̄ aliq̄n dicūtur virtutes
p̄pter excellentiā sue virtutis. **Alio**
modo specialit̄ de medio ordie āge
loꝝ secūde ierarchie: q̄ dñi ordō vir
tutum: eo q̄ minist̄eria liter op̄an
tur in miraculis factis diuina vutu
te contra solitum cursum nature.
Ideo subditur. **Limistri eius quā**

Benedic anima mea domino.
Aug pro taz mltis a ma
gnis muneibus gra
tiam ei? qui in hoc psalmo cōti
nentur. Domine deus meus. **Je**
re. Omibus quidem es a deus
a dominus. sed meus proprie de?
a dñs es qui merui vocare seruus
tuus a pecca. **Hug** Magnifi
tis absolutus **Hug** catus es
non i te qui nec augeri potes. nec
minui sed in notici a nostra. **Cal**
sio. Cum te sentiamus creatorez
redemptoremqz omniū bonoz lar
gitorz. ad postremū ipm a iudicē
nostrz. **Adiecit** **Q**uoniam
qz vehementer **Q**uante es ex
cellētie qz nō potes laudari a creatu
ris quantū tu es laudabilis. sic dñ
Ecclē. xliij. Maior est omī laude. De
inde ad dñe ratio motiua ad laudez
dei ex ordīnata productione mūdi.
Vnde dicit. **C**onfessionem. **C**ir
ca quod sciendū qz prima pars a
principalis mundi est celū empy
reum a principium sue creationis
angelis repletū vnde dicit **C**onfel
sionem a **decorem induisti.** Ita qz
p **decorem** intelligit celū empyreū
Dictū a patre quod est ignis. nō qz
sit igneum sed splendidū. a sic ali
quo modo uenit cū igne in splen
dore. **Per** confessionem intelligit cō
gregatio angeloz sanctozū deum
confitentū cōtinua confessione lau
dis diuine. sicut **Apo.** iiii. dñ. **Et** req
em non habebant die ac nocte. dñ
cētia **S**anctus sanctus ac. **Et** istis
duobus tam **decore** celi empyrei qz
angeloz sanctozū confessione v lau

satione: dicitur deus indutus me
taphorice. Quia sicut indumentum
facit ad ornatūz hominis induti. sic
in istis creaturis principaliter elu
cet gloria dei. **Et** ideo sūditur **L**ami
aus lumine sicut vestimento qz
lumen magis pprie est in spūalibz
substantijs qz corporalibz. **S**ed a
pars machine mundi ē celum cri
stallinum a sydereū continens spe
rām stellaz fixaz a ortes septem
planetaz. **Et** quantū ad hoc dicit
L **Ascendens celum.** v sydereū
sicut pellem. **V**idetur em extendi
super emisperium nostrū qz si te nto
riū. **qui** tegis aquis superiora e
ius. **I**n hoc notatur celū cristalli
nū qz est sup sydereū qz dñ aque
um qz apparet qz a aqua ogelata ad
modū cristalli. **T**ercia ps machi
ne mundi ē elementū ignis a aeris
cōtinens spaciū qz est mē spera lu
ne a superficiem terre a aque. **Et** qntūz
ad hoc dñ. **Q**ui pnis nubes ascē
sum tuū. **T**ranslatio hebraica hz
Qui pnis nubes curū tuū qz nubes
p aerem videtur ferri ad modū cur
ru **Cal.** **H**oc etiam uenien
ter ad trām acāpit r
qz dñs post rēurrectionē vidētibz
apostolis ascendit i celū. sic m ad i
bus aploz primo capi. loquitur
Hoc cuz dixisset nubes suscepit eū
ab oculis eo. **Q**ui ambu
tū **Sequitur.** **H**u. **l** **Q**ui ambu
nas ventorum. **I**dem venti dicunt
hīe pennas metaphorice ppter ve
locitatem sui. **Et** dñs ambulat sup
pennas eoꝝ dñ volūtates suas mlto
velocius operatur qz p̄t ex cursus

essentorum. **Nico.** Et quia de
 us naturā corpalem per angelos
 ministrat ut dicit. **Nicola.** super
 genesi. **Ite** subdit. **Qui facis**
angelos tuos spiritus. et facis ut
 spir. tui sint angeli: hoc est nūci
 Omnes enim ille substantie superle
 stes deo assistentes spiritus sunt. si
 tūc angeli dicūt. quādo ad aliqd
 exequendū mittuntur. qz angelus
 nomē officij est a nō nature. **et mi**
nistros tuos ignez vrentē. Hoc di
 citur qz angeli legūtur frequēter
 apparuisse in specie ignis ut moisi
 in tubo ardenti. exo. iij. Vocatur
 tū ille angel. dñs. qz psonā domi
 ni representabat. sicut dicit **Gre.**
Item. iij. regū. ii. in translatōe he
 lye que fuit facta misterio āgeli
 eo apparuit curus ignez et equi ig
 nez. Similitr. iij. regū. vi. Apparu
 it mons plen⁹ equorum et curruz
 ignez in circuitu helysei. qz sic
 dicit. **Ieronim⁹** Angeli veniebāt
 ad defensionem ei⁹. Et dicit ignez
 vrentē qz angeli ardent caritate. et
 sunt efficaces ad executionez diu
 ne voluntatis. **Quarta** ps machie
 mūdi est elementū tere et aq. **Vñ** de
 terra dicit. **qui fūdasti terrā.** quia
 sicut fūdamentum est inferior ps
 domus. sic terra est inferior ps ma
 chie mūdi. **sup stabilitatem suā.**
 et sup centū mūdi ad qd vñdīqz
 tendūt naturales ptes terre. et idē
 sūditur. **non idmabitur in sc̄m se**
culi. et non declinabit a cetro i ali
 qua pte. quia hoc est sibi natūale
Hu. **Contra** primū viz. q̄ fun
 dasti terram sup stabili

tatem suam. videtur esse cōtrariū
Itud **Iob.** xxvi. **Qui** appendit ter
 raz sup nichilī. **Solutio.** **Immobī**
litas terre dicitur eius stabilitas
 a fundam. **Iero.** **Cōtra** hoc verō
 mentū. **Iero.** qz dicit nō mdi
 nabitur in seculū sc̄li. videt discor
 dare hoc dictum saluatoris. **Mat.**
 xxiiij. **Celum** et terra transibunt.
Collector. **Verū** est quo ad fi
 guram transibūt sed non quo ad
 substāciam. q̄ qz de hoc ecclia per
 terram significata. sup xpm fūda
 ta et in eternū duratura allegorice
 conuenienter exponitur
Nico. **De** elemento aque. vñ
 de subditur. **Abissus** |
 et oceanus qui dicit abyssus p̄t
 sui p̄fūditate. **hic** **restimētū** am
 dūis ei⁹. **qz** oceanus vñdīqz circū
 dat terrā accepta vna pte que remā
 sit p̄te i vitam hominum et anima
 lium terrestriū. **super** **montes** **sta**
bunt **aque.** **Hoc** intelligēdum est
 de aquis pluuiālib us que generā
 tur in nubibus fm qz dicit in **Iob**
Qui ligat aquas in nubibus suis
Nubes autem geneantur sup cacu
 mina mōtium. **Ab** **in** **crepacione**
tua **fugient.** **qz** nubes pluuiose
 mouēt de loco ad locū. fm ordinez
 voluntatis diuine. **Aliē** **exponit** **ēte**
rendo **ad** **hoies.** **In** **nubib⁹** **enī** **fre**
quenter **gnant** **ip̄ssiones** **terribi**
les **vt** **tonitrua.** **fulgura.** **turbines**
que **dicūt** **q̄dā** **icrepacōes** **diuine.**
qz **frequēter** **sunt** **signa** **ire** **sue.** **et** **sic**
hoies **territi** **fugiūt** **de** **cāpis** **ad** **lo**
ca **magis** **secura.** **De** **inde** **revertit**
ad **disposicōnez** **elemēti** **terre** **quis**
 Mij.

in aliquibus locis est montuosa:
in alijs plana. Et q̄ntū ad hoc dicit̄
Ascendūt montes a descendunt
campi. Et iste ascensus vel descen-
sus nō est aliud q̄ eleuatio maior
montium et minor camporum. Alle-
gorice autem **Iero**. Ascendunt
loquendo. **Iero**. montes: cū
sancti in spūalem pficiunt itelligē-
tiam. a descendunt campi: cum po-
puli eorū dōctrine se subdunt: in lo-
cum quē fundasti eis. v̄ in cōuentū
ecclesiasticū. **Seq̄t̄**. **Terminūz po-
suisse i** **Hugo** videt̄ aquis. **L**
eis. **Hugo** quē nō trāsgre-
dientur: neq̄ ouertent opire frā
v̄ ne fluant vltra terminum eis a
deo consti. **Rico**. Deinde abdu-
tutum. **Rico**. cū ratio dīne
laudis ex debita pūsiōne v̄uenti-
um cum dī. **Q**ui emittit fontes
in cōuallib⁹. **Q**ui in descensu vel pede
montū orūtur cōmunit̄ fontes
magm̄ ex quib⁹ orūtur fluuij. **V**ñ
subdit̄. **I**nter mediū montūz. **I**.
p̄ valles. **L**pt̄ranfibūt aque. **L**. a h̄o
ad sustentationē v̄uentū. **I**do s̄b
dit̄ur. **P**otabūt omnes bestie a
gr̄. **I**. aialia domestica ac etia; sil-
uestria. **V**ñ addit̄. **L**expectabunt
onagri in **Hugo** hoc dicit̄:
sua. **Hugo** quia amia-
lia alia sepe bibūt de fontib⁹. **S**ona-
ger multū diu portat sū suā: expe-
ctans plūuā de celo vt inde bibat
Onager dī ab on q̄ est asin⁹ a a-
gera fer⁹: q̄ si asin⁹ fer⁹ v̄ siluestris
Collect. **V**ñ **L**id. m. h̄o. ethi
ca halet magnos et indomitos et

in deserto vagantes. siinguli autez
feminaz gressibus p̄sunt. nascan-
tibus masculis zelant a inuident
atq; testiculos morū eorum detū-
cant. q̄d cauentes matres: eos in
secretis locis occultant.

Rico. Deinde cōmēdat a lau-
um: dicit̄. **L**. **V**per ea. **L**ta; super
aquis q̄ sup montes. **L**. **whicres ce-
li habitabūt**. q̄ sunt alique volu-
eres aquatiles in fluminib⁹ vel ape
habitantes. **A**lie sunt volucres in
foraminib⁹ habitantes petraz. a
quarū cantu cōmendat d̄m: dicit̄
L. **In medio petraz dabūt voces**.
Translatio hebraica h̄z. **D**e medio
remotū dabunt voces. **E**t hoc it̄l-
ligitur de auib⁹ in arborib⁹ siluiaz
cōmorantibus. **D**einde cōmendat
d̄m a creatione plūuiaz: dicit̄
L. **I**gās montes. **I**. d̄m **L**de supi-
oribus suis. **I**. de nubibus plūuio-
sis sup montes generatos: vt ibi
crescat herba aialibus siluestrib⁹
oportuna. **L**de fructu opm̄ tuoz sa-
tiabit̄ terra. **L**de effeū plūuie q̄
est opus tuū fecū dabit̄ terra ad fe-
rendū fructū. **V**ñ s̄b dit̄. **P**rodu-
cēs fenū iumētis. **L**ad eoz nutriti-
tū. **L** a herbā frūtū. **L** v̄ silu. **L** boim.
Granū em̄ semiatū i tra p̄mo pdu-
cit herbā: postea spicā: a vltio gnū
vñ fit p̄cis ab vsū hoīs. **I**do s̄b dit̄.
L. **E**ducas panē de terra. **E**t q̄
ad sustentationē vite humane nō
solū requirit̄ abus: s̄ etiam pot⁹ q̄
p̄ncipaliter est v̄inum de vite **I**do
subdit̄ur. **L**et v̄inum letificat cor ho-
minis. **R**equirit̄ur etiam condi-

mentū ad recreatiōē hoīs. vñ s̄b
di ē. **Et** exhilaret facies eius in
oleo. It p̄ oleū qđ est p̄ncipale
cōsimentū intelligunt̄ alia combi
nēta. Et panis cor hoīs cōfirmet.
ad sustentatiōē vite humane. Et
q̄a pluuia trā humidās fecit ad
arbores. It̄ subdit. **Saturabūē**
ligna cāpia cędri. Dñt̄ em̄ arbo
res radices p̄ ore vt notat p̄hs. ij.
de anima. q̄a p̄ radices attrahit
alimētū arborū ad eaz̄ nutritiō
nem a fructificationem.

Hugo **Let cędri libani q̄s**
viz arbores. **planta**
uit. v̄ crescere fecit. etiā nutritiō
Lilic passeres indificabunt. Iis ē
aues minores. Sciunt̄ em̄ ibi sp̄s
p̄ gñe q̄a passeres nō solent̄ indi
ficare in arborib⁹. Vñ trāllacio he
braica h̄. **Ibi aues indificabunt**
Herodij domus. v̄ m̄dus est in
cędri libani. q̄ m̄dificat in eis q̄
herodius dux est eoz̄. s̄. passerum
mnozum.

Herodius est
auium. **Herodius** est
preda viues. maior oīm volatiliū
quia aq̄lam vincit a comedit. **Hu**
go. auius nomē gallice d̄i ḡifart.
Mōis ex cęl. s̄ sunt̄ refugū **Ler**
uis. s̄ cęl. **petra.** cauiosa ē **refugū**
terinatū. v̄ heritū. **Hericius** ē
animal sp̄m̄ sū habitans in cau
nis petraz a vesit̄ pomis. **Heri**
cus. qñ aliqđ aduersū sentit̄ st̄aū
in globū ouersum in sua se arma
abscondit vel colligit. **Hui⁹** pru
dentia quedaz̄ talis ē cū absiderit
vūā de vite sup̄m⁹ se volutat̄ super
eā. et sic eam portat in narib⁹ suis

sp̄ito **Hugo** **Postea** omē
sis. **Hugo** dat dñm a vi
cissitudine corp̄m sup̄ celestū. s̄. q̄
liter de⁹ p̄uidit̄ v̄uentib⁹ de alina
cōe t̄pm̄ dicens. **Fecit** hūā in tē
p̄ā. vt. s̄. distinguat̄ a variet̄ ep̄a

Mico **Secm̄** em̄ variū motū
hūe magis apparet̄ sē
sibilis mutatio aeris q̄ s̄c̄m ali
os pla. **Hugo** solent̄ em̄ ha
netas. **Hugo** bundare hu
mores qñ plena ē luna: aī ortu ei⁹
frigiditas esse. **Mico** **sol cog**
in aere. **Mico** nouit̄ oc
casum suū. v̄ ita facit. ac si cogno
sceret. q̄ vadit̄ determinate ad oc
casum q̄i haberet̄ intellectu. **Der**
talem modū dicit̄ q̄ motus natu
re est motus intelligēt̄. **P** **Qui**
sti tenebras. Im̄ emissio nro occa
sum solis. **et facta ē nox.** q̄a sicut
dies est duratio solis sup̄ terraz̄:
ita nox est duratio eius sub terra
in ipsa. viz nocte **pertransibunt**
omnes bestie silue. querentes sibi
predaz̄ magis de nocte q̄ de die.

It̄ sequit̄. **Acuti leonū rugiēt̄**
vt rapiāt. s̄ q̄ deus ex sua p̄uidē
tia pascit̄ eos. **It̄ subdit.** **Let que**
rant a deo escam sibi.

Col. **Hunc** versuz̄ viz. **Posuisti**
tenebras. et sequentē bea
tus Greg. in libro. xxvii. moralū
allegorice exponit̄ d̄i. **Tenebras**
posuit̄ cū peccatis iudicia repēdes
v̄ redēs. hūmē sue intelligēt̄ sub
trahit̄: et nox efficit̄. qñ prauoz̄
mens ignorātie sue tenebris ceca
tur. **In** qua omnes bestie silue p̄
transibant̄ dum maligni spiritus
M. iij

sub obscuritate fraudis latentes
in reproborum corda puritates suas
explendo percipiunt. In qua a catuli
leonum rugiunt quod nequissimam partem
tum ministri spiritus insurgunt ipso-
rum tentationibus. qui tamen a deo
escam et partem fideles decipiendi
expectant. quod mirum hoc decipere neque-
unt nisi iusto iudicio prevalere divi-
nitus permittunt. **Hugo** et quod per-
tantur.

Hugo. dea se-
rocia animalia in die abscondunt
ne lebant. **Iero** subdit. **Or-**
tus est sola congregati sunt. scilicet catu-
li leonum et in cubilibus suis colloca-
bunt. et in abscondito silvarum.

Col. Translacio hebraica habet
Oriente sole recedit: et in
speluncis suis cubabunt. Propter quod
secundum **Ar**ribit homo ad opus su-
um. **Iero** sole. **Et** ad operationem suam
usque ad vesperam. **Nico** quia sicut fere
esperam. **Nico** discurrunt de
nocte ad querendum videtur: sic e con-
trario homo qui est animal mansue-
tum in natura de die exit ad opera
sua: et de nocte quiescit. **Et** quod ex ta-
libus effectibus apparet latitudo
sine prudentie nobis incommensurabili-
sibilis. **Iero** ammirative subdit di-
Quia magnificata sunt. et valde
magnificata sunt. **Lopa** tua domine. quod
excedunt sensum humanum. omnia in
sapia fecisti. et sapia disposuisti.

Iero. Quia enim videmus formicam
reponit sibi escam et iterum culicem: animal
tamen minimum habere oculos ventres
et universa membra. sicut et nos ha-
bemus. similiter et apes quomodo faciunt

et. nonne sunt hec ammiracione dig-
na et sapia plena. **Sequitur**

Nico. **Impleta** est terra possessio-
ne tua. scilicet hominibus et
animalibus. que sunt dei creature.

Hugo Deinde hinc tenet
cere deus per mare et or-
naturum eius dicitur. **De** mare ma-
gnum. scilicet oceanus ubi concurrunt
omnes.

Nico. **La** speciosum mani-
aque. **Nico** bus. et locis. quia
didico hebraica sic posita equoca
est ad signandum manum a localibus re-
ptilia. et pisces diversorum generum
Ridetur et hinc sic dicitur. quod na-
tando reputat. quorum non est numerus.

Nicolaus. quia non pos-
sunt ab homi-
ne numerari: sed deo omnia sunt nu-
merata. **Animalia** pusilla et ma-
gnis. **In** mari enim sunt pisces ali-
qui valde parvi. et alii valde ma-
gni et cetera grandia. quorum magni-
tudo est quantum iugez terre ut dicit
plinius. **Lilic** naues pertransibunt. **Et**
bona in vna terra habundantia de-
portentur per navigium ad aliam partem:
talibus bonis carentes: et e converso

Calliodorus. **Mundus**
est mare magnum et spaciosum ma-
ribus. in quo dyabolice sine nume-
ro serpentes perambulant in insidiis. et qui demoni-
um malicie sunt tanquam animalia pu-
silla et magna. quoniam in ipsos et ma-
iores esse nequicie perambulant et mino-
res. **Collector**. **Discurrunt**
qui quem deorant. et quos ab con-
sensum prave actionis producere pos-

fiat sed q̄ mare dicit̄ a meand̄o.
noli timere piculū. quece lignum
quo p̄ mare transeas ad patriā.
Illic naues p̄transibunt. lignum
est crux xp̄i. nauis est ecc̄ia. gub̄
nator xp̄s est. Si mortificaueris in
tericia et obedieris preceptis ecc̄e
poteris ad requieꝝ patrie celestis
p̄ xp̄m gubernatorem puenire.

Hugo Et quia dixit q̄ i hoc
magno mari. hoc ē
in oceano sunt puāa magna ani
malia. sp̄ificat de magnis c̄i sub
dit dicit̄. **D**raco iste queꝝ forma
si ad illudēū ei. **D**raco ē maximū
animal q̄d in mari habitat. Et licet
sit magnum et forte tñ de facili il
lubidat̄ et cum gallina affata quā
ponunt in partica. et ipse draco in
sequitur gallinā et ipsi piscatores
cum instrumentis insiliunt supra
dorsum eius: et sic capiunt eum.

Iero Nō em̄ iste draco p̄pter
hoc formatus est vt illu
banur ei sed li ad. ponitur hic con
secutue et non causahter. q̄ ad eiꝝ
formationem cōsecuta est illusio.
Iste draco dicitur esse cete de quo
dicitur genes̄. Et creauit dominꝝ
ete grandia. cui p̄pter eius magni
tudinem necessaria est maḡ ciba
tio ex alijs piscibus maris quos
deorat. p̄pter quod alij pisces ce
tum videntes fugiunt ex instiduo
naturaliter h̄us tip̄ vbi cetus na
tare non potest p̄pter aque parui
tatem. et ideo cetus eos insequēs
impingit ad terram et a piscatori
bus ibi occiditur. q̄ nō potest se
mouē: et sic illius sua spe frustra

hugo Per hunc draconem
intelligitur byabolus
cuius pt̄as si p̄mittat excedit om
nem potestatem corp̄alez. Qui te
ne draco dicitur p̄pter venenū q̄d
eue prime mulieri pestiferis p̄sua
sionibus inspirauit. Iste bonꝝ est
creatus sicut in genesi legitur. Iste
cit̄ deus omnia valde bona. si post
q̄ sua voluntate peccauit eades p̄
ter suam sup̄biam extra celum da
tus est in hoc mundo tanq̄ in ma
ri magno ad illudēdū ei. Potiꝝ
illudēt̄ sicut illudēt̄ piscis in ha
mo. xp̄s em̄ p̄tendit ei escā huma
nitatis sub qua abscondit hamū
diuinitatis. et dum voluit deuora
re humanitatē captus est hamo
id est potentia diuinitatis.

Cassiodorus Illudēt̄
etia ab
angelis dei siue per iustissimas in
crepationes vt qui creatus ad ob
sequium domini sedis videatur p̄
ueritatibꝝ implicari. siue magis
illudetur quando ei anime fideles
a sua potestate tolluntur. Illudē
tur etia a fidelibus quando eius
prauis suggestiombꝝ nō cōsentit̄

hugo Postea ad litteram
psalmista cōmendat
dominum ab eo q̄ omnia anima
lia tam aerea. aquea q̄ terestria
pascit dicens. **O**mma scilicet vi
uentia super terram et in aquis. **L**a
te expectant: vt des illis escam in
tempore. **V**idelicet oportuno. que
omnia dei nutriti uiuunt. **A**nte
te illis. **L**escas colliget. **E**tia aliqñ
p̄ tpe futuro sicut formica colligit

grana in estate vntē viuit in hyc
me apiente te manū tuā dādo
i p̄lis ex tua largitate fertilitatem
omnia viz aialia implebunt bo
nitate v̄ cibarijs a alimētis que
ex tua bonitate danē. Auertente
te faciē p̄ peccatis hoīm dādo fre
sterilitatē turbabunt v̄ ifirma
bunt ex defectu nutrimentū. et mori
entē fame. vñ subdit auferes spm̄
eorū v̄ vitā et deficiēt v̄ morien
tur fame. vñ subdit in puluere
suū reuertent. in trā ex q̄ fuerunt
forma. **Iero.** Cōsumatōez mū
ta. di sigt qm̄ dei p̄ ce
pto omnia exterminantur.

Hugo Post cōsumatōem
mortuoz corūpm̄. vñ subdit emittet
v̄ emittes. translatio hebraica
habet sp̄m̄ tuū v̄ potentia tuam
et creabunt. v̄ de nouo resurgēt
et renouabis faciē terre. q̄ tunc
p̄mittit nob̄ nouū celū a noua trā
vñ secūda petri scio. Nouos celos
et nouam terrā a p̄missa ipsius ex
pectam. Mistic vero p̄ccatē p̄phe
ta sp̄m̄ dñi v̄ grām emittit p̄ quaz
mundi cor creat in oscia fidelū. a
renouat facies aie quantum ad
ymaginē pri⁹ p̄ p̄cā deturpatā.

Cal. Totens em̄ domin⁹ nos
peccati in nouū hoīem nos p̄ gra
tiam instauratē dignatur.

Rico. Et q̄a oia p̄dicta de or
dine creaturaz a p̄mis
sione v̄uentū ad hoc inducta sūt
vt ex eis rōnalis creaturā isurgat
ad laudē a honore nostrī cōditoris

Iero odubidit. laudādo deū dicens
Et gloria dñi v̄ laus a hono
sibi debitus impendat. in seculū
v̄ in eternū ad differentiaz glorie
hoīm que cito trāsit. letabit dñs
in opibus suis. v̄ in creaturis ad
gloriā suaz ordinaris sic dī puer.
xvi. Vniūsa p̄pter semetip̄s opa
tus est dñs. Qui respicit terram
et facit eā tremē p̄ tre motuz p̄e
dentē ex dīna ordinarōe. q̄ tangit
mōtes tactu fulguris qd̄ frequē
ter cadit in mōtib⁹ altis et fumi
gant. q̄ ignis fulgurans magis
fumigat q̄ inflammat.

Hugo Moralit̄ respicit dñs
p̄ suā grām p̄cōres.
terrenā a secularē vitā dūctes et
p̄ cōpundōem facit eos tremē. vñ
se graui⁹ peccasse cōfiteat a t̄agit
p̄ infirmitatē vel aduersitatē mon
tes v̄ elatos. et fumigant

Cassiodorus. q̄ dū sū
indignatōe p̄cūsi a bonis t̄p̄alib⁹
p̄uati. tūc ad salutare lacrimas
current a quosdā tristitie a lacri
maz de se globos tanq̄ incensū su
auitatis emittunt. qui ab sup̄na
conscendēs miam dñi xpi impetra
re probat. fumus em̄ hic in bono
positus ē quippe q̄ nos ad absolūti
onis gratiam facit puenire.

Rico Postremo psalmista re
sumit dei laudem a p̄nci
pio p̄ s̄ melioratam dicit. Anta
to domino in vita mea. q̄ dū ero.

Cassiodorus Et ne
res laudes istas posse finire. adiecit

lpsalla; In futura vital. Deo meo
q̄ dicitur scū iā immōtis ero fa-
ctus. quo iudicio declaratur; ē q̄d
sint acturi q̄ in illa patria merue-
rūt felicit̄ intromitti. Laudabunt
ingit̄ dñm qui semp cū vīdebunt
duz illa pulchritudo inenarrabil̄
excitat ad precōmū sine fine se dī
ligētes. **Q**uandū sit ei eloq̄um
meū. v̄ coram eo placitum.

Col. Translatio hebraica ha-
bz. suavis sit ei disputacō
mea. quā **Aug.** talem esse pōnit.
Cōfite re dño q̄d es. et disputa st
cū illos sacrificiū humilitatis tue.
tribulatio cordis. holocaustū vic-
tuose cōuersa cōis tue hoc est sua-
ue dño **Tibi** at̄ q̄d suaue ē. **Legō**
vero delectato: in domino J.

Hugo. Qui p̄sus delectatis
sui i p̄tō. delectatoe
in cōsolationib; dñis. et nō terre-
nis. **Efficiāt peccatores.** q̄ in se
peccāt. **Et in q̄** q̄ peccāt in primū
Iti deficiāt. **La fra** v̄ cessent a ci-
pitate terre. **Ita vt nō sint** qua-
les fuerūt. s; p̄ dei grām efficiātur
iusti. **Iuxta illud puer. xij.** **Verte**
impios. et nō erūt. et p̄ his oibus
Benedic anima mea domino.

Cal. Dignū imitiū p̄s. dignus
est finis. illū semp benedi-
ere et laudare. q̄ nequaq̄ defim̄t
fidelibus suis grām bñficia p̄sta-
re. **Audiūm?** tōne rex q̄nta nobis
de veritatis archano sacramēta. p̄
fuderis. docuisti quē ad modū celū
tendat. et sup̄ celos aque i modū
cristalli posite sūt. **linā p̄fecta;** in
tpe. solem occisum suū in magnū

ministerium cognouisse.

Col. Cognouit machinā mun-
tam. si mirabiliter a te fabrica-
tam. que nos hortat vt te pulchz
et bonū sup̄ oia amem. quī oia
pulchra a tō creasti q̄ es bñdica?
in secula seculorū. **Amen.**

Psalmus. Cūq̄

Cōfitemini
Titulus
Alfa. Cassio.

Hoc verbi decus a p̄nti p̄s fecit imi-
tū; nec an̄ a quodā repis positū;
Quis multi scriptores fuerint p̄ri-
mitus hebreorū. **Alfa** enim apud
ip̄sos dicitur laudate deum.

Rico. Sed sciendū q̄ non est
vna dicitio vt credunt
aliq̄; sed due. **In** hebreo **alfa** nā
q̄ laudate sigt; **ya** vero inuisibile
sigt. **Cassi.** **Svnu** de decē noi
deū. **Cassi.** bus dī tradit̄ esse
ex **Jeromimo** in epl̄a ad **Marcellā**
exponēte q̄ ait. **Primū** dī nomē ē
hel q̄ interpretat̄ fortis. **Secūm** he-
loy q̄ d̄ d̄i. **Tertū** **heloe** q̄ etiā
d̄i deus. **Quartū** **sabaoth** q̄ dicit̄
exercitiū vel virtutū. **quintū** **elon**
q̄ nos ex celū dicit̄. **sextum** **eler**
heye q̄ in exod. legit̄. qui ē. misit
me. **septimū** **adonay** quod nos do-
minum gnaliter appellam. **Octa-**
uum **ya** quod deo tantum applica-
tur; et in **alfa** extrema sillaba so-
nat. **Nonū;** tetragramaton quod
ineffabile nuncupatur. **Decimum**
sabbay id est robustū vel suffici-
entē ad omnia ipetranda. **Hoc** at̄

alra xx. psalmis p titulo p̄scribit
vt i sublequentib⁹ patebit. **Sciēs**
enim p̄pheta p̄ los hebreorum of
fendisse frequēter dñm. q̄ sp̄ suā
in tēporalib⁹ b̄nificijs posuerūt. p̄
ma p̄tē fideles amonet vt eū sp̄ua
liter semp requirant dicens

Qonfitemini dño. **Nico.**
cōfessione laudis p̄ b̄nificijs
ab eo obtentis. q̄ inuocate nomē
eius. p̄ b̄nificijs ab eo obtinēdis
q̄ gratitudo de p̄teritis b̄nificijs est
optia dispositio p̄ alijs ipetrādis.

Au. Exaudit q̄ppe iuocātes quez
cōfitemem. laudantē videt
a hunc laudantē videt quem p̄
bat amātem. **Annunciate** inter
gentes. q̄ inter p̄tōres gentis vi
uentis. **Nico.** Lopa eius. boni
tatis a p̄tātis sue declaratiua que i
fra explicant. lātate ei. lore. l psal
lite ei. corde a opere. **Iero.** q̄ in
telligit s̄ctas scripturas a m lege
domini iugiter meditatū a mens
eius cōtemplat celestia: hic came
deo. Qui aut operari⁹ ē boni opis.
hic q̄si citharā virtutū cōponens
psallit. **Nico.** **M**arrate om̄ia
dño. mirabilia eius.
a aliqua ex omnib⁹. q̄ omnia n̄
p̄nt p̄ticulariter enu
merari

Hugo.
laudamina tam bene uiuatis vt
fitis bone fame. in nomine sancto
ei⁹. a ad honorez nois ei⁹. Et vt cō
solacōez de re tali fumeret adiecit
l. Et rē cor q̄rētū dñm. Per p̄i
ctiaz q̄ritū dñs: q̄ p̄ p̄m fuerat
amissus. **S;** sūt q̄dā pusillanimes
q̄ nimis tepide querunt eū. p̄ q̄d

subdit. **Q**uerite dñm a cōfirma
mini. q̄ querendo est ote seruētes
a firmi p̄ amorez a pseuerantiam
boni operis. querite faciez eius se
per. hoc ē studeatis p̄ totaz vitam
vrām placē i ōspectu ei⁹. Cōsequē
ter p̄pha hortat fideles conūsos di
cene. **M**emēte mirabiliū eius
que fecit. nos p̄tōres ad peniten
tiā recipiendo in quo mirabilis ē
eius dignacio qui euz a quo despi
ciē dementer ad se reuocat. probi
gia eius. que fecit etiam suscitā
do ad vitam gratie nos p̄tōres mō
tuos in peccato. Hoc enim est ma
gnūm probigiūm a miraculū. q̄
sicut dicit. **Greg.** Mañs miraculū
est suscitare animā in p̄petuū vi
durā q̄ corpus iterum moritūz.
Aug⁹. etiā dicit q̄ mai⁹ est p̄tōre
iustificare q̄ celū a terram creare
l a iudicia dñs eius. l q̄ p̄misit i euā
gelio. **Mat. iij.** Agite penitentiaz
a p̄p̄inquet regnū celoz. Per iu
dicia discernit penitētes i om̄ia iu
dicādis. q̄ penitētes sunt. **S**emen
abrahā suū ei⁹. q̄ imitatores ei⁹
per obediētiā. qm̄ sicut abrahā fu
it obediēs deo. filiū suū immolādo
sic a penitētes obediunt p̄ceptis
dei imolādo seip̄os per penitētiā.
de q̄ imolacione dicit in alio psal.
Sacrificiūz deo spiritus contribula
tus. Sunt etiam. filij iacob. l iudā
do contravicia. leledi eius.

Nicolaus iacob cum ab
huc esset in
vfo mris cū esau fuit elect⁹ a dño
a esau re pbat⁹. licz adhuc nihil
boni a mali egisset dic apls ad

Rō. **Hu.** Sic a penitentes non
ix. suis meritis si gratis
per gratiam dei electi sunt a deo. L
Ipsē dñs Iohannes q̄ nos edemitt
est deus noster. I per veruz cultum
christiane religionis. licet sit deus
a dñs oim per creationem a guber
nationem. I **Q**uā in vniūsa fra
deo subditur. **Q**uā iudicia ei? I q̄a
pro voluntate pōt peccatores peri
mere. **Q**uā mor fuit in se aliuz testa
menti sui. **H**ugo. Sic ordina
hām. Memor fuit testamēti sui du
raturū in seculū v̄ in eternū. Non aē
dico testamenti veteris qd̄ fuit ad
t̄ps sed noui. Vnde subdit L verbi
sui quod mandauit. I hoc ē verbū
dei quod mandauit predicanduz.
I in mille generationes. I v̄ in omēs
generationes. Et ponitur h̄ nume
rus determinat⁹ pro indetermiato
numero. q̄a numeri transcēdētes
millenariuz nō sunt nisi replicatio
nes eius vel partiū eius. **Q**uod
testamētū disposuit ad **Abrahā**
I ad illos quī p̄ dilectionē obedi
unt deo sicut **Abrahā**. q̄ de p̄cepto
dei exiit de terra a de cognatiōe ei⁹
Gen. xij. L a iuramentū sui ad **isaac**
I p̄ p̄missiōnis sue memor fu
it. fide. f. isaac a populo gaudenti
a gloriānti in deo. qualis ē fidelis
popul⁹ christian⁹? cui⁹ totū gau
diū in deo dī a non in mundo. Nam
isaac gaudiū interpretat. **Q**uā
statuit illud. I videlicet testamentū
in **iacob**. I v̄ in eis quī oītravicia lu
dantur. I in p̄ceptū I dicens Peni
tentiam agite. L a **israel**. I videlicet fi
de. I b̄? deū per fidem a operatione;

videntib⁹. I in testamētū eternū. I
Cal. Nouum testamētū pro
prie dicit eternum quia
nulluz aliud aliqū succedit in quo
est oim p̄missioꝝ oīpleta perfectio.
Hugo hoc statuit p̄ lo fideli
Item tibi dabo terram chana
an. I dicitur illa terra fluens lac et
mel. per quā significatur hereditas
celestis que p̄mittitur p̄ lo fideli.
Sed q̄a de ista terra alij plus: alij
minus datur. I deo subdit L **funicu
lum hereditatis vestre.** **Cal.** Ita compa
ratio ab eis
tracta est quibus agri tenso fune
diuiduntur. **Glo.** Sicut em̄ ter
ra promissionis funiculo distribu
ta est in diuersas partes. ita in vi
ta eterna diuerse sunt mansiones
Iux illud In domo patris mei mā
siones multe. **H**ugo. **Q**uā eēt
fuit. Sequitur **H**ugo. **Q**uā eēt
fuit. I illi videlicet quib⁹ p̄missa ē fra chana
an. v̄ hēditas celestis: sūt nūo bre
ui v̄ pauci respectu reproboruz. v̄
Mat. xx. Multi sūt vocati: pauci v̄ o
electi. In etia electos sūt multi qui
illā terrā aspirant. de quib⁹ subdit
paucissimi a incolē ei⁹. I v̄ inhitato
res ei⁹ q̄ p̄nt dicē cū Ap̄lo ad phi
lip. vi. Conuersatio nrā in cel est.
Qui at volūt esse incolē ei⁹ oꝝ vt re
cedant a societate mala. v̄ n̄ b̄ n̄ s̄
dit. **Q**uā p̄transeerūt de gēte in gē
tem. I v̄ de gēte peccatice ad gentē il
lā. de q̄ in illo ps̄. dic̄. Btā est gens
cuius ē dñs de⁹ eius a nō ē sperit in
vanitates a insāmas falsas. **Q**uā de
regno. I dyaboli. **Q**uā ad populum alte
rū. I quē elegit domin⁹ in hereditate

sibi ut essent sancti cum sanctis. **M**ul-
tis ex causis nobis necessarium est
transire de mala gente ad bonam. si-
ne malis eorum moribus inficiamur.
ne ab eis commamur. ne ab eis
impediamur. ne deus eis occasi-
onem malignandi et ne minuatur
auctoritas seu fama bonorum et tales
pertransientes protegit dominus. unde
subdit. **N**on reliquit hominem nocere
eis. licet enim multas tribulatio-
nes patiantur ab hominibus: hoc tamen
est ad eorum salutem et non ad noci-
mentum ipsorum. **V**nde. **De. iij.** Et quis
est qui vobis noceat si boni emula-
tores fueritis. et si quis patimini
propter iustitiam: beati estis. **I**llis
etiam qui tribulant eos quoniam deus
punit vel in presentia vel in futuro.
Unde subdit. **et corripuit per eis re-
ges.** sicut herodes fuit ab angelo
percutus ut legitur. **Act. xij.** vel cor-
ripit arguendo dicens. **N**olite tan-
gere christos meos. **C**hristi domi-
ni sunt christiani qui inunguntur
in baptismo ut sint reges quia ipse est
est regnum celorum. Et specialiter sacer-
dotes deo consecratos vocat christos.
De quibus subditur. **et in prophetis
meis.** et in eis qui debent aliis bona
et utilia predicare de futuro regno
celorum. et de futuro inferni tormen-
to. **N**olite malignari. id est mali-
gna eis inferre corde verbo vel ope-
re. Unde translatio hebraica habet.
**Et prophetas meos nolite afflige-
re.** Deinde describit propheta
Moyses ad litteram tempus **J**o-
seph usque ad **M**oysem qui ordinati-
one divina venditus fuit in egipto

ab sue patientie meritum. et ab p-
videndum patri suo a fratribus. **T**em-
pore famis future de qua dicitur **B**-
**et vocavit. s. dominus. famem
super terram. s. septem annorum
de qua habetur Gene. xli. Let omne
feumentum panis contrivit.** id est
sustentationem vel nutrimentum
contrivit. Per hoc non est intelli-
gendum quod panis simpliciter defecit.
quia etiam tunc emebantur ali-
menta in egipto ut habetur **Gen.**
xlij. Sed quod tunc fuit maxima steri-
litas et defectus panis. **Q**uit an-
te eos. **s. Jacob et filios eius. vinum.**
s. Joseph. qui dicitur vir a virtute
eo quod noluit adulterio domie sue co-
sentire **Gen. xxxix.** Et positus est ser-
uire in palacio regis pharaonis.
Jero. Cum autem esset sedeci-
annorum ad amatum est
a regina. et in tali etate constitutus
que magis debita est voluptati no-
luit sentire iniquitatem sed magis
timuit sibi periculum anime. unde
accusatus ab ipsa regina quod voluit
eam opprimere in carceribus.
Nico. Et hoc est quod subditur.
in pedibus pedes eius. quia ad falsam
accusationem domie sue fuit in carcere
religatus. **ferreus.** et tribulatio. **per
transiit anima eius.** id est ex compe-
dibus ferreis non solum erat affli-
ctus in corpore sed etiam in mente
quod non ceciderit a virtute patien-
tie. **donec veniret verbum eius.**
quando a deo instructus exposuit
somnia principis regis a pistoris
eius. et hoc veraciter rei eventus

probat **Genes. xl.**

Cassi. dicit enim cogitationes **Io**
seph fuisse guissimas
donec tempus veniret. a quo verbum
eius a rege pharaone per interpretan-
do somno quereret. tunc vero a glo-
riaz reperit: a claustra carceris le-
tus euasit. **Vnde** subditur. **Lo-**
quiu dñm inflamauit eum.

nico. Translatio hebraica hz.
Probauit eum: scilicet ha-
bere spiritum sanctum dei.

Cassi. Inflamauit eum & viuaci-
ter a feruenter incitauit
eum ut coram pncipe futura diceret cum
fiducia veritatis. **Intus** enim celestis
flame lumē accepit: ut pūderet ta-
lia que regni illius sapientes do-
ctoresq; superarent.

nicola. **L** misit rex **pharao**
ad carcerē. **Et soluit**
et solui fecit **leu.** audito per magis
pncernatū qd optime interpretatus
fueat somnia p̄dicta **Gen. xli.** **Con-**
stituit eum dñm domus sue. **leo** qd p
interpretationē somnii sui cognoue-
rit eum h̄ie spm̄ dñi. **Et pncipē om̄is**
possessionis sue sic habet **Genes**
xli. **Dixitq; rursum pharao ad Io-**
seph. **Eccē** constitui te sup̄ vniuersā
terraz egipti. **Et** tu dicit pnci-
pes eius sicut semetipm̄. qd non ha-
bebāt sc̄am: nisi hūanitas ac quisi-
tam per exercitiuz studij. qd p̄mo vi-
guit in terra egipti: ut habeatur pri-
mo meta.

Cassi. Pharao enim
credebat prin-
cipis ppli sui in hac sapia puenire
potuisse: ut a ip̄i somno qd interp-
tus esse mererent: et ad tantā do-

ctinam sciētia eorum potuisset
abduci: ut consulti de re dubia cer-
ta loquerentur.

hugo. **La** senes eius prudentiam
doceret. non solum de di-
uinis: sed de moribus in agibilibus hu-
manis. **Et** trauiť isrl. **scilicet** p̄ io-
seph **li egipti.** filio suo ioseph re-
gnante ibi. **Et** iacob. **scilicet** isrl. dicitur est
Lacola. & colonus **Accola** est ad
aena manens. **Vnde** translatio he-
braica hz. **Abuena.** **L** fuit in terra
cham. qui fuit filius **noe:** a quo de-
scendunt egiptij. **Et** p̄ hoc hic ter-
ra egiptio & dicitur terra **cham.** **Et**
dñs auxit pplm̄ suū **relement.** **scilicet**
delictet iacob a filios eius. **Et** firma-
uit eum super inimicos eius.

nicola. quia propter potentiam io-
seph timebant omnes de
cognatione eius. **Conuertit** co-
eorum. **scilicet** egiptio & **ut** odirent po-
pulum eius. **scilicet** filios isrl: **scilicet** qd di-
cit **Exo.** **Surrexit** rex nouus in egi-
ptū qui ignorabat opera ioseph. et
incepit affligere filios isrl. p̄ se a po-
puli suū: ita qd in amaritudinē pbu-
cebāt vitā eorū: ut dicitur ibidē. **Et** intel-
ligitur: cū dicitur non qd deus sit actor
mali: sed qd prius malū erat. p̄misit: ut
peiores fierent persequendo dei po-
pulum. **Vnde** sequitur. **Et** dolum
facere in seruos eius. **hoc** est in
filios israhel. quia rex precepit ob-
stetricibus ut in partu hebrearū
interficerent masculos: simulando
qd p̄asse fuissent abortiu: **Exo.** p̄mo
Deinde describit tempus moysi: a pri-
mo p̄nit miracula facta in egipto
pro filiis israhel tempore moysi: sed

non ponuntur secundum ordinem historie
Unde dicitur. **Q**uit dominus servum suum
moysen. ad liberandum filios israel
de egipto: sic habet Exo. iij. **A**arō
quem elegit ipsum. hunc enim adiu-
xit moysi ut pro eo loqueretur in timore
domini: eo quod erat eloquens: secundum quod dicitur
Exo. iij. **A**aron frater tuus leui-
tes scio quod eloquens sit: ipse loquatur
pro te ad populum.

Cal. Istos ad pharaonem quasi
quosdam testes constituit a domino
destinatos ut ipsum sibi placitum ab
ire permisset illesum. **O** inestimabilis
pietas omnipotentis. **D**eus ab homine
fragili petebat fieri: cuius ordinatio
nisi a nulla creatura poterat obviare:
ut reuera nos infirmos doceat
qua moderatio vivere debeamus
quoniam voluntates suas creator sanctus
sibi tanta demerita pergisserat cogitavit.

Hugo **P**osuit in eis. **I**n
moysen et aaron. **V**erba
signorum suorum. **I**n quo ad minora mi-
racula. **L**et prodigiorum suorum. **I**n quo ad
maiora. quasi dicat. **P**osuit in eis ver-
ba quibus predicantur signa et prodi-
gia esse ventura. **I**n terra cham. **I**n
in egipto: ut super dictum est. **D**einde
enumerat septem plagas que facte sunt
in egipto: licet fuerint decem: ut patet
in his versibus. **S**anguis: rana: culex:
musce: pecora: vlcera: grandis. **B**ruca:
caligo: mors: obtinere necando.
Hic vero septem ut dictum est de illis
ponit: non tamen eo ordine quo facte fu-
erunt. quod primo ponit plagam nonam:
dicens. **Q**uit tenebras et obscu-
ra. **I**sta fu-
Nicolaus ita plaga

egipti nona. ita quod tribus diebus
nemo vidit fratrem suum: nec etiam
mouit se de loco in quo erat Exo. x.
Let non exacerbauit sermones su-
os. **Q**uia autem pharaon permittit pe-
nitentiam: deus remouebat plagas
et sic dulcorauit sermonem suum. **D**einde
de subiungit plagam alteram quam prima
fuit: dicens. **Q**onuerit aqua eor-
um in sanguinem: et occidit pisces
eorum. **H**ec fuit plaga prima de qua
legitur Exo. vii. **D**idit terra eor-
um ranas. **I**n tanta multitudine quod
intrabant omnia loca et officinas
egiptiorum. **U**nde subdit. **I**n penetra-
libus. **I**n thalamis et in secretis
locis. **R**egum. **I**n principibus et magna-
tum ipsorum. **E**t hec fuit plaga secun-
da de qua habetur Exo. viii. **Q**u-
erit et venit. **Q**uia dicitur dei facere est
Lepnomia. **I**n musca canina. tamen
cum hoc venerunt musce graues et
diuersi generis. **E**t hec fuit plaga
quarta de qua habetur Exo. viii.
Let cinifes. **M**usce videlicet minute
que atrociter mordet. theutonice
muehiere. gallice zimalles. **E**t hec
musce venerunt **I**n omnibus fin-
bus eorum. **S**equitur. **P**osuit
pluuias eorum in grandinem: ignem
comburentem. **I**n flumina **I**n ter-
ra ipsorum. **I**sta fuit septima pla-
ga in qua grandis et ignis mixta pa-
riter ferebantur Exo. ix. **Q**uia per-
cussit vineas eorum et ficulneas eo-
rum. **P**er grandinem. **E**t contriuit
lignum finium eorum.

Hugo tempestate fluminum.
Quia et venit loci
sta et brucus. **L**ocusta est mater

brua. Videtur enim locusta quae volat. et brucis antequam volat. Et ponit numerum singularem pro pluri. et in hoc notat maiorem copiam. Unde addit. Cuius non erat numerus. I.

II. Ista fuit octava plaga in qua fuit corrosium quod remanet ex ignea gradine. exo. x. Iohannes subiicit. Et comedit omne fructum terre eorum. I. et comedit omnem fructum terre eorum. Sequitur de plaga prima que fuit interfectio primogenitorum et hominum quae bestiarum. Unde dicitur. Et percussit omnes primogenitus in terra eorum. I. viz egyptiorum. et non solum primogenita hominum et bestiarum sed etiam fructuum. Unde addit. Primitias omnis laboris eorum. I. exo. xii. De quinta plaga et sexta non fit hic mentio. Notandum vero quod huiusmodi peccatores

Hugo anquam plene de egypto huiusmodi est de vita criminosa educant partem septem plagis in corde qui in obscuritate peccatorum captivi detinentur. Prima plaga est acies mentis que per tenebras signatur. qua acies peccatores sic obscurant quod non intelligunt vilitatem et prauitatem vite sue. hoc non exercebat sermo dei quod ipsi non lunt audire. Alia plaga est amor secularis vite que notatur cum dicitur. conuertit aquas eorum et diuitias in sanguinem et peccatum. Tertia plaga. sanatum est quidam tumultus viciorum qui fit in corde peccatoris de quo psalmista. Quasi gemitus a gemitu cordis mei. Quarta plaga. I. muscarum pungentium

est remorsus conscientie. quo pungitur cor peccatoris ut ad penitentiam conuertatur. Et sicut post plagam muscarum sequitur quanta plaga gradinis et ignis. sic post morsum conscientie sequitur compunctio que cor peccatoris flagellat et urit. Post hanc sequuntur opera penitentiae viz vigilie. abstinentie ac discipline. Pro plaga sexta. hec sunt locuste que ab austro gratie spiritus sancti veniunt et plantant ortum peccatoris ad faciendum fructum virtutum. Tatibus locustis viscebat Iohannes baptista in deserto sicut dicit. Mat. iij. Post hoc sequitur septima plaga. viz mors primogenitorum et destructio primorum motuum carnalium. et peccatorum exinde generatorum. quibus pro peccatis interfecit. Iohannes exiit de egypto. et arripit iter ad terram promissionis hoc est ad patriam celestem cuiusmodi si debetis promissam enumeratis super iuxta litteram septem plagis quibus egypti sunt percussis. et sequente littera enumerat quod de filiis israel fecit i exitu de egypto. Primum est quod eduxit eos de manibus inimicorum. Secundum est quod eduxit eos cum magnis diuitiis. Unde dicit.

Hugo Et eduxit eos cum auro et argento. Iuxta de mandato domini acceperunt a vicinis vasa argentea et aurea. et sic spoliauerunt egyptum. exo. xii. Non tamen in hoc commiserunt furum. quod de maba domini dei fuit cuius sunt omnia. et etiam egypti fraudauerunt eos in multis. **Cassi.** Et ideo sine culpa

et dei imperio constat impletum.
Tertium beneficium fuit sanitas
corpis. unde dicitur et non erat in tri-
bubus eorum. **Mico** 1° a d^o
infirmus. **Mico** factum fu-
it ut omnes simul absque impedime-
to possent egredi de egypto. **E**-
tata est egyptus in perfectione eorum. In
cuius causa subditur cum dicitur
quod incubuit timor eorum super eos.
Ex hoc enim quod omnes primogeniti
erant subito mortui. timebant omnes
alii mori si amplius filii israel in
egypto morarentur. sic dicitur. exo.
xiiij. Deinde ponit beneficia que deus
fecit populo israel in itinere postquam
egressus est egyptum dicitur. **Et**
panis nubes in protectione eorum.
contra solis estum et ignem. et colu-
pna ignis ut luceret eis per noctem.
sicut dicitur exo. xiiij. Dominus autem prece-
debat eos ab ostendendam viam per di-
em in columna nubis: et per noctem
in columna ignis. ut dux esset iti-
neris utroque tempore. Deinde describit
miracula eis facta in deserto per exitum
de egypto. quod deficientibus ciba-
rijs que acceperant in egypto. cepe-
runt murmurare dicentes. **U**na
mortui essemus per manum domini in egi-
pto. quando sedebamus super ollas carni-
um: et comedebamus panem in satu-
ritate. **U**nde dicitur. **P**etierunt. **I**-
srahel maiores per murmurum minorum. **U**-
enit cothurnus. et multitudo cothurni
cum deuolantium sicut dicitur exo. xvij.
Venit musca grauissima et multi-
tudo muscarum. **C**othurnus est avis
regia et mare per hyemem transiit ad
consuetudinem. sicut dicitur per fidrum.

Castio Cuius carnes tamen in vo-
luntate dicitur. **Castio** latius quod in quatuor
pedibus dicitur. **Hugo** Et pa-
ciore sunt. **Hugo** ne celi.
viz manna per misterium angelorum ve-
niens de aere vel de celo. saturauit
eos. sicut dicitur exo. xvi. Deinde da-
ta est eis habundantia aquarum.
Unde subditur. **I**scupit petra et flu-
uerunt aque. quod petra ad preceptum
eius dedit aquas ut habet nume-
ri. xv. **L**abierunt in sicco. in deserto
prius arido. **f**luminaria. et larga
flueta de fonte exeunte de petra a
moyses percussit. **Q**ui memor fuit
ubi sancti sui quod habuit ad abraham
puerum suum. et seruum su-
um. qui dicitur. **I**sta beneficia fuerunt
populo collata non propter sua meri-
ta. cum ipse populus esset rebellis et mur-
murans contra dominum sed propter me-
rita abrahe et ad implendum promissi-
onem ei factam. **g**enef. xiiij. Deinde po-
nunt beneficia facta populo israel tempore
iosue. quod post mortem moysi eduxit
hunc populum de deserto synai ad indu-
xit in terram promissionis de mandato
domini ut habet. **J**osue. v. **U**nde dicitur. **E**t
eduxit. **I**srahel dominus **l** populum suum **s**ub du-
catu. **J**osue in exultatione. quod mil-
litas fuit gauisus populus. quando iordanis
in suo transitu fuit desiccatus. **J**osue
in let electos suos in leticia. **v**iz
cordis. **E**t dedit illi regiones. **g**e-
nium. **v**iz terram chanaan ubi prius
habitabant gentes. ut diffuse
habetur in libro iosue. **q**ue labores populo
possederunt. **v**iz ciuitates edificatas
laboribus aliorum. **q**ue alia terra alio-
rum laboribus adquisita. **E**t castro di-

ant iustificacōes eius. 1. mādāta
eius in lege tradita. et legem eius
requirant. vt ex ea spirituales in
tellectum eliciant. Sciendū q̄ illa
terra chanaan non erat principa
le premium pro custodia legis di
uine s̄ potius possessio t̄e uiuen
tium p̄ illam principaliter intelle
cta. Premium enim principale est
melius ope meritorio: opus autē
vultus meli⁹ est simpliciter q̄ que
cumq̄ possessio temporalis.

Jerō. Et nos dñz dep̄emur vt
deletis i nobis vicijs. ip
se dux nostri fiat itineris. vt in eo
ingiter exultantes in terram uiuen
tium mereamur inducia in regno
eius vocari valeam⁹. a cū s̄ctis ei⁹
leticia sempiterna gaudere. quia
ipsi cū eterno patre a spū sancto ē
honor a gloria i secula seculoz. a.

Psalm⁹. 100.

Confitemi
ni domino quonia;
huic p̄s̄ preponitur
tal titulu⁹. Alla alla.

Hugo. Jerom⁹ dicit q̄ quā
do ponit bis alla in
titulo psalmo vñū alla est de fi
ne precedentis p̄s̄: et aliud de p̄n
cipio sequentis. **Aug⁹** vero dicit q̄
nō legit hoc i libris grecoz. a ma
vlt sequi opimōnē cōem q̄ illa;
que pbabilitatē non habet. a q̄s̄
vtūq̄ alla est de p̄s̄ sequenti a hoc
pbat sic p̄ inscriptione; p̄s̄. cū dī
citur. p̄s̄ iste est. e. v. Et post hūc
numerus ponit duplex alla. Ergo

vtūq̄ alla ē de dō. alioquin a leg
eū alla esset añ numer⁹ ponēdū.

Mi. Geminat h̄ alla. q̄ semel
item pro laude eius in ciuitate cele
sti. scdm̄ hoc dī apoc. xix. **Audiui**
voces in celo multoz angeloz di
centium alla. **Et sequit̄** postea. **Et**
iterū dixerūt alla p̄pter q̄d in eccā
qñ cantat versus in p̄ncipio. dicit̄
qñq̄ alla: et in fine resumit̄. **Ideo**
p̄s̄ mutans nos in hoc p̄s̄ ad lau
dem diuī. **Jerō** Penitentes ro
nam.

Qonfitemini dño. **Dicit̄** p̄s̄ a
uos qui graui⁹ peccastis
a despatis de vrā salute a putatis
qm̄ p̄pter magnitudinē p̄ctōz nō
potestis remā p̄ctōz adipsa ego
precipio vob. **Cōfitemini dño.** cō
fessione peccatorum.

Calli. de culpā
suarū numerositatib⁹. **Abdit**
qm̄ lo
Nico bonitatis cuius
nus. **Nico** nō est finis.

Callio Rūi delinquentē pa
tē. qui solem suū facit oriri sup̄ bo
nos a malos. **qm̄ in seculū; mīa**
eius in isto seculo miseret: i futu
ro iudicat. **Dic̄** fas cōverti ē et mī
sericordiā postulare: i futuro secu
lo p̄tā cōfiteri dāpnatio ē. vbi iā
constat eē.

Nico Et q̄a laus
iudicium. **Nico** eius nō p̄t
sufficiens enarrari a creaturā intel
lectuali. **Jo** subdit. **Quis loq̄tur**
potētias dñi. **qm̄** dicit. **Null⁹.** cū;
sit potētie infinite. **aut q̄s̄ auditas**
R. ij.

faciet om̄s laudes eius. **Q**ui dicat
Nullus posset enarrare opa eius: qui
bus ipse laudandus est. **R**ecipi laudes
exp̄mere cū ipse sit maior om̄i
ni laude sic dicit. eede. xliij.

Hugo Vel laudes eius sicut
dicit Aug⁹ sunt opa
preceptorum eius. quibus deū laudat.
quā ad laudem eius ea faciunt. Et licet pau
ci sint tales. tūc bñ sunt. **V**n s̄ dicit
Rati. **I**n om̄i spe et in futuro i re
qui custodiunt iudiciū. **I**te iudicā
do q̄ntū ad iudices. et faciūt iusti
ciā. **I**te cū primo. et hoc q̄ntū ab
om̄i. **I**n om̄i tpe. **I**te q̄ p̄seuerauerit
vsq̄ in finē in bono ope: b̄ saluus
erit. **S**ed dicit saluatoris **Mat.** x.
Et q̄ nō sum⁹ sufficientes cogitare
aut facere bonū. a nobis. **I**o implo
rat diuinā grām dicens. **Q**uem̄to
nostri dñe. **I**grām tuā nobis cōfe
rendo. vt sim⁹. **I**n bñplacito p̄li
tū. **I**n societate eorum q̄ tibi pla
cēt. **V**isita nos in salutari tuo. **I**te
ad saluandū nrām. nō ad damp
nacōem sic visitas reprobos. et q̄
salus nrā in visione dñi est. **I**o s̄
dicitur. **A**d videndum. **I**te facie ab
faciē. **I**n bonitate elcōrum tuorū. **I**te
dicat. ad hanc visionē solus p̄ducē
tur electi. decedēs in bono finali
Lad letandū in leticia gētis tue.
et vt letemur cū gente tua: et totū
fac ad gloriā tuā. **V**t lauderis cū
hereditate tua. et cū electis qui sūt
hereditas.

Hugo **Q**uod q̄ vā humili
tatis se nub̄s pene
trat. **I**te psalmista sue de peccati o

ni in se ponit peccatorum confessionē: et cū
hō recollit diuinorum beneficiorum exhibi
tionem. **V**n dicit. **P**ropterea cum
patribus nostris. **I**psō infidelita
tis. et in hoc p̄tes nrōs imitantes
Cass. **C**um maioribus suis pec
catis. q̄ delicta similia nō
dedimant. **I**n iuste egimus.

Nico. **C**ontra primū. **I**n q̄ntatē
fecimus. **C**ontra dñm. **D**em
de subdit de peccato ignorantie dicens
Patres nr̄i in egipto nō intelle
xerūt mirabilia tua. **I**te si bñ intel
lexissent certe deo firmiter adhefif
sent. subdit de peccato ingratitude
dicens. **N**ō fuerūt memores multitu
dinis mīe tue. **I**te q̄ p̄ eis multipli
citer flagellasti egiptios. et eos
ab ipsis flagellis mirabiliter p̄ser
uasti. et hanc ingratitude patrum
oñdit p̄ effectū dicens. **Q**uod irrita
uerūt dñm. **I**te moysen seruū eius. **L**as
cendentes in mari: mari rubro. **I**te
dñm ascenderēt mare rubrū. hoc fa
ctū est sic legit̄ exo. xiiij. dicens mo
ysi in tūficu maris. **S**forstā nō erāt
sepulchra in egipto. **I**te tulisti nos
vt moreremur in hac solitudine:
s̄ dñs misericordie reddidit eis bo
num: p̄ malo. **V**n sequit̄. **O** sal
uauit eos p̄pter nomē suū. **I**te glori
ficandū et nō p̄pter merita eorum. **V**t
notā faceret potētā suā. **I**te q̄ om̄ia
opa dei ordinant̄ ad eius gloriā
puer. xvi. **V**n iusta p̄pter se me tip
sum opatus est dñs. **P**ostea oñdit
quō saluauit eos: et p̄mo p̄ diuifi
onez maris rubri. **V**n dicit. **E**t
crepuit. **H**ugo **L**mae tu
bū. **I**te

imperio. ipsum diuidedo. Et exsiccata
tum est. viz iter mediu p qd filii
israhel transierunt sicis pedibus.
vt habet exo. xiiij. et eduxit eos. p
ducatu angeli. in abysso. v. m. p
fundo maris. sicut in deserto. v. si
cut in via sicca et plana. qz ibi non
eat lutum. sic solet esse in profundo
aquar. Et p ista duo. Abiuit
eos de manu. v. de ptate. Obiectu
regipcioz psequentiu eos ad oc
cidendu. Et redemit eos de manu
inimi. **Nico** Itē de ptate pha
raonis regis egi
pti. operuit aq tribulantes eos.
s. pharaonem et exercitu eius fili
os israhel psequetes. sic exo. xiiij
di. Reuersum est mare pmo dilu
tulo ad porem locu. fugientibus
qz egipcijs occurrent aq. et inuo
luit eos dñs in medijs fluctibus.
Vnus ex eis nō remāsit. q nō fu
isset submersus. Et visis his
miracul filij israhel crediderūt
verbis eius. v. moysi dū viderūt egip
cios mortuos sup litus maris. et
laudauerūt. v. laudātes cantauē
rūt ppter victoriā eius. laude ei?
dicētes cantu moysi scriptū exo.
xv. vij. Cantem⁹ dño gloriose ac.
Deinde subdit de pctō murmuraci
onis hui⁹ ppli. p defedu abi et po
tus. de quo habet exo. xliij. Vñ di
xit. Et fecerūt. v. patū manse
runt in laude dei. ob hūi sunt op
eius. quib⁹ eis pūdeat de auxilio
in egipto et in mari rubro. et non
sustinuerūt cōsiliu ei⁹. v. nō expe
ctauerunt pacient tps in quo de⁹
disposuerat eis subuenire sedm cō

filium voluntatis sue. s. puenere
illud murmurando sine rōe. Et
cōcupierūt cōcupiscentiā in deser
to. s. carnū sic dicitur numeri. xi.
Quis dabit nobis escas carniuz.
Et temptauerūt dū in maquoso.
hoc ē in deserto loco vbi nō erant
aque. Et dicit. temptauerūt. qz non
solū petierunt aqs ad siti suā rele
uandā s. etiā ad experiendū sensi
bili exēplo si deus esset cū eis. an
non. sedm q dicit exo. xvij. Et
dedit eis petitionem ipsoz. s. car
nes et aqs. Et misit saturitatē. v.
ea qbus saturaret in aias. v. in
aiālitatē. eoꝝ. qz dedit eis carnes
ad rescendū vsq ad mensē integz
ita qz tēbat eis in nauseam ex ni
mia repletionē vt habet numeri.
xi. Deinde describit pām sediciōis
chore et sibi adherentiū viz bathā
et abi. **Hugo** Iti enim qz
erant de ruben
primogenito. voluerūt hāc re pñ
cipatū in pplo. et chore et chorite
qui erant de leui voluerūt habere
principatum sacerdotij. Et ob hoc
hii mouerūt sediciōē in pplo con
tra moysen et aaron sedm q diffu
sus exp̄ssum ē numeri. xvi. Vñ
hic dicit. Et irritauerūt. v. ad
iram. puocauerūt. moysen in ca
stris et aaron sandum dñi.
et consecratum ad fugēdū
in sacerdotio coram dñno
sicut habetur leuitici. ix. Ita autē
irritatio fuerat quia chore et sibi
adherentes dixerunt moysi et aa
ron qui erant principes populi in
tpalibus et spiritalib⁹. Sufficit
R. iij.

vobis. quia omnis multitudo scō
rum est. quasi dicerent Delet vob
sufficere q̄ sitis i eodem gradu cū
alijs. **V**nde subditur ibidem **Q**ue
eleuamini sup̄ populum dōminic̄
Deinde subditur pena seditionis
eorum predictorū auz̄ dī. **A**perta
est terra et deglutiuit dathan: et
operuit sup̄ congregationem abi
ron. **P**ro vt diffuse dicitur numel
xvi. **E**t erat sit ignis i synago
gis eorum. **V**m̄ eorum cōgregati
one. **F**lamma obussit peccatores. **V**i
z̄ ducētos quinquaginta viros
qui offerebant incensum tanq̄ v̄
dicantes sibi illicitate sacerdotium.

Col. Timeant qui muerurāt
contra superiores suos time
ant qui ad honorem p̄lacōis inde
bite non p̄ficiendi sed dñandi in
tenēde pueniunt ne infernus ape
riat os suuz̄ a flamma inextingui
bilis post breuez ym̄mo post mo
mentaneam dñationem recipiat
eos etnalit̄ cōburendos. **P**ostea
ōndit quō filij israhel peccauerūt
in ydolatriā.

Hugo ex se cēt
dicēs. **H**ugo vituluz̄
in oreb̄ a p̄pe montem oreb̄. **O**reb̄
enī est pars montis synai quem
montem ascendeāt moy ses vt re
ciperet a deo **Col.** Trāslatio ro
legem.

Col. mana a heb̄
ica habent eb̄oreb̄. et adrauerūt
sculptile. **S**culptile est ymago ido
li sculpta a facta in lapide vel in li
gno cum malleo. **Hugo** Sed ponit
malleo. **H**ugo hic p̄ cōfla
tū q̄ vitulus ille nō erat sculptus
sed de metallo cōflatus a cōflatus

vt habet̄ ero. xxxij. et mutauerūt
gloriam suam.

Rico v̄ deum verum
i quo debet̄ at
gloriar̄ a qui gloriose duxerūt eos
de terra egypti in similitudine vitu
li comedentis fenum. **V**m̄ ydolū
simile vi

Callio **H**oc totum
tulo. **H**oc totum
entia leuissimoz̄ hominū que sem
p̄ ducit ad culpas. **N**am si causaz̄
rei sub veritate discutias nulluz̄ cri
men est qd̄ nō ex impatientia ma
tre nascatur. **C**ontra hoc illd̄ vere
remediū ē quod in alio ps̄ dī. **E**x
pectas expectaui dñm̄ a m̄tēdit̄ m̄

Rico **D**einde arguit iudeos de
peccato inq̄titudinis di
cens. **O**bliti sunt deū qui saluauit
eos. de seruitute dura egypti q̄ fec̄
magnalia in egypto egyptios ml
tipliciter flagellando. **I**miabilia in
terra cham. **V**m̄ i egypto sic nota
ratione supra dicta populum isra
hel a plaga egyptioruz̄ p̄tendo

Lterribilia in mari rubro. **P**hara
onem et eius exercituz̄ submerge
do. et dixit. **D**ñs cōminādo. vt di
sperderet eos. **P**pter̄ eorū inq̄tū
dinē. si moyses electus eius n̄ ite
fisset in cōfractiōne a in plaga cō
fringere qua cōminabat̄ eos dñs

In cōspectu eius. **I**uis orationib̄
impediendo effectū diuine v̄ndē
Vnde dicit̄ ei dñs ero. xxxij. **C**erno
q̄ populus iste dure ceruicis sit dī
mitte me vt irascatur furor meꝝ cō
tra eos a delectam eos. a ibidem sb̄
ditur. **V**t auerteret iraz̄ eius ne di
sperderet eos. **O**biicit enī moyses

seipsum v̄ndē deī pro eis dicens

ero. xxiiij. **O**bscuro peccavit ppls
iste p̄m̄ magnū: fecerunt q̄ sibi
deos aureos. **A**ut dimitte eis h̄ac
noxā. aut si nō facis. **D**ele me de li
bro tuo quē scripsisti. **D**einde sub
iungit de p̄dō rebellionis hui⁹ po
puli dicit. **L**a p̄ nichilo habuerūt
reputauerūt. **T**ranslacio hebray
ca h̄y. et despererūt. **T**errā desiderā
bilem. **I**eis p̄missam. lacte a melle
fluentē. q̄ voluerūt reūtū in egiptū
numeri. xxiiij. **N**ō crediderūt rex
lo eius. **I**quo p̄miserat eos intro
ducere in terrā illam. **E**t murmurā
uerūt in tabernaculis suis. **V**n̄ di
citur. numeri. xxiiij. **I**gī vociferās
ois terra fleuit nocte illa: et mur
murāt sūt oītra moyse a aaron ac.

Cal. **E**t dicit i tabernaculis suis.
vt hoc nō laborātib⁹ s̄ oī
ofis cōtingere videret. **T**eleua
uauit manum suam sup̄ eos.

Hugo cōminando penam.
Nos est cōminanti
um leuare manū et sic dicit bl. vt
prosterneret eos in deserto.

Rico **T**ūc em̄ data est cōtra
eos sentētia diuina vt
omnes q̄ murmurati fuerant a vi
gin antinis a sup̄. nō ingrederent̄
terrā p̄missionis. s̄ morerent̄ in de
serto p̄f̄ caelepha a iofue. numeri
xvi. **E**t diceret semen eoz̄ in nati
onibus: a dispereret eos in egiom̄
bus. **I**ta pena fuit tūc eis cōmi
nata. s̄ tū precibus moisi ipedita
l. **T**imiciati. a consecrati. **L**unt
helplegor. **A**pplicantes se cultui
ydo illius. **C**irca q̄d ē sciendū q̄
m̄ rex assirioz̄ q̄ cōdidit minuz̄

grandē fecit patri suo mortuo be
lo noīe ymaginē quā beluz̄ nomi
nauit. et omnib⁹ reis ad h̄ac yma
ginē ofugientibus p̄bat. **P**rop
ter q̄d hoīes ceperūt illi ymaginē ex
hibere diuinos honores. **E**t inde diri
uata ē ydolatria ad alias gētes a
similit̄ noīa ydolorū: q̄ sic assirij
ydolū suū weauerūt belū. ita a alij
belvt babilonij a alij baal et alij
bel scdm̄ arietates ydiomatū.
Moabite at̄ ydolū suū weauerūt
teelplegor: de quo hic agit. **E**t est
nomē cōpositū ex duob⁹ integris.
s̄. ex bel a plegor q̄d ē nomē mō
tis vbi colebat. **I**gī balach rex
moabitaz̄ de ofilio balaa. misit
puellas pulchras a nobiles p̄e
tentoria filioz̄ israhel vt p̄ eas in
ducerent̄ ad ydolatriā: a sic offen
deret̄ cōtra pplm̄ israhel. a aliq̄ de
populo luxuriosi accēdebāt ad eas
a cū vellent eas agnoscere non as
sentiebāt scdm̄ regis preceptū nisi
prius cū eis ydolatrarent vt ple
m̄ continet̄ numeri. xxv. **E**x quo se
cuta fuit offensa dei oītra pplm̄: et
plaga magna. **E**t hoc est q̄d d̄. a
imiciati sunt teelplegor. a applica
ti cultui illius ydoli. **E**t comederūt
sacrificia mortuoz̄. **V**t de carnib⁹
animaliū ydolis immolatorz̄. **E**t
irritauerūt eū. **S**. deum in admue
tionibus suis. **V**t peccatis ab eis
studiose factis. **L**a multiplicata ē in
eis ruina. **Q**z̄ tūc occisi sunt. xxiiij.
milia hominum vt ibidem dicitur
l. **T**stetit sinees. **C**onstantē con
tra ydolatrias. q̄ occidit zambri
duce tribus symeonis cū muliere
R. iij.

madianite cœtū in conspectu om-
nium. quem cum muliere trāssixit
in locis genitalibus. La placavit.
scilicet p suum bonum zelū sic fa-
ciendo. Let cessavit quassatio. idē
plaga a fīz. **Hugo** Et hoc
hīs israel. **Hugo** factū. re
putatum est ei. scilicet sinees. Ad iusti-
ciaz. qz dominus reputavit ex hoc
facto ipsum.

Nico Et q̄ etiā
iustum. certifica-
tus fuit a deo qz succederet p̄i suo
in sūmo sacerdotio. vt habet ibidē
in generatōe a generatōem. idē
lysqz in sempiternum. qz istud fa-
ctum recollitur ad huc in memori-
am iusticie.

Iero Quod dilige
ipsum. **Iero** ter ausulta
o sacerdos: cui aīe cōmendate sūt.
Euagīna gladiū: verbi dei. in fine
fornicatōez. in sta oportūe in por-
tune. argue. increpa. obsecra cum
omni paciā a doctrīna vt tibi epu-
retur ad iusticiam: qz qui reddi de-
rit preciosū ex villi sic os meū erit
dicit domi.

Nico Deinde s̄ di-
nus. **Nico** tur de p̄dō i
contradictione populi ppter aque
defectū qd pleni⁹ ponitur. numeri
xx. et contigit ante factum p̄cedēs
sed post scribitur. psalmista non
tenet semp ordinē historie. Vnde
dicit. **Et irritauerūt eu;** scilicet
ad aquas contradictionis. viz i
cazes vbi impatienter a contencō
se locuti sunt cōtra moysen ppter
aque defectum: et p cōsequens cō-
tra dñm nō expectātes debite ei⁹
beneplacitū. et veratus ē moyses
ppter eos. v turbatus mente in

tm q̄ timuit ne de⁹ denegaret eis
aquā ppter eoz maliciā. qz era-
cerbauerūt. v turbauerunt vl cō-
mouerūt. Spiritum eius. In tm q̄
proūperet in verba dubietatis di-
cens. Nūquid de hac petra potri-
mus vob aquaz eijcere. vt pleni⁹
habet ibidē. **Iero** subditur. **Et**
distinxit. iam manifeste oñdit. in la-
bīs suis. hoc est in mō suo loque-
di dubitacōnem cordis sui. p̄ qd
statim a dño fuit reprehensus: et
ab igressu terre p̄missionis exdu-
sus. Sequitur de peccato idolatrie
in terra p̄missionis iam adepta p
petrato. cum subditur. nō disperi-
derūt gentes. Et est hoc p̄ncipiū
versus scdm trāstacōnem roma-
nam. Vnde sciendum qz dñs pre-
cepit habitatores terre chanaan
interfici. numeri. xxxij. ne p eos
filij israel ad ydolatriā traheren-
tur. sed ipi cupiditate ducti p̄mise-
runt eos v̄uere ppter tributū qd
eis reddebāt. a sic tradi fuerūt ad
ydolatriam eorum. Et hoc est qd
dicitur. non disperderunt gētes
quas dixit dominus illis. v̄ prece-
pit vt disperderent. **Et** cōmixti
sunt inter. **Hugo** Non tantū
corpore: sed
etiā ope. Vnde addit. et biberūt
opa eorum: et seruiuerunt sculpi-
libus. v̄ ydolis eorum a factum
est illis in scandalum. v̄ in mani-
festam ruinam. **Et** immolauē-
runt filios suos et filias suas de-
moniis. que in ydolis celebrātur
qz hoc fecerunt non legitur in hi-
storia: sed credendū est p̄pter vt

ait Aug⁹ **E**ffuderunt sanguinem innocentem. sanguine; viz filioꝝ suoꝝ a filiaruꝝ suarum q̄s sacrificauerunt. ⁊ immolauerunt **L**sculpitibus chanaan. ⁊ chanaan eorum inter eos habitantiuꝝ trahendo paruulos suos p igne. **V**n de et. iij. regum. xvi. d. de achab. In sup et filium suum cōsecrauit. trāsferens per ignem scdm ydola gentium. **E**t infecta est terra. ⁊ homines terre. In sanguinibꝫ. ⁊ abulata est in peccatis sicut sb ditur. **E**t contaminata est in opibus eoruꝝ. p predictas imolacoꝝ. **E**t fornicati sūt. ⁊ ydo latrauerūt. qz idolatria fornicatio nominat i scriptura q̄a in ea recedit anima a sp̄so suo re. **R**ico. **A**d uol. i. ad muetionibꝫ suis. q̄s ab alijs et a seip̄s inuenerūt. **E**t ppter ista. iratus est furore dominus in populo suo. In quo notatur grauitas culpe deum prouocatis ad uindictam cuius furor est rigor iusticie a uindicta sue. ⁊ abhominatus est hereditatem suam. ⁊ filios israel qui dicuntur dei hereditas in scriptura. qui ppter peccata sua fuerunt deiecti a protectioe diuina sicut cibus abhominabilis ratur. **E**t tradidit eos in manus. ⁊ in potestatem gentium. ydolatrie debitarum. ⁊ dominati sunt eorum qui oderūt eos. **E**t sic ex odio precedenti grauius afflixerunt eos. **I**deo sequitur. **E**t tribulauerūt eos. affligendo. In inimici eorum. **J**udicium. x. **E**t humiliati sunt. **I**coꝝ am deo. **S**ub manibꝫ

eorum. pena inflicta dante eis in teledum. **S**epe liberauit eos. sicut patet ex de cursu libri. **J**udicium qz quādo ab inimicis afflicti humili ter deū deprecabantur. suscitabat eis iudices ad eorum liberaconem fm qz dicitur **J**udicium. ij.

Hugo **S**ed ipi de beneficijs deo fuerūt crebro in grati: et nō dimittebant mala cōfucta vnde subiungit. **I**psi autē exacerbauerunt. ⁊ ad iram prouocauerunt. eum in consilio suo.

Rico. Quia malū culpe prouenit ex uicio liberi arbitrii a nō ex deo. ⁊ humiliati sunt.

Hugo ⁊ afflicti a puniti sūt in iniquitatibus suis. **V**n translatio hebraica habet et humiliati sunt ppter iniquitates suas. s. tñ in illa afflictione nō defuit eis misericordia dei. **V**n addit. **E**t uidebit. **R**espectu misericordie. **C**ū tribularentur et audiuit orōem eorum. liberādo eos. **E**t memor fuit testamenti sui.

Nicola⁹ id est pmissi sui per moysen expressi. **D**euteronomij. xxx. uidelicet si ad cardines celi fueris dissipatus. s. propter peccata tua inde retrahet te dñs deus tuus si uere penitueris ⁊ assumet atqz introducet te in terraz quā possederūt patres tui. **E**t penituit eum scdm multitudine misericordie sue. ⁊ ad modum penitentie se habuit. quando quos pituros uidebat de captiuitate redurit. **P**enitentia in deuz non cadit: sed loquit h more hūanitat̄is. **S**eq̄t

L et dedit eos in misericordias in
conspetu oim qui cepant eos. **h**^o
patz de manasse rege iuda: quem
de captiuitate in regnu suu restitui
it. ij. pal. xxxij. Et de ioachiz rege
iuda que rex babilonis de carcere
abstulit: et in maiores regni sui
constituit. iij. rega ultimo. Deinde
quasi condudendo psalmista sumit
sua deprecatione ad populi israel
liberacionem dicens. saluos nos fac
dn̄e deus noster. De seruitute an
gustis quibus populus tuus est
afflictus in diuersis terris. qz a te
pore iudicij fuit populus israel
frequenter captiuatus a diuersis
gentibus. et congrega nos de na
tionibus. In loco tui cultus. s. in iu
deam. **U** confiteamur nomini sa
cto tuo. In confessione tue laudis. et
gloriamur in laude tua. In pnti p
gratiam et in futuro per gloriam.
B enedictus deus israel. In oi
bus que fecit et faciet nobis in ad
uersis et prosperis. in seculo et usqz in
seculum. et in eternum. et dicet om
nis populus. et dicat Hebrei pro
optatio vt tunc futuro idicant fiat
fiat. In translacone hebraica ha
betur amen amen quod sigt veri
tatem stabi. **H**ugo. Potest
litatis. **H**ugo. **P**otest
autem h
queri quomodo possumus benedicere de
um cum apostolus dicat ad hebre
os. vij. **S**ine vlla contradiccone qd
min⁹ est a meliore benedicitur. et
quis est melior deo certe nullus.
ergo nullus potest deum benedice
re. **S**olutio. est laudis benedictio.
et gratiarum actionis sicut habet

apoc. vij. **B**enedictio a claritas et
sapia et gratiarum actio a honor et
virtus a fortitudo deo nostro in se
cula seculorum amen. Et hac bene
dictione potest et debet homo deum
benedicere. **I**ter est benedictio que
est consecratio qua semper maior
minori benedicit de qua benedicti
one loquitur apostolus ad hebre
os. vij. vt didum est supra.

Callio. Cantatur est supra
de ant festiuum respō
deant omnia titulo suo. **T**itulus
est enim alla. cā confessio. q̄ mirō
mō ad laudes dñi om̄o secula est
Per confessionē em̄ ab egyptiis eri
pimur. qm̄ ab opibus dyabolis
diuino munere liberamur. maē ru
bri trāsim⁹ qm̄ bap̄tismatis sacra
menta percipimus. **I**n deserto pasci
mur. qm̄ dīma grā cōcedente in mū
di istius bonaz rez largitate saci
amur. ad terram p̄missionis pdu
cimur qm̄ in illa patria felici mune
re sup̄ne pietatis intram⁹. vt me
rito talis frequē ifata p̄dicet q̄
tantoz magnaliū p̄figuracōne de
corat. **Q**uap̄pter sumo desiderio sup
plice⁹ vt nos de bñplacito sibi po
pulo cē p̄cedat. q̄ de p̄uis recta. de
amaris dulcia. de tp̄alibus etna
facere cōsuevit. q̄tin⁹ a nos in xp̄o
dño gloriātes cōiter dicere merea
mur. **B**ndictus dñs de⁹ ihs xp̄s cō
ditor et redemptor noster. cui ē ho
nor et gloria in secula seculorum
Amen.

Psalm⁹. Cvi.

Confitemi

Titulus alla alla.

Hugo Quibus psalmi

cum duobus precedentibus cois est materia sicut similis est titulu. Inuitamur enim in hoc psalmo ad utraq; confessio nem tam pctoz q; laudis diuine. Et ppter hoc opeten ter duplicatur alla vlt ppter iudeos et gentes conuersas ppter quod apostolus ad galathas .iiii. dicit **Abba pater.** Licet em hge abba idem qd pater tu abba dixit p co uersione iudeoz a pz p conuersio ne gen.

Cal. Preuidens itaq; p tium. pheta populu xpi anum in aduentu domini gratiaz percepturuz ne securitate tanti le nescij aliqua negligentia letaret i. respiceret comonet cofiteri eum peccata sua et laudes domini pso nare dicens.

Confitemini domino Iduplici sessione tam peccatoz q; laudis Ille em precomia domini salutariter assumit qui prius eum delicto rum suorum sessione placauerit **Quonia bonus** Iessencialis **Quo miam in seculuz** i. in eternum **Un i sericordia eius** Iquoniam a hic co fuerit peccatoribus parcere et in futuro fidelibus dignabitur eter na premia donare. Ita fit vt bonis supplicibus v. humilib; suis sem p misericors approbet **dicat nuic qui exempti sunt a domino** id est christianam de gentibus ad fide; co uersi christum domini laudent cu

tus sanguine exempti sunt quos redemit de manu inimici. v. de po

estate **Hugo** [de regidib;] dyaboli v. de quatuor

climatibus mundi. congregauit eos

nico Per predicatoez aposto

lorum et aliorum in vna

ecclesiam ca **Cal.** Et ne puta

tholicam. res de pau

cis primicijs congregatos subiu

git **A solis ortu a occasu ab aqui**

lone a mari Mare ponitur p pte

austra **Hugo** quia auster

ti. flat vsus oc

ceanum qui mare dicitur eo qd est

maius ceteris congregationibus

aquarum. Consequenter ponitur

inuitatio ad dei laudem ex libera ti

one gentiliam a cultu ydoloz v. n

de sub **Cal.** Ieruaeuunt in soli

ditur. **Al.** tudine i. in gentili

tate que non erat culta prophi

is a lege diuina **In maquoso** i. i

statu qui est sine aqua gratie et

doctrine **viaz ciuitatis** habitacu

ti. i. patrie celestis **In inuenerit** i.

q; via; xpi que ducit ad regna ce

Et cognoscētes defectū suū &
q̄ per se non poterant viā inueni
re beatitudinis. **damauerunt ad**
dominum. penitendo de suis erro
rib⁹ cū tribularentur errore p̄b̄cō. **q̄**
de necessitatib⁹ eoz. Quadā necessitate
peccabant gētes tanq̄ ignorātes
et assueti ad ydolatriam. et inde
Leripuit **viam veritatis**
eos. **Nico.** ostēdendo p̄pter
q̄d subdit. **Et eduxit eos.** ab er
rore. **in viā rectam.** q̄ est xp̄s. **vt**
irent in ciuitate habitacōis. bene
operand⁹ in celū. Et q̄ fecit eis dō
min⁹ non eoz meritis s̄ gratis ex
pura sua mia. **Iero** hortat eos p̄
pheta ad grātū actōez dicēs. **Lo**
fitant. cōfessione laudis d̄no mi
sericordie eius. **et hōies p̄pter mise**
ricordias. **Cassi.** Per q̄s copi
eius. **Cassi.** oīa bñficia p
ceperūt. q̄ q̄cquid in nob̄ videtur
laudabile cōstat esse ipsi⁹ dēmen
tie. q̄ peccata relaxat. sp̄z tribuit.
atq̄ ad bonitatis sue dona pduc.
Et mirabilia eius.
Hugo exhibita filijs homi
minū. **Ac** si dicat. peccatores rēp
tū laudēt d̄nū p̄pter mirabilia ei⁹.
Mia em̄ d̄ni fuit i hoc q̄ inimicos
voluit liberare. s̄ mirabilia ei⁹ fue
runt in hoc q̄ tpalem modū libe
ruit eos. s̄ p̄prio cruore. **Vnde** canit
eccia in p̄sona defunctorū **Creator**
oīm rerū deus q̄ me de luto forma
stet. et mirabiliter p̄po sanguine re
demi. **Cassio.** Memēto at̄ q̄
sti. **Cassio.** hic q̄tuor vicib⁹
v̄s in finē p̄s sine aliq̄ p̄ mutacōe
reptit. vt sicut de q̄tuor p̄tib⁹ mū

bi dicit ecciam cōgregatam. Ita de
totidē cardinib⁹ orbis laudes mie
ip̄sius deuotis mentib⁹ offerant.
Et laudet deus. **Quia** faciavit
aiam inanē. **et aiā esurientē faci**
auit bonis. **Amia** accipit hic p̄ ho
mine. gentes q̄m intencōnem suā
in ydolorū vanis desiderijs occupa
bant inanes erant et vacue ab oi
bono. s̄ tūc esuriētes faciatē sunt
q̄m p̄ predicacōem d̄ni cōmonite.
vota sua ad p̄nē studia tūstuleēt.
Iero eos ergo q̄ inanes erāt
a gratia dei. et fa mē v̄bi
d̄ni patiebant bonis celestibus
facia. **Cal.** deinde describit vitā
uit. **Cal.** ipsaz gentium que
aū aduētū d̄ni fuerūt dicēs. **Secē**
tes in tenebris. ignorantel. **et in**
ymbra mortis. **in** viciaosa hui⁹
seculi vita. q̄ illi⁹ eterne mortis te
rribimā portabat ymagine. **Vni**
ctos. **Sub** dyaboli d̄nacione ney
bus pctōz. **in** mendicitate. **in**hil
boni opis hñtes. **et** ferro. **hoc** est
in duricia malorū obstinati. cui⁹
cā subditur. **Quia** exacerbaueēt
eloquia. **Hugo** Idē ad irā
dei. **Hugo** prouocauē
runt d̄cum loquentem sibi p̄ scri
pturas. et per legē naturalem scri
ptam in cordibus eorum et dicen
tem ydola nichil esse. **et** consiliū
altissimi. **quī** consulebat vt idola
trie errore; relinquereēt. **in**eritane
runt. **in**olentes obedire. **Et** hu
miliatum est. **in** humiliacione con
fusiōnis. **in** laboribus. **in** ydolatrie
et viciorum. **in** cor eorum. **Vnde** di
cēt. sapientie. **in** y. **Lassati** sumus in

via iniquitatis a p[ro]batione. In fine
mati s[un]t. tanq[ua]m omni virtute desti-
tuti. nec fuit sup[er]le ex hominib[us].
Qui adiuuaret. nisi solus de[us]. Et
id[em] **damaue[re]nt ad d[omi]n[u]m cu[m] tribu-
larent[ur]. et de necessitatib[us] eor[um] libe-
rauit eos.** De q[ui]bus necessitatib[us] e-
re illis de q[ui]bus subdit[ur]. **Et edu-
xit eos de tenebris.** .i. ignorantie
ab lum[ine] fidei. et de umb[ra] mortis.
de p[er]d[iti]o idolatrie ad veritate[m] vite.
que est vita gratie. et vincula eor[um].
discussit. **Cassi.** Inspice. mie d[omi]ni
pit. q[ui]bus distinctio[n]i-
bus exponuntur. p[ri]mo de necessita-
tib[us] eor[um] liberauit eos q[ui] p[re]meban-
tur seru[itu]te diaboli. Deinde a sup-
stitionu[m] suar[um] tenebris eduxit am-
mas p[er]d[iti]o[rum]. s[ed] de pollutis. Terco
no dixit vincula eor[um] soluit s[ed] discu-
psit sic dyaboli tyrannica potestas
p[ro]p[ri]e d[omi]ni discupta e[st]. Vn[de] amon[us]
liberatos gr[ati]as agere dicit[ur]. **Confi-
teant[ur] d[omi]no mie eius: et mirabilia
ei[us] filijs homin[um].** q[ui]a ianuas p[er]d[iti]o[rum] a
malor[um] oim[niu]m claustra virtus diuina
confregit. **Cam** huius laudaco[n]is
adhuc subiugit dicit[ur]. **Quia** confre-
uit portas ereas. .i. cofuetas vici-
oru[m] concupiscetias q[ue] tenebant eos
ne de p[er]d[iti]o exirent. **Et** reates ferre-
os. .i. dyabolicas suggestiones
confregit. **Hec** em[im] duo metalla p[er]
fortitudie delictor[um] vident[ur] adhibi-
ta. s[ed] ista virtus diuina cofregit. q[ui]n-
piditantes aduentus sui lumine
misericorditer **Hugo** **scipit.**
literado. **Leos.** p[er] miam sua[m]. de via
iniquitatis eor[um]. .i. vt ponet eos in via

equitatis. Et q[ui] oportet q[ui] humiliet
se p[er] p[en]itenciam q[ue] a d[omi]no suscipitur. id[em]
subiugit. p[ro]pter iniusticias em[im] su-
as humiliati sunt. q[ui] erubescerent
p[er]d[iti]o sua penituerunt. **Omne** esca[m]
non corp[or]alem sed spirituale[m].

Cassi. viz lege d[omi]ni a salutaria
e[st] aia eor[um]. .i. p[er] p[en]itenciam a fastidiu[m]
Hugo **Et** id[em] **appropinqua-**
uerunt vsq[ue] ad portas
mortis. **Mors** etna h[ab]et tot portas.
q[ui]t s[un]t p[er]d[iti]o[m] m[or]talia: a has ingredi-
tur q[ui] in peccatis m[or]tali[bus] m[or]it[ur]. Et
b[ea]t[us] dicit. appropinquaerunt.

Cassi. q[ui] has portas non s[un]t in-
gressi. q[ui]m[od]o erant d[omi]ni misere-
racoe liberandi. Vn[de] subdit[ur]. **Et**
damaue[re]nt ad d[omi]n[u]m cu[m] tribulare-
tur: et de necessitatib[us] eor[um] libera-
uit eos. sicut sup[er] exp[os]itu[m] e[st]. Quo-
aut[em] liberauit eos consequent[er] s[ubi]u-
git dicit[ur]. **Et** **scipit** de[us] **ip[s]e** **verbu[m]**
suu[m]. .i. d[omi]n[u]m xp[istu]m. q[ui] in principio
erat ver[bum]. **Hugo** **Let** sanauit
eos. .i. lang[ui]de
uore mortis aie. **Et** eripuit eos: de
omnib[us] in te[m]p[or]e viciis eor[um]. .i. ab
omnib[us] peccatis p[er] q[ui] interit a occi-
ditur anima. **Et** pro tanto benefi-
cio. **Confiteantur** d[omi]no mie eius.

Jeroni **Quibus** excelsus se
humiliauit. deus h[oc]
factus est. et immortalis p[er] morta-
lium vita subditur morti. **Et** mira-
bilis eius filij hominum. quibus
inferni portas ereas confregit. re-
atesq[ue] ferreos. quibus redijt victor
ab superos. quibus remcauit ad
celos. **Et** sacrificat sacrificium

lau **Cal.** q̄ multo p̄stanti⁹ est
dis. cū bonis actibus psal
modie illi iubilaciones offerre: q̄
pecciduz victimas imolare. Et p̄
dicatores sancti. annūciat op̄a
eius in exultacōe. v̄cu; gaudio p̄
dicabūt p̄plis fidelib⁹. q̄liter eos
sua incarnacōne a morte saluauit.
Qui descendūt mare. v̄ seculum
in nauib⁹. v̄ in ec̄ijs q̄ xpm por
tant a a fluidib⁹ hui⁹ sc̄li cōbant.

Hugo Et bñ dicit. descēdūt
q̄ sc̄viri et p̄dicato
res boni habitāt mēte a desiderio
in celo: et nō in tra. Et idē descēdūt
qñ primo cōpatiuntur. faciētis
op̄acōem in aquis multis.

Cassi. Sacerdotes em̄ sunt qui
op̄ant p̄dicando v̄bu; z
dei in aq̄s v̄ in p̄plis multis. Rā in
a p̄c. dī. Quid eēt aq̄. interrogate
Iobē. n̄sum ē p̄plī sunt. Ep̄i p̄
dicatores. v̄ cognouēt

vidēūt. **Rico.** op̄al dñi in
scripturis sc̄is in q̄bus dñt eē eru
dit. a miābilis ei⁹ in p̄fūdo. scrip
turaz q̄ n̄ p̄nt explicari ad plenū

Cassi. Viz in mare rubrū. ba
in ventre ceti habitacōnem. sepul
chrū dñi figre agnoscerēt a hñs
filia q̄ scripturaz dñimaz p̄figu
racōibus a gebānt. et iō fit vt mi
racula ei⁹ in p̄fūdo respiciāt q̄ opa
ei⁹ sp̄uali estimacōne cōsiderat

Rico. It̄. sc̄. de⁹ aius di
cere est facere. a stetit
spūs p̄elle. v̄ tēptacōis piculose
que q̄ dñi de⁹ p̄mittit stat in suo
furore. Jo subdit. et exaltati sunt

fluctus. **Hugo** a motus car
eius. gestiones dyabolil. Ascendūt v̄
q̄ ad celos. tēptātes de p̄sump
ne. Laia eoz in mal' tatesebat. v̄
deficiebat a languebat in tēptati
onū labore. et ipsi tatesfacti in tēp
tationib⁹. turbati sūt. ignorātes
quid facere. **Cassi.** a moti sunt
debeant. hic ebri⁹. ad
iras p̄tin⁹ euomendas. a omnis
sapia eoz de **Glo.** q̄a in tēpe
uorata ē. state tem
ptacōis oia ofilia humana defici
unt: a q̄d agendū sit nō vident.

Cal. Hñs ḡ exēplis mouētur
sacerdotes vt dño suppli
cent. quatin⁹ cor eoz in humilita
te cōsolidet ne a tēptationib⁹ dya
bolis ventilent. Et q̄d restat in tē
ptationib⁹ faciendū nisi hoc q̄d se
quitur. Et damauerūt ad dñm
cū tribularent: a de necessitatib⁹

eoz edu **Hugo** hoc facit do
xit eos. min⁹ quādo
animā de corpe educit. q̄ q̄dū vi
uit homo semp̄ evallat⁹ tēptatio
nū piculis. et idē damat apls ad
rō. vij. Infelix ego hō. q̄s me libe
rabit de corpe mortis hui⁹. Et li
cet in hac vita de hñs non educat
om̄o. tñ ipsas tēptacōes mitigat
vt nō noceāt sed iuuēt. vñ sequit̄
Et statuit p̄cellā ei⁹. a asperita
tem tempta **Rico.** in aurā.
tionis. cōfere n̄do

cōscientie serenitate tñ quillitas
Let s̄huerunt fluctus eius. hic mo
tus carnales quos temptatio ex
citabat. Et letati sūt. li dominō

celesti institutione purificant. ut
fructus illos germinent qui dño
placere noscuntur. Felix labor. pfe
ctus mirabilis. sic opari ut redem
ptor gēciū placat? possit agnoscī

Mico Let plantauerūt. id est
edificauerūt. vineas.]
particulares ecclias. et fecerūt fru
ctum natiuitatis.] xpianitatis q̄
est natiuitas spiritualis. Et be
nedixit eis.] augendo gratiam i bo
nis spiritualibus et tpalibus. La
multiplicati sunt nimis.] merito a
numero. et iumenta eoz.] v. laicos
a p̄b̄itas inter eos. non minora
uit.] sed multi

hugo quia plu
tiplicauit. **hugo** res sūt cō
uerſi ad fidem de simplici? q̄ de
sapiētib? de plebīb? q̄ de nobili
bus. Vñ apls v. ad cor v. Videte
vocationem vestram fratres.] qm̄
non multi sapientes. nō ml̄ti no
biles. sed que stulta sunt mundi
elegit deus ut cōfundat sapiētes
ac. Deinde subdit de repulsiōe iu
deorum. Et pauci facti sūt.]

Mi. videlz iudei.] et exati
sunt a tribulacōne maloz et dolore.]
q̄ p̄ romanos p̄tīm sūt occisi.
a partīm capti atq; dispersi. Et cā
subditur cum dicitur. Effusa est
ostēcio sup principes viz romanos
et iudeos. et p̄pter hanc ostēcionem
destructi sunt.] et errare fecit. v. p
misit eos i inuio.] infidelitatis. q̄
non sūt euerſi i inuio.] fidel. Et
adiuuit pauperem.] v. populu? gē
tilem. de mopia. q̄ eſuriente? pa
uit sacra scriptura. et posuit.] per
ordinacionem apostolorum et p̄

latorum in ecclis. sic oues famili
as.] gentium cōuersarū xp̄o hu
militer ac deuote seruentium.

Hugo Ut audientes vocē
veri pastoris fide nō
ficta sequantur xp̄m.] Et debunt
recti.] multitudinem cōuersorū
Let leta

Cassio q̄ fidelez po
bunē.] **Cassio** .pubum respi
ciunt suis rethibus acquisitū. Et
omnis iniquitas.] .s. dyabolū. opi
labit os.] **Mico** quando elās
suū.] **Mico** do mini si erit

quod possit oppom. In fine p̄s cō
dudit pro omnibus predictis di
cent.] Quis sapiens a custodiet
hec.] viz vt se reputet pauperem
ac sine adiutōe dei nil valere. q̄
tūc.] intelliget misericordias dñi.]

Aug. Qui errantē a egenū? in
viam dēduxit a pauit.] q̄
pugnantē ad ūsus difficultatē pec
catorū a colligatū vīcū? soluit cō
suetudinīs a liberauit. q̄ fastidien
te? vbi dei a rebio quodā pene mo
rientē. missa medicina vbi sūt ēere
auit. q̄ piditāte inf naufragia a
p̄cellōsa maris huius discrimina
ad portū p̄duxit. q̄ eū demq; ostē
it in eo p̄p̄ vbi humilib? dat ḡ
tiā. et fecit eū suū. vt itus manēs
multiplicaret nō vt foras exiens
minueret. Hec custodiet sapiens
p̄ humilitatē intelligēdo mias dñi

Col. Vñ bt̄is ternar d? po mit
in principio psal. octogesimo da
uī sup bidū ē.] Nos q; p̄cemur dñz
q̄ peccātib? pat. p̄cōres ad p̄nāz
p̄ducit. p̄cā id ulget. facultatē h̄e

incepe cōtinendi ac emendatiū
vīendi gratiā prestet. quatin⁹
cuius mīa adiuti sic vitam nr̄e pere
grinationis finire valeam⁹. ut cuj
electis suis regni celestis p̄cipis
effici mēamur. **Ip̄i** sit cū et̄no p̄ie
a sp̄u sancto honor a gloria ī secu
la seculorum. Amen.

Psalm⁹. Cviij.

Paratum cor

Col. p̄ iste opo
sicut est a cō
textus ex duab⁹ p̄ti
bus duoz psalmoz. Nā p̄ma ps
huius p̄ vsq; ad illū versiculum.
Saluū fac dextera tua. sumpta est
ex fine p̄. lvi. qui incipit. Misere
re mei de⁹. miserere mei. Sed a ps
sumpta est ex fine p̄. lix. q̄ incipit
deus repulisti nos. S; q̄ huic p̄
preponit alius titulus q̄ ex alijs
predicis psalmis. Ideo alie expo
nēbus ē Titulus vero hui⁹ p̄ tal
est. Canticum p̄ ip̄i dauid.

Hugo Cui⁹ sensus talis ē.
Cantici p̄ vsq; iste
agit de mētis īcōbitate que de bo
nis opibus p̄cedit: ad quem idej
p̄monet. **Cass.** Cāticū em̄ re
nos. **Cass.** ferē ad dīma
rum rez contemplacōem: p̄ v̄o ad
opas actuales que tū diuīnis no
santur conuenire mandatis.

Nico. Juxta em̄ lr̄alem sensū
p̄ iste ē exultatio d̄s ī
deo: atq; gr̄az actio de restitucōne
regni israel ī statū bonū tpe d̄s
victoria sibi a deo concessa de ydu

meis. q̄s redēgit sub tributo ut ha
beat. ij. re. **Col.** Et licet iste p̄
gū. viij. **Col.** fm̄ Jeronimuz
et cassio. sit vox xp̄i gr̄as deo p̄i
exsoluētis. in hoc em̄; p̄ d̄i quō
ipse xp̄s suscipies mirabile passi
onis archanū resurrexit ī gloriā
sempiternā: tū q̄ ī p̄didis p̄ tō
lr̄a hui⁹ p̄ fm̄ hunc sensū misti
ce exposita ē ī p̄ predicis de xp̄o
Ideo hic p̄ ad p̄ns expōit fm̄ se
sum moza. **hugo** Sup̄ ei psal
lem.

Paratum cor meum deus
tibi cōfitendū paratum cor
meum. **ad faciendū q̄ ī p̄cipis**
Leantato Deuote orādo [a psalla]
opa bona faciēdo a hoc l̄m gloria
mea. **v̄ puritate cōscientie mee de**
qua dicit ap̄ls. ij. ab choz. **Gloia**
nr̄a hęc ē. testimoniu os c̄ie nr̄e.

Jero. Hoc d̄ne q̄s tibi psallo
q̄s tibi c̄ato: nō tibi gra
tiam facio sed m̄hi. In alio p̄ d̄i
cit. qm̄ tonoz meoz nō eges. **Q̄s**
ergo facio: p̄ me facō. **Jeunam⁹.**
nunq̄d d̄ aliq̄d donam⁹. p̄ pecca
tis nostris hoc facim⁹. **Jacem⁹** ī
sacro: q̄d ex hoc prestamus deo n̄
vt saluentur animas nr̄as. **Ip̄se**
em̄ hoc d̄sideat sicut bonus a mise
ricors medicus. si aliquē sanauit
gaudet quidej et ip̄se a ille q̄ sana
tus ē. ita et dominus noster.

hugo Et q̄ p̄mittunt multi
sanctā debucere vitaz
sed non soluunt. **Vnde** subiungit

L Exurge psalterium & cythara |
Est psalterium decacordū p obser
nantiam decē mandatorū dei: & cy
thara p carnis mortificacōem Sz
qz nichil possumus facere sine grā
dei. Deo abdit Exurgam | De vicijis
ad hō opal diluclulo | in ortu gra
tie confitebor tibi | confessione lau
dis | in populis domine | bonitatez
tua laudando nō solū verbo sed
etiam exemplo unde s̄dit La psal
lam | bona opa faciedo | tibi | ad
honorē tuū | in nationib⁹ | bonum
exemplum alijs prebendo. Juxta
illud Mat. v. Sic luceat lux | vestra
coram | hoibus | ut videant opa | vra
bona | et glorificent patrem | vestrū
qui in celis est. Et merito | laudan
dus est | Quia magna sup celos |
hoc est super iustos | mīa tua | qz
quantūcūq; iusti sint. tū necesse
habent non iusticiam allegare s̄
misericordiam implorare. Vnde.

Grego Vita | sanctorū | sue
aībit si pietas desit
Let vsq; ad nubes | veritas tua | et
vsq; ad peccatores | puniēdos | qui
nubes dicuntur | Jude. ij. | Hij sūt nu
bes sine aquis | que a ventis | circū
feruntur | Exaltare sup celos | de⁹ |
et facit ipsi celestes homines te ex
altent bonis opibus. et sic iustici
am facientes de ipsa iusticia remu
nerent. Exaltatur | at deus | a bonis
hoibus | p famam bonam | p cultū
p fidem | p cōtemplacōnem | et sup
oēm terrā | et sup peccatores | qui
sunt omnis terrā | et omīo terrē | sit
gloria tua | et mīa | que dicit glō
ria de qua dicit apostolus | ad rō.

ij. Omnes peccauerūt | et egēt glo
ria dei | Cur | at hoc | peccit cōse | quēter
manifestat | cum subiungit | dicēs.
Ut liberentur dilecti tui | Ja seruitu
te peccati | et dyaboli | licet em̄ odisti
omēs | qui opantur | iniquitatem | tū
diligis peccatores | in quantū | sunt
creature tue | quia sic dicit sapie
ri. | diligis omnia que sūt | et nichil
odisti eorū | que fecisti | Intm̄ em̄
peccatores creature tue sūt | a te di
lecti | qz te fecisti | seruum | ut eos libe
rares | et mori voluisti | ut eos edime
res | saluum fac | me | per spem | in
pnti | sicut ait ap̄ls | ad rō. vij. | Spe
em̄ salui | faci sum⁹ | de xtra tua |
et ppiciacōe tua | et exaudi me | ut
ad salutē | pueniam | Omn̄ lo
cutus ē in sancto suo | et in viro scō
qui et in alio ps̄ dicit | Audiā | quid
loquat in me dñs deus | Deinde se
quē vox dñi dei dicitis | Exultabo |
de iustis | sic d̄ ps̄. lxij. | Gaudebit
sponsus | sup sponsam | et diuidā | si
amā | et sperabo | de societate | bono
rum malos | qui p̄ne a iniquitate
fugiedo | sicut sibi imite | qz m̄ alia
mala que fecerūt | oppresserūt | dñā
filiā iacob | ut habet gene. xxxij.
La ouallē | ta | bernaculoz | et humi
lem p̄niam | fidelīū | hūciantū | otra
vicia que in hoc mūdo | velut in ta
bernaculis | sunt | nō manentes | sic
seculi | amatores | et ut peregrin̄ | ad
celestē patriam | tūseuntes | Doz
p̄niam a victoria | et b̄meciāt | et in
ste remunerato | reddendo | ym̄cūq;
mercedē | scdm suū | laborem | Et ne
quis de bonis suis | superbiat | a sibi
ea ascribat | consequenter | subiū

git. **Q**uis est galaad. I. a me
habet homo testimonium bonoꝝ
opm: q̄ non q̄ seipm̄ commendat p̄
batus est q̄. Galaad aceruus ce
simonij interpretat̄. **q̄ meus est
manasses**. I. a me hab; homo vt
posteroꝝ hoc est terrenoz obli
tus ad antioꝝa viz celestia osequē
da seipm̄ extendat vt dicitur ad
philip. iij. **Manasses** em̄ obliuio
interpretat̄. **Et effraim**. I. v. feudifi
catio et omnis p̄fectus sp̄ualis n̄
est ab homine: s̄ est **l. suscip̄o capi
pitis mei. I. d̄ dei**. Quasi dicat. susci
pitur a deo largiente. **Vnde apl̄s
v. ab eho. iij. Deus incrementum
dedit**. **Hec aut̄ tria viz t̄o opatio.**
mundi obliuio a p̄fectus in bono
sp̄ualiter cōcedunt fidelib; a d̄no
largitoꝝ. q̄bus ne noceant latro
nes v. demones supponit eis domi
nus regē de quo subdit. **I. Vda
rex meus**. I. confessio regis mihi
ista tria dona: q̄ ip̄a confessio latro
nes v. suggestiones dyaboli a mo
tus carnales destruit: et regnum
cōscientie in pace a peccatis cōser
uat. **Nā uba confessio interpretat̄:**
et quod rex iste b̄n̄ regat s̄ime ne
cessaria ē sapia. que eū d̄o at q̄d
bonū sit aut malū. **Vñ addit. Mo
ab lebes sp̄i mee**. **Moab** interpreta
tur a qua magna a s̄igt̄ sapientia;
paty: i. qua sacra scriptura cōtine
tur. **Lebes** est studiu; in quo caro
hois deo quie sc̄dm̄ q̄s d̄i eccl̄e. vt
timo. **Frequēs meditatio viz scri
pturaz:** carnis est afflictō **Sapia**
igitur que acquirit̄ i studio sacre
scripture docet discernere inter bo

num a malū. v. in confessione a est
robur sp̄i mee adipiscendi patri
am celestem ad quam aspiro. **Vñ
ap̄ls ad rō. xv. Quecunq; scripta
sunt ad nostram doctrinā scripta
sunt. vt p̄ patientiā a cōsolatōem
scripturaru sp̄m habeam**. **I. I. I.**
ydumeaz. I. que frena interpretatur
signē peccatores. ad quos **l. exten
dam calciamentū meū**. I. exēpla
humanitatis mee vel sc̄oz. **Calcia
mentū em̄ fit de corio mortui aial**
**Mortua aialia sunt sancti qui mor
tificauerūt corpa sua p̄ p̄m̄am. et
multi eoz; se morti p̄ xp̄o tradi de
runt. quoz; cōuersatio relicta ē no
bis in exēplū. Ipsoz; em̄ exēplo
multi cōuersi sunt ad p̄m̄am. vñ
subdit xp̄s. **l. mihi a hemigene**. I.
peccatores. **l. amici facti sūt**. I. re cō
filiati sunt p̄ penitentiā qui pri⁹
erant inimici p̄ culpam. **Sed quia
pauci sunt qui de vita seculari ad
d̄m̄ cōuertuntur. querit domin⁹**
**l. Quis deducet me in ciuitatē mu
nitam**. I. in cor vallatum a obsti
natum multis vicis. **l. aut quis de
ducet me in ydumeam**. I. in men
tem terrenas delicias amantem.
quasi dicat. **Nullus nisi tu ip̄e. qui
solus conuertis ad te cor peccato
ris. vnde vir iustus de se non pre
sumens a peccatoribus cōpaties
videns ait. **l. Nonne tu deus**. I. qua
si dicat. **Non sumus digni et potē
tes hoc facere quia tu solus cōuer
ti facis peccatores de via sua mala
l. q̄ repulisti nos**. I. quasi nō egēs
nostro auxilio. **l. a non egredieris
deus**. I. ad capiendū siue ad cōuer****

dominus christus in forma humana
nitatis assumptus. In prima parte
inrepat iudeos ac in dani q mala
p bonis creatori suo reddere malue
runt dicens.

Deus pater laudē
meā ne facieris. **Hug**
ne faceri pmittas. quā me refu
scies. q̄a os peccatoris. Ividelicet
cetus sacerdotum dicens. In be
elzebub principe demoniorum de
monia enit. **Matth. xij.** Et os dolo
si. s. iude probitoris dicens. Ave
rabbil super me apum est.

Nico Iudei enim fuerūt emē
tes christum a iudas
fuit venditor: et culpam vtrorūq;
simul describit sicut verba emētis
et vendentis simul cōcurrunt vnde
subditur. **Et oculi sunt.** s. iudei et
iudas. aduersum me lingua dolo
sa simul tractando de traditione
mea. **Et prius iudei.** sermonib;
odii circūdeuerūt me. dicitur **Jo.**
vij. Samaritanus es a demoni;
hates. et expugnaverunt. v. ml
tis i peris psecuti sūt. me. ḡtis.
v. sine causa. vnde subditur. **Pro**
port me diligere. v. p bono qd
eis feci. sanando eorum infirmos.
vnde me diligere deberēt. detrahe
bant mihi. dicitur **Job. ix.** Nos
scimus. quia hic homo peccator ē
lego autem orabam. s. pro ipis
persecutori. **Aug.** Quo dñico
bus meis. **Aug.** exēplo do
cemur. vt quando aliq̄s sentim;
ingtos. oremus pro nobis primi
tus. vt animū nostrum de o mise
rāte atq; opitulante vācam; quo

ferimur in vlciscendi cupiditate.
atq; animo nostro sedato a paca
to. oremus etiam pro ipis detra
ctoribus nostris vt securi dicam;
dimitte nobis debita nostra: sicut
a nos dimittimus debitorib; no
stris. Sequitur. **Et posuerūt ad
uersum me.** v. contra me. mala p
bonis. hoc dedit cum subiūgit
dicens. et odii pro dilectōe mea.
hic est omnis et magnus reatus
illorum. Hanc dilectionem in euā
gelio. **Mat. xxij.** commemorat dicens
Iherusalem iherusalem quociens
voui congregare filios tuos quē
admodum gallina cōgregat pul
los suos sub alis et noluit.

Calli. Consequente de iuda
capite multa dicitur etiā miscet
impios iudeos qui filij ipis imita
tione sceleris existerunt. Vnde di
cit. **Constituē.** v. constituēs. su
p eum peccatorem. v. dyabolū
qui merito peccator dicitur quoniam
am delictū traditionis domni ab
ipso sumpsit initium. **Iero** subdi
tur. et dyabolus stet a dextris eius.

Collect. Vt q̄ me noluit ha
tere dominum a ma
gistris: habeat dyabolū p pte sua.

Hugo qm iudicatur.
particulari iudicio i
mortuū in extremo iudicio. exe
at. de cōgregatōe iustorū. lōdem
pnatus. cum illis quib; dicitur.
ite in ignem eternum. et ord eius
fiat in pec
Iero quia penitētia
eius qua dixit
Peccavi. tradens sanguinē iustū:
O. iij.

conuersa est in desperationem: et
abiens laqueo se suspendit a ex h^o
dominuz magis offendit q̄ q̄ tra
didit d^o. **Nico** **L**ant dies
eius pauca] q̄
factum est q̄ cito post traditionē
dominicam seipsum suspendit **L**et
ep̄atum eius] v̄ apl̄atu] **L**accipi
at alter] sic factum est. quia bea
tus mathias loco eius electus est
vt habetur actu. **H**ic nota q̄ ep̄i
sunt apl̄orum successores vt etia
in decretis habet. xxi. caplo in no
uo testamento **L**at filij eius or
phanizet vxor eius vidua] quod
factum est ipso suspenso. **E**go p
istam pphetiam iudas vxorem ha
buit et filios. **E**tiam filij iude dicitur
iudei qui traditione eius secu
ti sunt de quibus subditur. **M**u
tantes] tanq̄ vici incerti q̄ eant
] transferantur filij eius] v̄ delict
iudei de loco ad locum tanq̄ vagi
] mendicent] in omnibus bonis
p̄ impatores romanos spoliati] a
eiciantur de habitationib⁹ suis] quia de tota iudea fuerunt iudei ex
pulsil. **S**crutetur fenerator] **T**is
larō hebraica habet. **S**crutetur ex
actor] **O**mnem substantiam eius] **I**ste exactor fuit tytus qui prece
pit omnem substantiam iudeorū
diligenter inquiri et auferri **I**deo
subditur] **L**a diripiant alieni lato
res illius] v̄ diuicias laboribus
eorum acquisitas. **M**oraliter iste
verfus sic exponitur. **S**crutetur fe
nerator omnem substantiā eius.
Cassio **D**ebitor quando ad
soluendum ydone⁹

non est. fenerator eius a iudice p
cepta licentia ingreditur domum
obligati sui. et omnia que habe
re potest diripit: a satisfaci sibi p
pecunia mutuata. **S**ic a dyabolus
quando peccata hoibus multa cō
gregauerit a in eis obstinata volū
tate prestitit. accipit potestate
vt obnoxij v̄ obligati sui substan
tiam diripiat et pro libitu suo de
humana sibi spolia cōne satisfaci
at. **H**oc nūc optatur iude vt datus
in potestate dyaboli omnibus bo
nis spolieur. **A**lieni quoq̄ sūt spi
ritus immundi quibus dyabolus
tanq̄ ministris imperat ad nocen
dum. **Q**ui alieni dicuntur quia a
regno dei probatur extranei. **I**sti
labores diripiunt mā data domini
transgredientium dum eos bonis
spiritualibus priuauerint perce
pta licentia **S**equitur adhuc de de
structione populi iudaici cū subdit.
Nico **N**on sit illi adiutor] quia nullus populus au
sus fuit iuuare iudaicum populū
contra romanos. **p**mo etiā agrip
pa rex qui erat iudeus noluit eos
iuuare sed magis iunxit se roma
nis. vt dicit iosephus i libro de iu
daico bello] **N**ec sit qui miseratur
pupillis eius] quia milites roma
ni sine misericordia parci eos occi
derunt. et partim captiuabāt ml
tipliciter affli
gentes. **Iero** **R**ūde te mi
fuiſtis i babilonia. habuistis ibi
prophetas daniel. ezechiel. lxx.
annis fuiſtis i captiuitate. a postea
reuiſtis in patria. **N**ota ānos a xp̄o

vsq; ad Jeronimū. Ecce nutie qua
dringenti anni sunt quae non est
missus ad vos p[ro]pheta. et quare de
reliquit vos dominus. tunc dere
liquistis. dominum et ydola cole
batis et miserabatur v[est]ri deus.
Nunc cum non colitis ydola. qua
re derelinquit vos dominus. Raco
est hec quia dominū crucifixistis
et interfecistis: et ideo non erit vo
bis adiutor. Sequitur.

Nico Hant nati eius in i
terit[er] q[ue] xliij. anno a
passione christi delatauerūt eos
romani In generacione vna delea
tur nomen Jero q[ue] p[er] romanos
eius. Jero delecta ē. Jero
solima: et populus ille delatus est.

nicola Et illi qui remaserūt
de iudeis dispersi sunt
p[er] vniuersas p[ar]tes orbis et subiecti
alijs gentibus. ita q[ue] faciūt popu
lū p[ro] se nō habentē aliquā terrā.

Jero Videte demenciam d[omi]n[us]
crucifixerūt eū. q[ue] xliij. an
nos dedit eis ad penitentiam.

Nico Consequēter o[mn]idit q[ue]
iudeorū successores fue
runt puniti pro peccatis parentū
dicens. In memoria re deat im
quitas p[er]m eius viz iude et iudeo
rum In aspectu domini vt punia
tur. et peccatum matris eius lib[er] ē
synagoge infidelis nō delectur i
fca. xliij. annos predictos. Illi qui
tractauerunt de morte christi erāt
mortui saltem pro maiori parte.
sed eorū imquitas fuit ad memoriā
reducta. q[ue] in v[er]m d[omi]n[us] a mortis xpi
captiuitas fuit sup[er] p[ro]p[ri]m induc[t]a

Hugo Sed quae p[er] peccato
p[er]m puniuntur filij
cum scriptur sit. ezechielis. xvij.
Filius nō portabit imquitate[m] p[er]is.
Ad quod videtur q[ue] filius nō por
tat imquitate[m] patris vt punia
tur p[er] patre et naliē. s[ed] q[ue] q[ue] punit
tpaliē p[er] p[er]e v[er]o pro delicto patris
Si vero imittetur p[er]em in delicto:
tunc non tm tpaliē. s[ed] et naliē
etiam punit. Vnde merito puniti
sūt filij iude et vxor eius. q[ue]m ea co
medebant que ipse iudas d[omi]no fu
rabatur. et etiā puniti sunt filij iu
deorum qui p[er]es suos i peccato se
cuti sunt. p[er]sequēdo nomē xpi de q[ue]
bus subdit. Hat o[mn]ia d[omi]n[us] sp[iritu].

nicola q[ue] illi qui remanserūt p[er]
maiori parte obstinati
sunt in infidelitate. et sic sūt o[mn]ia do
minam. Et addit semper.

Cassi Quia a regno eius ali
enati in iehenne cōtra
rietatem iusticia faciente miti d[omi]n[us]
sunt. Nam cu[m] dominus sit et na be
atitudo: contra ipsum fieri bene di
citur. qui p[er] h[er]em v[er]lōne dāpnat.

nicola et dispeat de tra memo
ria eorū quantum ad to
tum: q[ue] de eis nō remanet nisi me
moria ad malū eorū scdm q[ue] dicit
puer b. p. Memoria iusti cū laudi
bus: et nomē impioꝝ putrescet.
Cōsequēte subdit causa dicte pu
nicōis cū d[omi]n[us]. Pro eo q[ue] nō ē re cor
datus facere misericordia.

Hug Rec iudas fecit mia; q[ue]
bona paup[er]um furabatur.
nec iudeus similis qui in xpm ma
ximaz fecit credulitate. vñ subdit
O. iij.

Let ipse ppls iudaicus psecutus
est homi **Nico** .ne natu cuius
deitatem psequi no poterant. Lmo
pca mendicium xps em dixit vi
tam valde paup em. a copundū
v afflictū. corde. lex ingratitudine
iudeorum. mortificare. v vt eum
ocide. **Iero** Lacrie a copundio
rent. xpi erat. qm perse
quentes eum non potuit sabiare.
eo q noluerunt penitete.

Nico . Et dilexit maledictō
nem. que imprecatur
psecutoribus innocentiuz. deuto
xxvii. Letre **Hugo** Judas op
niet ei. tauit illā
maledictionem dñi dicentis Mat.

xxvi. **Ve** hoi illi. p que filius hois
tradetur. Et iudei habuerūt illam.
quā sibi pñs optauerūt. dicētes.
Mat. xxvii. **S**anguis eius sup nos:
et sup filios

Nico . Propē qd
nostros psecutionē
atrocissimā sustinuerunt a rōmis
Let ipse iudas et iudaicus popu
lus. noluit benedictionem. que
in lege imprecatur pro operibus
mie. cū dñi. **B**ñ misericordes: qm ip
si miam cōsequenti. et elongabif
ab eo. qz rōni nō fuerunt miserti
populo predicto. **E**t induit ma
ledictōem sic vestimentum. v fuit
circūdatus maledictionib⁹. sicut
hō circūdatur vestimēto. Et qz pca
huius maledictōis nō tm tetigit
iudā a iudeos in exteriorib⁹ bonis
s etia i interiorib⁹ viz anime a co
poris. **I**deo subdit. et intrauit. bi
cta maledictō. sic aq interiora ei.

Castio . Qñ deliberavit facere
qd ei fuerat de morte
dñi dyabolica is piraco e suggestū
Let sicut oleum in ossib⁹ eius. qñ
effectum pessime suggestionis in
audita pueritate opleuit. scdo.
sicut oleū sūt delectationem fatino
ruz qd sic corp⁹ pctōis molliter i
gredit. vt ipm quadaꝝ iocūditate
pmulceat. delcēt. qd stat malis
mentib⁹ accidere qñ in scelere suo
aliqua delectatione gloriant. **H**
at ei sicut vestimentū quo operit.

Hugo . v qñ vestimento opia
tur maledictō e. Let sic
zona qua semp precingitur.

Nico . qz fuerūt hac maledictō
ne ligati. et sic violenter
tracti extra terram suā. et captiua
ti. in qua captiuitate abhuc pdu
rant. In fine at hui⁹ maledictōis
cōdubit psalmista in psona xpi
hois dicēs. **H**oc opus eoy. v hec
pena q predicta ē p malo ope red
bita ē.

Hugo . Lq detrahunt
iudeis. **H**ugo mibi apud do
minū. p infidelitate. a q loquunt
mala adūsus aiā meā. v huma
nitatē meam. negātes me resurre
xis.

Nico . Sequit confirmatio
orōis p meliore i pñ
cipio hui⁹ pñ nūc dicētis ad pñz
L **E**t tu dñe dñe. rex an geloꝝ et
hom.

Castio . Dec expetio af
nuz. sedum suauissi
me precatōis ostendit.

Nico . **F**ac meuz. s m mīaz. mē
suscitando a morte corpis
L **p**pe nomē tuū. v vt nomē tuū
glorificet p meā exaltationem. qz

suavis est mia tua. **Sanctus** omnes
mor. **Hugo** per quam generi
bos humano voluisti
subuenire. **Utera me** la iudeoꝝ
psecutio a morte p resurrectione
[et ego **as a paup** ego sum].

Aug Egestas a paup̄tas n̄
firmitas ē ex qua cru
cifixus. **Jero** Datete cōsolatio
est. **Jero** nez paupes qz do
min⁹ vobiscū paup̄ ē. **Et cor meuz**
conturbatum est intra me.]

hugo Ego in cruce pende baz
et sāguine meo laua
bā fordes eoz: et ipsi nolebāt age
re p̄niam. **Et ex hoc opund⁹ a con**
turbat⁹ sūi a dixi. **Daf ignosce ill⁹:**
quia nesciunt quid faciunt.

Nico **Le** Jaitvmbra aīz dē
climat ablat⁹ sū. **Devi**
ta p̄nā p mortē. **Vñ** **Marci. xv. dē**
Mirabatur pylatus si iā obisset
Let excussus sum sicut locusta.

Gre **xxi. libro moraliū** **Quid**
hoc loco locuste noie m̄si
receptoris nostri resurrectione desig
nat. **Teneri em se a psecutorib⁹**
vsqz ad mortē p̄tulit: sicut locu
sta excussus ē. qz ab eoz m̄ambo
salu subite resurrectionis euolauit.

Genua mea infirmata sūt a ieiū

Calli **Legim⁹ dñz xpm. xl.**
o. **Calli** dies ieiunasse: genu
a tñ eius infirmata eē nō legim⁹.
Melius ḡ genua ad ipsius mem
bra referant. que reuera infirmata
sunt qñ apli in passione ei⁹ disp̄si
sunt. **Quid em plus potuit eē infir**
mius q̄ vt petrus negaret. a reliq̄
turbā fidelium lateret. **Jde aug⁹.**

Nico **Ad trā** enim xps. xl.
dieū esurijē a laborib⁹
ac vigilijs multis passus ē fatiga
tionez cor̄pis. q̄ maxime sentit in
gemb⁹. eo qz sustinet pond⁹ corpo
ris. **Vñ dē. Job. iij.** **Ihs aut̄** sati
gatus ex itinē sedebat sup fontē.

Jero **Datete cōsolationem o**
mo n̄ nocte ieiunādo: si q̄dē
et hoc dñs fecit. **Ego at̄** dico qz qñ
ieiunat monachus. fortior fit ieiū
nio. **Et nos qñ ieiunam⁹ et facies**
n̄re pallide sūt. et qñ se dividemur.
cognoscim⁹ nosmetipsos tūc pul
chiores apparere xpo. **Tales mili**
tes diligit xps cū ieiunijs vacāt.
ānona nrā a esca ieiunū est. q̄re s
qz in ieiunio victoria ē: et in victoria
trūphus. **Deniqz a apls nō in sa**
turitate. s̄ in infirmitate gloriaf.

Sequit̄ hugo **La caro mea** q̄
tur. **hugo** in sepulchro ia
cebat mortual. **Immutata est.** **Vñ**
meli⁹ mutata est p resurrectionē
et hoc cl. propter oleum.]

Calliodorus **Ap̄ter**
gratiaz
dūmā **Ipsa est enim grā q̄ car**
nis infirmitatē in immō: litatis glo
riam cōmu

Hugo **Vñ de in**
tauit. **hugo** alio p̄s
dicat. **In ipso sperauit cor meū: et**
ad iutus sum. a resloruit caro mea
viz p grām resurrectionis. **Cōsequē**
ter adhuc enumeāt i p̄peria q̄ p̄fi
di iudei in ipm exp̄dēt cū subdit
dicēs. **Et ego fact⁹ sū opprobri**
um ill⁹. **S. iudeis p ignominiaz cru**
cis. **Videēt me** in cruce p̄dēte: **Et**
moueēt capita sua. **Uñ sanādo me**

Vnde Matth. xxvii. Pretereuntes
autē blasphemabant eum. mouē
tes capita sua. Adiuua me domi
ne deus meus. si passione huma
nitatem meam confortando. sal
uum me fac. a morte me resuscitā
do. secūm miam tuā. Causā subū
git dicens. Et scient qz manus
et potestas tua hęc. sopata ē la
tu domine fecisti eā. viz miaz vt p
meā passionē redimeretur genus
humanum. Malebent illi.

nicola qz iudei i malicia ob
resurrectionis xpi predicantibus
malebcebāt. Actu. xix. vbi dicitur
autē quidā indurarent et nō crede
rent. malebcentes viā dñi coram
omni multitudine. Paulus disce
des ab eis segregauit discipulos
et tu benedices. Iqa predicatio
nem aploz cōfirmauit p curatio
nes languidoz et suscitacōes mor
tuoz. ac alia dei beneficia q̄ dicunt
benedictōes in sacra scriptura. Jo
subditur. Qui infurgūt in me cō
fundant. Iqz ex dicitis miracul con
fundebant adūsarij veritatis. ser
uus autem tuus letabit. In dexte
ra tua collocatus. Ecce contrariuz
accidit iudeis. Putauerūt em̄ xpm
confundere et ex eius cōfusione si
bi gaudiū acquirere: sed xps ade
ptus est gaudiū a ipsi cōfusione.
que eis predicat cum subdit. In
duantur qui detrahūt mihi pudō
re. Hoc factum est qñ xpm resur
rexisse audierūt et apli hęc vbiqz
predicauerunt. et opiantur sicut
diplotē. et tanq̄ duplici vestimē

to Confusione sua. **Aug** vt viz corā
deo a homi
nibus eru
tescant. **Grego** ix. libro
moralium
duobus modis in hac vita homi
nem iudicat deus: qz aut p mala
pñtia inferre iā tormenta sequen
tia incipit. aut tormenta sequētia
flagellis pñtibz extinguit sicut
vox āgeli ad iob in apoc. dicitur.
Ego quos amo arguo et castigo
Nisi em̄ delictis exigentibus iust
iudex et nunc et postmodum quos
dam puteret: de iniqs psalmista
non diceret. Induant sicut dyplōi
de confusione sua. Confusione g
et dyplōide induti sunt. qui iuxta
reatus sui merituz et tptali et perpe
tua aduersione et pena feriunt.

Collect Dee sūt. xxx. malebi
ctōes qbus sentētia
iudicis eterni pculit et percussit in
anima iudam vendentem et iuduz
ementem pro. xxx. denarijs salua
torē. sicqz pro yno quoqz denario
notati sunt mortis cautērio. Seq̄t
gratiaruz actio ex parte christi ho
mnis dicentis ad patrem.

nico Confitebor domino mi
meo. Confessione laudis. Et in me
dio multoz laudabo eum. Hoc ve
rificatum fuit in christo quando
post resurrectionem suā discipul
uis apparuit manifestans ipsaz
resurrectionem ad laudem dei pa
tris. Qui astitit a dextis paupis
Hugo Id ē mei qui fui pau
per rebus et amicus
in passione. Jerom. Dyabol ad

de terra iude stetit a dominus ad dexteram michi stetit. Ut saluam faceret a persecutibus.

Rico Si uideis animam meam in uoluntate me su-
scitatus a morte. Vel est vox populi
fidelis gratias agentis et dicentis.

Hugo Confitebor domino in
laudabo eum non te-
pidel accidit se sed nimis in
corpe quod mente eius psalmodia
cantando in ore meo. et non per uica-
riam in medio multorum. in ce-
lestia laudabo eum quia semper
laus eius in ore meo quod astitit pec-
cata emittendo in dexteris pauperis
saluet populi christiani.

Aug Non ut ei multiplicaret
annos uite cito finien-
de neque ut eius augetur pecuniam
aut eum faceret corporis uiribus
fortem uel ad tempus sanum sed
ut saluaret faceret a persecutibus
tam demonibus quam prauis homi-
nibus animam meam. Salua hic
autem a persecutibus anima si non
eis consentiatur ad malum. Non
autem eis consentitur cum astitit
dominus a dextris pauperis ne ip-
sa paupertate et infirmitate succubat

Cassiodorus Quintus psalmus
est eorum qui
lacus de domini passione locuti
sunt uirgini. xxi. xxiii. liii. et. lxviii. et
psalmus. Cxiiij. Virgo peperit messias
uinit agnus immaculatus oculus
est. redemptor surrexit a mortuis
mundus audita credit et adhuc
uide? simulat se nescire quod totus
mundus agnouit. Presta a domine

obstinatis conuersionem. lumen
obscuris in credulis fidem ut pro
quibus in cruce positus orasti pi-
ditantibus subuenire digneris.
Nam quibus suadere iusta non pos-
sumus recte pro illis tibi domine
supplicamus qui es benedictus in
secula seculorum. Amen.

Psalmus C. ix.

Dixit dominus
domino

meo: sede a dextris

meis. Citulus psalmus dauid
Rico Per hoc patet quod dauid
est autor huius psalmi
qui loquitur de christi diuinitate
et de uerbo incarnato quod proba-
tur primo per dictum saluatoris.

Matth. xxij. ubi dicitur Congrega-
tis autem pharisaeis interrogauit
eos ihesus dicens. Quid uobis ui-
detur de christo: cuius filius sit
dixerunt ei. dauid. Et ait illis. Quo-
modo ergo ipse dauid in spiritu uo-
cat eum dominum dicens Dixit do-
minus domino meo: sede a dextris
meis. Et subditur. Si ergo dauid
uocat eum dominum quomodo eius
filius est. et nemo poterat ei respo-
dere uerbum quia pharisaei diuini-
tatem christi ignorabant per quod
christus est dominus ipsius dauid
ut hic patet a filius eius secundum car-
nem sicut dicitur. Mat. i. Liber ge-
neracionis ihesu filij dauid. etiam quod

iste psalmus loquitur de christo
secundum eius humanitatem per dictum
apostoli ad hebreos et ubi per litteras
huius psalmi probatur christum maiorem
angelis dicens Ad quem autem an-
gelorum dixit aliquis Sede a dextris
meis quousque ponam inimicos tu-
os scabellum pedum tuorum quasi
diceret Nulli. Ideo subdit. Nonne
omnes sunt administratores spiritus et
in ministerium missi. Probatio autem
non fit nisi ex sensu trahitur secundum quod dicit
Augustinus contra iuuentium donatistas.

Cassio. Sanctissimus igitur
propheta in secretis altis-
sime contemplationis euectus in
primo versu inestimabilia verba
refert que omnipotens pater om-
nipotenti et coeterno filio sibi dixit
naturam simul deitatis et humani-
tatis ostendens.

Glo. Et loquens
de futuro per
modum preteriti propter certitudinem
prophetie dicit.

Dixit. In ore carnali protulit
sed eterna dispone per ordinauit
More nostro loquitur propheta cum
ait. Dixit deus pater
domino meo. **Nico.** deus pater
domino meo. et pro filio suo: quem dauid
dominum vocat ratione diuinitatis
sue. Geminatio ista videlicet.

Cassio. Dominus domino meo.
et personam patris et fi-
lij competentur expressit: et una natura
deitatis euidenter ostendit. Quid
autem deus ab eterno disposuit con-
sequenter declarat dicens. Sede a
dextris meis. **Iero.** deus non sedet: as-
sumptio corporis

christi sedet. Huic ergo precipit
ut sedeat qui homo est qui assum-
ptus est. **Cal.** Nam si naturam dei
est. tatis excogites. que
locum potest habere partis sinistre
vel dextre qui omnia ubique pleni-
fima maiestate operatur. **Victori**
igitur filio et per sanctam incarna-
tionem totius mundi triumphato-
ri post resurrectionis gloriæ ho-
norabilis confessus offertur.

nico. De qua dicitur. **Marci**
timo. Et dominus quidem
ihesus postquam locutus est eis. assum-
ptus est in celum sedet a dextris dei.

Hugo. Id est in potentibus
bonis dei patris.

Cassiodorus. In qua
parte po-
nendi sunt qui a perfidis diuinitatis
munere segregantur. Iuxta illud
Pater volo ut ubi ego sum. illic sit
et minister meus mecum. **Abiecit**
q. d. Donec ponam inimicos tuos.

nicola. In deos qui persequi
ti fuerunt christum
ad mortem. scabellum pedum tuo-
rum. et subiectos tibi. quod vide-
mus impletum. quia illi qui de iu-
deis crederunt sunt christo subie-
cti per fidem. Illi vero qui increduli
remanserunt: sunt membris christi
subiecti quia in terris principum
christianorum manent sicut serui
et abiecti. Nam inter sacraenos
habitare non permittuntur: ut a
fide dignis narratur.

Hugo. Nota quod B. donec est
affirmatiui seu iudici-
ui omni tempore. Et quousque negatiui siue

exclusiui omnium temporum ut
habetur **Math. v. Joseph** non co-
gnouit eam donec peperit filium
et nunquam cognouit. Ducisq; fuerit
verba patris ad filium: que recita-
uit propheta: nunc autem se ouer-
tit propheta ad loquendum ipsi
christo.

Nico **[Virgam vir-**
dicens. **tutis tue]** et po-
testatem docendi in omnibus lin-
guis et faciendi miracula ad con-
firmationem doctrine. **emittet do-**
minus christus per apostolos **Lex-**
syon. **Ista** missio fuit facta in mo-
te syon ut dicit **Jeromimus** in epi-
stola ad paulinum. **Apostoli** enim
aliiq; discipuli christi spiritu san-
cto confirmati egerunt ad predi-
candum per orbem gloriam christi
Vnde **psa. ij.** dicitur est **De syon** exi-
bit lex: et verbum domini de iheru-
salem. Et quia per doctrinam et mi-
racula apostolorum illi qui per or-
bem propter ydola christum ple-
quebantur. conuersi sunt ad fide;
et subiecti ipsi christo dicitur **[dominare]**
in medio inimicorum tuorum]

hugo in cordibus eorum;
per fide; qui prius erant
inimici per incredulitatem.

Nico Notandum vero quod po-
testas docendi predicandi
conuenienter figuratur per virgam:
quia doctores hebreorum antiqui-
tatis portabant virgam in signum
doctrine. Similiter pastores ecclesie
baculum portabant: et apostolis
ad predicandum missis. **Mat. vi.**

dicitur. quod non potest nisi virga;
tantum. Similiter potestas mira-
cula faciendi per virgam designatur
Vnde moysi missio a domino in egi-
ptum dicitur exo. iij. **Virgam** quo-
que hanc sume in manu tua: si qua
facturus es signa. Consequenter
ostenditur equalitas christi ad
patrem que ouerit ei ratione na-
ture diuine: que est eadem in patre
et filio. Et hoc est quod dicitur **[Cum**
principium] Principium di-
citur hic deus pater sicut a **Ioh.**
dicitur. **In principio** erat verbum;
id est filius erat in patre.

hugo dicit ergo pater filio
[Cum principium]
et eadem auctoritas dominandi et
principandi est michi. **trium.**

nico Est enim filius eius patre
vnius in natura et distin-
ctus in persona: et hoc importat
hec didio **trai.** in unione distinctio;

Castio Sed hic sancti quem
admodum sit prin-
cipium in principio videlicet pater
in filio. nequeunt intueri: quod ta-
men manifestum erit oibus elatis

Nicola **[in die virtutis tue]**
Hoc est in claritate
patris que est dies sine nocte. **Vn-**
de in apoc. xxi. **Non** enim non erit
illuc. in qua die videtur apertus virtus
christi quantum ad deitatem et
humanitatem: quia sancti in pa-
tria reficiuntur interius in aspectu
humanitatis eius. ut dicit **Aug.**
super **Iohannem.** **Ite** subditur **[in**
splendoribus **Castiodori**
sanctorum].

Quādo in resurrectione lucebunt
ipfi sancti sicut sol. et ita purifica
ti atq; conspicui erunt vt illaz ma
iestatem queant cordis oculis in
tueri. Consequenter ostendit con
substācialitatem filij cum patre.
Vnde dicit pater. **Ex vtero**. hoc est
ex archano substātie mee. ex ipa
videlicet deitate. totū ex toto. oīpo
tentē de oīpotente. hūmē de hūie. sū
mum ex summo qđ nulla inuesti
gatio null⁹ sensus possit attingere
quem ad modū valeat cōprehēdi
s. quō ante lucife cū genui te. an
te p̄ductionē stellaz. que luciferi
nomine designantur sicut totum
a parte nobiliori denominat. et p
cōsequens gnācio filij p̄cedit cre
acionē celi. cū quo facte sunt stelle
Tempus at sequit motū celi. sicq; an
tps nō ē nisi eternitas. Ergo in etē
tate eterna ē gnācio filij dei. Dicit
enim pater. **Iero** Nō hateo vterq;
ter. **Iero** s̄ ex vtero genui
Dico qđ nō possum me aliē iudica
re patrem nisi vobis locut⁹ fuero.

Cassio Narratio ē ineffabi
lis intellectu. in cōpre
hēnsibilis cogitacō. sup̄ creaturaz
oīm vires que angelorū qđ sup̄at
sensuz et tñ nobis se cape put po
tuissē indulget Cōsequenē agit
ap̄teta de xp̄i sacerdotio cui subū
git dicit. **Iurauit dñs**. v̄ firmē
statuit non filio genito an̄ secula
s̄ iaz xp̄o qđ ex maria v̄gine nat⁹ ē
Hugo Deus p̄i legit in tri
bus locis iurasse. s.
hic xp̄o **Ite** d̄d̄ in ps̄. **C. xxxi. dicit**
Iurauit dñs dauid veritatē. **Item**

abrahā. **genef. xxiij. dicit**. **Pet** me
metipm iurauit dicit dñs. **et non**
penitebit eū. v̄ nō retractabit **De**
mitētia em̄ nō cadit in deū: iuxta il
lud. v̄ reguz. xv. **Neq; hō ē vt agat**
p̄mā. **S; videt** otrarium cū dicit
ibidē. **Demitt** me. qđ constituerim
saul regē **Solutio**. **Lo** quit hūma
no more **Quid** aut iurauit dñs. de
clarat cū subdit. **di. tu es sacerdos**.
Cassio Qui semel te p nob ob
dit ap̄ls. **Talis** em̄z debeat v̄
nobis esset. p̄tisey. sc̄us. innocens
et impollutus. segregatus a pecca
toribus. et excelisior celis fact⁹ **In**
eternum. quia dominus christus
p̄manet in gloria sempiterna.

Mico Declarat hoc sacerdoti
um cū subiungit dicit
Lebz ordmē melchisedech. Quia
sicut obtulit panem a vinuz in sa
crificium vt habetur **genef. xiiij.**
Sic christus in sacrificio euchar
stie consecrat corpus suum a san
guinem. quia in hoc sacrificio ip
se est sacerdos a hostia. Sequitur
vox prophete ad patrem. cum dicit
tur. **Omnis**. **Iste** sacerdos
christus existēs **a dexteris tuis**.

Aug Et interpellans p no
bis tanq; sacerdos in
trans sancta sanctorum id ē in se
creta celorum ipse **confragit** die
ire sue. v̄ v̄m̄ dicit **sue** **reges**. **De**
quibus dicitur est in secundo psal
mo. **Isti** fuerunt **herodes** a **ponci**
pylatus a principes iudeorum re
gentes populum de quibus hero
des a pylatus fuerunt relegati in

eritū p̄ imp̄atorē remanūmet
p̄ncipes iudeoz p̄ rōnos exēmi
nati. **Seq̄ Hugo** **Judica**

bit inacio
bit inacio
bit inacio

bit inacio
bit inacio
bit inacio

bit inacio
bit inacio
bit inacio

bit inacio
bit inacio
bit inacio

bit inacio
bit inacio
bit inacio

bit inacio
bit inacio
bit inacio

bit inacio
bit inacio
bit inacio

bit inacio
bit inacio
bit inacio

bit inacio
bit inacio
bit inacio

bit inacio
bit inacio
bit inacio

bit inacio
bit inacio
bit inacio

bit inacio
bit inacio
bit inacio

bit inacio
bit inacio
bit inacio

bit inacio
bit inacio
bit inacio

bit inacio
bit inacio
bit inacio

in via p̄ntis vite. a maxime in sua
passione. p̄pter q̄d dixit iacolo re
Johi **Mat. xx.** potestis bibere cali
cem quē ego bibiturus sū. **Qz** at
p̄ torrentē intelligat̄ ip̄tus tribu
lationis patet **ysa. xxx.** Sp̄s ei⁹
velut torrens iundās vsq; ad me
dū colli ad p̄ndas gentes in ni
chilū. **Xps** ḡ de torrentē v̄ de fluxu
seu ip̄tu tribulacōis bibet. **pp̄lea**
exaltabit caput. **Seipsum** exalta
uit qui est caput omnium.

Grego ^{riij. et. xxiiij. mora}
^{liuz. qz hoc qd mo}
riēdo in sepulchro posuit resurgē
do sup̄ angelos eleuauit. **Vel** d̄
exaltabit caput oib; d̄n̄ ando. sic
dicit apostolus ad philipp. ij. Hu
miliauit seipsum factus obediens
vsq; ad mortem; p̄pter quod deus
exaltauit illum q̄. **Deus** eternus
atq; incommutabilis in sua natura
p̄manens dignatus est assumere
humanitatem nostram vt veterē
hominem inuouaret. vt de peccato
re iustum. de mortali faceret imor
talem. de alieno ḡgni sui interet eē
participem. ne ymaginem suā in
confitentibus pateretur p̄ire quā
annihilare voluit crudel̄ inimic⁹.

Collect **Nos** igitur karissimi
de vite huius torren
te. exemplo saluatoris nostri bibe
tes. illuc euz sequamur corde. vbi
eum corpore credimus ascendisse.
desideria terrena fugiam⁹. nil nos
iam delectet in infimis. qui patrē
habemus in celis.

Gre. sup̄ euangeliū **Marci**
ultimo. sed hoc nobis

est magno peccatendum. quia
qui placidus ascendit terribilis re-
briet: et quicquid nobis cum mansuetu-
dine precepit: hoc a nobis cum distri-
ctione exigit. Nemo ergo indulta
pne tpa pui pendat. Nemo curam
sui dum valet agere negligat. quia
redemptor noster tanto tunc in iu-
diciu distriatior veniet quanto no-
bis ante iudicium patientiam ma-
gnam pre- **Col** Studiamus ergo
rogauit. **Col** vitam nostram
corrigere a que ignoranter huma-
na fragilitate peccauimus cum omni di-
ligentia emendare non differamus.
quatinus cum nos ab hac vita vo-
cauerit nos patris iuemat quos
secum in dextera sua cum electis suis
feliciter collocandos ducere digne-
tur dominus noster ihesus christus cum
patre et spiritu sancto et honore et
gloria in secula seculorum. Amen.

Psalmus. Cx.

Confitebor
In precedenti psalmo adu-
est de sacerdote christi
et eius sacrificio quod
est eucharistia. In isto agit de eu-
charistie efficacia. quia sicut bap-
tus est quedam spiritualis generatio
sicut eucharistia est regeneratio
spiritualis nutritio. Et tamen hoc agitur
hic de quibusdam alijs opibus
divinis. ex quibus omnibus deus lau-
dandus est. Et ideo huic psalmo premit-
titur per titulum alia quod significat laudare
deum sicut diffuse super **Castio**.
videtur est. Cx. ps.

Et iste est psalmus apud hebreos alpha-
beti ordine decoratus. Cuius alpha-
beti huic psalmo ac alijs appositi ve-
pater hylarius dicit. causa talis
est. Scimus paruulos et rudes per-
leas erubere ut patientie precepta con-
quirant. Sic homines psalmis pueris et im-
sipientibus dant. ut primo dia-
eum quasi quibusdam elementis decen-
tibus instruant. Populus itaque be-
ato in diuersis mundi partibus ag-
gregatus primo ingressu psalmis con-
tine dicit domino in congregatione iusto-
rum. ubi est eterna laus et sine fine
preconium. unde dicit.

Confitebor
tibi domine. **Mico** confessio
ne lau-
dis. non solum labijs sicut de illis de quibus
dicit dominus. ysa. xxxij. populus hic
labijs me honorat: cor autem eorum lon-
ge est a me. sed etiam laudabo te in
toto corde meo. Intellectu. et affe-
ctu. unde **Aug** quod valet stre-
dit. **Aug** pius labiorum
ubi cor est.

Hugo Hec autem
mutum. **Hugo** laudatio.
non tamen debet esse deuota sicut etiam di-
secretum subdit in oratione iustorum.
et non temere sicut ex discreto non pro-
terrenis principaliter sicut per bonis et
mis consequendis. Locum autem huius
laudationis dedit dicens. Letet congre-
gatio. et in ecclesia fidelium ubi congre-
gant iusti. Consequentem ostendit casum
laudis primo commendans dominum a ma-
gnitudine operationis dicens.

Magna opera domini. in ceteris
et in ceteris mundi a ieiunio gubernata
et exposita in omni uoluntate eius.
quod si aliquis querat rationem operum dei

iueniet q̄ oīa dependent ex ei⁹ me
 ra volūta. **Hu.** Ac si dicat oīa
 te et grā. **Hu.** q̄aiq̄ voluit bñ
 et sapi **Rico** Prop̄ qd̄ ex sū
 ent fecit **Rico** is opib⁹ magis
 est laudand⁹. Vnde adhuc s̄b̄ d̄c̄
Confessio a magificēcia op⁹ ei⁹.
Augusti⁹ Quid magificē
 eius q̄ iustificāē
 impiū. Et opus fortasse hōis p̄c̄it
 istam magificētia dei vt cū fuerit
 peccata cōfessus iustificai mereat̄
Hu. Magnum op⁹ dei fuit p̄au
 lus a ali⁹ persecutores ecclē
 cōfisi et cōfessi sūt fidem xp̄i a mag
 nificē opati sūt miracula faciētes
 et oīa aduersa p̄ xp̄o paciētes. Hec
 est cōfessio et magificēcia q̄ sūt
 opus dei quia xp̄s opatus est ea
 in illis qui dixit apl̄s iob. xv. Si
 ne me nihil **Aug.** Quid ḡdi
 potestis facere. **Aug.** ci⁹ q̄a cui
 vlt̄ miseretur a quē vult obdurat
 nūq̄ iniquitas ē apud deū. s̄b̄ h̄c
Dugol. Iusticia eius. Iqua red
 det vniūq̄ sc̄dm̄ opa sua. **manet**
in leu. **Cal.** Cū peccatorib⁹
 dixit **Ite** in ig
 nē et nū q̄ patus est dyabolo a mi
 nistris eius. **Et iterū** q̄n̄ fideles ad
 uocauerit dicēs. **Venite** benedicti
 patris mei p̄cipite regnū quod vo
 bis patū est ab origine mūdi. Sic
 in vtraq̄ parte iusticia d̄m̄ p̄petu
 a et in cōmūta. **Rico.** ē pomē
 racio d̄m̄e laudis ex bñficō eucha
 ristie et p̄mo pomē hui⁹ sacramē
 ti cōdicio ai dicit̄. **Memoria.** Vñ
 sc̄d̄ndū q̄ cōdicio eucharistie re

spu v̄itē p̄ntis est nutritio spūa
 lis que fuit figurata in vetri testa
 mēto vt māna q̄ deus nutritiuit fili
 os isrl̄ in deserto vt h̄ctur. exo. xvi.
Cib⁹ at̄ ille eāt valde sapid⁹ et nu
 triuus saltem bonis sc̄dm̄ q̄ dicit̄
 sapie. xvi. **Panē** patuz de celo p̄sti
 tisti eis sine labore oē delcāmētuz
 in se h̄nt̄. **Malis** at̄ eāt insipidus
 et aboiabilis. Vñ dicebāt **Ru.** x
 xi. **Aīa** n̄ra nauseat sup̄ cibo isto
 leuīssimo. Sic eucharistie cibus
 sapid⁹ ē gustu spūali nutritiū in
 grā ip̄is hōis. **Prop̄** q̄ dicit̄ salua
 tor. **Iob. vi.** Si q̄s manducauit ex
 hoc pane viuet in eternum. **Malis**
 est valde nociuus sc̄d̄ndū quod d̄c̄
 ad cor. xi. **Qui** māducata bibit in
 digne iudiciū sibi manducat a bi
 bit. **Propter** quod dicit̄. Memori
 a; fecit mirabilia suorum miseri
 cors et miserato: dominus: et sc̄am
 dedit timentibus se. sc̄licet cor
 pus suum in sacramento eucha
 ristie propter quod reduciuntur ad
 memoriā mirabilia dei que fecit
 filiis israhel in donatione manne.
 Deinde describit̄ efficacia eucha
 ristie respectu vite future que habet
 efficaciam introducendi ad vitā
 beatam si deuote sumatur et prop
 ter hoc nominatur viaticum a quā
 tum ad hoc dicitur. Memor erit
 in seculum testamenti sui. **Hoc**
 est huius sacramenti quod dicit̄
 testamentum de quo dicitur priā
 ad chorin. xi. **Dic** calix nouuz testa
 mentum est in meo s̄gūme. Vir
 tutem operum suorum. et efficaci
 am huius sacramenti a deo nobis

collatū annuntiabit populo suo. Quia per seipsum christus annuntiat auit apostolis a apostoli ecclesie primitiue. a sic consequenter annuntiat in ecclesia quotidie. Que autem sit virtus huius sacramenti annuntiata subditur. **Et det illis hereditatem gentium.** Vitam beatam ab quam introducit hoc sacramentū. **HUGO** Et dicit vita beata hereditas gentium. quia regnum celorum iudeis reprobatis datum est gentibus in hereditate. **Im** illud **Matth. xxi.** **Auferetur a vobis regnum dei dabitur genti facienti fructus eius. Opera manuum eius.** **Quo** id est potestatum eius maxime in hoc sacramento sunt. **Veritas** quia ibi continetur corpus christi verum. **Et iudicium** vite. sumentibus hoc sacramentum deo te. **Et iudicium** mortis eterne. scilicet sumentibus indigne id est indebite. **Et cetera omnia mandata eius.** maxime de consecratione a huius sacramenti. videlicet quod in eius commemoratione debet offerri. **Confirmata** tam in euangelio quam per miracula videntur. **In seculum seculi.** quia post ista non expectatur alia mandata facta in veritate. videlicet a christo qui est testis fidelis et verus. **Et equitate.** quia omnia mandata tua equitas. **Prebicum autem sacramentum instituit christus in cena imminente sua passione.** **Vnde** consequenter dicit **Redemptionem misit dominus populo suo.** **Tunc enim deus pater misit populo suo redemptionem quando christus**

ex obedientia dei patris venit ab sua passione: per quam redemptum est genus humanum. **Mandauit in eternum testamentum suum.** quia tunc instituit eucharistie sacramentum quod vocatur testamentum. **Vnde** dicit christus in eius institutione **Matth. xxvi.** **Hic est sanguis meus noui testamenti.** **Et v. ad eorum. xi.** dicitur **Hic calix noui testamenti est in meo sanguine.** **Per hoc autem quod dicitur in eternum designatur quod huic sacramento non succedunt alia sicut sacramentis veteris legis successerunt noui testamenti sacramenta.** **Isti autem sacramento succedit vita beata in qua est plena fruitio ipsius christi contenti in hoc sacramento: cuius deitate beati refectuntur interius a humanitate exteriori.** **Im** quod dicit **Augustinus super Job.** **Quod autem mandatis dei a specialiter mandato eucharistie sit firmiter obediendum ostenditur. a in fertur.** **Sandum.** quantum in se formaliter. a effectiue obediendum. **Et terribile.** inobedientibus. **In nomen eius.** quia ipse est iudex viuorum a mortuorum. **Vnde** ad phil. **ii.** **Debit illi nomen quod est super omne nomen.** **Et quia per timorem dei deducit omnis a malo.** **proverbiorum. xv.** **Deo subditur.** **Initium sapientie timor domini.** quia recedens a malo accedit ad bonum sibi oppositum. **HUGO.** Est autem quadruplex timor. scilicet mundanus. **Iste** eligit peccare ne perdat bona terrena. **Et est**

timor humanus. **I**ste refugit peccare ne leaatur in corporali vita. Est a timor seruilis. **I**ste timet peccare ne puniatur tormentis gehenne. Est et timor filialis. **I**ste timet peccare ne priuetur dei amore et eius murrat offensam de quo dicitur ecclesia. **T**imor domini expellit peccatum. Et quia sunt multi qui se putant esse sapientes quia sunt intelligentes licet non habeant vitam bonam. **I**deo subditur **Intellectus bonus** supple est **L** omnibus facientibus eum. **Q**ui faciunt ea que facienda esse intelligunt. **N**am non facientibus intellectus malus est et nocius quia sicut dicitur luce. **S**eruus sciens voluntatem domini sui et non faciens plagis vapulabit et verberabitur multis. **E**t quia omne bonum a deo habetur. **I**deo laude est dignus. **V**nde subditur **Laudatio eius** manet in se. **C**assio. **E**cce in alium seculi. **T**entio psalmi tota declarata est. **P**opulus iste fidelis a diabolica prauitate liberatus gratias agens deo sententiam religiose mentis expressit quod et huius facere debent qui deuoti sunt et in illa celesti ierusalem a beatis constat esse pagendum. **L**audatio eius nullo clauditur termino quia nec finem habet vel habere potest eius beneficius. **H**ic laudatur quia peccatores liberat. **I**bi predicatur quia deuotos coronat. **M**elior ergo alleluia in titulo psalmi iste cognoscitur suscepisse quia a laude domini nostri iesu christi fecit in

icium et finitus est in laude christi qui est benedictus in secula seculorum. **A**men

Psalmus. Cxi

Beatus vir qui

ti. Titulis alleluia. **P**ro cuius expositione beatus est super psalmum Cy. **I**n aliquibus tamen libris additur christi alleluia reuersionis aggei et zacharie. sed hoc non est in hebreo neque in translatione **Jeronimi** et ideo additum est sub aliquo expositore pro utilitate sua. **H**ugo. **I**sti vero prophete aggeus et zacharias non fuerunt tempore dauid qui hunc psalmum composuit. sed multo tempore post. **A**ug. quia ambo prophete incepunt infra unum annum post transmigrationem babilonis inter quam et tempus dauid. **xiiij.** generatio nes inueniuntur sicut **Matheus** euangelista. **nico.** **A**d intellectum testatur. **nico.** vero huius psalmi sciendum quod licet beatus sit reddenda pro opibus virtuosus generaliter tamen per quandam appropriationem dicitur reddenda specialiter pro opibus misericordie. **V**nde dicit saluator. **Matth xxv.** Venite beati patris mei possidete paratum vobis regnum a constitutione mundi. **E** furium et debistis mihi manducare et propter hoc in presenti psalmo dicitur reddenda felicitas pro operibus misericordie. **S**ed sciendum quod felicitas que potest haberi in

vita presenti principaliter consistit
in bonis exterioribus prout sunt
ipsis virtuosus quebam instrumē
ta virtutū secundum quod ait Amb.
super lucam dicens. Sicut diuicie
in pedimentis sunt reprobis. ita pro
bis sunt adiumenta virtutis. Et ideo psal
mista in hac parte permixtum loquitur
de istis et de illis dicens.

Beat⁹ vir. s. spe beatitudinis future
Hugo dicit enim beatus
vir et non beata mulier quia vir est
caput mulieris. Ergo quod de ipso
dicitur hoc de ipsa dicitur intelligi
tur. Sequitur Lq̄ timet dominus.

Nicolaus timore filiali quod
quis formidat
offendere deum. Ideo subditur. in
mandatis eius volens nimis et cupit
nimis. Istud nimis non importat
viciū sed desiderium in se habens ad
implendum domini preceptum po
tentissime in operibus misericordie

Cassio Consequenter beati
virī timentis deum
precepta eius adimplere desiderā
tis premia deservit dicens potens
in terra. Vivencium ubi non diu
icie humane nec honores tempera
les faciunt potentes sed contem
platio domini et sine fine laudaci
o ibi potens. erit semen eius.

Augusti⁹ Semē future mes
sis opera miseri
cordie ap̄s esse testatur dicens. Qui
parce seminat parce et metet. Quis
autem fratres potentius quam ut reg
num celorum non solum iactans
emat dimidio rerum suarum sed
et vidua duobus minutis et tunc

ibi vterque possideat. Quis potentius
quam ut idem regnum et thronus di
viti et calice aque frigide pauperi
valeat. generatio rectorum benedic
tur. et opera eorum qui sunt recti corde
Rectum est autem cor non resistere pa
tri emendati et credere pollicenti.

hugo Et quod sicut dicitur. pub
r. Benedicatio domini diu
tes facit. Ideo sequitur gloria et testimo
nium bono consue. Unde dicit ap̄s. ij.
ad cor. Gloria nostra hec est testimo
nium consue. Et diuicie virtutum que
de mandatis domini veniunt. in domo eius
et in cor et iusticia eius et
de eius nico mita sue iusticie
manet in seculum seculi et in eter
num. Supra dixit bona beati nunc
ostendit unde beatus est dicens. Lex
ortum est in tenebris lumen rectis
corde quia recti et boni in hoc secu
lo viventes inter peccatores tanquam
in tenebris illuminantur spiritua
liter a deo lumine sue gratie per quam
inhabitat mentes fidelium. Et istud
lumen est ipse deus illuminans
mentem qui est. misericors. in na
tura. et miserator. in actu. et iustus.

Quia semper iusticia cum miseri
cordia concurret in divinis operi
bus. **Augustinu.** dicitur
q̄ est

misericors et miserator: sed terret
fortasse quod iustus est dominus. Pul
la desperatione formides beate vir
qui times **Cassiodor.**

Qui illum confitentur habent eum
misericordem. qui illum contemp
nunt iustus sine dubio sustinebunt

Hugo **U**ic etiam vñ scilicet de ab
 uetu incarnationis domini p̄t in
 telligi. quomaz xps dominus qui
 est lumen de lumine venit red̄is cor
 de qui i tenebris infidelitatis erāt
 v̄ ab vtilitatem eorum qui corda
 sua direxerunt ad deuz per fidem a
 misericordiam. **Q**uam misericors
 deus habebat in natura nobis mi
 serator exhibuit in actu quando
 pro nobis suaz carnem sumere vo
 luit vt tenebras nostras ḡtia sue
 misericordiam illustraret. Et addit
Iustus quia ipse deus factus ho
 mo pro homine satisfecit ne dy
 abolus aliter conqueri posset q̄ in
 iuste hominem aliter liberando ip
 se h̄o ei ablatus esset. **C**onsequens
 ostendit quo mō dei misericordiaz
 quis conse
Cassi. **Q**u
 quitur dicens **Cassi.** **D**us h̄o
 v̄ deo acceptus est et hominibus
Qui miseretur. **V** qui egētibz de
 suo largitur. **L**et commodat. **I** ḡtis
 mutuando sua vel commodat quan
 do homo dat pauperibus tempo
 ralia recepturus eterna. **V**nde pro
 uerb. **R**ix. **S**eneratur domino qui
 miseretur pauperi. **S**ed licet v̄tra
 q̄ h̄c ad manuales videatur ope
 ras pertinere tam non solum s̄ pe
 cunia miserendū dic̄ pauperi a spe
 rātibz commodandū: sed de omi
 beneficio quo indigere cognoscit
 destitutus vñ impigri debemus fa
 cere omne hoc quo possimus altē
 ti pro
hugo vii subuendo.
 ficere dādo compaciē
 dr. delictum condonādo. aut igno
 rantem d̄cedo **E**t etiam qui d̄mi

sericordiam consequi desiderat ip
 sel disponet sermones suos. **V** pre
 terabit opera sua bona que pro se
 respondebunt. **I**n iudicio. **S**.f. extre
 mo in quo dominus de operibz mi
 sericordie suam tenebit disputa
 tionem de qua h̄ abetur. **M**atthei.
 xxv. **S**urui: et de distis mihi mā
 du care. **E**t merito vir iustus modo
 disponet sic. **Q**uia propter h̄c. **L**i
 eternum non commouebitur. **V**
 nō separabitur a deo cum illis in
 misericordibus quibus dicitur.
Ite in ignem eternum: sed **L**.f. **M**
 memoria eterna. **S**.f. coram deo. **E**
 rit ius **Cassi.** qui vocatur ad p̄
 tus. **Cassi.** mium **L**ab iudici
 one mala. **Q**ua dicitur impijs. **N**ō
 noui vos. **N**on timebit. **C**ausam
 subiūgit dicens. **P**aratus est cor
 eius sperare in domino. **V**t promiss
 sa ipsius percipiat cum illis qui a
 dextis erunt. quibus dicitur s̄.
Venite benedicti patris mei perci
 pite regnum. **C**onfirmatum ē. **C**or
 eius. **V**ide licet recte mentis affcūs
Nico in bono per habitum
Cassi. virtutis et gratie
Cassi. Dum nulla iam seculi
 felicitate mollescat. **E**t
 ideo despectis terrenis. **N**ytola?
Lnon commouebitur. **I**n stabilitate
 te virtutis: deo ipsum conseruante
Ldonec. **J**existens in terra uentū
Ldespiciat inimicos suos. **I**is est spī
 ritus malignos. **Q** tunc ab homie
 despiciuntur quando de eis habet
 plenum triumphum. **E**t q̄ predi
 cta meretur homo per opera miseri
 cordie ostendit dicens. **S**.f. **I**perfit
D.iii.

ob amorem dei **videbit** liberaliter
absq[ue] spe retributionis terrene nō
hystriomibus. non adulatoribus
non diuitibus. sed **pauperibus**
christum representantibus. iuxta
illud **Mat. xxv.** Qd[oniam] ex meis mi
nimis fecistis: mihi fecistis **Iusti
tia eius** id est merces misericor
die quam fecit. **manet in seculum
seculi** quia premium est eternuz.

Cassi. **Leornu** id est potestas
Glosa Qui enim hic humi
lis fuerit: ipse ibi potestatem ha
bebit. **Consequenter** ocludit psal
mum de impioꝝ afflictione dicens
Iero. **Peccator videbit** vide
licet gloriam quā sancti habebūt
in futuro **et tunc irascetur** ostra
seipsum eo q[uod] non fecerit hic bona
dentibus suis fremet in inferno
vbi est fletus et stridor dentium.

Cassi. Sicut ille qui se dentibus su
is mordet. ac se proprio do
lore castigat **et tabescet** in fetori
bus in **nico** Vbi peccatores
ferri **nico** torquebuntur nō
solum de pena sibi inflata sed etiā
de iustozū gloria **Grego.** sup
Lucā. Infideles in imo positi ante
diez iudicij fideles super se in rege
attendunt. quoz gaudia post con
templari non possunt **De quib[us] di
citur sapientie v.** Videbunt scilicet
gloriā iustozū et turbabunt timo
re horribili et mirabunt in subitati
one insperate salutis. gementes p[er]
angustia spiritus. dicentes intra se
penitentiam agētes. **Di** sunt quos
aliquando habuimus in derisu et

Cassi. Videbūt enim se presum
pisse de gloria caduca. de
potestate fugitiua. alios q[ue] beati
tudinē accipere. et irascuntur. **Ira
iusta: indignatione vera.** sed nō p[er]
ficia temporibus vltionis. **Pote
rant enim ibi non indignari** si hic
suis vicijis redderentur in feni. id ē
irati **Adiecit q[ue] desideriu[m] peccato
rum** **nico.** Peccatores ei
peribit. **nico.** diu desiderant
permanere in temporalī prosperi
tate: sed ista seculi felicitas deficit
eis in morte **Cassi.** Nam sicut il
lic vota beatorum in regno domini
plantata florebut: ita peccatoꝝ
desideria in morte succisa marcescūt
Collec. Audientes karissimi
horribilia gehēne tor
menta peccatoꝝibus prepa
ta: om
ni diligētia studeamus fugere a
ventura ira iudicis. atq[ue] opibus
misericordie illa perpetue felicitatis
gaudia que iustis parantur in
celo mereri **Nam** queq[ue] vnus quis
q[ue] pauperibus ob amorem dei lar
git in fra: p[ro]cul dubio multiplicē
rāpiet in vita b[eat]a **Nec** se q[ui]s p[ro]p[ter]
imopiā facultatis frenē exauilet. cū
etiā calicē aque frigide pauperibus
largiēti premiū p[ro]mittat in celo **Et**
si nulla assit facultas. n[on] lat[er] tū
absit volūtas q[uod] nō solū op[er]e etiā
bonā volūtatē de[us] coronat **Sicq[ue] po
terim[us] libari a penis eternis** q[ui] in
p[er]p[etue] felicitatis patriam in qua
iusti sine fine gaudebunt cum do
mino nostro iesu christo cui est ho
nor et gloria in secula. **Amen.**

Psalmus Cxv

Audate pue

Laudate dominum Tit's alle
lupa sicut supra dictuz
est ps. Cx. Allelupa interpretat.
laudate dominum. Et ita incipit
ps. **Call.** Vnde ppha 88 psal
iste **Call.** m. textu s' breuitate
transirens prima parte commo
net deuotos vt laudes domino iugi
ter exoluant a in toto orbe predica
re non desinant. Vnde dicit

Laudate pueri dominu. **Ry**
cola. Non accipiuntur hic pu
eri ratione etatis discretionem care
tes. sed accipiuntur hic pueri pro
subiectis a ministris humilibus a
putis. sicut Achimelech dixit ad
dauid a. **Ry.** de viris qui cum eo
erant. Si mundi sunt pueri maxie
a mulieribus manducant. Et hoc
modo frequenter loquitur scriptu
ra **Callio.** Merito ergo ppha
ta comonet laudes dno debere can
tare. q. corde puro ad eas accedunt.
q. eccl. xviii. dicitur. Non est spe
tiosa laus in ore peccatoris. Dn
enim laudat qui se probabili acti
one commendat.

hugo Lauda
te nome
domini. Opera eius virtiosa p di
cunt. **Doce** se cet pueri hebreoz dice
tes **Matth. xxi.** osanna filio dauid.
Benedictus qui venit i nomine do
mini. **Et nomen domini benedi**
ctum. i. sicut e in seipso benedictu
sicut benedicta a subditis benedictio
ne laudis a gratia actionis **Lex hoc.**

ex quo ceperunt homines credere i
deum a ipsum laudare. **L. nunc. Im p**
sentil. a vsq. in seculu. i. sine fine
L. A solis ortu vsq. ad occasum. v
fm omnem extensionem distantie
loca **Iero.** Vel ab initio fidei ac
lis **Iero.** facte vite vsq. ad mor
tem. **laudabile nomen domini.**
Rycol. Deinde subdit quare sit
laudandum nomen domini dicēs
L. Caelus super omnes gentes
dominus. quantumcumq. sint ma
gne a diuerse. et super celos. i. su
per angelos qui sūt gues celestes
L. gloria eius. q. de hominibus et
angelis ad suam gloriam ordmat
a disponit. **Ideo** subdit **Dugo**
Louis sicut dominus de' noster. e
quasi dicat **Nullus.** **L. qui in altis**
habitat. i. angelis a in excelsis cre
aturis videlicet in sanctis. qui sūt
alti per vitam a meritum. a humi
lia respicit. **Rico.** per suam pu
ritatem. **L. in terra.**
Iero. Juxta illud. Super que
respiciam. nisi super humiles a ter
mentem sermones meos. **Quare**
non dixit. in humilibus habitat
sed humilia respicit. **Ideo:** q. vbi
respicit ibi habitat. a ibi habitat
vbi re **Calli.** Sic in celo a i ter
ra humilitas co
placita reperitur. sicut superbia p
batur exosa per quam dyabolus
cecidit. per quaz homines in tarta
ri penetrati id e i interiori profun
do merguntur. **Exultescant elati et**
D. iiii

se ipsi accep'ta ratione conuincant
Nec mirum si dominus respiciat hu-
miles. qui est etiam **E**uscitans a
terra. hoc est a desiderijs terrenis
Linopem. v. virtutibus carentem
La de stercore. v. a vicis carnis Le-
rigens. per suam gratiam. paupe-
rem. sicut erexit filium prodigum
cuius omnem substantiam spiri-
tualem ignis luxurie consumserat
vt habetur.

glo. Ad qd erigit. e
Luce. xv. **E** collocat
cum cum principibus. v. cum an-
gelis. cum principib' populi sui.
id est cum apostolis. Ad hoc enim
erigit pauperem vt addat eum or-
dibus celi: qui sunt ex angelis a
hominibus. **Cassio.** Cum ipsis
enim collocatur: qui post peccata
deo largiente probabili conuersa-
tione deo placuerunt. Nec omnia
operatur dominus deus noster

Nico. Qui habitare facit ste-
rilem. v. gentilitate pri-
us ydolatrie debitam non proferre
tem opera bona. Hanc conuersam
per ap'lorum predicacionem habi-
tare facit. **Hugo** In domo. v.
in ecclesia catholica de iudeis a de ge-
tibus collecta. quam fecit. matrem
filiorum. Imulto videlicet fidelium

Cassio. Letantem. partu a nu-
quos in illa beatitudine celesti pri-
mum locum tenent apli. scdm p-
phete. tertium martires. quartum in-
fantes post baptismum rapti. quar-
tum virgines. sextum recte penite-
tes. Hoc videtur ap'ls notare cum
dicit. Alia claritas solis. alia clari-

tas lune. a alia stellarum. Et alibi
Stella differat a stella in claritate: sic
erit a resurre

Coll. Nos igitur
deo mortuorum. **Coll.** carissimi
deuota mente oremus dominum vt
per suam gratiam nos in presenti
sic illuminare dignetur quatinus
hic sancte conuersationis operibus
laudare cum sanctis omnibus in
futuro laude perenni glorificare
mereamur ipsum dominum nostrum
in ihesu christum qui est benedictus
in secula seculorum Amen.

Psalmus cxiij.

Exitu israel de
Titulus Alleluia Nicola. In
isto psalmo inuitat propheta in
deos literaliter ad laudandum de-
um et recolendum dei beneficia sibi
facta dicens

Exitu. viz populi israel de e-
gypto. De quo exitu habet exodi
xij. domus iacob. v. eiusdem po-
puli descendens de iacob q' alio no-
mine dictus est israel gen. xxij.
De populo barbaro. id est de popu-
lo egypti. Omnes enim populi di-
cuntur barbari exceptis hebreis
grecis a latinis q' alia ydiomata di-
cuntur barbara. **Glosa.** Ac si
dicat cum populus israel exiret de
egypto. **Tunc.** Acta est in dea
sanctificatio eius. v. sanctificatus
est p'ls ille in india. v. in terra pro-
missionis colendo verum deum que
terra ante erat per idolatriam pollu-
ta. Et israel potestas eius. v. ille
populus israel factus est potens

interpretatur. israhel potestas eius
israhel videns deum interpretatur.
Ac si dicat. habendo deum pre oculis
et cognoscendo quod omnia videt:
efficitur potens ad resistendum; dy-
abolo a ad bonum faciendum. Vn-
de Aug⁹ ait. Magna nobis iudici-
tur benefaciendi necessitas cuius an-
o oculos versamus iudicis cuncta cer-
nentis. Vnde dicit quidam homo ver-
sus Cuius quid turpe facis quod me
spectate rutes et erubesceres. Cur
spectat deo non magis ipse rutes
Propter hoc dixit dauid super Provi-
debam dominum; in conspectu meo
semper. Hoc etiam notat cuius sub-
dit. Quare. Super peccator mundanus
Calli. qui more vinctu tumi-
dis cogitationibus flu-
at. Lydit. Dugo deum
iudicem suum; oculo cordis La fugit
de peccato ad deum. Jordanis inter-
pretatur rivus iudicij per quod si-
gnificatur peccator qui se iudicat
a humiliat. Hic cognoscens pecca-
ta sua conuersus est retrorsum La
consuetudinibus suis prauis ad
deum. Et de ista conuersione On-
tes. et prelati qui excelsi esse debent
per altitudinem vite; sicut sunt per
culmen dignitatis a potestatis. Hij
exultauerunt ut arietes. quia gre-
gem suum ad caulas domini diu-
no auxilio perducunt La colles. et
minores sacerdotes exultant etiam
de conuersione peccatorum qui sunt
sicut agni ouium. id est simplices
edocati a prelatibus a pastoribus ma-
gnis. Quis est tibi mare. id est
peccator qui fugisti. a peccato ad

deum La tu iordanis. et penitens.
quia conuersus es retrorsum. Cur
veltras consuetudines dimisit. et
Vnde vos. Montes exultatis sicut
arietes. protegetes a ducetes gre-
gem suum. La colles sicut agni ou-
um. Propheta per seipsum inter-
rogat et sic respondet dicens. Ha-
cie domini mota est terra. et a respe-
ctu diuine misericordie peccator con-
uersus est a terrena sua conuersa-
tione ad penitentiam. La facie dei
ia iacob. quia ipse est deus iudanti-
um contraria. Nam iacob inter-
pretatur iudator vel iudans. o-
culi vero qui non iudantur contrari-
cia se se eis subiiciunt habentes
deos alienos ut sunt luxuriosi a gu-
losi. de quibus dicit ap⁹ l⁹ ad phi-
lipp⁹. iij. Quorum deus venter est.
Qui conuertit petram in dura cor-
da peccatorum. In stagna aqua-
rum. id est in abundantia lacrima-
rum. sicut de Petro negante do mi-
num. et de Maria magd⁹. ac alijs
multis legimus. et rupem in fon-
tes aquarum. Sed quod quisque deflet
peccata sua hoc non habet a se. si-
a diuina gratia. Vnde subditur.
Non nobis domine non nobis. et
attribuat gloria de conuersione nra
sed nomini callio Cuius
tuo da gloriam callio gratia
penitemus. unde subditur. Sup-
mericordia tua a veritate tua. pre-
dicitur tibi gloria a non super ope-
re vel merito nostro. quasi dicat. Quia
conuersi sumus: de tua misericor-
dia est a quod agimus penitentiam.
veritas quidem est a iusticia a dei

bus decora iteratione referunt et ex
celsus ordo pontificum: non in gene
rali commemoratione sed speciali
preconio laudaretur. Aaron enim
in populo iudeorum primus sacer
dos electus est. cuius commemora
tione ipse ordo merito declaratur.

Hugo Et ne spes omnium fi
delium christianorum;
presumptio videatur ostendit quod spes
eorum non est sine timore dicens
Qui timent dominum timore fi
lii. **Speraueunt in domino**. **1^a p^o**
col. spe formata caritate. que est
expectatio future beatitudinis ex me
ritis et gratia proueniens. propter
quod **ad iutor eorum et protector**
eorum est. quantum spectat ad sa
lutem. ideo possunt dicere. **omi**
nus memor fuit nostri. nobis be
faciendo. **la benedixit nobis**. in spi
ritualibus bonis nos multiplican
do. **Hugo** **Benedixit domui is**
rahel. videlicet omni populo christiana
no. **la benedixit domui aaron**. ordini
videlicet sacerdotum. **Benedixit oib⁹**
deu colentibus. qui timent deum
pusillis et maioribus. **saltem benedi**
ctione sinistre cunctis bona tempo
ralia largiendo. **Un sapie. vi. dicit**
Dusillu et magnu fecit ipse et equa
liter est ei cura de oibus. Congau
dens propheta benedictionibus fide
lium qui sunt in statu gratie optat
eis benedictionis augmentum dicens
Abiciat dominus. **ad hoc bonum**
quod habetis iam. **super vos.** sua gra
tiam augmentando. **super vos.** me
ritum multiplicando. **la super fili**
os vestros. et super imitatores vestros;

quos verbo doctrine aut exemplo bo
ne vite genuistis vel super opera ve
stra que per desiderium deuotionis
acqui **nico**. **Benedicti vos do**
minio. per consecra
tionem gratie in presenti et glorie
in futuro. qui fecit celum et terram.
propter quod potest dare suam; be
nedictionem in presenti vita. que
per terram designat. **Et benedictio**
nem glorie in futuro cui dicit. **Ve**
nite benedicti patris mei percipi
te regnum. que per celum signatur.
Quod adhuc amplius declarat di
cens. **Celum celi domino.** hoc est
celum empyreum quod est supra
firmamentum competit specialiter
domio quia ibi magis reuertit sua
gloria in angelis sanctis. **terram**
autem dedit filiis hominum id est
habitationi eorum pro vita presen
ti in qua si debite viuant atque deum
colunt assumuntur ad habitacio
nem celestem cum angelis. **fm q^o**
dicitur Mathei. xxij. **In resur rechio**
ne erunt sicut angeli dei in celo.
Postquam ostendit quod deus est colen
bus. consequenter ostendit de qui
bus. et loquitur de cultu merito
dicens. **non mortui laudabunt**
te domine. quia amplius non faci
unt opera meritoria ad laudem tibi
ad meritum sibi. que sunt extra sta
tum merendi. **neque omnes qui de**
scendunt in infernum. quia non est
in inferno deo laus sed magis blas
phemia. **Sed nos.** fideles christia
ni qui viuimus. **habentes fide in vi**
ta presentis benedicimus domino me
ritorie quod status meriti durat usque

ab mortem **Jer.** Ex hoc scilicet
 tempore quo incepimus intelligē
 bonum et malum. Nunc. **Pro**
 laus viuentes La vsq in seculū
lis est q̄ dū hoc seculū durabit.
 quia tunc deficiet tempus meriti:
 permanebit tamen laus sanctorū
 in patria sicut in psalmo. lxxviii.
 didum est. **Beati** qui habitant in
 domo tua domine: in secula seculo
 rum laudabunt te **Cassiod.**
 Commonemur in hoc psalmo per
 similitudinem veteris populi vani
 tatem et concupiscentiā huius mū
 di quasi egiptiacam dominationē
 relinquere vt possimus ad terram
 promissionis christianitatis itine
 re peruenire **Festinemus** intrepī
 di aduentu enim domini abuersi
 tates nostre solute sunt. mare id ē
 amaritudo peccatorū fugit a fide
 libus. **Jordanis**: retro timore: con
 uersus est. **Simulacra** gentiū q̄si
 metalla insensata contempta sūt.
 domini nostri gloriā vbiq̄ celebra
 tur et predicatur. et id iuuante do
 mino psalmorum virtutes studio
 sissime perquiramus quomodo se
 fidelib⁹ aperiuunt et incredulis sem
 per abscondunt **Collector** Do
 na nobis eterne rex glorie archa
 na sacre scripture fidelit̄ intellige
 re vt per ea tue voluntati incessantē
 obediāmus qui es benedictus in se
 cula seculorum **Amen**

Psalmus Cxiij

O Alexi quo ^{miam} exau
 Titulus Alleluia. **Expo**
 sicut ei⁹ p̄cessit i ps. **Cv.**
Jeromin⁹ **Hic** psalmus v̄cē
 continet fidel̄ anime a deo peregrī
 nantis in regione viciorum sicut il
 le filius prodigus de quo loquitur
Luce. xv. Qui post longos labores
 et errores ab **Hugo** De hac
 eo suscipitur **Hugo** reductio
 ne de vicij⁹ ad virtutes. et de ipsa
 peregrinatione ad requieꝝ fidelis
 anima gratias agit dicens
O Alexi non dicit quid ab inhu
 endum q̄ nihil est diligēdū
 nisi deus aut propter ipsum **Pro**
co. Quomiam exaudiet domin⁹
lis est exaudiuit l̄ vocem oratiōis
mee l̄ futurum ponit pro preterito
 quī modus loquendi frequens ē
 in prophetis. et maxime in canti
 cis metricē scriptis qual̄ est psal
 mus iste in hebreo. **Et licet** deus
 sit de se diligendus. tamen cum ex
 audit deprecantem occasioneꝝ sibi
 dat vt feruentius eum diligat **Vñ**
 subditur. **Q**uia inclinauit domi
nus aurem suam mihi l̄ exaudies
me in preterito. sepius sicut a hic
 propheta loquitur de deo more hu
 mano. **Vnde** auris inclinatio non
 est aliud q̄ exauditio l̄ a in dieb⁹
meis inuocabo l̄ sperans exaudiri i
futuro. **Q**uia dederunt me do
lores mortis lis est tentacōnes pec
cati mortalis l̄ et pericula inferni i
uenerunt me l̄ nisi a te domine fue
ro adiutus in temptatione **Jer.**
Dolores mortis id est male cogita

tiontes sunt pericula inferni. O pera
mala sunt quādo anima cogitat a
peccare desiderat vicina est mor ti.

Hu ens euabel. **O**ribula cōez
Im corpōe per multas huius vite
penalitates. **L**a doloz. **L**o rdis. **L**im
uem. **L**id est pro bona muē tione re
putauit tanq̄ remediūm contra di
cta inferni perī.

Gre. Sancti pe
cula. **V**nde ait **Gre.** nas tēpo
rales libentius tolerant: quia per
eas euadere non formidant et nas
Ipse autem pene cogunt homines
ad deum refugere a ab ipso auxili
um postulare. **V**nde subdit **L**a no
men domini inuocauit. **q̄** **J**ohel. in
dicitur. **O**mmis q̄ inuocauerit nomē
dñi saluus erit. **F**idelis itaq̄ enu
meratis passionib⁹ suis exdamat
ad dñm vt aia eius a peccatoruz p
funditate liberetur dicens. **O** dñe
libera animam meam. **L**a corpore
mōrtis huius in quo sicut in carce
re captiua tenetur. **V**nde dicit apo
stol⁹ ad Ro. vij. **I**nfelix homo q̄s
me liberabit de corpore mortis hu
ius. hanc autē liberationē firmē
spērās sibi unq̄. **L**a misericors dñs.

hugo quia in dicitur aurē su
am mihi. **L**a iust⁹. **L**a quo
niā corripuit a castigauit peccato
rem ad veniam req̄rendam. **L**a deus
noster miseretur. **L**a flagellando fili
um quē. **V**nde Aug. ait. **M**a
recipit. **H**u gna misericordia
est in pñti misericordia nō osequi
La **C**ustodiens paruulos. **L**a humi
les. **L**a dñs. **L**a tanq̄ pastor eximius q̄
gregem suū ab inuersione dia boli

defen. **I**ero. **S**i quis magnus ē
dit **I**ero. **L**a supbus; hūc nō
custodit dñs. **H**ugo. **E**t quia
dominus humiles custodit. **I**ero. **L**a
humilitas fū. **L**a in penitencia a fla
gellis eius. **L**a. **L**a sic liberauit me. **L**a
laqueis dia boli. **V**nde legitur in vi
ta beati Antonij q̄ ostensi sūt ei la
quei multi a stupefactus quesiuit.
Domine quis euadet omnes istos
laqueos. **E**t responsum est ei. **H**u
militas sola. **C**um autem libera⁹
est homo a peccatis tunc debet va
careo a sibi. **V**ñ bñ addit. **O**n
uertere anima mea in requiem tu
am.

Iero. **M**und⁹ iste locus tri
bulationuz est a lacri
m aruz vbi nusq̄ est requies. **I**n de
seto sunt scorpiones. i. mari pyra
te a raptore a tempestate. in ci
uitatibus oculus meretricis qui ē
perditio.

Mico. **R**equies tua ē
hominis. **M**ico. in deo. teipuz
conuertere per gratiarum adionez
in quo solo mens humana quie
tatur fm q̄ dicit Aug. in li. o. f. f.
Inquietum est cor nostrum domi
ne donec quiescat in te. **L**a quia dñs
benefecit tibi. **L**a liberauit te a pericu
lo. **L**a quis peccati vnde subdit. **q̄** eu
puit aiaz meaz de morte. **L**a a peccō
q̄ est mors aie. **E**t per hoc. **L**a oculos
meos a lacrimis. **L**a quas oportet fū
dere pro.

Iero. **P**lorauit ad tem
peccatis. **I**ero. **P**us vt in semp
ternum gaudeam. **Q**ui in presenti
non plorat in futuro lacrimabit.
Vnde saluator ait. **V**e vobis qui
nunc ridetis: qm̄ flebitis. **I**erol.
Quomodo at anima liberata sit a

morte dedit dicens petes meos
 inquam eripuit la lapsum ut no
 cadrem in foueas peccati de via iu
 sticie. atq; p hoc placebo domino
1120. Quare no dicit iust? pla
 cebo. Rndet qz non pt hic
 ee pfect? **V**ideoo hoi? ee iustus a
 scio qz opa bona no habeo. vidoz
 hoi? esse scis et scia mea non e
 qz opa bona non habeo. **E**go aut
 noui consciam mea scio qualib? co
 gitacoib? cor meum fluctuat. scio
 quate m libidines remut. vido a
 lia legē repugnāt; menti mee a
 captiuatē me in lege pccā. **N**olo co
 gitare mala a tū cogito: qā inuit?
 et captiu? m malā cogitacōem tra
 hor. **E**rgo dico. **A**b o c cultis meis
 mīda me dñe. propterea nūc lōgo
 sermone vsi sumus qm m pñti secu
 lo perfectus iustus nemo pt esse.
 quia nemo mundus est a peccato
 Nec si vnus dici fuerit vita eius
 super **h**ugo Isti autem vlti
 teram **h**ugo mi tres versus
 magis proprie expom pnt anago
 gie idest per locutionē de supernis
 de ipsis morientibus morte corpo
 ris qui tunc pnt dicere: **C**onuertē
 anima mea in requiem tuam **H**oc
 est in vitam eternam. quia dñm?
 benefecit tibi. remittendo peccata
 tua. et te ad gloriam eternā vocan
 do. **Q**uia eripuit animam meam
 de morte. de qua dicit apōc. ij. **Q**ui
 vixerit non ledetur a morte secun
 da. oculos meos a lacrimis. quia
 in vita eterna nō est luct? sed gau
 dium. petes meos & intellectus et
 affectus animi mei a lapsu. quia

in christo fundati sūt eterna seculi
 ritate. **Placebo** domino in regione
 viuorum sine fine gratias ei agen
 do in patria celesti que est viuorū
 re **Cassiodoro** Salutaris
 gio. **Cassiodoro** psalmi isti
 us intentione tractata contra mū
 di dolores. animi fortitudie debe?
 ei obicere. **N**on enim abiciendus
 est dolor qui perducit ad requie:
 nec durus estimandus est fletus:
 quia eterna gaudia subministrat
Intendamus nō ad hoc quod pa
 timur. sed quod speramus: quia tē
 porale malum sine dubitatione
 mollescit cui? prosperimus inten
 ditur finis. **R**ogemus ergo omni
 potentiam christi vt per ipsius ad
 iutoriu; illa nobis non fiant aspe
 ra que nunc videntur austera.
Ipsi profecto in regione viuorum
 placebim? : si in hoc seculo mortifi
 care nostra cor: pora pro ipsi? amo
 re festinemus. **C**ui cu patre et san
 ctō spiritu est honor et gloria in se
 cula seculorum. **A**men.

Psalmus Cxx
Quedidi pro
 pter quod locutus suz
Titulus Alleluia
Cassi. Per totum hunc psal
 tum inuidorum mar
 tium verba referuntur. **V**nde po
 pulis ille martirum reuerendum
 ordinem recte fidei seruans. ait
Quedidi propter quod locut?
 sum. **D**ixit se dicit credidit
 se. a postea fuisse locutum: qā post

veram fidē sancta debet venire cōfessio
hugo Nec sufficit fides nisi sequatur cōfessio quā oportet. vñ **Luc. ix.** Qui me erubuerit videlicet cōfiteri vel sermones meos: hunc filius hominis erutescet cū venerit in maiestate sua: ex qua cōfessione fidei. **Legō autē hūiliat⁹ sum nimis.** et multas tribulaciones passus sum a tyrannis. **Et dicit nimis** ad denotandū immensitatē timorū in quibus ex hūana infirmitate pauebant. **Call** Et ne quis putandi mīes. **Call** taret hāc veram fidē cōfessionē viribus mortaliū applicandā cuius propria et infirma humanitas proficit. dicens. **Go** dixi in excessu meo. **Ad** supernā cōtemplationē per excessum mentis eueat quā aīa a sordē corporea purgata causas rerū manifestis speculatiōibus intuet. **Mete** igitur rapta ad eterna dixit. **omnis** homo mēdax. **Aug** Quantū em̄ ad ipsū; hōminē pertinet mēdax est sicut petrus: qui de se p̄sūpsit nō negare dominū mēdax inuentus est. **Iero** Quis em̄ veritatis p̄t eē in hoc mundo: cū umbra sit vita n̄ra sup̄ terrā. **Cal.** Quā p̄t hęc nos regula certa constringat ut quā carnis fragilitate mēdaces sum⁹ n̄m esse fateamur: quā dō veraces. **Simis** munibus applicet. **Iero.** **Vex** dicit dauid an mētē. Si vō est oīs hō mēdax. et hoc quod dicit: oīs hō mēdax. **vex** est. ergo et ipse mētatur a verū dicit. **Inueni**erūt em̄ p̄bi sua deceptione palatissimos p̄a arte: quōm eodem ser-

monē a verā quis dicat et mentiaatur p̄pter quod dicit ap̄ls. **Videte** ne quis vos seducat per phiam et vanam deceptionē hōim. **Qui** dū hōies sum⁹ mētatur: quā fuerit dū definem⁹ mētari. **Si** quōs sc̄s ē dō efficit et definit eē hō carnalia sapiēs et amās a iaz non mentitur hō. p̄cō suo mendax. **deno** dei verax. et iō iā nō hō. **Hoc** itaq; cōsiderās deuotus populus fidelū et videns grā dñi se factū veracē cōter subiūgit dicens. **Quis** retribuā dño pro oib⁹ quē. **Hu.** Dñs p̄mo tri retribuuit m̄. **Hu.** buit nobis corpus et aīam in creatiōe: et retribuuit vīem retribuuit nob̄ semetip̄m in creatiōe fact⁹ hō. celsus a lapis. iū dicit trahit. flagellis vberat. et crucifixus. **Hec** fuit rebucio et itata fbutio. **Quis** reddā per illa. **sequit** **Calice** vīz passionis et mortis. et hoc quod ad mīes. **Ac** si dicat Christus pro nobis passus est: et ego pro nomine eius paciar. **Aliud** nō habeo quod ei retribuam. **Vel** calicem salutaris accipiam. et corporalis penitencie austeritatem. **Vel** calicem sanguinis salutaris et christi ihesu. **In** hebraico ita habetur. **Calicem** ihesu accipiam. **neq;** hoc quod offeram a mortis calicem aut penitencie hostiam. est mee virtutis sed gracie dei. **propter** quod **In** omen domini inuocabo. **per** hūmitem oracionem. eius gratiam et misericordiam postulando. **Nicolaus** Nota mea dō mino reddat. **implendo** promissiones deo factas

coram omni populo eius. Ut ex
emplo meo alicuius prouocet ad lau-
dem dei iuxta illud Mat. v. Sic luce
at lux vestra coram hominibus ut
videant opera vestra bona a glori-
ficient patrem vestrum qui in celis
est. Preciosa in conspectu domini
 mors sanctorum Iesus quia per il-
lam veniunt fideles ad regnum ce-
lorum. Nam Sapientie. x. Iustus
si morte preoccupatus fuerit: in re-
frigerio erit. Domine. profite-
or conditionem meam. Quia ego
seruus tuus sum. Emptus a redem-
ptus sanguine tuo. Lego seruus tu-
us. per susceptionem baptismi: in
quo seruire tibi promisi. Et filius
anale tue. id est ecclesie que eccle-
sia quia seruit hic humiliter: dicit
tur an **hugo** In futuro erit
cilla sponsa quando erit
in amplexu sponsi christi. Et quia
in martirio dimittuntur omnia pec-
cata ideo subiungit. Jeupisti vim
cula mea. id est peccata quibus li-
gabam iuxta illud proverb. quanto
strumibus peccatorum suorum con-
stringitur. Iero Quicquid sanctus
morit sua mor-
te. qui misericordias operatus est.
licet sit sanctus: a fecerit signa: de-
mores elegerit: non vadit se ar. ad
dominum. hoc scit eius conscientia
quando videt dominum: martir au-
tem a si post baptismum peccauit
rit tamen ex secundo baptisate
martiri ablutus securus vadit ad
dominum. Hugo Et accepta
a te domine peccatorum meorum: re-
missione. Tibi sacrificabo hostiam

laudis. In adando me i penitentia
 cum gratiarum actione. Let romē
domini in uocabo. Ne de tuis benefi-
cijs mibi collatis sim aliquando in
gra. Calli Notandum autē qd
tus. iste versus tantam
virtutez creditus est habere ut a
nonnullis hominibus dicere tur pos-
se peccata dimitti si euz in fine vice
sue certa confessione congeminēt
Hugo Iste autem fidelis gra-
tiaū actionem replicans subiūgit.
Ota mea domino reddam in cō-
spectu omnis populi tuis. videlicet
 in atrijs domus domini. hoc ē in
 sancta ecclesia militante: que ē do-
 mus orationis in ipa persoluiam
 que promisi domino. Et deinde lau-
 dabo te domine in medio iherusa-
 lem. O ierlm celestis patria in qua
disruptis vinculis humane fragili-
tatis sancti eterne pacis visione fru-
un Collector Rogemus
tur dominum Je-
sum ut per suam gratia: compres-
so in nobis bello carnali: caritatis
sue nob pace largita: filijs sui ef-
fecti ierusalem celestis et si nō me-
remur martirio coronari saltem in
studijs similibus possimus inue-
niri et post huius vice terminum
miseri corditer adiungi ipsi domio
nostro Jesu christo. Cui cum pa-
tre a spiritu sancto est honor a glo-
ria in secula. f. Amen

Psalmus Cxvi.

Laudate do

Syco. Pro titulo p̄mit
titur huic psalmo Alle
luia quod siḡt laudate deū In hoc
enim psalmo inducunt omnes po
puli tam iudei q̄ gentiles ad laudē
deite a duentū ipsius christi qui in
stituit vnam ecclesiam de iudeis a
gētibz ad dei gloriam a honorez.
a hoc modo allegat Apl's scriptu
ras huius psalmi ad Rom. xv. di
cens. Dico enim ipsum Iesuz chri
stum ministrum fuisse circumcisio
nis id est populi iudaici Et iterum
Laudate dominum omnes gētes.
a magnificate eum omnes populi
quod accipitur ex principio huius
psalmi. Ista autem preuidens da
uid in spiritu ait.

Laudate dominum omnes gē
tes id est omnes gentiles ad
fidem vocando. Laudate eum omnes
populi. **Iero** qui ex iudeis fuerit
li. **Iero** conuersi. quod ti
tulus ille prenucliauit quem sup
crucem dominicam Pylatus posu
it criptuz hebraice grece a latine.
ad denotanduz q̄ christus ess; rex
tam iudorum q̄ gentiuz ad eius
fidem venientiu qui hic ad christū
laudandum. **Q**uod nota q̄
inuitantur. **Q**uod nota q̄
ponit iudeis hic. Quia pauci de iu
deis primo crediderunt. a multa de
gentibus s̄m q̄ dicit apl's ad Ro
ma. xi. **C**ecitas ex parte cōtigit in
israel donec plenitudo gentium in
traret vt sic omnis israel saluus fi
eret. quia iudei conuerterentur circa

finem mundi. a ideo hic inuitantē
ad laudem post gentiles. Cuius lau
dis rationem subdit dicens. Quo
niam confirmata est super nos. Ita
iudeos q̄ gentiles conuersos. Misere
ricordia eius. **L**oquitur de futuro
per moduz preteriti propter certi
tudinem. **H**ugo **H**ec dñi mi
prophetie. **H**ugo **H**ec dñi mi
fuit in eius incarnatione. a confir
mata est in eius passione. **V**nde
dixit. **J**ob. xix. **C**onsummatuz est
a veritas domini. id est ipse cristus
qui dicit de seipso **J**ob. xiiij. **E**go
sū via veritas a vita. **L**manet in eter
num. **S**im q̄ dicit Apl's ad heb. xiiij.
Jesus autem heri a hodie. ipse
a i secula. **V**el veritas domini ma
net in eternuz in eis que promisit
iustis: sive in eis que minatus est
in **C**assi. **D**arius q̄ dicit psal
pijs **C**assi. in plenissima bre
uitate concludus est. **Q**uid enim am
plius potest dici q̄ vt creator debe
at toto orbe laudari. **O** dulcis am
miranda psalmorum diuersitas.
mō paucis sententijs salutaria di
cere: modo magnalia diffusa ora
tione narrare: vt tibi oīa mōlitas
nec i ipsa cura sustineret fastiduz
cui prestat amena varietas appe
titum. **E**tiam per hoc nobis futuri
ēgni status signatur vbi diuersa
merita sanctorum pro aduuz qua
litate fulgebunt: a; tamen omni
bus vna beatitudo a suauitate eterna
pre **ieronim** **N**os igitur
supplices deprecemur vt se laudan
di tribuat efficaciaz. a confirmet

super nos misericordiam suam mit-
tens in nobis spiritum sanctum qui
exurens noxia illuminet profutu-
ra. Cui cum patre et spiritu sancto
est honor et gloria in secula seculo-
rum Amen.

Psalmus Cxxvij

Confitemini
domini. Titulus Alleluia
patet eius expositio in Cy. psal.

Hugo In precedenti psalmo
egit propheta de confirmacione
misericordie dei. In isto
ostendit per quod fuerit confirmata
videlicet per misterium incarnationis
et passionis christi. Est enim
psalmus unus eorum qui dicuntur
de primo adventu christi

Unde saluator Mat. xxi
loquens de seipso iudeis
reprobando allegat litteram hu-
ius psalmi dicens eis Nunquid le-
gistis in scripturis. Lapidem quem
reprobauerunt edificantes hic factus
est in caput anguli. Item ac-
tum. iiii. Petrus ostendens pri-
cipibus sacerdotum christi glori-
ficacionem post eius passionem de
eo dicit. Hic est lapis quem reproba-
tus est a vobis edificantibus qui
factus est in caput anguli. Et non
est in aliquo alio salus. Ex quibus
patet quod psalmus iste ad litteram
loquitur de **Colle.** Presertim
christo ab illo loco
lapidem quem reprobauerunt su-
pradicto a citra potest idem psal-

mus moraliter exponi

Cassi. Fidelis itaque populus
peccatorum nexibus
absolutus in prima parte genea-
litae honoratur ad laudandum domi-
num cum dicitur

Confitemini domino. **Hugo**
confessione laudis et pro hoc
domino quoniam bonus. In se natu-
raliter et etiam quoniam bonus nos
facit per suam gratiam

Augu. Non potuit laus dei
breuius explicari quam
ut diceretur quoniam bonus. Quid
sit grandius ista breuitate non vi-
deo. cum sit proprium deo quod bonus
est. **Quoniam in seculis misericordia eius.**

Hugo quia semper subiecit
deote eum requiren-
tibus. Et quia qui in hac vita non
requirit misericordiam dei preue-
niendo: certe in futuro non inueniet
eam sed potius iram propter quod
subditur. **Dicit nunc.** et in prese-
nti vita dum adhuc tempus est me-
rendi. **Liber.** id est populus christia-
nus videns deum per fidem. **Quoniam**
bonus quoniam in seculis mi-
sericordia eius. quia post hanc vi-
tam tribuet bonis misericorditer
vitam eternam. Et si communis po-
pulus christianus delect dominum
laudare multo fortius sacerdotes
et ministri ecclesie. **Unde subdit.** **Dicit**
nunc domus aaron quoniam bo-
nus est dominus: quoniam in seculis
misericordia eius. In his duo-
bus versibus ponitur domus p-
fami. **Mico.** Et quia non est spe-
cialis laus in ore

peccatoris **Eccl. xv.** **I**deo circa prebi-
ctos ad laudem dei inuitatos ostendit
quorum laus est deo accepta dicens
Uscant nunc qui timent dominum
timore filiali qui timent offensam pa-
tris qui bonus qui in seculum misericordiam
eius qui gratis misericordie sue dona dedit
Deinde adducit rationes inducentes
ad dei laudem. **hugo** **T**ribula-
tione cordis
vel corporis inuocauit dominum. pete
do auxilium. et exaudiuit me in la-
titudine domini. Hoc fit quoniam in tribula-
tione pacem prestat. et in latitudine
domini. hoc est in spe premiorum eterno-
rum suos fideles confortat. Nec tamen de
tribulatione liberat dominus fideles su-
os. sed adiuuat in bonis proficiendis
unde subdit. **D**ominus mihi adiutor
non timebo quod faciat mihi homo. id
est quod libet inimico carnalis qui uisua-
liter religiosorum propositum persequitur. **D**ominus
mihi adiutor. et ego despiciam in-
imicos meos. uide licet mundum carnem
atque dyabolum. Mundum quem delemus
despicimus propter suam uanitatem. Dyabo-
lum propter sui malignitatem. carnem
propter suam uilitatem. Et quod hi inimici
non humano sed dei auxilio deuincun-
tur. **I**deo **Rico** **B**onum est
subdit. **Rico** **C**onfidere in domino
qui non deficit in necessitate. qui confidetur
in homine. qui nihil ex se potest. **U**n-
de **Iere.** **M**aledictus uir qui confidit in ho-
mine et ponit spem carnis brachij
sui a domino re. **I**ero **B**onum est
cedit cor eius. **I**ero **S**perare in do-
mino. qui uitam largitur eternam.
Spes enim est certa expectatio futu-
re beatitudinis. **L**icet sperare in princi-

pius. quorum potestas cum hoc mun-
do la bitura. **H**u. **L**omnes ge-
nuales. **U**oia uia
cia que faciunt homines gentilitate uiuere.
Circuierunt me. obsiderunt me te-
ptatione. **Q**uoniam in nomine domini. hoc est in
auxilio domini fugati sunt a me in-
fultus demoniorum. **Q**uoniam uultus sum in
eos. amputando capita eorum. hoc
est primos motus temptationum.
quia eis non prebui consensum. **Q**uoniam
circumdederunt me. **I**dem in fultus uiciorum tam cogita-
tione quam locutione. **E**t in nomine domini
uici eos. **Q**uoniam uultus sum in eos. **I**dem
dictam per mortificationem carnis
de eis faciendo. **Q**uoniam circumdederunt
me sicut apes. **Q**uoniam uicia et temptati-
ones uiciorum preponderant in delecta-
tione melleam et dulcem. sed conside-
raui finem quomodo pungunt per eterne
mortis obligationem. sicut apes ge-
runt mel in ore. et aculeum in cauda
quo pungunt. quod multi sunt qui bene-
dicunt quod peccata ita pungunt. sed tamen
de se confidentes non curant uitare oc-
casionem ex quibus surgunt tempta-
tiones ardentes in concupiscentia
Ideo subdit. **Q**uoniam exarsit sicut ignis
in spinis. **Q**uoniam dicit. **N**on potest esse qui ui-
tetur peccatum si occasione quod se ex-
ponat propter quod dicitur **Eccl. ix.** **A**uerte
faciem tuam a muliere compta. pro-
pter speciem mulieris multi perie-
runt. et ex hoc concupiscentia quasi ignis
exarsit in cogitatione. **A**pul-
sus. **A** temptacione. **L**euerfus sum.
non uales per me resistere tempta-
tionum. **U**t caderem. **I**dem peccatum. **Q**uoniam dominus sus-
cepit me. **I**ero. **Q**uia confidens in

in eum: ipsum solum adiutorem quasi
ui. Ipse est **Hugo** **Fortitudo**
em est mea pro quem
fortis sum in bello et in uiciis et laus
mea. Ipse est bonus: castus: humilis
sum hoc est ab ipso qui me lauda-
bilem fecit et factus est mihi in salu-
tem. propter quod seculi huius pericula euade-
re ualeo et eternam uitam adipisci
Ipse enim est fortitudo et laudatio et
salus eterna beatorum a quo sancti
magnum habent gaudium. **Jo** subdit
Ueritatis et spualis et la-
lutis. et propter saluam facti sunt. est li-
bera uoluntas iustorum. et in conscientijs
ubi sancti semper leti sunt. quibus fo-
rtilis affligant. unde apostolus. ii. ad
corinthios. **G**loria nostra haec est testimoni-
um conscientie nostre. **E**t ut cognosce-
res unde illud gaudium uenit: conse-
quen ter subiungit. **D**extera domini
et chris. **H**u. **L** fecit uirtutes. **D**e
stus **H**u. **q**ua subdit. **D**exte-
rabam exaltauit me. **E**t de luto uicio-
rum eleuans me ad statum gratie. **E**t
dextera domini fecit uirtutes. **I**ustobis
de me in eo. **C**ast. **Q**uid enim po-
tem statu. **C**ast. **Q**uid enim po-
tentius quam peccatoribus dare beatitudinem. de infir-
mitate perfectionem. de hoste fortissi-
mo infirmis offerre uictoriae. **T**an-
ta ergo fiducia de dono dei accepta
fidelis populus sequens dicit. **N**on
moriar. **H**ugo. **M**orte culpe.
nec gehenne. **S**ed uiam. **U**ita gratie
in presentia: et glorie in futuro. **E**t narra-
to opera domini. **I**psius de predictis be-
neficijs cum gratia adione laudando
deinde ostendit eam quae non mo-
rietur morte eterna dicens. **C**asti

gans castigauit me dominus. **H**ec ge-
minationo notat utilitatem castigati.
unde subdit. **E**t morti. **U**ide licet culpe
non tradidit me. **I**acti dicat. **A**mor-
te peccati eripuit me propter castigationem
Cast. **I**lle enim morti non
tradidit cuius hic uicia
commissa purgantur. **H**ero. **C**a-
stigat nos dominus ad probationem mul-
tis uerbis ut probatos eruat
a morte perpetua. **H**ugo. **D**einde
de dicit anima iusti egredientes de corpore
Aperite mihi portas iusticie. **Q**uasi
dicat. sicut terra aperit corpori: ita
celum aperiat anime. **P**ropter quod
iste uersus canitur in exequijs mor-
tuorum. **E**t tunc dicit portas iusticie.
quod tunc non est tempus misericordie sed
iusticie. **U**nde fatuus uirginibus tunc
dicentibus illud. **M**at. xxv. **D**omine domine
aperi nobis. **R**espondit. **A**men dico uobis
nescio uos. **Q**ui autem hic iusticiam fe-
cerit sancte uiuendo. tunc se cure bi-
cere poterit. **A**perite mihi portas iu-
sticie. **I**ngressus in eas. **Q**uasi dicitur
fuerit. **I**nter in gaudium domini tui. **T**unc
Confitebor domino. **Q**uia in patria est
confessio laudis sempiterna. **H**ec por-
ta domini. **S**upple est iusticia. **P**ropter quod. **L**u-
sti intrabunt celum. **L**i. ca. **E**t per eam. **U**el
per hic uisibilis exponi allegoice ho-
mo. **A**pe- **C**irca quod sciendum
rite **nico** **q**uod saluatio generis
humani facta est propter fidem christi pas-
si et glorificati. **P**ropter quod **D**auid lo-
quens in persona generis humani il-
lud primo. **A**perite sibi ingressus hu-
ius fidei dicens. **A**perite mihi portas
iusticie. **S**acra noue legis quibus iu-
stificantur fideles. **E**t ingressus in eas

id est illis recepitis. confitetur. nomen
ni tuo. ei gratias agendo. Et quod omnia
sacramenta habent efficaciam a cri-
sto eo quod omnia fluxerunt de latere eius
in cruce dormientis. Ideo subditur.
Hec porta est christus filius domini dei
patrius. **Acti dicat.** Omnes porte pre-
dicte sacramenta referuntur ad
vnam portam que est christus. **Vn ipse**
dicat Jo. x. Ego sum ostium. per me si
quis introierit: saluabitur. **Idem sub-**
ditur. **Iusti intrabunt in eam per fidem et**
deuotionem et sic per eam intrabunt ad
gloriam. **Demum ouertit sermonem**
ad dominum. **Hugo** Confitebor tibi
dicens **Hugo** Confessione laudis
Liquam exaudisti me. **Resimendo me**
per mortem tuam. **L. sic factus es mihi in**
salutem. **et me saluator.** **Quo autem**
hoc factum sit. **sequens declarat. d.**
Nico. **L. Apud.** **I. christus que**
est vocatus lapis. **De que**
dicatur Dan. ij. Lapis autem que percussit
serat statuam: factus est mons magnus
et impleuit vniuersam terram. **Hu-**
go. **Et loquitur per figuram que**
dicatur antithesis quoniam casus ponitur
per casum. **Dic autem ponitur lapide per la-**
pis quem probauerunt edifican-
tes. **nicol** videlicet sacerdotes
spectabat officium edificare in fide et
moribus populi. **L. factus est in caput**
anguli. **ostituentis vnam ecclesiam de**
iudeis et gentibus. **qui ipse est caput et**
pastor. **propter quod dicit Job. x. Et ali-**
as oues habeo que non sunt ex hoc ouili-
o et illas oportet me adducere et fiet
vnum ouile. **Call.** **Et ne lapide**
vnum pastor. **Call.** **istius de sare-**

is montibus putares extrisum. conse-
quenter adiunxit dicens. **Adhuc factum**
est istud. **et a christo facta est**
istavnio. **L. est mirabile in oculis**
nostris. **nic.** **Fideles enim que ex iude**
admirationi sunt quoniam viderunt spiritum san-
ctum dari in signo visibili. **Cornelio**
et alijs gentibus que cum eo erant sicut
legit Act. x. Et obstupuerunt ex cir-
cumcisione fideles que venerant cum pe-
tro. quoniam in nationes gratia spiritus sancti
effusa est que vniuit gentiles et in-
deos in vna cruce. **hugo** **In oculis**
sati ecclesia. **Augustini** erat dei de men-
tia multum mirabilis quod de hoc factus
pativoluit per salute nostra. sicut de
ipso cantat ecclesia. **Rec faciebat**
vllis diebus dulcedine mirabili con-
siderare altitudinem consilij diuini sup-
salute generis humani. **Ite sapiebat**
hic propheta et sapie ecclesia. **Vnde subdit**
Rec. **id est tempus noui**
dies. **nico.** **testamenti.** **quod vocat**
dies ratione veritatis reuelate que late-
bat sub figuram obscuritate. **propter**
quod Paulus ad Romanos xij. vocat ve-
tus testamentum nocte. et nouum te-
stamentum die diem. **Propter precessit: di-**
es autem appropinquauit. **L. quoniam se cit**
dominus. **Licet enim faciat omnia tempora genera-**
liter: tamen dicitur facere aliquid speci-
aliter propter bonum quod in illo contin-
git secundum modum visitatum loquedi quez
tenet hic scriptura loquedo de tempore
christi. **Hugo.** **Leuitemus.** **corpo-**
re in operibus bonis
L. letemur. **corde deuotis orationibus**
L. ea. **et propter istam diem.** **Iste versus**

cantat multo hies in die resurrectio-
nis domini que specialit et pprie di-
citur dies eo q sol iusticie christi
de noster tuc ortus est de sepulcro
a tenebras infidelitatis amouit. i
q die dyabolus ius perdidit. et mu-
dus salute accepit. Deinde plus
christian oionem facit p salute
eterna obtinenda dicens **Odne**
saluu me fac. luterando me de peri-
culis a malis huius mundi. **o dne**
tene prosperare. i prosperum facito
iter illud quo ad te post multos la-
bores. **Hu.** duo em ista pls
uertor. **Hu.** iste petit christia-
nus. s. vt hic eripiat a peccorum
morte a post hanc vitam collocef
in requie sempiterna. **Prosperare** ei
est aliqd asper facere tranqllum.
vt ingrata fiat nob mala pterita:
que credimus i etna gaudia com-
mutab. **benedict** qui venit in no-
mine **Nico.** id est cristus q ve-
nit in noie patris
p salute mundi. Et hoc modo cāta-
bant pueri christo ad passione m-
uenient vt dicit **Matth. xxi.** Et de il la-
laude videt hic **Dauid** pphetasse
Hugo Et quia populus chri-
stianus pcepit de bene-
dictione christi in participatione
sacramento. **Id** in psona epoy
a sacerdotuz se eam eta ministran-
tium a loquentium ad sbditos: s
iungitur. **Benediximus** nos sa-
cerdotes **vobis** lo sbditi **de domo**
dni i de ecclesia de qua sumuntur
baptismus: eucharistia a alia sac-
menta. In quibus benedictio a au-
gmentuz gratie datur. Sed q ista

benedictio nō est a sacerdotibz licz
per eos ministratur. **Id** subūgit
de dñs. **Cast.** Ac si dicat. **Im**
christi. **Cast.** mo nō nos sed
deus dominus benedixit **et illu**
xit nobis tam maioribz q mino-
ribus grām sue benedictionis infū-
den. **Aug.** et spm sanctū oferen-
do. **Aug.** ad intelligēdum
scripturas. Et q eadez potestas re-
manet in rectoribz ecclesie. **Id** ad
eos sermo dirigit cū subinfertur
Constituite diem solennez i di-
es solennes nātatis a resurrectōis
christi a similes q constituti sunt p
ecclesia. **In odenis** i vt populz
fidelis conueniat ad ecclesiam in den-
sitate plebis **Translatio hebraica**
h3 in ogregationibz. Et translatio
romana h3 in confrequētationibz
videlicet populi cristiani **vsg ad**
cornu altaris i ita q ecclia imple-
atur popu **Greg.** ix. moralū
lo a dero. **Greg.** Moraliter
autem solennem diem domino in
frequentatione constituit qui se assi-
due in eius desiderio affligit. Qui ni-
miz solennitatis dies vsq ad alta-
ris cornu precipit tendi. quia tam-
diu necesse ē vt qsq quis se afficiat:
quousq ad superni sacrificij altitu-
dinem id est ad gaudia pertingit
etere. **Aug.** Vbi nihil aliud dice-
na **Aug.** mus nisi **Deus me**
us es tu. **Pscol.** domine Iesu
christe **oficebor tibi.** confessione
laudis **Deus me? es tu a exalta**
te. tua magnalia laudādo a enac-
rando. In ecclā solet fieri talis cofes-
sio. a narratio in predicationibus
R. iij.

Confitebor tibi domine. Vox est ec-
clesie deū laudantis. Quomā exau-
disti me. Deprecante; deuote. Et fa-
ctus es mihi in salutē.] profitendo
gratiam in presentia gloriam i fu-
turo. Propter quod inuitant oēs
generaliter ad laudē dei cum subin-
ferēt. **C**onfitemini dño qm̄ bonus
quomā in seculum misericordia
eius.] Sicut incipit hunc psalmū
sic et finit vt ab initio credulitatis
nostre vsq; ad finem vite fiduciam
in domini misericordia habeamus
a eius laude. p̄seueranter confite-
amur. **grego.** Super euange-
liuz. xv. Pensa-
te caustissimi misericordiaz condito-
ris nostri. Peccatē nos videt a pertu-
lit: qui nos ante culpam peccare p̄-
hibuit. et post culpam expectare
ad veniam non desistit. Ecce a nob̄
contemptus est a tamen nos non ces-
sat adhuc superbe aūsos: benignē
reuocare. Et quia ferre nos aduer-
santes. potuit: vt reuertamur: mu-
nera promittit. **H**abete ergo fidu-
ciā fratres mei de misericordia sal-
uatoris nostri. **C**ogitare que faci-
tis. recogitate que fecistis. demen-
tiā superne pietatis aspiciē et ad
misericordem iudicem: du; adhuc
expectat: a; lacrimis venite. Et sic
portas iusticie ei; intrare toto cor-
dis affectu studete. **C**ōsiderātes ve-
ro q; iustus sit: peccata vestra noli-
te negligere. Et scientes q; pius sig-
nolite desperare. **P**reb; nanq; ap̄
deum hoībus fiduciam q; deus est
homo qui est nob̄ spes magna qz
aduocatus noster: factus ē iudex

nostre. dominus **J**esus christus.
cui cum patre a spiritu sancto ē ho-
nor a gloria in secula. s. Amen

Psalmus Cxviij.

Beatissimi **A**mbrosii
Titulus **A**leph

Hoc est laus dei. In his enim vere
laudatur deus in quibus est pecca-
torum remissio. **N**icol. Est at
iste ps̄s alphabeticus in viginti
duob; capitul; distinctus. Et qd̄ li-
bet capitulū oīn et octo vsus. a in
p̄ncipio cuiuslibet capituli p̄ponit
prima littera hebraica. s. Aleph. et
secundo preponitur secunda l̄ra. s. Beth. Et
sic osequens p̄ ordinem de alijs. Et
qz translator non potuit transfe-
re sic q; omnes versus primi octo
narij inciperent ab a que est p̄ma
littera alphabeti latinī. **I**deo p̄mo
octonario p̄posuit Aleph ad signi-
ficandum q; omnes vsus illius octona-
rij per aleph incipiunt in hebreo.
Currebat autem tunc quidā; mo-
dus specialis versificandi s̄m ordi-
nem litterarum alphabeti sicut
apud nos in illo ymno. **A** solis or-
tus cardine. in quo versus incipiūt
ordinate p̄ litteras alphabeti la-
tinī incipiendo ab a vsq; ad g. indu-
siue vt pate t̄m̄tenti illum ymnū
In quo versus octo successiue inci-
piunt a quilibet littera. Et q; in hoc
psalmo octo versus semper incipi-
unt a qualibet littera: nō video ali-
quam significationem nisi modū

verificandi specialem loquendo de
sensu lit. **Hu.** Spiritualiter aut
terali **Hu.** docemur per hanc
prepositionem nos esse in scola chri
sti cum in scripturis presentis psal
mi discimus usum sancte vivendi

Ambrosius Ut quemadmo
dum paruulorum
ingenia primis litterarum elemen
tis assuescunt assumere vsuz discē
id. Ita etiam nos elementis huius
modi vsu discamus vivendi. Lit
teris autem singulis octonios ver
sus ascribitur

hugo significans q
psit. omnia ad vnū
deum tendant q omnia regit. et q
perfecta purgatio erit in octaua re
surre

Call. Est enim iste psalmus
atissimus profundita
te sensus. in quo velut in apotheca
omnium virtutum moralis doctrina
tota respicitur que in alijs psal
mis partici
Hu. Naz facile q
latine relucet **Hu.** versiculus nō
inuenitur in quo nō aut vias: aut
mandata: aut iustificationes: aut
eloquia domini habeas aut aliq
tale quod equipollenter valeat

Aug. Ab exordio quippe suo
psalmus iste hortat nos
ad beatitudinem. **Beatum** quippe
esse: tam magnum bonū est vt hoc
a boni velint a mali. **Nec** mirum est
q boni propterea sunt boni vt sint
beati. sed illud est mirum q etiam
mali propterea sint mali vt sint be
ati. Nam quisquis libidini dedit
luxuria: stupris: corumpitur. In
hoc malo beatitudinem querit a se
miserum putat: cum ad huc concupi

scētie voluptates leticiasq nō p
uenit. **beatu**: se vero quasi non du
bitat iactare cum miser ad talia fa
cta peruenit. **Et** quisq auaricie fa
ctibus inardescit ad hō congregat
quocunq modo diuicias vt beat
fit. **Inimicorum** sanguinem fundē
quicunq desiderat: dominationem
quisq affectat: crudelitatem suant
quisq alienis dardibus pascit: in
omnibus sceleribus beatitudinem
querit. **Hos** igitur errantes a vera
misericordia falsam beatitudinem equi
rentes reuocat ad veram beatitudi
nem

Mic. Que dupliciter habe
tur. vno modo in re
a sic habetur tñ in patria **Alio** mō
in spe a sic habetur in via per bono
rum operū merita sicut dicit pbs
v et b. de felicitate politica que con
sistit in vsu virtutum. **Quos** beati
ficamus in spe quia adhuc nō ope
rantur virtuose: sed quia videntur
bone indolis: a apti ad habendum
virtutes politicas tempore proce
dente. **Igitur** de beatitudine que ha
betur in via loquitur psalmus iste
que consistit in perfectione vitæ acti
ue a contemplatiue. vita vero actiua
precedit contemplatiua: quia mēs
non potest eleuari libere in contē
platiōe veritatis nisi passiones ap
petitus sensitivi fuerint moderate
per exercitiū moralis virtutis qd
pertinet ad vitam actiuam. **Vnde**

Grego. vi. mox. dū aliqui
at contemplationis ar
tem desiderat tēnē prius se in cam
po per exercitiū boni operis pro
bent vt solite sciunt si nulla iam

mābātis tuis supple cogitōs nō sīs
 Vnde Jaco. v. Qui perspererit in le
 gē pfectā a pmanerit nō auditor
 obliuio sus factus: s̄ factōr operis
 hic beatus in factō suo erit. Tales
 s̄ laudantur a quoz o s̄pectu man
 data dñi nō **Ambro.** Ergo
 recedunt. **Ambro.** ne o s̄
 damur: custodiam⁹ oia dñi māda
 ta. Nam si q̄s vnū mandātū dñi cu
 stodiat a aliud preuaricetur: nihil
 ei prodest. Custodiuit se aliquis a
 sangne a nō custodiuit se ab adul
 terio: vtiq̄ in vno viciū punitur
 Etia; in legib⁹ secularib⁹ nec pdest
 ei alteri⁹ criminis abstinētia si i
 altero fuerit. **Nic.** Et q̄a ad custo
 diendū manda
 ta dñi requiritur illustratio a dire
 ctio dei. **Id.** subditur. **On** fitebor
 tibi. v. laudabo te p̄dicādo a legen
 do. **Im** directōne cordis. Ita q̄ dire
 ctio cordis mei ad intelligendū p̄
 bida **glo** Quia ei fecisti cor di
 sit a te. **glo** rectum ideo te lauda
 bo. **Im** eo q̄ didici. a s̄ctis patrib⁹
 iudicia iusticie tue. quib⁹ nūc a
 in futuro iudi **Aug.** Nunq̄d mi
 eatur mund⁹. **Aug.** hi p̄deit q̄
 ita didicerim si corde puerſo vias
 habeo prauas. non em̄ letabor in
 eis s̄ i accusator ab eis. Et idcirco
Iustificā. v. mābātā tuā. **cu**
 tiones tuas. **Ni.** stodiāz. ope ad
 implēdo. Et q̄a ad hoc requiritur
 assistētia diuine gracie que facit
 opus meritōrium. **Id.** subditur.
Nō me derelinquas vsquequaq̄. **I**
 q̄si diceret. Si me ad momentū di
 miseris non potero custodire man

Data tua

Quo corrigi ^{ado} **lesce**
beth. ^{lesce} **Hugo** Octonario p̄
 beth. dicto preposita ē littera
 aleph que interpretatur doctrina.
 Huic autē sc̄d caplo sequēti prepo
 nitur lra beth. que interpretatur cō
 fusio Et hoc tene ogree q̄ a doctri
 na intelligit hō a cognoscit deum a
 seipsum. a exinde confunditur super
 peccatis suis atq̄ reuertit ab corre
 ctionem. de q̄ subditur cū dī
Quo corrigi adolescentior via m
 suā. v. prauā o s̄uetudīnē suam. Li
 cet em̄ in omni etate q̄ntūcunq̄ se
 ra: vtile sit corrigi. tam vtili⁹ est in
 adolescētia. ante q̄ o s̄uetudo p̄ua
 preualeat in homie. **Vñ** poeta ait.
Pncipijs obsta: sero medicina pa
 ratur. **Cum** mala per lōgas conua
 luere moras. q̄ puerb. xxij. **Adole**
 scens iuviam suam graditur. etiā
 cum senuerit non recedet ab ea. **Eti**
 am in adolescētia homo est proni
 or ad peccatum vnde magis tūc ne
 cessaria est correctio. **Per** hoc em̄
 q̄ dicit adolescentior arguuntur se
 nes: mueterati dierum malorum q̄
 difficile corriguntur. **Sed** iste que
 admodum correxit viam suā sub
 sequenti responsione confirmat di
 cens **Im** custodiendo sermones tu
 os. **Non** dicit in audiendo vl̄ scribē
 do. sed custodiendo s̄mōnes tuos.
 id est precepta tua. **Iuxta** illud ad
Ro. ij. Non em̄ auditores legis iu
 stī sūt apud deū s̄ factores legis iu
 stificabunt. Et idcirco **Im** toto **o s̄**

de meo exquisiui te **V**nde eccl. 1.
Non accesseris ad illuz duplici cor
de. qz sicut ait **Aug.** pro q̄nta par
te aliud queris: deum non queris.
Lne repellas me **Cass.** Tanq̄
a mandatis

Cass. indignum beneficijs tuis vt quem tu fe
cisti toto corde petere tu etiā digne
ris audire. **R**epellit em̄ a mābātis
suis subdole se rogantes. **V**nde **Sa**
lomon ait **S**pūs sanctus discipline
effugiet fictū a subtrahet se a cogi
tationib⁹ q̄ sunt sine intellectu. **R**o
gat ergo ne ob intelligentia legis
diuine repellat sicut indign⁹ vt ag
noscamus hanc intelligentiaz nō
mereri nisi eos q̄ noscunt toto corde

depre **hug** Et q̄a intelligēs di
cari **hug** iuina mādata i eis
delectatur. **I**deo subditur **I**n corde
meo abscondi eloquia tua id est
memorie commendauī a indignis
ea non dixi. **L**vt non peccem tibi.

Rico Quia mādata dei sic ab
scondita p̄seruat homi
nez ab offensa dei. Et qz talis debet
esse gratus erga deum **I**deo p̄ mo
dum gratiaz actionis subditur

Benedict⁹ es domine. de bono qd
in me cepisti. **D**oce me iustificatio
nes tuas a iusticie factioēs: p̄fici
endo qd inchoatum est. **A**ctū dicat

Aug Quia enim in corde meo
abscondi eloquia tua vt
non peccem tibi. legem debisti: da
etiam benedictioneꝝ gratie vt faci
endo discam quod intimando iussi
sti

Ri Et quia habens noticiaꝝ
mandatoꝝ vult alios ve
nire ad cognitionem eorū. **I**deo s̄b

ditur **I**n labijs meis pronuncia
uī alijs indicādo. omnia iudicia
oris tui. nobis p̄ apl̄ os a p̄phetas
reuelata vt intendant sue correctio
ni

Hu Sed obijci potest q̄stio
Quid est qz dicit omnia
iudicia se pronunciatuū. cū dicat
apl̄ s̄ ad **Ro. xi.** **O** altitudo diuicia
cū sapientie a scientie dei q̄m com
prehensibilia sūt iudicia eius. **S**o
lūtio. **L**oquitur **H** de iudicijs dei sci
bilib⁹ a maxime de illis que fiēt
in die iudicij vide licz qz iudex viuo
rum a mortuoz diciturus est malis

Ite maledicti i ignem eternum. Et
bonis **V**enite benedicti percipite re
gnū. **E**t quia iste in toto se occu
pat circa dei precepta **I**deo subdit

In via testimonioꝝ tuorum dele
ctatus sum. **V**ia testimonioꝝ dei
est sacra sc̄ptura q̄ continet testi
monia iustoz sic b̄i paupes spiri
tu qm̄ ipsoꝝ est regnū celoꝝ. beat
q̄ lugent qm̄ ipsi solabunt. a ce
tera que in **mat̄. v.** scribunt. **D**e
lectatur enim in talib⁹ p̄pter p̄missi
onū magnificentia. **L**ic̄ in omnib⁹

diu **Iero** Sicut em̄ terrenus ho
cijs **Iero** in agris vineis qz de
lectat ita iste i testimonijs dei iocun
dat de pura conscientia q̄ cōcepto mū
do a deo dicit⁹ est **Rico.** **E**t qz de
lectacio inducit ad forā meditā
dū a opandū **I**deo s̄b dit **I**n māda
tis tuis exultor. **H**ugo. cogitan
do a opando. a considerabo p̄fectius
cogitens vias tuas. q̄bus ad te
venitur **Greg. xvij. moꝝ** **V**ie do
mini sūt vt mēs prospera fugiat a
ad aduersa preparet **N**ihil quod

de meo exquisiui te **V**nde eccl. 1.
Non accesseris ad illuz duplici cor
de. qz sicut ait **Aug.** pro q̄nta par
te aliud queris: deum non queris.
Lne repellas me **Cass.** Tanq̄
a mandatis

spertatem mundi a hi oculi aperi
untur per proprie fragilitatis desi
deratione; p penitentie amaritudi
nem; per oratione; a per gratie in
fusio. **Cassi.** Vñ nisi misericor
diaz domini fuerit
velamen ignorantie ab oculis cor
dis ablatum scripturas sanctas lu
mine cordis non possumus intueri
Illumina g imperitie mee cecitate
La considerabo mirabilia de lege tua
Lex est umbra futurorum: que
significantiom futuie plenitudinis
continebat Immolabatur quippe
paschali festiuitate fm lege agn
immaculatus. quod christum do
minum significat occidi Sacerdos
veste pulcherrima a coruscabili te
gebat vt futuri pontificis christi ce
lestis regis iudicia nunciaret. pro
missiones quoq; domini fuerit vt
populus israeliticus i terram pro
duceretur fluentez lac a mel. quod
ad illud futurum seculum pertine
non dubium est vbi summe beati
tudinis gaudia copiosa dulcescit
Rogat ergo popul? ille sancto vñ
vt reuelato corde ista consideret q
superducto velamine ignorantie
non poterat intueri. Necessitatem
vero huius illuminationis subdit
dicens. **Nicola** ego sum in terra.
Iid est peregrinus: nil appetens i
mundo. Isti sunt vere incolae in tra
qui thesaurum suum in celo repo
nunt vt cor eorum futuram patri
am semper affectet. no abscondas
a me mandata tua. g mihi ea ma
nifesta. Mandata esse diximus. di
liges dominum deum tuuz ex toto

corde tuo. a proximum tuum sicut
teipsum. Rogat ergo vt ei nullate
nus celentur que peccatorib? pro
bantur absconsa quous generalie
pronunciata. **Nico** Et q; diuine
esse videatur. **Nico** Reuelaciones
sunt desiderantib? eas Ideo subdi
tur. **Concupiuit anima mea desi
derare iustificationes tuas in omni
tem** **Iero** vt siue manduce siue
bibam siue aliud qb
facia sp eas desiderem a mediter a
apprehenda. **Nico.** Consequer
ter ostendit collationis gre impe
dimetu qd e supbia sicut huilitas
e gre meritoria pat dñ. Jacobi. ii
ij. De? resistit supbis huilib? aut
dat gra; Et fz hoc dñ. **Incepisti**
supbos lenicie do angelos supbos
de celo a pmos patetes ofenetes
madatai dei expellendo de paradiso ter
restril. maledici q; dedimant a mada
tis tu. **Cassi** Naq; illi ad q; con
is. **Cassi** tepit mandata dñi
ostat ee maledicu. Et hodie sunt
maledici qui simili sceler pollunt
tur. Qui? aut maledictiois amoco
ne petit d. **Aufer a me opprobri
um.** s. maledictiois. a septu. tras
gressionis. **Nicola?** Quia testi
moma tua exq; sui. Ias scidum ea
a intelligenduz. Et ideo si transgre
deretur ea non est; ex ignorantia
sed ex contemptu. Causam vero pre
dicte petitionis subdit cum dicit. **A
tenim sederunt principes a ad
uersu me loq; bant.** Isti pncipes
sunt demones fm q; dñ ad eph. vi.
Non est nob; colluctatio aduersus
carne a sanguinem; sed aduersus

principes tenebrarum harum a potestates contra spūales nequicias.

Ambrosius Et isti principes sedent et explorant qui christianus intente deo seruiat studiosus boni operis. et detractat de eo dicentes Insidiamur illi et impediemus eum. prohibeamus eum efficere que desiderat. frangamus animum eius frequentibus et repentinis ab

Ps. tractant ad inuicem qualiter possint homines sanctos a liberatos deicere per contemptum diuinorum mandatorum sicut narrat **Gregorius**. in dialogo quod iudeus in facinororum absconditus audiuit demones tractantes de deiectione **Andree** episcopi ciuitatis fontane. Seruus autem tuus exercebatur in iustificationibus tuis. Quia quantum percipit a demombus se fortius impugnari tanto delectat magis in operibus bonis exerceri. ad quod requiritur diligens mentis consideratio. **Ite** subditur. **Nam** a testimonia tua meditatio mea est. id est cogitatio premia que perseuerantibus promissisti. **et** consilium meum. quod intendo simpliciter prosequi: sunt supple iustificationes tue. id est impletiones mandatorum tuorum: que iustificat hominem.

Adhesit pa

deleth Sequitur que tum capitulum cui preponitur quarta littera. **Ambrosius** secundum hebreos videlicet **Deleth**. quod significat latine timorem vel nati-

uitatem. Et utrunque potest conuenire sensui. **Natiuitas** enim eorum est cui generantur in hoc seculo: per quod intelligimus corporalia que sunt caduca. Et ideo a timore non distant. Ex corporalibus etiam timor nascitur. Quid est terrena natiuitas nisi timor. **Fidelis** itaque plebs pondus corporis sui animam aggrauatis a quo in bonis operibus impeditur deplangit dicens

Adhesit pavimento Pavimentum est terra vel aliquid firmum ut lapides. Et ideo cum dicitur **Adhesit pavimento anima mea**. Sensus talis est. Anima mea corpori terreno et corruptibili ipsam aggrauans est coniuncta.

Uiuifica me per uigilam. Ut in celo sit tam gratie **glo.** mens et non adhereat carnalibus a hoc. **Secundum** uerbum tu **hugo** promissus est. **Ex** ezechielum **hugo** per viiij. In quacumque hora ingemuerit peccator omnium iniquitatum eius non recordabor amplius. ac si dicat. **Hiero** Corpori morali aiam coniunctam intelligo. **Ite** ne delictum inualeat: peto uiuificari. sciens quod concupiscentia carnis morte operatur.

Uias meas **nico** as euinciat. **Sequitur** **nico** as euinciat. **ani** supple tibi per humilem confessionem. **et** exaudisti me. remittendo mihi peccata. **Cassi**. Doce me in contritione. **Cassi**. iustificationes tuas. **non** ad audiendum. sed ad faciendum. **nam** iustificationum tuarum instrue me. **Hugo** a modo dicitur a ordine ad implendum eas. **Et** ipse super cognitis **Leu** exercebor in uia

bilis tuis & in apostolicis ceteris
q̄ doctrinis ecclesiasticis que mi-
rabiles videntur in expertis. **Je-
ro.** **Ornitaui anima mea**
in huius habitaculi mortalis sta-
tionel pre te die] corporee infirmi-
tatis **Nico.** Sanctis enim ho-
sarcina corporis cui oportet cōde-
scendere & cedendo ei refractionem &
quietem sufficientem in quo cōde-
scensu facilliter deficit homo: nimis
suo corpori compatiendo & sic dis-
ponitur ad casū **Ideō** subditur **Cō-**
firma me gratiam tuam in me cō-
seruando. Et quia ad hoc facit di-
uini verbi frequens meditatio **Iō-**
subditur **In verbis tuis**. **Iero.**
vt ablato peccati somno instant
vigilem in eis **Uam** iniquitatis
id est dixerunt illud per quod ad
peccatum venitur **amoue a me**
tua gratia mihi **nico** **Et de le-**
preueniendo **nico** **ge tua**
miserere mei si ab ea dedimaui per
mortale peccatum **Iero.** **Ap̄s**
te enim hec lex instituta est vt sem-
per mise **Auḡ** **Hec est lex fi-**
rearis. **Auḡ** **dei qua credi-**
mus & oramus per gratia; nobis
donari vt faciam⁹ qd per nosmet
ip̄os implere non possumus. In
lege enim factorum est dei iustitias
iustitia. in lege autē; fidei subueni-
entis mise **nico** **Huius autem**
cordia **nico** **miserationis**
causam allegat ex parte sui dicens
Uam veritatis elegi] videlicet
culturam et seruiciū domini sal-
uatoris qui est via veritas & vita.

Lūdicia tua non sunt oblitus. Qui
bus peccatores terribiliter puni-
unt: eos tempore diluuii sub mergē-
do. & **Nob** omaz igne sulphureo
incedendo. & in confimilibus. Et
quia ex terrore talium homo a ma-
lo retrahitur: & ad bonum conuer-
titur. **Ideō** subditur **Adhesi testi-**
monijs tuis domine **Ifermīter** pro-
ponens ea **Ambros** **Adhe-**
custodire **Ambros** **ret at**
testimonijs qui mundo renunciat
qui curam huius vite et tedia sper-
nit: qui luxurie studio: ac pecunie
cupiditate non curuatur. Et ideo
Noli me con- **nico** **id est pmit-**
fundere **nico** **tere confun-**
di per reciduum peccati. **Uam**
mandatorum tuorum curru. **In**
viam virtutum facilliter ambu-
lando **cum dilatasti cor meum**
per donum caritatis: que manda-
ta diuina facit leuia **fm q̄ dicitur**
Jo. v. Mandata eius grauiā nō
sunt. videlicet amanti sic dicit glo-
quia caritas vires augmentat **fm**
q̄ dicit Gregori⁹ **ome l. xij.** **Vires**
q̄s imperitia denegat. caritas am-
ministrat.

U **Egem pone**
Hec **Sequitur** **q̄ntuz**
cap l m. **cui pre-**
ponit lra **Hec** **q̄ interpretat** **viuit**
Cuz **supra** **petierit** **viuificari** **a mor-**
te seculi. **ab amore** **seculi** **scilz** **ab**
amore **carnali** **& tedia** **spiritali** **Cō-**
geue **nūc** **de** **vita** **in** **qua** **viuere** **vult**
consequenter **subdit.** **d.** **Auḡ**

Legem pone mihi dñe. Cur
iste adhuc poscit sibi legem
poni q̄ utiq; si non ei posita fuisset:
non viam mandatoꝝ sicut p̄dixit:
in cordis latitudine h̄ est in carita
te currisset. Sed quasi p̄ficiens
loquitur. dei donū nouit esse q̄d p̄
ficiat. Quid aliud petit euz sibi legē
poni petit nisi vt magis magisq; p̄
ficiat. Gratia itaq; dei nob̄ p̄cipue
comendat q̄n̄ sibi legem poscit po
ni a dño quū utiq; iam legeꝝ fm̄ lit
teram nouerat. Sed q̄ lra occidit:
spūs uiuificat: orat vt p̄ spiritū fa
ciat q̄d p̄ litteraz sciebat. et exqui
ram eam semper. faciendo q̄d diuini
nam **EO** amhi **Iero** vt intel
ligedum. **Iero** ligā dis
cretior em̄ inter bonum a malū. in
ter uitam a mortem. inter litteram
a sensum. et scrutator legē tuam.
Ri perfectius cognoscendo. q̄d
non possuꝝ sine tuo auxilio.
Let custodiam illam in toto corde
meo. et ex tota dilectione deū amā
do a proximo. **O**educ me i semi
ta mādatoꝝ tuoꝝ q̄ ipsaz volui.
Castio. q̄ ueteris legis iā mā
data tenebat noui testamēti spiri
tualem gratiaz p̄batur expetere p̄
quam se ad celorū regna nouerat
pue. **Hugo** Semita mandato
ruꝝ ē via arta que
ducit ad regnū. de qua saluator dī
cit **Matth. xix.** a **Lu. xviii.** q̄n̄ adole
scenti dicenti q̄ oīa mādata serua
set a iuuentute sua dixit. **Abhuc ti
bi unum dē est.** **Vade** et uende omnia
que habes a da pauperibꝝ a ueni
sequere me. **Quasi dicat.** **Licet** sis

in via mandato euz. non tñ es in se
mita que rectior est via. **Et** q̄ dixit
ipsam uolui. ne q̄s bonā uoluntate
sibi ascribat. consequentē subdit.
Indina cor meuz. **Acti** dicat. **Et**
am a me non habeo vt bonū uelim
a idō tu dñe **Indina** cor meū in te
stimonia tua. vt magis ea uelim
et non in auariciam. aiam a diuī
nis opibus **Aug** Testimonijꝝ
retrahentem **Aug** q̄ppe suis no
bis cū agit d̄ vt eū gratis colamꝝ
quod impedit auaricia: que radix
est oīm maloz. **Castio.** **Auari
cia** est t̄paliū reꝝ flagrans oīno
desideriū. **Vnde** a p̄mꝝ homo pecca
uit a suis posteris uicia in centua
de re. **Rico** Et deinde petit amo
quit. **Rico** tionem cupiscētie
carnalis que ut plurimū incendit
ex aspectu impudico. **unde** subdit
Auerte oculos meos ne uideāt
uamitatē. et specta cula ad malum
luxurie pertinentia uel inducentia.
Hugo q̄ a aspectu uamitatis
puocatur cōcupiscētia. ex hoc im
punitur menti turpis cogitatio a
cor dila ceratur ac dēp̄datur. malū
p̄positū cupitur. a ratio amittitur
Casti. **Hic** notantur illi q̄ diuī
fis spectaculis occupan
tur. **Hic** qui mulierꝝ fēdo amoē ra
piuntur. **Hic** qui alienarum reꝝ pos
sionem improbe cōcupiscunt. **S;**
hoc amoto quidq; uenduz sit oñdit
di **Iero**. In via tua. hoc est i
cēs **Iero**. te ipso. uel in tuis mā
datis. uiuifica me sm̄ aia. **Acta**
tue seruo tuo eloquium tuū. id
est mandata tua. in timoē tuo. id

est vt te timeat timore sancto sta-
biliter a p[ro]p[ri]o. **A**mputa op[er]e
seueranter **H**u. p[ro]briū meū qd
suspiciatus sū. **V** fac ne malū suspi-
cer de alio v[er]si forte fūcep[er]at suspi-
cio: fac ne crescat in iudiciū. qd si
facio est opprobrium meū q[ui]a falsū
iudico a non talē qualem eū suspi-
cor: esse vel fū. **C**all. Nam necel-
isse ostendo. **C**all. se est q[ui]e
reandiam inuenerat q[ui] ignorās ali-
ud asseuerat. suspicio em[er]it sepissi-
me probatur incerta que viro nō
ouenit christiano. **I**ure g[er] sibi illd
amputari qu[er]ebat vnde reus po-
terat inueniri. **S**equit[ur] q[ui]a iudicia
tua iocunda. **I**p[er] que tribuis electis
tuis eternā requiem dicens. **V**eni-
te b[ea]t[us] d[omi]ni p[ro]p[ri]i mei p[ro]cipite regnare
Ric. **C**ce concupiui māda-
ta tua. **I**sciē a opari. **I**n e[qu]i-
tate tua viuifica me. **I**augmentādo
in me vitam gratie. **E**t dicit in equi-
tate. q[ui]a talis e[qu]itas iusticie p[er] quaz
dirigitur hō in deū meritoie non ē
nisi per gratiam a d[omi]no homini datā
que iustificat impiū.

Veniat super me m[er]ito
Vau. **S**equitur ca-
pitulū sextū
Ambros. **C**ui sexta littera
p[ro]ponitur. **V**au
que interpretatur a ille. **Q**uis autē
ille intelligend[us] sit: satis aperte de-
monstrat cū subdit. **H**ugo
Veniat super me misericor-
dia tua d[omi]ne. **I**q[ui]a sequitur.
salutare tuū. **I**ero. **A**csi dicat
christus d[omi]n[us] **ic**ro. **p**l[ur]s g[er]i

lis **V**eniat nōs redimē o deus pa-
ter filius tu[us] **I**fm eloquū tuum.
Call. **V**fm p[ro]missionem tuam
quā p[ro]p[ri]as cognosceris
fuisse pollicitus. **V**el est v[er]o pecca-
toris moralit[er]. **H**ugo remissio
nez p[ro]cantis peccato[rum]. **E**t veniat su-
per me misericord[ia] tua d[omi]ne. **D**ee-
cator enim in limo p[ro]fundi infixus
non venit ad misericordiam s[ed] ip[s]a
desuper venit ad eum. **V**nde in alio
psalmo dicitur. **M**isericordia eius
preueniet me. **S**alutare tuū a gra-
tia salutis etiam veniat m[er]ito fm e-
loquū tuū v[er] sicut promisti gra-
tiam te d[omi]no. **E**t misericordia
tua obtenta cum salute. **R**espōdebo
e[st] reprobrantib[us] m[er]ito verbum. **R**e-
spōdebo enim de moribus verbu[rum]
cordis per humilitatem. **D**erecitis
verbum oris per sapientiam. a de-
tracto[rum] verbum operis p[er] san-
ctam conuersationem. **Q**uia spera-
ui in sermonib[us] tuis. **Q**uia spero q[ui]a
per me loquaris humilitate in cor-
de. sapientia in ore. atq[ue] sanctita-
tem in opere. que magis sermones
tui sunt q[ui]a mei. **E**t ne auferas de
ore meo verbū veritatis vsque q[ui]q[ue]
Grego. **R**i. moral. **P**erpēde
enim q[ui]a omnipotēs
deus verbum veritatis facientibus
tribuit: a non facientibus tollit.
Qui ergo hoc de ore suo non aufer-
ri petijt quid aliud q[ui]a gratia: lone
operationis quehuit. **A**csi aperte
diceret **A** l[ic]et non opere me errare nō
finas: ne dum amitto ordines tene-
vāend[us] ē: dicitur mem[or] per dā loquē-
di **H**ugo. **C**ausam subdit di-

cens quia in iudicijs tuis hoc est
 in flagellis quibus me pmittis af
 fligi super Aug q̄a flagella q̄
 speravi Aug bus me corri
 pis: nō auferunt spem sed augent
 qm̄ quem diligit dñs: corripit s̄ fla
 gellat autem omnem filium quez
 recipit Dugo Et custodia
legem tuaz semp Je am opere adim
 plendo q̄ diu vixero in hac vita q̄n
 num ad eius mandata q̄ in seculi
seculi v̄m futura vita q̄ntuz ab ca
 rita glo quā sancti angeli a spi
 ritus habent in celo per
 fedaz: sine fine laudādo deū q̄ am
bulabam in la titudine Pycol
 scaritatis que etiaz est tante lati
 tudinis q̄ etiam se extendit ad im
 micos nostros. Vnde Mat 5. v. dī
diligite inimicos vestros. benefaci
te his qui oderunt vos quia man
data tua exequi iui ab scie iudum a
 faciendū ea Et loquebar in testi
monijs Hu Iste xerfus est v̄p
 tuis Hu martiū. v̄nde de bea
 ta Katherina cantatur ad introitū
 misse Et loquebar de testimonijs
tuis in conspectu regum a non cōfu
debar. Ipsa enim coram rege dis
 putauit de testimonijs cristi a nō
 confusa. sed p̄hos cōfudit a ad fidē
 que Cass Confunditur autē il
 le Cass le cuius p̄ ratiocina
 tionem v̄m̄cuntur dicta Et me
ditabar: in mābātis tuis que dile
xi Iero vt opus meditacōnis
 dilectōnis p̄ficeret fru
 dum Dugo Et leuau cuz pu
 ra intentione man meas ab mā
 data tua que dilexi Je opere cōplē

do. q̄ probatio dilectionis exhibi
 tio est operis. q̄ lide o Exercebor i
 iustificati o. q̄m operib mā
 nibus tuis. nic. dato cū tuoruz q̄
 iustificat hōiem.

Q Emor esto bi
Zay Incipit vij. ca
 pitulum cui pre
 ponitur littera hebraica septia. vi
 delicet Ambro que interpretā
 tur ducte. q̄d
 sibi velit ista interpretatio: nō satis
 liquet. n̄ forte vt vnus q̄sq̄ se regat
 a ip̄e sui ductor sit tendens ab his
 visibilibus ad inuisibilia bona. q̄
 nūc habent in spe. de qua cōsequē
 ter ait dicens

Q Emor est o erbi tui salicet
 promissionis etne facte. nō
 v̄m̄cūq̄. s̄ seruo tuo. De quo ha
 betur Joh. xij. Vbi ego sum: illic
 minister me⁹ erit. Ecce promissio
 facta ser Aug Li quo mihi spes
uo dei Aug. debiti id est q̄a
vitam eternam promissisti He
salicet spes future beatitudinis L
me consolata ē in humilitate mea
Translatio hebraica habz in affli
ctio ne Cass hoc ē in erumna
 mea Cass presentis vite q̄
 humiliatus sum patienter sustinē
 do huius seculi Hug Causam
 li aduersa Hug huius con
 solacōnis subdit dicens quia elo
quium tuum quod continet p̄m̄s
sa tua viuificauit me id est cōfor
tauit me in Cass quia promiss
 afflictione Cass sio tanti iudi
 cis firmavit animum sustentis

Uperbi iniquae agebat usque
qua **Hugo** quia non eis suffi-
cit quod mali sunt sed
bonos etiam ad maliciam eorum tra-
here conati sunt. a lege autem tua
non dedimur. quod tamen in fac-
te cogebant superbi. **Emor** fui
iudiciorum tuorum. que operatus es
La secundo dicitur. In quo genus huma-
num sum. **Quia** quibus iudicium
proferre exordium. **Malos** prohibi-
sti a ostendentes in te liberaisti. **Noe**
de diluuiio. **Loth** de subersione go-
more. et tres pueros de camino ig-
nis. La consolatus fuisti. **Sperans** quod
etiam liberabis me. **Et licet** aliquan-
do non liberat dominus fideles suos a
morte temporalis: sicut machabeos non libe-
rauit de tormentis antiochi. **mach**
vij. tamen fuerunt melius liberati quam
tres pueri de camino ardenti sed
quod dicit **Aug.** quod illi fuerunt libera-
ti de igne postea morituri. **Machabei**
fuerunt liberati de presentis miseria in
eternum victuri. **Consequenter** agitur
de timore proprie fragilitatis. quia quoniam
tunc homo sperare debeat de auxi-
lio domini. tamen debet timere ne la-
batur in peccatum ex propria fra-
gilitate et sic frustretur sua spes. **Idem**
subdit. **O** Effectio. et timor magnus
tenuit me. In translatione hebra-
ica habetur. **Dorror** tenuit me: pro pec-
catoribus derelinentibus legem tuam
qui sunt multi valde. **Item** illud **Mat.**
vij. **Lata** est et spaciofa via que du-
cit ad perditionem. et multi sunt qui
intran per eam. **Et ideo** quilibet quoniam
tunc iniquus debet timere ne simi-
liter sibi accidat ex propria fragi-

lita **Iero** Vel est vox ecclesie que
te **Iero** dolet super preuarica-
tiones iniquorum affectum miserati-
onis ostendens. **Pro.** **Et** quia
ab vitandum casum peccati multum
valet oratio per quam mens a terre-
nis retrahitur: et ad diuina suble-
uatur. **Idem** subditur. **Antabi-**
les mihi erant iustificationes tue.
et lau. **Call** Per hoc significat
des tue **Call** psalmodia cum ma-
gna delectatione peragendam. sicut dicit
apostolus. **Cantantes** et psallentes in cor-
dibus vestris. **Pro.** **In** loco
peregrinationis mee. et in via pre-
sentis vite qua tendimus ad patri-
am sicut **Call** Expulsi siquidem
peregrini **Call**. in adam de sede
paradisi in hac vita incolatum geri-
mus quod patrie illius beatitudinem in-
non habemus. **Pro.** **Et** quia
diuine laudes non solum dicende sunt
de die sed etiam de nocte. **Idem** sub-
ditur. **Emor** fui nocte nominis tui
domine. **Et** quia orationem debet
sequi sancta operatio. **Idem** subdit
La custodiui legem tuam. per ma-
datoz tuoz impletionem. **Et** quod ista
habetur a dei gratia **Idem** subdit. **Et**
videlicet gratia facta est mihi. vi-
delicet ut custodirem legem tuam. quod iu-
stificationes tuas exquirui. **Unde** di-
cit saluator **Mat. vij.** **Querite** et in-
uenietis. **Iero** Nos quoque suppliciter
etiam **Iero** exoramus dominum
ut nobis iustificationes suas insinu-
et: vias referet: mirabilia declaret.
Et si quibus legis umbraculum oculi
tauit: demeter reuelat ut si palmas
beatitudinis non meremur: saltem

vel pro delictis veniam sequamur.
Per christum dominum nostrum
qui est benedictus in .s.s. Amen

Portio mea

Hech Sequitur ca-
pitulum .viii.

Ambro Cui preponitur lit-
tera octava videlicet
lath que interpretacione latina dici-
tur pauor. **Dugo** quo sanctus
ppls tenetur ne desideratum amit-
tat q est portio eius. Unde sequit-
ur subiungit dicens **Rycol.**

Portio mea bone. qm dicitur. fir-
missime spero q tu sis pars et por-
tio mea in fili **Iero** qui elinqt
tua beatitudine mundi su-
perbia: honori fastigia: diuiciarum
q iactantia: et in celum collocat the-
sauros: huius portio efficit deus.

Ri. Unde autem spes ista hanc
portione sequendi surgat
sequenter declarat dicens **[dixi.]**
et decem custodire legem tua[m] p lo-
ni vfi liberi arbitrii tua gratia in-
formati. Et q ad huius vsus coti-
nuatione facit oratio deuota **Iero**
subdit **[Oprecatu su facie tua]**
et misericordia tua qua peccatores
dignaris respicere. Et addit **[in toto]**
corde meo.] et tunc intellectu q affe-
dit **[miserere mei.]** continuo in me
bonum vsum liberi arbitrii. cui con-
tinuatio procedit ex gratia dei. **[In]**
eloquiū tuū.] qd dixisti. **Petite et**
accipietis.] **[Ogitauī vias meas]**
et processus in bono qui sunt tardi
ex fragilitate humana. sed sunt festi
ex gratia diuina. **Iero** subditur **[O]**

ueri pedes meos.] et scilicet a affectu
meos in testi- **Iero** id est i pce
monia tua.] **Iero** pta tu aut
ea opere opleam **[Paratus su]** a
non su turbatus vt custodia ma-
data tua **Dugo** Ac si dicat **[Etia]**
propter mandata dmi custodienda
parat su pati. qd v **Petri. ij. dz.** Si
quid patimini ppter iusticia: beati

Ric. Et quia cursu bonorum de-
mones suis teptationibus
muntur impedire. **Iero** subditur

[Vnes peccator.] et teptationes
demonu[m] et amplexi sunt me. ad
impediendu me in bono opere. **[a le]**
ge tua non su oblit.] tua gra for-
tat. **Iero** subdit **[Oedia nocte sur]**
geba ad vfitendu tibi.] cofessione
lau **Hu** Ronvacat q dicit **[Me]**
dis dia nocte surgeba.] scit
en hoc tpe p mogenita egyptioy
esse passa p que pmi motus pec-
corum intelliguntur **Ambros**

Ambros **[Tuc ei se tu et carnis illecebra.]** tuc
mens somnolenta est: animus q oc-
cupatus est. tuc teptator assistit. tuc
retia iacit qb turbare possit men-
te improvi da. tuc varias deceptio-
nes peccatori dormientis in subdit vt lo-
nu decipiat a statu metis turbet.

Call Et q scit sponsu media no-
cte venturu. **Iero** eode tpe
surgit ad laudes ne me fatuas vir-
gines ianua celestis sibi claudat.

Surgeba:] q in hoc tpe ad laudan-
du te sup iudicia iustificacois tue

Ric. et hoc q tuo sancto iudi-
cio voluisti me in iusticia
custodire. **Iero** subdit **[Particeps]**

ego sum lex tua bonitate. L omniuz
timetium te. I timore filiali. quo q̄s
cauet offendere deū patrem. q̄ ai
stodientium mandata tua. I p̄ san
ctam opationem. Et q̄a prebida
gratia diuina omnib⁹ ofertur ad
eam se debite disponentib⁹. I deo s̄
dit. Misericordia tua dñe plena
est terra. I p̄ quā iustificas impiuz
Et quia q̄nto plus habentur bona
spūalia tanto pl⁹ desiderant. I deo
subdit L iustificaciones tuas doce
me. Bona spūalia in me augmen
tant. I deo v̄ ipas iustificaciones
do. I deo hoc est mandata tua
intelligā. predicemā ope opleam.

Bonitatem
Theth

Sequitur
caplm. ix
cui preponitur nona lra hebraica
que ē Theth. cui⁹ interpretatio est
exclusio. Scriptuz est em̄ de carita
te. q̄ caritas foras mittit timorem

Ric. Caritas em̄ christi v̄ get
nos ad opus bonū ex cōsi
deratione beneficioruz in mente et
corpe receptozū. quod iste ppl⁹ si
delis d̄siderans d̄sequenter ait. d.

Bonitate fecisti cui seruo tuo
dñe. I aiā ei oferedo ad ima
ginem tuā creatam. q̄ lō gratie su
perabendo que fuerūt data homi
ni in statu innocentie. q̄ post lapsū
dantur in baptismo. q̄ ante dabā
tur regulariter in circūcisione. L fm̄
verbū tuū. I pro vt habet Genes v̄
Faciam⁹ hoīem ad imaginem. q̄n
tum ab lō nature. q̄ similitudinem
nrām quantū ab lō gratie. Et quia

non debet hoc homini sufficere. s̄ sp̄
debet perfectum in spūalibus que
tere fm̄ q̄ dicit Aug⁹ in li. de p̄fecti
one iusticie. Nemo inquit cū mul
tuz p̄fecerit. dicat mihi: sufficit. ex
iuit de via ante terminū. I deo v̄ lera
petit b̄cēs. **B**onitatem. I quantuz
ad p̄fectionem appetitus. L et disci
pli nam et scientiam. I q̄ntum ad p̄
fectionem intellēct⁹. L doce me. I am
pliori gratie tue illustratione. Et
dicit disciplinā quantuz ad cogniti
onem moraliū. q̄ scientiā quantū
ad cognitionē. **C**ass. Docet em̄
speculabiliū. **C**ass. Docet em̄
tem: in spirando caritatis desiderū.
docet disciplinā cū in tribulationi
bus paciā donat. Docet scientiā
Iero. Uidelicet vt discretionē ha
beat q̄ sciat discernē int̄ bo
num q̄ malū. in ter vitam q̄ mortē.
in ter corp⁹. **C**ass. Sed aliter de
q̄ aiā. **C**ass. Us docet. alit
magister human⁹. Ille v̄ba pro
mit sed intellectu; non potest eaz
rerū prestare que precipit. De⁹ au
tem prius cor illuminat vt int̄l
lectum electozuz eius verba des̄en
dāt. Sequitur. Quia mandatis tu
is credidi. I ea ope. **N**icol. Et quia
re complendo. **N**icol. Inter dei
beneficia ab animaz pertinentia nō
solū est collatio gratie sed etiā cor
rectio culpe sine qua non transitur
presens vita. I deo subditur. **P**ri
us q̄ humiliarer. I per tuam corre
ctionem. L ego deliqui. I incurrendo
culpam. L p̄pterea eloquiū tuuz cū
stodiuū. Et diuina em̄ correctōe
experitur homo quantum bonum

fit teo obedire. **B**on⁹ es tu. Grati
am offerendo. Et quia bonus est fuis
ipsum diffusiu. Ideo subditur. **Q**
uonia tua doce me iustificatio
nes tuas. bonitate tua mihi comu
nican. **Call.** Consequenter petit
do. **Call.** bonitatis auxilium
vt iustificationes dñi quas lectio
ne didicerat: i suo certamine de da
raret. vn. **Ri.** Quiluplicata est
de subdit. **Ri.** sup me iniquitas
superborum. v. demonu me conan
tium impellere ad peccatu. lego au
tem in toto corde meo. videlz intel
lectu a affectu. **Jer.** Scrutabor
mandata tua. consolationem req
rens in eis vt sic euadam eorum te
ptamenta. **Q** agulatam est sic
lac cor eoz. p. v. malicia
remptamenta. **nico** oppressum
qz spiritus maligni sut in malicia
obstinati. lego vto legem tua me
ditatus fuis. **Callio.** Ab facili
els resistendu vt eou crudelis ob
stinatio pia pseuerantia vinceret.
Ri. Bonum mihi domine qz
humiliasti me. v. qz per in
fulas a temptationes demonu de
disti mihi cognitionem fragilita
tis mee ne ex domis tuis cadrem in
supbiaz. Hoc modo dicebat Pau
lus. ij. ad **Coz.** xij. Re magnitudo
reuelationu extollat me: datus est
mihi stimulus carnis mee angel
sathane q me collaphizet. Ergo
ad h^o pmisisti me temptari. vt di
scam iustificationes tuas. v. vt fa
cerem que docuisti. Et qz experime
to xpie fragilitatis mouet homo
magis ab discendu; arte defendebi

se ostra impugnatione demonu; q
habetur p vetus a nouu testamen
tum. Ideo subditur. **B**on⁹ mihi
lex oris tui. qz decz precepta deca
logi locutus est de⁹ in monte synai
p angeli psonam dei repntantez.
Et legem euangelij locutus e nob
p filiu in carne apparentem. fm qz
d⁹: ad heb v. Nouissime locutus est
nobis in filio quez constituit here
dem vniuersoz. Sequit^r super mi
lia auri a argenti. v. super oes mu
di diuicias. quia tanto spualia ex
cedunt tpalia quanto illa que sūt
anime corporalibus preferuntur.
Hugo Vnde in glosa dicitur
Plus diligit caritas
legem dei qz cupiditas milia auri a
argenti

Q Anus tue do
Jo th Sequitur ca
pitulum xxi

num cui preponitur decima littera
videlicet Jo th que interpretat pñ
cipium. Vnde fidelis populus pñ
cipium sue creationis rememorās
petit illuminationem intellectus
sui dicens **Augustin⁹**

Q Anus tue. v. dei virtus a dei
sapientia videlicet christus
dominus. fecerunt me. fm animā
ad imaginem tuam. a plasinaue
runt me. fm **Ri.** i statura recta
corpus. **Ri.** ad videndu; de
um vt videlicet homo ex figura cor
poris quodammodo de ceatur ote
plari a amaē celestia. Vnde poeta
dicit. Os homini sublime debet ce
lum qz videre. **Iussit a creā os ad sy**
R. liij.

dera tollere vultus. Et similiter cum
queret ab Empedocle Cur videret.
Respondit **Vt** astra aspiciam. sub
trahere celum: nullus ero. Sequitur
Da mihi intellectus. hoc est eleua
tionem et illuminationem intellectus
ad te cognoscendum et amandum. Ani
ma autem humana ad imaginem dei
creata capax est ipsius per cogniti
onem et amorem. Et declarat quo fi
ne petit intellectum dicens. **Vt di
scam mandata tua.** ipsa intellige
do et opere. **Cass** Petit ergo po
pulus fidelis
intellectum ut quem **Adam** per mo
tedientiam perdidit: idem populus
per deuotionis obsequia mereatur
nicol **Qui timet te.** timore fi
lium. **videbunt me et leta
buntur.** qui a caritate gaudere facit
de bono proximi. **quia in verba tua**
hug et in promissione verborum
et in promissione verborum
plus daturus es iustis tuis quam pro
missisti. Sensus talis est **Qui timet
te: videbunt iustum. et letabunt.**
quia in de eis est leticia quia viderunt
bona opera. **Ambros** Est enim
ra tua **infitum**
bonis ut affectu pio castum publi
cus: sapiens prudente: misericors
liberalem diligit: et virtutes suas
in alijs amet. Plerisque enim iusti
aspectus: admonitio correctionis est
perfectioribus vero leticia est. Ma
gna enim virtus est in oculis. quod
apparet in naturalibus. **Basiliscus**
vero si quodcumque animal viderit pri
or: hoc suo visu fertur occidere. **Ipe**
quoque serpens dicitur mori: si fue

rit hominis preuentus aspectu. Er
go si tanta virtus est in oculis ser
pentis vel in oculis hominis ut si al
ter alterum prior viderit: possit oc
cidere. Nunquid est virtus in ocul
iusti qui est repletus virtutis gra
tia. **Sed** qui videt iustum debet scire
quid videat. non illum videt in cor
pore. non in vestimento. non in pa
trimonio. non in vultu. si intus vi
det quod non illum videt nisi eius vide
rit mentem. nisi eius sermone in
tenderit. nisi sensus illius potuerit
comprehendere et sapientiam de tra
datu eius assumere. **Tunc** igitur
letabitur cum ista perspexerit et cog
nouit. **Nic.** Et quia homines ali
rit ea. **Nic.** quando ex fragilita
te humana committunt aliquid pro
pter que a deo puniuntur in hac vi
ta ne postea grauius puniantur. si
cut patet. **iii. Regum. xiiij.** de viro dei
qui seruatus a falso propheta in be
thel redijt propter quod a leone occi
sus fuit. tamen leo cadaver eius non
tetigit sed seruauit ad ostendendum
peccatum eius illa pena desertum et
in alijs actibus vite sue eius meri
tum. **Deo** subditur. **Cognoui do
mine.** id est expectus sum etiam in
passionibus meis. **quia equitas iu
dicia tua.** quibus punis licet ipsa
aliquando sint occulta. **et in verita
te tua.** id est iuste. **humilia si me
per tua flagella.** **Hic** misericor
dia. **In peccatorum meorum deletio
ne.** ut soletur me. **de spe vite et e
ne.** secundum eloquium tuum ser
uo. **Cassiodor** id est se
tuo.

illam promissionem qua responde-
tur in euangelio se tribulatos reli-
cturum minime in passionibus.

Nicolaus Ueniant mihi
hi miserationes
tue a viua | vita gratie in presenti
a vita glorie in futuro. Qua lex tua
meditatio mea est. Que quidem me-
ditatio est dispositio ad gratiam ha-
bendam. a habitam augmentandam
Et quia ex profectu bonorum causa-
tur confusio demonum Ideo subdi-
tur. Confundantur superbi. Id est
spiritus maligni qui de celo prope
suam superbiam sunt deieci. quia
imuste iniquitatem fecerunt in me.
Licet enim demones iuste a deo per-
mittantur nos temptare: tamen po-
testate sibi concessa vtili iniqua vo-
luntate. Ego autem exercebor in ma-
ndatis tuis. quia quanto homo sen-
tit se a demonibus plus temptari:
tanto magis delectat in bonis operibus
exerceri. Et quia in pugna contra
demones indiget homo suffragiis
bonorum Ideo subdit. Conuertan-
tur mihi. Id est ad auxilium meum
limentes te. Amore filiali. Et qui
nouerunt testimonia tua. Intellige
de operando precepta tua. Et quia
per bonum exercitium purificatur
cor humanum. Ideo subdit. H
at cor meum immaculatum in iusti-
ficationibus tuis: ut non confun-
datur. In presenti per lapsum culpe.
a futuro per lapsum in foueam
gelentem.

Ambrosius Que autem
sunt iustifi-
cationes. Audi prophetam dicen-
tem. Dic iniquitatis tuas ut iusti-

ficeris. Ergo qui iniquitates dicit:
iustificatur. qui autem iustificatur
non confunditur. quia pudore pec-
catorum matura confessione permi-
nit.

Defecit in salu-
Caph

care tuum anima mea
Sequitur ca-
pitulum vn-
decimum cui preponitur vndecima
littera scilicet Caph. que interpre-
tatur incur. Incuruatur fi-
uati sunt. Hu. des velint no-
lunt per hec infima. quod in hoc cor-
pore detinentur: quod corrumpitur a
aggrauat animam. mens tamen
eorum ad superna rapitur cum in
amore accenditur contemplationis
diuine. de qua consequenter subdit
dicens

Defecit **Nicolaus** Circa
quod
sciendum quod quanto plus anima in
contemplatione eleuat: tanto ma-
gis ab occupatione exteriorum se-
suum retrahitur. Et quando con-
templatio multum intenditur: sen-
sus exterior ab actu suo cessat a im-
peditur ut patet in rapto. a sic ani-
ma quodammodo deficit in quan-
tum cessat ab actu exteriori: absor-
pta in contemplatione summi boni
a delectatione sequenti. et hoc est
quod dicit. Defecit in salutare tuum
anima mea. quia talis defectus
est salutaris.

Gregorius. iiiij.
mo
ral. Na quo quisque robustus eterna
appetit eo a temporalibus salubri de

fectione **Ambrosius** ^{de}
lassatur. **Ambrosius** sic
re enim est migrare vnumquens
totis studijs ad id quod diligit. Il
lub enim cogitat. illi adheret. illud
personat. illud in mentis gremio fo
uet. in id quadam deflectione trans
funditur. a hoc solum timet ne illud
possit amittere. **Attollatur** igitur ani
ma nostra deficientis suis viribus vt
adherat summo bono christo sa
lutari nostro per quod fiet eterna
liter beata. **Et** in verbis tui
Sequitur. **MIO** cum superspera
ui. Iquo promissisti vitam beatam.
Quanto enim quis in contempla
tione eleuatur: tanto magis de ve
ritate huius promissionis certificatur.
Effecerunt oculi mei in eloquium
tuum. Iqz quanto oculi interiores ani
me plus eleuantur in deum tanto ma
gis diuinam bonitatem percipiunt
a veritatem. que in sacra scriptura
diuinis eloquijs exprimunt trans
cendere in infinitum. a p consequens
accenditur eius desiderium ad vide
dum deum immediate atqz eo fru
endum. **Ite** subditur. **Dicentes quan**
do consolaberis me. I in perfecta be
atitudine. **Et** qa ex tali eleuatione
ad diuinam ebbitur huius quasi insensi
bilis circa exteriora agibilia. **Ite**
subditur. **Quia factus sum sicut**
vtres in prima. **Vt** enim in prima
derelictus videtur non applicabilis vl
tra humanis visibus. a huius excel
lenter contemplatiui reputantur in
agibilibus a politiciis v actibus mu
danis quasi stolidi. **Vnde** a iij. **Re**
ix. **Principes exercitus q erant cu;**

hycu dixerunt de propheta qui vene
rat ad eum inungendum. **Quid ve**
nit insanus iste ad te. **Et** in figura
hys facies **Moyfi** apparuit cornuta
ex collocactione domini vt hate tur
Ero xxxiii. **Excellenter** ergo otem
platiui ab hominibus mundanis
reputantur fatui. a tamen fm veri
tatem sunt sapientissimi. qz sapia
consistit proprie in contemplatione
prime cause non solum sedm scos
sed etiam sedm phos vt hateet pri
mo metaph. **Et** quia excellent co
templatiuis vita presens vertitur
in eternam. **Ite** subditur. **Quot**
sunt dies serui tui. **Id** est qd diu re
tardabor a beatitudine celesti. **Doc**
modo dicebat **Paulus** ad philip.
pmo. **Desiderium** habeo dissolui et
esse cum christo. **quando** facies de
persequentibus me iudicium. **Id** est
de diabolo cum ministris suis. **inde**
finenter temptantibus me. **Extre**
num enim iudicium in quo demo
nes generis humani persecutores
decedentur in infernum a sanctis.
et maxime a contemplatiuis homi
nibus desideratur. quia tunc vita
contemplatiua nunc inchoata co
summabitur. **Vnde** dicit **August.**
super **Iobem** exponens illud. **Sic** eu
volo manere donec veniam id e in
choata contemplaco manet donec
veniam: tunc perficienda cuius vene
ro scilicet ad iudicium. **Consequen**
ter subiungit de impedimento sua
uitatis que est in contemplatione
8. Parauerunt in iniqui fabula
tionem. **q** nullam continent veritatem
seu utilitatem. **Id** est non vt lex tua. **que**

nulla falsitatem continere potest:
cum sit a prima veritate derivata.
Deo subditur: **O**mnia mandata
tua veritas. **Call** **L**imiqui scilicet
infalibilis. **Call** heretici et p
fidi persequuti sunt me. **I**ubendo per
uersa aut falsa suadendo. **I**dem col
ad iuuu me. **V**t possim eorum persuasi
onem superare. **Hug** **v** fere
Paulominus. **Hug** **o**mnia
uerunt me in terra. **I**quasi dicat. **F**e
re ad nihil redigerunt me sed tñ
non ex toto. **Q**uod lego autē non dere
liqui mandata tua. **E**t quod hoc nō p
cessit ex virtute humana: sed ex to
mitate diuina magis. **D**eō subditur.
Secondū misericordiam tuā vniuersi
ca me. **I**n vita eterna. vbi facti nul
la contrarietate pulsantur. **L** a custo
diam. **V**sqz **nico**. **L** testimonio
in finem vite. **nico**. **o**ris tui. **V**i
delicet precepta decalogi. aut verba
facti euangelij que proprio ore p
tulisti.

Eternum domi

Lamech Incipit caplm. xij.
cui pponitur lra. xij
Lamech. que interpretatur cor. **I**n
hoc caplo fidelis populus cor i do
mini mandata constituit: asserit
verbū domini nequaquam habere ter
minum dicens

Eternum dñe verbum tuū pma
net in **hug** **D**oc de angelis dici
tū q in celo perma
net verbum dei in eternū qā iam ni
hil possunt facere a velle nisi qd de
o dmat a vult. **V**n vt nos ei volū

tatem omnino faciam? sic petim?
Fiat voluntas tua sicut in celo in
terra vt. **S**icut angeli sūt conformes
in celo voluntati diuine. ita sint a ho
mines in terra. **P**ost celū vero terrā
intuens subdit. **I**n generacōne a
generacōnem **iero**. **V**na gene
veritas tua. **iero**. ratio legis ē
prophetarum. alia euangelioꝝ. **I**n
his generacōnib? veritas dei pma
net qz nihil mendacij in scripturis
sanctis potulerunt. **H**ugo **L**un
dasti terrā. **V**ecdesiam in fide chri
sti let. **I**n ea permanet. **S**equitur.
Ordinatione tua pscietat dies. **I**
diem vocat claritatem eternam

Call **P**am quotiens in singu
lari numero dies ponitur
venturus ille signus qui vnus atqz
eternus est. a non habet noctem.
De quo scriptum est. **E**t erit illis
dominus lumen eternum. **L**quom
am omnia seruiant tibi. **V**idelicet
illa quibus dies perpetuus erit vt
excludantur illi qui infidelitatis te
nebras patiuntur qui domino nō
videntur. **Nicolaus** **E**t qā
seruire **Nicolaus** cōtra
casum peccati maxime valz diuin e
legis meditacō sicut dicit **H**ieroni
mus ad Rusticiū monachū. **A**ma
scripturarum sanctarum studia a
carnis vicia non amabis. **D**eō sub
dit. **N**isi q lex tua meditacō mea
est. **I**is est nisi fuisset occupatus
in tali meditatione. tunc forte peris
sem. per lapsum in culpam grauē.
in humilitate mea. videlicet impul
sus corruptiōe mee carnis q ex sua
vilitate rō est mee humiliacōis fm

qui per omne tempus vite sue eaz
cognoscitur. **Cast.** Si quis eam
meditari. **Cast.** las quasam
q; respectu domini sub moderacione
disponit: si cibos temperanter acci-
piat: si somnos ouementer capiat
si se honesta a pbabili actione co-
mendat: lege; dei meditatatur sicut
dic ap' s. Siue em mandu' ratis: si
ue bibitis: siue aliq; aliud facitis
omnia in gloria dei facite. **Sequitur**
Super **immi** **nic.** **u** super inde
cos meos. **nic.** os a infide-
les. qui licet quantum ad natura sunt
amici: tamen qntu ad infidelitatez
sunt inimici. sup hos **prudente me**
facisti. **u** prudentiore ipis i h' **lma**
dato tuo. **u** p mandatum tuum a-
me vere intelleduz. cui fideliter obe-
diu' quia in eternu; mihi est. **Iu**
dei est habent sacram scripturam
non tm intelligut eam vere: sed per-
uer. **Hu.** Iste g iustus prudente
se. **Hu.** tior factus est illis per
fidem christi: fideliter scripturas in-
telligens. Et qa iudei ex mandato
dei tpalia quesierunt. **I**deo non fu-
it illis in eternu;. **I**sti vero madau
dei dilectio eius manebit in eter-
num. cuius premiu est ipse dilectus
dñs christus qui **nic.** Et quia de
est eternus **nic.** sacra septu-
ra docet h' dupl'r. Vno modo ab
hoie perito in intellai sacre septure
Et in tal inoticia discipulis aliqu
trascendit mgem qz h; clarius inge-
num a diligentius exercitiu. sicut
contingit in pluribus. Et in psona
taliu dicitur. **S**uper omnes doce
tes me intellexi. **u** videlicet sacre scri

ptu veritatem. Cuius causa sub-
dit. **L**q; testimonia tua meditatio
mea est. **u** meditatio mea circa te-
stimonia tua o'tinue resaf quatu
huana fragilitas patit. **A**lio mo-
do ce' h' a deo sic edocti fuerut apli
de qb' dicit **Iero.** in epl'a ad **Dau**
lmū de oib' sacre scripture libris
Quicq; alijs exercitaco a quotidi-
ana in lege meditatio tribue solet
hoc illis spiritus sanctus suggererat
Et erant: fm q scriptum est: docti-
biles dei. **H**oc etiam modo fuerut
edocti plures alij sacri sicut de be-
ato **Francisco** a **Antonio** legitur a
pluribus alijs. **E**t iste modus se-
cundus sciendi est excellentior pre-
cedentibus. **P**ropter quod in pso-
na taliu s'bitur. **S**uper senes **p**
exercitium longi t'pis scripture no-
ticiam hñtes **intellexi.** ex diuina
inspiratione. **C**uius causa subdit
Lq; mandata tua exq'siui. **u** intelle-
duz v'boz tuoz a te mihi dari deuo-
ta oratione petiui. a dedisti in sicut
scribit **Sap. iii.** **I**nnocui a venit i
me spūs sapie **Sequitur.** **A**b omni
via mala. **q** ducit ad p'ditione **L**p
hi bui pe **hug.** **u** cogitaco'es a af-
des meos **hug.** **f**ed' q' promi sunt
ad malu ab adolecētia sic d' **Gen.**
vij. **U**t custodiā v'ba tua. **N**yc
u mada' negatiua q'lia sunt **N**o
occides. **N**o mechaberis. **N**o furtu
facies. a filia q' phibent malu **L**
iudicijs tuis. in lege diuina o'tentis
no' dedimauit: qz tu lege' posuisti in.
iero **L**ege; mandatoru a te sus-
cepi a statuisti q' si ab his
dedimare i e'no iudicio o'dimare

Mel et qz ex coctū obſuātia expe
ditat optia tributio delcans
aiā. **Jo** ſubdit. **Om̄i dulcia faucib⁹
meis eloq̄a tua: ſup mel ori meo.**
Os a fauces accipiuntur metapho
rice p viribus ſuperioribus anime
videlicet ratioe a intellectu anime:
quibus dulcedo celeſtiū in p̄nti ali
quo modo ſentitur a p̄gultatur a
p oſequens peccatum qd̄ eſt hui⁹
dulcedinis impedimentū oditur.

Jerō. Nam ſicut mel viſibile
amaritudines arceat no
ſtrum faucū: ita eloquijs domi
nicis amaritudines noſtroꝝ crim
num mitigantur. **M**andatis tu
is intellexi. **Rico.** videlicet dul
cedineꝝ tue retribuōnis ſm qd̄ di
citur **ſa. lxxiii.** Oculis nō vidit de
us abs te. a auris nō audiuit que
preparaſti diligenti⁹ te. **P**ropte
rea odiui omnem viā: iniquitatis
quia ipſa impedit conſecutioneꝝ
predicte dulcedinis a ſuauitatis

Liberna pedibus meis
Nun ^{di} ^{b⁹}
Sequitur xliij. caplm cui p̄
ponitur lra hebreorum. xliij. Nun
ambro que interpretat vni
cus. Ecce ipſe littere
hebreorum teſtificatur dominuz
Jeſum eſſe vnicū patris filium.
Hugo Cui fidelis populus at
tribuit bona ſua. d.

Liberna pedibus meis vbuꝝ
tuum. a ſcripturā euangelica
ē directio intellectu a affectui meo.
ne in tenebris huiusmūdi incedes
cadam in foueam peccōꝝ. a lumē

ſemitis **Rico** qz v̄bum tūꝝ
meis. **Rico** diuinū nō ſoluꝝ
dirigit in adimplendis preceptis
diuinis: ſed etiā conſilijs euange
licis que d̄ ic̄tur ſemite quaſi vie
ſtrictiores a magis compendioſe.
Qui autem ſic in dominicis prece
ptis dirigitur dicit quod ſequitur
Vraui a ſtatui. lib eſt firmiter
a ſine mutacōne diſpoſui. **c**uſtodi
re iudicia iuſticie tue. per quā iu
ſticiam peruēnit homo ad ſalutē.

hugo Et quia qui vult cuſto
dire iuſticiam plerūqz
multipliciter affligitur. **Jo** ſub di
tur. **h**umiliatus ſum vſqueqz
humiliacōne afflictionis quia vſ
quequaqz paſſus ſum multaz ad
uerſitatum **aug** Pro eo qd̄ ſta
pericula. **aug** tui. **c**uſtodi
re iudicia iuſticie tue. Et ne in tanta
humiliacōne ipſa fides deficereꝝ
ad didit. **domine viuifica me.** dan
do mihi patientiam. **ſm v̄bū tu
um.** de quo in alio pſal. d̄. **C**ū ipo
ſūm tribu

Conſequēt oſtē
lacione **nic** dit ſe in tribula
tionē non deficere ſi magis deum
laudare dicens. **U**oluntaria oris
mei. a ſacrificia laudis a me tibi
voluntarie oblata. **t**eneplacita fac
dñe. a ſint tibi **caſſ** Laudes in
acceptabilia **caſſ** otio exhibe
re: deo gr̄tiſſimū eſt. ſi in tribulacōne
ampli⁹ p̄baſ eximū. a p̄ datū qm̄
firmitas corpis dolore preſſa non
vincit. ſi tūc magis aia felix in dñi
laudib⁹ exiſtat. **Jerōn.** **L**a iudi
cia tua a mandata tua. doce me. a
vt ea intelligā. a impleā **A**nima

mea in malibus meis semper.]

Hugo Acti dicat Doce me obediē
mandatis q̄a anima mea
parata est semper ad suscipiendū
doctrinam tuam. et legem tuā nō

sum ob
meditans eam in
hinc.] **nico** corde: a exequēs
in ope. Et hoc probat osequenter
dicens. **Posuerunt peccatores**] v
demonos [laqueum mihi]] v dece
ptiones a ille

Cass In hac em̄
cebras seculi **Cass** mūdi filia
tot laqueos inuenis quot vicia cō
tueris. sed populo fideli nihil terre
nū preualere potuit q̄ se celesti cō
uersatione tractauit. vnde subdit.

La de mandatis tuis non errauī.
sed in eis perinasi p̄ gr̄am tuā me
preseruante[m]. **Reditate acqui
sui testimonia tua**] v tua p̄cepta
dealogi vt tibi obedias. in eternū.

Hugo **Causam subiūgit**] q̄
exultatio cordis mei
sunt. Et in hac exultatione. **Indi
naui cor meū**] vt humiliter serui
rem.] ad faciendas iustificationes
tuas] v opera bona que a te sunt

a iustificanti vt pote sunt opera mi
sericordie videlicet esurienti panē
frangere. nudum vestire. a similia
de quibus dicitur **Lu. xi. Date ele
mosinā a oia munda sunt vob.** Et

abdit in **Cass** **Nō q̄ in futuro
eternum**] misereatur q̄s
afflido. cū in illo regno nulla p̄tes
esse miseria. sed q̄ fructū v premi
um earum elemosinay sub eterni
tate recipiet. vnde subdit. **Propter
retributionem**] videlicet illay quā
adhuc sunt sancti. **Venite benedi**

cti patris mei percipite regnum.

Magna retributio que tamē de do
mini prouenit largitate: incolam
fieri regni perpetui: consortem be
atorum angeloy: patriam suscipe
re que semper delectet nec vlla pe
reginatione deseratur

Niquos odio ha

Bamech Sequitur capl'm
xv. littera. s. bamech. **Hugo** q̄
interpretatur audi vnde admone
mur vt diligēter aurem vrbis audi
amus a consideremus q̄ de odio im̄
quoy dicunt hoc mō

Niquos odio habui] non inquatū
sunt hoies. q̄ sic sunt diligendi. iu
pta illud. **Diligite inimicos vros.** s
inquantum sunt peccatores odiendi sūt
videlicet vt odio habeam' in eis vi
cia: a ame

iero **La legē tuam
mus naturalē**] dilexi] q̄a q̄s
precepisti: ope impleui. Et q̄a ad
hoc requiritur auxiliū dei. **Et subdit**

Aug **Adiutor**] ad bona fa
cienda. a susceptor me
us es tu. ad mala euadenda. a in
verbū tuū: v filij tuū. sup̄pera
ui **Psol** id est super omnes i
ipso speravi. quia in eo beatam vi
tāz promissisti abrahe a semini ei
id est omni fidem eius imitanti

Hugo **Edmāte a me ma
lignū.** tam vos demo
nes q̄ pueri homies. a scrutator.
meditans o. mādata dei mei. demo
nes enim suis pessimis suggestio
nibus. a peccati homies contentio
sa si mper malignitate impedū

te ne studio a oratione possis seru-
tari dei tui. **S**i si uolueris
mandata **Iero.** penitentiam a-
gere segregari habes ab illorum co-
sortio a dicere domino **Dugo.**
Suscipe me secundum eloquium tuum. id est
secundum promissionem tuam. **Et uiuam.**
vita gratie in presenti. a vita glorie
in futuro. **Nico.** **me.** uene me a fun-
di permittas in frustratione spei
mee. **Ideo** subditur. **ab expectacione**
mea. **S**pes est certa expectatio fu-
ture beati. **Cass.** Beata enim est ex-
titudinis. **Expectatio:** ubi cer-
ta est promissio. **Expectatio** itaque san-
ctorum: est celorum regna angelorum
et consortia promereri. et quod super-
tuum est ipsius iugiter videre qui
in beatorum corde solus semper dul-
cescit. **Hug.** **Et** quia homo non potest
te propria **Ideo** subditur. **Adiu-
ua me.** contra inimicos qui me vo-
lunt perdere. **a saluus ero.** In anima
a meditato in iustificationibus tu-
is semper. **Et** quod diuina memoria
tenebo qualiter me iustificaueris
Nic. **Et** quia peccatores a spe dicte
beatitudinis defraudantur
Ideo subditur. **Preuisti omnes**
discedentes a iusticijs tuis. **Cas-**
sio. **M**am cum sit iustificatio pec-
catorum: mentis pura confessio. me-
rito superbi spernuntur a domino qui
se tali remedio sanare despiciunt.
Abdit: quod **quod iniusta.** **Et cogitatio**
eorum. videlicet uelle peccare. a iustif-
fimo iudici nolle satisfacere. **Meri-**
to igitur tales ab absolutionis gra-

submouentur qui totiens moniti:
hic pio domino satisfacere contempse-
runt **Nicol.** **Propter** quod ab-
narricantes reputauit omnes pecca-
tores terre. id est dedimantes a le-
ge naturali. vel a lege moysi data.
Ideo dilexi testimonia tua. id est
legem gratie que recte facit incede-
re per uiam ueritatis a iusticie. **Et**
quia carnis petulantia id est furi-
ens luxuria frequenter impedit gra-
tiam in hac uita **Ideo** subditur. **Non**
fige timore tuo carnes meas. id est
mortifica in me omnes motus car-
nales. **a iudicijs enim tuis timui.**
in quibus totum mundum fumer-
fisti aquis diluuii propter peccatum
luxurie. **Omnis enim caro corrupe-**
rat uiam suam. ut habetur **Genes.**
vi. **Et** **zodoma** cum alijs quatuor ci-
uitatibus igne sulphureo succubi-
sti propter enormitatem luxurie ut
habetur **Gen.** **xix.** **Et non** solum
rum iudiciorum consideratio. uerum
etiam futuri iudicii recordatio con-
figit meam carnem. motus eius il-
licitos reprimendo timore casto at-
que perfecto. qui non tamen habet ante
oculos formidine; uindictae sed re-
frementer etiam metuit amissionem
gratie in qua fidelis uiuit per quam
omnis reficitur christianus. **Con-**
figi ergo se populus fidelis timore
domini deprecatur ut moriendo ui-
uat qui prius male uiuendo mori-
ebatur.

Heci iudiciū

Ayn Sequit̄ ca
pituli. xvi

ai p̄ponit̄ lra. xvi. f. Ayn.

Ambro que interpretat̄ oculi
lus vel fons. Dum
autem bona p̄uidem⁹ a agimus fit
nobis oculis cordis fons iusticie
quā se p̄plus fidelis auz p̄rimo iu
ste viuendo fecisse testatur: dices.

Heci iudiciū **Hugo** discernē
cium. **Hugo** do bonuz
a malo. La iusticiā p̄rimuz nō le
tendo. Non tradas me.

Rico ne tradi me p̄mittas
calūmantibus me. De
monib⁹ m̄hi semp nocere q̄renti
bus. Valeret enim ad dīdū auxiliū
impetrādū obsequiū dō p̄stitum
q̄d allegatur cū dī. Uscipe ser
uū tuū in bonuz. sc. p̄fectionis tue
vt p̄tē bonus dñs a p̄ionus. Nō
calūniētur a false acūsēt me su
p̄bi a spūs maligni qui sunt sup
bissimi. Vñ de dyabolo Job. xli.
dicitur. Ipsē est rex sup omnes fili
os superbie. **O** Culi mei defecerūt
in salutare.

Hugo vi cristuz.
tuum. **Hugo** Ac si dicēt
Ve a moribus calūnantū non le
dar: serpentē enūz a xpm̄ pro me
suspensum icessanter cōsidero: sicut
Rume. xxi. p̄figuratiū est. La in elo
quū iusticie tue a i verba euāge
lica ip̄si xpi p̄ quē iusti efficiamur
sicut dicit Apo⁹. Iustificati gratis
in sanguine ipsius sumus.

Rico La ac ai seruo tuo fm
misericiā tuā sup

plendo defectū meū p̄ tuā grā. Let
iustificatiōes tuas doce me vt pos
sim eas itellectū cape: a ope imple
re. Ad hoc allegat rōnez cum s̄bdit
Seuus tuus ego sum a ideo te
neoz implere mandatū tuū. q̄d nō
possum: nisi itelligā ipsum. Idē
m̄hi itellectū vt sciam testimoniā
tua a sic adimplere valeaz ipsa.

O Empus faciendi dñe. q̄si dicat
Non differas m̄hi itellectū dare:
quā tēpus est dandi. Cū⁹ causa
sub dicitur. Dissipauerūt legē tuā
puerse eā exponēdo: vt iudei a here
tici. neq̄ eā recipiēdo vt pagani:

atq̄ eā trāsgrediendo vt mali chri
stia. **Call.** Et q̄ntum legē domi
ni. **Call.** dissipauerat neq̄ hā
da p̄sumptio: tantū deuotus popu
lus ad mādata eius festinabat im
plenda: dicens. **Deo dilexi mā**
data tua veraciter itellecta super
aurum a topazion.

Iero. Sicut enīz aurū cunctoz
metalloz p̄cellit preciaz
ita topazius omnū gēmaz i se cō
tinens pulchritudines: omnū v̄n
cit honores. Et ideo fidelis p̄plus su
per hoc iā dei mandata diligit.

Cal. Topazion vero sic quidā
seribere volūt genus est la
pidis: q̄ntū inuētiōe rarū: tantūz
merciū q̄ntitate p̄ciosuz: qui duos
fertur h̄is colores. vnū aureū pu
rissimū. et alterū et h̄rea claritate
relucentē. **Lampat** enīz cum solis
splendore p̄cutit̄ oim̄ gēmaz supe
rans p̄ciosissimas claritates. i aspe
ctū suū singularit̄r puocans ocul
loz cupidissimā voluptatē. **Quaz**
S v

si polire velis: obscuras. si nature
appie elinquas: irradiat. **De** ipis
regib⁹ esse ferē mirabilis: vt mē su
as diuitias nihil sile possidere co
gnoscant. **P**rido. h^o. et h^omol. Inue
ta est p^omo in arabia insula in qua
tragodite p^odones fame et tēpesta
te fessi cui; herbaz radices effo de
rent: erū erūt. q̄ insula postea q̄ sita
nebulis coopta: tantē a nauigan
tibus est inuēta. sed ob hoc locus
a gēma nomen ex causa accepit.
Nam topazim iuxta tragoditarū;
linguā habet significatiōe quere
tis. Est autē amplissimā gēma rū.

Cal de qua non sunt multa di
cenda: ne qd scriptura di
cit esse contemptibile: nos de sidera
bile affectata laude faciamus.

Aug⁹ Cum vero ipsa mādata
diligūtur sup aurū a la
pide preciosū multū: ois pre ipis
mandatis terrena vilis est merces
nec vlla ex pte q̄nq; alia bonis
bona comparantur his bonis qui
bus homo fit bonus.

Hugo Et p^otea inq̄t: sup au
rum a topazion a si
per omnes mūdi diuitias mādata
tua dilexi. **P**ropterea ad oia mā
data tua dirigebar. vt ea ob cele
stem mercedē recta intentōe imple
rez. a p^ose q̄ns Omne viā iniquā
videlicet ad peccatum deducentem
loodio habui.

Mirabilia te
Phe Incipit ca
pi. xvij. cui
p^oponit lra hebraica

xvij. vij. **Phe**. q̄ itē p^ota^o os apū.
Mico Descriēs em̄ p^ophā i h^o
caplo vite cōtēplatiue
sblimitate apuit os suū: dicens.

Mirabilia. Circa qd sciendū
q̄ ascensus cōtēplatiōis p^ohice
incipit ab admiratiōe: s^om q̄ dicit
p^omo metaphisice ppter admirari
ceperūt hoies philosophari. **V**idē
tes em̄ esse d⁹ nature mirabiles vt
choruscatoēs: fulgura: terre mot⁹
a similia: ceperūt causas p^oscutati
a sic p^ohari. Et eodē modo ad subli
mitate t^orologice cōtēplatiōis s^o
di doctores: vt **Iero⁹**. **Aug⁹**. a simi
les ceperūt ascendē ex admiratiōe
q̄ vidētes sacras scripturas mira
biles: o^ofidētes de diuino auxilio ea
rum intellēdū sanū inquirē ceperūt
a deo adiūate reppererūt. a q̄ntūz
ad hoc dicitur. Mirabilia testimo
nia tua a mirabiles sacre sc^opture.

Iero q̄ vidi in his aliud p^ofer
ri: a aliud figurari. Ideo
scutata est ea anima mea.

Mico querendo eam̄ itellēdū
in tui adiutorij o^ofidētia
Et q̄ vna scriptura itellēdā aperit
viā ad aliā itellēdā. **I**d sub
ditur. Declaratio s^omonū tuorū
scriptorū i lege a p^ophetis Lillumiā
a itellēdū dat. vij. i euāgelij vbi
ipsoz s^omonū plena fit declaratio.
Lpuulis. i christiāis: de quibus
dicit saluator **Mat^h. xi.** Cōfitebor
tibi dñe pater celi a terre: q̄ absco
disti hęc a sapientib⁹ a prudentib⁹
a reuelasti ea puulis. **E**t q̄ cogni
tio veritatis excitat appetitū ad am
plius cognoscendū. **I**d subditur.

Lo S meū aperui] & intellectus ex
tendi ad capiendū verbū dei: qd
est cibus anime. Vñ intellectus dicitur
hic os aie: sicut in animalibus os
dicitur illa pars corporis p quā cib⁹ ac
cipit. q̄ attraxi spm̄] .s. intelligētie
quī datur desiderātib⁹ eū. Idē s̄
dicitur. q̄ mādata tua desiderabā] .
scire a factis. **Hugo** idē est argu
ere. mentum q̄
ppter desiderū dat homi gratia. ex
hoc desiderio accensus subiungit.
Aspice in me] aspici p̄destinati
onis. q̄ miserere mei].

Rico eleuādo intellectū meū
ad capiendū veritatem
trāscedēte; intellect⁹ mei facultatē.
scdm̄ iudiciū diligētū; nomen tu
um] .s. sicut iuste dīspōsūm̄ diligē
tib⁹ te facere. q̄ sicut dī sup. vij.
capl'm celestis hierarch. Vbi co
gnitio foris stat dilectio intrat. Se
qui **Hugo** l. Gressus me
os] .s. motus et
volūtates aie mee. dirige s̄; eloqu
tiū] .s. vt recte viuā s̄m̄ iusta q̄ pa
pis. q̄ non dūct mei ois iniusticia]
p̄m̄ p qd̄ iniuria fit deo. et ideo
amittit hēditas etna q̄ tenet ab eo

Aug⁹ Quid ergo aliud orat:
nisi vt p̄cepta q̄ de⁹ im
pōit iubendo impleri faciat adiu
uando. Redime me a calūnijs ho
minū] .s. a falsis criminatōib⁹
quas mihi hoies imponūt.

Hugo vt custodia; mā da
ta tua] q̄ m̄ lib⁹ et
cōtentiōib⁹ non possunt custodi
ri. Facie tuā ihu] **Aug** ma
sup suū tuū] **Aug** festa

sbuenēdo tuā p̄ntiaz. q̄ doce me]
p illuminationē; gratie tue. iustifi
cationes tuas] vt faciā eas: quod
euidētius alibi legiē. Doce me facē
volūtate tuā. Recolens autē iste do
lorem penitentie preuaticatiōis sue
consequēte subdit: dicens.

Hugo Quitus aquarū de
duxerūt oculi mei] .s.
oculi mei p quos intrauit i me pec
catū corde iterius strito eduxerunt
lacrimas. q̄ non custodierūt le
gē tuā] .s. iusticias hui⁹ seculi attra
hen. **Cast** dignū ergo est vt p
do. illos culpa mundeat:
p q̄s a excessus admittitur.

Iero Vera est em; p̄m̄a iugit
fletibus cōmissa diluere
a abluta non iterare.

Vultus es domine.

Sade Incipit. xvij. capl'm
qui preponit lra. xvij
.s. Sade: que interpretat consolatio:
q̄ recte post fletū sequit. Vñ popu
lus fidelis q̄ p fletū; in se punit
peccatū deū: qui penitētib⁹ v m̄ a
pmitit iustū esse dōnūciās: ait.

Vultus es dñe] qui peccato
res punit. Et rectum iudici
um tu **Cast** quo iubes peccato
um. **Cast** res se affligere vt
eos tua debeat medicina saluare.

Rico Quandasti iusticia;] .s.
p̄cepisti legē tuā] .s. iu
sticiā cōtinentē. q̄ testimonia tua]
in ipsa lege cōtenta. q̄ veritate tuā]
v veritate; legis tue. l'mimis] .s. v al
de: supple custodiri. Et quia dolet de
S. ij.

transgressoribus legis. **Ite** subdit
L. Abesce] vliquesieri] me fe
cit zelus meus] quez habeo circa
legem. ppter hoc] quia oblii sunt
verba tua inimici mei] facientes
contra eaz ac si eam pro nihilo re
putarent. Et omnes tales reputat
psalmista inimicos suos. qz sunt
aduersarij veritatis. **L. Gnitum**
eloquij tuum **vehementer**] quo in
flamat ad amorem diuini; qz pro
prie dicitur zelus eo qz est amor
singularis. **L. osertus tuus dilexit**
ihud] quia hoc sciebat ad remedi
um humani generis attributum.
Sequitur vox populi christian. **L.**
Adolescentulus sum ego] respu
populi qui pcessit a principio mu
bil. a contemptus] quia in ecclesia
primitiua fuit populus christianus
multum afflicus et despectus a ty
rannis. **L. iustificationes tuas non**
sum oblitus] quia ppter confesio
nes et afflictiones quas sustinuit a
fide catholica non recessit. **L. Vsti**
cia tua iusticia in eternum] quia
iusticia que est per fidem ducit ad
eternitatem beatitudinis. **L. a lex tua**
veritas] quia nullam potest conti
nere falsitatem; ppter quod non so
lum dicitur vera; sed etiam veritas
in abstracto; ad denotandum veri
tatis puritatem. **L. Ribulatio et**
angustia inuenerunt in me] in tyra
norum persecutone. **L. mandata tua**
meditatio mea est] Meditatio em
legis diuine prebet constantiam in
aduersis. **Ite**] qz quis tribule
tur in vinculis. vox semp libera dei

mandata meditate assidue. **L. Qui**
tas testimonio tua in eternum]

Nico. Tantam emz equitate
continent qz no solum dicitur
tur equa in concreto; sed equitas
in abstracto. **L. intelledu da mihi**]
ad cognoscendum ea et opere adim
plendum. **L. a viua**] vita gratie in
pnti; et vita glorie in futuro.

Quamau i to
Caph. Sequit ca
pi. xix.

Hugo cui preponit. p. lra
Caph. que interpra
tur confusio. **Vnde** populus fidel
ne temptationibus conuersus sic
cumbat; ad dominum asserit se da
masse; dicens.

Quamau i toto corde] hoc est
intelledu et affectu feruenter
et deuote. **L. exaudi me dne**]

Caf. In sola emz religiosa co
gitatione totus debet spi
ritus occupari; ne mens diuisa ef
fectum nequeat impetrare quem
postulat. **Aug** Tunc poro in to
to corde damat;
quado aliunde no cogitatur. **Tales**
orationes rare sunt multis; crebre
paucis. **Clamor** qui fit ab homini
bus ad dominum; si sonitu vocis cor
poralis fiat non inteto in deum cor
de; quis dubitet iam te fieri. **Si au**
tem fiat corde; etiam silente corpis
voce; deum non latet. **Sic** ergo ai
voce carnis quado id opus est; siue
cum silentio ad deum oramus. cor
de damandus est. **Qui** autem rei p
ficiat iste clamor sequenter de da

rat: di
cens. **Hugo** Justificationes
tuas. i. mada
ta tua que suos operatores iustifi
cant. requi
ram. **Aug** Ad hoc emz
damauit in
toto corde suo: a hoc sibi desiderauit
a dño exaudiente prestari: vt iusti
ficationes eius requirat.

Hugo Non solū ad sciendū
eas: sed etiā ad ipas
opandū: Lamaui ad te. Repe
titiō clamoris nota ē magne deuoti
onis. Saluū me fac. salute gracie
in pñti. vt custodiā mādāta tua
que conferūt vitam beatam. iuxta
illud Matth. xix. Si vis ad vitā in
gredi: serua mandata.

Rico Reueni in maturita
te a clamaui. q̄i dicat.
Iste clamor festin⁹ non pcedit ex
impetu passionis: sed ex deliberati
one rationis. La in verba tua sup
speraui. i. plus q̄ in verbis alioꝝ
quorūcūq; q̄ verba tua falsitate
non possunt cōtinere. Reuene
runt oculi mei. i. intellect⁹ a affect⁹
La te dilexulo. i. a tempe iuuen
tutis. vt meditarer eloquia tua
que sunt a tempe iuuentutis medi
tanda. Et q̄ oratio talū debet exau
diri. Ideo subditur. Ocem meā
audi fm misericordiā tuā dñe.

Call. Intelligam⁹ nihil presu
mendū esse si aliquis no
bis p dei grāz p̄speritatis ariserit:
quādo ille qui vncēs etate puerili
bus annis clamauit: dicens. Vocē
meā audi fm misericordiā tuam.
Non habz q̄s cōtra p̄tā sua confi
denter obijciat: s̄ illam tantū mise

ricordiā petit que ex miseris btōs
facit: ex captiuis liberos: ex mor
tuis viuos: ex temporalib⁹ sempit
nos. Sequit. La fm iudiciū tuū.
quo supplicantibus parās: quo se
damnantes clementer absoluis.
Vinifica me. lumine tue gracie q̄
mortuus sum lege peccati.

Hugo Et possit aliquis que
rere. cur ita clamas.
Et m̄det q̄. Appropinquerunt
persequentes me iniquitati.

Rico i. appropinquerūt mī
hi psequētes me iniq̄.
La lege autem tua longe facti sūt.
que phibet p̄secutionē innocentium.
Prope es tu dñe. in hi tri
bulato ad me seruanduz fm bene
placitū tuū. La omnes vie tue veri
tas. ac si dicat. Sine dimittas me
in tribulatione: siue liberes: totū
facis iuste. Deus aliquādo suo iu
sto iudicio p̄mittit innocentes tri
bulari ad augmentū suū meritū: si
cut patet de sancto Job a alijs.

Aug Querī autē pōt quō hic
dictum sit Omnes vie tue
veritas. cum in alio ps̄. legit Vni
uerse vie dñi: misericordia et veri
tas. q̄ a m̄ iudicandū subuenit at
q̄ ita non deest misericordia: a mi
serando id exhibet q̄s p̄misit ne ve
ritas desit. Erga omnes autē a q̄s
liberat a quos damnat: omnes vie
dñi misericordia et veritas. q̄ vbi
non misere tur: vmbide veritas ex
hibet. Multos quippe imeritos li
berat. imeritūz aut neminē dānat.
Sequitur. Proditio. ab illo. s̄. t̄. p̄.
re quo īcipi testimōia tua intelligē

racia sunt: a neminem fallunt qui
bus pronuntiat vita iusto: et pe
na imi. **Hugo** Sicut enim pmit
tio. **Hugo** tis: ita fit. a sic
p dicitis: ita euenit. Quoniam in eternuz
oia iudicia iusticie tue. qz snta dei
in extremo iudicio de gloria bono
ru: a pena reproboz stabit in eter
num: sicut qz dicit **Matth. xxv.** **Hunt**
hi in igne eternu: iusti autem in vi
tam eternam.

P Rincipes p
Ben. Sequit ca
pitul. xxi.
cui pponit lra. xxi. s. Sen. qz interp
tat sup vuln: p qd intelligit tribu
latio: de qua subdit: dicens. L

P Rincipes psecuti
me gratis. **Mico.**
demonos de quibus dicit ad Eph.
vi. Non est nobis colluctatio adu
sus carnem et sanguine: sed aduer
sus pncipes a ptates tenebrarum
haru cotra spualia nequicie. Let a
verbis tuis formidauit cor meuz.
qz homo qntu cu qz iustus timore co
nute: ne fiat trasgressor legis dme
si ab utruqz contemlatio affert solaci
um. **Ite** subditur.

Hugo Stabo: ego inter
teptatoes a psecutio
nes. sup eloquia tua meditando
ipsa: ac me consolantia: ac mihi co
rona si uicero pmittentia. Sicut qz
inuenit spolia multa.

Mico. Cuius gaudiu duplica
tur. s. de obtentu uictorie
a de prede magnitudine. Sic contem
platiu delectat de uictoria otra ho

stes qua hz i spe. a p ose qns de ob
tentu glorie future. qz sps est certa
expectatio future bntu dimis. Et qz
amor vni? cotrarij inducit odium
alteri? a eco uerso. **Ite** subdit. L
Iniquitatez odio habui a abho
minat? sum tanq qd vile. l legez
autē tuā dilexi tanq quid vtile et
honorabile eā iugiter meditando.
Et qz ex hoc pūpit homo in laude
dei. **Ite** subditur. L **Septies** i die
laude dixi tibi. in septē horis cano
nicis. sup iudicia iusticie tue. i osi
fido oia opa tua iusta: qz sunt que
dam executiones iusticie tue laten
tis in tua. **Hugo** Mos enim re
ligiosis ē se
pties dño deatate laudes. **Primo**
viz laudes matutinales sūmo dilu
culo: in memoria dñice resurrectio
nis: qz fuit valde mae. **Postea** pri
maz. qz tūc xp̄us tradit? fuit pila
to. **Deinde** terciā. qz tūc iudei dama
uerūt. **Crucifigat** **Postea** sextam.
qz tūc fuit cruci odauat? **Deinde**
nonā. quia tūc expirauit. **Postea**
respas. quia tūc posuit? fuit d cruce
Postremo opletoriū. qz tūc sepul
tus fuit. **Collect.** Sicut i memo
ria: dñice pas
sionis et humane redemptōis ab
ecclesia septies dño laudes psoluū
tur. **Et** quia vita contemplatiua est
quieta respectu adiuē qz habz labo
rem anexū. **Ite** subditur. **Pax**
multa que consistit in puritate osci
entie est **l diligētibz legē tuam.**
quia ex tali **Mico.** iugiter medi
tatione **Mico.** tantur sacraz
scripturā. La nō est illis scābali.

Et tanta occasio tuendi in peccatis
sicut a diuini qui frequenter hnt ma-
teria; tribulationis. ppter qd dñs
dixit **Lu. x.** Martha martha solli-
cita es et turbaris erga plurima.
Et sequit. **Maria** optimā pte; ele-
git Et qz vita dēplatiua perficit in
patria. **Ido** subditur. **Expecta-**
bam salutare tuū dñe et claritate;
visionis tue et fructūis eterne. Et qz
ad hoc puenitur p obseruatiā mā-
datoꝝ dei: s̄m dicitur sabra toris
Mat. xix. Si vis ad vitam ingre-
di serua mādata. **Ido** subdit. **Et**
mandata tua dilexi et diligenter
obseruando; per que salus acquirē
eterna. **Vnde** puerb. iij. **Precepta**
mea cor tuū custodiat. longitūdi-
nez em̄ dieꝝ et ānos vite et pacem
apponēt tibi. Et idē. **Ustodiue**
aia mea testimonia tua et sacras
scripturas p iugē memoriā in cor-
de: et p efficiētiā in opatōe. et di-
lexit ea **vehementer** corde et opere
Et **eruaui mandata tua** de deo et
p̄ximo diligēdo. In quib⁹ duob⁹
tota lex pendet et p̄p̄te **Mat. xxij.**
qz ad ipsa oia alia mādata reduci-
tur. **Et** **sicut dilexi** **testimonia tua**
et sacra eloquia scripturaru.

Rico. Quā causa obseruatiōis
subdit. **Et** **omnes vie**
mee in **aspectu tuo** et oia facta: di-
cta: et cogitata mea patēt **aspectu**
tuo. qz monēt hōiem ad tue legis
obseruantiā. ppter qd dicit **Boeci⁹**
v. de cōsolatiōe. **O** viri magna est
vobis indicta necessitas pbitatis
si dissimulare non vultis: qm̄ agi-
tis ante oculos iudicis cūcta carne

et dēplantis. **Vnde** puerb. xvi
Omnes vie hōim patēt ocul⁹ eius.

Appropinq.

deprecatio me. in con.

Thau. Sequitur capitulu;

Hugo cui preponit lra vlti-
ma videlz **Thau.** q̄ i-
terptat errauit. **Popul⁹** itaqz fide-
lis q̄ olim errauit: modo se appro-
pinqare deo fatetur: dicens.

Hugo **A**ppropinqet
deprecatio mea i
aspectu tuo dñe. et oratio mea que
fit in aspectu tuo dñe appropinqet
tibi **iuxta eloquiū tuū** et s̄dm p-
missuz tuū. **Da** mihi **intellectū** sic
i alio ps̄. dixisti. **Intellectū** tibi da-
to et instruam te in via.

Iero. Ac si dicat. **Proximam** ti-
bi fieri orationē meā dēp-
cor dñe: vt a te **intellectū** capiens
nihil aliud nisi q̄ qd oportet exo-
rem. **Intret** **postulatio** mea in cō-
spectu tuo dñe: s̄m **eloquiū tuū** cri-
pe me **in** **periculis** temptationū.

Rico. Repetitio est s̄m̄e p̄misse
desiderium petitionis sue.

Hugo Consequē ondit q̄liē
p̄pls fidelis petat sibi
dari **intellectū** et eripi a malis: di-
cēs. **Quaerabūt** et de pleno cor-
de p̄soluet tibi **labia mea** p̄nuz
et laudes **ca** **docueris** me iustifica-
tiones tuas et precepta tua: vt ea
intelligā et ope impleā: et sic edocē?

Pronūciabit lingua mea eloq̄

um tuum] ex caritate docendo pxi
mu]. Lqz oia mandata tua] suple
sunt equitas] & equitate plena.
hoc est quicquid precipis: est equu.

Rico Et qz talis doctrina non
est efficax sine speciali
adiutorio dei s'm qz dicit puerb. xvi.
Homis est animu preparare: s' dei
est gubernare lingua. Iteo subdit.

Hugo Fiat manus tua] &
filius dei xpus dñs per
que deus pater fecit secula: fiat mi
hil in auxiliu. Vñ alia editio ha
bet. fiat mihi manus tua auxilia
trip. Ut saluet me] & dirigat lin
gua mea in docedo ad mea a alioz
salute. qm mandata tua elegi.] pre
oibus t'palibz ad meditandoz ea:
atqz opandua docendo. & ad hoc
mouet me amor eterni premij.]

Quia cupimus salutare tuu dñe]
& eternam salutem. La lex tua me di
tatio mea est] eo qz dirigit me ad
consecutionem huius salutis. Et quia
ad hoc sequit augmentu gree i q est
spualis vita. Iteo subdit.] **Q**uere
aia mea] vita gratie in pñti & vita
glorie i futuro. La laudabit te] hic
et in futuro.

Hug. La iudicia tua]
turo. & flagella tua
quibz in pñti iudicas: discernendo
filios a non filiis. qz filios flagel
las. non filijs parcis. & hec labiuua
bunt me. Im futuro si p ea i hac vi
ta fuero purgatus. Sequit.] **R**
raui sicut ovis que perijt.]

Rico hoc non videt intelligi
de errore in moribz. qz
statim subdit. mandata tua non su
oblitus. sed de errore s'm comunez

modum loquedi hoim mundano
rum. **A**d cuius intellectum scienduz qz
ovis dicit errare quoniam segregat se a gre
ge. hoies autem tendentes ad pfectio
nem contemplationis segregant se
a comuni habitatione hominum ut
libere possint vacare contemplationi
diuine. et tales ab hominibus mun
danis reputantur stulti & huic seculo
pediti. Vnde religiosi mundo mortui
diant. Et s'm hoc dicit psalmista
in psona contemplatiui. Traui sicut
ovis que perijt: quoniam ad reputa
tionem mundanoz. Et quia refu
gentibus amore dei humanu con
fortium: conceditur diuinum s'm
illud Osee. ij. Ducam eum in solitu
dine: & loquar ad cor eius.] **I**teo sub
dit. Quere seruum tuu dñe] eu interius
consolando. Lqz mandata tua non su
oblitus] terrenis interedo p amo
rem: sed celestia appetendo. ad quod
tendit mandatoru tuoz obseruatio.

Cassiodoro Amplectens fu
auiter omnino
psalmus qui tali confessione finit
est: plenitudine magnus: admiratio
ne profunditatis oceanus: excel
lentium rerum amenitate paradisi
sus. quem virtutum floribus orna
tum per alphabetum hebreorum
fidelis populus cantauit. Vidimus
enim eius sententias quasi stellas
clarissimas in altissimo celo collo
ca.]

Hugo Ram non facile
tas. quis versutus
iuenit in quo non aut vias: aut man
data aut iustificationes: aut iudi
cia: aut eloquia: aut sermones do
mini habeas: aut etiam aliquid tale

quod equipollenter valeat.

Cal. Est enim et hic psalmus in
quibus ad ecclesiasticam disciplinam
pertinet: populus fideliter cantauit.

Hiero. Nos qui dominum supplices de
precemur ut iudiciorum eius
factores: mandatorum custodes: testi
moniorumque scrutatores effecti: sacris
humeris benigni pastoris ad ouile
dominicum reportati: sanctorum angelorum me
reamur consortijs adiuuari per domi
num nostrum Iesum christum. cui est ho
nor et gloria in secula seculorum. Amen.

Psalmus. Cix.

Ad dominum cum
tribulaber. Titulus.
Canticum graduum 88.

Rico. Dicit quidam uir laicus quod
david precepit Salomo
ni edificare templum: et tradidit sibi
descriptionem templi et porticum: et per
sequens graduum: ut habet in Paral.
xxviii. Et quod fecit istos psalmos. hunc uir
et quatuordecim sequentes ad decantandum
in xv gradibus dicti templi.

Calli. Terrena siquidem illa fa
militudinem gestare uidebat. Qua
propter cum gradus audimus in psal.
non terrenum aut corporis gressibus
subeundum nobis aliquod suspicemus
sed mentis accipiamus ascensum. Ideo
enim premissus est canticum: ut hoc poti
us ab anime puerum applicare de
beamus de ascensu spirituali.

Hugo. Sed uidentur quod sit iste
gradus: quod ascensio: gradus

um. unde fit ascensus. et a quo. et quod. a
ubi. a per quem. Gradus in hoc loco sunt
puerum uirtutum in quibus solus beatus
cum ascensus est. de quo in alio psalmo. dicitur
Iherosolimita sancti de uirtute in uirtute: in
quibus sola caritas mouet pedem. Qui
plus diligit: plus ascendit hos gra
dus. Ascendit uirtus iustorum. ubi. in cor
de. quia ascensiones in corde disponit.
Quo. a minore uirtute ad maiorem.
Ad quod. Ad deum uidentur a diligendum.
Ubi. in corde. Per quem. per christum.
Unde. a ualle plorationis.

Cal. Nam istos gradus ascendere
nostris prostrati domino iugiter supplice
mus. Primus itaque gradus uirtutum
inchoat in hoc psalmo. in quo propheta eterna
uita derelinquens: offensione lacrima
bili petit se de mundi istius tribulatio
ne liberari: dicens. L

Ad dominum. **Hugo.** qui omnipotens et be
nignus est. L. cum tribulaber. Sugge
stionibus demonum: linguis aduersan
tium: et miris persecutorum. L. dama
ni. corde: ut Susanna Daniel. xiiij.
L. et exaudivit me. L.

Callio. Inspice quod sit pulchre
rimus ordo uirtutum.
Primum posita est tribulatio. Secundo
exclamatio. Tercio exauditio. ut per
ordines certos ad deum ostet uota per
uenire fidelium. Exauditur ergo omnis orat
dicens. L. Omnia uerba animarum mearum a la
bijs meis. L. me deridentibus. L. a lin
gua dolosa. L. quod sibi specie homini consue
dit. Ecce qui mundum uitio
abominatione ceperat deserere:
prima fronte uersionis iniqua la

bia patitur: dum eius propositum sceleratis oblationibus irridetur. **Dicit** enim ei ab iniquis. **Quid** te crucias aut seculi honores fugias: a istum modum probas nec ibi ad quod desideras aliquam pervenias. **Postquam** illa minus valuerunt: tunc suasores ad dolosa blasmata se convertunt: dicentes **Nolite** ieiunio fatigari: restat tempus ieiunio cui ista facias. **Qui** cum se putant loqui pro corpore salute anime noscitur omnino perire. **Jero.** Deum dominus animarum adterre. **se** fideliter clamantem interrogare pietatis affectu dignatur: dicens. **Quid** dicit tibi aut quod apponat tibi ad linguam dolosam. **Hugo** ac si dicat. **Quid** poterit tibi dari auxilium: aut consilium: aut remedium quo muniaris contra linguam dolosam: quam inimicus sua det vel deterrendo philet. **Rursum** dicit anima iusti vel dominus sue interrogationi: dicens. **Agitte** et verba sacre scripture que sunt potentis et visus dei omnipotentis que sagitte sunt. **Acute** quia verba sacre scripture penetrant usque ad cor: sic dicit **Apo.** ad **Heb.** iij. **Vivus** est dei sermo et efficax et penetrabilior omni gladio anticipi. **Hec** verba sacre scripture dantur tibi in munimentum contra linguam dolosam. **Aug.** Et quod parum est verbum agere contra linguam dolosam. **Idcirco** etiam exemplis agendum est. **Unde** **Hugo** [cum carbonibus] subdit. **Hugo** [desolatorius] vel vastatorius et cum exemplis sanctorum ad vitam gratie conversorum: que aliquando mali fuerunt et postea multum profecerunt virtutibus: ut **paulus** et **matthe**

us **magdalena** **dauid** et alij multi. **Sanctorum** exempla carbonum desolatorij dicitur sunt: quia inflamant nos ad amorem dei quod in nobis dyabolus destruxerat per peccatum. **Hec** desolatorij atque devastatorij dei ad invicem gratia sentia. **Aug.** Erant in nobis multum te carnales cogitationes: seculares multi amores: ipsi videntur carbonibus desolatorij ut fiat parvus locus desolatus. **In** cuius loci puritate faciat deus edificium suum. **Exempla** ergo multorum iniquorum qui conversi sunt ad deum carbonum dicitur sunt: sagittis verborum dei accensi et reuiuificati sunt.

Hugo Iste enim vir iustus quous gradum primus ascendit carnalia relinquens. quia tamen a malis adhuc premitur.

Call. vitia seculi damnans: vitia tam se permitet habere longinquam. **Et** mihi quia icolatus meus prolongatus est. **In**colas enim dicimus que ad tempus terras alienas colunt: sed a patria sua longe seiuncti sunt. **Quod** de illis merito dicitur: quorum conversatio semper est in celis. sed adhuc hic corpore detinentur: sicut apostolus paulus dicit. **Cupio** dissolui: et esse cum christo. **Cupienti** siquidem patriam felicem videre quous hic breue tempus proteatur esse: longinquum esse vide.

Hugo **Causam** futuri tedij affligit cum subdit. **Habitavi cum habitantibus cedar** et cum malis et in quietis hominibus signatis per cedar qui interpretatur tenebra. et

fuit filius **Imahelis** persecutoris
ysaac. **Ne** videretur coqueri de pe
grinatōne co: pali subdit. **multū**
incola fuit aia mea. In hoc mūdo
est aia pe

Aug cui patria ē
in celis: que
hic pegrinat affectib? sicut corp?
locis. **Si** amaueris terrena: pegrī
naris a deo. si aut amaueris deum
ascendes ad deū in caritate dei a pri
mi. **Ab**huc causa durissima cur iste
incolat? acerb? existeret sub die cū
dici. **Cal.** **Om**nis his q̄ odevit
tur. **pacē** erā pacific? **Il**le
odit pacē q̄ scindit vnitatē: qui nō
amat xpm q̄ est pax nrā. paciēs a
benign? erā cur rixatibus.

Rico eoz molestias cū paci
entia tolerādo. **Luz** loq̄
bar illis. **modeste** ac rationabilē.
Impugnant me. **contētōib?** a fa
ctis inuicis. **gratis**. **l**ine causa.

Cal. ac nullis pcedētib? meis
culpis. **Ipsi** em sunt a q̄b?
sup se petit delere liberari: dicēs. **A**
labijs inq̄s a a lingua dolosa. **Vi**
des virū iustū terrena deserentē: nā
tenere gloriose vietutis accessum.
s tñ adhuc gemere q̄ cū malis se
cognoscit habitare. **Qua**prop? vi
deam? q̄ sit puect? se cūdi grad? q̄
iam nobis primus domino inuan
te monstratus est.

Psalm? Cxx.

Euani oca
los me. **Titulus.** **Cā**
tiam graduum.

Hugo **Iste** est se cūb? psal.
gradual. **Prim?** em
gradus est exire de mal seculi. **Se**
cūdus est petere diuinū auxilium.
Cōgrue igitur sequit gradus iste
pcedentē. **Nā** de mūdo exēti occur
runt p̄icula. et iō necesse h? implo
rare dīm auxilium: sic olim filij isrl
de egipto exētes: vidētis egiptios
psequētis se: ad dīm damauerūt
auxiliū postulātes. **ergo** vir iust?
q̄ in pcedēti ps. gēmebat in malo
rum insidias: hic se ostra eas orat
iū uari: dicens.

LEuani oculos meos. **spūales**
cogitationes a desideria in
mōtes. **ad** deū a ad aures celestes

Rico q̄ dicitur montes infra
cūtu eius. **angeli**: vt exponit **Au**
gul. **l**ūremet auxiliū m. **diuina**
em adiutoria hoib? p̄stita cōiter p
aogelos amistrant. **p̄ncip** alē tñ
fūt a d. **pp** q̄ subdit. **Auxiliū**
meū a dño: qui fecit celū a terrā.

Iero **Ab** ipso auxiliū expēdo
p que p̄ celū terrāq̄ lo
cauit. **Omne** iaz p̄ fide sua vir iste a
spū scō r̄sum accipiēs aliq̄d solā
tionis aie sue loquēdīcēs. **Non**
det in cōmōtōez cōtē tuū. **non** pa
tiatur remouere stabilitatē: qua
in eo firma

Micola **neq** p
tū es. **mittat**
affectionem mentis tue de bono in
malū mutari. **neq** dormitet qui
custodit te. **non** cess? te custo
di re: scilicet deus a angeli quibus cō
mittit custodiam fidelium: q̄ nunq̄
dormiūt: sed ab homibus dormire

dicuntur quoniam non auxiliantur. **Secundum**
veritatem in eis non cadit somnus:
propter quod dicitur vigiles domini. **iii.**
In sententia vigili de cretū est. **Iero**
subdit. **Certe non dormitabit neque**
dormiet. **Et non cessabit ab auxilio**
qui custodit israel.

Hugo et propter quod christiani qui
deum videt per se. **Nam**
israhel vir videt deum iterum per te. **Domini**
custodit te. **Diligentem se.** **Domini**
protectio tua: **super manum dexteram tuam.**

Rico et per te per te per te
ra manum tuam posset te per
tegere et custodire. **Vel omnes partes**
humana que per manum dexteram intelligi
tur. **Per te dicitur.** **vi.** **per te dicitur.** **Sol**
non vret te. **Et non vret.** quia hebrei
non habuerunt optatum modum:
si loco eius vrantur futuro indicati
ui mo.

Hugo **neque lina** et tri
di. **Sticia** vel de spe
ratio etiam non nocet tibi. **Per no**
de **adubi** **Cast.** **Der** **sol** **igitur** **a**
tatis. **lunaz** **figit** **totum**
vite tempus: quod clamandum est semper
ad deum qui non permittit suos ire
atque duci: aut scandalo inveniēte
puri quoniam eis custodie sue prestat au
xili.

Iero **Domini** **custodie**
um. **te** **ab** **omni** **malo** **Et** **ab**
omnibus **invidijs** **inimici** **quibus** **gratia**
divina **tollitur:** **anima** **perditur:** **et** **promis**
siones **dei** **evacuatur.** **Custodiat** **ami**
ma **tuam** **dominus.** **ne** **ei** **per** **se** **dicatur** **pot**
estas **ad** **diversis** **modis**
uerse. **Cast.** **per** **mittitur** **divina**
custodia: **que** **non** **solum** **ab** **adversis** **vi**
dicat: **sed** **etiam** **beatos** **facit** **et** **ad** **celo**
rum **regem** **perducit.** **Unde** **ad** **finem** **per** **venit**

ens cuncta concludit: dicens.

Hugo **Domini** **custodiat**
introitum **tuum.** **in** **tempta**
tione: **ut** **non** **permittat** **te** **temptari** **su**
pra **id** **quod** **ferre** **potes.** **Et** **exiit** **tu**
um. **in** **temptatione:** **ut** **victricem** **det** **et**
victricem **remuneret.** **Lex** **hinc** **nunc** **et**
vsque **in** **seculum.** **Et** **semper.**

Iero **ut** **cum** **a** **corpore** **recesseris:**
sua **custodia** **protegais:** **ne**
in **illis** **caloribus** **peripiteris** **ubi** **divines** **co**
spicit **ardores:** **sed** **in** **sinu** **abrahe** **cum** **laza**
ro **sepiterna** **requie** **perfruaris:** **presta**
te **deo** **nostro** **Jesu** **christo:** **qui** **honor** **est** **in** **et** **et**

Psalm. CXXI.

Etatus sum

Titul. Canticius secundus

Hugo **Die** **est** **tercia** **gradus:** **que**
satis **elegant** **tercio** **lo**
co **ponitur.** **Nam** **primus** **est** **exire**
a **malis** **seculi.** **Secundus** **est** **divinum**
auxilium **implorare.** **Tertius** **est** **co**
fidere **de** **provisione** **in** **domum** **domi**
ni **quo** **ascendit.** **Intentione** **monet**
nos **propheta** **ad** **ascensum** **atque** **deside**
rium **celestis** **hierusalem.**

Calliodo **In** **prima** **igitur**
parte **fidet** **iste**
gaudet **se** **animatum** **ad** **superam**
hierusalem **esse** **venturum:** **dicens.**

Etatus **sum** **Hugo** **et** **per**
in **his.** **que** **dicta** **sunt** **mibi.** **in** **prophetis** **et**
apostolis **loquentibus** **in** **scriptu**
ris **hinc:** **hoc** **quod** **subditur.** **In** **do**
mu **domini** **ibim.** **Unde** **aposto**
lus **ad** **romanos.** **xij.** **ait.** **festi**
nem **igitur** **in** **illa** **re** **que** **est.** **Cast.**

O digna exultatio illuc ire confert
dere unde nunq̄ aliquis velit exire
Hec est domus que tantū iustos re
cipit: angelos cōtinet: a ip̄m crea
torem oim creaturaz cōspicere me
ret. a auctore dom⁹ desiderabil: do
mus dei vniū lapidib⁹ fabricata.

Hugo Duob⁹ pedib⁹ carita
tis viz dilcōe dei: a p
rimi itur ad hāc domū p viā p̄m̄e
inocētie: hūilitatis: castitatis: cōfa
rū q̄ virtutū. Et si q̄rat aliq̄s. vbi
eras q̄ illa audisti de q̄b⁹ sic leta
ris q̄i secur⁹ d̄p uētōe i domū d̄m̄e
Rūdet: dices. **ST**āt⁹ erāt pedes
n̄i. a affect⁹ a cogitāōes q̄b⁹ aīa
ḡdit. Li atris tuis. i penetrabili
bus tuis o

Rico Ac si dicat.
hierusalē. **Rico** Affectiones
n̄e iā sūt i appetitū hierl̄m sup̄ne
Ibi em̄ stat vbi sp̄ firma volūtatē
cōstiti

Aug⁹ Cogita ḡ q̄lis fu
tur. **Aug⁹** tur⁹ sis: a q̄uis i
vita adhuc sis. hoc tibi pone ante
oculos q̄i ibi stes: q̄i m̄t āgelos
deficiēs gau

Rico Et ne hieru
deas. **Rico** salē quā dī
xit terrenam adūteres ciuitate: il
lā celestē siḡt: dices. **Jerusalē** q̄
edificat vt ciuitas. Edificat plāe
q̄ q̄t die vsq̄ ad mūdi cōsumatōem
vniū lapidib⁹ sp̄uali opatōne cō
struit. a m̄tib⁹: cōfessorib⁹: a q̄ d̄no
sincera mente deuoti sunt. Et b̄n̄ dīc̄
vt ciuitas. **Rā** ciuitas dī q̄i ciuū
vnitas **Vñ** vere illa celestis ierl̄m
ciuitas dī: q̄ynamimes ciues cōtinē
mōstra

Hugo Et sic ciuitas
tur. **Hugo** trena h̄z dīc̄
las māsiōes: sic de hac celesti ciuī

late dī Job. xiiij. In domo p̄ris mei
mansiōes multe sunt. **Cui⁹ partici
patio eius manet in idip̄m.**

Cal. v̄ cītatis istī⁹ p̄cipatio
est i d̄no saluatore q̄ ē ip̄e
i idip̄m: hoc est i efn̄tate sp̄ itē ma
nēs: iūz illud **Jac.** v̄ Apud quez nō
ē tūl mutatio: nec vicissitudinis ob
vmbatio. Ipse est bonū i idip̄m
v̄ i efn̄tate **hugo** q̄d cōiter ab oi
nūz. **hugo** bus a singul ci
uūb⁹ hūi⁹ ciuitatis tōlit a imutabi
liter participat: q̄d de nulla cītate
corpali pōt vere dici. nec potuit ex
p̄ssī⁹ dicē stabilitatē a cōtinuitatē
a cōitatē ciuitatis illi⁹: vbi bonum
singuloz vnūz erit a idip̄m oim.

Aug⁹ **Aug⁹** corp⁹ n̄m h̄z nō est
idip̄m. q̄ nō in se stat:
mutat p̄ etate: s: p̄ mutāōes locoz
ac tēporū: p̄ mortos ac defec̄t⁹ carna
les. nec i se stat corpa celestia: viz
sol: luna: stelle h̄nt q̄sdā mutatio
nes suas. a si occultas certe d̄ locis
i loca mutant: ascēdūt ab oriēte i
occidētē: a rurhū arcuēsit i orientē.
Rō ḡ stāt: nō sūt i idip̄m. Aīa hu
mana nec ipsa stat. mō vult: mō
nō vult: mō nō scit. Ergo post tāū
lāguorē: post tāōs mortos redat
aīa hūiliata ad id ip̄m d̄m̄ salua
torē. a sit i illa **Cal.** quaz ysa. p
ciuitate celesti **Cal.** pheta mira
bili laudē describit: dī. **Vocabunt**
salutē muri tui a porte tue leticia.
Nec erit tibi sol i hūmie diei. neq̄ or
e hūne lucebit tibi nocte. sed erit tī
bi d̄ns lumen eternū. a deus tuus
gloria tua. **Et infra.** **Et** populus tu
us omnis iustus erit. a in eternūz

late dī Job. xiiij. In domo p̄ris mei
mansiōes multe sunt. **Cui⁹ partici
patio eius manet in idip̄m.**

Cal. v̄ cītatis istī⁹ p̄cipatio
est i d̄no saluatore q̄ ē ip̄e
i idip̄m: hoc est i efn̄tate sp̄ itē ma
nēs: iūz illud **Jac.** v̄ Apud quez nō
ē tūl mutatio: nec vicissitudinis ob
vmbatio. Ipse est bonū i idip̄m
v̄ i efn̄tate **hugo** q̄d cōiter ab oi
nūz. **hugo** bus a singul ci
uūb⁹ hūi⁹ ciuitatis tōlit a imutabi
liter participat: q̄d de nulla cītate
corpali pōt vere dici. nec potuit ex
p̄ssī⁹ dicē stabilitatē a cōtinuitatē
a cōitatē ciuitatis illi⁹: vbi bonum
singuloz vnūz erit a idip̄m oim.

Aug⁹ **Aug⁹** corp⁹ n̄m h̄z nō est
idip̄m. q̄ nō in se stat:
mutat p̄ etate: s: p̄ mutāōes locoz
ac tēporū: p̄ mortos ac defec̄t⁹ carna
les. nec i se stat corpa celestia: viz
sol: luna: stelle h̄nt q̄sdā mutatio
nes suas. a si occultas certe d̄ locis
i loca mutant: ascēdūt ab oriēte i
occidētē: a rurhū arcuēsit i orientē.
Rō ḡ stāt: nō sūt i idip̄m. Aīa hu
mana nec ipsa stat. mō vult: mō
nō vult: mō nō scit. Ergo post tāū
lāguorē: post tāōs mortos redat
aīa hūiliata ad id ip̄m d̄m̄ salua
torē. a sit i illa **Cal.** quaz ysa. p
ciuitate celesti **Cal.** pheta mira
bili laudē describit: dī. **Vocabunt**
salutē muri tui a porte tue leticia.
Nec erit tibi sol i hūmie diei. neq̄ or
e hūne lucebit tibi nocte. sed erit tī
bi d̄ns lumen eternū. a deus tuus
gloria tua. **Et infra.** **Et** populus tu
us omnis iustus erit. a in eternūz

Aug⁹ **Aug⁹** corp⁹ n̄m h̄z nō est
idip̄m. q̄ nō in se stat:
mutat p̄ etate: s: p̄ mutāōes locoz
ac tēporū: p̄ mortos ac defec̄t⁹ carna
les. nec i se stat corpa celestia: viz
sol: luna: stelle h̄nt q̄sdā mutatio
nes suas. a si occultas certe d̄ locis
i loca mutant: ascēdūt ab oriēte i
occidētē: a rurhū arcuēsit i orientē.
Rō ḡ stāt: nō sūt i idip̄m. Aīa hu
mana nec ipsa stat. mō vult: mō
nō vult: mō nō scit. Ergo post tāū
lāguorē: post tāōs mortos redat
aīa hūiliata ad id ip̄m d̄m̄ salua
torē. a sit i illa **Cal.** quaz ysa. p
ciuitate celesti **Cal.** pheta mira
bili laudē describit: dī. **Vocabunt**
salutē muri tui a porte tue leticia.
Nec erit tibi sol i hūmie diei. neq̄ or
e hūne lucebit tibi nocte. sed erit tī
bi d̄ns lumen eternū. a deus tuus
gloria tua. **Et infra.** **Et** populus tu
us omnis iustus erit. a in eternūz

Aug⁹ **Aug⁹** corp⁹ n̄m h̄z nō est
idip̄m. q̄ nō in se stat:
mutat p̄ etate: s: p̄ mutāōes locoz
ac tēporū: p̄ mortos ac defec̄t⁹ carna
les. nec i se stat corpa celestia: viz
sol: luna: stelle h̄nt q̄sdā mutatio
nes suas. a si occultas certe d̄ locis
i loca mutant: ascēdūt ab oriēte i
occidētē: a rurhū arcuēsit i orientē.
Rō ḡ stāt: nō sūt i idip̄m. Aīa hu
mana nec ipsa stat. mō vult: mō
nō vult: mō nō scit. Ergo post tāū
lāguorē: post tāōs mortos redat
aīa hūiliata ad id ip̄m d̄m̄ salua
torē. a sit i illa **Cal.** quaz ysa. p
ciuitate celesti **Cal.** pheta mira
bili laudē describit: dī. **Vocabunt**
salutē muri tui a porte tue leticia.
Nec erit tibi sol i hūmie diei. neq̄ or
e hūne lucebit tibi nocte. sed erit tī
bi d̄ns lumen eternū. a deus tuus
gloria tua. **Et infra.** **Et** populus tu
us omnis iustus erit. a in eternūz

Aug⁹ **Aug⁹** corp⁹ n̄m h̄z nō est
idip̄m. q̄ nō in se stat:
mutat p̄ etate: s: p̄ mutāōes locoz
ac tēporū: p̄ mortos ac defec̄t⁹ carna
les. nec i se stat corpa celestia: viz
sol: luna: stelle h̄nt q̄sdā mutatio
nes suas. a si occultas certe d̄ locis
i loca mutant: ascēdūt ab oriēte i
occidētē: a rurhū arcuēsit i orientē.
Rō ḡ stāt: nō sūt i idip̄m. Aīa hu
mana nec ipsa stat. mō vult: mō
nō vult: mō nō scit. Ergo post tāū
lāguorē: post tāōs mortos redat
aīa hūiliata ad id ip̄m d̄m̄ salua
torē. a sit i illa **Cal.** quaz ysa. p
ciuitate celesti **Cal.** pheta mira
bili laudē describit: dī. **Vocabunt**
salutē muri tui a porte tue leticia.
Nec erit tibi sol i hūmie diei. neq̄ or
e hūne lucebit tibi nocte. sed erit tī
bi d̄ns lumen eternū. a deus tuus
gloria tua. **Et infra.** **Et** populus tu
us omnis iustus erit. a in eternūz

Cal. quaz ysa. p
ciuitate celesti **Cal.** pheta mira
bili laudē describit: dī. **Vocabunt**
salutē muri tui a porte tue leticia.
Nec erit tibi sol i hūmie diei. neq̄ or
e hūne lucebit tibi nocte. sed erit tī
bi d̄ns lumen eternū. a deus tuus
gloria tua. **Et infra.** **Et** populus tu
us omnis iustus erit. a in eternūz

Vocabunt
salutē muri tui a porte tue leticia.
Nec erit tibi sol i hūmie diei. neq̄ or
e hūne lucebit tibi nocte. sed erit tī
bi d̄ns lumen eternū. a deus tuus
gloria tua. **Et infra.** **Et** populus tu
us omnis iustus erit. a in eternūz

Et populus tu
us omnis iustus erit. a in eternūz

hereditate possidebunt terram.

Hugo Deum quasi quis que
fuisse quod sciuit quod
iuri sunt in domo domini. **R**ndet: dices

Thie emz ad hanc ciuitatem
qua ut celestem cognoscere: subiu
xit ascendere. Iaz in spe a tande
in re. **R**ndet: dices

Mico domini. **R**ndet: dices
tres veteris a noui testamenti: viz
generatio querentium dominum.

Hugo in quibus est testimo
nium israel videlicet fi
delis opans per dilectionem: sic ut
de ipsis posset dici. Ecce vere israhel
lita in quo dolus non est. **D**i enim
ascendunt ad confitendum nomi
mini confessione laudis.

Call quod in illa ciuitate omnes
sancti cum angelis domini lau
des celebrabunt: nec erunt ibi sine
magno honore. **Q**uia illic et in

hac ciuitate **sedebunt** et **sedebunt**
et ponitur preteritum per futuro. quod omnia
verba dei sic firma sunt ut quousque
dantur futura esse: tamen stabilitate
sui esse estimes iam facta. **S**edebunt ergo

Aug **sedes in iudicio** videlicet
apostoli et apostolici viri qui reli
querunt omnia propter christum qui sunt sedes
dei. quod anima iusti sedes est sapientie.

Aug Ipsi iusti sunt sedes et
sedebunt in iudicio sic
saluator: in euangelio dicit. **S**edebi
tis super duodecim sedes oves sedes iu
dicantes duodecim tribus israel.

Quos iudicabunt qui sunt in terra. **I**lli
autem qui iudicabuntur in duas partes
diuidentur. **V**na erit ad dexteram: cui
enim abuntur elemosine quas fecerit

Altera ponet ad sinistram: cui eni
bunt crudelitas et sterilitas mie.

Cal Sed cum dominus dicit utraque
sinistram: viz illis qui a dextris
erunt. **V**enite benedicti patris mei perci
pite regnum. Et illis qui erunt a sin
istris. **I**te maledicti in ignem eter
num. **Q**uo cum domino facti iudicabunt.

Cum ipso iudicabunt reuera mente
iam purgati et in contemplatione p
fectissima constituti: hoc sine dubio
iudicabunt esse faciendum quod a domino
cognouerunt constitutum. **V**oluntas enim
compar audientium unum facit esse iu
dicium: quousque reliqua tacuisse noscant.

Et hi apostoli et apostolici viri erunt **sedes**
super domum dauid et super iudicium.

Aug super familiam christi cui de
trina **Dei** agit de statu mi
rum. **R**ndet: dices

litatis ecclesie. in cuius p
sona dei cuilibet ecclesie triumphatis.

Rogate quod ad pacem sunt hierusalem et
ovis qui estis in hierusalem supra: roga
te dominum pro pace hierusalem inferioris
et ecclesie que consistat adhuc in pugna. **A** ha
bitantia diligenter te. et rogate esse
dominum ut habitantia bonorum spirituali
um tanta meliorum quam primorum sit in viris
perfectis qui alios deservunt vobis et exem
plo. Et ne vir iustus sua singulari vti
litate quere videat: omne dicit **P**ropter

fratres meos et primos meos et propter
omnes homines astringendos ecclesie in vici
lo caritatis. **L**oquar pacem de te. **O**

hierusalem et predicabam alijs pacem tuam
ut illi amore tui venirent ad te. **L**

Propter domum domini dei nostri et pro
pter ecclesiam edificandam augmen
tandam atque glorificandam.

Iero. Lquesiua bona tibi I. ad
honore; tuu: fratribus a p
rimis pacē predicādo vt efficiatur
ciuitas in qua habitare dignetur
dñs noster Iesus christus q̄ est bñ
dicitur i secula seculorū. Amen.

Psalmus. CXXV.

Ad te leuaui

Hugo Titul. Canticū ḡduū
hic est q̄rtus gradus q̄
recte sequitur p̄ceden
tes. P̄mus est exire a malis se
culi: siue mundū relinque. Secūdus
est diuinū auxiliū implorare. Ter
cius est de puentiōe cōfidere. Quar
tus in hoc ps̄. est iter quasilibet an
gustias cordis oculos ad dñm fidu
cialiter leuare. Populus itaq; fide
lis adhuc cōstitutus iter angustias
seculi ad dñm clamat: dicens

Ad te leuaui oculos meos. I.
Cast. Amatores mūdi cor
de p̄tūmbi a mūda
na ptate se iactantes: si q̄ fuerint
lesione puocati ad diuitias recur
rūt: ad p̄o cina p̄tura cōfugiunt
vt exigāt de inimico penā qui irro
gare presūpsit iniuriā. Dei vero fa
muli patientissima se cōuersione
moderātes: quicq̄d scandali: quic
quid tribulationis ptulerint: oci
los ad dñm leuāt a ad illū respici
unt a quo se veraciter saluari con
fidūt. **Se** Qui habitas
quē. **Nico.** in celis. Licet
enī deus vbiq; sit p̄ essentia; prese

ntiam: a p̄tentia: tñ sp̄iali mō dī
habitare in celis: vbi facie ad faci
em videtur a sanctis.

Aug. Sed diceret aliq̄s. Ante
q̄ faceret deus celum et
terraz: vbi habitabat. In se habi
tabat. apud se habitabat. a apd
se est deus. Et qñ habitare dignat
in s̄ctis: non sic sunt s̄cti domus
dei vt ipsa s̄tracta cadat deus. De
us aut sic habitat i s̄ctis vt si ipse
deus discesserit s̄cti cadāt. In quī
bus nos hitam? ipsa nos cōtinēt
s̄ in quib; deus habitat: ipse de il
los cōtinet. Et quō leuasti oculos tu
os in celū. Sequit. Petrus parisi
ens cantor. **Acc** sicut oculi suo
ruz. Iq̄ dñm suū offendit a ab h̄
reterant: s̄nt suppleli manib; I. v
in ptatē dñorū suoz. I. v expectant
ab eo remā cordis: oculis vix de h̄
rio a cogitatōe. **Sicut oculi acil**
le i manib; dñe sue. Repetitio cuius
de; ē p̄ se xu vtroq; **Lita oculi nri ad**
dñm deū nrm: donec misereat nri.

Hugo literādo nos a p̄nti mi
seria a trāsserēdo nos
ad gl̄az. P̄nduz q̄ de vtroq; sexu
ponit hic s̄ilitudo vt null; putet se
exceptū. Sexu enī a acilla ē ois hō
q̄ suo creatori fuit t̄net. s̄ su; dī
p̄p̄ fortes a acilla p̄p̄ debiles. Vō
ig; eieat de paradiso: posit; hic i car
cere tō die cedif a torq̄tur. q̄ sic dī
Job. vii. Tēptatio ē vita hoīs sup
ter. **Aug.** Nihil enī infirmius
rā. **Aug.** Nihil enī infirmius
aia nra: posita i me
dīs tēptatōib; seculi v i medīs ge
mitib; a puritōnibus molestiaz
Nihil ea infirmius donec misereat

at sup̄ de me punitio in modum
qui sequitur. **Sicut** ab lactat?]
sicut puer abstract? a mamilla
matris priuatur cōsolacione con
suetudum adhuc dēteret recūbē
[sup̄ matrem suā.] dulciter lactē
dolita retribucio in anima mea]

id est sic a me subtrahatur conso
lacio diuini **Cass** Ac si dicat. Si
na ego te presūp
si sup̄biēdo cōtempnere tu me me
rito videls abijcere. Post q̄ humi
litate et mansuetudinē sequēdā
cōpetēt educit. vnūquēq; fidelituz
monyt cōfidentā suā sēp ponat
in dño dicens **De**ret israhel in
domio.] et populus christian? **Lex**
hoc nu ne a vsq; in seculū. idē a p̄
sentis vsq; ad eternitatem futuram
sic sextuz psalmū opendioso fine
cōcludit vt sancte humilitati cōue
niet ipsa breuitas dictōnis Mira
bilis nimis est hūilitas. que ideo
maxime iter virtutes preclafas ho
norata cōfurgit. qm̄ altissime ma
iestatis dignacio eā assumpfit

Collector Hanc dei filius de cē
lo descendens in se demōstrauit vt
hoies p̄ eam celum ascendere doce
ret: qm̄ qui se humiliat exaltabit
Det dñm nrm̄ ih̄m christuz q̄ est
benedict? in secula seculorū Amen

psalmus Cxxxi

Memento do
mine. Titulus cāticum
ḡduū. **Glosa**. In
hoc. xiiij. gradu iam humilis agit
de edificacione spiritualis domus

dei sicut dauid ab litterā voluit dō
edificare domū materiale. Et cō
grue post gradum hūilitatis agit
de edificacione spūalis dom? q; p̄
hūilitatem efficiēt quis domus dei
Vnde p̄pha ait. **S**up̄ quē req̄sceat
spirit? meus nisi sup̄ humilez et q̄
etū a timentem verba mea.

Cassio Prima igit narra cō
ne dñi cristī verba re
fert quibus patri suo p̄misit se re
quē nullatenus sumere nisi pri?
v̄ religiois affectū hūanis pec
toribus infudisset. **Vnde** dicit

Memento dñe dō. **S**i p̄pha da
uid hoc dixisset: de se potuiss;
dicē **M**emento mei **S**ed vt alterum
figret dixit **M**emento dñe dō. et xpi
q̄ ei? nomine vocat voluit: de cuius
genere assumptus erat carnem

iero [a ois mansuetudis eius]
q; nō cōtendit neq; clama
uit: sed sicut agn? mansuet? duct?
ē ad mortē **Cassiodorus** Hoc
certe quō poterat de se dō p̄ph̄ta
dicere cū se meminiss; vriam et the
uz p̄p̄v̄p̄oz ei? crudelit occidisse.
Vñ ip̄si? penitētie glorioz extat
exem

hugo [sicut inuāuit do
plum] **hugo** mino v̄tum vo
uit deo iacob] quasi dicat **A**d hoc
memento xpi hois vt impleat qd
firmiter pro **Cassi** votuz itaq;
misit

Cassi. filij fuit vt
p̄p̄ie incarnatōis aduentu re confi
liaret p̄ri ge **hugo** S; nūqd
n? huānū **hugo** potēt cri
stī plere qd p̄posueāt. et constat q;
sic q; de dē a h? credeb at p̄pha. Qua
re ḡ precat hoc duplici rōne p̄bat

Primo vt ostēdat q̄ quicquid h̄z
xp̄s: habet a p̄te. Vñ ipse ait Jo.
v. Non possum ego a meip̄o facē
quicq̄. Secūdo vt ostēdat q̄ sic volū
tas p̄mittēdi est a deo: ita a facul
tas implēdi. Vñ Aug⁹. Nemo p̄
sumat suis virib⁹ q̄ vult. Qui em̄
te hortatur vt vneas ipse te adiu
uat vt reddas. Et hoc est qd̄ dicit
Apo⁹. ad Philip. ij. Ipse dat a vel
le a p̄ficere p̄ sua bona voluntate.
Votū aut̄ xp̄i h̄is exponit cū sub
infer. **Nico.** **S** introiero. **Lid**
tur. **Nico.** est introito.

Cal. **L** in tabnaculū dom⁹ mee.]
hoc est i celestē habitatio
nez in quā xp̄us post resurrectōem
suā auz assumpta carne vidētibus
ap̄lis introierit. **L** si ascēdero.] vñ
ascendā. **L** in lectū strati mei.] vñ i suā
requiē: q̄ est a dextris dei: vbi est re
quies a finis laboz. **L** **S** i dēdero sō
nu: oculis meis.] **S**omn⁹ istē itel
ligēdus est req̄es mortis tribuane
L a palpebris meis dormitōem.]
L **A** t̄ req̄ez t̄pib⁹ meis.] **H**ec oīa
hūmilitati xp̄i uenire noscūtur.

Iero. In quib⁹ nō se d̄ hoc mū
do ad celū redituruz polli
cetur: nisi p̄ri⁹ dignū deo p̄ri⁹ locuz
vel ecclesie o gregatorē: sua resurre
ctione o strueret. Vñ s̄dit. **L** donec
inueniā locū d̄no.] in pectorib⁹ cre
dentū. **L** tabnaculū deo Jacob.] vñ ec
clesiā: in q̄ vere militant filij Jacob
videlz christiani q̄ o tra temptatio
nes vitiozū ludari non cessant.

Cal. Locus em̄ d̄ni est tabna
culū pectoris christiani.
a atria ecclesie catholice: q̄ ille tāq̄

celū sp̄ inhabitat. Et tabnacula si
bi ex nob̄ a i nob̄ fecit: q̄ ipse nos
et ne vite p̄ria miseratōe restituit.
Aug⁹. **H**abet ergo d̄ns locuz
in corde fidelū q̄ vnuz
est cor oim̄ in caritate copulatozū.
Vñ de eis scriptura dicit. **E**rat ill' aīa
vna: a cor vnū in d̄no. **M**ulti aut̄ ne
faciāt locū d̄no sua queūt: sua d̄i
ligūt: sua p̄tate gaudēt: p̄uatū suū
o cupiscūt. **Q**ui aut̄ vult facē locū
d̄no: non de p̄uato: s̄ de cōmuni de
bet gaudē. p̄pter illa q̄ singuli pos
sidemus existūt litēs: inimiciāe: d̄i
scordie: bella int̄ om̄es: tumultus:
dissentiōes: homicidia. **N**unq̄d p̄p̄
ista q̄ cōire possidem⁹: litigam⁹?
Necem istū cōiter dicim⁹. **S**olem cō
muniter oēs videm⁹. **B**eati ḡ q̄ sic
faciūt locū d̄no: vt p̄uato suo non
gaudeāt. **A**bstineam⁹ ḡ nos fr̄es a
possessione rei p̄uate: aut ab amo
re si non possum⁹ a possessione: a fa
ciamus locuz d̄no. **H**ospitari a te
vult xp̄us. **f**ac illi locū. **Q**uid ē: fac
illi locuz. **P**oli amare t̄p̄m. illum
ama. **S**i te amaueris: daudis o tra
illū. si illū amaueris: apis illi. **D**eīn̄
oñdit quō ecclesia est d̄no edifica
ta: dicens. **L** **A** cce audiuim⁹ eā in
effra. **Iero.** **E**ffrata est bethleem
ta.] **Iero.** vt h̄tū: **G**en. xxxv
vbi primuz ecclia est audita. q̄ in
ipsa xp̄s d̄ns carnē assumpsit. **I**n
hac a **R**achel isrl̄ dilecta quiescit
q̄ t̄p̄ū gessit ecclesie. **L** inuenim⁹ eā
in campis sive.] q̄ ecclesia colica
est ex gentibus qui tanq̄ inulti a
indoti dicitur sunt. **Cal.** **f**ed facti
cāpi sive. **Cal.** sunt ex

agrestibus mansueti. a ex sterilibus
fructuosi: ex turbibus deonum tepla
christi domi. **U**ntroibi?
nantis **iero** in tabernacu

lu ei? Inos qui in vna domo eccle
sie congregamur p dñm L adorabi
mus in loco vbi steterunt pedes ei?
Si quo p dicationes apl'ice audiant
qui sustentat totum corpus eccle.

Call pedes sigt euagelicas ins
fiones sicut scriptum est.
Qua speciosi pedes euagelizatum
pacē Ibi enim steterunt pedes eius
vbi fidei veritas probat esse fūda
ta. **U**rgt dñe in reges tuam.

iero Ipse iā explesti ināmen
ta reddidisti vobis. iā inue
nisti locū deo in cordibus credentium
iā pduxisti ex latere tuo ecclesiam

surge nunc a morte. **Hugo** In
requiem tuā. v in glorificatā na
turā. a non solū. **U**rgt etia. a ar
cha sacrificatōis tue. Quasi dicit

Tu pōr surge vt archa. v eccā qm
sanctificasti p aspersionē sanguinis
tui surgat post te a p te sicut apl's

dicit v ad **Chō. xi.** Si christus re
surrexit: a nos resurgetem. Post q̄

ap̄ha dixit eccām cū xp̄o exaltā dā
cōsequēter orat vt fideles ei virtū
tibus ornent. quatin⁹ a ipsi digni

efficiantur cū xp̄o exaltai. Et disti
guīt ap̄ha ipsā ecclesiā in duas p
tes vj in prelatos a subditos vñ

p vtrūsq̄ oāt vt i virtutibus p̄ficiāt
Et primo p prelatos dicit. **Sacer**
dotes tui. **I**gratis sacramenta mini

strātes a ad obsequiū tuū deputati.
Rico Libuant iusticia. ita q̄
nō solū ornent exteri⁹

ornamentis corporalibus sed etia
interius virtutibus vt digne tibi va
leat i eccā ministrare. a sancti tui ex
ultent. v minores ministri eccle ex
ultēt te laudēt cū deuocōne mētis
i signo exteriori apparere scdm illd
psal. lxxxiij. Cor meū a caro mea:
exultauerūt in deū vñm; Deinde
orat propheta ad deum patrem i
persona ecclesie dicens

iero propter dauid seruū tuū
id est propter filium tuū
qui ex semine dauid formaz serui
lem suscepit nō auertat faciē xp̄i
tui v dementiā atq̄ claritatē filij
tui a sādīs i quibus ip̄e xp̄s habi
tat a illuminat eos. **I**urauit domin⁹
dauid veritatem v deus pater deo
homini inuolabitē p̄misit.

Callio et non frustrabitur
eū. Frustrari enim ē
in iritum p̄missa deducere. **T**ral
lacio romana habet. a non penite
bit eum id est nō mutabit.

iero
nimus Ergo deus pater non frus
trabitur id est nō euacuabit pro
missum sed adimplet dicens. **d**e
fructu ventris tui v de filiis spūali
bus p tuam doctrinā in fide nutri
tis. Nos sumus fructus vētris ei⁹
quos spiritualitē tāq̄ ex vtero ge
nera

hugo Sicut iacobus ij.
uit caplo dicit. **V**olū
tate nos genuit verbo veritatis sue
ponā sup sedē tuā v faciā p̄latos a
doctores ecclesie qui tuā doctrinā
euangelicam predicabunt

Callio In illius enim sede
recte sedere quis dicit
tur cui⁹ precepta docere mōstret
vñ.

Hugo Hoc verificatum est in apostolis de quibus in alio ps. dicitur: Pro patribus tuis nati sunt tibi filii: constitues eos principes super omnem terram. De quibus prelati et doctoribus ecclesie predictis adhuc subditur. **S**i custodierit filii tui videlicet apostoli et doctores ecclesie. **T**estamentum meum. **V**idece precepta legis. **A** testimonia mea. **V**idelicet mandata euangelica que de mea voluntate testificantur. **H**ec que dicitur eos per Moysen a parte christi. quod lex per Moysen data est. et veritas per Jesum christum facta: ut habetur Jo. **A**t etiam filii filiorum eorum qui pro eos credituri sunt: custodierint hec precepta et mandata ope adimplendo. **V**sque in seculum sedebunt super sedem tuam. et sine fine tecum regnabunt.

Cass. His ergo sedes dominus dabitur: qui participes regni eius esse meruerunt: sicut dicit ipse christus in euangelio. **P**ater voluit ubi ego sum et ipsi sint mecum.

Hugo Hoc autem promittit dominus non pro meritis eorum: sed gratis. **V**nde subditur. **V**o-
ma elegit dominus syon. et ecclesiam nullo merito precedente: sed sola gratia. **E**legit eam in habitationem sibi. **V**nde Apoc. xxi. dicit. **E**cce tabernaculum dei cum hominibus: et habitabit cum eis. **Cass.** Illa enim maiestas eius. **S**ume bona: sume beata: sume potes. quibus ubique sit tota: tamen beatorum pectora possides habitacula sibi facit: quos sue misericordie virtute elegit. **D**einde confirmat dominus verba prophetę per se dicens.

Hugo **R**ec requies mea. **V**idelicet ecclesia aut quecumque fidelis anima a peccatis mundata: est domus dei in seculo seculi. quod ipsa inhabitat in presenti per gratiam: et in futuro per gloriam. **A**ug. **N**on enim de viam. **A**ug. **U**s pater aliquando turbatur ut requiescat: sed dicit se requiescere in nobis. quod nos in illo requies habemus. **H**ic habitabo quoniam elegi eam. **Q**ui dicit. **H**ec habitatio mea erit ex pura gratia benedictione. **V**nde subditur. **V**idua eius. **S**cilicet ecclesiam aut omnes animas que omni auxilio maius. **Cass.** mundano viduata: solam spem suam ponit in domino. **E**cclēsia enim quous et coniugata et virgines continere videtur: vidua tamen dicitur. quod proficuo seculari destituta spes suam in celesti sponso reposuit qui eam de fusca pulchraz: de erronea redat: de crudeli piam: de caduca firmissimam. **Hugo** **H**anc inquit fecit. **H**ugo christi ecclesiam **benedicens** benedictione gratie in presenti **benedicam** benedictione glorie in futuro: cum dicitur electis illud **Matth. xxv.** **V**enite benedicti patris mei percipite regnum. **P**auperes eius. **V**idelicet ecclesie que non presumunt de suis meritis: sed iugiter suos defectus considerantes: in sola dei misericordia spem suam ponunt. **H**oc inquit dominus. **S**aturabo pauperibus. **A**ug. **S**imus pauperes et tunc saturabimur. **M**ulti presumunt de hoc seculo: et superbi christiani sunt que odierunt christum: sed non saturantur.

Saturati sūt enim: a habundant in
supbia sua. De talib⁹ dicit Obpro
briū habūdantib⁹ a dēspēctio su
pbis Isti habūdāt. a idō mādu
cāt sed nō saturant Et qd de ill dicit
tū est in psal. Mādūcauerūt a ad
rauerūt omīs diuites tēte Adorant
xp̄m. venerant xp̄m. supplicāt xp̄o
sed nō saturāt sapia a iusticia ip
sius Quare. quia nō sunt paupes
Paup dei. i aīo ē nō i sacco. Proce
dit aliqñ hō hatens plenā dōmū.
vltres etas. multa p̄dia. multum
auria argenti: nouerit qz in ip̄is n̄
est p̄sumēdū huiliat se dō. facit in
de vnde cor ip̄i⁹ ita ad dēu eigitur
vt nouerit quia non solū nihil il
li p̄sint diuicie ille. sed ip̄edūt pe
des ip̄i⁹ m̄si ille regat a ille subue
niat: et iste tal numerat inf pau
peres q̄ saturātur panib⁹. Inueis
a aliū mendicū et inflatū aut idō i
flatū qz nihil habet. q̄tēte tū vnde
ille ē. Non attēdit dē facultatē sed
cupiditatez. iudicat eum fm cupi
dita tem qua inhiat reb⁹ t̄p̄alib⁹.
non sedm facultatē quā ei nō igit
adipisci Ita fit vt omīs huiles
scō cor dēz in caritate gemina cōsti
tutos q̄equid habuerit in hoc se
culo it̄ paupes suos numeret dē.
quos saturat panib⁹. Dñs ei q̄nqz
panib⁹ pascit a faciat suos fideles
prim⁹ ē pais p̄mie. de q̄ d̄t in alio
psal. Cmerē tāq̄ panē māducabā
Item fuerit in lacrimis mee: panes
die ac nocte. Scd̄s est pais dōtri
ne. de q̄ d̄t ecclesiast. xv. Cibauit il
lū pane vite a intellectu. Tertius
est pais eukaristie: de quo salua

tor dicit Job. v Panis quēz ego
dabo. caro mea est pro mūdi vita.
Quartus ē panis grē. de q̄ dicitur
luce. xi. Panē n̄m q̄tidianū dabo
bis hodie. Quint⁹ est pais gl̄e de
q̄ dicitur luce. xiiij. Bt̄is qui mandu
cabit panem in regno dei de hijs
panib⁹ saturātur paupes sp̄u. Se
q̄tur adhuc vox patris **P**acerdo
tes eius iduā salutarī.]

nico a grā sp̄s sc̄i a saluti
ei⁹. Omnes viz fideles in
baptismo sanctificati. **erulatio**
erulabūt. in dōm̄o gaudebunt
leticia p̄tētia **Hugo** p̄ cuasi
one mali a adēp̄cōe boni **Luc**
] v̄i futuro vbi sc̄i erulabunt **p**
ducam cornu **cau** a fortitudi
dauid] nez potēsta
tis xp̄i que in illa iudicacōne mon
strāda est. vbi ab ip̄o sc̄dis etna
premia dēdūt **Et** vt dñm xp̄m de
huillēs aduertē. **Se** quitur **para**
uū lucernam christo meo]

hugo a feci lucernā filio meo.
Lucerna q̄ppe est vas
vbi lumen ponitur. **I**ter⁹ est ergo
Ac si dicat **I**deo ad tātaz celsitudi
nem veniet sancti. qui erunt vasa
in quibus lucebit xp̄s. **Vel** dicit
de eccā militāte. **I**lluc p̄ducam cor
nu dauid. **v** ecce dabo fortitudinem
christi. augendo potētez ei⁹ v̄tra in
imicos sp̄uales. **p**auū lucernaz cri
sto meo **Jerom⁹** **J**ohes bap
tista precursor dñi saluatoris no
stri a deo patre dicit preparata lu
cerna: qui eum in huius mundi te
nebras venturum annūciavit
Et **Primicos** eius **I**ydēlicet iudeos
v̄ij.

non credentes [in suam confusione]
cum viderint dominum in maiesta
te. [super ipsum autem].

Hugo ^{et sup christu}. Efflore
bit. ^{et efficit et excel}
leter apparebit. [sanctificatio mea]
^{et pias sanctificandi. qm solus xps}
sanctificauit p sanguinez suu eccle
siam. Vnde Apo. ad EpB. v. ait.
Christus dilexit ecclesiam: et seipsum
p ea tradidit vt illaz sanctificaret.

Cal. Audistis quid ascendens
nos iocunditate impleuerit. Nam li
cet ab initio catica graduu vniu
ersa grandescat: licz tamē ista dicere
celliora q de dñi aduētu clarissimo
lumie lampauerūt. Creatore quip
pe propheta: necesse fuit graduz
crescere per quem augmēta sumē
cōstat vniuersa. Restat nobis i se
quetibz gradibus ps. dilecō. pxi
mī et caritas dei. q si pura mēte osēdi
mus: tūc ad ei⁹ gloriosum puenie
mus aspēctū: qui est benedictus in
secula seculorū. Amen.

Psalm⁹. Cxxxij.

Ecce q̄ bonū
^{a pio. Titul⁹. Canticū}
graduum.

Hugo Gradus. xliij est cari
tas fraterna: q̄ facit
fratres habitare in vnū. Ex isto ḡ
sequitur bñdictio et vita eterna.
Rede autē sequit iste ps. pcedē
tem. q̄ ibi adū est de edificatione
domus dñi que pficitur i caritate:
de qua hic agit. Prop̄ha ḡ loq̄ns

de fratrum cohabitatiōe exultat
dicens. L

Ecce ostendētis a cōgratulan
tis vox est. q̄ bonū a q̄ iocun
dum. ^{et q̄ delectabile est mō} [ha
bitare fratres in vnū].

Jero. ^{et cōcorditer mente a nō}
corpe. Esau et Jacob fue
runt fratres. Et q̄ fil habitabāt
fuit eis causa discordie. frater me⁹
carnalis: non tm me amat q̄ntum
subam meā. Ergo q̄ hic frater di
cit: non fratres dicit corpe: s̄ frēs
spirituales: quibus est cor vnū
et aia.

Cal. Hoc respicit ad ca
vna. ^{ritate: q̄n. l. perfecti}
cōmūibus se hortant exemplis.
et alte alterius virtutes imitādo
mutue dilectionis se vinculo pre
hendunt. Ipsa est enim habitatio
quā dñs querit. non tēta q̄ cōso
ciant corpora: sed que animas reli
giosa societate cōiungit.

Jero Proprie psalm⁹ iste cen
bijs a monasterijs cōue
nit. Licet em a de ecclesijs intelliga
tur: sed ibi ppositū aduersitate vide
tur non esse tanta cōcordia: vidēz
alius ab omni re festinat: ali⁹ ad
circū: ali⁹ in ecclesia de vsuris cogi
tat. In monasterijs autē vnū ppo
situm a vnus animus est.

Cal. Nam vt hanc adunatiōez
sed intelligeres esse mirabile sb mi
sticis cōpatiōibus vsqz ad finem
laus eum digna psequit cum dī.
L

Sicut vngentū in capite qd de
scendit in barbā barbam aaron.

Vos descendit in orā vestimēti

eius: sicut ros hermon qui descen-
dit in montem **hugo** Perungent
terram syon **hugo** tū significa-
tur grā spūs s̄c̄i. Caput xp̄s est.
Barba enī q̄ signū est virilitatis
s̄c̄i ap̄ los: qui fortes fuerūt ī tel-
lo. Per aaron xp̄s intelligit q̄ cū ī
mūdo non iueneret mundum qd̄
offerret. se ip̄m obtulit ī sacrifici-
ū p̄ nobis. Per oraz̄ vestimētī sig-
nificat ecc̄ā: p̄ ros hermō s̄c̄i grā
xp̄i. Nā hermō it̄ r̄ptat̄ lumē exal-
tati. Mōs syon est ecc̄ā Est ergo
s̄c̄us. Habitac̄e ī vnū ē iocūdū tā
q̄ vngentū. v̄ grā spūs s̄c̄i exiltēs
ī capite. v̄ ī xp̄o qd̄ v̄ q̄ grā descēdit
postea ī barbā barbaz̄ aaron. v̄ ī
ap̄ los xp̄i q̄ adherētes īmediate
xp̄o p̄mī ī vnū hitac̄e ceperūt qd̄ ec̄
vngētū postea descendit ī orā re-
stimen **coll.** v̄ ī ecc̄ām q̄ vsq̄
tici? **coll.** ad extremitatis ei?
spūs s̄c̄i grā descendit. q̄ baptiza-
tos vsq̄ ī finē secl̄i mie sue digna-
tōne s̄c̄ificat. Ipa est enī ecc̄ā q̄ p̄
tunicā illaz̄ designata ē que diuidi
nō potuit tpe **hugo** Et etiaz̄
passionis **hugo** bonū et
iocūdū ē hitare fr̄es ī vnū. sic ros
hermon. v̄ grā cristi. **Aug.** Naz̄
hermō hebraice īp̄retat̄ lumē ex-
altatū: a xp̄s qui est lumē v̄ p̄
mo ī cruce. postea ī celo exaltat̄ ē
Q̄ fr̄es habitant ī vnū. nō ex suis
meritis. nec a suis virib̄: s̄ est ex
illius dono a ex illi? grā. sicut ros
de celo ex ip̄sius voluntate cadit
Hugo q̄ v̄ que grā descēdit ī
mōte syon. v̄ ī ecc̄ām vel ī ap̄ los
ac fideles ī die p̄t̄x̄ costes ī ip̄o

monte congregatos. **Quoniam**
illie. v̄ ī vnanimi cohitacōne s̄c̄i
l̄mā d̄avit d̄s benedictōem. v̄ p̄
cepit vt hic benedicerent d̄us. qm̄
discordib̄ nulla p̄st̄at̄ b̄ndictō et
ita d̄ū b̄ndictēs h̄erent vitaz̄ du-
raturam. [vsq̄ ī secl̄m seculi.]

Cassio. Oīsa ē nobis v̄nita-
tis v̄tilitas. a declarati-
tū quid fraternus possit prestare
affectus Diligam? ergo fraterni-
tanq̄ nos. Amenus dominum su-
pra nos vt ista dilectō proximoz̄
ad illam nos p̄ducat domini per-
fectissimam caritatē. Hoc mona-
sterijs. hoc etiaz̄ ecclesijs. hoc ciui-
tatibus. hoc villis. hoc heremitis
constat esse predicatū Nullus enī
ab ista fraternitate diuiditur qui
affectum sancte religionis habē
monstratur. P̄osp̄ ī libro de vita
cōtemplatiua Diligim? enī fra-
tres tāq̄ nos. qm̄ a d̄ mores bonos
a ad eternam vitam consequendā
sicut nobis eorum salutis cōsulim?:
qm̄ nos ī eorum piculis cogita?
vt nobis subueniri optarem? ita
eis subuenim?. Aut si facultas de-
fuerit. voluntatem subueniēdi te-
ne **Coll** Sicq̄ ī proximoz̄
m? **Coll** dilectione p̄f̄c̄. xv.
gradum subscriptum qui ī dei di-
lectione consistit ascendere studea-
mus. gratia ac misericordia domi-
ni nostri ih̄esu cristi qui est bene-
dictus ī secula seculorum. Amen

psalmus Cxxxiii

Ecce nūc be

Titulus Cantici gra
duū. Sicut adu; est
in psal. pcedēti de dile
ctioe p̄ximi: sic dñter hic agit de di
lectioe dei. **Glo.** Nō q̄ alia gratia
dei. sit q̄ diligēt deus
a alia q̄ diligēt p̄xim⁹: sed quia di
uersos actus habet ipsa gratia.

Call. Preceptū est ei. Dilige
dñm deū tuū ex toto cor
de tuo. et ex tota aīa tua. et ex tota
virtute tua. a p̄ximū tuū sicut te
ipsum. Qui autē sic diligēt deū: locū
vitij non reliq̄t. Vbi em; intret
scelus aī; totus anim⁹ deo occupa
tus est. dyabolus em; vacatīa desi
derat: nudata p̄quirīt. s; vbi de um
p̄sentē repit: sub magna ofusione
discedit. Vascula ipsa cum plena
sunt aliquo liquore: sup̄uentiū
augmenta non capiūt. Ita a nos
cū diuina caritas totos repleat: nō
erit quo crimen introeat. Proximū
diligimus sic nos cū illi malū non
facim⁹: s; omnes vt nosmetip̄os si
mī affectōe tractam⁹. Diligam⁹
ḡ frēm tanq̄ nos: a amem⁹ dñm
sup̄ nos. Prosper in li. de vita dñe
platiua. Illi deū plus q̄ se diligūt
q̄ p̄ ei⁹ amore sue salutī corpali ad
tēpus nō parūt: seipsos tribula
tiomb⁹ ac piculis tradūt: nudari
facultatib⁹ p̄xij: patrie sue extor
res fieri: parentib⁹ a vxorib⁹ ac fi
lij renūciare parati sunt. et vt to
tum dicaz a ipsā mortē corpis non
solū non refugiūt: s; etiā hēter ex
cipiūt: ambiētes a corpis sui vita

magis q̄ a deo aīe sue vita discere
re. Ordīnez vero dilectōis illi puer
tūt. nec modū diligēdi custo diunt
q̄ aut mundū qui cōtēnendus est di
ligūt: aut corpa sua min⁹ diligēda
plus diligūt: aut p̄ximos suos nō
sicut seipsos: aut deū pl⁹ q̄ seipsos
forte non diligunt.

Rico. Hic em; xv. grad⁹ talis
est. q̄ hō ex p̄fectōe cari
tatis q̄ntū possibile est obliuiscat
seculi hui⁹: a occupet i dñis laudi
b⁹ q̄si mente hitas in ciuitate cele
sti: s; illud ad Philip. iij. Nostra
ouersatio in celis est. Ad q̄d p̄pha
nos hortans: ait. L

Ecce Jascēsis tot ḡdib⁹ [nūc.]
in tpe p̄nti vs q̄ estis fra
terna caritate cōgregati: a i dei dile
ctioe radicati. b̄ndicite dño. J̄pm
deuote laudādo sancte ad ipsi⁹ ho
nozem viuēdo bona de ipso omni tē
pore dicēdo: de cunctis beneficijs
eius gratias ei referēdo.

Jero. Omnes serui dñi quib⁹
libido non regnat: a quibus vitia
non dñan. **Ric.** L. Vi statis
tur. **Ric.** parati in domo
dñi. Ad ipsā officandā: quoz am
mus est in dño firmo restigio reli
gionis. Non em; discurrere debēt ec
clesie ministri ad veniātes a auca
pia tanq̄ milites. nec ad negotia
terrena sicut mercatores.

Hugo. Et etiā vs benedicite
dñm: qui statis a p̄se
ueratis in atrijs dom⁹ dei nostri.
a in latitudine caritatis: cui⁹ latitu
do se extendit ad diligendū etiam

inimicos. **Cass.** In nodis |
Sequitur. **Cass.** hoc est in tpe
huius seculi qd creberrimis tribu-
lationibus obscurat. Extollite ma-
nus vras elemosinas dādo. ac il-
la bona opa faciēdo. In sancta | v
vt eternorum intentione fiant.

Iero. qz qe quid facim? amo
re xpi faciam? sicut dicit
apls Sive māduca? sive bibim?
aut qe quid aliud agim? in noie
xpi faciam? Et | scū se certis q seā
funt etiā benedicite dño | q donat
nobis aim misericordie bñ opandi
et faciēdi elemosinā q extinguit i
ferri ignes preparatos peccatis.

Cassi. Si eqz caritate dñi. a lau-
dibus sacris et pia do-
ct opa cōne oplendam. His pa-
dis respice q dignā retributio sibi
sequat.

Iero. Benedicat te do-
tus. m. i. ex. gen. | v de
celesti iherusalē | q fecit celus a ter-
rā | viz tā spūalia q corpalia. Tu
igit qui fecisti elemosinā q fecisti
virtutes: a deo premiū a bñdictio-
nem eterne vite consequeris.

Cassi. Perpendite q p̄us oia
pluralit̄ dicit: nūc psal-
mū sub singularitate cōclusit vt q
ante fideles fratres in vnit̄ate col-
legerat. mō illi p̄ lo iaz dñm dili-
gēt bñdictōis munera p̄arent.

Quapp̄ si volum? eē benedī amor
sancte trinitatis a vnitatis sancte
eccē oplectat. Retracta rō. xv. gra-
duū psalmoz. Libet referre quem
admodū vsqz ad supnaz iherl̄m ḡ
bus isti pueniunt. Primo siquidē
gradu viz ad dñm cui tribularet.

seculi designat horrore. Post que
ad v̄tutū oim studia festinat.

nicola. Secū gradu viz Leua-
tū. vi. cōcipit quedā fi-
ducia habēdi cum dñino auxilio
de seculi molestiis ac inimici tem-
ptationibus triumphum.

Cass. In terco gradu viz. Leti-
tus sū. magnū gaudūz
esse dicitur in eccā dñi. pura men-
te cōseruata cōseruari. Quarto gra-
du viz Ad te leuauī oculos meos.
dicit inter quas cūqz angustias cō-
stanter de dño p̄sumendūz. donec
miseratus exaudiat. Quinto gra-
du. si quia dominus cāt in no-
bis. monet vt liberati a periculis.
non nobis aliquid. sed omnia di-
uine gratie applicemus.

Nico. Sexto gradu videlicet
q se datis iam passionibus p̄ no-
strum exercitium virtutis. fidelis
christianus cōfidat de stabilita-
te ac p̄seuerantia in bono cum ad-
iutorio

Cassio. In. vij. gra-
du. videlicet

In conuertendo. dicitur q copio-
sus feuctus diuine cōsolatōnis a
retributionis. metent in lacrimis
seminan

nico. Octauo gradu
videlicet nisi do-
minus edificauerit. dicit vt p̄fectio-
nem in qua fidelis xpianus cum
dei adiutorio iam p̄ficiat ad alios
deriuat p̄primi edificatōem. in q
scit se nichil posse agere sine dei au-
xilio speciat. Cassiodor. Nono
gradu viz si oēs q timēt. p̄nūciat
amorem dñi homo bñtis fieri. et vni-

uersa illi p̄ futura cōcedi. **Decim⁹**
gradus viz **Sepe** expugnauerunt
me. infundit sapientiam de uotis.

Nico. **Ut** p̄cept̄ tribulacōnez
iminentē a bonis opib⁹
n̄ desistant. **Cassiodor⁹** **Vnde**
cimo gradu viz De profundis. peni
tentes de ymo uictoruz clamāt ad
dñm vt in liberādis hoibus q̄nta
diuinitatis sit potentia sentiat̄.

Nico Et q̄a ex p̄fectōne habi
ta de facti isurgit aliq̄s
mot⁹ salteꝝ leuis proprie ela cōis
dyabolo instigāt qui isidiat ho mi
nib⁹ p̄fectis. **Idē** sequitur xij. gra
bus viz. **Domine** nō est exaltatuz
cor meū. in quouirt⁹ māuetudis
a huilitatis oñditur. **Tertū** deci⁹
gradus viz. **Memēto** dñe d̄s i quo
sāde incarnacōis sit promissio

Cassi. hortat̄ vt hō q̄cqd est
cordis et opis: app̄t̄
p̄ totū diuims obseq̄is. **Nico.**
xiiij. gradu. viz **Eccc** q̄ bonuz. **Illa**
spūalis adunacō de qua actuū. iij.
dicat̄. multitudis credētū erat cor
vnū a amāyna. fratrib⁹ p̄dicatur
sup̄ quos bñd̄icō dñi a et̄na vita
puenire monstratur. xv. gradus
viz. **Eccc** nūc bñd̄icite dño monet
q̄ hō ex p̄fectōne caritatis quantū
possibile est obliuiscat̄ hui⁹ seculi
a occupetur i diuims laudib⁹ q̄si
mētē habitans in celis. qua p̄pter
nos p̄fatos grad⁹ iugit̄ inspiciē
tes mortiferos sel' iuitem⁹ errores
quatin⁹ p̄m̄is et̄ne benedictionis
donari mereamur. **Per** dominum
nostrum ih̄sū xp̄m cui cū patre a
spū s̄cto ē honora gl'a in s̄. Amē

psalm⁹ **Cxxiij**

Audate no
mē. **Titul⁹** allan. **Cassi**
odrus post gradualiū
pulcherrimā constructōnem que
vsq̄ ad illam caritatem que deus
est peruenit. que secura q̄ felices
in celum efficit. **Cō**grue nimis po
nitur. **Alleluia.** vt laudib⁹ domni
sancta p̄seruatur ecclesia. cui tale
munus noscitur esse preparatuz
Post p̄dictos itaq̄ psal. gradu
um quib⁹ ad omniū uirtutum cul
mē diuina miseracone p̄op̄eta
conscendit in domo dñi stantes al
loquitur dicens

Audate nomē dñi. **Nicola**
us **Ipsū** laudib⁹ extollē
do. **Laudate** serui dominū. **Iq̄** pecca
toꝝ famuli eē desuistis. **Leu** **ista**
tis in domo **domini**. **Au.** **Ili** enī in eccā
dei dicitur sta
re: qui in mandatis ei⁹ p̄seuerāt
qui in fide non ficta a spe certa vel
firma a caritate sincera seruiunt dō
a honorant ecclesiam eius. a non
dant offensionem male uiuendi
eis qui uenire uolunt ad eam. **Seq̄**
tur. **In** atrijs domus dei nostri.

Cassio **Atrium** dicitur amplis
sime domus primus in
gressus. ubi habitates sibi prop
ter frigus focus facere noscebant̄
Vñ a nebulosis globis atrii fumū
apellata atria quasi atra trahit an
tiquitas. Et quia nullus sermo ua
cat qui nō aliquod misterii conti
nere iudicatur. et illos dicit etiam

xi. Sedes sup loz dñi dñs cūctis
et fecit mltis sedere p eis. Propē
qđ demones cōcitant inuidia con
tra fideles: qui eoz possident here
ditate. Pro hīs at factis sequitur
exultatio: et laus iustoz cū dicit.

Omine. q̄ malos ciecasti: a p
eis p̄fisti tonos. l. nomen tuuz in
eter. fit laudabile a nob
nico. l. bñe memoriale tu
um. l. memoria beneficioz tuoz
remaneat. l. in generacōe a genera
tionē. l. in gnationibus sibi succe
dentib⁹ sicut videm⁹ impletū. l. Cān
tante laudis subiūgit. l. Quia iudi
cabit. l. q̄i dicat. l. Jō laudabilis est
q̄ iudicabit. l. dñs p̄ l̄m suū. l. iudi
cio approba cōis. l. separādo tonos
a malis in iudicio futuro. l. et i ser
uis suis deprecabitur. l.

Col. Orant deuz boni a malis:
ad vitam eternā nō exau
dit dñs nisi tonos. l. Bñ ḡ dicitur.
et in seruis suis deprecabit. q̄ ad
eoz preces q̄ in eius seruitio ple
uerant inclinat vt eos ad eternā
salutez exaudiat. l. Trāslatio rōna
h̄z. et in seruis suis consolabitur.

Cal. Vtiq̄ dū illis p̄mia p̄mis
sa restituet: q̄ hic p̄pter no
men eius laboriosa cōtenōe v̄xa
ti sunt. l. De q̄bus scrip̄tur ē. l. Bñ qui
tugent: q̄m̄ ipsi consolabunt. l. Post
q̄ se laudib⁹ dñi p̄p̄ta sufficēter
expleuit: cōuertē ad erroze genti
um destruendum dicens.

Nico. l. Simulachra gētiū.
l. supple sūt. l. argentū et
aurū. l. quantū ad materiā. l. a sunt
l. opa manūū hōim. l. quantū ad

formā artificis factā. **O**s hūt. l. si
multitudinaria. l. et nō loquent. l. ocy
los hūt a nō videbūt. l. Aures ha
bent a nō audiēt: neq̄ em̄ ē sp̄s i
ore ipsoz. l. Et idē ex quo nō habēt
sp̄m: nō p̄nt habere opa vite que
mediantib⁹ spiritib⁹ exercēt. l. vt
dī in libro de dīa spiritus a aīe.

Castio. l. Peridet p̄p̄ta simu
lachra gentiū ne au
rea signa deos q̄ argēteos colant.
q̄ deus ipsoz iteger nichil p̄dest
eis. l. sed cōfractus valet ad aliq̄d
si ex eo pecunia cōficiat. l. Intēde at
q̄ in istis v̄sib⁹ et in. cxij. p̄s ha
bunde gentiū simulachra deūsa
sūt. l. vt q̄s prima cōmōtio nō cor
rexisset: repetita denuo recandia
cōmo.

Col. Moralis expositio
neret. l. hōz v̄sū in dīto
cxij. p̄s descripta ē. l. Sequit post de
rīsam gētiū v̄vanitate digna sn̄a
cum dī. l. Similes illis fiāt qui fa
ciunt.

Nico. l. viz artifices. q̄
eā. l. carent vita sp̄u
ali sic p̄dola carent vita sehsibilis. l. et
om̄s q̄ cōfidūt in eis. l. idoloꝝ cul
tores. q̄ cōfidūt in nichilū. l. sicut et
p̄dolū nichil ē. l. sic dicitur. l. ab cho
rinth.

Hugo. l. Omnis. l. v̄
vij. l. familia vel cō
gregatio. l. israel. l. xp̄ianoz fide
liū q̄ dū oculis mētis p̄ fide nō fi
dam aspiciētis. l. bñdicite dño. l. dū
laudādo vite a lingua. l. domus aa
ron. l. viz vos p̄lati. l. bñdicite dño. l.
ip̄m digne laudādo. l. om̄ leui. l.
vos videlicet ministri eccl̄. l. benedi
cite dño. l. benedōe laudis. l. et vos
l. qui timētis dñm. l. v̄ q̄ domino in

miseriordia eius. **Q**ui enim iusti erimus ex iniq̄s. sani ex infirmis. uiu ex mortuis. immoiles ex mortali bus. a bñ ex miseris. ei⁹ mia est q̄ hic p̄cā donat: et in futuro sine fi ne coronat. **H**ic dat grā: tibi glaz

nico Nota q̄ hęc clausula. qm̄ meternū mia ei⁹ xxvi. vi cib⁹ ponit in lxx p̄s. eo q̄ sic rabi salomon dicit. a principio mūdi vsq̄ ad dationeꝝ legis in mōte sy nai fuerūt. xxvi. gñacōes in q̄bus mūbus fuit sustētatus sola dīna miseracōe. **I**ste at. xxvi. gñacōes sic colligunt ex scrip̄tura. **N**ā gene. v. hęc q̄ abā genuit seth. q̄ seth genuit enos. q̄ caynam. q̄ malale el. q̄ iareth. q̄ enoch. q̄ mathusa lem. q̄ lamech. q̄ noe. q̄ sem. **I**tem habet geneſ. xi. q̄ sem genuit ac fazat. q̄ sale. q̄ tēber. q̄ phalech. q̄ ragau. q̄ seruch. q̄ naclor. q̄ tha re. q̄ abrahā. q̄ ysaac. **I**te geneſis xxi. ysaac genuit iacob. geneſis. xxv. iacob genuit leuī. et geneſis xxix. **L**euī genuit caath. exo. vi. ca ath genuit anrā. q̄ moyſen. q̄ ger son. exo. ij. **E**t in hac gñacōne fuit data lex. **S**equit̄. **C**onfitemini dō deoz. **I**n angeloz a hoim iustoz; qui dicunt̄ dñi p̄cipat̄e vel adop tione iuxta illud. **M**at. **E**go dixi dñi estis. **C**onfitemini dño dñoz. **I**n xp̄o dño p̄ncipuz t̄re. iuxta illud ap̄c̄. p̄ncip̄s regum terre.

Cassi. Sicut in p̄dictis tribus versib⁹ p̄positū est. **C**ō fitemini: ita a p̄ oēs versus q̄ vari ant vsq̄ in finē. **C**onfitemi ni subaudiendū est. **nico**

Qui facit mirabilia magna so lus. **I**tem nature virtutē excedētia.

Hugo **Q**ui fecit celos. **I**tem ethereū. **S**pedereū. **C**ri stallinū. a empireū. **I**n intellectu. **I**n sapia sua. **I**uxta illud. **O**mnia in sapientia **nicola** **Q**ui sic fecisti.

ram super aq̄s. **I**n iuxta aq̄s scdm̄ cōem modū loquēdi q̄ dī. **T**alis ci uitas ē sup mare. a talis sup seca nāl. **Q**ui fecit luminaia magna. **I**tem q̄ at sūt illa osequēnt̄ declarat. di.

Hugo **S**olē in p̄tātē dicit. **S**olē ut eēt lux illuminans diē. **L**unaz a stellas in p̄tātē noctis. **A**d illuminandum noctem.

Aug⁹ subaudi dñm oīa hęc in sapia sua fecisse. sic de celis p̄dictum est.

nico Postq̄ dixit q̄ solus de⁹ fecit. osequēnt̄ incipit di cere q̄ p̄ angelos vel hoies fecerit. **V**ñ sequitur. **Q**ui percussit egiptū. **I**n multis plagis. **C**ui p̄mo genitis co uz. **I**ta fuit dcaia plagaz ut habe tur.

Cal. Et q̄ hęc iux̄ hystoriā exo. **C**al. nota sūt. **V**ide am⁹ q̄d hic spiritalit̄e magis possit itelligi. **P**ercussit em̄ egiptū p̄mitti a q̄ se culi istū dāpnauit gloria; q̄ puta bat eē p̄cipua. **N**ā luxus. supbia. auaricia q̄i p̄mo genita sūt mūdi. **I**pa em̄ p̄mo gñat pessū vent. a il lud caros filios aplectit̄ dū rerum istaz cupiditate ḡtulaf. **H**ec dñs percussit qm̄ a regulis sue dimitatis exclu **hugo** **N**ā luxuriā percussit. **S**it v̄gitalit̄e laudā do. mūdiciā custodiēdo a ieiunādo

Supbia percussit ignem respicendo. pe-
des discipulorum lauando ac humilitate
docendo. **Auaricia percussit in hunc mundo**
nil possidendo a omnia hunc seculi relinqueret
consulendo. **Qui eduxit israel de medio**
eo. **Cass** De medio egypti edu-
xit israel. quoniam sanctos suos
a conuersatione pessimorum liberat a a
mundi istius habitacione terrima in lu-
ce fueritatis adducit. Hoc autem facit
in manu potestatis. in actione fortissimi
ma. in brachio excelso. in singu-
laris sua omnipotentia. **Qui diuisit mare**
rubrum in diuisiones. **Hugo** non
quod aqua illius maris sit rubra. sed quod litto-
ra eius rubra sit. **Idem** subdit. mare ru-
brum in diuisiones. Et hoc dixerit ali-
quis quod mare rubrum fuit diuisum in xiiij lo-
cis ita quod quilibet tribus huius uiam per se dis-
tinctam ab alijs. **Cass** Et idem in plerumque nu-
meris diuisiones. ne putaretur mare rubrum
vno itinere fuisse transmissum. **Col-
lector** Hoc tamen probat **Nicolaus**
de lira exodi. xiiij. et addit quod hic di-
uisiones in plerumque dicitur. eo quod aqua erant
eis per muro a dextris et a sinistris.
Hu Spiritualiter vero mare rubrum
significat presens seculum ut
dicit glossa eo quod est plenus amaritu-
dine et miserie multis. hoc diuisit
deus in diuisiones. quod facit fideles suos
transire de mundo ad celum diuersis ac
varijs modis. **Quidam** enim in coniugio
saluantur quodam in uirginitate: quodam in xpi
mitate. quodam in religione: quodam in pla-
cacione: quodam in **Cass** Aliter per elemosi-
nas. aliter per assi-
dua supplicacione. aliter per excellentissi-
mam caritatem. **Sicque** multis diuisioni-

bus per huius seculi mare transit ad
dominum. **Vnde de augustinus.** legitur in
numero **Hu**. libro confessionum quod con-
ferebat cum socijs suis quos esse aptos
modis viuendi hoc sic affecit ut
ipse **Augustinus** erat ad ambulandum in
uia dei in qua alius sic. aliter sic ibat
[**Et** eduxit israel] et populorum
christianorum per medium eius. **Idem**
fuit modis ut predictum est. [**Et** per-
cussit pharaonem et virtutes.] id est
exercitum eius in mari rubro.
Iero Si israel id est christi-
stiani in quibus dolus non
est fumus. deus pugnat pro nobis
et nos tacebimus et prosternet dy-
abolum cum satellitibus suis ne no-
bis nocere. **Cass** Qui tradu-
valeant **Cass** rit populorum
hum suum. **vide licet christianum**
per desertum. quando per hoc seculum
transire facit illesum. **Na** qui terre-
nis inhaerent ad premia divina non
puerit. **Desertus** ideo dicitur mun-
dus. quia dei electione priuatus est
Soli. n. erabunt qui mundi istius
mala pertranserunt. **Qui percussit**
reges magnos **Hugo** Ad litte-
ram septem fuerunt gentes in ter-
ra illa que quiritet gens habebat re-
gem suum quos percussit dominus
per iudeos. **Vnde** subditur. **et occidit**
reges fortes. scilicet chanaanum
ethiolum pherezium. gergeleum.
amoreum. iebuzium. **Per** hos
septem reges significantur septem
vicia capitalia que a nobis repel-
lit dominus et occidit. quando nos
ad mandata sua morum sanitate
perduxerit. **Omnes** istius reges origine

soliditati celestis: et sit in templo dei
unde iam non cadat.

Hugo Et ideo fidelis populus
temptationibus percussus
quotidie leuatos habet oculos in ma-
nus domini: donec pietate motus iubeat
at flagellanti ut cesset.

Aug⁹ Plange o homo quod diu vi-
uis in terra: siue felicitate
vivas: siue in aliqua tribulatione
constitutus sis: Orate dominum miserere nostri.

Hugo Duplice deprecatur mi-
sericordia: ut viz in cor-
pore libere a peccatis. et in anima a pe-
riculis. Et necesse habet ut miserearis.

Aug⁹ quod omnes qui in christo pie-
ne volunt viuere necesse est
ut patienter opprobria: et contumelias
sustineant ab his qui impie volunt viuere
quorum felicitas terrena est. Iridentur
illi qui futura bona felicitatem
vitant: quod corporales oculi videre non
possunt. Et dicit eis amator mundi.
Quid credis insane. Vides quod cre-
dis. Reuersus est aliquis ab inferis
et retulit tibi quod ibi agatur. Ecce quod
ego amo video a fratre. Despicere
quod speras quod non vides. et despicit
te ille qui quod videt quod tenet. Non
turbari: quod cum morietur ille: diuitias se-
cum non affert ad inferos. Et quia
nos ea que futura sunt speramus: et fu-
tura felicitatem suspiramus: repleti
sumus despectu et contemptu ab his
qui felicitate que sunt vel habent in isto seculo

Mico ro. Quia multum re-
pleta est anima nostra. et vita nostra sup-

ple repleta est afflictione et contemptu
Et modus loquendi est dolentis: qui
ex vehementia doloris trahit verba
sua propter quod aliquid supplendum est
ad habendum intellectum.

Hugo Deinde ostendit a quibus
despicitur dicitur. Opprobrium habundantibus. et diuiti-
bus. et etiam sumus. et despectio super-
bis. quod diuites hic spernunt pau-
peres: et superbi contemnunt humiles.
Verum his in futuro iudicio fit al-
terna confusio: ubi superbi diuites erunt
in opprobrium: quoniam demergent in gehē-
nam. Tunc de illis quos desprece-
runt dicent illud Sap. v. Hi sunt quos
aliquando habuimus in derisum: et in simi-
litudinem improperij. Nos insensati
vitam illorum estimabamus insaniam et
neque illorum sine honore. Ecce quod con-
fusi putati sunt inter filios dei: et me san-
ctos foris illorum est. Ergo errauimus
a via veritatis. Quid nobis profuit
superbia nostra: aut quod diuitiarum ia-
ctantia contulit nobis. Transierunt
hec omnia tanquam umbra.

Cass. Intueamur viuum qui iam
quatuor gradibus ascendit
in precium perseueratione mirabiliter: et
nullis irrisionibus deficientibus: sed de me-
tius mundicia sustententibus: et diuersas
molestias vno medicamine curan-
tem: per hoc videlicet quod oculos suos se-
leuat ad dominum: qui est benedictus in se-
cula seculorum. Amen.

Psalm⁹. Cxxij.

Nisi quia dominus
erat in nos. Titul⁹. Cau-
tu

ti cum grā **Hugo** hic est qui
dum. **Hugo** tus gradus
canticū quo nūc populus fidel ascē
dens. non sibi: s; deo attribuit suā
liberationē pro qua in p̄cedēti ps.
orauerat: dicens. Miserere nostri
dñe miserere nostri. Quint⁹ ḡ grad⁹
ascensionis est deo attribue liba
tionē; a omne bonū. a hec est m̄te
no p̄p̄tē. Canticū vero est ipsa le
ticia de libe **Cassi.** Memor ḡ po
ratione. **Cassi.** pulus fidel
q̄ta picula p̄ diuinā misericordiā
velut impetū t̄rentis euaserit: su
am liberationē deo attribuēs: ait.

Nisi q̄ dñs erat **Augul.**
in nobis. **Augul.**
Vox emz martiz a illoz q̄ euasis
piculis p̄ntiū miseriaz iā sunt i ce
lo securi. Sic a nūc ponam⁹ nos in
illo triūpho qd̄ erit in futuro seclō
qñ dicem⁹. Mors vbi ē ostētio tuas
frultantes cū xp̄o iam ibi spe a cor
de ostēnti cogitem⁹ qd̄ euasimus.
q̄ scandala: quas tribulatiōes mū
di: q̄s suggestiones diaboli a cupi
ditatū ostētiōes. Oia ista q̄s euade
ret. Nisi q̄ dñs erat in nobis hoc
[dicit] corde a ope [nūc] v̄ post li
berationē. [Lisi] v̄ p̄plus xp̄ianus
videns deū fide a spe. [nisi quia do
minus erat in nobis].

Nico Replicatio est eiusdem
sentētie ad oñdēduz ma
iore gratitudinē de auxilio diuino.

Cassi. Et reuera qñ ipse i nob
manem⁹. q̄ p̄sequentū iniquitas
nō preualet ōtra euz p̄ quo se gra
tia diuine virtutis opponit. **Om**

erurgent. Lex malicia hoies i nos
forte viuos deglutissent nos.

Iero. non nrās carnes deuorāe
p̄ instigatōez scelez deglutire.

Cal. Nam viui deglutimur qñ
aut in hereticas p̄uitates
aut in p̄funda; precipitationē aut
parū nephanda p̄uitate demergi
mur: qd̄ factis viris potuisset acci
dere: nisi eos virt⁹ supna libasset.

Hugo Notandū vero q̄ qui
dam viui deglutunt
vt dicit **Aug⁹.** vidēz q̄ sciēter pec
cant: de quib⁹ dicit ps. Descēdēt
in infernū viuentes. Quidā mortui
deducunt in infernū: vidēz illi qui
peccant nescienter: sic paul⁹ v̄ ad
Thimoth. Fui blasphem⁹ a ple
cutor: a carnalius: sed in sericor
diam dei osecut⁹ suz. q̄ ignorās fe
ci in incredulitate. Proptēa notan
dum q̄ demōes p̄mo inuadūt hoies
p̄ suggestiōez: t̄gūt p̄ malā cogi
tatiōez: mordēt p̄ malā delectōem:
masticāt p̄ delibatiōez: t̄nsiglitūt
p̄ ōsensū: trañciūt i stomacho per
opatiōez: deo quāt p̄ cōsuetudinē
a egrotūt i morte p̄ dānatōem. Dis
autē gradib⁹ descēdēt i infernum
p̄ōres **Sequit.** Om̄ irascēt
ex iuidia. furor eoz i nos. v̄ cōtra
nos. for sitan aq̄ v̄ p̄plus p̄dō:
Laborbuisset nos. ducens nos vi
olenter i p̄fuditatē sue p̄uitatis.
Iero. Erepti sum⁹ ab hīs p̄ euz
q̄ erat i nob: cui ob hoc
ḡte referēde sūt. q̄ grā ei⁹ saluati
sumus. **Vn.** **Hugo** Corren
de sequit. **Hugo** tem. v̄ im

petit; tribulationū a temptatio nū
insurgentiū p̄ diuinū auxiliū. per
trāsiuit aia nostra. In p̄ illud p̄sa.
xlviij. Cū trāsiēris aq̄s t̄caū ero: et
flumia nō n̄ opient t̄c. Que aut̄ sit
aq̄ h̄ec d̄sequēter diffinit: dicēs [foz
sitān p̄trāsiēt aia nostra aquam
itolerabilē]. In greco p̄ fo: sitān po
nitur: ara. q̄d est nota dubitatiois
Vnde s̄cūs est Ara & putasne: p̄tū
fisset aia nostra. q̄si dicat. Manife
stū est q̄ nōn. Latini vero p̄ ara po
suerūt fo: sitān: ad ostendū p̄cūlo
rūz q̄tātē: quā p̄lus scūs se tole
rasse p̄fessus est. Per hoc em̄ q̄d di
cit: aquā itolerabilē: ponit Aug⁹.
aquā sine suba. a vocat aquā sine
suba p̄tū & voluptatez seculi: vel
habūdantiā diuitiaz. Et hoc tripli
ci rōne. Primo q̄ cito trāseūt tan
q̄ vmbra: & nōn subsistūt. Secun
do q̄ nō satiāt: s̄ omnes virtutes
eu acūāt. Tercio q̄ h̄c a deū veruz
esse auferūt: & sine fructu possessio
res suos ad infernū nudos p̄ducūt
Call. Intolerabil̄ ḡ aq̄ d̄i: q̄n
nostra infirmitas p̄sāt.
Eoū oīa tolerabilia sūt: cū deus i
sāctis suis hitat. Tūc em̄ nec error
subrept: nec luxuria trahit: nec
supbia ventosa p̄ualet: nec hostis
antiqu⁹ suggestioe maligna gras
sat & impuḡt. Cōse q̄nē sub d̄i p̄
grāz actōe. Benedic̄ d̄s qui
nō dedit nos. Suos suos Li captio
nez d̄tib⁹. **Jero.** Uoz torrentiū
eorum. **Jero.** d̄tes nūofitas
est vitioz: a q̄b⁹ ne capiamur grā
dei eruemur. **A** nima nostra sicut
passer exēpta ē: de laq̄o venantiū.

et demo **Call.** quoz laq̄s ē mū
nuz. **Call.** di isti? q̄libet d̄ol
cedo p̄posita. In q̄ tūc capimur: q̄n
sua uis esse indicat. sic de mulierib⁹
scriptū est. **Ocul⁹** meretricis laq̄
p̄tōris. Sic de auaricia: sic de sup
bia: sic de cūctis vitijs est sciendū.
Hugo Et tene dic̄: sic passer
q̄ est auis modica: in
dicēs hūilez aiam de hoc laq̄o libe
rari. **Rā** bt̄s **Antoni⁹** cū vidēt p̄
reuelatōem totū mundū plenū la
queis: dixit. **Dñe** q̄s poterit euadē
omnes laq̄os istos. Et r̄dit d̄ns
Sola hūilitas. **Sequit̄.** **L** **A** **q̄ne?**
oēt? **ē.** **Inō** dixit: rupt⁹ ē s̄ oēt? **idi**
cans fortitudinē t̄ptationū: a po
tentā liber at̄s. **a nos libati sum⁹.**
Jero. Tendunt nob̄ laq̄i i oai
piscētis ac diuersis d̄ya
bolice astutie dolis. s̄ cōtrito satha
na sub pedibus nostris sic passer
sapiēs euo lamus ab illis.
Hugo Cui⁹ causa subditur.
Ad **uitorūz n̄m.**
ad laq̄oꝝ ostructionē a nr̄az libatio
ne: **in** noie d̄m. **& in** virtute ei⁹. **L**
qui fecit celum et terram.
Call. Profecto nihil illi p̄uale
virtus p̄stat auxiliū. **Q̄** b̄n i q̄nto
ḡdu fidelū ascēdit bt̄a deuotio: vt
q̄ corpeos sensus inuātē d̄no ualu
erūt supare. q̄narij loci p̄uacione
gauderēt: s̄ hi ne caderēt: ne corpo
ris infirmitate titubarent. illa hu
mani gn̄is remediabilis p̄stabat
hūilitas: vt nō sibi aliq̄d iam p̄e
sūptioe applicarent. s̄ sp̄z suam po
nerent totaz in domio nostro **Jesu**
C. 11.

christo! qui est benedictus in secula seculorum. Amen.

Psalmus Cxxiij.

Qui confidunt in domini. **T**itulus Canticum graduum.

Cassi. Scies dominus infirmitatis humane labilez gressum iter istud virtutum quibusdam gradibus fabricavit ut securus ad ardua tenderet desiderium nostrum ut vestigiis ponere in plano. Sed quibus scala ista salutaris competentem remedio videat esse constructa: nulla tamen virtute consistimus: nisi illic domini regimine teneamur.

Hugo. Unde plus fidelis ascensus per canticum graduum qui in precedenti psalmo attribuit domino suam liberationem: cuius misericordia est liberatus ab omnibus abutibus quibus ipse periebat ascensum: ostendit in hoc psalmo totam fiduciam esse ponendam in domino.

Aug. non intendere in hoc seculo felicitate falsa atque vana et profana seductoria. ubi nihil aliud nutriunt quam superbia. et cor eorum congelat aduersus deum: et sit dum aduersus ymbrem gratie dei ne fructus ferat. Hos autem aliquando intuetur et nimis attendendo. etiam illi qui deum colunt fluctuant et nutant quasi perierit merces ipsorum: cum se viderint in laboribus: in egestate: in eterna: in morbo: in dolore: in aliqua necessitate. et videt alios hinc sanitate corporis: abundare in temporalibus: in columitate gaudere:

hinc honorem florem eos qui non solum deum non colunt: verum etiam hominibus aduersant. Sed quia horum felicitas tota vana est et transitoria ducens ad penas perpetuas: propheta in hoc psalmo hortatur nos: ut relictis secularibus desideriis in deum tantum omnem fiduciam habeamus: dicens. L.

Qui confidunt in domino. et non rebus mundanis. sic mons syon. Quia sic mons syon est immobilis: ita qui vere confidunt in domino a stabilitate fidei non mouentur. Non commouebit in eternum qui habitat in hierusalem. Hoc etiam non intelligit de hierusalem terrena: quia multoties fuit impugata et pluries destructa. Raz bis totaliter destructa fuit. scilicet semel per Nabuchodonosor. et semel per romanos. et pluries partim latenter partim ad aliquam partem muros et edificiorum: ut patet ex libris Regum. Paralipomenon. et Machabeorum.

Cal. Vnde hic hierusalem celestem patet etiam detemere aduertere: qui si gnat visionem pacis: de qua nullus potest villo modo commoueri qui meruit in eius soliditate constitui.

Hugo. deinde describit quibus habitatores moueri non possunt: dicens. Montes. videlicet angeli et sancti: et prophete apostoli: martires: et confessores in circuitu eius. Itaque corona ad ornatum. et dominus in circuitu populi sui. Itaque murus defensionis. Ex hoc nunc et vultus in seculo. sic ipse pollicetur est Mat. vltimo. dicens. Ecce ego vobiscum sum usque ad consumationem seculi. Nec vos permittet temptari ultra quam ferre possim.

Rico Quia non relinquit dominus
virgam peccatorum | et pote
statem a tyrannide ipsorum | super fortes
iustorum | et ut prevaleant iustis in tan-
tibus | ut moveantur a statu fidei et vir-
tutis. quod iuxta Apo⁹. ad Corinth^h. x
dominus dat suis fidelibus cum temptatio-
ne auxiliu[m] ut possint sustinere. Et
hoc est quod **Jer**o. Lyte non exte-
dicatur. **Jer**o. dat iusti ad
iniquitatem manus suas | et potius su-
stineant malos quam faciant mala.

Rico Et quod boni merentur premia
et mali puniri. **Id** est scribit
psal. **B**enefac domine bonis et
redas corde. **Id** est referendo eis bona gra-
tiam in presenti et glorie in futuro.

Cass. Redi corde sunt qui dominum
sequuntur et nesciunt a do-
mino pravam voluntate separari. De
mal vero subdit **Ed**imantes autem
a reatitudine fidei et vir-

Rico tutis in obligationes |
et ad peccata que obligant ad penam
Translatio autem hebraica que est Je-
romimi sic habet. **D**edimantes ad pravi-
tates suas adducet dominus ad penam
eternam cum operantibus iniquitate |
et cum demonibus obstinatis in in-
iquitate. **Unde** dicit salvator illud
in iudicio **Mat**h. xxv. **I**te maledicti
in ignem eternum qui paratus est dy-
abolo et angelis eius. **Et tunc erit** par
super israel | et super populum catholicum
qui hic videt deum recta fide et spe: et in
futuro videbit eum facie ad faciem.
Propter quod in natiuitate christi cetera
uerunt angeli **Luc**. ij. **G**loria in altis-
simis deo: et in terra pax hominibus bo-
ne voluntatis. **Per** bonam enim volunta-

tem habet pacem cordis in eternum: sicut
quod dicitur **psal**. xij. **N**on contristabit ius-
tum quicquid ei acciderit. **Et** per illas
disponit ad pacem eternam.

Jero **I**n quo habebit anima pacem
infra se. quod caro omnino obe-
diens spiritui. **Unde** **Aug**o. vlti. li. de
ciuitate dei ait. **V**bi voluerit spiritus
statim erit et corpus. **I**te habebit
pacem super se. quod anima erit de omnino obe-
diens. **I**te intra se. quod ratio et volun-
tas omnino concordabunt. **I**te extra se
quod nulla creatura nocet ei: et ni-
hil concupiscat quod non habeat. **Et** ita
pax erit vnicuique: ut dicit dominus **ysa**.
xxxij. **S**edebit populus meus in pulchri-
tudine pacis: et in requie opulenta
Ad quam nos producat dominus noster Je-
sus christus: qui est benedictus in secula
seculorum. **A**men.

Psal. Cxxv.

Conuertedo deo.
Titulus. Canticum graduum.

Rico Psalmus iste secundum hebraeos
sensum loquitur de reditu po-
puli iudaici de babilonica captiuitate.

Augo de quo habet. iij. Regu⁹
xxv. post. lxx. annos re-
dijt ille populus in ciuitatem suam.
Septuaginta anni signant omne tem-
pus quod septem diebus voluitur
Cum autem transierit omne tempus
tunc redimus et nos ad patriam no-
stram: sicut post. lxx. annos redijt
ille populus a captiuitate babilo-
nie. **B**abilonia enim est mundus iste
et interpretatur confusio. **V**idete si non
T. iij.

est confusio tota vita humanae. Quae
quid agunt hoies in spe vana: cum
cognouerint quod agunt: erubescunt.
Quare laborant: et cui laborant. **F**
liis meis inquit. Et ipsi. cui. **F**ili
is suis. Et ipsi. quibus. **F**iliis suis.
Nonne ergo. **S**im hac confusione
in ista babilonia captiuis
ma tenetur. **Rico**. **P**ro dicitur
christianus. **D**e cuius reditu per primam
aperta loquitur: dicens.

Rouertedo. **U** cum conuertetur. **L** do
minus captiuitatem syon. **U** ecclesie.
que licet non sit se tota: tam si
aliquas sui partes sic aliqui capti
uatur. **L** facti sumus sicut consolati.
Et dicitur sicut. quod perfecta consolatio non
habet in penitentia. **V**ne. **L** ex illa con
uersione repletum est gaudium os no
strum. **D**ic os sicut cordis archanum
quod officio lingue in fructum vocis
erupit. **E**t subditur. **L** a lingua nostra
exultatione. **V**iz in laude diuina.

Jero. **R**epletum dicit os nostrum
a lingua gaudium. quod non
sufficit tantas explicare laudes per
gratia qua saluamur. **V**ne.

Rico. **P**ost conuersionem dicit in
ter gentes: magnificauit
dominus facere cum eis. peccata dimittit
tenendo a virtutes conferendo. quod alij
videntes tales emendationem: exci
tantur ad laudem diuinam.

Jero. **S**i enim relictis transitibus
spem collocem in semper
tenis: tunc dicitur quod magnos nos facit
dominus: captiuitate predictorum de pulsa
In hoc ergo gaudium consistemus.

Hugo. **Q**uia magnificauit.
ergo dominus facere no

sci. **U** nobis metipsis cooperantibus:
iuxta illud Augustinus. **Q**ui creauit te
sine te: non iustificabit te sine te.
Quia sicut dicit apostolus ad Corinthe
iij. **D**ei sumus adiutores. **I**lla autem quae
fecit dominus cum peccatoribus conuersis
sunt videlicet peccatorum remissio: vir
tutum collatio: peccatorum euasio: cre
bre visitationes: consolationes a illu
minationes. a de his nobis collatis
L facti sumus letantes.

Rico. **E**t quod a peccatis liberati
a sequela peccati: quod penitentia est ad
reciduatorem. **I**deo subditur. **C**on
uertere domine captiuitatem nostram: sicut
torrens in austro.

Cal. **A**uster ventus calidus est:
qui aquas congelatas va
poris sui calore dissoluit: et terre
re facit in torrens. **S**icut ergo au
rentem.

Rico. **S**icut torren
tem siccatum replet aquis. sic deus ho
mies prius de siccatos ex defectu gra
tie replet humore deuotionis: ita ut per
erupant in fletu lacrimarum. de quibus
subditur. **Q**ui seminatur in lacri
mis. **C**ompunctiois a deuotionis. **I**n
exultatione metetur. **I**n penitentia conso
lationem meretur: a in futuro eternam.
Vnde Mattheus. **B**eati qui lugent:
quonia ipsi consolabuntur.

Hugo. **S**unt enim quaeque lacri
marum genera. **P**rimae
lacrimae sunt penitentiae. **P**ro
prie haec lauant hominem a labe pec
cati. **S**ecundae lacrimae sunt pro timo
re gehenne. a haec refrigerant homi
nem ab ardore concupiscentie. **T**er
tiae lacrimae sunt pro ioculatu penitentiae.

miserie. a hee potant sitientem ani
maz. Quarte lacrimae sunt p miseri
is pximoz: a hee impugnat hoiez
Quinte lacrimae sunt p desiderio pa
trie: a hee fecundat aiam sterilez.

Call. Qui tales emittunt lacri
mas: seminatio eo cu est
pace queret: caritatis studio omnia
fust meret: corpus ieiunijs edoma
re: elemosinis ac pietate se reficere:
a quicq ad disciplina fidelium pot
ptinere. Contra mundi amatores cu
leticia seminant qn adulteria omit
tunt: auaricias diligunt: deliciosas
omestatoes exquisunt: a cetera pec
cata q sunt dyaboli instigatione.
Et hi illa q hic in leticia seminaue
runt: i illo iudicio cu tristitia a fle
tu metent. Vn scriptuz est. Erat ibi
fletus a stridor dentium. Sequitur.

Vntes. Quis hic versus gna
liter ad oia bona videat opa ptine
re: tn elemosinis maxime sicut et
alijs visum est dno scif conuenire.
Vnde scriptum est. Sicut aq extin
guit igne: sic elemosina extinguit
peccata. Dicit ergo. **[Euntes.]**

Hugo p deficientes. **[Libat.]**
de virtute in virtutez
a continue pficiebant. **[a flebant.]**

Cal. qn paupes respiciebant
nuditate detectos: frigore
a stridos: mopia seu maceratos:
vt prius pietate corde facerent an
teq manus larga quicq paret.
Sequit. **[mittentes semina sua.]** a p
mittentes in illo futuro seculo facta
sua anteq ihu pueniat. sicut scri
ptu est. **Thesaurizate vob thesau
ros in celo. Nec vacat qd addidit.**

sua: vt de prijs bonis laboribus a
non de rapina elemosinas rapere
debea. **Hugo** **[Mentes au
mus.]** **[ad iudicium
Lxmet.]** la morte resurgedo. **[cu ex
ultatoe.]** leualis oibus pialis **[por
tantes manupulos suos.]** a fruct?
seminuz suoz videlz coronam gau
dij et exultationis. **Aug?** Quid enim
tiomis. **Aug?** fact agri
cola fratres mei qn pcedit cu ara
tro a portat semen. Na aliquando
frigidus est ventus a ymbes dete
ret. attendit celu. videt triste diez.
tremet frigore: et tn pcedit a seiat.
Timet em ne cum diez triste atten
dit: et expectat diem letuz. tempus
seminadi transeat: a non inueniat
qd metat. Nolite diffidete frs mei
seminare in hyeme presentis vite
cu lacrimis bona opera: vt postea
colligatis mercedem eterna.

Col. Preses enim vita hyemis
est bonoz: a estas est ma
loz. Vnde dominus suis fidelibus
ait. Amen amen dico vobis: quia
flebitis vos a plorabitis. mund?
autz gaudebit. sed tristitia vestra
conuertetur in gaudium.

Augusti. Snt lacrimae impi
sanctorum: quas inducunt oratio
nes eorum. Justus hic bene op
atur: a hilari est: a plorat. vt bene
operetur plorat. quia bene opat?
est plorando exigit. bonum opus
plorando comedat. dat bonu op?
quod fecit. Crebre ergo sunt lacri
me iustoz: sed tantum in ista vi
ta. Porro autem illi qui hic iamiter

rident cupiditatibus suis dissipati.
quoniam fraudantur: gemit. quoniam non frau-
datur: exultant. **Plorant** et ipsi in
via: sed non in exultatione. **Vi** col-
ligunt quod seminauerunt. quia spiritus
seminauerunt: ignem colligunt. Eunt
cum fletu ad fletum. a fletu cum risu
ad fletum sine risu. **Quid** enim illis fiet
quoniam resurrexerint. **Quid**: nisi quod
dominus dabit. **Ligate** illi manus et pe-
des: et projicite eum in tenebras exte-
rioris. **Quid** postea: tenebre erunt
et dolor non erit. **Abfit**. Non sole te-
nebre erunt: non sola tollit eis spes
de qua gaudebant: sed datur etiam quod
in eternum gemat. **Ne** contemneris
enim tenebras o quisquis es flagiti-
osus: qui soles propter tua mala fa-
cta et propter lasciuia adulteria non so-
lum tenebras non horretis: sed quere-
re: qui soles plus gaudere quam lucer-
na extinguit. **Non** tales tenebras
habebis ubi gaudeas: ubi leteris:
ubi te voluptatibus carnis oblectes.
Non sic erunt ipse tenebre. si quod
erunt ibi fletus et stridor dentium: tor-
tor sine defectu. nec qui torquet fa-
tigatur: nec qui torquet: moritur. Erunt
ergo eterne lacrimae illis qui sic vixe-
runt. erunt gaudia eterna sanctorum
quoniam venientes venient cum exultatio-
ne: portantes manipulos suos. **Dicet**
enim messis tempe suo domino. **Domine** te
adiuuante fecimus quod iussisti. redde
quod promissisti. **Qui** est benedictus in se-
cula seculo. Amen.

Psalmus. CXXVI.

Nisi domum edifi-
catus. Cantici gra-
duum Salomonis.

Ad terram loquitur iste psalmus.
Micro. de edificatione templi Sa-
lomonis: qui videns se non posse edi-
ficare domum domini sine eius adiutorio
speciali. Dixit enim Paral. ij. Quis
enim preualere poterit ut edificent ei
domum dignam: quasi dicat. Nullus. **Micro.**
Nisiice vero exponit hic psalmus de spiri-
tualis edificatione ecclesie: cuius fun-
dator est verus Salomon christus: rex
pacificus: qui mundum reconciliavit
deo. **Petrus** cantor. **Istius** eti-
am domus lapides et ligna patriar-
che et prophete dolauerunt fundameta.
apostoli piecerunt. **Ambrosius** et **Augu-**
stinus. **Iero.** et **Bilaris**: qui fuerunt
mallei hereticorum: parietes et pu-
gnacula exierunt. **Gregorius** alij
et sancti doctores instruxerunt mo-
res quibus etiam intus ornauerunt.
Nec tamen de istius domus edifica-
toribus et instructoribus presumen-
dum est quod ostensum est in **Salo-**
mon: qui in figuram huius domus
spiritualis templum domino edifi-
cauit et tamen corruit.

Angu. Et quare sit additum
Salomonis: quantum in
spirauerit dominus dicam carita-
ti vestre. **Salomon** erat tempore suo
filius dauid magnus ille: per quem
multa precepta et salubria moni-
ta spiritus sanctus in diuinis libris
operatus est. **Sed** si illo cadente que
per ipsum dicta sunt deleberentur iudi-
cari: ut que ipse dixerat quod non per

illam dicta erant. Optime igitur p
hoc exigit misericordia dei: vt que
quid boni per Salomonem dictuz
est deo attribuatur: peccatuz vt est
hominis: homini. Nam ipse Salo
mon amator mulierum fuit: et re
probatus est a deo. a in tantuz la
queus illi fuit illa cupiditas: vt a
mulieribz etiam pdolis sacrificare
cogeretur. Et quid miruz: quia in
populo cecidit Salomō. In paradi
so nonne Adam cecidit: a angelus
de celo a dyabolo factus est. Idē
docemur in nullo homine spz esse
ponen. **Hugo** sed tantū in do
dam. **Hugo** mino saluato
re: quū dicit Johan. xv. Sine me ni
hil potestis facē. Et idē dicit pp̄ha.

Nisi dominus edificauerit do
num. Petrus cantor.
et ecclesiam ex viuis lapidibus p
suam gratiaz preuentem. **Lia**
num laborauerunt. **L**predicadores
Lqui edificant eaz. **L**docendo popu
lum christianū. quia v ad Corint.
iij. Reg qui plantat est aliquis:
neq qui rigat: sed qui incrementū
dat de **Aug** Ros loquimur
us. **Aug** foris: ille intus
edificat qui cogitationes videt. ip̄e
monet: ipse ter: et ipse intellectu
aperit: ipse ad fidē applicat sensum
no. **Hugo** Et quia nō soluz
stz. **Hugo** requiritur eius au
xilium ad edificandū: sed etiam
ad edificium conseruandū. Idē
subditur. **N**isi dominus custodi
erit ciuitatem. **L**et ecclesiam vbi est
ciuium vnitas. **L**frustra vigilat q̄
custodit eā. **L**quasi dicat. Sicut pre

dicatores sine christo non possunt
edificare ecclesiam: ita nec custodire

Jeronim Fidei anima
etiam ciuitas ac
cipitur eterni regis: que ciuibz v
honestis moribus frequentatur.
Adhuc ad ipsos doctores alloqui
tur: **Hugo** **U**anū est vo
cens. **Hugo** bis ante lucem
furgere. **L**v vanus est a inutilis la
bor: vester edificandi proximos vt
custodiendi: nisi dominus co opere
tur vobis: qui est lux vera. Vnde
ij. ad Corint. xv. dicit. Plus om
nibus laboraui. non autem ego: s̄
gratia dei me **Mico** **L**furgite
cum.

Mico ad edifici
um spirituale **L**post q̄ sederitis. **L**v
post q̄ quietem vestra habuistis
Lqui manducatis panem doloris. **L**
v vos ecclesie ministri a predica
tores qui sustentamini de elemosinis
dolentium de peccatis suis: iuxta il
lub Osee. iij. Peccata populi mei
comedent. **L**Vanum est vobis ante
lucē surgere. **L**Petrus cantor.
v vanum est vobis incipere opus
meritorium ante qm lux gratie vo
bis infundatur. Propter quod **L**fur
gite. **L**per lucem gratie bene operan
do. **L**qui manducatis. **L**v manducare
debetis. **L**panem doloris. **L**v opa pe
nitentie: dicentes. **L**Facte sunt mihi
lacrimae mee panes die ac nocte.

Aug Et si queras quādo fur
gam. **R**espondeo tibi
LQm dederit dñs suis sōnū. **L**
v s̄as pausatōem p̄ mortē corpo
ris que somnus appellatur. **L**Et si q̄
ras iterum q̄bus dñs. **S**equitur:

quibus Ecce hereditas dñi filij.

Mico & fideles i fide a morib⁹
dñi. a hoz filioꝝ merces supple
est fructus ventris. & ipse xps q̄
est fructus virginitatis: ipse est bñ
tudo fidelium obediētie. q̄ in cōspicu
diuinitatis sue reficiunt bñ interi
us: & in aspectu sue hūanitatē ex
terius: s̄m q̄ dicit Aug⁹. Conse q̄n
ter oñdit quō hęc hereditas est do
mino acquisita: dicēs. **S**icut sa
gitta in manū potentis: ita filij ex
cussio **Glo** ex Aug⁹. Prophe
taz. te clausa cōtinētes
sacramenta veniente dño in carne
excussi & expositi sunt. Et q̄ in pph
tis abscondita erāt p̄dicat̄ apta
Quia ergo pphētis excussis genera
ti sunt apli: qui sunt filij excussorū
& pphetaz. Sic ergo sagitta in mā
potētis dirigūtur celeriter i longin
quū ad destructōem aduersariorū
Ita apli filij excussorū & pphetaz
missi sunt in fines orbis terre. quo
rum p̄dicatōis sono turbati sūt in
creduli: et acquisita est dño here
ditas ecclesie ex gētib⁹. **Beat⁹**
vir qui impleuit desiderium suū ex
ipsis. videlz ex doctrina aploꝝ. h⁹
est qui diligenter diligit perficere
quod ipsi docuerunt.

Aug⁹ Quis replet desiderium
suū ex ipis. Certe qui
non amat seculū. Qui desiderio se
culi plen⁹ est: nou est in ipso quo
intret qd illi p̄dicauerunt. Et vere
talis est beat⁹ qui non confidet cū
loq̄tur inimicis suis. **Jero** & non
is in porta.

tur in porta & i die iudicij cū expro
brauerit inimicis legis dei inobedi
entiā & puerilitatem vel omnez ma
liciam ipsoꝝ.

Mico In porta dicit
cio. q̄ iudices atq̄ i porta sedebāt
& ibi coram eis aliqñ facte sunt di
sputationes fidelium cum fidelibus.
Vñ puerb. in fi. Nobilis in portis
vir ei⁹ quādo sederit cū senatorib⁹
ter. **Cass** Perseuitemur seduli
te. **Cass** scripturas diuinas: re
uoluamus libros noui testamēti
& veteris: si filij volumus esse excus
sorū. Si vero hęc veraciter excutere
studuerim⁹: p̄fecto in ipis repie
m⁹ dominū nostrū: **Je** suz ch̄ristū
qui est bñdictus rē.

Psal. CXXVij.

Beat⁹ omēs q̄
Titul⁹ Canticū ḡdū.

Glo Iste ḡd⁹ est timor. Vñ
est sciendū q̄ p̄ter timo
rez naturalez quo timet quicq̄ na
ture oratorū est: q̄tuor sunt timores
s̄. Timor mundan⁹: quo timemus
pati picula carnis: & p̄dere bona te
poralia. hic timor malus est. Secū
dus est timor futilis: cū p̄pter timo
rem gelēne otinet se homo a pecca
to. bonus est timor & utilis p̄ quez
fit paulatim iusticie cōsuetudo: vt
dicit Aug⁹. Et succedit terti⁹ videlz
timor initialis: q̄n incipit qd dicit
erat amari.

Hugo de q̄ d̄ ec
ri. **Hugo** & Jmituz sa
piētie timor dñi. Quart⁹ est timor
filiatis. Iste de amore p̄cedit: qui

timet omittere peccatum ne offen-
dat dñm. De isto qui est comes et
custos p omnes gradus loquitur
hic ppheta: dicens. L

Beatissimi omnes in spe q̄ timent
dñm. timore filiali.

Nico Lq̄ ambulant in vijs ei⁹
mandatis ei⁹ obediedo:

q̄ sunt vie deuēmedi ad salutem. L

Abres manuū tuarū q̄ mandu-
cabis. v. fructus opm tuorū p̄cipi-
es in visione a fructioe dñimal. tra-

tus es. **ham** **Cass** Let bene erit
in spe. **Cass** tibi q̄n elās

dicit. Venite bñdicti p̄ris mei per-
cipite regnū. **Felix** comestio q̄ n̄ re-

tre digerit: s̄ incōsumptibili p̄ten-
mitate suat. **Ram** a aias h̄ie pabu-

lum suū: psalm⁹ alter oñdit: dicens
Gustate a videte qm̄ suauis est do-

minus. **Sequit̄**. **Vxor** tua sic vi-
tis habūdans: in laterib⁹ domus

tue. **Cum** plures sanctissimos vi-
ros vxores a filios nō videas h̄ie

a itez sceleratos h̄ie oia possidet:
intellectus hui⁹ veritatis et sequē-

tis ad trām vitandus est. **Vñ** mo-
raliter. **Vxor** tua. v. sapia tua.

Nico fm̄ illud Sap. viij. Hanc
q̄siuū mihi sponsā ducē

Hec inq̄ tibi sit. sicut vitis habū-
dans. v. paties filios spūales ad

fructuosa opali laterib⁹ dom⁹ tue.

Cass dom⁹ nostra dicit̄ recte
ppria cogitatio: aut osci-

entia: in q̄ crebro cōmoramur. **Isti**
us autē dom⁹ parietes sunt duo te-

stamēta in quib⁹ mens s̄cta relit
quibusdā lateribus ofirmata soli-
datur. **Sequit̄**. **Filij** tui.

Iero v. boni actus tui sunt sup
ple. sic nouelle oliuarū.

v. cum pinguedine pacis a obum-
bratione viri.

Hugo Raz oli-
tutis. **Ua** pe-

cis est significatiua. Et addit. **L** cir-
citu mense tue. v. aie tue: q̄ boni

actus reficiunt aiam q̄ est mensa
dñi. **Vnde** ipse dixit **Apoc. iij.** Ego

sto ante ostiū a pulso: si quis m̄hi
āpuerit intrabo ad illū: a cenabo cū

illo: a ipse **Glo** ex **Augu.** Vel
mecum. **Glo** dirigis sermo

ad christū cū dicit. **Vxor** tua. **Jo** xpe

videt̄ ecclesia: q̄ te dormiente i cru-
ce facta est q̄n latus tuū lancea est

pulsus: a sacramēta p̄fluxerunt.
Hec inq̄ vxor ē. sicut vitis habū-

dans. **in** lateribus dom⁹ tue. v. in illis q̄
bus christe latera tua sunt tibi ad-

herentes. **Filij** tui. v. fideles eccle-
sie sicut nouelle oliuarū. v. pacifi-

ci in caritate. **L** circuitu mēse tue.
v. altaris aut sacre scripture. **Rā** ex

vtraq̄ mensa reficiuntur spūaliter
fideles. **Sequitur** condusio p̄fecta

illi q̄ timet dñm aq̄ dicitur.
Hugo **Accē** sic. v. infra

dicit̄. **L** benedice hō. **Hoc** est multiplicabit̄ in bonis eter-
nis. **Qui** timet dominum.

Cassio **I**los p̄pha postulat
benedicti qui ad om̄e

bonū studium domini timore flam-
mantur. de qua benedictōne subū-

git. **Benedicat** tibi dominus. **I**
Hugo **I**esus existit. **L** ex sp̄o.

v. ex ecclia triūphate
viz bñdictōe celesti. **Let** ex illa t̄ n̄

ditione. videas facie ad facie. bo
na hierlm. videlicet ipsum dñm i
celesti pa. **Cal.** tes eternos facit

a se iugi perpetuitate demonstrat.
Vnde sub dñe. Lo mibus dieb9 vite
mee. i sine fine. **Et** etia vide
as filios filiorum tuoru.

Aug9 Quid est filios tuos.
Opa tua q hic facies.
Qui sunt filij filioy. s. fructus opoz
tuoz. s. facis elemosinā: filij tui sūt
opa elemosinaz. Accipis vitaz et
nam: filij filioy tuoz sunt. Et sic
videas pacē. v xp̄m sup isrl.

Cal. v sup omes q sunt in illa
celesti hierlm quos infi
det: a cūcta beata facit qaiq maie
statis sue virtute plectit. Cognō
uim9 in pñti ps̄. q bona timentib9
deum sint pmissa. quos fructus re
cipiat. q dñm sincera mente forni
dat. Studio itaq maximo deprece
mur vt istū timorez accipe merea
mur q nō ad penaz petis: s. ad salu
tem vñ talia pueniūt qualia nūn
q̄ de mūdi oblectatōe nascunt. Di
xit emz peti nimia supplicatōne qd
sūm9 est. Quapropter vt diduz ē
dñm ingiter expetamus: vt ad ta
lia munera puenire mēamur gra
tia a largitate ipsius dñi nūi Jesu
christi: qui est benedictus in secu
la seculorū. Amen.

Psal. CXXviij.

Epe expug.
me a tu. Titulus Can
tium graduum.

Hugo Iste est decimus gra
bus: viz patientia in
aduersis: q gradus recte sequitur
pcedentē. Decens emz ē vt q caste
deum timet: viā p eo patiēte susti
neat. Intētio psalmiste mōet nos
ad patientiā. // Petrus cantor.

Quā ppter suā dignitatē aplus po
nit in fronte diffinitōis caritatis:
dicens. Caritas patiens ē. Nec vir
tus cōtra malū cuiuslibet afflictio
nis: dipeus est fortitudinis. Vnde
dñs in cathalogo virtutū: post se
ptēz virtutes patientiā octauā po
fuit: dicens. Beati q psecutionem
patiūt ppter iusticiā. q qñti me
riti quisq apud deū existat illata
iniuria vel contumelia pbat. Nunq̄
em in hoc mūdo dērit imq̄tas pre
mens: a iusticiā patiens. Vñ maē
ecclesia loquit filio suo sic. Fili nō
mireris si molestias patiaris a tor
menta: cū matre fuerim passa. Dic
ergo ppheta i psona matris ecclē

Epe expuguerūt me videlz ty
ranm a p̄dōres La iuuentute
mea.

Hugo v a pñcipio tē
poris: qñ a fra
tre peruerso abel iustus occisus est
ex tūc cepit psecutio iustoz. dicat
nūc isrl v ecclesia que deum specu
latur per fidem. // Epe expugna
uerūt me a iuuentute mea. // Pe
trus cantor. // Iuuentus ecclesie
generalis concepte sed nondū edi
te fuit in Abel. a iuuentus ecclesie
nate et confirmate fuit in aposto
lis: que tunc tanqm in iuuentute
passa ē expug. **Rico** vt patet
tōes multas. Rico in actib9

apłoz. viij. et. ix. capitul. **V**ntē
in epistola ad Paulinuz
Iero. dicit qd liter Act. apłozū
videtur typere infantia ecclesie na
scētis. Sequitur. **I**tem p certo. L
non potuerūt mihi supplevalere.
qz ipsa ecclia magis creuit tpe pse
cutionis q̄ pacis. **P**etrus can
tor. **P**ersecutores m̄qt ecclesie
impugnerūt me tormentis: a falsi
xp̄iam impugnauerunt me adula
tiōibz: dolis ac p̄uis moribz: a tū
isti omnes non p̄ualuerūt.

Aug. non illis osenti ad ma
lū. Omnis enim mal' p̄pre
te a pse q̄t bonū qz bon' nō osentit il
li ad malū. **F**acit mal' aliq̄d si nō
obiurget ep̄us: bon' est ep̄us. a
si obiurget ep̄us: malus est ep̄s.
Rapiat aliq̄s et si taceat ille cui ra
pit: bonus est. **S**onat sm̄o contra
dicto: libidinis. amicus libidinis
sue odit sm̄onē dei. **I**ubet auaricia
vt mare trāseas: vt te rētis p̄cell
qz cōmittas: a obtepas. **I**ureo ego
vt añ ostiū tuū qd habes des pau
pel: piger es ad faciēdū añ te bonū
op'. a strennu' ad trāseundū ma
re. qz fuis auaricie: a odisti qd de
us iubet. **C**uz aut mal' hec audire
cepit: incipit velle criminari eos a
quibz audit bona p̄cepta. **V**n sub
dit ecclesia pro suis mēbris. **S**u
pra d̄r̄suz meū fabricauerūt pecca
tores. **P**etrus cantor. **S**up
d̄r̄suz ecclesie fabricāt peccatores
qz mali bonos crebris tribulatōi
bus affigē nō cessant: s̄ ipsi boni
faciē mentis ouertētes ad domnū
a d̄r̄sum ad sequū: obliuiscētes q̄

retro sunt: mala q̄ tp̄alit tolerant
q̄si in d̄r̄so portant. **S**ed qz me nō
cessant pse q̄. **L**plongauerunt in
quitatē suā. **L**addētes mala mal' ad
maiorē d̄anatoez eoz. **V**n subdit
Domin' iustus. **L**red dēns singu
lis scdm̄ opera sua.

Hugo **L**cōcidet ceruices pecca
tor. **L**destruet super
bias impioz. **L**cōfundātur. **L**etna
shufiōe q̄ nunq̄ delebit. **L**a ouertā
tur retroz. **L**iefficaces a impotē
tes fiāt. **L**oēs q̄ oderūt syon. **L**iq̄ ex
obio pse cuti sūt finalit ecclesiam.
Erant sicut fenuz tectoruz: quod
priusq̄ euellatur exaruit.

Nico. Optat psalmis. zelo in
sticie: qz sic fenū crescēs
sup tēta cito arefcit: ita cito trāse
at a deficiat p̄spitas a gl̄a pse qu
tū ecclesia. **L**De quo. **L**seno v̄ de
malis pse cutoribus p̄didit. **L**non
impleuit manū suam qui me tet. a
sinū suū qui mampulos colliget.

Glo. Angeli sunt messorēs q̄
bonos fruct' colligēt vt
offerant deo. sed hi de mal' non im
plebunt manū que p̄inet ad ope
rationē. vel sinū qui pertinet ad cō
scientiam. a non colligent ex eis bo
nam opationem vel bonaz cogita
tionem. quia in ipsis nullus fruct' d̄
reperietur. **L**non dixerūt qui
preteribant. benedictio domini su
per **Augustinū.** **C**onsuetu
ros. **L**ap̄d he
breos erat vt viatores benedice
rent omnibus opantibus in agro
vel in vinea vel **Castio.** **S**ic
in messe.

libro Ruth. ij. ca. legiſt. Dixitq; Bo
oz meſſoribus ſuis. Dñs vobiscu;
Qui exiderunt ei. Bñdicat tibi dñs.
De quo ritu hic a contrario ſenſus af
ſumptus eſt. videlz q; ſcleratis iam
ter opantib; benedictio nulla pre
ſtatur. Eſt ergo ſenſus. Apoſtolica
aplyte atq; ſãci viri q; cõceptis ter
renis p̄teribãt vitaz p̄ncez non di
reſcunt ſcleratis a p̄ſecutorib; ecclē
ſie manib; opãtib; bñdicio dñi
mi ſup. **Aug.** Ergo om̄es iſtos
vos. **Aug.** malos quos tole
rat ecclēſia: vos q; legiſtis i ſcriptu
ris iuemetis male dictos a designa
tos ad anti xp̄m ptinere. ad byalo
lum ptinere a ad paleã: que cõbu
renda eſt igne eterno. Nullã inue
nis ſcripturã que de iſtis bñ loqui
tur. q; tranſeũtes viam non illos
benedi. **Aug.** q; p̄ damnatis
reſcunt. **Aug.** non debet orari.
Cassi. Et ne ip̄a bñdicio puta
retur hũanis virib; ap
plicanda: ſequit. **Aug.** bñdixim; vob;
ſupple bñ opãtib; **Aug.** Li noie dñi.
Aug. q; nemo ſãdificat niſi
deus: nec quiſq; bonus
eſt niſi dñs. **Cassi.** Qui at odienti
no dei. **Cassi.** b; ecclēſiaz op
tat cõfuſionē: hoc non maledicēdi
ſtudio loq̄t: ſ; ſuſe vitatis inſtictu
qm̄ licet p̄ inimicis noſtris p̄cipia
tur orandũ: de obſtinatis a peritu
ris q; veritas habebat: expoſuit.
nec tũ ſine fructu magne pietatis
hec dicta ſunt. multi emz de p̄bida
pena ſe corrigũt: qñ obſtinatis ta
lia imminere co. **Col.** Preſta nob;
gnoſcant. **Col.** dñe paciẽtiã

in adueſſi: q̄tin; p̄icula mũdi trã
ſire valeam; dileſet inter electos
a dextris tuis collocari: q; a; patre
a ſpũ ſancto vivis a regnas i ſecu
la ſeculoũ. Amen.

Psalm. CXXIX.

De profundis
clama. Titulus Can
ticum graduum.

Hugo Dic est. xi. gradus. ſ.
penitentialis ſupplica
tio: q; recte poſt p̄bidos grad; po
nitur. q; nec deũ timens: nec mala
p̄pter deũ patiens: dignus eſt gra
tia vel gloria dei. qm̄ null; eſt ſine
pecca. **Cassi.** quin nõ aut cogita
to. **Cassi.** tione delinqm;: aut

verboz ſup fluitate peccamus: aut
improvida actõe dilabimur. Vna
ẽ ḡ ſecuritas i h; ſeclo vñũti. ſ. iugi
ter p̄ns p̄ ab; vacat: vt q; a culpa
nõ poſſum; eẽ tibi p̄ munera pieta
tis m̄ amur. **Hug.** Eſt at p̄.
abſoluti. **Hug.** iſte ſeruus
m̄ p̄. p̄ males: a. xi. m̄ ḡ dũ ales
ſn q; notaẽ q; q̄tũciq; ſit h; p̄cũs
quã p̄fectõez nõt numer; ſenari;
tũ debz ſe reputare imp̄fectũ. a pec
cato: e q; nõt numer; vñdenari;
ſenſus tituli tal eſt. P̄. iſte eſt can
ticũ ḡ dũũ a leticia de aſcẽſu ad deũ
p̄t penitẽtiã. **Aug.** m̄t̄tio pſalmiſ.
hortatur nos ad penitẽciam. Pe
nitens itaq; volens aſcendere: conſi
derat infirmitatem ſuã: et miſerie
profunditatem in q; eſt: et clamat
ad deum qui ſolus poteſt eum libe
rare: dicens. L

[Marginal notes in a smaller hand, partially illegible due to fading and bleed-through.]

De profundis. hoc est de profun-
dis vitiis. clamaui magna
deuotione cordis. lab te domine. q
solus potes me liberare.

Cal. De hoc pfuio Petrus glo-
riosas fudit lacrimas. de
isto publican? pectore culpada tu
debat: q sic in altu ueneat pator vt
nec oculos leuaret in celu. Quapro-
pter virtute sancte oratois isti? pe-
nitentis intende. qz tanto se credit ce-
lerius audiendu qto de imis pene-
trabilibus r claustris vel se cretis
cordis clamabat ad dnm. Deinde
sequit. dsne exaudi vocē meā. de
imo cordis ad te clamante.

Hugo. Et aut aures tue in-
tendentes: in voce de peca-
tiois mee. v misericordia a demē-
tia tua mēdat de peccationi mee: vt
relaxet mihi peccā mea: a necesse ē
vt peccata dimittas.

Mico. Imiquitates obfua-
ueris dne. lab puniēdū
eas fm qritate culpe. dsne qis susti-
nebit. qsi dicat null. qz tanta est
offensa qntus ille qui offendit.

Cal. Vide qz ppha nullū esse
q nō aut cogitatomib? sup-
fluis excedat: aut vacuo fmone de-
linqt: aut manuū actib? occupaet
territus clamat ad dnm pōdus iu-
sticie iphi? genus hūanū sustinere
non posse: nisi misericordie sue pre-
stet auxilium. Vnde sbdit.

Mico. Via apud te ppcia-
tio ē. vt viz pena pāori
debita misericor: **Aug.** Nam si
diter minuat **Aug.** nō est
apud te ppciatio: si iudex esse velles

a misericors esse nolles: obfuares
omnes imqitates nrās a quereres
eas quis sustineret: qis ante te sta-
ret a diceret: in oēs sū: quis staret
i iudicio tuor. Spes ergo vna est.
Via apud te ppciatio est.

Callio. Non est em i nostris
actibus vt me amur
absolu: si iphius ppciatōis est vt
ostentē reū dignetur liberare. La-
propter legem tuam.

Aug. Que est lex ista? Inuicē
onera portate: et sic im-
plebitis legē xpi. Qui portat iuicē
onera sua: q fideliter dicit. Dimit-
te nobis debita no. sic a nos dnm.
debi. no. Deo ppter hanc legē fusti-
nui te dñe. v flagella patiente tole-
raui in spe **Hugo** sustinui q
remie. te domie fla-

Hugo Sustinui q
gellante expectās misericordiaz: li-
berantē: a iusticiā retribuente. Vn
subdit. Estimuit aia mea in
vlo ei? v in pmissis ei? pmit tēte
mibi post remia vitā eternā. Deo
sperauit aia mea in dño. qz remit-
tit peccā a premia etna largit.

Mico. Qual aut debet ee spes
ista. ista psequer oñdit: di-
cens. Custodia matutina vsqz
ad noctē. v a mane iuuentutis vsqz
ad noctē mortis v vsqz ad terminū
hui? vite speret isrl. v populus
christianus: non in felicitate a p-
speritate seculi: neqz in transitorijs
sli dño. misericordiā ab eo patie-
ter expectando. Cuius ratione: as-
signat: dices. Via apud dñm
misericor: **Calliodo** que po-
dia. **Calliodo** test ex

pueris facere pium: ex mortali in
 mortales: et ex carneo angelis simi
 les. **Ad**didit etiā. **L. et copiosa apud**
eu; redemptio Iai? p̄ioso sangui
 ne totus mūdus redēpt? est. **L. et**
ipse redimet p̄rio sāguine [isrl.]
 et p̄l'm fidelez qui credit in eū fide
 non fidat ex oībus iniquitatibus
 eius. **Iam** mortali? q̄ venialibus
 peccatis. **De** p̄fundo quidē p̄s. iste
 fecit inciū: s̄ ab altitudinē magnā
 fecit sinez: velut sol p̄uect? ascendit
 et cognoscam? quā utilitatē habe
 at p̄mā q̄ i tali culmie noscē collo
 cata. **Et** ideo cōsiderem? q̄ noxia sit
 supbia: cui non dēfinit obuiare fre
 quēs medicina. **Vñ** sp̄ omōnem?
 et ab ea nunq̄ dēfidia faciēte cesse
 mus. **Horream?** q̄ supbiā q̄ ange
 lum de gratia sup̄ne suauitatis ele
 cit. **Amem?** humilitatē: q̄ ad celos
 fideles extulit. **Velocitē** ofit amur
 qd̄ male fecim? et ab oībus iniquita
 tib? liberemur. **Per** dñm nostruz
Iesum xpm: cui est honor et gloria
 in secula seculorū. Amen.

Psal. CXXX.

Domine non
 est exal. Titul? Cāticū
 graduum.

Hugo Dic est. xij. gradus. s̄
 hūilitatis: qui recte
 post p̄cedentē psal. ponit: in q̄ adū
 est de p̄mā q̄ sine humilitate inutil
 est. **Vir** itaq; iustus in cui? p̄sona
 p̄pheta hic loquit: humilitatē in
 se ostendit: dicens.

Domine non est exaltatus cor
 me. **Rico** p̄ supbiā mo
 um]. **Rico** tu interiori.

Iero s̄ in cōtritione et in hūili
 atione eius obtuli tibi sa
 crificiū spūs cōtribulati. **L. neq; elati**
ti sunt oculi mei. signo exteriori:
 ut tūstoria dēcupisceret et caduca.

Hugo Postq̄ iste dixit q̄
 his fuerit in corde inte
 rius: et q̄lis extiterit foris in corpe:
 p̄sequēter oñdit qualis fuerit i adu
 one: dicens.

Neq; ambulau] et
 non dēcupiui esse in p̄p̄osa socie
 tate: vel non supbiui in magnis
 factis vel virtutibus quibuscūq;
L. neq; in mirabilib? sup me.] et nō
 dēcupiui aliq̄ facere super virtutez
 meam: sicut multi qui ex factis vel
 dictis magis querūt gignere i po
 pulo admirationez q̄ edificationē
 ex quo aliq̄d magni possint videri
 vel lau. **Aug** Hoc totū plani
 dari. **Aug** us dicat et audi
 atur. **Non** fui supbus. nō hūi q̄si in
 mirabilib? innotescere hoībus. et
 nec q̄siui aliq̄d sup vires meas.

unde apud impetitos me iactare:
Omīs supbus displicet deo. **Detet**
 ergo se hūana anima hūiliare:
 ne deo displiceat: et toto corde inu
 eri qd̄ dictū est. **Quāto** magnus es
 humilia te in omnib?: et coraz deo
 inuenies gratiā. **Sequitur.**

Hugo **L. s̄ in hūilitate sen**
tebā] de memetipso
L. exaltaui aiaz meā.] et me ipsum
 laudādo: vel p̄sumēdo de bono qd̄
 non habeo: sicut pharisei qui di
 cunt. **Labia** nostra a nobis sunt si

rit Oēs isti reges originē ducūt ex
duobus. scilicet ex corrupōne carnis a
suggestione dyaboli. Has duas
radices peccatorū oportet extirpa
re: qui vult plene p̄tā vitā. Et h̄o
fecit dñs **Sequitur** **Seon regem**
amorreorū percussit a occidit a fili
ter **Log regem basan** vt h̄tur nu
meri. xxi. Seon interpretat̄ ḡmē in
utile. a siḡt carnis cōcupiscentiā. q̄
est fons interior oīs mali. Vñ sup
illud ad rō. viij. cōcupiscentiam
nesciebam. glosa dicit. Bona est
lex que dum cōcupiscentiā phibet
oīa mala phibet **Dee** dicit̄ regna
re sup amorreos. v. super p̄tōres a
maritudie prauē cōscientie iſctos
Og interpretat̄ coceruas. basan cō
fusio. hic est dyabol⁹ rex a cocerū
uator cōfusiois. quez dñs percussit
eius temptacōes i def̄to p scriptu
ray responsionez repellens. vt h̄t̄
Mat. iij. sed occidit eū i cruce alti
gās ibi fortē. **Ad** dedit fraz eoz
i terram vinenciū ex qua eied⁹
est dyabol⁹ a socij eiz. hanc dedit
populo cristiano **Im** hereditatem
Vnde subditur **Im** hereditatem iſrl
suo suo. i. p̄lo xp̄iano fuit̄ d̄
q̄ per isrl qd̄ interpretat̄ vir vidē
deum significat̄. qz ip̄e solus inter
omnes ppl̄os deum videt oculo v̄ē
fidei. **Via** at̄ q̄ itur ad hanc here
ditatē. est humilitas vnde s̄bditur.

Nico **Via** i humilitate no
stra memor fuit̄ nostri
Sicut enim demones inde ce cideūt
p supbiā: sic fideles illuc ascēdūt
per humilitatem. **a** redemit nos
sanguie suo ab inimicis n̄is. **Cass.**

Si ab h̄istoriā attendas. nullum
premiū egipcijs dedit qm̄ hebreos
de manib⁹ eoz literare dignatus
est. h̄ q̄a m̄ p̄tate dyaboli vel p̄ mi
nistros eiz tenebamur obnoxij. v.
obligati vel rei. tunc seip̄m imolā
do magnū precij dedit vt nos ab
eis rederet absolutos. **Nico.**
Deinde ponit̄ inuitacō ad laudē dei
ex beneficio collato oīv̄iuenti vita
sensibili ei dicitur. **Qui** dat escā
omni **Callio** Hoc non tū de
carni **Callio** hoibus voluit i
telligi s̄ etia; q̄cqd̄ natat. q̄cquid
volat quidqd̄ repit v̄ graditur.
qm̄ v̄niuersa eiz largitate faciant̄
Nam sicut creator est omnū ita a
pastor animāz p̄bat esse cūdo
rum. Spiritalia etiā omnia pascat
incorporeo cibo sue misericordie

hugo **Confitemi** do celi
ipsum laudādo non q̄
alius sit deus celi a ali⁹ sit de⁹ ter re
s̄ quia m̄ celo magis rehet̄ p̄t̄ n
tia. sapientia a bonitas eiz vbi a s̄ā
ctis dare videtur. **Confite** m̄ do
mino domino. Sicut a laude dei in
cepit a i laudem dei finiuit. quia ip̄
se qui laudatur est alpha a o idē
principium a finis. a idē d̄ter lau
dari m̄ principio a fine. qz v̄tūqz
est ab ip̄so sicut apostol⁹ a d̄ phi
lipp. ij. dicit̄ deus est qui dat velle
a p̄ficere pro sua bonavoluntate

Calli Mirabilis psalmus ē
m̄m̄ia virtute profund⁹
qui vt stellis micatibus misericor
dia domini vbiqz cognoscitur esse
radiatus. **Hugo** Cuius enim
v̄antis sit atqz potētie i. ij. psal. v.

ostenditur. vbi legitur qd cu filij
israhel dñm laudates: decantassent
Confitemini dño quoniam bonus:
statim impleuit gloria dei templū
In quo ostēdit qd presens gratia
pure cantantib⁹ psalmū istum: in
quo totiens reperit misericordia
que est ostiaria paradisi: p̄stans
aditū nobis ad dñm nostrum **Je**
sum christū: qui est benedictus in
secula seculorū. Amen.

Psal. Cxxxvi.

Super flumē

babi. Titulus. Psal
mus dauid.

Rico Et additur ppter Jeremi
a. azo qd s̄ma hui⁹ psal.
mi consonat lamentatiōibus Jere
mie. quia iste ps̄. loquit de destru
tione tēpliet de babilonica capti
uitate q̄ facta est p̄ Nabuchodonō
sor: de qua p̄phetavit Jeremi. post
lxx. annos reditū euz populū de ca
ptiuitate: et instauratiū euz hierlm
et tēplū ei⁹. de cui⁹ destructiōe et
babilonica captiuitate ad leām p̄
pheta in modū lamentatiōis dicit
hoc modo.

Super flumina babilonis. Iq̄
illa terra habūdat aquis flu
uialibus. **L**illic sedimus. I. diu ha
bitauim⁹: sicut dicit Deu⁹. **S**edistis
in cades barne multo tpe. **L**et flui
mus. **H**abitando ibi in tristitia et
amaritudine. **C**ui⁹ causa subditur
Lib⁹ recordaremur syon. I. tēplū
Salomonis incensi et destructi: qd
fuerat in mōte syon. de q̄ destructi

one plus affligebant q̄ de sua ca
ptiuitate. **E**t salicibus in medio
eius. I. in medio babilonis q̄ est
plena salicibus ppter habūdantiā
fluminū. **S**uspendim⁹ organa nra.
I. subtraximus nos ab omni carmi
ne leti. **C**al. **Q**uis em̄ illic ageret
cie. **o**rgana dulcia vbi
tempora vite amaris erant lamē
tationibus occupata.

Rico Causa hui⁹ tristitie ad
huc subdit cum dicit.
Lo. **V**ia illic. I. in babilonia.

Hugo Interrogauerūt nos:
qui captiuos duxerūt
nos verba cātionū. I. cāntico tū
videlz oratiōes p̄fessōis nostre. **L**

Rico Et sup̄le gētilis. I. q̄ ab
duxerūt nos. I. s̄. iudea
in babilonē captiuos duxerūt nos
Lymnū cāntate nobis de cānticis
syon. **H**oc est de cānticis q̄ cantabā
tur in templo: qd fuit in monte sy
on. **E**t subdit t̄nsio indeoz. **Q**uo
modo cantabim⁹ cānticū dōm̄.
I. videlicet deputatū diuino cultui. **L**
in terra aliena. I. ydolatrie dedita:
q̄si dicant. **N**ullo mō potest hoc fie
ri. **N**am Balthasar rex applicans
vasa diuini cult⁹ v̄sibus humanis
statim fuit a dō punitus: vt habe
tur daniel. v. **O**blitus fuero
tui hierlm. I. destructiōis tue de
cantando cānticū leticie q̄si oblit⁹
destructiōis tue. **O**bluionē def de
p̄tera mea. I. v̄ tota p̄ter mea p̄ misē
mitatē vel morte. **A**dhereat lin
guā mea faucibus meis. **I**ta qd nō
possim loqui. **L**si nō meminero tui.
quasi otine dolendo de tua destru

done no pposuero iherlm in princi-
pio leticie mee. si accidete mihi
ea alicuius leticie non recordabor
in principio de tua destructione do-
ledo. tunc sup pumiar a deo ppe qd
bi eede. xi. In die honoruz no ime-
mor sis maloz. **Emor** esto dñe
filioru edom. id p dumeoru d fēde
tū de esau ad puniendū eorū neq
ciā. in die iherlm id destructionis
iherlm i qua fuerunt ydumei con-
tūdi babilonijs. incitantes eos
ad totalem destructionē citatis ihe-
rusalem. **Id** s̄bidit. **Qui** dicit
id dixerunt babilonijs. exinamite.
exinamite. vsq ad fūdamentū i ea
id totalit exminat iherlm vsq
ad fūdamenta. Tūc cōsequenter
psalmista petit punicōem babilo-
norum dicens. **Et** hā babilois
id gens babilonica. miserā **It**
translacione hebraica hētur. vastā
ta id destructa. **Preuidit** enim ēgnū
babilois esse destruendū p cyru
a dāriū. **Id** s̄bidit. būis qui re
fbuet tibi refbuōez tuā id penā
cōsilem tibi debitā. quā refbuisti
nobis id ppe mala que fecisti no-
bis. **Būis** qui tenebit a allidet. p
uulos suos ad petra. **In** transla-
cōe hebraica hē. tuos. vbi transla-
cōe cois habet suos. Ex quo patz q
intelligit de puulis babilonis qd
crudeliter interfecerunt mediā per
se in babilois destructione fm q
dicit. ysa. xij. de babilonijs. **Susc**
tato sup vos medos. q argētuz nō
querūt nec auz volunt. h sagittis
puulos interficient a lactantibus
vteribus non miserebuntur. a su

p filios nō p̄cet oculus eorū et pa-
ruz ante hēt ibidē. **In** factis eorū al-
lidetur in oculis eorū. **Pam** ex cru-
delitate accipiebant pueros p pe-
des: a allidebant capita eorū con-
tra parietes. **Dec** iuxta hystonā
dida **hugo** Moāliter at pro-
funt **hugo** p̄ta in p̄sona
iustoruz lametātū p̄colatu hui⁹
vite que plena est miserijs a p̄di-
lacione patrie dicit. **Sup** flūia ba-
bilonis. flūia babilonis sūt omnia
que hic amantur a transeunt
hugo More fluminū. illie sūt
terris iherendo sed ea
calcādo a cōtempnēdo. sed im⁹ in
hūilitate p̄stratū a flūm⁹ a fle-
tu cōtricionis p̄ p̄ctis p̄rijs ac fle-
tu cōpassionis p̄ p̄ctis ac miserijs
primoruz. necnō fletu deuocōis
p̄ bñficijs dei receptis a p̄ dilacōe
patē celestis. vñ s̄bidit. **duz** reco-
baremur. **casio** q̄ p̄gnos se
spon **casio**. cognoscit in
hoc sc̄lo. suspirātes de fūlo patrie
sue. amaras lacrima s̄fūdūt. quī
ad illaz p̄missaz pacem hic pueni-
re non p̄ualent. **Aug⁹** **flene**
emim ml̄ti fletu babilonis t̄ hui⁹
seculi a gaudent gaudio babilois
quī gaudent lucris sc̄li. a flent de
dampnis. **Verumqz** de babilonia
est **Sequitur** i salicibus.]
Jeronim⁹ salix talez naturam
h̄. ē qd dā lignū infructuosū a dicit
q si q̄s ex illa accipiat potionez a
māducet. fili **hu** **In** salicibus
os non facit **hu** ergo vint ho-
mines mūdānos a infructuosos q̄
rigantur fluminibus babilois a
Xij.

qui delectantur in terrenis delectationibus
is quales sunt homines auari: luxu-
riosi: gulosi: ciues babilonie. In me-
dio eius positi. L suspendim⁹ orga-
na nostra. q subtrahim⁹ ipsis pre-
dicationes sacre scripture. Et quae
hoc quos euidenter irrefecerunt me-
di a ple in babilonis destructione
fm q d⁹ p⁹sa. xiiij. de babilonis. L
Quia illie. L in babilonia vi va-
nitatem mundi existetes L interrogau-
erunt nos strepentes et deridentes. L q
captiuos duxerunt nos vi malis q
piis exemplis et verbis captiuita-
tem peccati nos ducere strepentes
p quorum os dyabolus loquitur: qui
tonos ducere captiuos. L verba ca-
tionum interrogauerunt nos ut cu-
ip ipsis cantarem et gauderemus et
ab ibidem et comederemus et cu-
am magis velit nos in hoc mundo
lugere iuxta illud iac. v. Agite nunc
diuites plorate et uulnate in miseriis
vestris. L Et q abduxerunt nos L
et q nos a deo et sortio tonorum sepa-
re conati sunt direrunt. L ymnu can-
tate no bis de canticis syon L et red-
di- te no bis ratione quid est aia q est
alia vita q est infernum q est pa-
ra- disus. Quis in omni questiones faciunt
derisorie et Aug. Noli facile hu-
cariose. Aug. ie aliquid dicere
noli peccare organum ut sonet si po-
tius suspense. Non enim quid di-
scant si quid replebant. Vere fra-
tres sic est. Incipite velle predicare
veritatem quod libet quam nostris et vide-
te quod ne esse sit ut tales patiamur ir-
risores et exatores veritatis ple-
nos falsitatis. Rudete illis exigenti

bus vobis quae capere non potest. Et dicite
ex fiducia sandi cantici vii. L Vo-
modo cantabimus canticum domi-
ni in terra aliena. L

Call. et inter indignos quae sunt
deo alieni. Verba enim do-
mini sanda debet esse scorum. Scriptu-
um enim. Ne miseritis margaritas
ante porcos. Hic ergo monet nul-
latenus esse consentiendum.

Aug. Am autem fidelis in-
turbas taliu tanquam pidi-
tans erexit animu ad re cordatoe
syon et construxit se in ratione quasdam
dicens. L Job liber fuero tui hieri-
salez. Petrus cantor. Illis con-
sentiendo delectatoe temporalis seu et
et opa bona deserendo. tunc L obliui-
oni detur dextera mea L et salus mea
vel vita mea eterna quae p dexteram
designatur. Hoc enim non optato
ut salus eius detur obliuioni si po-
tius pnunciato. L Ad here at lingua
mea faci uacubus meis si non memi-
nero. **Call.** Proposit penal se-
tui. Call. cunda conditio ut in
domini laudibus obmutescat si obli-
uus fuero hierusalem et celestis. Quid
enim probatur de terro esse quod illud no-
posse loqui u con sueuit medicina
pre stari. Psalmodia enim est sola-
tio flentium cura dolentium sanitas
egrotorum. Hoc animae remediu homo-
miseriarum omnium cognoscit esse re-
fugiu. Nam qui tali munere prua-
et ab omni beneficio consolationis ex-
cluditur. L Non posuero hie-
rusalem in principio leticie meae. L

Glo. et si no est mibi prapna
leticia de te o hierusalem

a in te **Aug?** Ibi enim est sum-
ma leticia ubi de p̄fuerim ubi de
frat̄nitate cōterēte securi erimus
Nulli ibi temptator nos violabit.
nullus ad aliquā illecebrā p̄cellē
poterit. Moriet̄ ibi oīs necessitas.
orietur ibi summa felicitas. De cōte
conuertit se ad d̄n̄m cōtra hostes
huius c̄tatis dicens **Q**uom̄o est o
filiorum edom. I. amatorum seculi
qui sunt inimici s̄ctōrū. Naz edom
frena interpretatur. libera nos d̄n̄e
ab illis **I**n die iherusalem quando
dyaboli et sui sequaces sequestra-
buntur a iherusalē vt ipsi punian-
tur. a boni coronent̄. **Q**ui dicūt
exinanite exinanite: vsq; ad funda-
mentū in ea **Gregori?** xv. moꝝ
Sicut ei super fūdamentū edificii
um. sic super fidem opa cōstruunt̄
vsq; ad fūdamentum exinanisse
euerſo b̄n̄ uiuendi ope. etiā d̄n̄tē
fidei dissipasse. Quicūq; em̄ digna
fidei opa suare cōtempnit. etiā fidē
p̄dit quā tenere videbatur. **E**thia
babilonis. Icaro nr̄a dicit̄. q̄ cōfu-
sionez nobis p̄batur igerē pecca-
toꝝ sed iustissimā recōpensacōem
ei optat vt sicut nos luxuria cōci-
tat ad vicia ita rep̄ssa ieiunijs atq;
ēbulacōibus faciamꝝ ipsam sub-
ditā esse virtutibꝝ. **V**nde s̄b̄dit̄ **be-**
at? q̄ retribuet tibi retribucōnem
tuam. **I**sup̄ tibi debitā. quā retri-
buiſti nobis. **R**eddimus ei carni
dignaz retribucōnem vt coacta fa-
ciat qd̄ in delicijs implē dissimilat
Tales em̄ retribucōnes reddere
carni sanctorū est vt que nos tra-
xit ad culpā: adiutorio d̄n̄i perdu-

cat̄ ad gl̄am **P**etr̄? c̄ator. **C**o-
tus q̄ tenebit. **I**n continebit se a vi-
cijs. **I**n allidet puulos suos. **I**n pri-
marios motꝝ cupiditatis. sup̄bie
luxurie. ceteroꝝq; viciōꝝ q̄ a mise-
ra matre nascunt̄. b̄n̄s q̄ h̄os con-
fregit. **ad petraz.** **I**x̄p̄m vt p̄ cōfessi-
onez cōfracta a cogitacōibus ex-
puliſiſ. **C**assi. **M**ittit̄ em̄ in
p̄reant **C**assi. **M**en tē nr̄az di-
ablo instigatē qd̄ nolimꝝ: recipi-
mus quod nostra estimacōe d̄ap-
namus. vnde sine dubitacōne red-
dimur captiui sed̄ iste cogitacōes
d̄n̄m adhuc sunt puule a nondūz
ad consensum puenire perantianē
i petra cōmūnantur sicut didūz ē
in lapidem an **Q**ui fratres oꝝ
gularem **Q**ui. **Q**uia in operā
do non cessent vobis inuicem can-
tare cantica syon. q̄ libenter audis-
tis tam libenter agite quod audis-
tis. suspirate in eterna iherusalem
quo p̄cedit spes nostra sequetur vi-
ta nostra. ibi erimus cum xp̄o. cri-
stus nob̄ a modo est caput. a gu-
lternat nos desuper. amplectitur se-
cū. in illa ciuitate equales erimus
angelis dei qui quid de mundo fe-
liciter arriſerit nolite presumere.
nolite libenter colloqui cupiditati-
bus vestris si vultis armati esse cō-
tra temptacōes in seculo. crescat a
roboretur desiderium iherusalem et
ne in cordibus vestris. trāſiet cap-
tiuitas. felicitas veniet. dampna-
bitur hostis extremꝝ. a nos deu-
cti morte triumphabimus cum re-
ge nostro domino ihesu christo. q̄
est benedictus in sc̄la s̄. Amen.

Psalmus. CXXXVij.

Confitebor
ti. domi. Titul. Ps.
ipsi dauid.

Cassi. Per totū huius psal.
populus catholicus loq
tur q̄ est collectus de vniuerso orbe
terrarum: q̄ in p̄mis gr̄as agit deo de
b̄nificiis sibi collatis: dicens.

Confitebor tibi dñe in toto cor
de meo. Cor siḡt mentis at
q̄hanū vñ taciti clamam⁹ ad dñm
a p̄ces nostre multo efficacius audi
unt q̄ si magnis clamoribus p̄sone
mus. Cū dñm in toto corde: nulla ps
occupata in seculi hui⁹ ambitōne
relinquit: s̄ vniuersus laudibus cre
atoris vt dignū est: applicat.

Aug⁹ Totū ḡ cor meū flāma
tui amoris accendat. n̄
h̄il i me relinquat mihi: nec quo re
spiciat ad memetipsum: s̄ totus i te
est. totus i te ardēt. totus diligēt
te: tanq̄ inflāmat⁹ a te. Causa: hu
ius laudationis subiūgit: dicens.

Quoniam audisti oia verba oris mei.
p̄tū cordis q̄ carnis. In corde em̄
habemus vocē quā de⁹ audit: quā
proflus auris hūana non nouit.
Deinde virt⁹ psalmodie oñdit: vt
q̄ puro corde psallit: etiā sursum inē
angelos canere videat. Vñ s̄ dñs.

In conspectu angelorum psallā ti
bi. Petr⁹ cantor. In trib⁹ de
lem⁹ angelos imitari. In m̄stra
tione vt deo ministrem⁹ sic ipsi. In
volūtate vt nihil relinm⁹ nisi qd̄ de

us vult sic ipsi. Et in laude vt deus
sicut ipsi semper laudemus. Et ita

Glo. Ladorato ad templū sādū
tuū. In corde meo qd̄ ē
templū dñi. Vñ Apo⁹ ad Corin. iij.
Templū dei sādū est: qd̄ estis vos
La confitebor nomi tuo. In deuotione
laudan

Cassi. Per misericordiam
tua qua
rears a respicis p̄dōres ad liberā
dum. Veritate tua qua remune
ras a promissiones reddis.

Hugo Quoniam magnificasti su
per omne nomē sc̄nī
tuū. In xpm̄ sup̄ omne nomen cele
stiu: terrestriu: a inferoꝝ. In
quacūq; die iuo canero te. In p̄tendo
illa q̄ p̄tinet ad salutē meā. Exau
di me. q̄ hoc peto qd̄ sequit̄ mul
tiplicab a multiplicat in aīa mea
virtutē. vt accrescat mihi sādū de
fideriū: a de meo exemplo. Con
fiteant tibi omnes reges terre q̄
carnē suā sic regūt vt ipsa spir̄itu
subiciāt. Quia audierūt oia verba
oris tui. Petr⁹ cantor. Quicūq;
locut⁹ es iudeis p̄phetā: h̄o gētes
vbiq; audierunt p̄ ap̄los. quia in
omnem terrā exiuit sonus eoz.

Cassi. Audite aut verba do
mini ad illos p̄tinet
qui obediētes esse noscūt. In tel
ligāt ergo iudei q̄nto reatu teneā
tur obnoxii v̄ rei: cuius verba non
mente cape: s̄ tantū auribus audi
re maherūt. Petrus can
tor. Multi reges v̄bis dñi obediē
tes cātēt. In gr̄az ad dōel. In v̄bis do
mini. In v̄mia et veritate. Vñ in alio
ps̄. s̄ i. Vniuersē vic dñi mīa a re

ritas. a quid eā abunt. qm̄ mag
na ē gl' a dñi. Ip̄ est eſna: ceteroz
dñoz gloriavana eſt a trāſitoia

Gloſa gl'a q̄ppe dñi ē vt ſcl'm
reſpientes eius landes cātare nō
deſinam. Q̄ Vomā excelfus dñs
La cum oculo mie huilia hu
a huiles reſpiciat grā; ſuam eis
largiendo. La alta v ſup bos La lōge
Ip̄ p grā ſua nō eſt cum eis.

Caſſi Et vt freret ſupbos. ad
dit cōtinuo. agnoscat
ne putarent demētes ſupbi meoq̄
mū eē deo qd̄ malignis cogitacō
nib⁹ opant. Vi vt tibi appiuet
de⁹ huilia tripm. qm̄ p̄mantur
illi huiles: a ſunt ſupbi oīno lon
ginq̄. Abulauero ſup bene
operando. Li medio tribulacōis viui
ficabis me. Vi in aīa. S c̄ vir i m
h⁹ ſcl'o nō ſolū i tribulacōe. ſi etiā
i medio tribulacōis ſunt. V ndiq̄
ei tribulacōem ſentiūt. R a a ſi ad tē
p⁹. p̄ſecutorū ſuſpēbat iūqtas. dya
boliciſ iugie tñ tēptacōib⁹ ſbiacēt

Au Ama altera; vitā euidē q̄
iſta tribulacō ē quacūq̄. p̄
peritare fulgeat q̄buſlibet delicijs
habūdet. at; circa floreat. S i autē
i vitā p̄gnacō ē. a p̄ p̄riā dili
gis a ſine dubio ob dilacōem alte
rius vite tribularis. qm̄ nō dū eſt
illud gaudij ſine vlla tēptacōne
certiſſimū qd̄ nobis in ſine ſeruat
deus. ſine dubio tribulacō ē. S e q̄

Caſſi La ſup iram imicorum
tuā. I p̄ ſecutorib⁹ biat q̄ q̄ uis ira
ti muita faciāt p̄ lo ſi li. lōge tñ
maiora recipiēt diuina retribuētē

iuſticia Aug⁹ La ſabiū me fe
cit dextera tuā. v ſalu aſti me i te
mitate tua D e x t e r a d e i e t e r n i t a t e n o
minat. hac dextera ſaluū me feci
ſti. nō ſcl'm ſalutē tpalem ſed eter
nā. I m p i o r ū ſal⁹ i n ſ i m i ſ t r a e ſ t q̄
eſt tpalis. E t e r n a ſ a l u s q̄ a ſ c o s
ſuos ſaluat in dextera eſt. O m n i n u s
r e t r i b u e t p m e q̄ u i d i r i t o a
m i n d i c t a. a e g o r e t r i b u a e i s.

Caſſi Sed vt hoc non iracunde
didiciz potuiſſes accipere
cōtinuo p̄ inimicis orat dicēs L d o
m i e m i a t u a i ſ c l o. V i e t e n ū. q̄ u a
facias i ill⁹ q̄ nos p̄ſequūt L o p a
m a n u ū t r a y n e d e s p i c i a s. R o g a t
p̄iis p̄ſes p̄ inimicis q̄s ſibi noue
rat aggregauit. I n t e n d a m u s q̄
ti nos predicacōne populis ſad⁹
ibueit: quanto inſtrūtu pietatis
orauerit. N ā v t o m n e m n o b i s z e l i
cordis contra inimicos excludēt. ip
ſos rogauit ſibi fieri ſocios quos
habere videbat adūſarios. ſequa
mur ſententiā; piām. amem⁹ p̄ti
us affligentes nos. non debemus
inimicos eſtimare qui p̄ſunt. R a y
ſi equo animo p̄ferantur. frequen
ter nobis talia cōferunt qualia di
lectiſſimi amici preſtare non p̄t.
I n i e n i m ſ e p e n o s a v i r t u t e p a c i e
tie blandiēdo deducit. I n i v e r o n o s
affligendo in eadem cōſtituunt.

Hugo Diligendi igitur ſunt im
mici p̄pter deum cuius ſunt creati
ra: etiam propter nosmetipſos:
qui ſeruiūt noſtre ſaluti. D e u s e n i
ſaber eſt. a ipſi ſūt mallei ac lima
propter nos. quia aduerſitatib⁹
a murijs nos purgātes. a u f r e u e

rubigine peccatorum nostrorum. Cri-
sost. sup. **Matth.** Nihil vero pueni
at magis inimicitias sustinere p
pter deum atq; otremni: q; a cunctis
regibus honorari. Nihil em. p. sus
huic glorie pot. opari. Dme enim
merebimur frui possessione celoꝝ
a gloria eoz qui ibi sunt p. moꝝ.
quasi angeli quide cu hoib; ambu-
lantes tanq; virtutes celoꝝ in ter-
raui regione degēt: vt extra om-
nem oturbationē positi: omniēq;
merorem etiaz bona ineffabilia cō-
sequimur. quib; vos omnes otigat
potiri grā ac misericordia dñi nri
Iesu xpi: cui est honor et gloria i se-
cula seculoz. Amen.

Psal. Cxxviii.

Omi. pba.

Titulus. In finez psal-
mus dauid. Petr; cantoz.
Psalm; iste est octau; eoz q; agūt de vtraq; natura i xpō
qm̄ dirigūt i fine vni xpm̄.

Cassi. in quo ē maiestatis cū-
cta pfectio: a oim virtū-
tum plenitudo. Quapropē vnuer-
sus hic ps. sicut pñi doctissimo Cy-
laris placuit: ex ipsius dñi psona
dicendus est: q; loquitur hic quādo
q; voce sua: aliqñ autē voce suoz fi-
deliū. Primo em. p pte hūanitatē
assumptē xpus loquitur ad patrem
dicens. L

Omine. Ipi. L. p. b. a. s. t. i. me. et. co-
gnouisti. me. L. v. p. b. a. t. u. z. et. co-
gnitū. me. alijs. ostēdisti. Naz. p. b. a.
t. u. s. est. qñ. dyabolus. tēptauit. eum.

o. p. l. e. t. a. tē. p. t. a. t. o. e. : m. i. n. i. s. t. e. r. i. ū. h. a. b. u.
it. a. n. g. e. l. o. z. P. r. o. b. a. t. 9. e. s. t. e. t. i. ā. tē. p. o.
re. p. a. s. s. i. o. n. i. s. q. u. a. p. i. e. t. a. t. e. s. e. p. n. o. b.
o. b. t. u. l. i. t. : q; i. c. r. u. c. e. p. o. s. i. t. 9. p. i. n. i. m. i. c. i. s.
o. r. a. u. i. t. C. o. g. n. i. t. 9. e. s. t. qñ. g. l. a. m. m. i. r. ā.
dē. r. e. s. u. r. r. e. c. t. i. o. n. i. s. o. n. d. i. t. T. u. n. c. q. u. i. p. p. e.
d. i. u. i. t. a. s. e. i. u. s. i. l. l. i. s. i. n. o. t. u. i. t. : q; e. ū. a. n.
t. e. a. c. r. e. d. e. r. e. d. u. b. i. t. a. m. i. t. S. e. q. u. i. t. e.

HUGO L. tu cognouisti. L. v. ap
probasti. L. sessione. L. v.
hūilitate. L. meā. L. in passione. L. a. re
resurrectionem meā. L. v. glorificatione;
resurrectionis mee. Mel. vox xpi est
p. pte fidelis populi: dicētis. Pe-
trus cantoz. L. dñe p. b. a. s. t. i. m. e. e. t.
cognouisti me. L. v. ostēdisti mibi qd
miser et fragilis sum. L. tu cognou-
isti sessionem meam. L.

Glo. q; i hūilitate pñiaz ago
L. a. r. e. s. u. r. r. e. c. t. i. o. n. e. m. m. e. a. z. L.
s. q; p. g. r. ā. z. i. n. s. t. i. f. i. c. a. t. 9. s. u. r. g. o.

Aug. Ac si dicat. Corā oculis
tuis p. c. t. ā. c. f. e. s. s. u. s. s. u. m. L.

Et rellexisti cogitationes meas de
longe. L. a. z. a. b. h. u. c. i. n. p. e. g. r. i. n. a. t. i. o. n. e.
sum: anteq; ab illaz pñiaz veniam.
L. s. e. m. i. t. a. m. G. l. o. v. i. z. a. c. t. i. o. r. a. p.
m. e. ā. L. v. i. z. a. c. t. i. o. r. a. p.

Glo. v. i. z. a. c. t. i. o. r. a. p.
st. i. s. e. r. u. a. r. i. L. a. f. u. n. i. c. u. l. ū. m. e. u. z. i. u. e. s. t. i.
g. a. s. t. i. L. v. i. u. e. s. t. i. g. a. r. e. m. e. f. e. c. i. s. t. i. t. e. r.
ditate meā quā p. illis p. c. e. p. t. i. s. o. b.
seruatis p. m. i. s. i. s. t. i. S. e. q. u. i. t. u. r. L. a. c.
o. m. n. e. s. v. i. a. s. m. e. a. s. L. t. a. m. b. o. n. a. s. q.
malas. L. p. r. e. u. i. d. i. s. t. i. L.

Rico ante q; esse; in reū nati-
ra. L. q. nō est fmo i lin-
gua mea. L. supple sufficiens ad exp
mendū celsitudinē tue sapie. Ideo
adhuc subditur. L. a. c. c. e. t. u. c. o. g. n. o.
uisti omnia nouissima. L.

Calli Xps dicit patri ecce tu
cognouisti omnia no
uissima qd pertinet ad incarna
tionem ipsi q facta e in nouissimis
temporibus sicut legitur agnus occisus
ad vesperam. Et aplos ait. filioli.
nouissima hora e. subiuxit. et an
tiq. v. etna. Per nouissima e exp
mit sua humanitate: et p antiq su
am diuinitate. Vn adhuc subdit

Glo tu formasti me sed m
hominem. Et posuisti sup
me manu tua. Vt inuater me sic i
alio ps dictu e Inueni dd seruum
meu: oleo sco mo vny e u. Manus
em mea auxiliabit eia. **Q**uabi
lis facta e scia tua ex me. qz p me
et aplos meos p dicata e mirabil
redemptio generis humani vbiqz
orbi terraru. Et hec cia confortata
est. i pectorib? humanis de q pri
us incerta credulitate dubitaba
et. **Let no potero ad ea. viz attingere.**

Callio qz natura hominis
assumere no poterat se sine sube
atqre. sic ei in euange lio dicit. **P**i
maior me e deinde on dit ppheta p
misticas enumeraciones a nulla cre
atura sima falli posse pntia dices.

Callio **Q**uo ito a spu tuo. v
a teiplo. qz sps est de
Joh. iij. **Let quo a face tua fugi
am.** v a pntia tua. qd dicat. **H**oc
est impossibile. qd pb at osequen
ter dices. **A**scendero in celum.
tu illic es. **I**pe r resurgentia gle tue
si ascendero ad infernu ades. **P**er
executionem. **Callio** **P**er
iusticie tue. **Callio** **P**er

nas meas diluculo. **P**enas fues
dicit xps sine maiestatis sue effi
cacissima celeritate. qua scilicet cor
pus suu diluculo leuauit de sepul
chro. **S**i cu audis meaz gloriã ppe
ptatis intelligel. **q habitauero in
extremis maris.** hoc e supra seculi
istius amplissimu sine. **P**etrus
cauor. si pabiso teetru vbi xps ha
bitasse dicit a rurrecto ne vbi ad ascen
sione. Et quqz veniebat ad aplos.
a iam ibi redibat. qz in celo emp
reo fuit corp alie vsqz ad ascensio
nem. **Et vere ades in. **Q**uam** pro
certo. **L**uce manus tua. **viz** diu
ptas. **L**educe me: et tenebit me
dextera tua. **v. s. h. i. tuis** viz verbu
tuu in vntu: cõseruabit humani
tate assumptã. **Q**uod dixi forsitã te
nebre. **viz** mortis. **L**ed uocabunt
me. **S**icut teneat a morte a non re
surgã. hoc no dicit dubitatie sed
pronice iux stultã op imonẽ eoz
q credebãt xpm in morte detentũ.
Cuius otraru on dit dices. **q nox
illuminatio mea.** vili q p us erat
apud inferos tanq nox illumina
bunt a me illuminati. erunt. **L**in de
licijs me. **Calli** **v**i pabiso q e
is. **Calli** amissim? lo
cus a felicissime locu dicitis etna se
curitas. e nocte v inferni claustra
xps illuminauit qn ptate dyaboli
supauit a hoim libeãuit sua mise
racõ. atqz spoliato ipõ inferno. aie
sanctorum ad eius amenitate: re
uerse sunt. **Et vere nox e illumina
tio. **Q**uia tenebre lid est secreta
scripta prophetarum. non obscu
rabunt. **S**pmo poti? illuminabunt**

La tua nox] & obscuritas scripturę
sicut dies illuminabit. sicut ap-
ta scriptura manifestabit. qz que
fuerant quasi nox sub mystica cõ-
plexione tenebrosa. tanq̃ dies illu-
minata sunt qm̃ in aduentu dñi sal-
uatoris p̃phatũ deã patuerũt. **Se-
q̃tur** sicut tenebre eius ita a lumẽ
ei?] & in vtro qz fuit veritas. siue cũ
illuminata patuerunt siue cũ mys-
tica scripturarũ obscura viderent

Glo Ideo emz tenebre nõ cõ-
culcabũt me. **Via** tu
possedisti renes meos. vt sine pec-
cato fieret cõceptus meus & ortus.
suscepisti me de vtro matris mee.
M. X. gimis marie mee. Tua enim
operacõe hoc totũ factũ est. Et idẽ
Qonfitebor tibi dñe. cõfessione
laudis. q̃a terribiliter magnifica-
tus

Cast. Terribiliter ei ma-
es.] **Cast.** significat est de pa-
ter quando in passione domini cri-
si: tenebre sunt secute. terra cõtre-
muit. saxa dirupta. sunt sepulera
patuerunt. mortui resurrectione le-
tati sunt. cum ipse iterũ i eodẽ cor-
põ sancta resurrectione cõspectus
est. dũ ab discipulos suos ianuis
clausis intravit. dũ ad celos sũ ho-
minũ visione conscendit. Que licet
p̃pria dicitate cõpleuerit. more tam̃
suo paternis hoc virtutibz applica-
uit. vt sancte coopacõis patre face-
ret unitatem. **Seq̃tur** mirabilia
vñ sunt opa tua. circa me p̃ redẽp-
tione humani generis vt patuit i
cõceptõe. passione. resurrectione.
& ascensione. & am̃a mea cognosce
nimis.] **Petrus** cãtor. Am̃a homi-

nis cognoscit ista opera in partes
sed am̃a christi cognoscit nimis.
qz dona habuit sine mensura

Non est occultatus os meus a te.]

Glo Per os qd̃ interioribus
est intelligitur diuinitas christi.

Vñ ipse dicit patri. diuinitas mea
non est occultata a te. **Quod** fecit
in occulto.] & quã fecisti malis
& p̃bis occultã & substantia mea

Petrus cãtor & humanitas mea
p̃dicata est i inferioribz. **Itẽ** hoc est
in simplicibz & p̃diotis gentiũ. ex
quibus cõgregata est ecclesia. de
cuius imperfectione subdit dñs

Imperfectũ me viderant oculi
tui.] **Cassiodorus** Imperfectũ
siq̃de; eius est quod adhuc ecclesia
vsq̃ in finem seculi cõgregatur. &

in libro **Notitia** idest in noticia
tua.] **Notitia** tua que dicitur

liber. eo qz oia ibi firmiter retinen-
tur absqz obliuione. **Omnes** scribẽ
tur. in noticia ei p̃destinacõnis di-

uine que potest dici liber vite. soli
electi sunt scripti: & i noticia p̃scie
siue reprobaõnis que p̃t dici liber

mortis. soli eprobi sunt scripti. S; in
noticia diuina generaliter sup̃-
ta pro vt se extendit ad predestina-

cionem et prescientiaz omnes sũt
scripti. & sic accipitur hic liber di-
vt dicitur est **Glo.** Seq̃e vñ xpi

de aplis. **dies** formabũt.] **Apl.** di-
cũt dies de q̃bus dñs **dies** diei erue-
tat vñ. **Vñ** formabũt i me a q̃ p̃-

fectõez grẽ sumũt. **q̃ nemo**] sup̃-
formabitur idest accipiet perfec-
tionem. **in eis.**] qz ñ dicuntur esse

latens culpavit p vera penitentiam
absolvat ab ipa la debue me i via
etna. Abitudinez eterna ad qua
nullus pot venire nisi fuerit tolliter ex
pedita a peccato scdm q dicit. apo
calip. xx. i. Non intrabit i ea aliqd
comgnatu. Collecto. Si g ali
qd iueneris i via tua quod displi
ceat oculis tuis. qm vita tua moit
est. oravit in eterna via deducaris
vbi nulla est imqtas. qz si quis
peccauerit. aduo eam temus apd
patrem ihsuz. Christum q e bndict
in secula seculorum Amen

Psalmus Cxxxix

Ripe me dñe

ab. Titul. in finez ps
ipi dauid. Iste ps diri
gitur in **Cal.** in xpm domi
finem. nu. q scdm apo
stoli finis est legis oicredenti ad
quem p totu psalmu sca eccā loq
tur orans. vt ab iniquo dyabolo
a mltis ei? eā liberare dignet q
multis fraudib? atqz mhdns deuo
ōnem ppli fidelis conatur euertere.
Dicit ergo

Ripe me dñe ab hōine malo
La dyabolo de quo dicit. Mat.
xiii. Inimic? hō suspērauit zizaiaz
Iero. Et qz nō bñ per se p̄t nos
dyabol? decipere qntū per
organū hois. Ihs subiūgit **La viro**
imqz erit. **Au.** Vir iūqz e qui no
pe me. et sibi a alijs. Et si
luxuriosi nō sint asperire p̄ se qntes
noct tñ aliq exēplo. Itaqz nō vob
placeāt hoies qñ leues a blandi

amato es cū carnaliū voluptatū a
imqz cupiditatū sectatores quos
aiqz videtis p̄ diues ferri in malas
libidines a p̄ciosas voluptates
tūc r̄p̄ndite. tūc castigate. Si at
nō potueritis. certi estote vos qui
estis membra xpi q eos estis imi
nicos. Latere p̄nt. occultare imi
cias suas p̄nt. amatores nō p̄nt
Seb qm amatores non p̄nt necē ē
vt q oēant vos malavobis q̄rat.
nō vacet lingua a cor vestrū dicere
A viro iniquo libera me domine
Glosa. a q̄a mali ipugnat bo
nos trib? modis. scilicet corde. lingua et
manu. **P̄rio** de corde p̄mittit dicens
Lo. Vi cogitauerūt iniquitates i
corde. qñ diceret. eripe me a malis
q̄a si labijs plerūqz p̄cedat bona
fr̄ in machināt in corde malum a
hñ tales. totā die. a continuel cō
stituebant prelia. a occasiones
cōfēdendi. De cordib? em̄ taliz se
per bella pueniūt. **Cuerunt lin**
guas suas. vba neq̄cie sue poli
erūt. **sicut** **In serpēte em̄**
spentes. **Aug.** ē astucia a do
lus nocendi propterea serpit. nō
habens pedes ne audiat dum
venit. **Sic mali serpunt ad nocen**
dum sub leui contractu verborum.
habentes occultuz venenum. **Et iō**
sequi **Arco** **venenuz aspidū**
tur **Arco** **sb labijs eorum.**
a anie mortifera. **Iero.** **Videntur**
amicicie verba habere a plena sūt
veneno mortifero

Cal. **Quosodi me domine de**
manu p̄cōris. a p̄tate

dyaboli q̄ inter oēs creaturas pri
us peccauit a de iniquitate sua ad a
nos scilicet sauciaffe. ab ei⁹ dolis a in si
dijis custodi me. q̄s p me ne q̄o p
cauere. Et ab hoibus inq̄s libera
me. v ab ei⁹ ministris. qm̄ qd po
tuerit mētib⁹ n̄ris p se suggerēdo
subripe. p suos seq̄es publice co
nae implere. Qui cogitauit sup
plantare gressus meos. v me re
trahē a via dei a impedire opa mea
pantes in vicinas p̄tōy foucas
labscorderunt supbi laq̄um m̄.

Aug⁹ Totū cor ipus dyaboli
breuē explicauit au
ait. su **nico** q̄ me multis a va
pbi. **nico** r̄is modis inoluē
ntūne in peccatis. Vnes exten
derunt michi in laqueum.

Glo v p̄tā q̄ in suadet facere.
de quib⁹ ysa. v. Ve q̄ tra
hunt p̄tā. sicut restem longam.

Aug⁹ Quare d̄i restis. q̄ ois
p̄tōy p̄seuerās i p̄tis
suis addit p̄tā p̄tis. Et cū debet
accusacōe peccati sui corrigi defen
sione duplicat qd̄ ofessione possit
aufere. Addūt ita p̄tā p̄tis. a fa
cūt sibi funes vñ in sine ligent eo
rū man⁹ a pedes a p̄iānt in tene
bras exteriores. Seq̄tur. In x̄ta ite
scādalum posuerunt michi. Iter
nostrum precepta dei sunt.

Mi vñ Greg. omelia. xxxviii.
ait Maligni spūs iter n̄m
quasi q̄dā latrūculi obfidēt. p̄pter
qd̄ necēē nobis ad d̄m̄ auxiliuz
recurere. Jo subdit. O Tri d̄no de
us meus. **Aug** Licet oim̄ sit de
es tu. **Aug** us p̄tā cōez.

tū pprie eoz de⁹ q̄ eo fruunt. qui
seruūt ei q̄ libent̄ sub ipso sūt.

Cassio Ergo ille nō p̄t hūc
v̄sicutū dicere qui ca
ducis errorib⁹ p̄bae implicari. Se
quit. Eazudi d̄ne vocē de p̄tōnis
mee. suffecerat dici. Fraudi de⁹ se
precaōnem meā. nisi aliq̄d alci⁹
volūisset intelligi. Vox ei de p̄tō
nis puritas ē orōnis. a clamor. Me
taci⁹ q̄ ascēdit ad d̄m̄. **Domine**
d̄ne. Repeticio ista affectum pie
precaōnis.

Hug Tu supple
oñdit. **Hug** res. virtus
sabit̄is mee. q̄ das v̄tutē perseue
rātie qua **Cassi** In certamine
salu⁹ sum. **Cassi** vero tribula
tionū sal⁹ eē nō p̄t. nisi de mia d̄m̄
v̄tus tolerantie fuerit attributa.

Hugo Lo b̄ umbrasti. p̄ ḡ
tiā sup caput meū.
me p̄tē d̄m̄ in die belli. v in estu
tempta

Aug Pugno foris cō
tionuz. **Aug** tra fidos bonos
a falsos xp̄ianos puḡ int⁹ contra
cupiscētias meas qm̄ v̄deo aliā
legē in mēbris meis repugnantē
legi mēt̄ mee a captiūū me ducē
tē in lege p̄t̄i q̄ est i mēbris meis
Miser ego hō q̄s me liberabit de
corpe mortis hui⁹. grā dei p̄ ille sū
xp̄m d̄m̄ n̄m. **Igit** iste laborās
in hoc bello respexit ad grāz dei. Et
q̄ iā cep̄ at estuare a a rescē in tēp̄ta
tionib⁹ inuenit tanq̄ v̄mbrā gra
tiam dei sub

nico me d̄ne. v
ne trahi p̄mittas. [a d̄fidelio meo.]
v a fomite ad p̄t̄m̄ declinā **Ca.**
te. [p̄t̄ōri.] v demoni.

p̄dis cōsuetudinē s̄ḡt ipudētium
q̄ q̄n fuerint de p̄bensi p̄mo se aliq̄
fallitate excusare no sc̄it: r̄ a cū fu
erit idē cōuidi alias excusacōes as
sumūt ne veritati aliq̄n acq̄seant
inuere cūba p̄teritas modo ei t̄pi
modo necessitati mō alijs iputan
tandū qd̄ **Au.** Tu ergo trāsi ad
peccant. **Au.** vitupacōnez tuā
no dicās gens tenebray fecit qd̄
ego feci ne cōputeris: cū hoībus
opantib⁹ imq̄tatem: r̄ q̄b⁹ placet
iūq̄itas de facto s̄ dic̄. **no coicabo.**
cū electis **Call.** r̄ no cōfeciā
eorum **Call.** illis q̄ inter ma
los sunt p̄cipui tāq̄ elc̄i q̄si duces
criminū quasi p̄ncipes latronū:
r̄ caput p̄ditōrum. **Collector**
Translatio hebraica h̄z: nō cōmu
nicabo cū delictis eorum. Et hoc pla
num **Call.** Postulata lingue
est custodia r̄ criminū
excusacōne dāpnata sand⁹ p̄pha
magis eligit increpacōes iustōrū:
q̄ blandimēta peccatū. **d.** **Cor**
ripiet me iust⁹ in mīa r̄ increpabit
me emēdari. magis se vult miseri
cordis q̄ laudari fallacit. **Vñ** sc̄p̄
tū est **Meliora** sunt vulnera aīci q̄
volūtaria oscula inimici. **Aug⁹**
Dumilia cor tuū crucia cor tuū:
r̄ tu t̄ipsum emēdabis in mīa **Ex** q̄
pte tibi displicet iustus **Vis** vide
te q̄ iustus s̄ hoc in te t̄b̄ip̄si dis
plicet qd̄ a ideo ex eo qd̄ odisti te
quod fecisti. **ap̄isti** in te seuerus
esse r̄ erit deus misericōis. **pat** q̄a
tu nō pepcisti s̄ dicit ap̄l's **Remo**
vmq̄ carnē suā odio habuit. **Tñ**
qd̄ alio loco dicit **Caro** concupiscit

aduersus sp̄m **Cōcupiscit** aduersus
te tanq̄ coniūx tua. **ama** r̄ castiga
donec fiat in vna forma cōne i vna
concordia cū spiritu **Quādo** illud
erit. **sci** hoc corruptibile corp⁹. in
duerit in corruptelam: et mortale
hoc induerit immortalitatem

Nico **Loleū** aū p̄cōris. **r̄ blā**
dimētū adulatoris. **no**
ipinguet caput meū. **r̄ mentē** me
am retrahēdo ipsam ad p̄di cōfēsi
Call. **Oleū** em̄z peccatoris est
adulacōib⁹ r̄ blādimētis nostras
mentes vult olei pinguedo leniter
ingrediēs rigorem veritatis emol
lit: r̄ ad noxias cogitationes sine
amoris ostentatione perducit sic
in alio psalmo dictum est **Mollie**
runt sermones suos super oleum:
r̄ ipsi sunt iacula. **Qua** propter il
la moita semp eligēda sunt que n̄
ad dilectōne seculi trahunt: s̄ ad
p̄cepta nos diuinitatis mutant
Nicolaus quomā tales adula
tores ad deceptōne nitunt trahere
Idcirco **Adhuc** r̄ oratio mea
sup̄p̄tendit ad ipetrābū ne cōse
cia: **li** teneplacitis eorum. **in** q̄b⁹
male delectantur. **Translatio** hebra
ica habet. in malis eorum. vt non
sint mibi occasio delinquendi. **Se**
quitur **absorti** s̄ id est fracti seu vi
di sunt iūdi petre iudices eorum. **i**
id est illi qui iudicant eos tenefa
cere **absorti** sunt sicut fragile vas
allisū petre **Translatō** rōna h̄z. **ab**
sorti sūt iuxta petrā iudices eorum
Aug⁹ **Quid** ē absorti sūt iux pe
tras **Petra** aut̄ erat x̄ps. iuxta h⁹

copassi sunt iudices eorum tanquam in
dicantes de moribus et sententiam pro
ferentes dixit hoc aristoteles. Ad
iunge illum petre. et absortus est.
quid est aristoteles audiatur. dicie
christus. et apud inferos contremiscit.
dixit hoc pythagoras. dixit plato.
Adiunge illos petre. et para auto
ritate illorum autoritati euangelice
Cōpara inflatos crucifixo. dica
eis. vos leas vestras descripsistis in
cordibus superboꝝ. ille crucē suā in
cordibus. **Audiatur.**
te gum. **nicola.** ergo et au
diant superbi. verba mea ab sua
correctione. quoniam potuerunt. si se cor
rigere. uiuāt in hoc mūdo et penite
tes discant. hic crassitudo terre quoniam
uolunt scindere. rupta est super
terram et exiit furum. hic **Mi**
pata sunt omnia ossa nostra et uir
tutes anime nostre per scissionem peccato
rum. secus infernum ab quē appro
pinquare facit multiplicatio peccatoꝝ.
Virtutis enim dissipatio quae fit per vi
tia facit appropinquare ad penam ge
henne. Sequitur quod ad te **Dic** inci
pit versus in hebreo. quod ad te domine
oculi mei in te speraui non auferas
animam meam. **Dic** ratio precedit
eam. Vnde sic constituitur lea. Non
auferas et auferri non permittas
animam supple a te per culpam: quod ad te
domine oculi mei tanquam ad peccatorem
meum. In te speraui. Et idem. **Quo**
di me a laqueo quem statuerunt mihi
viz dyabolus et ministri eius. Et a
scandalis operantium iniquitate. **Sca**
dalu enim est deum vel factum minus rectum
preles occasionem crime alteri.

Cassi. et per fratres crebro per
uenit iniquitatis: quae sciam te
fugit caritate. Laquei sunt a ducer
sa carnis desideria: quibus mentes
humane blandis nexibus illicantur
Per laqueos igitur et scandala. totius
mundi mala breuiter perpleta comple
tus est: a quibus se supplicat custo
diri ne per insidias eorum possit illa
ari. **Cōsequens** subdit de electis se cu
li. cum quibus super noluit conicari di
cens. **Adent** in reticulo eius. **L.**
Nico **Viz** demonis. **peccato**
res illaqueati consue
tudine peccati. singulariter sicut ego
eorum consortia fugiendo. donec tūse
am. **lex** **hoc** **Cal.** **Hoc** enim seculum
seculo. **Cal.** huius mundi uelut vi
antes tūse dicunt. quod nullis eius
delectationibus occupantur. **Cognouimus**
kni fratres quae sit periculum si
loquimur incaute. cognouimus. quoniam
nos metuere debeamus quod sanctissimus
perplexa formidat. **Quoniam** enim non a uani
loquium subrepat. aut desiderium fal
sitate inducit. lingua est quae nos tra
hit ad vitia: quam uno modo tutissi
me vincimus si eam semper domini laudibus
occupemus. loquamur super illud ubi ne
scit errare. agat operum aie per futurum.
et securus uenerant auctori. **Tunc**
enim omni nōo custodia per omnia si iu
gite domini mandata meditemur. sicut
enim in malo quae non tacet bonum. **Rec**
erro: subripit ubi se ueritas celestis
insubdit. **Quia** si a nobis cogitatio ma
la subducat. si a dyabolo turpissimum se
gregat si a maioribus uisacōe diuidamur:
tūc ut perba dicit singulares
efficiamur domino nostro et christo qui est
2v

benedictio in secula seculorum. Amen.

Psalmus. C. xii.

Ora mea ad

Titulus. intellectus dicitur
cui esset in spelunca oratio

Cassi. Ad iram dicitur filius yesse
saulem regem fugit: et
cui esset in spelunca oravit. quod dominum
christum in corpore significabat esse facturum
nam cum adhuc orationi intellectus premit-
titur: ad christum per david signum tal-
comparatio refertur debere monstrari.

Glo. Qui cum esset in spelunca
hoc est in mundo vel in cor-
pore mortali: oratio eius fuit ad patrem

Collecta. Quod quia iam impletus
est in salvatore nostro:
corpus christi quod est in ecclesia: ipsius
fidelis christianus in hoc psalmo orat: ut
educatur de spelunca. hoc est de carcere
huius seculi et producat ad spaciola
atria patrie celestis beatus.

Ora mea ad dominum
clamavi.

Aug. Postquam dixit. voce non frustra ad-
dit. mea. quia multi clamant ad dominum
voce corporis sui et non sua. Sed enim in-
terior in quo spiritus cepit habitare per
fidem voce sua non strepitu labiorum: sed
in affectu cordis clamat ad dominum.
ubi solus deus audit. Nisi voce pul-
monis et lingue clamet: non audit
homo a te. Cogitatio tua clamor est ad
dominum. Voce mea ad dominum deprecatur filius

Rico. Repetio est eiusdem sente-
ntie ad maiorem affectum ex-
pressionem. Effundo lacum toto cona-
tu vel cum lacrimis in conspectu eius.

Aug. Hoc est in corde meo. ubi
tu solus deus vides. Loro-
nem meam. Si quando oras. expelle tu-
multum et cateruam rebellatum desiderii
orum tuorum. sit fixa cogitatio tua in eum
quem adoras. claudere ostium cor-
dis: ne temptator ingrediatur. Temptator non
cessat pulsare ut cupat si clausum
invenit. tunc quod in potestate nostra est
hoc ostium claudere. Ideo dicit apostolus
Neque detis locum dyabolo. Etiam si
transierit et possidet. attende. quod negli-
genter clausisti ad claudere neglexisti.
Quid est autem claudere ostium: hoc
ostium duas habet valvas. Cupi-
ditatis et timoris. Aut cupis aliquid
terrenum et hoc intrat: aut times aliquid
terrenum. et hoc similiter intrat. Timor-
is ergo et cupiditatis ianua: claudere
per dyabolum: et aperire ad christum. quod
ipsas valvas aperit ad christum cupi-
endo regnum celorum timendo ignem
gelene. Per cupiditatem seculi dia-
bolus intrat: per desiderium vite eterne
christus intrat. Sed quod sit illa oratio. conse-
quenter exponit dicens. Tribulatio-
nem meam ante ipsum pronuntio. et orationem
quam fit in tribulatione: quia plus so-
nat in auribus dei tribulatio contritum
cordis quam ore plata deprecatio.

Hugo. Deficiente ex me
spiritum meum. Id est dum defi-
cit in me spiritus meus ut non mihi
attribuam vires meas nichil presu-
mens. **Aug.** Sicque humiliter fa-
de me. **Aug.** deus. pronuntiaui
in conspectu tuo tribulationem meam:
et tu cognovisti sententias meas.
Iusticiae a peccatorum dei. **Rico.** a hac quod

ambulabam] viz in via moꝝ] ab
scendeꝛit supbi laqueu m] viz de
mones cu suis ministris ad pctm
me inducentes sub spe boni.

Aug⁹ Laquei a dextris sũt a
a sinistris. Laqi a dex
tris sũt p̄speritas seculi: laquei a
sinistris sũt aduersitas seculi. Tu
in medio laqueoz igredere. a via
noli re

Hug Considerabã
cedere. ad dexterã] v re
spiciebã ad eterna lō que p dexte
raz signũ. Et videbã lo culo fidei ip
sam dexteram quã mali non vide
bant. **Aug⁹**. Qui em in dexterã at
tendit videt. q̄ vero in sinistra. hoc
est in ista terrena attendit. excecatur.
Ideo q̄ mali sinistra amãtes.
dexterã n̄ videbãt. Et hoc e qd seq̄t

Glo Let nō erat q̄ cognoscet
me.] v attenderet ad me
respicies ad illa bona que sũt in
dexterã. Pr̄ijt fuga a me.]

Aug⁹ Persecutores viz prau
hoies absconderunt mi
hi laqueu a perijt fuga a me. v nō
fugi a mercenario at q̄ videt lupū
venientē non perijt fuga q̄ fugit
et dimittit oues. q̄ autē nō fugit.
patit̄ quicq̄d potest p xp̄o v nō fu
git a iō q̄ corpore aliq̄n licet fuge
re dicente dño. Si vos persecuti fue
rint in vna ciuitate: fugite in aliã
Sequit̄. q̄ nō e.] de illis viz p̄seque
tib.] q̄ req̄rat animã meã.] viz ad
imitandũ mores eius.] Clamauĩ
ad tedñe.] i tribulacōe mea.] q̄ di
xi.] affectu cordis.] tu es spes mea.]
q̄ p te solo hũ spero liberari. et tu es
etiã. porcio mea in fravuentũ.]

Cal. Paradiſus celeſtis e fra
vuentũ quã ſoli bñ feli
citer introibunt qui in eternitate
et in ſecuritate victuri ſunt. EN
tende ad de p̄ca cōem meã.] q̄ nec e

Aug⁹ q̄ humiliatus ſũz mi
ms.] v afflictus ſũz in
cōfeſſione et abiectus ſũ a p̄secuto
ribus. Dimis humiliati ſũt in hoc
ſeculo ſerui dei. Vinc pauus ait.
Sp̄ctaculũz facti ſum⁹ mũdo a an
gelis et ho

Hugo Ltera
me a p̄se
quentib.] itã demõmb⁹ q̄ ministris
ſuis p quos dyabolus agit p̄secu
tionem corpis vt intus fiat ruina
cordis. q̄ confortati ſunt ſup me.]
quĩ habũbat imĩtas: refrigerat
caritas multoz. Quo de custo
dia.] Translacio rōna h̄z. educ de
carcerel. animã meã.] v de p̄ſſura

hui⁹ mũbi vel de corpore mortis hu
ius a quo corrupit aĩa. et vtũq̄
ta: mũbus q̄ corpus qd agguat
animã carcer e anime. in quo pec
cata nã deſlere debem⁹ a ipſa pen
tendo pũire. Vñ ab hoc carcere
ap̄ls cupiebat educi: dixit ad
rō. viij. Inſelix ego hō. q̄s me libe
rabit de corpore mortis hui⁹. Ad
cōfitendũ noi tuo.] cōfeſſione lau
bis perpetue auz ſanctis tuis. Pe
trus cator. q̄.] me expectat iuſti.]
viz ſancti angeli a bñ om̄s. q̄ iam
ſunt cū xp̄o. donec retribuas m.]
in reſurrectōe gñali p̄mia eterna

Caſſi. ſimtus e hic quintus
rum illoꝝ q̄ oōis titulo prenotan
tur. nec oportet i eoꝝ em̄no reliq̄
R. ij.

sub breuitate oplecti. quatinus pre
stante dno salutaris festinem? ab
ordem que nostrum est remediū
In primis agentes illa que iussa
sunt. et labia nra crucis impres
sione signantes dno supplicem? ut
os nostrū ab huius humana labe
pollutum. Dicit em̄ psal. Inmunda
labia ego habeo. Deinde orandū
est verbis. nō que humana deside
ria subministrant. sed q̄ ipsa dimi
tas ad remediū nostre p̄uitatis i
dulset. Oratio ipsa vera ex humili
ex mansueto a sincero corde debet p
cedere. peccata sua sine excusatioe
cōfiteus. a inf amaras lacrimas
dulcissima dñi misericordie cōfiteus.
terrena non expectet. h̄ celestia cō
cupiscat. Sit ipsa oratio segrega
ta a desiderio corporeo a tñ iūcta di
uino. sit tota demq; spiritalis ha
tes solas lacrimas carnis. Pro
fecto ad tñ talemq; dñm q̄ est be
atus a solus potēs rex regum et
dominus dñantiu; cū omni timo
re vel dilcōe delem? accedere. q̄ vni
uersas mundi partes oēmque cre
aturam suam cōtinet atq; replet.
sic tñ vt in seipso vbiq; sit totus.
malos nō p̄nta sed gratie sue
tute derelinquēs. vt pat̄ Aug? ad
barbanū scribens latius explica
uit. Salutariter nobis amonet fe
stiuare sermo p̄pheticus dicens Ve
nite adorem? a prociadam? coraz
domino; ploremus ante deū Et ne
om̄o fluctuantes a trepidi linq̄re
mur. addidit. qui fecit nos vt cum
nos ab ipso creatos esse cognosca
mus. factorem nostrū fiducia litiz

eroremus. Cris. sup Mat. vi. Tibi
ergo est orandū. nō vt deum doce
as. sed inflectas: vt familiaris ef
ficiaris interpellacōis frequentia
vt humiliteris orādo. et vt p̄dōrū
tuoz sepius recorderis. Porrigit
etiā orō sanctis nō tanq̄ p̄ ipsos
implenda s̄ vt eoz p̄cib? et meri
tis orōes nre sortiant effectum a
dno nro ihesu xpō. cui cū p̄ca spi
ritu scō est honor a gloria in secu
la seculorum. Amen.

Psalm? C. xliij.

Domine exau
ditulus. ps̄ 88 qm̄ per
sequebat euz filius su

us ab **Castio** Dystoria her.
salon. **Castio** ij. x. vij. notis
sima ē. Nā absalon p̄ tem suuz 88
cognoscit fugatū impie p̄secut?
Que similitudo sic quidā volūt ad
oem porrigit xpianuz. q̄ peccatis
seuientib? tanq̄ a filijs xp̄is in
mūdi istius acerbitate x̄pat. S;
contra hęc p̄cā penitudo remedia
bilis apponit: quā hic ps̄ cōtinere
mōstrat. Quis em̄ p̄pheta pluri
moꝝ penitentiū meditacōne fuerit
exaltatus. tñ q̄nto futuris laudibz
viciamus reddebat. tanto opūctio
ne cordis ad p̄nie lauachra ouer
titur. vt salutaris suffragio opeſen
ter absolutus. cōspectib? dñi mū
distim? appareret. Rogat ḡ p̄ba
in p̄sona penitentis dicens.

Domine exaudi
orōem meā. **Mico**
Ite; repetit ad maiorem deuocōis

expressione ai subdit. **Aurib⁹** p̄
pe obsecraōem meā. lauditu de
mentie in veritate tua.

Hugo v̄ q̄ veritas es. a pro
misti dicēs. Quacu
q̄ hora uerfus fuerit p̄dōr a i ge
muerit: oim p̄dōr ei⁹ a p̄ti⁹ nō re
cordabor. **L. Fraudī** **L. g.** Me in tua
iusti

Cast. Veritas em̄ a iusti
cia. **Cast.** cia ip̄si⁹ est ne cū ro
gāte disceptet. ne ad iudiciū illuz
trahat. q̄ se h̄ p̄us ipse cōdēpnat.

Suptos ei ad examē adducit q̄ se
lō negotia putant h̄ere: et solus il
le p̄bat iudiciū euadē. q̄ recurrit
ad p̄ces. **Doc** totū ab lacrimabile
cōfessione p̄tinē nō dubiū ē. maxi
me cū hic p̄s ad humilitatē peni
tentiū p̄bat aptat⁹. **Nā** uide q̄b se q̄
tuel. **Et** nō intres in iudiciū cum

seruo **nicola**. non p̄uas
tuo. **me** sc̄d̄z rigorez
iusticie tue q̄ i ploro miam. **Et** ad
hoc allegat fragilitatē humanā q̄
peccatē dicēs. **q̄ nō iustificabit in**
cōsp̄u tuo ois uiuēs. **La** nullus h̄o
uiuēs q̄ sic d̄i p̄ub. **xxiij** Septies
in die cadit.

Cast. Cum em̄ d̄i.
iustus. **hoiem** siḡt gnalem ubi infantuz
vita odudif. q̄ originali p̄dō. nisi
aq̄ regnācōnis absoluant. obno
xij. rei sūt. **Vñ** a **Job** veracissime
dicit. **Nemo** mūdus an̄ te. nec ifās
cui⁹ ē v̄m⁹ diei vita sup̄ trā. **Et** i p̄s
l̄. iā d̄icū ē. **Ecce** em̄ in inq̄tatib⁹
cōceptus sū. et in p̄tis ocepit me
mē mea. **Igit** p̄ traducē culpa de
licti tene amur obnoxij. a contidia
nis lap̄sib⁹ addi⁹ peccādo vt nūq̄

p̄ nos nisi p̄ d̄mā grā; literi eē pos
sim⁹. **De**inde enumera tpenitens
mala q̄ patit̄ p̄p̄e q̄ petit exaudiri
dicēs. **Quia** p̄secut⁹ ē inimic⁹ ani
mā meā. **q̄** uis titulus de absalō
dicere uideat. tñ bñ d̄i c̄t. inimic⁹
ip̄sonaliē. vt hoc etiā de dyabolo
sentia.

Hug q̄ aiam penitētis
tur. **Hug** p̄p̄i suis tēp̄acō
nib⁹ p̄sequit̄ apte uel occulte. **hu**
miliauit. **q̄** n̄cū in se ē. **in** tra vitaz
meā. **in** tēmis a carnalib⁹ actio
nib⁹. **Doc** em̄ agunt hostes vt reli
ctā spe celestiu trena sapia.

Col locauit me. **in** deputauit. **in** obscu
ris. **in** tenebris uicioz. **L. sic** mor
tuos seculi. **in** ceteros despatos. **Let**
anxiat⁹ ē sup̄ me sp̄s me⁹. **Ip̄** do
lore cul.

Iero **Et** ita. **in** me tur
pe mee. **Iero** **batū** ē cor meū. **Ip̄**
p̄t̄ osciāz meā. q̄ peccauī. **Petr⁹**
cator. **Doc** de d̄d̄ ad h̄am p̄t expo
ni. cui⁹ sp̄s anxiat⁹ fuit a cor cō
turbatuz. cū a filio suo absalon p̄
se querēt. **Doc** etiā exponit̄ de xp̄o
q̄ ait. **Tristis** ē aia mea v̄s ad mor
tē. **Seq̄** tur uox penitētis. **Q̄** mor
fui d̄icū.

nico **bus** mūdū sub
meristi diuicio p̄ p̄dō luxurie. p̄
pter q̄b valde timeo p̄mōem p̄
p̄tis meis. **Vñ** **De**bitat⁹ sū in oī
bus opib⁹ tuis. **in** q̄bus sp̄ occur
rit iusticia. **in** f̄c̄s manuū tuaz. **in**
meditabar. **Re**petio ē eius de; sine
ab maiore exp̄ssione. **Et** q̄ diuina
iusticia ē formidanda. **Ideo** subdit̄
Exp̄ādi man⁹ meas ad te. **Ioas**
hui⁹ p̄ mea.

Casti **Se**quitur
saluacōne. **Casti** cōpato i
R. iij.

qua ondit sic aiam sua; desiderare
deu queadmo du solet sicca tra co
pious pluuas fitre dicens Lia
mea sic terra sine aq sic supple ad
heret tibi sicutens te. Tale e illud
xli. ps imituz. Sic ceruus desiderat
ad fotes aq; ita desiderat aia ad
te de? Intue q dicit tibi. a no alte
ri no istud desideriu mal voluptati
bus appli **Nico** Et q te figo
cerur **Nico** Velociter
exaudi me dne et subdit ro defec
spus me? .f. deugonis ex feruore
tribulacois et temptacois. Et ideo
no auertas facie tua a me tan
q offensus oira me ppe pda mea
q humiliter deplor. Et si qd absit
auntas ea a me denegado m miam
tua tucl filis ero de scedentib? in la
cum .f. ge **Cassi** Vbi ipij ef
henne. **Cassi** na pena mez
gendi fut. Petit g ne supbis filis
fiat q pda sua humili satisfactoe
no deplorat. Auditam fac m ma
ne miam tua vt audia qd m euā
gelio dictuz e. Fili dimissa fut tibi
pda tua. Mane tps reie figt qn
post noctez pda culpa laxatur.
Cassio Et addit. qa in te spe
ram et no in uirtute
humana. q no sufficit solu spare
in eo nisi bonu op? agat. Id sub
dit Nota fac m viaz .vz. salutis
lm q ambulē .i. in re ad pua
q ad te leuau aiam meā .de au
xilio tuo sperado. exipe me de imi
nicis meis .vz. uisibilib? et inuisib?
lib? q nos otinuis teptationib? et
i? dijs expugnae conauel dne ab
te cofugi. sicut ad meuz pte dore

Cassi Hoc illi soli faciunt qui
ei? iussioib? obsequi
tur. Ad az post q ei in obediēs fuit
dnm refugit. et ideo B otratio mo
religiose mentis declarat iudiciu.
qm fugisse se dicit ad dominum.
hugo Docce me facere volun
tate tua .vz. relinquēs
voluntate meā. facia; tuā. qz deus
meus **Cassio** Fida petico co
es tu **Cassio** petēs rō a de
mēti dno id postulare bnficiū eo
q ipse dñs est supplicatis
nico Consequēte ponē petico
nis exaudicio ai dicitur
spus tuus don? deducet me i ter
rā rectā .f. uiuentiu; in q nichil ē
obliquū vbi recti ābulant cū dno
et mag? exultaco e gaudebūt ppē
nomē tuū dne .vz. rē nois tui im
pleas qd ē ihs. viuificabis me
vita glorie .i. in eqtate tua. et non
me **Cassi** penitēs em dicit se
a. **Cassi** .vz. uiuificabuz no ppis
factis sed ex noie dñi xpi. cui? ē re
uera saluare fidelē postulantēs.
Itaz qm oia gtis donet. iusticie
tū ipi? ē supplicātes uiuificare qd
spūs immūdu crudelē decreuit i
petere a muatere. Seql Aduces
de tribulacoē aiaz meā . Educunt
aie scē de tribulacoē tāq de carceri
bus qn ocella remia de isto se culo
picipunt exire. Dic ei affligunt de
uoti. cruciant iusti s? defec? lucis
isti scās ē tminus laboris. Id da
mat apls. Cupio dissoluit a cē cū
xpo et m mia tua dispetes oēs imi
nicos meos. Ipsi ei m mia disper
duntur qz cōpundionis studio a

sceleratis cogitacionibus abstractu
 tur. qd ad illos pertinere non dubium est
 qd penas debitas per remedia supplic
 rationis euadunt. **Ad**didit qd **et** p
 des omnes qd tribulat animam meam
 viz dyabolū cū suis ministris qd in
 sua obstinacione moriuntur Et qre tri
 bulat animam meam qm̄ ego seruus
 tuus sū. **P**ecce est enim istos in iudicio
 perire qd tales animas per banē assumē.
 vt innocentes viros iō psequatur
 qd dei famulos esse noscunt. **S**imilita
 est qre afflictio supplicantiū. et feli
 citū curfus ille lacrimarū. **P**er iste
 septim⁹ est p̄maliū psalmoz qd iō sūt
 septim⁹ vt eodē numero qd peccamus
 eodē a p̄tā diluam⁹. **S**ic i ebdoma
 da peccam⁹ qd mūdi istius t̄p̄s bu
 ctus currit: ita a in eodē numero re
 mediabilis p̄mie munere saluare
 mur. **I**n q̄b⁹ psalmi talis est forma
 qd a lacrimis incipit a in gaudio
 finis est. ne q̄s de venia desperet. **D**esi
 derabiles h̄ij p̄s oratores sūt sc̄ss̄i
 mia celestes patrom qd nexib⁹ pec
 catoz implicatis. salutis iter ap̄i
 unt cū ipsi sigillatim delicta n̄ra nos
 deslere comoneāt a ad sp̄e gaudio
 rum d̄ni p̄missione p̄ducant. **Q**ua
 p̄pter considerem⁹ h̄uam̄ generis pe
 nitentiē remediū salutis. flentim
 cōsolacōem. semē felicitūz gaudio
 rum qd singulis quibusq̄ spem cer
 tissimā tribuit. et sup̄ne donū gl̄e
 supplicantiū in cōi concedit.

Hugo Agere ei p̄miaz valde
 ubi est securū. ne peias
 a primo fructuosum vt ip̄m edifi
 ces. angelis gaudio sū vt societatez
 eoz multiplicēs. et deo gloriosus

vt p̄ lō opa tua ip̄m glorificas qd
 est b̄ndictus in. l. seculoz. Amen.

Psalm⁹. Cxliij.

Benedict⁹ do
 Titulus. p̄s
 d̄s ad goliā. **nico.**

Sed; Jeronimū d̄s fecit h̄uc. sal
 mū pugnās contra goliā getheū de
 quo habet. v. h̄. xvij. **V**ū iux̄ trām
 sciendū qd **Aug⁹** dicit de pugna d̄s
 et goliē qd d̄s accepit h̄ac pugnā
 ex instindu sp̄s sc̄i a reuelacōne
 p̄uia a qd d̄s p̄ eius victoriā vole
 bat philisteos debellare. p̄ qd
 d̄s dicit goliē. **h̄. xiiij.** Tu remis
 ad me cū gladio a hasta a dīpeo
 ego at̄ remio ad te in noie d̄ni. Et
 subdit. **E**t dabit te d̄s in manu
 mea a p̄cutiā te a auferam caput
 tuū a te et dabo cadauera castro
 ruz philistei hodie volatilib⁹ celi a
 bestijs t̄re. vt sciat ois t̄ra qd ego
 d̄s de israhel aē. **E**t qd hec oia in
 figura at̄tingebat illis. **M**oraliter
 iste p̄s p̄t̄ exponi de bello viri iu
 sti contra dyabolū p̄ goliā significa
 tū. qd vir iustus post m̄fessionem
 goliē a post temptacōnes diaboli
 sup̄a **Cassii** victor hostis seu ius
 tas. **Cassii** simi. a superatoz
 magnoz vicioruz post triūphum
 pactū nulla se p̄prie p̄sumptionis
 elacōe iactat. s̄ d̄ni virtutib⁹ totū
 applicās laudes eius deuota exul
 tacōne cōcelebrat dicens.

Benedictus domi
 nus deus me⁹. **Cassio**
 Circa qd sciendū qd sicut in bello
 Cxiiij

corpali aliquā pugnat de ppe. l. ma
nu ad manū. aliquā de longe. vt sa
gitando vel funda lapides iacien
do. et tunc bellās vt hē digitis. sic in
bello spūali fit. **Na;** bellator de ppe
pugnat. et manu. qm pugnat con
tra actus peccati viz fornicacōnis.
adulteri. auaricie. et terroꝝ qꝝ vicio
rum. et sic dicit q̄ dicit manus meas
ad preliū. **Tūc** em; vir iust; bene
docus a deo dicit qm in eius adiuto
rio sic oportune oīa fecit vt deside
rate victorie cōsequat̄ eff. ecclū. **Ali**
qm pugnat de longe viz digitis. et
p salutaria cōsilia cōtra fornicacō
nis vel adulteri occasione; vt est
aspectus impudicis. **Vñ** sub dicit
Let digitos meos ad bellum.

Aug⁹ De quo bello dicit apl's
Nō est nob̄ colluctatio
aduersus carnē et sanguinē; s; ad
uersus principes et ptates et recto
res mūdi tenebray harū. **D**atet
vnusquisq; i se aliqd̄ bellū de quo
ait apl's. **C**aro concupiscit aduer
sum spm̄; spūs at̄ aduersus carnē
Manifesta inq̄t sunt opa carnis.
que sunt fornicatio immundicia.
p̄doloꝝ seruitus. auaricia ac̄. que
predico vobis sic̄ predixi. qm̄ q̄ ta
lia agunt. regnū dei nō cōsequun
tur. **I**git̄ qui ad seruitutē dei acce
dunt certū est qd̄ bellū contra dya
bolū capiūt. **E**rgo discere debent a
celesti mḡro quā h̄t resistere pos
sint abūsatio. scire oportet qd̄ blā
de luxuria percutit. qd̄ aspe ipaciā
occidit. qd̄ laboriose auaricia acce
dit. qd̄ tumide supbia extinguit q̄
vicia cōtrarijs virtutib; p̄munit̄

Dns ac alijs dei seru; eruditus p
dñm in preliandi piculo constitu
tus dicat quod sequitur.

miro **Q**uoniam misericordia mea. In
būficijs m̄ offerendis. **Let**
re fugiū meū. In piculis p te euitā
dis. **suscipio me.** In eadē. **et li**
terator meus. In piculis occurren
tibus. **et p̄** **rotector me.** **Cōtra** dya
boli inultus. **et in ipso speraui.**
de victoria obtinēda. **q̄ subdis** **po**
pulū meū sub me. **Mois** p̄ls di
ci p̄nt animi motus. qui subdun
tur sibi qm̄ obediunt rationi

Aug⁹ **Quis** iust; qd̄ pulchri
us. qd̄ q̄ minor seruiat
maiori: vt caro spiritui. **Tu** serui
ei q̄ te fecit: vt tibi seruiat qd̄ factū
est p̄

Call. **C**onsequē istē q̄
ter te. **Call.** suis motibus dñat̄
post tot virtutū insignia tanta grā
dñi. p̄cedus nō solum se fatet exi
guū et humilē. sed vt etia; huma
nū genus dñis būficijs p se mō
straret indignū dicit. **Q**uoniam
qd̄ est hō. **H**oc sub interrogacōe et
despectu p̄nunciādū ē. **A**c si dicat.
Hō est q̄i puluis q̄ flāte rēto trans
fert. q̄i lim; m̄ terrā liq̄dā r̄solut;
qui habere nō p̄t firmitatē. **Q**uid
ḡ magnū ē hō. **q̄** **innotuisti ei.** **I**n
noticia eius remisti. **Q**uale ē em̄
vt ille celi terreq; fabricator: p̄ al
sumpti corpis vnitatē vsq; ad hōim
noticiā dignatus fuerit remire: et
redis fide innotuerit inestimabile
dñitatis archanū. **S**ilī mō inter
rogandū ē. **L**ā fili; **Mois** **h̄c** **r̄ndē at̄**
Lq̄ **reputas eū.** **I**vtiq; inter oues
tuas numero p̄destinator. in illa

ihel m bta vbi sp iusti de dñi ote
placoe gaudebūt. Deinde exponit
diffinitie qd breuie interogauit.
qd e hō. dices **H**omo vaitati filis
fact⁹. et tñ nō e tal plasmatus
Adā ei qñ creat⁹. vray. simplex.
puru ac imōilis fuit qz nō potuit
mori si voluisset; s; post q̄ seia fug
gerente precauūt fact⁹ e vaitati si
milis. qm mutabil et mōilis effe
ctus. Vanuz illud dicit⁹ qd de sba
sua cadens in auras tenues euane
scit vt fum⁹. vmbra. Cui⁹ rei ipse
cōpacōem dedit dices. dies ei⁹ sic
vmbra p̄tereūt. qz sic vmbra non
h; firmitate manēbi; sic nec hō

Iero. qz p momenta mutat; a
dum nescit mori. Ego se
nex rō; dō; infantulus qd fueri.
qd fecerim. quō iuseri. quō huc il
lucq; discurrerim. et dū; nescio. se
nex su; et video me in imo p̄dere
pregro

Cal. Deinde in aptaz p
uatum. **Cal.** cūpens p̄lxiam
de incarnacōe dñi p̄pi hoc qd bre
uiter dixit. innotuisti ei. paulo la
tius apiens ait. **D**ne idma celos
tuos. v; maiestate tuā. et de scē. v;
remēdo in carne. Indimarō em̄ ce
loy fuit qñ ad hōiem liberandum
honorat⁹. sup noū descendit. tā
ge. p grāz tuā. mōtes. v; sup los
seculi dyabolica im̄qtate tumidos
let fumigabūt. v; lacrimas p̄nie
emittēt. s; fumigauerūt em̄; dū cre
bris suspirijs. otanuisq; gemitib;
sua p̄da deplorauerūt. Et hoc fi
at **P**etrus canto. **F**ulgura. v;
chorusca vel clarifica. choruscacio
nes. v; fac miracula. a dissipabis

res. lab toy erret. **Cal.** mittē. s; p̄
stolos tuos a p̄dicatores. **S**agittas
tuas. v; verba sacre scripture qui
bus corba eorū pungant. et con
turbabis eos. v; penitentiam.

Cal. Dec dicta sunt quemad
moduz dyabo licaturba
in aduentu dñi fuerit supata.

Col. Cōsequēt v̄ro vir iust⁹
in piculo tēptationū con
stitutus ad dñz orat dices. **Q**mit
te manum tuam de alto.

Rico. v; potentia tuā de excel
so. **S**eripe me a liteā me
de aq̄s multis. v; a tēptationibus
demonū ipetuosis. et de manu fili
orū alienoz. v; demonū q̄ sūt filij
dei p creatōem; s; alieni sūt ab eo
p rebellionē. **Q**uoz os locutū ē va
nitate. s; vanū amorē tēnoz mū
danis hōib; fuggerendo. a dextera
eorū dextera im̄qtatis. qz ad mūdi
vanitate ipellūt hōies multis mo
dis. Et qm ex tali beneficiō. debetur
laus deo. **S**ubdidit. **D**eus cāticū
nouū. s; recognicōe nouū b̄ficij
lectabo tibi. s; liberatus fuero de
piculis tēptationuz dyabolū. in
psalteso de cōcordo psallam tibi.
laudando te in obseruacōe de calo
gil. **V**i das salutem regib;. v;
hōibus nū adiutorio dei bene se re
gentib;. q̄ edemisti dō seruū tuū.
de saulis. p se autē. de gladio mali
gno eripe me. v; de maligni spūs
tēpta. **Cal.** Malign⁹ ē gla
tione. **Cal.** dius dyaboli;
quia diuidit a bonis. **B**emign⁹ ē at
gladius domini. quo
miam sepat a malis. **Rico.**

Cōsequenter ponitur liberatō ab
hōibus malis qui sūt instrumēta
de monū. cum dicitur. **Et** erue me de
manu filioꝝ alienoꝝ. **¶** v. hōim
maloz q̄ sunt filij dei ad eius yma
ginem creati. sed ab eo p̄ peccatū
alieni. quoz os locutū est vanita
tem. **¶** imendaciū ad bonoz de op
tōm. **¶** let dextera eoz dextera iniqui
tatis. **¶** q̄ man⁹ eoz semp̄ ē extēsa
ad opandum iniquitatē. Et q̄ fre
quenter iniqui p̄sperant in vita p̄
ti. **¶** s̄o subdit Petrus cātor. **¶** Quo
rum filij sic nouelle plantacoēs
¶ p̄ l̄chria fortes. **¶** a inuēntē sua.
in quo notat p̄speritas i prole tā
ma culina q̄ feia. **¶** Vñ adhuc sub
ditur. **¶** Filie eoz cōpōsite. **¶** vt ar
te inuent sp̄m. **¶** circūornate vt simi
tudo templi. **¶** v. curiose sūt a orna
te sicut ymagines depicte i tēplis.
¶ Propriaria. **¶** q̄ cellariavulgus
appellat. **¶** eoz plena. **¶** v. mo. oleo a
frumento. **¶** eructātia. **¶** v. superflua
dentia. **¶** ex hoc in illud. **¶** in quo tan
git p̄speritas in terrenis ascētib⁹.
et postea in animalib⁹. cū subdit
¶ Oues eoz fetose. **¶** v. feti. **¶** plene.
hoc ē agnis habūdātes. **¶** in egres
sibus suis. **¶** q̄n̄ exiunt de ouili. **¶** bo
ues eoz crasse. **¶** q̄ etiā p̄ vacis po
nuntur. **¶** Non ē ruina macerie. **¶** v.
clausū muroꝝ factoz sine cemē
to. que claudit vineas v. ortos. in
quo notat tanta eoz felicitas q̄
ipsa maceries non ruit. **¶** q̄ p̄uis sit si
ne cemēto. **¶** Vñ addit. **¶** n̄ q̄ transi
tus. **¶** aduersarioꝝ. **¶** neq̄ clamoz.
aliquis aduersitatis. **¶** el tēpesta
tis. **¶** in plateis eoz. **¶** in sompn⁹ eo

rum importuna loquacitate eūpa
tur. sed silentiū sit cū volūt q̄ scere
¶ Jē. **¶** Cassiod. **¶** Beati dixerūt po
pulum cui hec sūt. **¶** s. supiora q̄ di
cta sunt. mūdi diuicias p̄ferūt. ce
lestia regna cōtēnūt. b̄tū d̄m̄em
putantes aut oues fetosas aspice
re. aut boues crassissimos possidere
¶ Nicola. **¶** Hūc ḡ p̄lm̄ dicit
hoies mūdāni feli
cem: licet miser sit miseria peccati
¶ Aug⁹. **¶** Sed nōne debent iusti
hāc felicitatē tēnam
diffugere. **¶** Rōne erat dom⁹ abra
he habundās auro. argēto. fami
lia. pecorib⁹ et filijs. **¶** Rōne iacob
sanct⁹ patriarcha fugiēs a facie
fratris sui esau in mesopotamiā.
seruēs ditatus. regressus ē cum
tanta habūdātia pecorū atq̄ fili
ozum. **¶** Felicitatis planē ē talia pos
sidere: sed hec felicitas est sinistra.
tp̄alis. corruptibilis a mōilis. **¶** Ro
lovt illam fugias. **¶** si ne illam pu
tes dextera esse. **¶** v. ne t̄palia tō pre
ponas eternis in desiderio a amo
re cordis tui. **¶** sicut se ē populus cui
hec sunt. quem mundani homines
beatum dixerunt. **¶** Non ergo eos
arguo quia filij eoz: rehit nouel
le plantationes constabiliti sunt
a iuuentute sua. **¶** nec quia filie eo
rum ornate sunt sic similitudo tem
pli. **¶** nec quia cetera habundantia
et pax terrena adheret eis. **¶** Sed q̄
re arguo. **¶** quia id quod sinistra
ē debuit i dextero posuerūt. **¶** Quid
ei in dextera ponē debuerāt. **¶** deū. **¶** e
mitatē. **¶** annos dei nō deficientes. **¶** Et
q̄ diuicijs affluentibus cor appo

fuerat sinistra p dextera habuerit
 q̄s filij alieni yamiloq̄ b̄ros̄ dixerit
Call. Audiam⁹ nunc q̄b̄ dicat̄
 de turba fidelium **beatiss**
pls̄ cuius dñs de⁹ eius .v. q̄ seruū
 unt dño fidelit̄a deuote **Nā** est nō
 seruū ei⁹ integri dicamur pbabili
 nos ouerfācōe tracta⁹. Ille em̄ dñs
 nē veracit̄ nūcupat̄. Sic paucis
 bis bñi ppli diffinicio plenissima
 X̄tute opleta ē. **Triūphalis** q̄ d̄z
 ps̄ audit⁹ ē in q̄ victoria ppli xp̄ia
 m̄ descripta ē q̄ inimicū suū dyabo
 lū xp̄i auxilio nosc̄t supasse. **Ilis**
 q̄ magnop̄e cōtuenđū ē q̄ p tot
 psalmoū longissimā seriē h̄ mū
 danay rex q̄si q̄dā termin⁹ videt̄
 appositus. **Reg** em̄ post hunc ali
 q̄s aut de eccl̄e p̄secutorib⁹ aut de
 amaritudie seculi ā de passionib⁹
 martiy ā de tribulacōe penitentū
 ā de lamentacōe fidelū aut de anti
 xp̄i abhomināda elacōe narraf̄
 sed reliq̄ septē ps̄ sequētes in mā
 gnū misterū dñis p̄conis apta
 ri celesti leticia vidēt̄ esse plenissi
 mi. **Nūc** repulsis nubib⁹ p̄cōz se
 renis mētib⁹ accedam⁹ ad laudes
 dñi nr̄i ih̄u xp̄i cui cū p̄re a spū sc̄o
 ē honor a gl̄a in sc̄la sc̄loz. **Amē.**

Psalm⁹. C. lviij.

Exultabo te
Titulus. lau
datio ipsi d̄s **Call.**
 Dic dauid xp̄m̄ fiḡre nō dubiū ē.
 cui debet̄ infinita laudacō. S; illud
 diligenter arbitro; p̄secutandū;

cur hic titulus singulariter contine
 at. laudatio ipsi d̄s cū in omnib⁹
 ps̄ ei⁹ gloria predicet̄. Sed h̄ idē o
 distinctio dario; posita est q̄ ople
 tis omnib⁹ quib⁹ humana igno
 rantia fuerat instruēda. nūc ad so
 la dñi p̄cipit̄ vacare p̄comia
 laudes q̄ in h̄is septē ps̄ sequenti
 bus explicat̄ur. **Propheta** ḡ septē
 formi; spū plen⁹ laudē dño in p̄so
 na eccl̄e premit̄it dicēs

Exalta **bo te** **nitro** .v. quātūcūq̄
 potero lauda
 bo te ih̄esu xp̄e q̄ es **de⁹ me⁹** **crea**
 tor; oim̄a **rex** **Ip̄** oim̄ gubernacōe;
Let benedica **benedictōe** adionis
grāz a laudib⁹ **noī tuo** **Im̄** q̄ salua
 tus sum **in seculū** **hic** in p̄ntil **et**
in seculū **Cal.** .v. inete ruz vt
 seculū.

Cal. q̄ hic feliciter
 incipit̄ perpetua iocūditate fuet̄.

Aug⁹ Si mō pure incipis lau
 dare. eternū laudatu
 rus es. **Qui** laudare nō vult in trā
 situ hui⁹ seculi; obmutescet aq̄ re
 nerit in seculū seculi. **Et** ne q̄s aliē
 intelligeret q̄d ait **benedica; noī**
tuo in seculū **et** q̄reret aliud secu
 lū q̄n laudaret. **Itē** secūt⁹ expofu
 it̄. **Per singulos dies benedica** **ti**
bi **Exalta** **ḡ vocem** **et benedic** **dñi**
tuum **p singulos dies** vt aq̄ finiti
 fuerint singuli isti dies a venerit
 vnus dies. ex laudibus eas i lau
 dem sicut ex virtutibus in virtutē
 Q; si forte illuxit tristis dies sic ē
 habundātia sc̄adaloz a mltipli
 catio tēptationum. si tunc desinis
 laudare creatorē tuū. mentitus es
 dicendo p singulos dies bñdicā ti

bi. Si autem non desinis quous tibi vide-
tur in tristi die. male erit tibi. tunc in
deo tuo. bene dicit. quod sequitur. a lau-
dabo nomen tuum in seculum: et in se-
culum. **Nico.** Sic enim per sin-
gulos dies et ca-
pio beneficia tua. ita et singulis die-
bus nomen tuum laudabo. Et merito
Quia magnus dominus. magnitudie
virtutis et sapientie. et ideo est lauda-
bilis nimis. et plus quam possit a crea-
tura laudari. Unde eccles. xliij. Beni-
dictes dominum. laudate illum quantum pote-
ritis. Maior est enim omni laude. et
magnitudinis eius non est finis. quod
potestas eius non est determinata ad ali-
quod certum effectum. sed omni facto potest.
semper maior fieri. Quia ergo magni-
tudinis eius non est finis sine fine lau-
dandus est. sequitur aliorum excitatio ad
laudandum dominum cum benedictione. Generatio
generatio laudabit opera tua. et omnes
homines patres et futuri laudent te in tu-
is operibus nature et gratie. quod sunt eis
materia laudis. Et promittit futurum
indicium per optationem secundum hebraicum
modum cum benedictione. laudabit et laudet et
sic in sequentibus exponat. et potest
tua tua pronuntiabit. quia a te facta sunt
vel a te protegunt. Agmificentia
glorie sanctitatis tue loquentur. et glo-
riose sanctitatis tue. et mirabilia tua
narrabunt. laudabunt ad tuam laudem in
ducentur. et virtute terribilium tu-
orum dicentur. de impiorum punitione
Aug. Non enim predicabunt reg-
nium tuum eternum et tace-
bunt in igne eternum. laus enim dei
in via te constitues ostendere tibi debet.
quod diligas et quod timeas. quod appe-

tas. quod fugias. quod eglias. et quid
reicias. Tempus elcōis nūc ē: et tps
accepōis postea venit. Sequitur.
Iero. Let magnitudinem tuam
narrabunt. quod a te in-
sti erunt apiculis. et memoriaz ha-
bundantie suavitatis tue. qua eos
fouere di- **nicol.** In beneficijs
gnatis. et recre-
acōis. gubernacōis. et glōificacōis
Aug. Unde apłs ait. Iphius
sumus figmentum creati-
in christo ihesu in operibus bonis ut in
illis ambulemus. Ita est suauitas
habundans memorie ipsius circa
nos: hac erudabunt predicatores eius
nico. Unde per hoc signum predicatio
nez. prodebre debere ex cor-
de deuoto. et iusticia tua exulta-
bunt. quia impijs videris. Unde in ps-
lvij. di. Letabit iustus cum viderit
vindictam. Interator. in actu. et
misericoe dñs. in natura relaxa-
do peccata patiens. non statim peccatores
punites sed ad penam eos expectando
et multum misericors. penas peccato-
ribus debitas minuendo. Quia
dominus vniuersis. quia omnibus creaturis
dat esse quod est desideratissimum omnibus
scilicet se. licet aliquando esse mali adiu-
ca efficiat aliquibus tediosum ut in-
mis. in carceratis et filibus. et cum
hoc aliquibus dat vinum ut vegetabili-
bus viz herbis et arboribus et ultra
hoc sentit ut animalibus et ultra peccata
intelligere ut hominibus et angelis et his
omnibus dat indinacōem ad bonum
scilicet naturae suae modum. et misericordes
eius super omnia opera eius. Unde est quod so-
les suum ortum facit super bonos et malos

et pluit sup iustos a iniustos. Dif-
fusio em bonitatis sue se extendit
ad oem creaturam modis p'dictis.

Aug Quod dicit miseraciones ei?
sup oia opa ei? Cui em
dicit. Itē in igne eternū q̄ patus ē
dyabolo a angelis ei? B nō mise-
racōnes ei? s̄ seueritas ei? Misera-
tio ei? reddita ē opibus ei? seueri-
tas ei? nō est in opa sua. s̄ in opa
tua. fecit te bonū: a vicio tuo factus
es malus. Demig si tollas opa tua.
a nō in te remaneat nisi opus ei?
nō te dimittet miseracō ei? Si autē
nō dimittas opa tua: erit seueritas
ei? in opa tua a in opa eius.

Nico Deinde iustas ḡn aliter
ois creatura ad dei lau-
dem a dī. **Confiteant tibi dñe.**
p̄fessione laudis. **Loia opa tua.** q̄
a te creata sūt. Oia creata habētia
intellecū p̄pe dñi laudare p̄nt. et
cetera creaturē carentes intellectu.
laudāt dñm large inq̄ntū in eis re-
hucet bonitas creatōis: a sūt intelli-
gētibus materia dñi laudis.

Aug Nōne cōsiderata vniuer-
sa pulchritudine man-
di huius. tanq̄ vnaxoce tibi spēs
ipsa tūdet. Nō me ego feci. s̄ de? e
Vox q̄dā est mute fr̄e spēs. fr̄u-
ditas fr̄e q̄ sūt materia laudis dei
a quo hec oia p̄cedūt. **Iumēta ḡ**
saxa. ligna fr̄ena vel his filia oia
laudāt dñm opa dñi a p̄ rōnales
creaturas valde tō predicantē. **Se-**
quitur. La sc̄a tui b̄ndicāt tibi. q̄ per
te iustifica. **nico** **Gloriaz reg-**
ni sunt. **nico** **mi tui dicēt.** a
p̄cedebūt gl̄am regni celestis oī

bus ut ab oib? p̄fiterē: hoc fr̄e et
apli aliq̄ discipuli p̄ orbē disp̄si
La potentia tua loquent. a oīdet
p̄ miracula doctrinā euāgelicā cō-
firmatā. **Et notā faciant filius**
hoim p̄ te n̄. **Cassi.** **potētia xpi**
tiam tuaz. **nota facta**
est q̄n apli diuersa miacula i ei?
noie fecerūt. **Et etiā notā faciant**
l̄ gloriā magnificēte regni tui.

nico Gloria ē data noticia cū
laude. in regno at celesti
de q̄ hic ē sermo clara dei visio a
iugis laudatio. **Io regnum dei dī**
gloriosū a etiā eternūz p̄ q̄d sub-
dit. **Regnum tuum regnū oim se-**
culoz. **Vñ dī. sicut.** **Et regni eius**
nō ē finis. **Let dñatio tua in omni**
gnacōe a gnacōem. **Petrus cā**
tor. a dñatur dñs in p̄nti in sc̄is p̄
gratiā suā. quā daturus ē eis. **Vñ**
subdit. **Ad dñs in omib?**
ver bis.

nico implet q̄d p̄misit
suis. **Let factus in oibus**
opib? suis. **Io d̄mans t̄pa ad decla-**
racōem sue sc̄itatis de q̄bus s̄b dī
Alleuat dñs om̄s q̄ corruūt. q̄
corruētes in culpā sp̄ patus ē rele-
uare q̄ntū ē in se licet aliq̄ renunci-
ant s̄m q̄ dicit p̄b. **Et t̄bi mā-**
nū meā nō eāt q̄ aspiceret. **Et ex**
hoc sequit q̄ patus ē eleuare a pe-
na gehēne q̄ p̄ culpa mōli debet.
Alleuat ergo corruentes quando
eorum q̄ delinquunt p̄cā relaxat:
atq̄ a potestate. **Jeroni.** **et**
dyaboli absohuit. **Jeroni.** **er-**
git omnes elisos. **Iquos corporee**
voluptatis precipitauit stimulus
in p̄cā: hos sua grā erigit si peni-

tertia agat. Et pro hoc. **O**culi oim
nicol. s. bono uil. in te sperat do
mine. Spe formata cauta
te. a tu das escā illoz. s. eucharis
tie. In tpe oportuno. qd ē tps g
tie. Vt pōt hic uersus intelligi ge
neraliter de omni creatura aiata.
sensibili aia. cuiusmodi ē hō a ani
mal brutū ppter hōiem factū. Vñ
dicit. Oculi oim in te sperant hñc.
qz a deo expectāt pmiss. onē uicū
alium nō solū hōies s. etiā bestie. a
aues s. in q. d. Mat. vi. Considerate
uolatilia celie. et subdit. a pater
meus celestis pascit ea. Et tu das
escam illoz in tpe oportuno. Ali
qua emz animalia sunt q. scdm cō
ditionem nature sue p magnum
tpis spaciū non comedūt. s. nutri
mento prius accepto uiuūt sicut
p. d. mēs nō comedunt i hyeme
sed uiuūt de nutrimento accepto
in estate. ut dicit omentator. albert
tus sup scdm de anima. a de pluri
bus alijs ponit ibi exēpla. **A**pe
ris tu manū tuam. largitate tu
am p bonitatis tue diffusionē. **E**t
implet omne animal bñdictionē.
a uenienti refecōe. **I**ustus domi
nus in omnibus uis suis.

Cassio. Vie dñi sunt disposi
tiones atq. uoluntates
eius q. si uere intelligimus semp
iustas esse sentim. Naz cum nos
uerberat infirmitatibus aut alijs
molestijs. equitate facit qz p. d. is
digna restituit. et ideo dñi nob p
tim. parci prius ei iusticiā cōfite
amur et sic ab ipso expectam. mu
nera pietatis. **L**a sanā. m omib.

opibus suis. **S**ēs a pūi sige a pa
cientē. ac bonoz oim largitor em
qm quicqd ab illo efficit uirtutū
laude cōplect. **P**rope ē dñs omni
bus iuocātibz eū. De q. bus hoc
dicit. cōsequētē d. darat cū s. d. d.
Petrus cātor. **O**mnib. q. iuocāt
eū in uirtute. hoc est in uero corde
et p. eternis bonis. **R**ui deum ppter
lucrū iuocāt. nō deum sed lucrū
ad se u.

Cassi. **S**olus ueraciter
eāt. **C**assi. iuocāt. q. quis
ab eo petit que ipse magis postu
landa con.

nicol. **N**ā iuocātes
sticiuit. **nico**l. eū pie. a. de pti
nentibus ab salute et p. se a perse
ueranter. semp audiuntur tpe de
bito ab alio. **J**ero subdit. **O**lū
tate timentū se. timore filiali qui
est annexus caritati. faciet. qz ta
les supponūt uolūtate suā dñe u
lūtati. Et sic dñi a uoluntas imple
ita q. **A**ug. **C**erte si ideo times
sua. **A**ug. **D**ū u. tu facias u
lūtate ip. s. ecce a ipse quod amō
ministrat ē facies uolūtate tuā. **E**t
de peccōnem eorum exaudiet.

M. **S**i tñ ipsa dēp. catio sit pia
p. se. a. p. seueras ut dicitur ē
Et saluos faciet eos. In pñti.

Jero **D**ū eos euit ab instigati
one dyaboli. uel ab ardo
re peccati. Etia saluos faciet eos in
futuro salua.

nicol. **L**o. **N**ico
dit dñs o
nes diligētes se. **L**a malo mō. l. cul
pe. sic amicos carissimos in ciuita
te celesti collocādos. **L**a omnes pe
catores. **A**ug. **A**ut ueni
tes in o. l. p. d. o. **A**ug. **A**ut p. l. se

Abi p mittentes et ex ipsa pmissi
one a peccatis a impietate nō rece
dentes. **Disputet** pena gehenne qū
hīs quā sinistra erūt dicet. **Tre**
malebicti in ignem eternum.

Nico Deinde propheta ex pōcās
beneficijs cōcludit deū
ab omnib⁹ esse laudandū a illud
incipit a seipso dicens. **Laudatio**
nem dñi loquet os meum. **Et** ad
hoc alios inuētat dicens. **Et bñdi**
cat ois caro. v ois hō qui fecit
ter in scriptura caro nominat fm
q dī sup pō h̄ xvij. **Et** recordatus
est. q̄a caro sunt. **Et** genes. vi. **Nō**
pmanebit spūs meus in hōie: q̄a
caro ē. **Enōi sancto eius.** **Et** xpi a q̄
ois sanctitas derivat. **In seculū.** v
in pñtū vita. **Et in seculū seculū.** v
eternalit. **Vbi** cūq̄ em̄ fit talis re
plicatio hui⁹ dōis seculū. eternitas
designat. saltem a pte post fm do
ctores hēbre.

Cassio Audiū⁹
orum. **In** vno pō
breuiter oplexa que in scripturis
sanctis late diffusa sūt. **Vbi** enim
nō legē aut opus ipsi⁹. a potētia.
aut magnificētia a scītās a mīabi
lia a virtutes terribiliū. aut mag
nitud. a habūdātia. a iusticia vt
merito dici possit sup nū hōr eum.
vbi tales apothē. a copiose repo
sitiōes rez celestīū. pbanē eē. **Laus**
vero dñi vt opīnamur sine aliquo
istorū nō p̄t inueniē. s̄ cūz hic for
mulam dñice laudis diligenter ex
pressit. signū vtq̄ et sequētes pō
ad eius precōia p̄tinere q̄bus ta
lis regula cōplexioq̄ p̄missa est.
Ret putes fortuitū q̄ septē psal

mi laudes dñi cōtinēt. **Doc** ē for
tā q̄ in. **Cxviii.** pō dicitū est. **Septi**
es in die laudē dixi tibi. **Ipse** for
tā septē cādelabra sūt sic in apōē.
referat. que aū dñm lucēt. **Ipse** se
ptēz eecē sunt ad q̄s liber dñi pre
didus iussus ē destinari. **Ipse** dem
q̄ ē spirit⁹ septiformis q̄ ipas lau
des celesti largitate concessit. **Qua**
p̄t exultem⁹ copiose nob̄ dedisse
dñm q̄ eius aurib⁹ offeram⁹. tñi
pura conscīa prebeat. **Pā** q̄s dubi
tet gratis suscipi: q̄d ipse sibi p̄ce
pit immolari. **O** pietas immēsa
creatoris. a laudari se iubet: a ne
nostris delinq̄mus eloq̄is que ad
modū laudet oñdit. **Nō** q̄ ille tali
bus indignit. s̄ q̄ nob̄ hōc vtile fu
isse p̄sperit. **Totū** dixit. totum mo
nuit ne velimus errare.

Col **O**ra nobis dñe talē dūce
re vitā in via hui⁹ peregrī
nāōis. vt h̄ digne te laudare me
reamur. a in futuro: q̄ ai p̄tea spi
ritu sancto viuās a regnas de⁹ p̄ i
finita secula seculoz. **Amen.**

Psalmus. Cxlv.

Auda ani
Titul⁹ **Alfa.** q̄d no
men expositū est in
pō. **Cv.** **Cassi.** **I**tem aurib⁹ no
Eccē. **Cassi.** **I**tem aurib⁹ no
lestis auctoritas. pulsātq̄ all'a iā
nuam cordis ne vacuis atq̄ inani
bus cogitationibus occupemur.
quoniam ociosum tempus ha
tere non dēet militez christi. **Ha**
bet enim et lingua fructus suos.

Uterima siquidē mēsis inde col
ligit. si in laudes dñi pura mente
moneat. Spiritale mēbz est cū fa
mulat auctori. ipsā q̄ animā cō
mēdat dñi ueritatem loquit. Quia
ppter cōplexamus aerem dulcissi
mis somis. Pā musica ista saluta
ris non solum mortaliū pmulcet
audium: sed etiā intellectum dele
tat ange. **Aug** Delicias spūs
licam. **Aug** nostrō. Sma
cantica sunt. ubi a fletus sine gau
dio non est. **H**ominim fideli a pere
grino in seculo nulla ē iocūdiō re
cordatio. q̄ ciuitatis vñ pegrina
tur. sed recordatio ciuitatis in pere
grinacōne nō est sine dolore atq̄
suspirio. spes tñ reditus nostri ce
ta. etiā pegrinando tristes cōsola
tur et exhortat ad laudem dei.

Cassio Vnde ne in terrenis
desideriis uoluntas
ociosayacaret et in fatuis vt asso
let curis. mētis occuparet intēio.
dat sibi ppta salubre cōsiliū bñ
generalitate cōsulendum dicens.

Lauda anima mea dñm. Sic
vt expulsis cogitationibus
supuacuis i ipso tñ laudis nego
cio totis uiribus occuperis.

Aug Sed q̄s dicit. et cui di
cit. **R**unq̄ p̄t caro bo
nū cōsiliū anime suggerere. **I**nfelix
est ipsa anima si a corpe expectat
cōsiliū: caro bñ obediēs famula ē
anime. **I**lla regit. hec regit: illa im
perat. ista famulat. **S**ed etiā cū fu
erit corpus nostrū ia; incorrupti
bile celeste a spūale. corp⁹ angeli
cū in societate ange loꝝ. nec sic da

bit cōsiliū anime. semp emz cor
pus qm corp⁹. infra aiā ē. Et q̄
uis aiā uilis a peccatrix. melior a
quolibz magno a p̄antissimo cor
pore. nō ē melior meritis. s̄ natuā
excellit multū. **R**es spūal est res
incorrupta a uicina ē substantie
dei. **I**nsibile quidē regit corpus.
mouet mēbra. dirigit sensus. pre
parat cogitacōes. erigit v̄ p̄fert v̄
apit adiones rez infinitarum ca
put. ymagines. **Q**ñ ergo caro p̄t
dare hoc cōsiliū anime. **Q**uis ē
qui dicit. **L**auda anima mea dñm:
nichil inuenim⁹ amplius in homi
ne q̄ carnem a animā. **T**otus ho
mo. hoc ē spiritus et caro an forte
ipsa sibi dicit a sibi quodāmodo
imperat a se exhortat atq̄ excitat.
quibusdam em̄ p̄turbationibus
et quadam sui p̄t fluctuat. **E**x
quadā uero p̄t quā uicē rōnale;
illam q̄ cogitat sapiam interens
domino iama suspirans in illam.
animaduertit quas daz suas infe
riores p̄tes p̄turbati motib⁹ secu
laribus et cupiditate quada; fre
norum desiderioꝝ ire in exteriora
a relinquere interiore deuz reuo
cat se ab exterioribus ad interiora.
ab inferioribus ad superiora. **E**t dicit
Lauda anima mea dñm. **E**cce hō
stat. cantat dō aliqñ. p̄lixius. **E**t se
pe labia mouentur ad cantū. cogi
tatio at̄ nescio per que desideria uo
lat **S**tabat ergo mēs mea quodā
modo ad laudem dei a anima mea
p̄ diuersas cupiditates uel curas
negociorum huc atq̄ illuc a eius
inquietudimē molestiarum quasi

conuersa alloquitur. **L**auda anima
mea dñm. Quid est qđ de alijs rebus
fatagis. Quid te occupas cura rebus
tempaliū atq; mortaliū? **S**ta me
cu; lauda dñm: a qđ ipsa anima
p̄grauata a non valens ita cōfiste
re vt dignus est m̄det menti. **L**au
dabo dñm in vita mea.

Cass. Vm illa eternitate qđ veri
tus vita dī: que nulla cu
raū pressura cōterit. De ista vero
vita p̄nti subdit. **L**psallā dō meo
non solū voc: s; etiam ope. **L**qđ diu
fuero. **L**supple in hac vita. **D**e in hor
tatur psalmist. qđ cōfētia in homi
nibus est fugienda: dicit. **N**oli
te confidere in principibus.

Iero. non in imperatore. nō in
p̄fectis. non in iudicibus
seculi: qui hodie sunt: cras nō est.
hodie illuz p̄cedit exercitatus: a sero
in sepulchro iacet.

Aug. Post tantā magnitudi
nem talis sequit̄ calamitas.
dicit homini in afflictioe aliq̄
cōstituto. **E**st quidā homo magnus
p̄ que; possis liberari: ardet: gau
det: erigitur. qđ si dicat. liberet te de
us: qđ ad fabulaz despas. **V**e tali
bus cogitationibus. qđ longe sunt
a deo. **V**ere misera a magna mors
est in eis. **A**ppropinq; incipe de fide
rare. incipe querē a agnoscere euz
a quo factus es. **N**on em̄ deseret opus
suū si ab ope suo non deserat. **C**ō
uerte ergo te ad illū cui dicis. **L**au
da anima mea dñm. a noli cōfidere
in principibus. **L**in filiis hominū.
qui sunt mortales: qui ceteri morti
succūbūt. **L**in quibus non est salus.

qđ seipso non possunt saluare.

Rico. qđ cōsequeñtē dēdarat: dī
cens. **L**Exibit spiritus
eius. **L**a anima cuiuslibet hominis
egrediet̄ a corpore etiā malis gētib;
suis. **L**a reuertetur. **L**scorp⁹. **L**in ter
ram suā. **L**vñ habuit originē: s; in il
lam dñm suā. **G**en. iij. **R**euerteris
in terram de qđ sūptus es. qđ puluis
es a in puluere; reuerteris. **L**in illa
dio. **L**scorp⁹. **L**in separationis a corpore. **L**peribūt
omnes cogitationes eoz. qđ nō po
tuerūt exēq; quod p̄posuerant.

Cal. Sicut dicit̄ in euangelio
legis increpatum. **S**ulte
hac nocte auferet̄ anima tua a te.
Que autē p̄parasti cui; reuert̄.

Rico. **P**et̄ hec dicta nō est in
telligendū qđ homo nul
lo mō debeat cōfidere de hōie. s; non
cōfidat in hōie p̄ncipalē et ex diffi
dētia diuini adiutorij: de quo debet
p̄ncipalē cōfidere: a ex sequit̄ de ho
mine m̄p̄tū est instrumentū v̄l co
adiutor ipsius dei. **V**n̄ cōter̄ oñdit
qđ de deo p̄ncipalē est cōfidendū.

LEtatus cuius deus iacob adiu
tor eius. **L**magis noiatur hic deus
iacob qđ alteri; p̄iarche. qđ hic lo
quit̄ p̄pha de cōfētia in dō: qđ dixit
iacob vt h̄iet cōfētia in eo. **G**en.
xlii. **N**oli timē de scēdere i egiptuz.
ego ascēdā tecū ihic: a addūca;
te inde reuertentem.

Cass. Illis em̄ adiutor ē qđ i ip̄o
donate virtutū gētib; hominis
in cōtentionibus emittunt. **S**equit̄. **L**sp̄s
ei⁹ in dño. **L**taq; i suo p̄tecto
dō ip̄i. **R**ico. re et saluatoe. cui
us ratio cōter̄ reddidit. a primo ex

diuina potestate cum dicit. Qui fecit
celum et terram: mare et omnia que in eis sunt.
et sic potest ubique saluare. quod eius potestas
attingit ubique. Secundo quod sperare debet
in deo. probat ex diuina veritate que ab im-
plet promissa. Idem subdit. Quia
scodit veritatem in seculo. quod ipsa est
veritas. Tercio probat idem ex dei cogita-
te cum dicit. facit iudicium. Yeremias
in patribus. Ierosolymis iudicandus. Secundo
probat ex dei pietate: dicit. dat etiam
chirietibus. supplet nutrimenti deficiem.

Call. Sicque memoria habenda
tie suauitatis tue eructa
bunt. Non adhuc subdit. Omnis
solutus et redemptus. In vitis pro dorum que
bus mens nostra quasi a quebusdam fumibus
illigat. Non sic ligat. dyabolus que peccata
concedit: ita soluit christus que peccata dimittit.
Deus illuminat cecos. Omnis viti-
osi etiam sunt. quod peccatorum ignorantie ob-
scuritatibus implicatur. Sed istos illu-
minat solus christus: dans eis sapientiam et
cognitorem. que illuminat omnes homines veni-
entem in hunc mundum. Petrus catolus
Omnis erigit. pro humilitate. Leu-
sos pro superbia. Deus diligit iustos.
pro gratie infusionem et iustitiam. Omnis
autem scodit aduenas. In futura
patriam inquirunt. pro pupillum.

Rico. Infante matre carente
et vidua. et orbata. su-
scipiet in sua cura specialiter.

Aug. Nemo potest dici quasi
pupillum propter hereditatem
aut viduam propter quod nescio negocium
suum. equidem a istis deus opitulatur: et in
omnibus officiis gratias humani bonum et pro-
facit que pupillum consolatur: que viduam non
deserit. Sed in quibusdam modis omnes or-

phaniam sumus absente patre nostro non
mortuo. Nos vero quod diu sumus in cor-
poribus hinc: et peregrinatio loci incolimus.
absens est pater noster ad quem
clamamus. Patet non quod es in celo. Per
pupillum ergo et viduam voluit intelligi
fratres destitutos omni opere et auxilio de-
stituta anima in seculo. Ipsa ergo sperat sibi
adiutoriū dei. Habet autem. prosuper-
stitione inde: iam non es pupillus a vidua.
Amici habes. si de illo presumpsit
et deum dimiseris: non es destitutus:
non te suscipiet deus. Habet hec omnia.
si inde non superbis: pupillus dei es a vi-
dua. Tales aduenas: pupillos et
viduas suscipiet deus. Sequitur. Let-
icias peccatorum disperdet. Que est via
peccatorum. erride ista que diximus. Am-
atores seculi dicit. Quis pupillus: que
vidua: que regnum celorum est: que sunt pe-
ne in seculo. fabule sunt christianorum
iste. Manu et bibam: cras
mo lemur. Vide ne talibus acquiescas.
Corrupti enim mores tonos colloqua-
ria. Sed forte hic dicitur es. Quare
ergo felices sunt. ecce non deum colunt: et
omnia mala que die committunt: habun-
dant rebus huius seculi que ego egens
laboro. Noli zelare peccatorum. que acci-
piunt vides. que illis seruet non vides.
Et non inquit video quod tu non vides.
Crede deum de tuo quod ait. Lata et spa-
ciosa via est in dehinc et diuitibus se-
culi que ducit ad iteritum. et multi sunt
qui ingrediuntur per eam. autem finis est pre-
cipitium et profunditas quedam barate-
ris: que oculo fidei videtur: hanc viam peccatorum
disperdet deus a regno suo.

Call. Quos videlicet impiorum
in illa extrema iudicatio

futurum est: sic istis ex deo senten-
tias precomialibus antedictis ostē-
sum est q̄ in dño spes fidelium esse
debeat habundanter.

Rico. It q̄ pt̄ as̄ dei est eterna
Ideo subdit. **R.** Regna-
bit dñs in secula. Vm̄ eternū [de-
tius Jo tu [syon].

Jeroni. Frequēter dixim⁹ sy-
on ecclesiaz interpra-
ti aut̄ aiaz extēplante dñm. In q̄b⁹
aut̄ dñs regibit̄ dñr̄ ondit̄: dices.

Lin gn̄atōe. presentil. a gn̄atōez.]

Cal. Modò enī in mēbris
suis plenissime regna-
re non dicit̄ christ⁹. q̄ corda eorū
in ambibus cogitationibus interdū
occupantur. Sed cū hoc mortale cor-
pus iduerit̄ immortalitate: a noxias
istas cogitationes cū mundi istius
amissioe reliquerit̄ tūc p̄fecte in sa-
dis regnatur⁹ est christ⁹: qm̄ sicut
scriptū est erit̄ de⁹ oia in oibus Cō-
tēplationis bñficio p̄pheta circa fi-
nem seculi q̄si ostendit̄: vbi iaz mū-
di cognoscit̄ potū dñananda puer-
fitas: vniuersitate dicit̄ laudib⁹
dñi occupari: ne caduca desideria q̄-
reret q̄ p̄ime finienda ostaret. In
mūdi em̄ sine sumus: qm̄ ip̄m non
longo inuallo suscepta morte dese-
rimus. **Transēāt** a nobis cupidi-
tates caduce et illecebre seculares
abcedāt. illud potius ostendere mus
q̄d eternū esse cognoscamus.

Jerō. Simus reges: imperem⁹
corpori nostro: et subijci-
amus illud spūi nostro. a cor̄ n̄m
sit in manu dñi nostri Jesu christi
qui est bñdict⁹ ac̄.

Psalm⁹. Cxvi.

Laudate do.

Titulus. Alleluia.

Cal. Verba tituli sui s̄b̄le q̄ns
textus exponit. Lege initi-
um psal. a titulu⁹ exp̄ fuisse. Alle-
luia siquidē signat: laudate dñm.
Hortatur aut̄ p̄pheta populi deu-
tūm laudare dñm: dicens.

**Laudate dominum quoniam
bonus est psalmus.]**

Rico. ipsum. s̄ deuote cantanti-
bus seu dicentibus. quia
sic psallendo: mentes eorum eleuā-
tur in **Cast.** a quo premiū spa-
reū. tūc venire eternū:
quando ipsa erit retributio q̄ nūc
est exercit⁹ **Aug⁹** Ipse psalmus
tatio. laus dei est. bo-
nus est psal: hoc est: bonus est lau-
dare dñm lingua tua. ad horā lau-
det vita tua. Semper laudet q̄ psal-
lit. non sola voce psallit: s̄ assum-
pto etiā q̄dā organo q̄d vocat̄ psal-
teriū accedētib⁹ māib⁹ cōcordat vo-
ci **Vis** ḡ psallē. nō solū vox tua so-
net laudes dei: s̄ opa tua cōcordent
cū voce tua. Itaq̄ ad aurū exhorta-
tionē canta voce. corde nō sileas: vi-
ta ne taceas. nō cogitas in negotio
fraudē. **Psallis** deo cū manducas a
bibis: psalle nō in mē mēdo sonoꝝ
suauitates ad aures aptas: s̄ mode-
ste et frugaliter a tēpant mandu-
cando a bibēdo. q̄ hoc dicit̄ **Ap̄o.**

Sive manducatis sive bibitis sive
aliud q̄d facitis oia in gl̄az dei facite
Z. ij.

Si ergo quod manducas ab refectio-
nem corporis sumis: gratias agens
ei qui tibi mortali et fragili prebu-
it supplementorum solacia: cibus tu-
us et potus tuus laudat deum. Si ve-
ro modum debitorum in moderatio-
ne voracitatis excedas et vinolenta igue-
ritas: quanta libere laudes dei lingua
tua sonet: vita tua blasphemata post
cibus et potum requiescere ut dor-
mias. nec in lecto aliquid turpiter agas
nec excedas ultra excessum licentiam.
in lege dei sit castus cum coniuge tuo?
et si est cura pro pudenda liberis: non
sit effrenata. luxuries tibi idem de-
fer. in lecto tuo coniugi tuo honores.
et membra christi estis ambo. ambo ab
illo conditi. ambo sanguine christi repa-
ti. **Hec agens:** laudas deum. **Hec omnia**
silebit laudatio tua. **Cum dormis** non
te excitet a quiete mala conscientia tua:
et innocentia somni tui laudat deum.
Laudas cum agis negotium: laudas
cum cibus et potus capis: laudas cum in
lecto requiescis: laudas cum dormis.
proficies in nobis laudatio dei cum ad-
illa: civitate pervenerim? quoniam effecti
fuerim? equales angelorum dei. quoniam nos nul-
la corporalis necessitas ex aliquo parte sollici-
tat: non fames: non sitis interpellat.
non estus fatigat: non frigus obstrin-
git: non febris deiecit: non mors si-
nit. ab illa: perfectissimam laudem exer-
ceam? nos laudatione ista in ope-
ribus. **Rico.** Quas autem dele-
tionis. **Rico.** at est psalmodia
clarus exponit cum subdit: dicens.
Idem nostrum sit iocunda de coram lau-
datio. **Idem** pro peccatis ex mentis et corpo-
ris iocunditate: et ex deo et purita-

te conscientie. quod non est speciosa. et iocun-
danda laus iocunde patris Ecclesie. xv.

Call. Tunc est enim deo iocunda
laudatio: quoniam ad nostrum
a sanctorum verborum quietate non discre-
pat: sed in una societate vox et vita
concordat. **Offendit enim discordantia**
deum non amare: que constat disper-
sa colligere: sic dicit declarat: dicens.

Rico. Edificans hierusa-
lem deus. **Idem** edificans suam
edificando. dispositiones israel. **Idem** popu-
li christiani oculo fide dei videtis. **Con-**
gregabit. **Idem** ecclesia militat pro fide.
et in ecclesia triumphat pro apta visi-
one. **Et quod agit ut congreget ecclesie**
sequit. Qui sanat contritos cor-
de. **Idem** sue passionis virtute. **Contritos**
corde dicit illos qui offerunt deo sacri-
ficium spiritus contribulati. **Idem** alligat
contritiones eorum. **Idem** in vita puri virtu-
te sacramentorum que sunt anime medicine.

Aug. Et in futuro perfecte sana-
bitur cum hoc mortale cor-
pus induerit incorruptioem: quoniam ni-
hil erit quod suggeratur ex carne cui
consentiamus. **Item** modo fratres
mei quante illicitas delectationes animi
tangunt: quis eis non consentiamus
et tamen si non consentis delectari tali-
bus non duntaxat perfecta sanitas. **Quid**
igitur ago in quiete. modo conde-
ctor in lege dei secundum interiore: hoc est:
video autem aliam legem in membris me-
is repugnantem legi mentis mee: et
a captivum me ducentem in legem pec-
cati. **Non** erubescere. **Idem** cor confite-
re. **Idem** dicit sequentia. **Infelix** ego homo: quod
me liberabit de corpore mortis huius
ut videatur tibi gratia dei per **Je**su

hones israelis in unum populum congregantur ut fiat et unus rex et unus pastor. **O** beatum tempus quoniam lapides illius preciosiores omnibus margaritis in celestem fabricam et eternam beatitudinem colliguntur tunc unicuique sanctorum erit dulcissimus labor suus. quibus pariet luctus et solationem. pro se cutio eternam requiem. et paupertas parabit regna celestia. Et quicquid grauius hic protulerunt: ibi se talia sustinuisse gaudebunt. **D**ona domine hic patientiam malorum ut illic facias nobis gaudium esse perpetuum. Qui cum patre et spiritu sancto uiuis et regnas in secula. Amen.

Psalmus Cxlvij.

Lauda hieru

Titulus **Call** Ad eos
Alleluia **Call** fuerit

quidem alleluia reuertimur. sed hoc nullatenus repetere fastidim? **D**ominus uerbi tantus honor est ut cum sit in hebraea lingua reconditum: nullo tamen constat alio sermone translatum. **H**oc grecis. hoc latinis. hoc caldeis. hoc syris. hoc persis. hoc arabis. hoc tenet natio cuncta terrarum. Et quicquid est diuinitati debetur dignitatem huius nominis pia deuotione uenerat. **H**oc ergo pura mente cantemus totis que in cor uiribus occupemur ut sicut cor porcis auribus dulcissimus sonus reddatur. ita et cordis sinceritate. **glo** In captiuitate et propheta adhuc constitutus ciuitate

illam celestem alio quod ipsam exhortando ut in ciuibus suis dominum debeat in gurguliatione laudare. d.

Lauda ierusalem. **O** ierusalem celestis iam secura lauda **dominum**. hoc solum est negocium tuum. **L**auda deum tuum syon. **E**adem est ierusalem et syon. **S**yon speculatio. **I**erusalem uisio pacis interpretatur.

Iero. **U**bi cuiusque uisio pacis est est: ibi laus dei celebratur. **C**assianus. **I**ta uisio pacis erit contemplatio domini saluatoris quae nemo merebitur aliter nisi qui ab uniuersa mentis perturbatione liberatur. **E**t uere debet eum laudare.

O uiam confortant. **I**is est ostendunt. **S**eras portarum tuarum. **C**um enim seras confirmatas dicit portarum. clausas ianuas beate ciuitatis ostendit. **S**era enim a sero quod est tarde: dicta est. quo tempore hostium domus clauditur ut postea intrandi licentia denegetur. quod illo tempore accidit quoniam sponsus intrauit. sicut in euangelio de uirginibus dicit. **E**t que parate erant intrauerunt cum eo ad nuptias et clausa est ianua. **C**lausura. **S**ed non ab custodia pena: sed in beatitudine sempiterna quae nec inde quisquam ulterius scilicet erit. nec alius postea nouus intrabit. **O** beatitudo secura iustorum quae tali lege probatur suscipi ut nunquam possit amitti. **S**equitur benedixit filiis tuis in te. **B**enedictione eterne glorie. **I**erusalem enim dixit in te quia nunquam ab illa ierusalem exire poterunt in qua eterno munere consecratur. **Q**ui posuit fines tuos pacem. **C**iuitas illa

magna et inestimabilis mira lau-
dis breuitate scripta e. que eterna
pace perfruitur. cuius fines pacis
munere terminantur. **V**n colligit
q̄ q̄c̄q̄d̄ p̄ter ipsam esse cōti gerit:
gehenna est. Et sicut beata hierusa-
lez pacē possidet: sic infelix babilo-
nia. s. mūdāna felicitas dolorū pu-
gnam paul bubio sustinebit. Sed
quemadmodū pax ista p̄ie mat:
consequenter exponit dicens **Ex abi-**
pe frumenti faciat te. **A**dipem q̄p
pe frumentū: dicit ipsam visionem
deitatis. ex qua iustoz sensu s̄ resi-
citur dum fideles christi dñi cōm-
platione faciuntur. Ipse est uetus
panis qui de celo descendit. Nam si
nos hic corporis sui participatiōe
reficit: quemadmodū ibi faciabit
quos toto lumine sue deitatis imple-
uerit. Reuera secūra pax a uiuo-
lata tranquillitas quādo indigentia
nobiscum vlla non litigat. nec ali-
quem lassitudo defatigat. non frī-
gus tristat. non esuries grauat.
et cetera que hic nostre imbecillita-
ti sp̄ bellum infligunt. **I**bi autē cor-
poris aieq̄ talis ē societas vt nul-
la intra se aduersitate discordent:
sed ibi vtraq̄ voluntate cōsentiant
Quī emittit eloquiū su-
micum terre. **I**id ē verbum eu-
angelicū q̄d̄ precepit publicari p̄
orbem terrarū p̄ ap̄los aliosq̄ cristi
discipulos ad hoc missos sic **Mar-**
vlti. dñ. Euntes inquit in mundū
vniuersum: predicare euangeliū
omni creature. **velociter currit ser-**
mo eius. **I**quia euangeliū i breui-
tate fuit publicatum vbiq̄ in tota

tra habitabiliviuente adhuc **De-**
tro ap̄lo sicut dictū est in psalmo
xvlij. **C**onsequenter oñt quid ser-
mo dei operatur dicens. **Q**ui dat
miuem sicut lanam. **H**ec ad terre-
ram da **Cast** Loquitur at̄ hie-
ra sunt **Cast** parabolice. **H**o-
mo enim efficitur mixt. et cōgelatus
et induratus in malū qñ a dño rece-
dit peccādo. sed tunc dominus dat
et facit miuem sicut lanam quādo
frigidissima peccatis corda morta-
lium ad laneam molliciez et habi-
litem satisfactionis abduxerit. **L**
nebulam sic cinerem spargit. **D**ū
tenebrosus cumulus peccōrū: p̄ ne-
bulam signatus: confessionis gra-
tia dissipatur in humilitate penitē-
tie q̄ per cinerem significatur. **V**n
in alio ps̄ dñ. **P**anem meū sicut ci-
nerem manducabā. **S**equit̄. **I**t-
erit cristallum suū: sicut buccellas
ante faciem frigoris. **C**ristallus ē
glacies lōgo tpe indurata. cui pec-
catores obstinati merito cōparan-
tur. q̄ algore p̄sibie cōstricti p̄ dies
singulos cōgelescūt. **H**os q̄ dñs re-
lut buccellas et tāq̄ frustra panis
mittit qñ ouersos fac̄ sua magna
lia p̄dicare vt alios pascant pane
verbi **Hu** **L**ante faciem frigoris
diuini **Hu** eius q̄s sustinebit.
et penā p̄ infidelitate. q̄ frigus bñ.
q̄s poterit sustinere. et qñ dicat. **N**e-
mo. **H**ero. **G**ehēna ex igne est
et tñ ipsa frigida ē. dñs nob̄ p̄stet
ne qñ frigus infidelitatis ingredia-
tur cor **Cast** **E**t nota q̄ dicit fri-
da nra **Cast** goris ei? n̄ q̄ a dō
hoc frigus veniat: s̄ q̄ fieri so: t̄ p̄

mittat quale est illud Induravit de
cor pharaonis. **M**ittet verbum
suum. et perditionem suam. et liquefaci
et ea. videlicet nive nebulam et cristal
linam et corda. **Jero** Da mihi peccata
indurata. **T**orem frigidum
in peccatis mortuum qui deum non respicit
si ad sermonem dei operum fuerit et ce
perit agere penitentiam et durissimum cor
illius mollium fuerit. eo tempore operum
emittet verbum suum et liquefaciet ea.
Sequitur flabit spiritus eius et fluunt aque.
Frigus perditionis non expellitur a cor
dibus peccatorum nisi gratia spiritus sancti
quo expulso fluunt aque.
Hug doctrinam quod in Paulo
et Augustino ac aliis multis imple
tum est. **Q**ui annunciat verbum
suum iacob. et pro suo christiano lu
danti contra temptationes vicioz. **Iu**
sticias et iudicia sua israel. et eius po
pu. **Aug** videlicet quod patiunt
iusti et iniusti et omnes
pro merito suo et quod ipsi iusti in gratia
dei et non in meritis suis liberantur.
Dugo **N**on fecit talis omni
nationi. sic pro christiano. et iu
dicia sua non manifestavit eis. **P**e
trus cantor. Hoc primo potuerunt
dicere iudei ad quos christus nuntiatus
est quibus lex data est. quod iusticias et
iudicia dei continebat. **Sed** quod respu
erunt verbum eius: dictum est eis. **Au**
feretur a vobis regnum dei et dabitur ge
nti facienti fructum eius. **Et** ideo hoc modo
possunt dicere christiani. **N**on fecit
talis omni nationi. **Jero** Nos itaque ore
tionis. **Jero** mus deum ve
nturam cordis duritiam mollescat et
nostra peccata purgentur: ut effi

cia autem qui in. ut et frigus diaboli
quodcumque est in cordibus nostris: expellat
Colle Ex sermone Fulgentij de
oibus sanctis. Quatinus
in dei dilectione ferventes tali con
versatione partem valeamus ducere
vitam qua dei adiutorio ad illam
celestem valeamus pervenire in
qua non est paupertatis metus. non
egritudinis imbecillitas. nullus defe
ctus. insidie demonum nullae. nulla
rebellio carnis ad spiritum. terror ge
henne periculum. neque mors erit corporis
a aie: sed immortalitatis munere vi
ta iocunda. tranquilla sunt omnia et queta
ingis splendor: non ille qui nunc est
sed tanto clarior quanto felicius. quod ci
uitas illa ut legitur non egerebunt lu
mine solis. **Sed** deus omnipotens illumi
nabit eam. et lucerna eius est agnus
deus noster. **Qui** est benedictus in seculum. Amen.

Psalmus Cxlviij.

Laudate deum ^{mi}
Titulus Alleluia. ^{nu}
Et laudate deum. **Aug**

Meditatio puritatis vite nostre in laude
dei esse debet: quod exultatio sempiternae
future vite nostre laus dei erit. **Et** ne
mo potest idoneus fieri future vite qui ad
illam modum se non exercuerit. **M**odum mali
omnes cantare possunt nobiscum alleluia. si
autem in malicia sua perseveraverint:
canticum vite nostre future dicere potue
runt labijs. ipsa vero vita quae tunc erit in
veritate: quae nunc fingitur: obtinere non
possunt quod noluerunt meditari antequam
veniret et tenere quod venturum erat.
Nunc ergo fratres exhortamur vos ut

laudetis deū. Cantet vobis. canet vi-
ta. cantent facta. Tunc desinis deū
laudare qm̄ a iusticia a ab eo qd̄ il-
li placet dedinas. **Et** si ē adhuc ge-
mitus: tribulatio: tēptatio: speret
transitura oia. a illūventur diem
quo sine defectu laudabim⁹. **Modo**
em̄ qd̄ dicit ap̄ls. **Q**d̄ diu sum⁹ in
corpe: pegrinamur a dño. nōduz
sum⁹ in patria. **Contendūt** adhuc
quotidie nobiscū tēptationes. **o**te-
dūt quotidie delectationes a nō sen-
timus. tam molestiā patimur: resi-
stēdo delectationib⁹. **N**on cessat a
nō moritur hostis. **i**n resurrectione
mortuoz. **Et** si corp⁹ nūm adhuc
in hac seculi babilonia tene. cor
nostz ad ierl'm p̄mittatur. **L**audet
ē tota creatura dñi. q̄a hoc ibi fa-
ctum sum⁹ quod hic meditamur.

Call. Considerans itaq̄ p̄pha
in celestib⁹ a terrestrib⁹
rebus oia opa dñi otine: p̄mo ce-
lestia hortatur ad laudes dei. d.

Audate dñm de cel: laudate
eū in excelsis. **Iero.** i celis. q̄ estis
in excelsis ordinib⁹. **o**stituti lauda-
re dñm. **V**nde adhuc sb̄dit. **Au-**
date eū oēs qui sunt in tri-
angeli ei⁹. **Mic.** bus gerarchi-
is a nouē ordinibus. **L**audate eum
oēs virtutes ei⁹. **A**d laudem dei in-
uitatur specialit̄ ordi virtutuz q̄ p̄
angelos illius ordinis sūt effect⁹
mirabiles: in ammirationē diuine
potestatis hoies inducētes a p̄ ose-
quens ad ei⁹ laudez. **D**einde hortat̄
natura celestis corpore a ad laudē
dei. **E**t p̄mo celū sp̄dereū. cū sub d̄icē.

Laudate eū sol a luna: laudate
eū omnes stelle a lumē. **L**icet em̄
corpa celestia sint maiata vt dicit
Damas. tam dicunt̄ deū laudare in
quantū ex sua pulcritudine a v̄tu-
te ducūt hoies in cognitionē a lau-
de ip̄si. **Iero.** **A**ut dicuntur lau-
us dei. **D**are deuz q̄ a suo
officio a seruicio nō recedūt. **S**erui-
ciū ipsoz laus dei est. grande: ho-
norem habes aia humana. sol et
luna. stelle p̄pter te currūt. p̄ te ser-
uiunt. **D**icat aliq̄s. **Q**uid ē lumen
sine sole: sine stellis: sine lunas. **D**i-
cere possumus hoc esse q̄ in diez
a noctē. absq̄ sole lucet. **L**icet mul-
ti putent ip̄m splendorem solis.

Consequē mutatur celū empireū
ad laudē dei d̄icēs. **L**audate eum
celi celoz. **D**icitur em̄ celuz empire-
um celū celoz q̄ est sup̄ alios celos.
Qz autem hic ponitur celi in plu-
rali hoc est propter diūsas man-
siones electorum ibi existentes se-
cundū q̄ dicit saluator. **J**oh̄is. xiiii
In domo patris mei mansiones multe
sunt. **C**onsequenter mutatur celum
crystallinū qd̄ d̄i aqueuz p̄pter sili-
tudinē in diaphonitate. sicut em-
pireū d̄i a pir qd̄ est ignis p̄pter si-
militudinē in claritate. vnde dicit.
La aque omēs q̄ sup̄ celos sunt lau-
dent nom̄ dñi. **I**ero mō q̄ d̄ictum est

Call. **N**imīa em̄ laus est q̄ te
stis a aquas q̄ grauiōres sunt susti-
net. **A**queo sup̄ celos sūt vt arbi-
tro: istas q̄ depluūt esse: nō dubi-
um est. **t**estante genesi. **C**ataracte
celi apte sunt a facta est pluuia su-

per tetra. xl. dieb⁹ a. xl. noctibus
Sequitur ratio huius laudis que
oflirit in beneficio creationis. **Vn**
de d^ol. **Q**uia ipse dixit a facta sunt
sic **Iob** v. d^o Omnia p^o verbu dei fa
cta sunt. **L**ipe madauit a creata sunt
Deus iubet. d^o facit. q^o et. **T**a
luit ea. videt^o oia ista celestiali se
culu a in seculu seculi. **S**ed cu legit
de futuro seculo. **E**rit celu nouu a ter
ra noua. **Q**uo de isto seculo d^o **S**ta
tuit ea in seculu. **S**ed oia a deo sta
tuta esse no dubiu est. **N**a a ho ip^o q^o
quis moriatur: diuinitati statuit^o
est cu resurgit. **S**ic a cetera a celu do
pmanent cu innouatur. q^o b^o **L**ipe
p^o t^o v. conditionem. **p**osuit a no p^ote
rib it. **I**ero. **P**receptu soli posu
a ecce p tantos annos p^oceptu eius
nanq^o p^oteriuu. **L**une p^oceptu posu
it vt p triginta dies crescat et decre
seat. **N**unq^o cursus suus aliqui mu
tat. **M**ari p^oceptu posuit vt litora
sua no egrediatur. venit oceanus
tumens fluctib⁹ a ipse redit a prece
ptu dei obseruat. **G**randis hois ho
nora gradis infelicitas. sol tibi cur
rit. elementa tibi seruiunt. et tu ig
noras creatorem tuu. totus m^ond⁹
deo seruit a p^oceptum ei⁹ meminit:
a ho solus no meminit. **I**deo dici
mus in oratione dnica. **F**iat volun
tas tua sic in celo a in tra. sicut in ce
lo angeli tibi seruiunt: et creatura i
terra tibi seruit: ita a seruiat tibi ho
O infelix humanu gen⁹. descendit
ad te d^o qm tu ab celu no vis ascē
dere. **N**o tibi sufficit q^o ipm non sus
cipis s^o crucifigis: blasphemus: fla

gellas nec inde penitentiam agis.
Aug. **Q**uid tibi pmisit deus o
ho mortal⁹ q^o victur⁹ es
in eternu? **N**on credis. **C**rede. plus
est qd iaz fecit q^o qd pmisit. **Q**uid
fecit. mortu⁹ est. pro te accepit ex
te vnde moreret: opprobria: flagel
la: collaphos: contumelias: sputa in
faciem: p^o me a corona: suspensione
in ligno cruce: morte accepit in t^ogi
one tua. **E**t debet exhortatione: do
ctinam: remissionem pecc^oz. a t^ori
lit nobis h^oc de illa regione bona.
a i regione n^ora ptulit mala. **Q**uid
pmisit: vt v^ouas cu illo. **I**ncredibi
lius est q^o mortu⁹ est etern⁹: q^o vt
in eternu v^oinat mortalis. **E**t iaz qd
incredibilis est tenemus. **P**romi
sit ergo nobis vt ibi futuri simus
vnde venit. dicens. **P**i volo vt vbi
ego sum a ipsi sint mecum. **T**anta
precessit dilectio. quia vbi nos era
mus fuit nobiscum. a vbi ipse est
erimus. **N**ico. **C**onsequenter
cum illo. **N**ico. hortat ad lau
de dei natura irrationali cum dicit.
Audate d^om de terra. **E**t in h^o
tangitur in simu elementu. **E**t dem
de elementu aque cu d^o **D**racones
a omnes abyssi. **D**icunt hic abyssi
si loca p^ofunda oceanu vbi habitant
cete grandia que dicuntur hic dra
cones. **V**nde **G**enes p^omo vbi nos
habemus. **C**reavit deus cete gran
dia. in hebreo habetur **C**reavit de
us dracones. **C**assiodor.
Vel hic draco e aial squamosu in
modu: sp^oetis cui⁹ magnitudo corpo
rea nimis p^oducta e. **Q**ui d^oico natus

rati fetore succensus in remediis
temperamenti sui in aquosis spelun
cis habitat: qui non humo repit:
sed cui moueri ei placuerit volare
narratur. huic ruptus elephas ci
bus est. Qui draco virtute mirabili
neribus suis ita ingentium beluarum
membra constringit vt eius spiritum vi
talem velut murem **Aug** Magna
scis eripiat. **Aug** sunt hec
animantia a maioribus non sunt super ter
ram Vn vos considerantes dracones
attendite artificem draconum et creato
rem eorum. Et cum miramini dracones
a diuinitate magnus deus qui hec fecit.
dracones laudat deum de vocibus vestris

Mirabilem tangit elementum
a ignis et aeris cum diuinitate
Gemis quantum ad superius elementum
grando mixta glacies spiritus pellat
et venti facientes pellat. Ita enim
gignantur in aere quantum faciunt verbum eius
quod faciunt illis ad quod ordinatur ex
diuina in

Aug Sed dicitis. Qua
stitutione re aliquando fulgura
percussunt montem et non percussunt la
tronem. quod forte adhuc latronis con
uersione querit. Et ideo percussit mons
quod non timet. vt mutetur homo qui timet
aliquando. Et tu cum das disciplinam terram
feris vt infans expauescat. Sed dicitis
michi. Ecce deus cecidit innocentiorem
et dimittit sceleratorem. Non mirari
vnicuique pro mors bona est. vnde
autem scis illi sceleratori si se mutare
noluerit quod penam in occulto serue
tur. Nonne mallent flumen in ceterum
dum potius introire quam dicitur. Ite
in igne eternum. Quid enim malum est
mori naufragio. et bonum est mori fe

bre. Siue inde: siue inde moriatur:
quere qualis sit qui moritur. Deuora
uerunt bestie corpora martium et non ti
muerunt ne periret corpora ipsorum. Vn
dicit enim reducet deus corpora sanctorum
fidorum cuius capilli non numerati sunt
Et qui voluit tres pueros ab igne li
berauit. Nunquam idem machabeos in i
gne deseruit. Absit. illos aperte libe
rauit et illos occulte coronauit. No
uit ergo deus quid agat. tu time et bonum
esto. vnde cum quod voluerit vt creas
hinc paratus te inueniat. Inquit
nus et peregrinus es. non possessor
domus. Quid dicit dominus tuus.
Quando volueris cum dixeris. migra
hinc: paratus esto: eris possessor
in celo. Quicquid ergo hic accidit
contra voluntatem nostram noue
ritis non accideret nisi de voluntate
dei: de providentia ipsius: de ordine
ipsius: de nutu ipsius: de legibus ipsi
us. Et non intelligimus quid: quare
fiat. Demus hoc prudentie ipsius
quia non fit sine causa: et non blas
phemabimus. Cum enim ceperimus
de operibus dei disputare. quare hoc
quare hoc illud et non debuit sic fa
cere. male fecit hoc. vbi est laus dei.
perdidisti alleluia. Omnia sic consi
dera quomodo placeas deo. et lau
des artificem qui omnia nouit. Er
go quem admodum Ignis grandis
mixta glacies spiritus tempestatis que
faciunt verbum eius. Sic omnia que
videntur vanis hominibus in re
natura temere fieri non faciunt ni
si verbum eius. quia non fiunt ni
si iussu eius. **Nicolaus** Consequens

psalmista referuntur ad elementum
terre quantum ab illis quod supereminet
et eleuat in aere dicens. **Montes**
et omnes colles. **Dicuntur autem col-**
les montes minores. Ligna fructi-
fera et omnes cedri. Arbores enim
adherent terre et ideo cum ipsa compu-
tantur. vñ et tertia die producite sunt
arbores. **Gen. v. Sequitur. Est et**
in uersa pecora. serpentes. Quantum
ad repentia que non mouentur pedibus
et volucres pennate. **Omnia ista**
inuantur ad laudem dei. et ipsius lau-
dant in quantum in ipsis elucet diu-
ina bonitas. et sunt materia laudis
diuine in intelligentibus creaturis. **Cō-**
sequenter inuatur ad laudem dei
creatura humana cui dicitur. Reges
terre. tanquam maiores. **et omnes popu-**
li regibus sibi dicitur. principes. qui
dominantur sibi regibus. **Et omnes iudi-**
ces terre. qui sunt instituti a regibus
et principibus ad determinandum
causas. **Uenies et uirgines se-**
nes cum iunioribus. et omnis etas
et sexus laudent nomen domini. quod ex-
altatum est nomen eius. **Call.** Exaltatur
nomen eius solius. **Call.** est nomen
eius solius et ultra omnes creaturas
domini sicut dicit apostolus illi omne genu
flectit celestium terrestrium et inferorum.
Confessio eius super celum et
terram. et laus eius fiat ab habi-
tantibus in celo et in terra. **Aug.**
Omnia illi confitentur. omnium pulcritu-
do quodammodo uox eorum est. Attende
celum: pulcrum est. attende terram: pul-
cra est. Ipse fecit. ipse regit. ipsius
nutu gubernatur. **Cuius** uides hec et
gaudes: attolleris in artificibus. et in

uisibilia eius per ea que facta sunt
intellecta conueris. **Confessio eius in**
celo et in terra confiteris ei de rebus ter-
restribus et de rebus celestibus. Et quod ipse fe-
cit omnia: et melius illo non est aliud. que
quid fecit: intra illud est. et quicquid
in his tibi placet: minus est quam ipse.
Non ergo tibi placeat quod fecit ut rece-
das ab eo qui fecit. **Sequitur. et exalta-**
uit. et exaltabit. **cornu et pater**
populi sui. quod hic humiliata est propter
afflictiones et dolores quos patitur
hic idem populus fidelis. ibi autem exalta-
bitur ubi omnis gloria manifesta presen-
tatur. **Primo** quia dextera habere me-
rentur. **Secundo** quia cum domino iudicabunt.
Tertio quia in eterna pace gaudebunt
et transibunt ut merito exaltati dica-
tur que usque ad ipsius domini contemplati-
onem mirabili eius pietate perueni-
unt. **Et tunc erit. Hymnus omnibus**
sanctis eius. quod sancti laudabunt eum per
omnes beneficium suis. **Hymnus** est san-
ctorum cantus in laudem domini instituitur cui
anima corporis que perfecta purificatione con-
sentit. **Adiecit. filii israel.** ut ostendat
quibus sanctis hymnus ille presertim
est. **filii israel** qui per fidem uident deum. **Et**
mandatorum obedientia christo domino
appropinquare merentur. vñ sibi
populo appropinquati sibi. **Illi** enim
longe ab illo sunt: qui eius iussa non faci-
unt. **Aug.** de quibus dominus per **Pla-**
cham dicit. **Populus** hic la-
bius me horat. cor autem eorum longe
est a me. **Postremum** autem cor proxi-
mum est deo quia credimus. quia
speramus. quia diligimus. quia christo
adiuncti sumus. et membra ipsius
facti sumus. **Et** ad nos illa uox per

tinet. Ecce ego vobiscum sum usque ad
consumationem seculi. **Cast.** Contine amur
one seculi. **Cast.** psalmum istum
quo decore: quae virtute prefulgeat.
Referunt... emz superne voces que
adhuc nequeunt pre ista infirmitate
corporalitate audiri. dicunt ce-
lestes creature laudem deo. dicunt a
terrene substantie. a melodie can-
tus agitur ut dominus creaturarum su-
arum consona exultatione laudetur.
In ipsis quippe primordiis opima
bilem illam astronomie scientiam
ita diffiniendam esse putauerunt
Astronomia est disciplina que cur-
sus celestium siderum a figuris con-
templatur omnes. et habitus menses
stellarum circa se a circa terram im-
gabibili ratione percurrit. Cuius opatio-
nes solarem vel solennem annum
dicunt quadrifaria temporum diuisi-
one implere. hinc imbres fieri. hinc
perhibent terrena percreari. hinc fri-
gora venire. hinc aeris aiunt esse
temperiem. Et quicquid terrens neces-
sarium probatur iussione domini ea-
rum ministerio posse compleri. Quam-
sciam veteres nostri non refugien-
dam esse dixerunt quod diu esse cogno-
scitur disciplina a motus astrorum
naturalis solennitate perquirunt. At
ubi se in astrologie partem labilis
error insuderit a vitas mortalium
de cursu stellarum putauerit collige-
das tunc abominandi tunc potius ce-
ci sunt cum se estimet preuidere que
creator utiliter nobis decreuit abs-
condere. Planetas etiam contra po-
lum dicit currere per certissimos me-
atus. fabricam que celi que se pro

bilitate rotabili se sustinet: habere
quandam armonie delectationem que
suavis a iugis est. Sed nos obsequa
naturalium rerum ad auctoris infira
mus imperium. que creaturas ipsa ea-
dem potentia sibi parere iubet qua
fecit ex **Jeron** Qui nos cum san-
istere **Jeron** dicit omnibus di-
gnetur tradere in regnum deo patri
a consoleremur efficere dicitati corpo-
ris fuit iam ei non localia transi-
torio cantu sed perpetuo immobili
celestis stationis iugis modulatione
canamus ipsi domino nostro Iesu
christo qui est benedictus in seculum. Amen

Psalmus Cxlix.

Quante domino
Alleluia pro titulo ponitur. **Cast.** Post omnes
creaturas quas in precedenti psal-
mo monuit laudare deus eo que ab
ipso create sunt. Sic speciali israel
populum christianum videntem deum per
fidei inuentionem ad nouum canticum. d.

Quante domino **Aug** Quis
canticum nouum **Aug** quis
terrena diligit vetus canticum can-
tat. Qui vult cantare canticum nouum:
diligat eterna que nunquam vetera cent.

Hug Vos igitur fideles que reno-
uati estis per aquam regenerationis
a induistis christum caritate
ei caritatem nouum de ministerio vite redem-
ptionis: de doctrina eius a de promissi-
one eternitatis. **Casti.** Laus
eius in ecclesia sanctorum. In ecclesia mi-
litante siue triumphante. quam vtraque
sine dubitatione sanctorum est. **Casti.**

Hugo In spe licet multa pa-
tia Isrl. et populus
xpian⁹ videt deū per fidem.

Aug⁹ Visio q̄ mō est p̄ fidē
ē visio q̄ futura erit per
speciē. Si credim⁹: videmus. si ama-
mus: videm⁹. Quis videm⁹: deū.
Vbi est ipse de⁹. **Interoga** Jobez
deus caritas est. **Būdicam⁹** nomē
ei⁹ sanctū: et gaudem⁹ in deū si gau-
dem⁹ in caritate. **Quisquis** h⁹ carita-
tez. vt q̄d illū mittim⁹ longe vt vi-
deat deū oscaz suā attēdat: et ibi vi-
det deū. **Si** caritas non habitat ibi
de⁹ nō hitat ibi. si caritas ibi habi-
tat: de⁹ ibi hitat. **Vult** illū vidē for-
te i celo sedēte: hēat caritate et i eo
hitat sicut i celo. **Ergo** sim⁹ isrl: et
letemur in eo qui fecit eū.

Mico v̄ in xpō rēuro ad iudi-
ciū: q̄ potentia sue deita-
tis fecit mundū. Et filie syon et ec-
clesie exultēt i rege suo. **Ex glosa**
August v̄ in xpō q̄ est rex et sacerdos
Nā vt rex puguit p̄ nob̄ i cruce dy-
abolū vincēs. et vt sacerdos p̄ nob̄
se obtulit: nihil iueniēs in hoīe q̄d
offerret. **Et** Audēt nomē ei⁹ in cho-
ro v̄ in cordia mox: vel i societa-
te fidelīū cordi caritate li t̄p̄ano
et psalterio psallant ei.

Aug⁹ In t̄p̄ano coriū exten-
dit. in psalterio corde ex-
tēdunt. in vtroq; organo caro cruci
figi.

Hugo In t̄p̄ano ḡ hōe-
tur. **est** i mortificatiōe
carnis: et psalterio v̄ in sp̄uali opa-
tione psal. **Ad** lez enim ce-
lāt xpō. **Mic.** desia v̄ hē nō so-
lū sonō vocū: s̄ etiā inst̄rumētō ruz

ad laudandū deū: vt cāpanis et or-
ganis in plurib⁹ locis. **Consequē**
subdit rōnē laudādi deū: dicens. **L**

Via b̄nplacitū est d̄no in p̄plo
suo. **Licet** em̄ oēs boni et mali sint
sui: ḡnāliter t̄n iusti dicūtur p̄plus
suius specialiter q̄ sunt a d̄o electi ad
regndū cū eo in ciuitate celesti.

Call. Nā q̄n illū fecerit p̄fecta
sua iuitate gaudētē et āge-
lis parez. **Tūc** em̄ erit ei b̄nplaci-
tū in p̄plo suo: q̄n erit sic ap̄plus di-
cit: de⁹ oia in om̄ib⁹. **Sequitur.** **Et** ex-
altauit māfuetos in salute. **Et** in vi-
taz eter.

Mico Loq̄tur hic d̄ su-
nam. **turo** ad modū
p̄teriti: p̄ certitudinē p̄p̄ie. **Et** di-
cūtur hic māfueti potissime illi q̄
dulciter sustinēt oppressiōes tyrā-
noz amore dei: q̄ in iudicio si turo

erūt exaltati. **Vn̄** s̄ d̄ d̄. **Quia**
bunt s̄adi in gl̄a. **q̄** post iudiciū
s̄a erūt gloriosi in am̄a et corp̄e. et
sue augmētata gl̄ia: augmentabit
eoz exaltatio et leticia. **Et** q̄ tūc to-
talit̄ quietabit am̄e appetit⁹. **Itē**
s̄ d̄ d̄. **Letabitur** in cubilib⁹ suis.

Cubile ē loc⁹ q̄etis. **Et** d̄ in pl̄i cu-
bilib⁹ p̄ diuersis gl̄ie ḡdibus seu
māfioib⁹. q̄ licet sit eadē beatitudo
omniū obiectiue in illa et̄na vita:
non tamen formalit̄. quia licet om-
nes sancti videbunt deum et eo fru-
antur: tamen ipsuz vnus videt cla-
rius altero: et dulci⁹ fruit ipso. **Et**
q̄ tūc i corp̄ib⁹ gloriosis erit laus
vocalis: s̄m q̄ dicit aliq̄ d̄ctores
et p̄babiliter. **Itē** s̄ d̄ d̄. **Quia**
tatiōes d̄ i in gutture eoz. **quia**
laus vocalis icipit a gutture et ar

terti Hugo Let gladii accipi-
is. tes I. ex vtraq;
scilicet. viz. sicut iudicij ad iudicā
dū cum dño bonos & malos I ma
nibus eorum. I. in p̄tate eis data a
xp̄o: q̄ dicit Math. xix. Sedebitis &
vos iudicantes duodecim tribus Isra
hel. Ad faciendā vindicā; i natio
nib; increpatōes in pplis. I.

Nico Per hoc intelligit ostē
tia s̄ctoꝝ; & potētia eo
rum in extremo iudicio vtra eos q̄
iniuste oppresserūt eos in hoc mun
do: s̄m q̄ dicit Sap. v. Tūc stabunt
iusti in magna constantia aduersus
eos q̄ se angustiauerūt: & q̄ abstule
rūt labores eoz. Videbunt eos im
p̄ia turbabūtur timore horribili:
& mirabunt in subitātōne inspera
te salutis: gemitus p̄ angustia spi
ritus. Dicit em̄ intra se p̄nāz agē
tes. Si sunt quos aliquā habuim;
in derisū; & in similitudinēz impro
perij. Nos infelati vitā; illoꝝ esti
mabam; infamā; & sine illoꝝ sine
honore. Ecce quō d̄putati sunt iter
s̄ctos

Hugo Ecce q̄ta gl̄ia
sanctoꝝ erit:
quā quī erāt paupes hic & derisi ab
imp̄is poterūt vindicare i sup̄bos
Petrus cantor. Vñ dicit Jerō
min. Tūc plato cui discipul̄ suis
palpitabit. Aristoteles cui suis ar
gumentis peribit. Jupiter cui suis
cōtribim; ardebit. Si nos videbim;
regē in throno suo coronatū: que;
hic ipsi d̄sp̄dū habuerūt. pp̄ter
q̄ d̄tenduntur in infernū; Vñ de
subdi

Hugo habebūt sup̄ple
tur. gladios & sentē

tiam iudicij extremi. Ad alligā
dos reges eoz in cōpedib; & nobi
les eoz in manibus ferreis. I. q̄ tūc
tyrān̄ ligabūtur vpedib; infern;
de quib; nō erit libert̄ exire: iuxta il
lud Math. xxv. Ligatis manib; &
pedib;: p̄ncite eū i tenebras exteri
ores: ibi erit fletus & stridor dentū.
Sequit. Et faciāt in eis iudiciū
d̄scrip̄. Jerō hoc est vt sic eos iu
tum. Jerō dicit quō in s̄ctu
ris sanctis digestum est.

Calli Quis possit estimare ta
tam gloriā mēte possit cōpledi; vt
sup̄bi et im̄q̄ potētes hui; seculi il
los iudices habebūt: quos tanq̄
vitia pecora cruciandos esse puta
uerūt. Et ne forsitan solos aposto
los iudicatuos putares: quibus
hoc dñs i euāgelio p̄misit: adiecit
gloria hęc est oib; sanctis eius. I
Omnes em̄ cū christo iudicant q̄
eius regul̄ non repugnant. quoni
am quicq̄ illi placitū fuerit: hoc
ipsi pia volūate consentiūt. Sic q̄
rōmemorat p̄tās que s̄ctis est in
illa iudicatōe tribuenda: vt virt;
dñi in eoz gloria possit agnosci.

Collect. Qui nobis prestare
digne; vt in hoc seculi
factores legis effecti: in tribula
tionib; vite p̄ntis p̄bati: & fideles
inueti: sp̄ualibusq; bonis ditati: me
re amur glorie sc̄oꝝ ad hūgi. p̄ xp̄m
dñm nostrū: cui est honor & gloria
in secula seculoz. Amen.

Psalm. Cl.

Laudate do.

Titulus. Alleluia.

Cassio Intētio p̄s. est

vt dñs de o gregatōe sãdoꝝ laude
tur: q̄ eos imaginē sue restituēs fra
gilitatē fecit deponere carnis: a iaz
oformes glorie sue in illa bñtudie
collocavit: vt bonoꝝ omnū habū
dantia cōpleatur. Sicut enim iste
ignis mortalis ad sup̄iora festinās
comas rutilas erigit in eacumē: ita
psal. iste paulatim crescēs ab cele
stia fastigia virtutuꝝ gradib⁹ euo
lauit. Breuis est a musicis orgais
plenus: vt spiritalibus thalamis
rebdere ē aptissim⁹. a in cetu sup̄ne
hierlm nuptiali dulcedine cātate
tur. Ammonet autē in eo ciuitas
dei: ecclesia a mūdi ambitu cōgre
gata vt ore a aīo cantet deo: dicit̄.

Laudate dñm in **Jero**⁹
sãctis ei⁹].

Pro eo q̄ eos post celebratū iudi
ciū: extremū in eternitatis gloria
collocavit. Laudate eū in firmamē
to virtutis ei⁹]. q̄ sanctos virtute
sua ita firmavit vt ampli⁹ nō mo
riant̄. Laudate eū in virtutib⁹
eius]. p̄ eo q̄ mortem immortalitate
potēcialiter cōsumens in cōmutabi
lis vite his tribuerit gloriā: quāz
nec ocul⁹ vidit: nec auris audiuit:
nec in cor hōis ascēdit. Laudate eū
fm multitudinem magnitudinis
eius]. q̄ magnos eos fecit a mltos
a multifario honore distinctas: ce
lestiū corpōꝝ deputat eis māsiōes:
sicut dñs ait. Apud p̄ez meū mā

siōes mul
te sūt. **Aug.** Laudate eū
in sono tute].

pp̄ excellētā laudis claritatem. L
audate eū in psalterio a cythara].

Jero eo q̄ sãctis decalogum le
gis implere p̄stitit: vel
post mortificatā carneꝝ q̄ cythara
accipit̄ in se viuificauerint. Lauda
te eū in tympano]. eo q̄ mortifica
tum corpus signatū p̄ eo: iū exten
tuꝝ sup̄ lignū sit immortalitate dona
tum. L a choro]. p̄ eo q̄ choris age
licis sit sociatū. Laudate eū in cor
dis a organo]. p̄ eo q̄ ciboꝝ absti
nentā reortis visceribus ex q̄bus
fiunt corde instrumentoꝝ: vidisq̄
carnalibus cōcupisctis dignū iue
ti sunt regno dei ad cōcinēdas lau
des dñas p̄ organū s̄ctas. Au
date eū in cybalis bñ sonatib⁹].

Cass Cymbala em̄ labia nr̄a
sunt. q̄ tūc salutariter so
nat: qm̄ in laudes dñi deuotissime
cōmouē. **Aug**⁹ Et ne q̄s cyba
tur.

Aug⁹ la intelligeret
q̄ sine aīa sonat. Id̄o puto additū.
lm̄ cybalis iubilatiōis]. Jubila
tio nāq̄ a ineffabilis laus non nisi
ab anima proficiatur.

Mic Sedm̄ em̄ q̄ dicit̄ bñs Gre
go. balbucieda pro vt pos
sum⁹ excelsa dei resonam⁹. a. p̄ sēsi
bilia nobis nō. Id̄o exp̄mūtur hic
multa instrumēta musica. nō q̄ ha
teat locū in celesti p̄ria: s̄ ponūt ad
designandū multitudinē iocūditatis
cele

Cal Et q̄ sc̄ssimus p̄pheta
stis **Cal**. vniūsa q̄ dicta sūt spū
aliter volebat intelligi aptissimo
sine librum conclusit dicit̄. L om̄is

spiritus tamen angelicus quam humanus
laudet. **Iero.** In hoc ergo regno
domini. non caro: non san-
guis: non corruptio: sed homo iam spi-
ritualis totus effectus: deum in spiritu qui
spiritus est laudare non desinit: sic in
alio psalmo dictum est. Beati qui habitant
in domo tua domine: in secula seculi
locum laudabunt te. **Castiodo.**

Explicitus est de corpore
et mirabilis
ordo psalmo cum. Numero quod est misti-
co terminat: sed factis virtutibus infi-
nitus. qui quoniam a nobis ex toto con-
prehendi non potest: tamen utiliter querit
quod perscrutat: semper copiosior invenit.
Quanta enim abhuc hic nova dicenda
sunt quam totius fidelium ingenia usque ad
finem seculi curiosa sedulitate labo-
rabunt. Sed tamen ista veritas tunc ple-
nissime demonstranda est: quoniam ipse dominus
contemplationem suam prestare dignabi-
tur. prospeximus domino largiente quod cen-
tium quinquaginta diebus super dudo dilu-
vio criminibus suis terra diluta est. Sic
et psalmore centum quinquaginta
abyssus corda mortalium peccatis
inquinata usque ad iudicium tempus
perpetua emendatione purificat. et
sic nobis ex ipso salutare diluuium
quod nostrum sensum delictis sordibus
reddidit ablutum. Quid enim in isto ce-
lesti armario scripturarum divinarum
invenire non possis. Genesim quare
hic quemadmodum fuit mundus fa-
briatus. exponit propheta: dicas
Quid de incarnatione domini tanta locu-
tus est. Evangelium cupias passio-
nem et resurrectionem christi domini

innumeris locis evidenter ostendit
Et ne longius differam quicquid in ce-
lo et in terra et in mari vel apud in-
feros agit: si cautissime legas om-
nia suis locis competenter agnosce.
Testis est Anathasius episcopus primo ma-
gnificus: qui virtutes psalmore
indagabili veritate discutit: omnia
illuc esse probat quaeque sancte scripture
abitu continent. Nonum et vicesima testa-
mentum tanta proprietate complectitur ve-
revera spirituales bibliotheca in hoc
libro intelligas esse constructa. Nam si
paradisus desiderabilis habet quod cum
quatuor flumina irrigare noscuntur:
quanto beator est anima quam centum quinquaginta
psalmore
fontibus irrigat. **Oratio.**

O domine verus doctor et ad-
vocatus: in dextera largitor:
terribilis et demens: corrip-
tor et consolator. qui ceteris mentibus do-
nas aspectum qui facis infirmis possibile
quod per prophetas. qui sic per te ut assidue ro-
gari velis. sic munificenter ut neminem
desperare patiaris. dona quod te prestan-
te bonum quoniam sumus. et illa maxime quam ex
nostra infirmitate nescimus. quod ex tuo
diximus suscipe. quod ex nobis ignoranter
petimus: parce. et perduc nos ad illam
contemplationem ubi iam non possumus er-
rare. dona facere que te inspirante lo-
qui presumpsimus. dona compleri quam alios
observare commovimus: ut qui prestis-
tisti piis sermonibus: probabilem quam conse-
ras tuis famulis actionibus. libera nos a
mator hominum ab illo periculo ut sic di-
cit apostolus. dum aliquid per dico ipse repro-
bus efficiar. Quia infirmi sumus: tu
veraciter nosti. quali hoste fatiga

inve agnoscat: fac nos illi vincte
quatinus eterne iocunditatis pre
mia valeam? pmereri. **Collect.**

Recommēdatio psal
moz

Amēsa diuine largitatis bonitas:
cui? puidētia scāz a imaculatā plu
rimaz do te gratiarū suā ditauit ec
clesiā: inter quas illa celestis resul
get apotheca diuersoz medicami
nibus morboz referta liter videlz
psalmoz. q̄ nouū ac veteris testa
menti sacramenta pcurrens a bñ
tudine mechaz? laudibus sanctis
a sacra iubilatōe odudif: vt meri
to se tali munere soletur. pfecta
mater ecclesia: q̄ hic multatū cala
mitatū cognoscitur afflictōib? sau
ciarū hic liter plane q̄tidiano ob
sui excellentiam a vtilitatez. dei fre
quentatur officio.

Calli. Vtriusq; dñi aduētus
reuelans misteria sta
tui ofulens vniuersoz vtile suffra
giū perditantiū: cōsolatio gradis
ludentiū: spes beata iustoz: fons
indeficiens. vñ sp qd̄ expedit tolli
tur. cūctis misterioz ipsi? dāustra
pie pulsātibz: remediū de suis in
cūctanter languoribus spūaliter
refundēs. Quid em̄ in hoc libro nō
inuenies vñ se hūanū gen? debeat
suauiter cōsolari. Vere choruscās
liter. sermo lampabil: cura sauti
ati cor dis: sanus interioris homis
pinnā spiritualium psonaz. ocul
tarū lingua virtutuz: q̄ inclinat sup
bos hūiliatis: reges paupib? sub
dit: affabilitate paruulos nutrit.
Quia em̄ illic est pulchritudo sc̄. u

um a stillantiū? medicina verborū
vt merito hic illud Salomōis ap
tetur qd̄ dixit in Cant. canticorū.
O: tus odusis: fōs sigtus: paradi
sus plenus omniūz pomoz. **Modo**
em̄ quidā psalmoz salutari insti
tutione formati: turbidos a tempe
stuosos animos dedmāt in limpi
dam a trāquillissimā vitaz. modo
pmittētes deū ppter salutē credenti
ūz vsualiter hūanandū a ad indi
candum oib? esse vctuz. mō omo
uent lacrimis p̄tā delere: elemosi
nis delicta curate. mō sacris oratio
nibus reuerenter attoniti. modo d
passiōe a resurrectione dñi saluta
ria predicantes. modo lamentan
tium deploratione pijsimi. modo
verbuū repetitione quedaz nobis
sacramenta pudentes. modo can
ticorum graduūz ascensione mira
biles. postremo supernis laudib?
feliciter inherētes. Beata copia in
explicabile desideriuūz stupenda p
funditas non potest animus fidel
expleri q̄ ceperit inde satiarī. **Psal**
mi sunt demq; qui nobis gratas fa
ciunt esse vigilias: quādo silenti no
cte psallentibus choris humana
voz erumpit in musicam: verbisq;
arte modulatis ad illum redire fa
cit a quo pro salute humani gene
ris diuinum venit eloquium. **Can**
tus qui aures oblectat a animas
instruit fit vnavoz psallentium et
cū angelis dei: quos audire nō pos
sum? laudū verba miscem? p illuz
s. q̄ venit ex se dauid dñm xpm:
sic ipse i Apoc. dic. Ego sū radix da
uid a origo quoz a religionē saluta

tatem suscepimus: a sancte trinitatis mysteria reuelata cognoscimus. Quisquis huius mundi iocunditate non fruitur: quorum virtutes ut breuiter diuini sermone concluderet in septuagesimo psalmo dixit. Ego autem confitebor tibi in vasis psalmi virtutem tuam. Reuera vasa veritatis que tot virtutes capiunt: tot diuinis odoribus farciuntur: tot thesauris celestibus cumulantur. Vnde que vni celeste recipientes puritate eius semper in nouitate custodiunt. Dulcedo mirabilis que seculi corruptionibus non auferitur: sed in sua permanens dignitate gratia se purissime suauitatis auget. Apotheca valde copiosa: de qua cum bibant tam magni terrarum populi vbertas eius nescit expendi. Quam mirabilis autem ex ipsis profuit suauitas ad canendum: dulcisonum organum humanis vocibus emulant. Tubarum sonitus gradiloquis clamoribus reddunt: vocales cythararum uentium cordarum permutatione opponunt. Et quicquid ante instrumentis musicis videbatur agi nunc probat per rationales substantias explicari.

Col. Fac nos eterne salutis a maioris per tuam gratiam modulationem psalmodiarum spiritualem intelligere: et intellectus humiliter obedire ad laudem et gloriam tuam: qui es benedictus in secula seculorum. Amen.

Explicit collecta
rius super librum psalmodiarum collectus
et finit per fratrem Petrum de Wa

rentals Canonici priore; florentie sempremonstratensis ordinis ab opus reuerendi patris Johannis de Arkel: quondam Traiecten. postea Leodiens. episcopi. Approbatus et admissus ab alma universitate Coloniensi. Impressus autem a summatu per me Conradum de Domborch. Anno dominice incarnationis. M. ccc. lxxx. Ipso die sancti Laurentii martiris: ad laudem et gloriam omnipotentis dei: et ad utilitatem ecclesie sue sancte: qui est benedictus in secula seculorum. Amen.

III A. 35.

© The Tiffen Company, 2007

TIFFEN® Gray Scale

A	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	

© The Tiffen Company, 2007

TIFFEN® Color Control Patches

Blue	Cyan	Green	Yellow	Red	Magenta	White	3/Color	Black

Inches

Centimetres

1 2 3 4 5 6 7 8

1 2 3 4 5 6 7 8